

JOHN LE CARRÉ

MICUȚA TOBOȘĂREASĂ

O poveste convingătoare de dragoste și loialitate sfâșiată ce are loc pe fondul unui război de necâștigat.

John le Carré

MICUȚA TOBOȘĂREASĂ

Editura RAO vă oferă
seria romanelor lui John le Carré
într-o nouă prezentare

Chemare din tărâmul morții
O crimă la case mari
Spionul care a ieșit din joc
Cârtița
Premiantul
Oamenii lui Smiley
Un spion desăvârșit
Casa Rusia
Managerul nopții
Jocul
Omul nostru din Panama
Experiment secret
Prietenie absolută
Cântecul misiunii
Cel mai vânat om din lume
Genul nostru de trădător

JOHN LE CARRÉ

MICUȚA TOBOȘĂREASĂ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
CARRÉ, JOHN le
Micuţa toboşăreasă / John le Carré.
- Bucureşti: RAO Distribuţie, 2019
ISBN 978-606-006-225-7

821.111

RAO Distribuţie
Str. Bârgăului nr. 9-11, sector 1, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

JOHN LE CARRÉ
The Little Drummer Girl

Traducere din limba engleză
ROMULUS BUCUR

2019

ISBN 978-606-006-225-7

Lui David și J.B. Greenway, pentru Julia, Alice și Sadie –
în amintirea vremurilor, locurilor și a prieteniei

cuvânt-înainte

Mulți palestinieni și israelieni mi-au acordat timpul și ajutorul lor în scrierea acestei cărți. Dintre israelieni, i-aș menționa în special pe bunii mei prieteni Yuval Elizur de la *Ma'ariv* și pe soția sa, Judy, care au citit manuscrisul, m-au lăsat cu judecățile mele, oricât de greșite ar fi fost, și m-au ferit de mai multe solecisme grave, pe care prefer să le dau uitării.

Alți israelieni – în particular, anumiți foști și actuali ofițeri din comunitatea informațiilor – merită, de asemenea, mulțumirile mele sincere pentru sfaturile și colaborarea lor. Nici ei nu mi-au cerut vreo asigurare și m-au lăsat, cu scrupulozitate, cu independența mea. Mă gândesc cu deosebită recunoștință la generalul Shlomo Gazit, fost șef al spionajului militar, acum președinte al Universității Ben Gurion a Negevului, din Beer Sheva, care, pentru mine, va întruchipa întotdeauna soldatul și învățatul israelian luminat al generației sale. Dar sunt și alții, pe care n-aș putea să-i numesc.

De asemenea, trebuie să-mi exprim recunoștința față de primarul Ierusalimului, Teddy Kollek, pentru ospitalitatea sa la Mishkenot Sha'ananim, față de legendarii dl și dna Vester de la American Colony Hotel din Ierusalim, față de proprietarii și personalul de la Commodore Hotel din Beirut, pentru a fi făcut tot posibilul în împrejurări imposibile, și față de Abu Said Abu Rish, decanul ziariștilor din Beirut, pentru generozitatea sfaturilor sale, cu toate că nu știa nimic despre intențiile mele.

Dintre palestinieni, unii sunt morți, alții, prizonieri, restul, probabil, sunt în mare parte fără adăpost sau risipiți care-ncotro.

Luptătorii care au avut grijă de mine în apartamentul de sus, din Sidon, și cu care am stat de vorbă în livezile de mandarini. Refugiații istoviți de bombardamente, însă neîmblânziți din taberele de la Rashidiyeh și Nabatiyeh: după cum aud, soarta lor este doar cu puțin diferită de cea a personajelor echivalente reconstituite în această poveste.

Gazda mea din Sidon, comandantul militar palestinian Salah Ta'amari merită el însuși o carte și sper că, într-o zi, o va scrie. Până atunci, fie ca această carte să stea mărturie despre curajul său și să exprime mulțumirile mele către el și ajutoarele sale, pentru a-mi fi dezvăluit inima palestiniană.

Lt. col. John Gaff, G.M., m-a familiarizat cu ororile banale ale bombelor artizanale și s-a asigurat că nu dezvălui, din greșeală, vreo rețetă pentru confecționarea lor. Dl Jeremy Cornwallis, de la Alan Day Ltd., Finchley, a aruncat o privire profesionistă asupra Mercedesului meu roșu.

John le Carré
iulie 1982

PARTEA ÎNTÂI

PREGĂTIREA

unu

Incidentul de la Bad Godesberg a oferit dovada, deși autoritățile germane nu aveau nici un mijloc pământesc pentru a ști acest lucru. Înainte de Bad Godesberg existase o suspiciune crescândă, o foarte mare suspiciune chiar. Dar înalta calitate a planificării comparativ cu slaba calitate a bombei a transformat suspiciunea în certitudine. Mai devreme sau mai târziu, cum se spunea în tagmă, cineva o să-și pună semnătura. Partea supărătoare o constituia așteptarea.

A explodat mult mai târziu decât se intenționase, probabil douăsprezece ore bune după, la 8.26 luni dimineață. Mai multe ceasuri de mână defuncte, proprietatea victimelor, au confirmat ora. Ca și în precedentele cazuri din ultimele câteva luni, nu existase nici un avertisment. Dar nici nu se dorise acest lucru. Bomba de la Düsseldorf, din mașina unui oficial israelian venit să procure arme, nu fusese precedată de vreun avertisment, nici cea trimisă sub formă de carte organizatorilor unui congres ortodox evreiesc în Anvers, care a făcut-o bucăți pe secretara generală și a ars-o de vie pe asistenta ei. Nici bomba dintr-o ladă de gunoi de lângă o bancă evreiască din Zürich, care a schilodit doi trecători. Doar bomba de la Stockholm a fost precedată de un avertisment, dar a rezultat că era vorba de un grup total diferit, care nu făcea defel parte din serie.

La 8.25, Drosselstrasse din Bad Godesberg fusese doar încă unul dintre luxuriantele locuri diplomatice retrase, cam tot atât de îndepărtată de agitația politică a Bonnului pe cât

poți în mod rezonabil fi dacă stai la o distanță de 15 minute cu mașina. Era o stradă nouă, dar matură, cu grădini luxuriante, tainice, cu camerele servitoarelor deasupra garajelor și cu grilaje gotice de siguranță deasupra geamurilor din sticlă verde, groasă. Vremea din Rhineland era caracterizată, mai tot timpul anului, de picuratul cald și umed al junglei, iar vegetația, ca și comunitatea diplomatică, se îmbogățea aproape cu viteza cu care germanii își construiesc drumurile și puțin mai repede decât își întocmesc hărțile. Astfel, frontoanele unora dintre case erau deja pe jumătate umbrite de pâlcuri dense de conifere care, într-o zi, dacă vor ajunge la mărimea lor naturală, vor cufunda întreaga zonă într-un camuflaj din poveștile fraților Grimm. Acești copaci s-au dovedit extrem de eficienți împotriva exploziei și, câteva zile mai târziu, un centru de grădinărit local îi prezenta drept o specialitate locală.

Unele dintre case au o înfățișare de un naționalism patent. Reședința ambasadorului norvegian, de exemplu, chiar la colțul cu Drosselstrasse, este o fermă de cărămidă roșie, ridicată parcă direct din hinterlandurile agenților de bursă din Oslo. Consulatul egiptean, la celălalt capăt, are aerul nenorocit al unei vile din Alexandria, peste care s-au abătut timpuri grele. Era mijlocul lunii mai și ziua începuse nemaipomenit, cu flori și frunze noi legănându-se împreună în adierea molcomă. Magnoliile tocmai înfloriseră, iar petalele lor triste și albe, în majoritate scuturate, deveniseră mai apoi o trăsătură a rămășițelor dezastrului. Cu atât de multă verdeață, zgomotul provocat de circulația navetiștilor pe drumul principal era de-abia perceptibil. Până la explozie, cel mai audibil sunet a fost zgomotul păsărilor, inclusiv al câtorva porumbei durdulii care prinseseră drag de glicinele mov ale atașatului militar australian, mândria sa. Un kilometru spre sud, barje nevăzute de pe Rin produceau un murmur pulsatoriu, maiestuos, dar localnicii au tendința de a deveni insensibili la el, cu condiția să nu contenească. Pe scurt, era o dimineață să-ți dea certitudinea că, despre orice calamități ai citi în serioasele, dar mai degrabă panicatele ziare vest-germane – criză,

inflație, insolvabilitate, șomaj, toate bolile uzuale și aparent incurabile ale unei economii capitaliste deosebit de prospere –, Bad Godesberg era un loc așezat, decent, în care să trăiești, iar Bonnul nu era nici pe jumătate atât de rău pe cât era zugrăvit.

În funcție de naționalitate și rang, unii soți plecaseră deja la muncă, dar diplomații nu înseamnă nimic dacă nu sunt clișee ale propriului gen. Un melancolic consilier scandinav, de exemplu, era încă în pat, suferind de urmările stresului marital. Un însărcinat cu afaceri sud-american, îmbrăcat cu o plasă de prins părul și un halat chinezesc de mătase, premiul unei excursii prin Beijing, aplecat pe fereastră, îi dădea șoferului său filipinez instrucțiuni pentru cumpărături. Consilierul italian se rădea, dar era gol. Îi plăcea să se radă după ce făcea baie, dar înainte de a-și face exercițiile zilnice. Nevastă-sa, complet îmbrăcată, era deja la parter, dojenind o fiică nepocăită după ce se întorsese târziu seara precedentă, un dialog de care aveau parte în majoritatea dimineților săptămânii. Un ministru plenipotențiar din Coasta de Fildeș dădea un telefon internațional, anunțându-și șefii despre cele mai recente eforturi ale sale de a stoarce ajutoare pentru dezvoltare de la o trezorerie germană din ce în ce mai sastisită. Când linia a murit, au crezut că le-a închis telefonul și i-au trimis o telegramă acidă, întrebându-l dacă vrea cumva să demisioneze. Atașatul laburist israelian plecase de mai bine de o oră. Nu se simțea în largul lui în Bonn și, pe cât putea, prefera să lucreze după ora Ierusalimului. Astfel s-a petrecut, cu o mulțime de glume etnice destul de ieftine găsindu-și o bază în realitate și moarte.

Undeva în fiecare explozie a unei bombe e un miracol care, în acest caz, a fost produs de autobuzul Școlii Americane ce tocmai venise și plecase din nou cu majoritatea copiilor mai mici ai comunității, care se adunau în intersecția cu sens giratoriu aflată la nici 50 de metri de epicentru, în fiecare zi de școală. Din fericire, nici unul dintre copii nu și-a uitat tema, nici unul nu a adormit sau a opus rezistență față de învățământ în acea dimineață de luni, astfel că autobuzul a plecat

la timp. Ferestrele din spate s-au făcut țăndări, șoferul a lovit din lateral bordura, o fată franțuzoaică și-a pierdut un ochi, dar, în general, copiii au scăpat nevătămați, ceea ce, ulterior, a fost privit ca o eliberare. Pentru că este, de asemenea, o trăsătură o unor astfel de explozii, sau cel puțin a momentului imediat următor: o pornire comună, sălbatică de a-i celebra pe cei vii mai degrabă decât a pierde vremea jelindu-i pe morți. Adevărata durere în astfel de cazuri vine mai târziu, când șocul se atenuează, de obicei după mai multe ore, deși uneori după mai puțin timp.

Zgomotul real al bombei nu a fost un lucru de care lumea să-și amintească; nu dacă erau în apropiere. Dincolo de râu, în Königswinter, s-a auzit un întreg război al altora și lumea rătăcea încoace și încolo, zguduită și pe jumătate surdă, rânjind unii la alții, ca niște complici întru supraviețuire. „Blestemații ăia de diplomați, își spunea unul altuia, la ce te poți aștepta? Împachetați-i grămadă și expediați-i la Berlin, unde să ne cheltuiască în liniște impozitele!“ Dar cei din preajmă n-au auzit absolut nimic la început. Singurele lucruri despre care puteau vorbi, dacă erau în stare, era drumul înclinându-se sau un horn ridicându-se în liniște deasupra acoperișului de peste drum, sau rafala de vânt descoperindu-le casele, cum le-a întins pielea, i-a înghiontit, a dat cu ei de pământ, a aruncat florile din vaze și vazele de pereți. Și-au amintit perfect clinchetul sticlei căzând și zgomotul de perie timidă al frunzișului tânăr lovind drumul. Și miorlăitul oamenilor prea speriați ca să strige. Astfel încât, în mod clar, ei nu erau atât inconștienți în privința sunetului, cât smulși cu brutalitate din firescul simțurilor naturale. Au existat, de asemenea, mai multe referiri ale martorilor la larma radioului răcnind rețeta zilei în bucătăria consilierului francez. O nevastă, crezându-se rațională, vru să afle de la poliție dacă era posibil ca explozia să fi răsucit butonul de volum al aparatului. În cazul unei explozii, i-au explicat cu blândețe polițiștii, conducând-o înfășurată într-o pătură, totul este posibil, dar în acest caz explicația era cu totul alta. Fiindcă geamurile consilierului

francez erau țăndări și înăuntru nu se afla nimeni care să închidă radioul, nimic nu-l împiedica să se audă până în stradă. Dar ea nu înțelese cu adevărat.

Presa ajunse curând acolo, îmbulzindu-se în cordoanele poliției, iar primele rapoarte entuziaste au declarat uciderea a opt oameni și rănirea a 30, dând vina pe o tembelă organizație germană de extremă dreaptă, numită Nibelungii 5, care consta din doi băieți arierați mintal și un bătrân nebun care nu erau în stare să facă să explodeze nici măcar un balon. Până la amiază, presa fusese forțată să o lase mai moale, la cinci morți, unul dintre ei israelian, patru răniți grav și alți 12 în spital pentru cutare și cutare, și se vorbea de Brigăzile Roșii din Italia, afirmații pentru care, încă o dată, nu exista nici cea mai mică dovadă. A doua zi, o dădură din nou la întors, iar creditul îi fu acordat organizației Septembrie Negru. Peste încă o zi, meritul nelegiuirii a fost revendicat de un grup intitulându-se Suferința Palestinei, care emise pretenții convingătoare și pentru explozia precedentă. Dar povestea cu Suferința Palestinei prinse, chiar dacă era nu atât un nume pentru cei ce comiseseră fapta, cât o explicație a acțiunii lor. Și, ca atare, fu preluată cum se cuvine, ca titlu pentru multe editoriale greoaie.

Dintre neevreii care muriseră, unul era bucătarul sicilian al italianului, celălalt, șoferul filipinez. Dintre cei patru răniți, una era soția atașatului laburist israelian, în a cărui casă explodase bomba. Ea și-a pierdut un picior. Mortul israelian a fost micul lor fiu, Gabriel. Dar victima avută în vedere, s-a conchis pe larg mai apoi, n-a fost nici unul dintre ei, ci mai curând un unchi al soției rănite a atașatului laburist, sosit în vizită de la Tel Aviv: un învățat talmudist care era oarecum celebru pentru părerile sale agresive referitoare la drepturile palestinienilor de pe Malul de Vest. Într-un cuvânt, el credea că aceștia nu trebuie să aibă nici un drept și o spunea tare și, adeseori, cu o sfidare totală a opiniilor nepoatei sale, care aparținea stângii emancipate a Israelului și a cărei educație de kibbutz nu o pregătise pentru luxul sever al vieții diplomatice.

Dacă Gabriel s-ar fi aflat în autobuzul școlii, ar fi fost în siguranță, dar el, în acea zi, ca mulți alții, nu se simțise bine. Era un copil agitat, hiperactiv, care, până atunci, fusese privit ca un element discordant pe stradă, în special la ora siestei. Dar, ca și maică-sa, era talentat la muzică. Acum, cu perfectă naturalețe, nimeni de pe stradă nu-și amintea de vreun copil pe care să-l fi iubit mai mult. Un tabloid german de dreapta, ale cărui sentimente prosemite dădeau pe dinafară, îl consacră drept „Îngerul Gabriel" – un titlu care, fără știința redactorilor, folosea ambelor religii – și, timp de o săptămână întreagă, publică povești inventate despre sfințenia lui. Ziarele de calitate se făcură ecoul acestui sentiment. „Creștinismul, declară un comentator-vedetă – citând fără să menționeze din Disraeli –, era iudaism împlinit sau nu era nimic." Astfel, Gabriel era în egală măsură un martir creștin, dar și unul evreu, iar germanii îngrijorați se simțiră mult mai bine știind acest lucru. Mii de mărci, nesolicitate, fură trimise de cititori și trebuia scăpat de ele într-un fel. S-a vorbit despre un monument pentru Gabriel, însă s-a vorbit foarte puțin despre ceilalți morți. În concordanță cu tradiția evreiască, bietul mic sicriu al lui Gabriel a fost trimis de îndată pentru a fi îngropat în Israel; maică-sa, prea bolnavă pentru a călători, a rămas în Bonn până ce soțul ei avea să poată s-o însoțească și să facă *shiva*[1] împreună la Ierusalim.

Până la începutul după-amiezii din ziua exploziei, o echipă de șase experți israelieni zburase într-acolo de la Tel Aviv. De partea germană, controversatul dr. Alexis, de la Ministerul de Interne, era oarecum însărcinat cu cercetările și făcu pelerinajul la aeroport pentru a-i întâlni. Alexis era o ființă inteligentă, vicleană și care suferise toată viața din cauza faptului că era cu 10 centimetri mai scund decât majoritatea semenilor săi. Poate ca o compensație pentru acest handicap, era, de asemenea, căpățânos: atât în viața sa intimă, cât și în cea oficială, așa încât controversa se lipea iute de el. Era un pic

[1] Ritual pentru morți, în religia iudaică (n.tr.)

avocat, un pic ofițer de securitate, un pic jucător de forță, cum le categorisesc germanii soiul în zilele noastre, cu convingeri liberale caustice, nu întotdeauna bine primite de Coaliție, și cu o nefericită slăbiciune de a le face publice prin intermediul televiziunii. Tatăl său, se dădea de înțeles, fusese un soi de oponent al chestiei hitleriste, iar această manta, în vremurile noastre stricate, nu-i venea bine originalului fiu. Cu siguranță, în palatele de sticlă din Bonn, erau unii care-l găseau insuficient de solid pentru postul său, iar un recent divorț aducând tulburătoarea revelație a unei amante cu 20 de ani mai tânără făcuse prea puțin ca să-i îmbunătățească imaginea în ochii lor.

Dacă ar fi venit altcineva, Alexis nu s-ar fi deranjat deloc cu aeroportul – evenimentul nu urma să fie semnalat de presă –, însă relațiile dintre Israel și Republica Federală traversau un impas, astfel încât cedă presiunii ministerului și se duse. Împotriva voinței sale, în ultima clipă, îl cuplară cu un polițist silezian greoi, din Hamburg, un conservator declarat și țeapăn, care își făcuse un nume în „combaterea tulburărilor studențești“, în anii '70, și trecea drept mare expert în zurbagii și bombele lor. Cealaltă scuză era că se înțelegea bine cu israelienii, deși Alexis, la fel ca toată lumea, știa că se afla acolo în primul rând ca o contrapondere a lui. Mai important poate, în climatul încărcat al acelor zile, atât Alexis, cât și silezianul erau *unbelastet*[1], însemnând că nici unul nu era suficient de în vârstă pentru a avea cea mai mică responsabilitate față de ceea ce germanii numeau cu tristețe trecutul lor necucerit. Orice li se făcea azi evreilor, nu Alexis și nedoritul său coleg silezian o făcuseră ieri, și nici, dacă era nevoie de alte asigurări, Alexis senior nu o făcuse. Presa, la sugestia lui Alexis, subliniase acest lucru. Un singur editorial sugera că, atâta vreme cât israelienii persistau în bombardarea nediscriminatorie a satelor și taberelor palestiniene – ucigând nu un copil, ci câteva zeci deodată –, trebuiau să conteze pe acest tip

[1] Neîmpovărați (în lb. germană, în original) (n.tr.)

de represalii barbare. O replică incandescentă, chiar dacă ușor confuză, fu expediată în grabă, a doua zi, de către ofițerul de presă al ambasadei israeliene. „Din 1961, scria el, statul Israel fusese atacat încontinuu de terorismul arab. Israelienii n-ar fi omorât nicăieri un singur palestinian dacă ar fi fost lăsați în pace. Gabriel murise pentru un singur motiv: era evreu. Germanii ar fi putut să-și fi amintească faptul că Gabriel nu era singur în asta. Dacă au uitat Holocaustul, poate că își aminteau de Olimpiada de la München, cu 10 ani în urmă?"

Redactorul puse punct corespondenței și-și luă o zi liberă.

Avionul anonim Air France de la Tel Aviv ateriză în zona îndepărtată a aeroportului, formalitățile de intrare în țară fură ignorate, iar colaborarea începu pe loc, o afacere cu program non-stop. Alexis avea ordine categorice de a nu le refuza israelienilor nimic, dar aceste ordine erau superflue: el era *philosemitisch* și cunoscut pentru acest lucru. Își făcuse călătoria obligatorie, „de legătură", la Tel Aviv și fusese fotografiat cu capul aplecat la Muzeul Holocaustului. În ceea ce-l privea pe greoiul silezian – după cum nu obosea acesta să le amintească tuturor celor dispuși să-l asculte –, toți erau în căutarea aceluiași dușman, nu-i așa? Roșii, clar. În cea de-a patra zi, deși rezultatele multor cercetări erau încă în suspensie, echipa reunită alcătuise deja o convingătoare imagine preliminară a ceea ce se întâmplase.

În primul rând, toți erau de acord că nu fusese luată nici o măsură specială de securitate în jurul casei-țintă, și nici nu fusese prevăzută vreuna în termenii înțelegerii dintre ambasadă și autoritățile securității din Bonn. Reședința ambasadorului israelian, aflată trei străzi mai încolo, era păzită zi și noapte. O dubă verde a poliției stătea de gardă în exterior, un gard de fier închidea perimetrul, perechi de tinere santinele, mult prea tinere ca să fie tulburate de ironia istorică a prezenței lor acolo, patrulau conștiincioase prin grădină, cu puști-mitralieră. Ambasadorul era, de asemenea, evaluat ca având dreptul la mașină blindată și o escortă de motocicliști.

La urma urmei, el era ambasador și, în același timp, evreu, iar de aici, dubla responsabilitate. Dar un simplu atașat laburist era o categorie diferită, așa că nu trebuia reacționat excesiv. Casa lui intra sub protecția generală a patrulei diplomatice mobile, și tot ce se putea spune era că, fiind o casă israeliană, era, cu siguranță, supusă unei vigilențe speciale, după cum o dovedeau rapoartele poliției. Ca o precauție suplimentară, adresele personalului israelian nu era incluse în listele diplomatice oficiale, de teamă a nu încuraja vreun gest impulsiv într-o vreme când Israelul era puțin cam greu de acceptat. Din punct de vedere politic.

Exact după ora 8 în acea dimineață, atașatul laburist își descuie garajul și, ca de obicei, inspectă capacele roților mașinii sale, ca și partea de jos a șasiului, cu ajutorul unei oglinzi fixate de o coadă de mătură pe care o primise în acest scop. Unchiul soției sale, care mergea cu el, confirmă acest lucru. Apoi, se uită sub scaunul șoferului, înainte de a porni motorul. De când începuse punerea de bombe, aceste precauții deveniseră obligatorii pentru tot personalul israelian din străinătate. El știa, ca toată lumea, că ai nevoie de 40 de secunde ca să umpli cu exploziv un capac de roată obișnuit, din comerț, și de și mai puțin ca să pui o bombă adezivă sub rezervorul de benzină. El știa, ca toată lumea – și-o băgase în cap chiar de la întârziata sa recrutare în diplomație –, că o mulțime de oameni ar vrea să-l arunce în aer. Citise ziarele și telegramele. Mulțumit că mașina era în regulă, le spuse la revedere soției și fiului și plecă la serviciu.

În al doilea rând, fata *au pair* a familiei, o suedeză cu dosar impecabil, numită Elke, începuse în ziua precedentă o vacanță de o săptămână în Westerwald, împreună cu la fel de impecabilul ei prieten german Wolf, aflat în permisie din *bundeswehr*[1]. Wolf o luase pe Elke duminică după-amiază în Volkswagenul său decapotabil, și oricine ar fi trecut pe lângă casă sau ar fi fost de pază ar fi putut s-o vadă ieșind pe ușa din față,

1 Termen care definește armata sau forțele militare de luptă ale Germaniei, ca și personalul civil administrativ. (n.red.)

îmbrăcată de vacanță, sărutându-l pe micul Gabriel la plecare și pornind în timp ce făcea semne vesele din mână către atașatul laburist rămas în prag s-o conducă pe când nevastă-sa, o pătimașă cultivatoare de zarzavaturi, își continuase lucrul în grădina din spate. Elke era la ei de un an și ceva și, după spusele atașatului laburist, era un membru îndrăgit al gospodăriei.

Acești doi factori – absența îndrăgitei *au pair* și lipsa unei verificări din partea poliției – au făcut posibil atacul. Ceea ce a dus însă la reușita lui a fost fatala fire cumsecade a atașatului însuși.

La ora 18 a aceleiași seri de sâmbătă – așadar, la două ore după ce Elke plecase –, în timp ce atașatul se lupta cu oaspetele său pe terenul conversației religioase, iar soția sa lucra cu hărnicie, cultivând melancolică pământul german, se auzi soneria de la intrare. O dată. Ca întotdeauna, atașatul se uită prin vizor înainte de a deschide. Ca întotdeauna, se înarmă cu revolverul de serviciu înainte de a se uita prin vizor, deși, în teorie, restricțiile locale îi interziceau orice armă de foc. Dar tot ce văzu prin lentila ca un ochi de pește fu o fată blondă, de 21–22 de ani, mai curând zveltă și tulburătoare, stând în prag, în spatele unei valize gri, uzate, cu etichete Scandinavian Airline Systems lipite până la mâner. Un taxi – sau era o mașină particulară? – aștepta în spatele ei în stradă și îi putea auzi motorul mergând. Hotărât. A crezut chiar că aude și ticăitul unui magnetou defect, dar aceasta a fost mai târziu, când se agăța și de un pai. Era o fată chiar drăguță, după cum o descria el, eterică și sportivă în același timp, cu pistrui de vară – *Sommersprossen* – în jurul nasului. În locul obișnuitei și monotonei uniforme alcătuite din jeanși și bluză, purta o rezervată rochie albastră încheiată până la gât și o basma de mătase, albă sau crem, care îi punea în evidență părul auriu și – după cum a mărturisit pe dată, la primul interogatoriu dureros – i-a măgulit gustul simplu pentru respectabilitate. Așadar, punând revolverul de serviciu la loc, în sertarul de sus al dulapului din hol, scoase lanțul de la ușă și zâmbi pentru că

era fermecătoare și pentru că el însuși era timid și mult prea corpolent.

Toate acestea au fost mărturisite la primul interogatoriu. Unchiul talmudist nu văzuse și nu auzise nimic. Ca martor, era nefolositor. Din momentul în care a fost lăsat de capul lui, se părea că se cufundase într-un comentariu asupra *Mișnei*[1], în concordanță cu cerința generală față de el de a nu-și pierde niciodată vremea.

Fata vorbea englezește cu accent. Nordic, nu francez sau latin; l-au pus să asculte tot felul de accente, dar litoralul nordic a fost punctul cel mai apropiat la care au putut ajunge. Ea întrebase, mai întâi, dacă Elke era acasă, spunându-i nu Elke, ci „Ucki“, un nume de alint pe care-l foloseau doar prietenii apropiați. Atașatul laburist îi spuse că plecase în weekend, cu două ore în urmă: ce păcat, dar putea el să fie cumva de folos? Fata manifestă o blândă dezamăgire și zise că va veni altădată. Tocmai sosise din Suedia, spunea, și îi promisese mamei lui Elke să-i ducă geamantanul acesta cu niște haine și discuri. În special discurile erau un aspect deosebit de sensibil, deoarece Elke era nebună după muzica pop. De astă dată, atașatul laburist insistă să intre în casă și, în nevinovăția lui, îi luă geamantanul și-l cără peste prag, un lucru pe care nu avea să și-l ierte toată viața. Da, citise, firește, multele îndemnuri de a nu accepta niciodată pachetele livrate de intermediari, da, știa că geamantanele pot să muște. Dar aceasta era drăguța prietenă a lui Elke, Katrin, din orașul ei natal din Suedia, care primise geamantanul de la mama ei, chiar în acea zi! Era puțin mai greu decât se așteptase, dar pusese acest lucru pe seama discurilor. Când făcu observația îngrijorată că ea trebuie să-și fi epuizat greutatea permisă la bagaje, Katrin dădu explicația că mama lui Elke o dusese cu mașina la aeroportul Stockholm, pentru a plăti greutatea suplimentară. Geamantanul era din acelea cu pereții întăriți, observă, și

---

[1] Mișna (Mishna) este o culegere de compilații de opinii și dezbateri juridice care stau la baza dreptului religios iudaic. Termenul, în traducere, înseamnă „învățătură“ și „repetare“ (n.red.)

părea la fel de burdușit pe cât era de greu. Nu, nu simțise nici o mișcare când îl ridicase, era sigur. O etichetă maro, un fragment supraviețuise.

Îi oferi fetei o cafea, dar ea refuză spunând că nu putea să-și lase șoferul să aștepte. Nu taxiul. *Șoferul.* Asupra acestui aspect echipa de investigații a lucrat în draci. O întrebă ce căuta în Germania, iar ea răspunse că spera să se înscrie ca studentă în teologie la Universitatea din Bonn. Scotoci emoționat după un carnețel de telefoane, apoi după un creion și o invită să-și lase numele și adresa, dar ea i le înapoie zicându-i cu un zâmbet: „Spuneți-i doar «Katrin», și ea o să știe“ Stătea la o pensiune luterană pentru fete, explică ea, dar numai până găsea o cameră. (Un astfel de cămin există în Bonn, altă nuanță drăguță de acuratețe.) Va reveni când Elke se va fi întors din weekend, spuse. Poate că își vor petrece ziua de naștere împreună. Ea spera acest lucru. Chiar spera. Atașatul laburist sugeră că ar putea da o petrecere pentru Elke și prietenii ei: poate un fondue pe care îl putea prepara el însuși. „Pentru că nevastă-mea – după cum explică el apoi, repetându-se jalnic – este o kibbutznică, domnule, și nu are deloc răbdare cu gătitul.“

Cam pe aici, din direcția străzii, mașina sau taxiul începu să claxoneze. La înălțimea lui do din octava de mijloc, mai multe sunete scurte și ușoare, vreo trei. Își strânseră mâinile, iar ea îi dădu cheia. Cu această ocazie, atașatul laburist observă, pentru întâia dată, că purta mănuși albe, de bumbac, dar ea era genul acela de fată și era o zi înăbușitoare pentru a căra un geamantan greu. Așadar, nici un fel de scris în carnețel și nici o amprentă nici pe carnețel, nici pe geamantan. Sau pe cheie. Întregul schimb durase, estimă mai târziu săracul de el, cinci minute. Nu mai mult, din cauza șoferului. Atașatul laburist o urmări cu privirea pe alee – un stil frumos de mers, sexy, dar nu intenționat provocator. Închise ușa și puse lanțul cu conștiinciozitate, apoi duse geamantanul în camera lui Elke, aflată la parter, și-l lăsă lângă piciorul patului, gândind cu loialitate că, punându-l jos, va fi mai bine pentru

haine și discuri. Puse cheia deasupra. Din grădină, unde sfărâma implacabil pământul tare, cu un hârleț, nevastă-sa nu auzise nimic, iar când se întoarse să li se alăture celor doi, soțul ei uită să-i zică.

Aici interveni o mică și foarte omenească revizuire.

„Uitase?" întrebă neîncrezătoare echipa israeliană. Cum poți *uita* un întreg pasaj de grijă domestică legată de prietena din Suedia a lui Elke? Geamantanul aflat pe pat?

Atașatul laburist cedă din nou și recunoscu. Nu, nu uitase de fapt.

Atunci? întrebară ei.

Era mai mult... părea... că el hotărâse – în felul său singuratic, interiorizat – că, bine, chestiunile sociale de fapt încetaseră cu totul s-o preocupe cu adevărat pe nevastă-mea, domnule. Tot ce voia era să se întoarcă în kibbutzul ei și să fie în relații cu lumea, fără această zeflemea diplomatică. Altfel spus... bine, fata era atât de drăguță, domnule... bine, poate că ar fi mai înțelept să păstrez asta pentru mine. Cât privește geamantanul... vedeți, nevastă-mea nu intră niciodată în camera lui Elke... nu intra, vreau să zic... Elke își vede singură de cameră.

Și învățatul talmudist, unchiul soției?

Atașatul laburist nu-i spusese nici lui nimic. Fapt confirmat de către ambele părți.

Notară fără comentarii: „Nu spune nimănui despre vizita fetei"

Aici, ca un tren misterios care dispare brusc de pe șine, derularea evenimentelor se curmă. Fata, Elke, cu Wolf galant în sprijinul ei, fu adusă înapoi la Bonn, dar nu cunoștea nici o Katrin. Fură demarate investigații asupra vieții sociale a lui Elke, dar acestea aveau să ia timp. Maică-sa nu-i trimisese nici un fel de geamantan și nici n-ar fi visat să facă așa ceva – dezaproba gusturile muzicale de proastă calitate ale fiicei ei, spuse poliției suedeze, și nu se gândea să le încurajeze. Wolf se întoarse neconsolat la unitatea sa și fu supus la interogatorii

obositoare, dar nedirecționate de către securitatea militară. Nu apăru nici un șofer, nici urmă de taxi, nici de mașină particulară, deși fu popularizată prin toată Germania de către poliție și presă și i s-au oferit, *in absentia,* mari sume de bani pentru povestea sa. Nici un călător care să corespundă, din Suedia sau de oriunde, nu putu fi detectat în listele de pasageri, computerele și sistemele de înregistrare ale tuturor aeroporturilor germane, ca să nu mai vorbim de Köln. Fotografiile teroristelor cunoscute și necunoscute, inclusiv registrul complet al „semiclandestinelor" nu-i aprinseră nici un beculeț atașatului laburist, deși era înnebunit de durere și ar fi ajutat pe oricine să facă orice, fie și numai pentru a se simți util. Nu putea să-și aducă aminte ce pantofi purta fata sau dacă era rujată, sau parfumată, sau machiată, ori dacă părul ei părea oxigenat sau putea să fi fost o perucă. Oare cum putea – dădu acesta de înțeles – el, care, prin pregătire, era economist și în toate celelalte privințele, un ins cald, greoi, de casă, al cărui unic interes real, în afară de Israel și de familia sa, era Brahms, cum să aibă habar despre vopselele de păr ale femeilor?

Da, își amintea, avea picioare frumoase și un gât foarte alb. Mâneci lungi, da, altfel i-ar fi remarcat brațele. Da, un jupon sau ceva, altfel i-ar fi văzut forma trupului luminată din spate de soarele de afară. Sutien? Poate că nu, avea pieptul mic și s-ar fi descurcat fără. Modele vii au fost îmbrăcate în fața lui. Trebuie să fi privit 100 de rochii albastre diferite, trimise din depozitele din toată Germania, dar nu reuși să-și aducă aminte cu nici un preț dacă rochia avea guler sau manșete de culoare diferită; și nici tot chinul său spiritual nu-i putu îmbunătăți memoria. Cu cât îl întrebau mai mult, cu atât mai mult uita. Obișnuiții martori întâmplători au confirmat fragmente din povestea sa, însă nu au adăugat nimic relevant. Patrulele de poliție au ratat cu desăvârșire incidentul și, probabil, plasarea bombei fusese planificată ținându-se cont de ele. Geamantanul putea fi o marcă din 20 posibile. Mașina sau taxiul era un Opel sau un Ford, era gri, nu era foarte curat, nici vechi, nici nou. Număr de Bonn; nu, de

Siegburg. Da, avea casetă de taxi pe acoperiș. Nu, era un acoperiș decapotabil și cineva auzise muzică, însă ce post anume nu s-a stabilit. Da, antenă de radio. Nu, nu avea. Șoferul era un bărbat caucazian, dar putea fi turc. Turcii au făcut-o. Era ras complet, purta mustață, era brunet. Nu, blond. Subțire, putea fi o femeie deghizată. Cineva era sigur că existase un mic hornar atârnând de lunetă. Sau putea să fi fost un autocolant. Da, un autocolant. Cineva spuse că șoferul purta un hanorac. Sau se putea să fi fost un pulover.

În acest punct mort, echipa israeliană păru să intre într-un soi de comă colectivă. Îi copleși letargia. Soseau târziu, plecau devreme și-și petreceau o mulțime de vreme la ambasada lor, de unde se pare că primeau noi instrucțiuni. Zilele treceau și Alexis își dădu seama că așteptau ceva. Își vedeau de treabă, dar erau cumva emoționați. Stăruitori, dar potoliți, cum și Alexis se simțea prea adeseori. Avea un ochi neobișnuit de bun pentru a vedea astfel de lucruri cu mult înaintea colegilor săi. Când era vorba de a-i compătimi pe evrei, credea că trăiește într-un fel de vid de excelență. În cea de-a treia zi, un om mai în vârstă, cu fața lată, spunându-și Schulmann se alătură echipei însoțit de un tovarăș având jumătate din vârsta lui. Alexis îi asemănă cu un Cezar evreu, însoțit de al său Cassius.

Sosirea lui Schulmann și a asistentului său îi permise bunului Alexis o rară eliberare de furia controlată a propriei cercetări și de oboseala de a fi hărțuit peste tot de polițistul silezian, a cărui comportare începuse să semene mai mult cu a unui succesor decât cu a unui asistent. Primul lucru pe care-l observă în ceea ce-l privea pe Schulmann a fost că, imediat, a ridicat temperatura echipei israeliene. Până la venirea lui Schulmann, cei șase oameni aveau un aer de nedesăvârșire. Fuseseră politicoși, nu băuseră alcool, își întinseseră răbdători plasele și păstrau între ei coeziunea orientală cu ochi negri a unei unități combatante. Autocontrolul lor era descumpănitor pentru cei care nu-l împărtășeau și când, în timpul unui prânz rapid la cantină, greoiul silezian hotărî să facă glume pe seama

mâncării kosher și să fie condescendent în privința frumuseților patriei lor, îngăduindu-și, în trecere, o referire grosolan-insultătoare la calitatea vinurilor israeliene, îi împărtășiră omagiul cu o curtoazie despre care Alexis știu că îi costa sânge.

Chiar când continuă să discute despre renașterea culturii evreiești în Germania și despre modul inteligent în care noii evrei puseseră stăpânire pe piețele bursiere din Frankfurt și Berlin, își ținură în continuare gura, deși trucurile financiare ale evreilor din *shtetl*[1] care nu răspunseseră chemării Israelului îi dezgustau în secret cam tot atât cât și lipsa de politețe a gazdelor lor. Apoi, brusc, odată cu sosirea lui Schulmann, totul se clarifică. El era conducătorul pe care îl așteptau: Schulmann de la Ierusalim, sosirea sa fiind anunțată cu câteva ore înainte de un telefon confuz de la Cartierul general din Köln.

– Trimit un specialist suplimentar, o să găsească singur drumul până la tine.

– Specialist în ce? întrebase Alexis, care avea o trăsătură foarte negermană de a disprețui oamenii cu o calificare.

Nu i s-a spus. Dar, deodată, iată-l: nu un specialist în ochii lui Alexis, ci un veteran brahicefal, agitat, al fiecărei bătălii de la Termopile încoace, între 40 și 90 de ani ca vârstă, lat și slav, și puternic, și de departe mai mult est-european decât evreu, cu un piept ca un butoiaș, cu pasul mare al unui luptător și cu un fel de a fi care îi făcea pe toți să se simtă în largul lor; plus agitatul său acolit, despre care nici nu fusese vorba. Poate nu Cassius, ci, mai curând, studentul dostoievskian arhetipal: lihnit și în conflict cu demonii. Când Schulmann zâmbea, ridurile care îi curgeau pe față păreau săpate de secole de apă curgând de-a lungul acelorași cărări în stâncă, iar ochii i se strângeau ca ai unui chinez. Apoi, mult în urma lui, partenerul său zâmbea, ca ecou al vreunei contorsionate trăiri interioare. Când Schulmann te saluta, întregul său braț drept se legăna spre tine, într-un croșeu suficient de rapid ca să te

[1] Orășel cu populație evreiască numeroasă, în Europa Centrală și de Est, înainte de Holocaust (n.red.)

mături dacă nu-l blocai. Dar coechipierul său își ținea brațele pe lângă corp, ca și cum n-ar fi îndrăznit să le lase de capul lor. Când Schulmann vorbea, trăgea în dreapta și-n stânga cu idei în conflict, ca o rafală de gloanțe, apoi aștepta să vadă care au ajuns la țintă și care ricoșează îndărăt. Vocea asistentului său venea în urmă, ca o echipă de brancardieri culegând cu grijă morții.

– Mă numesc Schulmann. Mă bucur că vă cunosc, doctore Alexis, spuse Schulmann într-o engleză cu un accent vesel.

Doar Schulmann.

Nu tu nume mic, nu tu funcție, nu tu titlu academic, nu tu domeniu sau ocupație, iar studentul nu avea nume deloc – sau, oricum, nu pentru germani. Un general al poporului era Schulmann, în felul în care îl percepea Alexis. Un dătător de speranță, o demonstrație de forță, un supraveghetor extraordinar, un presupus specialist care avea nevoie de o cameră doar pentru el, și o obținu în aceeași zi – asistentul său se ocupă de asta. Curând, dindărătul ușii închise, vocea neîncetată a lui Schulmann avea tonul unui avocat sosit din afară, sondându-le și evaluându-le munca de până atunci. Nu trebuia să fii un învățat evreu ca să pricepi de ce și cum, și când, și de ce nu. „Un improvizator“, gândi Alexis, el însuși un specialist înnăscut în gherila urbană. Când tăcea, Alexis auzea și asta și se minuna ce dracu' citea brusc atât de interesant, încât să-i oprească gura din măcinat. Sau se rugau? Oare făceau asta? Dacă nu era rândul asistentului să vorbească, firește, situație în care Alexis n-ar fi auzit un cuvânt, pentru că vocea băiatului în companie germană avea tot atât de puțin volum ca și trupul său.

Dar, mai mult decât orice, insistența chinuită a lui Schulmann era ceea ce Alexis simțea cel mai tare. Era un soi de ultimatum uman trecând asupra echipei sale presiunile care erau asupra lui, impunând o de-abia suportabilă disperare eforturilor lor. „Putem învinge, dar putem, de asemenea, pierde, spunea în via imaginație a doctorului. Și am ajuns de prea multe ori prea târziu.“ Schulmann era impresarul lor,

managerul lor, generalul lor – toate acestea –, dar el însuși era un om extrem de stăpânit. Cel puțin așa îl percepea Alexis, și nu greșea de multe ori prea tare. O vedea în modul dur și întrebător în care îl priveau oamenii pe Schulmann, nu pentru detalii ale muncii lor, ci pentru evoluția ei: ajută? Reprezintă un pas mai departe? O vedea în gestul obișnuit al lui Schulmann de a-și sufleca mâneca hainei, apucându-și grosul antebraț stâng, apoi de a-și răsuci încheietura pumnului ca și cum ar fi fost a altcuiva, până când cadranul vechiului său ceas de oțel îi întorcea privirea. „Deci Schulmann are și el un termen, gândea Alexis. Există o bombă cu ceas ticăind și *sub el*, ajutorul său o are în servietă."

Interacțiunea dintre cei doi îl fascina pe Alexis – o distragere bine-venită de la stresul pe care îl simțea. Când Schulmann făcu o plimbare pe Drosselstrasse și se opri în dreptul precarelor ruine ale casei aruncate în aer, agitându-și brațul, protestând, privindu-și ceasul, arătându-se atât de indignat de parcă locul îi aparținuse, asistentul său plutea în umbra lui, precum conștiința, cu mâinile lui scheletice înțepenite pe șolduri, în timp ce părea să-și înfrâneze stăpânul cu seriozitatea șoptită a credințelor sale. Când Schulmann îl chemă pe atașatul laburist pentru un ultim cuvânt între patru ochi, iar dialogul dintre ei, pe jumătate auzit prin peretele învecinat, se ridică până la țipăt și apoi căzu la murmurul domol al confesionalului, asistentul fu cel care îl conduse pe bărbatul zdrobit în cameră, iar apoi îl încredință personal grijii ambasadei, confirmând astfel o teorie pe care Alexis o îmbrățișase de la bun început, dar pe care Kölnul îi ordonase să n-o urmărească sub nici un motiv.

Totul indica în acea direcție. Nevasta zeloasă și introvertită visând doar la pământul ei sfânt, îngrozitorul sentiment de vinovăție al atașatului laburist, absurd de generoasa primire făcută fetei, lui Katrin, practic instituindu-se ca frate al ei prin procură, recunoașterea sa bizară că, în timp ce el intrase în camera lui Elke, nevastă-sa n-ar fi făcut-o niciodată. Pentru Alexis, care se aflase în situații asemănătoare la vremea

lui și se afla într-una în acel moment – nervi sfâșiați de vinovăție, expuși la cea mai plăpândă adiere sexuală –, semnele erau scrise peste tot prin dosar și simțea ca o răsplată secretă faptul că Schulmann le deslușise și el. Dar, pe când cei de la Köln se încăpățânau asupra acestui punct, Bonnul era aproape isteric. Atașatul laburist era un erou public: un tată îndurerat, soțul unei femei schilodite în mod îngrozitor. Era victima unei grozăvii antisemite comise pe pământ german, era un diplomat israelian acreditat la Bonn, la fel de respectabil, prin definiție, ca orice evreu inventat vreodată. Cine erau germanii, dintre toți, îl implorau ei a se gândi, ca să-l dea în vileag deoarece era adulterin? În aceeași noapte, înnebunitul atașat laburist urmă trupul copilului său în Israel, iar buletinele de știri ale televiziunilor difuzară la scară națională o imagine a spatelui său masiv înaintând încet de-a lungul coridorului, cu atotprezentul Alexis ținându-și pălăria în mână și urmărindu-i plecarea cu un respect împietrit.

Unele dintre activitățile lui Schulmann nu ajunseră la urechile lui Alexis decât după ce echipa israeliană plecase acasă. El descoperi, de pildă, aproape din întâmplare, dar nu chiar, că Schulmann și tovarășul său o căutaseră pe fată, pe Elke, independent de detectivii germani și o convinseseră, în toiul nopții, să-și amâne plecarea în Suedia, astfel încât toți trei să se poată bucura de o complet voluntară și bine plătită discuție împreună. Își petrecură după-amiaza stând de vorbă cu ea într-o cameră de hotel și, în total contrast față de economia eforturilor lor sociale în alte domenii, o conduseră veseli cu taxiul la aeroport. Toate acestea – ghici Alexis – cu scopul de a afla cine erau *adevărații* ei prieteni și unde se ducea să se joace atunci când prietenul ei era întors în siguranța armatei. Și de unde cumpărase marijuana și amfetaminele pe care le găsiseră în ruinele camerei ei. Sau, mai probabil, cine i le dăduse și în ale cui brațe îi plăcea să stea întinsă și să vorbească despre sine și patronii ei când era într-adevăr înfierbântată și relaxată. Alexis deduse acestea, în parte, deoarece, până acum, propriii oameni îi aduseseră raportul lor confidențial

despre Elke, iar întrebările pe care i le pusese Schulmann erau aceleași pe care ar fi vrut să i le pună el însuși dacă Bonnul nu i-ar fi pus botniță, strigându-i în același timp „jos mâinile“

Nici un fel de murdărie, tot spuneau. Mai întâi, lasă să crească iarba peste ea. Și Alexis, care lupta acum pentru propria supraviețuire, înțelese aluzia și-și ținu gura, deoarece, pe zi ce trecea, acțiunile silezianului creșteau în detrimentul alor sale.

Totuși, ar fi dat bani buni pe genul de răspunsuri pe care Schulmann, în stăruința lui frenetică și lipsită de remușcări, le-ar fi scos de la ea prin măguliri, între două priviri aruncate vechiului cadran al ceasului său: portretul în peniță al virilului student arab sau al tânărului atașat de la periferia lumii diplomatice, de exemplu – sau era cubanez? –, cu bani de aruncat, cu pachețelele de droguri și o neașteptată disponibilitate de a asculta. Mult mai târziu, când era prea târziu ca să mai conteze, Alexis află – prin intermediul serviciului suedez de securitate, care devenise și el interesat de viața erotică a lui Elke – că Schulmann și tovarășul său scoseseră la iveală de fapt, la orele mici la care alții dorm, o colecție de fotografii de candidați probabili. Și că ea alesese una dintre ele, un presupus cipriot pe care-l știa doar după numele mic, Marius, pe care el îi ceruse să-l pronunțe la modul franțuzesc. Și că semnase un fel de declarație în acel sens: „Da, acesta este Marius cu care m-am culcat“, care, îi dăduseră ei de înțeles, le era cerută la Ierusalim. De ce au făcut-o? se întrebă Alexis. Pentru a plăti cumva amânarea termenului-limită fixat lui Schulmann? Ca măsură de siguranță, să mai smulgă niște credit acolo, acasă? Alexis înțelegea aceste lucruri. Și cu cât se gândea mai mult la ele, cu atât mai puternic devenea sentimentul său de afinitate față de Schulmann, de înțelegere camaraderească. „Tu și cu mine suntem unul, se auzea încontinuu gândind. Luptăm, simțim, vedem.“

Alexis percepea toate acestea profund, cu o mare convingere de sine.

Obligatoria consfătuire de încheiere avu loc în sala de conferințe, cu greoiul silezian prezidând peste 300 de scaune, în majoritate goale, dar, între ele, cele două grupuri, cel german și cel israelian, erau îngrămădite ca familiile la nuntă, de cele două părți ale naosului bisericii. Partea germană era întrupată de oficiali de la Ministerul de Interne și o parte a mașinăriei de vot din Bundestag, israelienii îl aveau cu ei pe atașatul militar de la ambasadă, dar mai mulți din echipa lor, inclusiv slăbănogul tovarăș al lui Schulmann, plecaseră deja la Tel Aviv. Sau cel puțin așa spuneau camarazii săi. Restul s-au adunat la 11 dimineața, spre a fi întâmpinați de o servantă acoperită cu o față de masă albă, pe care erau expuse fragmentele grăitoare ale exploziei, ca descoperirile arheologice la capătul unor îndelungate săpături, fiecare cu propria mică etichetă de muzeu dactilografiată la o mașină de scris electrică. Pe un panou aflat lângă ea puteau fi examinate obișnuitele fotografii de groază – color, pentru mai mult realism. La ușă, o fată drăguță, zâmbind frumos, înmâna dosare de plastic cu informațiile de bază. Alexis n-ar fi fost surprins dacă ar fi împărțit bomboane sau înghețată. Contingentul german sporovăia și-și lungea gâturile înspre orice, inclusiv către israelieni, care, în ceea ce-i privea, păstrau tăcerea mortală a oamenilor pentru care fiecare minut pierdut era o tortură. Doar Alexis – era sigur de asta – simțea și împărtășea chinul lor secret, oricare i-ar fi fost originea.

„Noi, germanii, suntem pur și simplu prea mult, hotărî el. Suntem sfârșitul întrupat." Se așteptase, până cu o oră în urmă, să domine el conversația. Anticipase – chiar pregătise – un scurt fulger al stilului său lapidar, un însuflețit „Mulțumim, domnilor" în engleză și gata. N-a fost să fie. Baronii își luaseră hotărârile și-l voiau pe silezian la micul dejun, prânz și cină; pe Alexis, nu-l doreau nici măcar la cafea. Așa că făcu un spectacol din a se întinde ostentativ în spate, cu mâinile la ceafă, simulând un interes neglijent, în vreme ce fumega și simpatiza cu evreii. Când toată lumea, în afară de Alexis, era așezată, silezianul își făcu intrarea cu acel mers pelvian

special, care, după experiența lui Alexis, punea stăpânire pe un anume tip de german ori de câte ori se vedea în față. În urma lui pășea un tânăr speriat, într-o haină albă, cărând o copie a de-acum celebrei valize gri uzate, cu etichetele sale Scandinavian Airlines Systems complete, pe care o puse pe bancă de parcă ar fi fost o ofrandă. Căutându-și eroul, pe Schulmann, Alexis îl zări singur, pe un scaun de lângă culoar, departe în spate. Își scosese haina și cravata și purta o pereche de pantaloni comozi care, din cauza taliei sale generoase, se terminau puțin deasupra pantofilor demodați. Ceasul de oțel sclipea la încheietura bronzată, iar albeața cămășii față de pielea sa arsă de soare îi dădea aerul cuiva care se pregătește să plece în vacanță.

„Stai acolo, că vin și eu“, gândi cu tristețe Alexis, amintindu-și dureroasa sesiune avută cu baronii.

Silezianul vorbea englezește „din considerație pentru prietenii noștri israelieni“ Dar, de asemenea, bănuia Alexis, din considerație pentru aceia dintre suporterii săi care veniseră să vadă performanța campionului lor. El urmase cursul obligatoriu de antisubversiune la Washington și, prin urmare, vorbea engleza masacrată a unui astronaut. Ca introducere, le spuse că nelegiuirea era „opera unor elemente radicale de stânga“ și, când aruncă o referire la „excesele socialiste ale tineretului modern“, se auzi o oarecare agitație în semn de aprobare dinspre scaunele parlamentare. „Dragul nostru Führer n-ar fi spus-o mai bine“, gândi Alexis, dar își păstră o expresie nepăsătoare.

– Din rațiuni arhitectonice, explozia a fost orientată în sus – spuse silezianul adresându-se unei diagrame pe care asistentul său o desfășurase în spatele lui – și a decupat structura centrală a casei, spulberând etajul de sus împreună cu dormitorul copilului.

„Pe scurt, un big bang, gândi Alexis cu sălbăticie, așa că de ce nu-i spui pe nume și apoi să-ți ții gura?“ Dar silezianul nu avea de gând să-și țină gura. Estimările apreciau încărcătura la 5 kilograme. Mama supraviețuise pentru că se aflase la

bucătărie. Bucătăria era un *Anbau*. Această întrebuințare bruscă, neașteptată, a unui cuvânt german produse – la vorbitorii de germană, cel puțin – o anumită stânjeneală.

– *Was ist Anbau?* murmură morocănos silezianul către asistentul său, făcând pe toată lumea să se ridice în căutarea unei traduceri.

– Anexă, replică Alexis înaintea celorlalți, obținând un râs reținut din partea cunoscătorilor și o iritare mai puțin reținută din partea clubului suporterilor silezianului.

– Anexă, repetă silezianul în cea mai bună engleză de care era capabil și, ignorând sursa nedorită, îi dădu orbește înainte.

„În viața următoare, o să fiu evreu sau spaniol, sau eschimos, sau doar un anarhist fervent, ca toată lumea, hotărî Alexis. Dar n-o să mai fiu niciodată german – o faci o dată, drept pedeapsă, și gata. Numai un german poate transforma moartea unui copil evreu într-o prelegere inaugurală."

Silezianul vorbea despre valiză. Ieftină și urâtă, genul preferat de persoanele desconsiderate din punct de vedere social, precum muncitorii străini și turcii. Și socialiștii, ar fi putut adăuga. Cei interesați puteau citi despre asta în dosarele pe care le primiseră sau studia fragmentele rămase din cadrul său de oțel, de pe masă. Sau puteau hotărî, după cum hotărâse Alexis de multă vreme, că atât bomba, cât și valiza reprezentau o fundătură. Dar nu puteau evita să-l asculte pe silezian, deoarece era momentul acestuia, iar cuvântarea sa îi era dansul de victorie asupra dușmanului detronat, adept al libertății totale, Alexis.

De la valiză, trecu la conținutul acesteia. Dispozitivul era fixat cu două feluri de umplutură, domnilor, spuse el. Umplutura numărul 1 erau ziare vechi, dovedite, în urma testelor, ca provenind din ediția *Springer Press* pentru Bonn pe ultimele șase luni. Umplutura numărul 2 era o pătură militară dezafectată, tăiată bucăți, similară aceleia pe care v-o arată acum colegul meu, domnul Cutare de la laboratoarele de stat. În timp ce asistentul speriat ținea ridicată o pătură mare și gri, ca să fie cercetată, silezianul prezenta cu mândrie celelalte

indicii strălucite. Alexis asculta obosit litania familiară: capătul răsucit al unui detonator… particule minuscule de explozibil nedetonat, confirmat ca fiind plastic standard rusesc, cunoscut de americani drept C4, de englezi drept PE, iar de israelieni drept ce-o fi fiind… cheița unui ceas de mână ieftin, arcul pârjolit, dar încă identificabil al unui cârlig de rufe. „Într-un cuvânt, gândi Alexis, un aranjament clasic, direct din școala de confecționat bombe. Fără materiale compromițătoare, fără urme de vanitate, fără nimic superfluu, în afară de un dispozitiv de detonare copilăresc de simplu montat în unghiul interior al capacului. Cu deosebirea că, ținând seama de materialul pe care puștii îl pot procura în zilele noastre, un aranjament ca acesta îți trezește nostalgii după teroriștii de modă veche ai anilor '70."

Și silezianul părea să gândească la fel, dar făcu o glumă sinistră despre asta:

– Numim asta bomba-bikini! tună el cu mândrie. Cea mai mică! Nimic inutil!

– Și nici măcar o arestare! exclamă iute și cu îndrăzneală Alexis, fiind recompensat cu un zâmbet admirativ și ciudat de cunoscător din partea lui Schulmann.

Ignorându-și brusc asistentul, silezianul își vârî un braț în valiză și extrase ostentativ din ea o bucată de lemn moale pe care fusese asamblată copia bombei, ceva ca un circuit de mașini de curse de jucărie, din sârmă subțire, izolată, înfiptă în zece batoane de plastic cenușiu. Pe când ageamiii se îngrămădeau ca să vadă mai de aproape, Alexis fu surprins să-l zărească pe Schulmann, cu mâinile în buzunare, părăsindu-și locul și pășind agale ca să li se alăture. „Dar de ce? se întrebă Alexis fixându-l fără jenă cu privirea. De ce atât de brusc tacticos când ieri de-abia aveai timp să te uiți la ceasul tău rablagit?" Abandonându-și eforturile de a părea indiferent, Alexis se strecură repede spre el.

– Acesta e modul în care poți face o bombă, vorbea silezianul, dacă ești frământat din aluatul convențional și vrei să arunci evrei în aer. Cumperi un ceas ieftin, cum e acesta –,

nu-l furi, îl cumperi dintr-un mare magazin, la o oră de vârf, și mai cumperi vreo două lucruri, pentru a zăpăci memoria vânzătorului. Îndepărtezi acul orar. Dai o gaură în sticlă, pui o piuneză în ea, lipești circuitul electric de capul piunezei cu un clei zdravăn. Apoi, bateria. După aceea, pui arătătorul cât de aproape sau de departe de piuneză dorești. Dar, ca regulă generală, ai grijă să întârzii cât mai puțin posibil, pentru ca bomba să nu fie descoperită și dezamorsată. Răsucești ceasul. Te asiguri că minutarul încă funcționează. Funcționează. Te rogi cui crezi că te-a creat și introduci detonatorul în plastic. Când minutarul atinge marginea piunezei, contactul închide circuitul și, dacă Domnul e bun, bomba explodează.

Pentru a demonstra această minune, silezianul înlătură detonatorul dezamorsat și cele zece batoane de explozibil plastic pentru demonstrație și le înlocui cu un mic bec de lanternă.

– Acum, vă voi arăta cum funcționează circuitul! strigă el.

Nimeni nu se îndoia că funcționează, mulți cunoșteau modul de funcționare pe de rost, dar, cu toate acestea, pe moment, Alexis avu impresia că participanții ceilalți se cutremurară involuntar când beculețul clipi vesel. Doar Schulmann păru imun. „Poate că, într-adevăr, a văzut prea multe", gândi Alexis, dar compătimirea îi dispăru în cele din urmă. Pentru că Schulmann ignoră total becul. Rămase aplecat asupra dispozitivului, zâmbind larg și privindu-l cu atenția critică a unui cunoscător.

Un parlamentar, vrând să-și etaleze competența, întrebă de ce bomba n-a explodat la timp.

– Bomba aceasta a stat 14 ore în casă, obiectă el într-o engleză mătăsoasă. Un minutar merge cel mult o oră. Indicatorul orar, cel mult douăsprezece. Spuneți-mi, vă rog, cum se explică acele 14 ore, în cazul unei bombe care nu poate aștepta decât maximum douăsprezece?

Pentru fiecare întrebare, silezianul avea gata o nouă prelegere. Ținu deci una, în vreme ce Schulmann, încă zâmbind indulgent, începu să-și bage ușor degetele lui groase în jurul

marginilor dispozitivului, ca și cum ar fi pierdut ceva în umplutura de dedesubt.

– E posibil ca acel ceas să nu fi mers cum trebuie, spuse silezianul. E posibil ca mersul cu mașina până în Drosselstrasse să fi dat peste cap mecanismul. E posibil ca atașatul laburist, punând valiza pe patul lui Elke, să fi zgâlțâit circuitul. E posibil ca acel ceas, fiind ieftin, să se fi oprit și apoi să fi repornit.

„E posibil orice“, gândi Alexis, incapabil să-și rețină iritarea.

Dar Schulmann avea altă sugestie, și încă una mai ingenioasă:

– Sau e posibil ca atentatorul nostru să nu fi răzuit destulă vopsea de pe arătătorul ceasului, zise el cumva distrat, în vreme ce-și îndrepta atenția spre balamalele replicii valizei.

Pescui un vechi briceag din buzunar, alese dintre accesoriile lui o sulă groasă și începu să înțepe în spatele capului de la axul balamalei, confirmând ușurința cu care putea fi scos.

– Criminaliștii voștri au răzuit toată vopseaua. Dar poate că atentatorul ăsta nu e un tip atât de bine pregătit științific ca oamenii voștri de la laborator, zise în vreme ce închidea briceagul cu un plescăit sonor. Nu atât de capabil. Nu atât de meticulos.

„Dar era o fată, obiectă urgent Alexis în gând, de ce vorbește brusc Schulmann despre *un tip*, când noi se presupune că ne gândim la o fată îmbrăcată în albastru?“

Aparent fără să-și dea seama de felul în care – pe moment, cel puțin – îl punea în umbră pe silezianul aflat în plin avânt al spectacolului său, Schulmann își transferă atenția către detonatorul artizanal aflat în interiorul capacului, trăgând ușor de bucata de sârmă înnădită în căptușeală și adunată pentru a forma o pană prinsă cu un cârlig de rufe.

– Ceva interesant, *herr* Schulmann? întrebă silezianul cu o angelică stăpânire de sine. Ați găsit, poate, un indiciu? Spuneți-ne, vă rugăm. Suntem interesați.

Schulmann cântări generoasa ofertă.

– Prea puțină sârmă, anunță el întorcându-se spre masă și scotocind printre îngrozitoarele exponate. Aici, aveți rămășițele a 77 de centimetri de sârmă.

Agită un mosor carbonizat. Era răsucit ca un scul de lână ținut laolaltă de o buclă în jurul mijlocului.

– În reconstrucția dumneavoastră, aveți maximum 25 de centimetri. De ce lipsește o jumătate de metru de sârmă din macheta dumneavoastră?

O clipă fu o tăcere uimită, înainte ca silezianul să scoată un râs puternic, indulgent.

– Dar, *herr* Schulmann, asta era sârmă suplimentară, explică el de parcă ar fi lămurit un copil. Pentru circuit. Doar sârmă obișnuită. Când atentatorul și-a făcut dispozitivul, evident că a mai rămas sârmă, astfel că el – sau ea – au aruncat-o în valiză. Pentru aspectul îngrijit, pentru firesc. Era sârmă suplimentară, repetă el. *Übrig.* Fără relevanță tehnică. *Sag ihm doch übrig.*

– Rămasă, traduse fără rost cineva. Fără sens, domnule Schulmann. *Rămasă.*

Momentul fu depășit, prăpastia, umplută și, la următoarea privire pe care Alexis i-o aruncă discret lui Schulmann, constată că acesta se îndreptase discret către ușă, cu capul său mare întors parțial către Alexis, având brațul cu ceasul ridicat, dar în felul cuiva care, mai curând, își consultă stomacul decât vrea să știe cât e ora. Privirile nu li se întâlniră, dar totuși Alexis știu cu siguranță că Schulmann îl aștepta, voindu-l de partea cealaltă a încăperii și spunând că e vremea prânzului. Silezianul încă vorbea, asistența gravitând aiurea în jurul său, ca un grup de pasageri debarcați din avion. Urnindu-se din loc, Alexis se strecură după Schulmann, care pleca. Pe coridor, acesta îl apucă de braț într-un gest spontan de afecțiune. Pe trotuar – era din nou o frumoasă zi însorită –, ambii își scoaseră sacourile, iar Alexis își aminti după aceea cum Schulmann și-l rulase pe al lui ca pe o pernă, în timp ce el făcuse semn unui taxi și dăduse numele unui restaurant italienesc aflat pe vârful unui deal, în partea îndepărtată a Bad

Godesbergului. Mai dusese femei acolo, bărbați însă, niciodată, iar Alexis, mare amator de plăceri în general, ținea întotdeauna cont de primele dăți.

Pe drum, de-abia vorbiră. Schulmann admira priveliștea și radia cu seninătatea cuiva care și-a câștigat sabatul, deși era mijlocul săptămânii. Avionul său, își aminti Alexis, era programat să plece din Köln, dimineață devreme. Ca un copil scăpat de la școală, Alexis număra orele care le mai rămâneau, presupunând că Schulmann nu avea alte angajamente, o presupunere ridicolă, dar minunată. La restaurant, sus pe Înălțimile Caeciliane, *il padrone* italian se agită previzibil când dădu cu ochii de Alexis, dar Schulmann fu cel care, destul de corect, îl încântă. Îl numi *Herr Professor* și insistă să le pregătească o masă mare la fereastră, în jurul căreia ar fi putut sta șase oameni. Dedesubtul lor se întindea orașul vechi, dincolo de el, Rinul unduitor, cu dealurile lui cafenii și castelele asimetrice. Alexis cunoștea priveliștea pe de rost, dar, astăzi, prin ochii noului său prieten, Schulmann, îl vedea pentru prima oară. Comandă două whisky-uri. Schulmann nu avu nimic împotrivă.

Privind admirativ peisajul, în timp ce-și așteptau băuturile, Schulmann vorbi în cele din urmă:

– Poate că, dacă Wagner l-ar fi lăsat în pace pe tipul ăla, Siegfried, am fi avut, până la urmă, o lume mai bună.

Pe moment, Alexis nu înțelese ce se întâmplase. Până atunci, ziua fusese pentru el aglomerată, avea stomacul gol și mintea zguduită. Schulmann vorbea nemțește! Cu un accent sudet gros, ruginit, care croncănea ca un motor hodorogit. Și vorbea, mai curând, cu un rânjet pocăit, care era atât o mărturisire, cât și o atragere în conspirație. Alexis slobozi un râs mic. Schulmann râse și el. Veni whisky-ul, iar cei doi băură unul în sănătatea celuilalt, dar fără nimic din greoaia ceremonie germană „privește, soarbe, privește iarăși“, pe care Alexis întotdeauna o considera excesivă, mai ales față de evrei, care, instinctiv, vedeau ceva amenințător în formalismul german.

– Am aflat că, în curând, o să primești o nouă slujbă, în Wiesbaden, rosti Schulmann tot în germană, când aceste ceremonii de fraternizare fură încheiate. O slujbă de birou. O funcție mare, dar mai puțin însemnată, din câte am auzit. Se spune că ești prea bun pentru cei de aici. Acum, că te-am cunoscut și i-am cunoscut, ei bine, nu mă surprinde.

Alexis încercă să nu-și arate surprinderea. Nu i se pomenise nimic despre o nouă numire – decât că va urma. Chiar și înlocuirea sa de către silezian se presupunea a fi secretă, iar Alexis nu avusese vreme să sufle o vorbă nimănui, nici măcar tinerei sale prietene cu care avea zilnic mai multe convorbiri telefonice, în general fără însemnătate.

– Așa merge treaba, nu? constată filosofic Schulmann adresându-i-se în egală măsură fluviului și lui Alexis. La Ierusalim, crede-mă, viața omului e la fel de nesigură. Sus, jos. Așa merge treaba.

Păru un pic dezamăgit totuși.

– Am auzit că și ea e o femeie drăguță, adăugă el, dând buzna încă o dată în gândurile interlocutorului său. Atractivă, deșteaptă, loială. Poate că și ea e prea bună pentru ei.

Rezistând ispitei de a transforma ocazia într-un seminar asupra propriilor probleme de viață, Alexis îndreptă conversația spre conferința din acea dimineață, însă Schulmann răspunse vag, remarcând doar că tehnicienii nu rezolvau niciodată nimic și că bombele îl plictiseau. Comandase paste și le mânca precum un pușcăriaș, folosindu-și mașinal lingura și furculița, fără să se deranjeze să privească în jos. Alexis, temându-se să nu-i înfrâneze debitul, rămase cât de tăcut putu.

Mai întâi, cu ușurința în narațiune a unui om în vârstă, Schulmann se lansă într-o lamentație moderată asupra așa-zișilor aliați ai Israelului în chestiunea antiteroristă:

– În ianuarie, când desfășuram o anchetă destul de diferită, ne-am vizitat prietenii italieni, dezvălui el cu o oarecare familiaritate. Le-am arătat niște dovezi de toată frumusețea, le-am dat câteva adrese. Consecința a fost că i-au arestat pe câțiva italieni, în vreme ce aceia pe care îi urmărea

Ierusalimul erau bine mersi acasă, în Libia, bronzați și odihniți, așteptându-și noua misiune. Nu asta ne era intenția.

Luă o gură de paste și își șterse buzele cu șervetul. „Mâncarea e combustibil pentru el, gândi Alexis, mănâncă pentru a putea lupta."

– În martie, când altă treabă a ieșit la iveală, s-a repetat aceeași poveste, numai că, de data asta, tratam cu Parisul. Anumiți francezi au fost arestați, nimeni altcineva însă. Anumiți oficiali au primit, de asemenea, aplauze frumoase și, datorită nouă, promovări. Dar arabii...

Schulmann ridică din umeri cu un gest larg, indulgent.

– Poate că e de dorit. Politică sănătoasă a petrolului, economie sănătoasă, orice sănătos. Numai dreptate nu. Și noi dreptatea o vrem.

Zâmbetul i se lăți, în contrast direct cu dimensiunea glumei.

– Așa c-aș spune că am învățat să fim selectivi. Mai bine să zicem prea puțin decât prea mult, asta am hotărât. Cu cineva care are aceleași vederi ca și noi, cu un dosar impresionant – un tată admirabil în spate, cum ai tu –, cu el facem afaceri. Discret. Neoficial. Ca între prieteni. Dacă poate să folosească informațiile noastre în mod constructiv, pentru sine însuși, să avanseze puțin în carieră... cu atât mai bine că prietenii noștri devin influenți în profesiile lor. Dar vrem partea care ne revine din acest târg. Așteptăm ca lumea să dea. Din partea prietenilor noștri, așteptăm acest lucru în mod deosebit.

Acesta fu momentul în care Schulmann se apropie cel mai mult de formularea unei propuneri, în acea zi sau mai târziu. Cât despre Alexis, acesta nu zise nimic. Lăsă tăcerea să-i exprime acceptarea.

Iar Schulmann, care înțelegea atât de multe lucruri despre el, păru să priceapă și asta, așa că reluă conversația ca și cum târgul ar fi fost încheiat, iar ei ar fi fost deja implicați în afaceri împreună.

– Acum câțiva ani, niște palestinieni au provocat un pic de tărăboi la noi în țară, începu el, amintindu-și. În mod normal, astfel de oameni sunt neînsemnați. Copii de țărani încercând

să ajungă eroi. Se strecoară peste graniță, se ascund într-un sat, aruncă bomba și fug să se ascundă. Dacă nu-i prindem de prima dată, îi prindem a doua oară, dacă există o a doua oară. Cei de care vorbesc erau diferiți. Cineva îi conducea. Știau cum să se miște. Cum să se păzească de informatori, să-și acopere urmele, să-și facă propriile aranjamente, să-și scrie propriile ordine. Prima dată, au lovit un supermarket din Beit She'an. A doua oară, o școală, apoi, niște așezări, după aceea, alt magazin, până când a devenit monoton. Apoi, au început ambuscadele asupra soldaților noștri care făceau autostopul spre casă, în permisie. O mulțime de mame furioase, ziarele au vuit. Toată lumea ne cerea: „Puneți mâna pe oamenii ăștia“ I-am ascultat, am lăsat vorbă oriunde știam. Am descoperit că foloseau peșterile din valea Iordanului. Au intrat în conservare. Trăind de pe urma pământului. Totuși, nu i-am putut găsi. Propaganda lor îi numeau „eroii Comandoului Opt“, dar noi știam Comandoul Opt pe de rost, iar Comandoul Opt nu putea aprinde un chibrit fără ca noi să aflăm cu un avans confortabil. Se spunea că sunt frați. O afacere de familie. Un informator zicea că ar fi trei, altul, patru. Dar, cu siguranță, erau frați și operau din Iordania, ceea ce deja știam.

– Am adunat o echipă și ne-am dus după ei – oamenii pe care-i numim Sayaret, mici echipe de tipi experimentați și duri. Comandantul palestinian era un singuratic, din câte am auzit, și foarte puțin înclinat să acorde încredere cuiva din afara familiei sale. De-a dreptul paranoic față de trădarea arabă. Niciodată n-am dat de el. Frații săi însă nu erau atât de ageri! Unul avea o slăbiciune pentru o fetiță în Amman. A nimerit în focul unei mitraliere, într-o dimineață când pleca de la ea de-acasă. Celălalt a făcut greșeala să-l sune pe un prieten din Sidon, autoinvitându-se în weekend. Aviația i-a făcut mașina bucăți, în timp ce conducea pe drumul de coastă.

Alexis nu-și putu reprima un zâmbet de încântare.

– Prea puțină sârmă, murmură el, dar Schulmann preferă să nu-l audă.

– Pe vremea aceea, știam cine sunt – oameni de pe Malul de Vest, dintr-un sat viticol de lângă Hebron, fugiți după războiul din '67. Mai era și un al patrulea frate, dar acesta era prea tânăr ca să lupte, chiar și după standardele palestiniene. Mai existau și două surori, însă una din ele murise cu ocazia unor bombardamente drept represalii din partea noastră, la sud de râul Litani. Asta nu prea semăna a armată. Totuși, am continuat să-l căutăm pe omul nostru. Ne așteptam să adune întăriri, să ne atace din nou. N-a făcut-o. Și-a încetat activitatea. Au trecut șase luni. Un an. Am zis: „Lăsați-l în pace. Cel mai probabil e că l-au omorât chiar ai lui, ceea ce-i normal“ Auzisem că sirienii i-au făcut zile fripte, așa că poate murise. Acum câteva luni, am auzit un zvon că a venit în Europa. Aici. Că și-a adunat o echipă din care fac parte mai multe femei, majoritatea nemțoaice tinere.

Mai luă o gură de paste, mestecă și înghiți gânditor.

– Le ținea din scurt, continuă. Un Mefisto arab în fața unei găști de puști impresionabili, rosti el.

La început, în lunga tăcere ce urmă, Alexis nu putu să-l înțeleagă pe Schulmann. Soarele, aflat sus, deasupra dealurilor cafenii, bătea direct în fereastră. În strălucirea sa, lui Alexis îi era greu să deslușească expresia de pe chipul bărbatului. Alexis își îndepărtă capul din lumină și-i aruncă altă privire. „De ce această bruscă înnourare lăptoasă a ochilor negri?“ se întrebă el. Și într-adevăr, razele soarelui decoloraseră fața lui Schulmann, făcând-o să pară crăpată și fragilă ca un lucru mort. Apoi, că tot era o zi plină de percepții strălucitoare și uneori dureroase, Alexis recunoscu pasiunea care până atunci îi rămăsese ascunsă: aici, în restaurant, acolo, în stațiunea adormită, cu întinsele sale reședințe luxoase. După cum pe chipurile unor bărbați se poate vedea că sunt îndrăgostiți, tot așa expresia lui Schulmann vădea că acesta era posedat de o adâncă și înfricoșătoare ură.

Schulmann plecă în seara aceea. Restul echipei sale mai rămase încă două zile. O festivitate de bun-rămas, ocazie cu care silezianul era hotărât să sublinieze excelentele relații

tradiționale dintre cele două servicii – o întrunire de seară, cu bere blondă și cârnați –, fu sabotată pe tăcute de către Alexis, care afirmă că, deoarece guvernul de la Bonn alesese chiar acea zi pentru a face aluzii serioase la o posibilă tranzacție de arme cu saudiții, era puțin probabil ca oaspeții lor să fie într-o dispoziție festivă. A fost, probabil, ultimul lui act efectiv în funcție. O lună mai târziu, după cum prezisese Schulmann, fu mutat la Wiesbaden. O slujbă de culise, teoretic o promovare, dar una care dădea mai puțin frâu liber capricioasei sale individualități. Un ziar lipsit de amabilitate, numărat cândva printre suporterii bunului doctor, consemnă acid că pierderea Bonnului va fi câștigul telespectatorilor. Într-adevăr, singura sa consolare într-o vreme când atâția dintre prietenii săi germani renunțau grăbiți la el, fu mica urare caldă de bine, scrisă de mână și purtând ștampila poștei din Ierusalim, care-l întâmpină în prima lui zi la noul birou. Semnată „Ca întotdeauna, Schulmann“, îi ura noroc și spunea că aștepta cu nerăbdare următoarea lor întâlnire, oficială sau particulară. Un post-scriptum ambiguu sugera că nici Schulmann n-o ducea prea bine. „Dacă nu ies curând cu ceva la interval, am neplăcuta senzație că o să împărtășesc soarta ta“, spunea. Cu un zâmbet, Alexis îndesă cartea poștală într-un sertar la care toată lumea avea acces și, fără îndoială, o va citi. Știa exact ce face Schulmann și îl admira pentru asta: punea bazele inocente ale viitoarei lor relații.

Peste două săptămâni, din nou, când dr. Alexis și tânăra sa doamnă avură parte de o banală ceremonie nupțială, trandafirii lui Schulmann, dintre toate darurile, îi procurară cea mai mare bucurie și cea mai mare desfătare. „Și nici măcar nu i-am zis că mă însor!“

Acești trandafiri erau ca promisiunea unei noi povești de dragoste exact când el avea nevoie de așa ceva.

doi

Aproape opt săptămâni trecură înainte ca bărbatul pe care dr. Alexis îl cunoștea drept Schulmann să se întoarcă în Germania. În acest timp, cercetările și planificarea echipelor de la Ierusalim făcuseră pași atât de extraordinari, încât cei care trudeau printre rămășițele de la Bad Godesberg n-ar fi recunoscut cazul. Dacă ar fi fost vorba doar despre pedepsirea unor ticăloși oarecare – în caz că incidentul de la Godesberg ar fi fost unul izolat, și nu o parte a unei serii concertate –, Schulmann nu s-ar fi deranjat să se implice, pentru că scopurile sale erau mai ambițioase decât simpla pedeapsă, și erau intim legate de propria supraviețuire profesională. Deja de câteva luni, sub neobosita sa presiune, echipele sale se aflaseră în căutarea a ceea ce el numea o fereastră destul de largă pentru a strecura pe cineva înăuntru, ca să ia dușmanul din interiorul casei, mai degrabă decât să-l doboare cu tancuri și artilerie din față, tendința din ce în ce mai puternică a Ierusalimului. Mulțumită Godesbergului, credeau că găsiseră una. Acolo unde vest-germanii încă șovăiau cu indicii vagi, oamenii de birou ai lui Schulmann făceau în secret legături atât de îndepărtate între ele cum ar fi Ankara de Berlinul de Est. Bătrânii meseriași începeau să vorbească despre o imagine în oglindă: aceea a refacerii Europei după tipare familiare Orientului Mijlociu din urmă cu doi ani.

Schulmann sosi nu la Bonn, ci la München, și nu ca Schulmann. Nici Alexis, nici succesorul său silezian nu aflară de vizita sa, ceea ce acesta își și propusese. Numele său, dacă

avea unul, era Kurtz, deși îl folosea atât de rar, încât putea fi scuzat dacă, într-o bună zi, îl uita de tot. Kurtz însemnând „scurt", Kurtz de la scurtătură, spuneau unii, și Kurtz cu fitilul scurt, ziceau victimele sale. Alții făcură comparații laborioase cu eroul lui Joseph Conrad[1]. Pe când adevărul gol-goluț era că numele avea origine moravă și fusese la origine Kurz, până când, în înțelepciunea lui, un ofițer britanic de poliție din Mandatul Palestinei, adăugă un „t", iar Kurtz, în a sa, îl păstrase, un mic pumnal ascuțit împlântat în masa identității sale și lăsat acolo ca un fel de imbold.

Ajunse la München de la Tel Aviv via Istanbul, schimbând două pașapoarte și trei avioane. Înainte de asta, stătuse o săptămână la Londra, și mai ales acolo fusese extrem de rezervat. Oriunde mergea, punea lucrurile la punct și verifica rezultatele, procurând ajutor dacă era nevoie, convingându-i pe oameni, oferindu-le legende de acoperire și jumătăți de adevăr, copleșindu-i pe cei fără chef cu extraordinara-i energie neobosită, cu volumul și amploarea planificării sale în avans, chiar și atunci când se repeta uneori sau uita de o mică instrucțiune pe care o dăduse. „Trăim atât de puțin, îi plăcea să-ți spună cu un clipit din ochi, și suntem morți atâta vreme." Acesta era formularea sa cea mai apropiată de o scuză, iar soluția personală era să renunțe la somn. La Ierusalim se zicea că dormea tot atât de repede pe cât lucra. Adică, repede. Kurtz, ți s-ar fi explicat, era capul agresivei tactici europene. Kurtz tăia cărarea imposibilă, Kurtz făcea deșertul să înflorească. Kurtz schimba direcția și se târguia, și mințea chiar și în rugăciunile sale, dar el aducea cu forța mai mult noroc decât avuseseră evreii în 2000 de ani.

Nu că-l iubeau ca persoană – pentru asta era prea paradoxal, prea complicat, făcut din prea multe suflete și culori. În

---

[1] Joseph Conrad (3 decembrie 1857 – d. 3 august 1924) a fost un romancier englez, la origine polonez din Ucraina. Mr. Kurtz este unul dintre eroii nuvelei *Heart of Darkness (Inima întunericului),* agent al unei firme care se ocupa cu negoțul de fildeș, un personaj de nestăpânit și un fel de „geniu universal" (n.red.)

unele privințe, într-adevăr, în relația cu superiorii – și în special cu Misha Gavron, șeful său – era mai curând considerat un outsider tolerat chiorâș decât un egal în care ai încredere. Nu avea o poziție determinată, dar, în mod misterios, nici nu căuta vreuna. Fundamentul puterii sale era șubred și în eternă mișcare, în funcție de cel pe care tocmai îl ofensase, căutând o loialitate utilă. Nu era *sabra*[1], nu avea fundamentul elitist al kibbutzurilor, al universităților și al regimentelor de elită care, spre îngrijorarea sa, furnizau în tot mai mare măsură aristocrația tot mai subțire a serviciului din care făcea parte. Nu-i plăceau detectoarele de minciuni, computerele și crescânda lor credință în demonstrațiile de forță în stil american, psihologia aplicată și managementul crizelor. Iubea diaspora și și-o făcuse specialitatea sa într-o vreme când majoritatea israelienilor își remodelau, cu zel și conștiință de sine, identitatea ca orientali. Însă obstacolele erau cele care-l făceau pe Kurtz să înflorească, iar refuzul era ceea ce-l formase. Era în stare să lupte, dacă era nevoie, pe toate fronturile deodată, și ceea ce nu i se dădea de bunăvoie își procura pe furiș, în diverse moduri. Din dragoste pentru Israel. Pentru pace. Pentru moderație. Și pentru propriul drept blestemat de a-și marca punctul și de a supraviețui.

Probabil că nici chiar Kurtz n-ar fi putut spune în ce moment al vânătorii s-a născut planul său. Astfel de planuri luau naștere în adâncul său, ca un impuls rebel așteptându-și cauza, apoi țâșneau din el aproape înainte de a le conștientiza. Visase atunci când semnătura atentatorului fusese confirmată? Sau când își mâncase pastele acolo, pe Înălțimile Caeciliane, deasupra Godesbergului, și începuse să-și dea seama ce captură minunată era Alexis? Înainte. Mult înainte. „Trebuie să facem asta, zisese oricui a stat să-l asculte, după o ședință deosebit de amenințătoare a comitetului director al lui Gavron, în primăvară. Dacă nu-l scoatem pe dușman din propria tabără, clovnii din Knesset și de la Apărare vor arunca

[1] Termen folosit pentru a descrie un evreu născut în Israel (n.red.)

în aer întreaga civilizație vânându-l." Unii dintre analiștii săi jurau că treaba mergea și mai departe înapoi în timp, iar Gavron pusese capăt unui plan similar, cu un an în urmă. Nu conta. Cert era că pregătirile operative erau demarate cu mult înainte ca băiatul să fie reperat fără urmă de îndoială, deși Kurtz ținea cu asiduitate orice aluzie la ele la fereală de privirea sarcastică a lui Gavron, măsluindu-și dosarele pentru a-l deruta. Gavron înseamnă în polonă turnul de la șah. Privirile negre, dure și zbieretul răgușit n-ar fi putut aparține nimănui altcuiva.

„Găsiți-l pe băiat, ceruse Kurtz echipei sale de la Ierusalim, pornind în călătoriile sale întunecate. E un băiat și umbra sa. Găsiți băiatul și umbra va veni după el, nici o problemă." Kurtz le-o repetă până când jurară că-l urăsc – putea să aplice o presiune tot atât de puternică pe cât era în stare să suporte. Suna din locuri ciudate, la orice oră din zi sau din noapte, doar pentru a-și păstra prezența printre ei permanent. „L-ați găsit deja pe băiat?" „De ce nu-i încă doborât băiatul?" Dar își formula întrebările astfel încât Gavron Tura, chiar dacă ar fi auzit ceva, să nu le înțeleagă, deoarece Kurtz își amâna atacul final asupra lui Gavron până în ultimul moment, cel mai favorabil. A anulat permisiile, a abolit sabatul și-și folosea mai degrabă puținii bani decât să apeleze prematur la conturile oficiale pentru cheltuieli. I-a târât pe rezerviști din confortul sinecurelor lor academice și i-a trimis înapoi, fără plată, la vechile lor birouri, cu scopul de a grăbi căutarea. „Găsiți-l pe băiat. Băiatul ne va arăta drumul." Într-o zi, din nimic, inventă un nume de cod pentru el: Yanuka, un cuvânt aramaic de alint pentru puști – literal, un bebeluș. „Găsiți-l pe Yanuka și vi-i dau pe clovnii ăia pe tavă, cu tot tacâmul."

„Dar nici un cuvânt lui Gavron. Să așteptăm. Nimic pentru Tură."

Dacă nu la Ierusalim, în iubita lui diasporă, numărul suporterilor săi era nepământesc. Numai la Londra, de-abia adaptându-și zâmbetul, trecea de la venerabili negustori de

artă la viitori magnați ai filmului, de la mici proprietărese din West End până la negustori de haine, dubioși vânzători de mașini, mari firme din City. Fusese văzut de mai multe ori la teatru, o dată, afară din oraș, dar întotdeauna, pentru a vedea același spectacol, și-l luase cu el pe un diplomat israelian cu funcții culturale, deși nu despre cultură discutaseră ei. În Camden Town, a mâncat de două ori într-un modest restaurant de tranzit al unui grup de indieni din Goa. În Frognal, la vreo 3 kilometri nord-vest, inspectă un izolat conac victorian numit The Acre și-l declară perfect pentru nevoile sale. „Însă doar în principiu, țineți seama, le spuse foarte amabililor săi proprietari. Nu facem nici un târg dacă afacerile nu ne aduc aici." Ei acceptară această condiție. Acceptau orice. Erau mândri că se apela la ei și faptul de a servi Israelul le încânta inimile, chiar dacă asta ar fi însemnat să se mute pentru câteva luni în casa lor din Marlow. Nu țineau oare un apartament la Ierusalim, pe care-l foloseau pentru a-și vizita prietenii și familia de fiecare Pesah[1], după două săptămâni de mare și soare la Eilat? Și nu luau serios în considerare ideea de a locui acolo pentru totdeauna – dar nu până ce copiii lor nu depășeau vârsta milităriei și rata inflației se stabiliza? Pe de altă parte, puteau sta chiar în Hampstead. Sau în Marlow. Între timp, ar fi trimis cu generozitate orice și ar fi făcut tot ce le-ar fi cerut Kurtz, fără să aștepte nimic în schimb și fără să sufle o vorbă nimănui.

La ambasade, consulate și legații de-a lungul drumului, Kurtz se punea la curent cu certurile și întâmplările de-acasă și cu progresele oamenilor săi din alte părți ale lumii. În călătoriile cu avionul, ajungea la zi cu literatura revoluționară radicală de toate felurile. Slăbănogul său tovarăș, al cărui nume adevărat era Shimon Litvak, păstra o selecție a materialelor în servieta sa ponosită și i-o prezenta în tot felul de momente nepotrivite. Pentru aripa dură, îi avea pe Fanon,

---

[1] Sărbătoarea religioasă din iudaism care simbolizează eliberarea din robia egipteană și ieșirea din Egipt a evreilor conduși de Moise, și cei 40 de ani de peregrinare prin deșert. (n.red.)

Guevara și Marighella, pentru cea blândă, pe Debray, Sartre și Marcuse, fără a mai pune la socoteală sufletele blajine care scriau mai ales despre cruzimile învățământului în societatea de consum, despre ororile religiei și despre fatala schilodire a spiritului în copilăria capitalistă. În Ierusalim și Tel Aviv, unde asemenea dezbateri nu sunt necunoscute, Kurtz era cel mai tăcut cu putință, vorbind cu ofițerii săi de caz, ocolindu-și rivalii și cercetând profiluri psihologice exhaustive, alcătuite pe baza dosarelor vechi, acum aduse la zi și extinse cu meticulozitate. Într-o zi, află despre o casă neocupată din strada Disraeli numărul 11, pentru care se cerea o chirie mică și, pentru a păstra cât mai bine secretul, le ordonă tuturor celor care lucrau la caz să se stabilească discret acolo.

– Aud că ne părăsești deja, remarcă sceptic Misha Gavron a doua zi, când cei doi se întâlniră la o ședință fără legătură cu asta, deoarece Gavron Tura deja auzise câte ceva despre planurile sale, deși nu știa sigur în ce direcție are de gând s-o ia.

Totuși, Kurtz nu se lăsă ispitit. Nu încă. Pledă pentru autonomia departamentelor operaționale și arboră un rânjet dur.

Numărul 11 era o frumoasă vilă arabă, nu mare, însă răcoroasă, cu un lămâi în grădina din față și cu vreo 200 de pisici pe care ofițerii de sex feminin le îndopau în mod absurd. Astfel încât locul deveni inevitabil cunoscut drept casa cu pisici și dădu o coeziune nouă echipei, prin apropierea dintre ofițerii de birou, înlăturând orice posibilitate a vreunei separări nefericite între domeniile specializate și a scurgerilor de informații. De asemenea, făcu să crească statutul operațiunii, ceea ce, pentru Kurtz, era crucial.

A doua zi veni lovitura la care se aștepta, dar pe care nu putuse s-o prevină. A fost îngrozitoare, însă și-a atins scopul. Un tânăr poet israelian aflat în vizită la Universitatea din Leyda, Olanda, unde urma să primească un premiu, fu făcut bucăți la micul dejun, de către o bombă aflată într-un pachet adus la hotelul unde stătea, în dimineața celei de-a 25-a aniversări a zilei sale de naștere. Kurtz era la birou când sosi vestea și o primi ca un bătrân luptător profesionist care

încasează un pumn: clipi, închise ochii pentru o secundă, dar, după câteva ore, era în biroul lui Gavron, cu un teanc de dosare sub braț și cu două versiuni ale planului său de operațiuni în cealaltă mână, una pentru Gavron, iar cealaltă, mult mai vagă, pentru comitetul director al lui Gavron, alcătuit din politicieni iritabili și generali însetați de război.

Ce se petrecu exact între cei doi nu s-a știut de la început, pentru că nici Kurtz, nici Gavron nu erau genul care să se confeseze. Dar, în dimineața următoare, Kurtz, având evident un soi de permisiune, aduna noi trupe. Pentru asta, îl folosea pe zelosul Litvak drept intermediar, un sabra, un aparatcik pregătit până în vârful degetelor și în stare să se înțeleagă cu extrem de motivații tineri ai lui Gavron, pe care Kurtz, în secret, îi găsea cam țepeni și greu de manevrat. Puștiul acestei familii adunate în pripă era Oded, în vârstă de 23 de ani, din kibbutzul lui Litvak și, ca și el, trecut prin prestigioasa Sayaret[1]. Bunicul era un georgian bătrân, de 70 de ani, pe nume Bugaschwili, „Schwili" pe scurt. Schwili avea țeasta cheală, lustruită și umerii căzuți, și purta pantaloni ca de clovn – foarte joși între picioare și scurți. O pălărie Homburg neagră, purtată la fel de mult înăuntru ca și afară, punea vârf ciudatei alcătuiri. Schwili își începuse viața cu contrabanda și escrocheria, ocupații nu tocmai rare în zona sa natală, dar, spre mijlocul vieții, se recalificase ca falsificator a tot felul de lucruri. Cea mai remarcabilă perioadă din viața sa și-o petrecuse la Lubianka[2], unde falsificase documente pentru ceilalți deținuți, folosind numere vechi din *Pravda*, pe care le retopise pentru a-și produce propria hârtie. Eliberat în cele din urmă, se folosise de același geniu în lumea artelor frumoase, atât ca falsificator, cât și ca expert cu contract al celor mai distinse galerii. De mai multe ori, pretindea el, avusese plăcerea de

---

[1] Sayeret Matkal – cea mai de elită trupă de comando din forțele militare israeliene (n.red.)

[2] Lubianka este atât numele unei închisori din Moscova care funcționa în aceeași clădire cu cartierul general al KGB, dar și numele popular sub care era cunoscut sediul central al sus-numitului KGB.

a-și autentifica propriile falsuri. Kurtz îl iubea și, când avea zece minute libere, mergea cu el la o prăvălie aflată la poalele dealului, și-i cumpăra o înghețată dublă, cu caramel, preferata lui Schwili.

De asemenea, Kurtz îi făcu rost lui Schwili de cele mai puțin probabile două ajutoare pe care și le-ar fi imaginat cineva. Primul – o descoperire a lui Litvak – era un absolvent al Universității din Londra, pe nume Leon, un israelian care, fără s-o fi ales, avusese o copilărie englezească, pentru că tatăl său fusese un mahăr de kibbutz trimis în Europa ca reprezentant al unei firme de marketing: mahăr fiind cuvântul idiș pentru băgăreț sau tip nomad. La Londra, Leon devenise interesat de literatură, scosese o revistă și publicase un roman care trecuse complet neobservat. Cei trei ani obligatorii în armata israeliană îl făcuseră să devină deprimat și, după eliberare, se ascunse în Tel Aviv, unde se angajă la unul dintre săptămânalele intelectuale care apar și dispar ca fetele drăguțe. În momentul când acesta se închise, Leon scria toate articolele de unul singur. Însă cumva, printre tinerii claustrofobi și obsedați de pace din Tel Aviv, el experimentă profunda redeșteptare a identității sale de evreu și, odată cu ea, în el se iscă o dorință arzătoare de a scăpa Israelul de dușmanii săi, trecuți și viitori.

– De acum înainte, îi spuse Kurtz, scrii pentru mine. N-o să ai un public prea mare. Însă va fi unul care te va aprecia.

După Leon, cel de-al doilea ajutor al lui Schwili fu *miss* Bach, o tăcută femeie de afaceri din South Bend, Indiana. În mod egal impresionat de inteligența ei și de aparența ei neevereiască, Kurtz o recrutase pe *miss* Bach, o pregătise într-o varietate de domenii și apoi o expediase la Damasc ca instructor în programarea calculatoarelor. Apoi, timp de mai mulți ani, liniștita *miss* Bach raportase capacitatea și dispunerea sistemelor radar siriene. Rechemată în cele din urmă, *miss* Bach vorbea melancolic despre începerea unei vieți de caravană de căruțe, aceea de colonist pe Malul de Vest, când noile ordine din partea lui Kurtz o salvară de această neplăcere.

Așadar, Schwili, Leon și *miss* Bach. Kurtz își numi incongruentul trio Comitetul de alfabetizare și-i acordă un statut special în cadrul armatei sale private, în rapidă expansiune.

În München, treaba lui era de natură administrativă, dar el se ocupă de ea cu o delicatețe tăcută, străduindu-se să-și îndese firea activă în cel mai modest tipar cu putință. Nu mai puțin de șase membri ai recent formatei sale echipe fuseseră de acum instalați acolo, ocupând două sedii destul de îndepărtate, în zone diferite ale orașului. Prima echipă consta din doi oameni care lucrau în exterior. Trebuia să fie o echipă completă, de cinci, dar Misha Gavron încă era hotărât să-l țină din scurt, așa că erau doar doi. Luându-l pe Kurtz nu de la aeroport, ci dintr-o cafenea întunecată din Schwabing și folosind o prăpădită de dubiță utilizată în construcții pentru a-l ascunde – dubița era tot din motive de economii –, îl duseră în Satul Olimpic, într-una dintre întunecoasele parcări subterane de acolo, un loc de întâlnire preferat de tâlharii și prostituatele de ambele sexe. Satul nu e defel sat, firește, ci o citadelă de ciment cenușiu, părăsită și dezintegrându-se, mai asemănătoare cu o colonie israeliană decât cu orice poate fi găsit în Bavaria. Din una dintre vastele ei parcări subterane, îl conduseră în susul unei scări murdare, mâzgălite cu graffiti în toate limbile, de-a lungul unor mici grădini de pe acoperișuri, până la un apartament dublu, pe care-l închiriaseră parțial mobilat, pe termen scurt. Afară, vorbeau cu el englezește și-i spuneau „sir", înăuntru însă i se adresau șefului lor cu „Marty" și-i vorbeau respectuoși, în ivrit.

Apartamentul se afla la etajul de sus al unei clădiri situate pe colț și plin de piesele desperecheate ale unor reflectoare fotografice și de impresionante aparate de fotografiat montate pe trepiede, ca și de magnetofoane și aparate de proiecție. Se lăuda cu o scară de tec deschisă și o galerie romanțioasă, care scotea un sunet aspru când pășeau prea apăsat. De acolo se intra într-un dormitor gol, de 3 x 4 metri, cu un luminator în partea înclinată a acoperișului, pe care, după cum îi explicară

cu grijă, îl acoperiseră mai întâi cu o pătură, apoi cu PAL, apoi cu mai mulți centimetri de umplutură de capoc fixată cu bandă neagră lipită în cruciș. Pereții, podeaua și tavanul erau căptușiți la fel, rezultatul fiind o mixtură între o chilie modernă și celula unui nebun. Întăriseră ușa spre dormitor cu tablă de oțel vopsită și încastraseră în ea, la înălțimea capului, o mică zonă de sticlă armată, de mai multe grosimi, peste care atârnaseră o bucată de carton cu inscripția „CAMERĂ OBSCURĂ. NU INTRAȚI!“ și dedesubt „Dunkelkammer. Kein Eintritt!“ Kurtz îi ceru unuia dintre ei să intre în cameră, să închidă ușa și să urle cât de tare poate. Auzind doar un sunet aspru, scârțâit, își dădu aprobarea.

Restul apartamentului era aerisit, dar, ca și Satul Olimpic, teribil de părăginit. Înspre nord, ferestrele dădeau către priveliștea sordidă a drumului spre Dachau, unde o mulțime de evrei muriseră în lagărul de concentrare, iar ironia nu-i scăpă nici unuia dintre cei prezenți; mai ales că poliția bavareză, cu o năucitoare lipsă de sensibilitate, își cazase brigada mobilă în barăcile de acolo. Fiind foarte aproape, puteau chiar să-i arate lui Kurtz locul unde, mai aproape de zilele noastre, comandouri palestiniene năvăliseră în cantonamentul sportivilor israelieni, omorându-i pe câțiva pe loc și ducându-i pe restul la aeroportul militar, unde i-au omorât de asemenea. Ușa de lângă a lor aparținea unui apartament comun studențesc, iar sub ei, pe moment, nu locuia nimeni, pentru că ultima chiriașă se sinucisese. După ce străbătu singur și cu pași apăsați tot spațiul și inventarie intrările și traseele de salvare, Kurtz hotărî că trebuiau să închirieze și apartamentul de dedesubt, așa că, în aceeași zi, îi telefonă unui anumit avocat din Nürnberg, dându-i instrucțiuni să se ocupe de contract. Puștii își cultivaseră un aspect lălâu, șters, iar unul dintre ei – tânărul Oded – își lăsase barbă. Pașapoartele îi indicau drept argentinieni, fotografi profesioniști, dar nimeni nu știa sau nu-i păsa de ce soi. Uneori, îi spuseră lui Kurtz, pentru a-i da casei un aer natural, dezordonat, își anunțau vecinii că o să dea o petrecere târzie, a cărei singură dovadă era muzica dată

tare până la ore mici și sticlele goale din lada de gunoi. Dar, în realitate, nu permiteau accesul nimănui în apartament, cu excepția curierului celeilalte echipe: nici vorbă de oaspeți sau vizitatori de orice fel. Cât privește femeile, nici nu se punea problema. Își scoseseră femeile din minte până la întoarcerea în Ierusalim.

După ce îi raportaseră toate astea și multe altele lui Kurtz și discutară diverse probleme de serviciu, cum ar fi cheltuielile suplimentare pentru transport și operațiuni și dacă n-ar fi o idee bună să monteze inele de fier în pereții capitonați ai camerei obscure – Kurtz fu de acord –, îl scoaseră, la cererea sa, la plimbare, pentru a lua ceea ce el numea puțin aer curat. Rătăciră printre numeroasele cămine studențești, trecură pe lângă o școală de olărie, pe lângă una de tâmplărie și pe lângă ceea ce fusese prezentată cu mândrie drept prima școală de înot din lume construită pentru copii foarte mici, apoi citiră sloganurile anarhiste mâzgălite pe ușile vopsite ale căsuțelor. Până când, inevitabil, parcă prin forța gravitației, se pomeniră în fața acelei case blestemate unde, cu aproape zece ani în urmă, atacul asupra băieților israelieni șocase lumea întreagă. O placă de piatră, în ivrit și germană, îi comemora pe cei 11 morți. 11 sau 11 000, sentimentul lor de mânie împărtășită era același.

– Să țineți minte asta! le ordonă inutil Kurtz, în timp ce se întorceau la dubiță.

Din Sat, îl duseră pe Kurtz în mijlocul orașului, unde se rătăci deliberat pentru o vreme, plimbându-se încotro îl purtă fantezia, până când puștii, care-i păzeau spatele, dădură semnalul că era sigur să se îndrepte spre locul celei de-a doua întâlniri. Contrastul dintre primul sediu și acesta nu putea fi mai mare. Destinația lui Kurtz se afla la ultimul etaj al unei case ca de turtă dulce, cu fronton înalt, chiar în inima Münchenului monden. Strada era îngustă, pietruită și costisitoare. Se lăuda cu un restaurant elvețian și cu un croitor exclusivist, care nu părea să vândă nimic, însă era prosper. Kurtz urcă la etaj, pe o scară întunecoasă, iar ușa i se deschise de îndată ce păși

pe ultima treaptă, deoarece îi urmăriseră venirea de-a lungul străzii pe micul ecran de televiziune cu circuit închis. Intră fără un cuvânt. Aceștia erau mai vârstnici decât cei care-l primiseră întâi, mai curând tați decât fii. Aveau paloarea unor tipi închiși pentru multă vreme și un mod resemnat de a se mișca, mai ales când umblau prin încăpere încălțați doar în ciorapi. Ei alcătuiau echipa profesionistă de filaj static – o societate secretă chiar și la Ierusalim. Perdele de dantelă atârnau în fața ferestrelor; era amurg pe stradă și amurg în apartament, iar tot locul era pătruns de un aer de neglijare tristă. Un ansamblu de dispozitive optice și electronice era îngrămădit printre mobilele Biedermeier false, inclusiv antene interioare de diferite modele. Iar în lumina ce se stingea, formele lor spectrale subliniau starea de pierdere grea.

Kurtz îl îmbrățișă grav pe fiecare. Apoi, la biscuiți, brânză și ceai, cel mai vârstnic dintre ei, pe nume Lenny, îi prezentă lui Kurtz panorama completă a stilului de viață al lui Yanuka, scăpând într-o oarecare măsură din vedere faptul că, deja de câteva săptămâni, Kurtz era la curent cu fiecare fapt de îndată ce se petrecea: telefoanele pe care Yanuka le dădea sau primea, cei mai recenți vizitatori, cele mai recente fete. Lenny era generos și blând, dar un pic timid față de cei pe care nu-i observa. Avea urechi mari și o față urâtă, cu trăsături accentuate, și probabil din această pricină și-o ferea de privirea dură a lumii. Purta o vestă mare și gri, tricotată ca niște zale. În alte împrejurări, Kurtz se plictisea foarte repede de detalii, dar îl respecta pe Lenny și acorda cea mai mare atenție tuturor vorbelor sale, dând din cap, felicitându-l, spunând tot ce voia bărbatul să audă.

– E un tânăr normal Yanuka ăsta, pledă Lenny serios. Negustorii îl admiră. Prietenii îl admiră. Asta înseamnă o persoană plăcută, populară, Marty. Studiază, îi place să se distreze, vorbește foarte mult, dar e un tip serios, cu apetituri sănătoase. Prinzând privirea lui Kurtz, o luă puțin pe arătură: Uneori, e greu să crezi în cealaltă latură a lui, crede-mă, Marty!

Kurtz îl asigură pe Lenny că înțelegea pe deplin. Încă vorbea când lumina se aprinse la fereastra de la mansardă a apartamentului aflat vizavi. Sclipirea rectangulară, galbenă, care nu lumina nici un obiect din acea încăpere, avea aspectul unui semnal între îndrăgostiți. Fără să scoată un cuvânt, unul dintre oamenii lui Marty se îndreptă iute spre un binoclu atârnat de un suport, în timp ce altul se aplecă lângă un receptor radio și-și puse grăbit o cască la ureche.

– Vrei să arunci o privire, Marty? sugeră Lenny plin de speranță. Din zâmbetul lui Joshua, îmi dau seama că îl vede foarte bine pe Yanuka, în seara asta. Grăbește-te, că va trage draperia. Ce vezi, Joshua? E Yanuka gătit ca să iasă undeva în seara asta? Cu cine vorbește la telefon? Cu o fată, în mod cert.

Împingându-l ușor pe Joshua la o parte, Kurtz își coborî capul lui mare spre binoclu. Și rămase așa vreme îndelungată, ghemuit ca un bătrân lup de mare pe furtună, de-abia părând să respire în vreme ce-l studia pe Yanuka, novicele.

– Îi vezi cărțile acolo, în spate? întrebă Lenny. Băiatul ăsta citește ca taică-meu.

– Aveți un băiat ca lumea aici, fu Kurtz de acord în cele din urmă, cu zâmbetul său de fier, în vreme ce își îndrepta încet trupul. Un puști care arată bine, fără nici o îndoială. Luându-și impermeabilul gri de pe scaun, alese o mânecă și și-o trase încet peste braț. Aveți numai grijă să nu i-o dați pe fata voastră de nevastă.

Lenny afișă o expresie chiar mai tâmpă decât înainte, dar Kurtz îl consolă repede:

– Trebuie să-ți fim recunoscători, Lenny! Și suntem, fără nici o îndoială. Și, ca un gând ulterior: Continuați să-i faceți fotografii din toate pozițiile. Nu face economie, Lenny! Filmul nu-i chiar așa de scump.

După ce dădu mâna cu fiecare, Kurtz adăugă o veche beretă albastră la costumația sa și, protejat astfel împotriva agitației orei de vârf, porni cu pași fermi spre ieșire.

*

Ploua în momentul în care îl luară din nou pe Kurtz în dubiță și, cum cei trei mergeau dintr-un loc mohorât în altul, pierzând timpul până la plecarea avionului lui Kurtz, vremea părea să-i afecteze pe toți trei cu dispoziția ei sumbră. Oded conducea, iar fața lui tânără și bărboasă dezvăluia o mânie întunecată în lumina felinarelor pe lângă care treceau.

– Ce l-a apucat acum? întrebă Kurtz, deși probabil că știa răspunsul.

– Ultima lui mașină e un BMW de bogătaș, răspunse Oded. Servodirecție, injecție electronică de combustibil, 5 000 de kilometri la bord. Mașinile sunt slăbiciunea lui.

– Mașinile, femeile, viața ușoară, adăugă, din spate, cel de-al doilea băiat. Care sunt punctele lui tari, mă întreb?

– Iar închiriată? îl întrebă Kurtz pe Oded.

– Închiriată.

– Fiți atenți la mașina aia, îi sfătui Kurtz pe amândoi. Trebuie neapărat să cunoaștem momentul exact când o înapoiază firmei de închirieri și nu mai ia alta.

Auziseră asta până asurziseră. O auziseră încă dinainte de a fi plecat din Ierusalim. Totuși, Kurtz repetă:

– Cel mai important e când Yanuka predă mașina.

Brusc, Oded nu mai putu suporta. Probabil, din pricina vârstei și temperamentului, era mai predispus la stres decât apreciaseră recrutorii săi. Poate că, fiind atât de tânăr, n-ar fi trebuit să primească o misiune care presupunea atâta așteptare. Oprind dubița la bordură, smuci atât de tare frâna de mână, încât aproape c-o smulse din locașul ei.

– De ce-l lăsăm să scape așa? întrebă el. De ce ne jucăm cu el? Ce se întâmplă dacă se duce acasă și nu mai apare? Ce facem atunci?

– Atunci, îl pierdem.

– Atunci, hai să-l omorâm acum! Deseară. Îmi dai ordinul și s-a făcut!

Kurtz îl lăsă să spumege.

– Stăm în apartamentul de vizavi, nu? Aruncăm o grenadă peste drum. Am mai făcut-o. Un lansator RPG-7... arab ucis de alt arab cu o rachetă rusească... de ce nu?

Kurtz continua să nu zică nimic. Oded s-ar fi putut rățoi la un sfinx.

– Așa că, de ce nu? repetă Oded aproape țipând.

Kurtz nu-l cruță, dar nici nu-și pierdu răbdarea:

– Pentru că nu *duce* nicăieri, Oded, de aia. N-ai auzit, poate, niciodată ceea ce Misha Gavron obișnuia să spună? O frază pe care, personal, îmi place s-o repet? Că, dacă vrei să prinzi un leu, trebuie mai întâi să legi capra? La a cui vorbărie războinică dementă ai dat ascultare? Mă întreb. Vorbești serios când îmi zici că vrei să-l dobori pe Yanuka, deși, pentru încă zece dolari, îl poți avea pe cel mai bun agent pe care l-au pregătit de nu știu câți ani?

– El a fost la Bad Godesberg! La Viena, poate și la Leyda. Mor evrei, Marty! Nu-i pasă Ierusalimului de asta? Pe câți o să-i mai lăsăm să moară în timp ce noi ne jucăm?

Apucând cu grijă gulerul scurtei lui Oded cu mâinile sale mari, Kurtz îl scutură de două ori, iar a doua oară când făcu asta, capul lui Oded se lovi dureros de geam. Dar Kurtz nu se scuză, iar Oded nu se plânse.

– *Ei*, Oded. Nu *el*: *ei*, spuse Kurtz, de astă-dată amenințător. *Ei* au fost la Bad Godesberg. *Ei* au fost la Leyda. Și pe *ei* avem de gând să punem mâna, nu pe șase locatari germani nevinovați și un băiețaș tâmpit.

– E-n regulă, spuse Oded roșind. Lasă-mă-n pace.

– Nu, *nu* e-n regulă, Oded. Yanuka are *prieteni*, Oded. Rude. Oameni cu care nu am făcut cunoștință încă. Vrei să conduci operațiunea asta în locul meu?

– Am spus: e-n regulă.

Kurtz îi dădu drumul, iar Oded porni din nou motorul. Kurtz sugeră să continue interesantul tur al stilului de viață al lui Yanuka. Așa că se hurducară în josul unei străzi pietruite unde se afla clubul său de noapte favorit, magazinul de unde-și cumpăra cămășile și cravatele, locul unde se tundea și librăriile

de stânga unde-i plăcea să răsfoiască și să cumpere cărți. Și în tot acest timp, Kurtz, în cea mai mare bună dispoziție, radia și dădea din cap la tot ce vedea, de parcă ar fi urmărit un film vechi de care nu se mai sătura – până când, într-o piață nu departe de terminalul aeroportului, se pregătiră să se despartă. Pe trotuar, Kurtz îl bătu pe Oded pe umăr cu afecțiune, fără să se rușineze, apoi își trecu mâna prin părul său.

– Ascultați, amândoi, nu mai trageți așa de tare. Mergeți undeva, mâncați ceva ca lumea și treceți-o în contul meu, bine?

Tonul său era al unui comandant însuflețit de dragoste înaintea bătăliei. Ceea ce, în măsura în care Misha Gavron îi permitea, chiar era.

Zborul de noapte de la München la Berlin, pentru puținii care-l folosesc, este una dintre ultimele mari călătorii nostalgice care pot fi făcute în Europa. *Orient Express, Săgeata de Aur, Train Bleu* pot fi moarte, pe moarte sau resuscitate artificial, dar, pentru cei care-și au amintirile lor, 60 de minute de zbor nocturn prin coridorul est-german, într-un Pan American hodorogit, pe trei sferturi gol e ca un safari pentru un bătrân împătimit bucurându-se de nărăvul său. Lufthansa nu are voie să zboare pe această rută. Le aparține doar învingătorilor, ocupanților fostei capitale germane, istoricilor și exploratorilor, și unui american în vârstă, speriat de război, impregnat de liniștea docilă a unui profesionist care-și face călătoria aproape zilnic, își știe locul favorit și prenumele stewardesei, pe care-l pronunță în înfricoșătoarea germană a forțelor de ocupație. Poți crede că, pentru două informații, îi va strecura un pachet de Lucky Strike și va stabili o întâlnire cu ea pe la spatele ofițerului de bord. Fuzelajul mârâie și se ridică, luminile pâlpâie, nu-ți vine să crezi că avionul nu are elice. Privești peisajul inamic neluminat – să bombardezi sau să sari? –, îți revin amintirile și confunzi războaiele: jos, cel puțin, în mod echivoc, lumea e tot cum a fost.

Kurtz nu făcea excepție.

Stătea la fereastra sa și se uita la propria imagine în noapte, devenind, ca întotdeauna când făcea această călătorie, un spectator privindu-și propria viață. Undeva, în negrul acela, era linia de cale ferată care adusese trenul de marfă în lenta lui călătorie dinspre est, iar altundeva, chiar triajul unde fusese oprit cinci nopți și șase zile în miezul iernii, pentru a face loc transporturilor militare care aveau mult mai multă importanță, în vreme ce Kurtz și mama sa, și alți 118 evrei îngrămădiți în vagonul lor mâncau zăpadă și înghețau, majoritatea de tot. „În următorul lagăr va fi mai bine“, îl tot asigura mama sa, pentru a-i menține moralul ridicat. Undeva în întunecimea aceea, mama lui se încolonase pasiv spre moarte, undeva pe acele câmpuri, băiatul din Sudeți, care fusese el, flămânzise și furase, și ucisese, așteptând fără iluzii o altă lume ostilă care să-l găsească. Văzuse tabăra Aliaților, uniformele străine, fețele copiilor la fel de bătrâne și scofâlcite ca a lui. O nouă haină, ghete noi și o nouă sârmă ghimpată – și o nouă evadare, de astă dată de la salvatorii săi. Se văzu din nou pe câmpii, strecurându-se spre sud, prin ferme și sate, săptămâni la rând, după cum îl mânase drumul evadării, până când, treptat, nopțile deveniră calde și mirosind a flori și auzi, pentru prima dată în viața lui, foșnetul palmierilor în briza mării. „Ascultă-ne, băiețaș înghețat, îi șopteau ei, asta e muzica noastră în Israel. Marea este la fel de albastră ca aici.“ Văzu vaporul putred aproape năruit lângă chei, cea mai măreață și mai nobilă navă pe care o văzuse vreodată, atât de neagră de capete evreiești, încât, atunci când se urcă, fură o șapcă tricotată și o purtă până ce părăsiră portul. Dar aveau nevoie de el, cu păr blond sau fără păr deloc. Pe punte, în grupuri mici, conducătorii dădeau lecții de cum să tragi cu puști Lee-Enfield furate. Haifa era încă la două zile depărtare, iar războiul lui Kurtz tocmai începuse.

Avionul dădu roată aeroportului pentru a coborî la aterizare. Îl simți cum virează și urmări cum traversa Zidul. Avea doar bagaje de mână, însă controlul de securitate era strict din cauza teroriștilor, așa că formalitățile durară ceva timp.

*

Shimon Litvak aștepta în parcare, într-un Ford la mâna a doua. Venise cu avionul din Olanda, după două zile petrecute studiind dezastrul de la Leyda. Ca și Kurtz, nu simțea că are dreptul să doarmă.

– Cartea în care se afla bomba a fost adusă de o fată, spuse de îndată ce Kurtz intră în mașină. Brunetă, bine proporționată. Jeanși. Portarul de la hotel a crezut că era de la universitate, și asta pentru că a venit și a plecat cu bicicleta. O speculație, dar, parțial, îl cred. Altcineva zice că a fost adusă la hotel cu o motocicletă. O panglică decorativă în jurul pachetului și „La mulți ani, Mordecai!“ pe felicitare. Un plan, un transport, o bombă și o fată, nimic nou.

– Ce explozibil?

– Plastic rusesc, bucăți de ambalaj, nimic căruia să i se poată da de urmă.

– Vreo marcă de fabricație?

– O frumoasă buclă de sârmă roșie suplimentară, pe post de legătură falsă.

Kurtz îl privi tăios.

– Bine, nu era sârmă, mărturisi Litvak. Ci fragmente carbonizate. Nu ceva identificabil.

– Nici cârlig de rufe? spuse Kurtz.

– De data asta, a preferat o cursă de șoareci. O mică și drăguță cursă de șoareci de pus în bucătărie.

Porni motorul.

– A folosit și curse de șoareci, zise Kurtz.

– A folosit curse de șoareci, cârlige de rufe, vechi pături beduine, explozibili nedetectabili, ceasuri ieftine cu un arătător și fete ieftine. Și este cel mai împuțit făcător de bombe dintre toți, chiar și pentru un arab, spuse Litvak, care ura ineficiența tot atât de mult ca și pe inamicul pentru ea. Cât ți-au dat?

Kurtz se prefăcu a nu înțelege.

– *Dat?* Cine să-mi dea?

– Cât timp ai la dispoziție? O lună? Două? Care-i treaba?

Dar Kurtz nu era totdeauna înclinat spre precizie în replicile sale.

– Treaba e că o mulțime de lume la Ierusalim ar prefera să atace morile de vânt din Liban, decât să lupte cu dușmanul folosindu-și capul.

– Poate Tura să-i țină în frâu? Poți tu?

Kurtz se cufundă într-o tăcere neobișnuită, din care Litvak nu avea chef să-l scoată. În mijlocul Berlinului de Vest nu e întuneric, la margini nu-i lumină. Ei se îndreptau spre lumină.

– I-ai făcut lui Gadi un compliment deosebit, observă brusc Litvak aruncând o privire piezișă către maestrul său. Să vii în orașul lui. O călătorie pe care o faci tu către el e ca un omagiu.

– Nu-i orașul lui, spuse Kurtz pe un ton plat. L-a împrumutat. Are o alocație, o meserie de învățat, o nouă viață de construit. Acesta-i singurul motiv pentru care Gadi e la Berlin.

– Și poate suporta să trăiască într-așa o grămadă de gunoi? Chiar de dragul unei noi cariere? După Ierusalim, poate veni *aici?*

Kurtz nu răspunse direct la întrebare, dar Litvak oricum nu se aștepta la așa ceva.

– Gadi și-a dat obolul, Shimon. Nimeni n-a făcut-o mai bine, după posibilitățile sale. A luptat din greu, în locuri grele, majoritatea în spatele frontului. De ce să nu se refacă? Are dreptul la pacea sa.

Dar Litvak nu era pregătit să-și lase bătăliile neduse până la capăt.

– Atunci, de ce să-l deranjăm? De ce să redeșteptăm ceva ce-i deja terminat? Dacă o ia de la început, să-l lăsăm s-o facă.

– Pentru că este în zona intermediară, Shimon.

Litvak se întoarse iute spre el, pentru lămuriri, dar fața lui Kurtz era în întuneric.

– Pentru că are lehamitea care-i poate asigura succesul. Pentru că el chibzuiește.

Trecură de biserica memorială și merseră mai departe, printre luminile înghețate de pe Kurfürstendamm, apoi se

întoarseră în liniștea amenințătoare a întunecatelor periferii ale orașului.

– Deci, ce nume folosește el acum? întrebă Kurtz cu un zâmbet indulgent în voce. Cum își spune?

– Becker, rosti Litvak scurt.

Kurtz exprimă o dezamăgire jovială:

– Becker? Ce numele dracului mai e și ăsta? Gadi *Becker* – și el este sabra?

– E versiunea germană a versiunii ivrit a versiunii germane a numelui său, replică Litvak fără umor. A întors-o la cererea patronilor săi. Nu mai e israelian, e evreu.

Kurtz își păstră zâmbetul.

– Are vreo femeie, Shimon? Cum stă cu femeile în ultima vreme?

– O noapte când și când. Pe nimeni care s-ar putea numi a lui.

Kurtz se așeză mai confortabil pe scaun.

– Poate că îi lipsește o relație serioasă. La urma urmelor, se poate întoarce la drăgălașa lui soție, Frankie, din Ierusalim, pe care oricum n-ar fi trebuit s-o părăsească, după părerea mea.

Intrând pe o stradă laterală sordidă, opriră în fața unui bloc greoi, cu două etaje din piatră bălțată. O poartă cu pilaștri supraviețuise cumva războiului. Într-o parte a sa, la parter, un magazin de textile luminat cu neon etala o serie ștearsă de îmbrăcăminte feminină. Deasupra, pe un panou scria „numai angro"

– Apasă soneria de sus, îi recomandă Litvak. Suni de două ori, pauză, suni a treia oară, și răspunde. I-au dat o cameră deasupra locului de muncă.

Kurtz ieși greoi din mașină.

– Noroc! Mult noroc.

Litvak îl urmări pe Kurtz traversând grăbit strada. Îl urmări îndepărtându-se pe trotuar, cu pasul său legănat, prea iute, apoi oprind prea brusc în fața ușii dărăpănate. Îi văzu brațul gros ridicându-se spre sonerie și ușa deschizându-se

după un moment, ca și cum cineva ar fi așteptat în dosul ei, și presupunea că exact așa și fusese. Îl văzu pe Kurtz îndoindu-și picioarele și coborându-și umerii ca să-l îmbrățișeze pe un bărbat ceva mai zvelt. Zări brațele gazdei sale cuprinzându-l într-o îmbrățișare veselă, soldățească. Ușa se închise. Kurtz intrase.

Pe drumul de întoarcere, în vreme ce conducea încet prin oraș, Litvak se încrunta la tot ce vedea, exteriorizându-și gelozia: Berlinul era un loc pe care îl ura, un dușman moștenit pentru toate timpurile. Berlinul reprezenta locul unde teroarea își avea locul de plodire, atunci și acum. Destinația sa era o pensiune ieftină, unde nimeni nu părea să doarmă, inclusiv el. La 6.55, era înapoi pe strada laterală unde îl lăsase pe Kurtz. Apăsă pe sonerie. Așteptă și auzi pași înceți, o pereche. Ușa se deschise, iar Kurtz păși recunoscător în aerul dimineții, apoi își întinse trupul. Era neras și-și scosese cravata.

– Ei? întrebă Litvak de îndată ce se văzură în mașină.

– Ei, ce?

– Ce-a spus? O s-o facă sau vrea să stea liniștit în Berlin, să învețe să facă haine pentru vreo ceată de excursioniști polonezi?

Kurtz păru serios surprins. Era în mijlocul gestului care-l fascinase pe Alexis, acela care-i adusese bătrânul ceas de mână în câmpul vizual, în vreme ce-și sufleca mâneca. Dar, auzind întrebarea lui Litvak, renunță.

– S-o facă? E ofițer israelian, Shimon.

Apoi, zâmbi atât de cald, încât Litvak, luat prin surprindere, zâmbi la rândul său.

– La început, recunosc, Gadi a zis că ar prefera să continue să studieze noua lui meserie sub multiplele ei aspecte. Așa că am discutat despre frumoasa misiune pe care a avut-o dincolo de Suez, în '63. După aceea, a spus că planul n-o să meargă, așa că am discutat în detaliu inconvenientele legate de faptul de a sta sub acoperire la Tripoli și a menține o rețea de agenți libieni deosebit de mercantili – un lucru pe care, parcă-mi amintesc, Gadi l-a făcut timp de trei ani. Apoi, a spus: „Găsește

un tip mai tânăr", ceea ce nimeni n-a intenționat serios vreodată, și ne-am amintit de multele lui raiduri nocturne din Iordania și de limitele acțiunilor militare împotriva trupelor de gherilă, un aspect asupra căruia e perfect de acord cu mine. După asta, am discutat strategia. Ce altceva?

– Și asemănarea? E suficientă? Înălțimea, fața?

– Asemănarea e suficientă, răspunse Kurtz în timp ce trăsăturile căpătau duritatea obișnuită. Avem puțin de lucru la ea, dar e suficientă. Acum, lasă-l în pace, Shimon, sau o să mă faci să-l îndrăgesc prea tare.

Apoi, își lăsă la o parte gravitatea și izbucni în râs până când lacrimi de ușurare și oboseală îi curseră pe obraz. Litvak râse și el și, odată cu râsul, simți că-i dispare invidia. Aceste bruște și mai curând nebunești schimbări de dispoziție erau profunde în firea lui Litvak, unde o mulțime de factori contradictorii își jucau rolul. Numele său însemna la origine evreu lituanian și, cândva, fusese peiorativ. Cum se vedea pe sine însuși? Uneori, ca un orfan de kibbutz, în vârstă de 25 de ani, fără nici măcar o rudă cunoscută în viață, alteori, ca un copil adoptat de o fundație americană ortodoxă și de forțele speciale israeliene. Alteori, ca polițistul devotat al Domnului făcând curățenie în lume.

Cânta minunat la pian.

Puține lucruri sunt de spus despre răpire. Cu o echipă experimentată, astfel de lucruri se întâmplă rapid și aproape ritualic în zilele noastre sau deloc. Doar valoarea potențială a capturii îi măsura îndrăzneala. Fără împușcături aiurea sau neplăceri, doar apropierea directă a unui Mercedes roșu-închis și a ocupantului ei, cel care conducea mașina, la vreo 30 de kilometri de partea grecească a graniței greco-turce. Litvak a comandat echipa de teren și, ca întotdeauna pe teren, s-a comportat excelent.

Kurtz, aflat la Londra pentru a rezolva o criză bruscă, produsă în Comitetul de Alfabetizare al lui Schwili, a stat în timpul orelor critice lângă un telefon din ambasada israeliană.

Cei doi băieți din München, după ce au raportat prompt restituirea mașinii închiriate fără a fi luat alta în schimb, l-au urmărit pe Yanuka la aeroport și, destul de sigur, următoarea dată când a mai auzit cineva de el a fost peste trei zile, la Beirut, când o echipă de ascultare care lucra într-o pivniță din cartierul palestinian i-a interceptat vocea voioasă salutându-și sora, pe Fatmeh, care lucra într-unul dintre birourile revoluționarilor. Era în oraș pentru două săptămâni, ca să-și viziteze prietenii, zicea el; era liberă în vreo seară? Părea într-adevăr fericit, raportară ei: impetuos, emoționat, pasionat. Totuși, Fatmeh fu rece. Ori atitudinea ei față de el era călduță, ori știa că telefonul îi este ascultat. Poate, ambele. În orice caz, fratele și sora nu se întâlniră.

Fu interceptat din nou când ajunse pe calea aerului la Istanbul, unde trase la hotelul Hilton, cu un pașaport diplomatic cipriot, și vreme de două zile se dedase plăcerilor religioase și lumești ale orașului. Urmăritorii îl descriseră ca luând o ultimă porție zdravănă de Islam înainte de a se întoarce la creștinătatea Europei. Vizită moscheea lui Suleiman Magnificul, unde fu văzut rugându-se de nu mai puțin de trei ori, apoi, odată, lăsându-și lustruiți pantofii Gucci, pe promenada ierboasă de lângă Zidul de Sud. De asemenea, a băut mai multe pahare de ceai cu doi tipi tăcuți, care au fost fotografiați, dar niciodată identificați: o pistă falsă, și nu contactul pe care-l așteptau. Și s-a amuzat extraordinar la vederea câtorva oameni în vârstă cu o armă cu aer comprimat adunați lângă bordură și care trăgeau pe rând săgeți cu pene într-o țintă desenată pe o cutie de carton. A vrut să li se alăture, dar nu l-au lăsat.

În grădinile din piața Sultan Ahmed, a stat pe o bancă printre straturile de flori portocalii și mov, privind inofensiv domurile și minaretele înconjurătoare și, de asemenea, la grupurile de turiști americani care chicoteau, în special un pâlc de adolescente în pantaloni scurți. Dar ceva îl împiedică să le abordeze, ceea ce ar fi fost normal din partea lui – să sporovăiască și să râdă până ce ele l-ar fi acceptat. Cumpără

diapozitive şi ilustrate de la negustori ambulanţi copii, fără să-i pese de preţurile lor scandaloase, rătăci în jurul Sfintei Sofia, contemplând cu egală plăcere gloriile Bizanţului lui Justinian şi ale cuceririi otomane, apoi fu auzit scoţând un strigăt de sinceră uimire la vederea coloanelor târâte tocmai de la Baalbek[1], din ţara pe care atât de recent o părăsise.

Dar cea mai mare atenţie fu rezervată mozaicului lui Augustin şi Constantin oferindu-şi biserica şi oraşul Fecioarei Maria, pentru că acolo avu loc întâlnirea clandestină: cu un bărbat înalt, tacticos, îmbrăcat cu o jachetă de vânt, care deveni imediat ghidul său. Până atunci, Yanuka refuzase cu hotărâre astfel de oferte, dar ceva ce acest om îi spuse – adăugat, fără îndoială, la locul şi momentul abordării sale – îl convinse numaidecât. Unul lângă altul, făcură, de ochii lumii, un al doilea tur al interiorului, admirară conştiincioşi domul timpuriu nesprijinit, apoi merseră de-a lungul Bosforului, într-un vechi Plymouth american, până ajunseră la o parcare aproape de şoseaua spre Ankara. Plymouth-ul plecă. Yanuka rămase încă o dată singur pe lume, dar, de astă dată, ca stăpân al unui frumos Mercedes roşu, pe care îl conduse calm la Hilton şi îl înregistră la recepţie ca fiind al său.

Yanuka nu ieşi în oraş, în seara aceea – nici măcar ca să le vadă pe dansatoarele din buric care îl încântaseră atât de mult în seara precedentă – şi data următoare când fu văzut a fost în dimineaţa următoare foarte devreme, când o porni spre vest, pe drumul drept şi fără viaţă ce ducea, peste câmpii, spre Edirne şi Ipsala. La început, ziua fu ceţoasă şi răcoroasă, iar orizontul, aproape. Opri într-un orăşel pentru a bea o cafea şi a fotografia o barză făcându-şi cuibul pe domul unei moschei. Se urcă pe o movilă şi se uşură privind spre mare. Ziua deveni mai caldă, dealurile mohorâte căpătară nuanţe roşii şi galbene, cu marea zărindu-se între ele, la stânga sa. Pe un astfel de drum, urmăritorii nu aveau altă şansă decât să-l încalece, cum se spune, cu o maşină foarte înainte şi una foarte în

[1] Capitala provinciei Bekaa, din Liban (n.red.)

urmă, punându-și speranța în Dumnezeu că nu o va lua pe vreun drum lateral nemarcat, lucru de care era destul de capabil. Dar pustietatea locului nu le dădu altă opțiune, pentru că singurele semne de viață pe kilometri și kilometri întregi erau țigani cu corturi și ciobănași, plus un întâmplător om posac, îmbrăcat în negru, a cărui viață părea absorbită de studierea fenomenului mișcării. Ajungând la Ipsala, îi păcăli pe toți, preferând derivația spre dreapta, în oraș, în loc de a-și continua drumul până la graniță. Avea de gând să predea mașina? Doamne, ferește! Atunci, ce naiba căuta într-un împuțit de orășel turcesc de graniță?

Răspunsul era Dumnezeu. Într-o moschee neînsemnată din piața principală, chiar la marginea creștinătății, Yanuka se încredință încă o dată lui Allah, ceea ce, după cum spuse cu asprime Litvak după aceea, era înțelept din partea lui. La ieșire, fu mușcat de un câine mic și maro, care fugi înainte ca el să se răzbune. Și acest lucru fu considerat ca o prevestire.

Până la urmă, spre ușurarea tuturor, reveni pe drumul principal. Punctul de trecere a frontierei de acolo este un mic loc ostil. Turcii și grecii nu se întâlnesc cu plăcere. Zona este minată la întâmplare, de ambele părți ale graniței, teroriști și *contrebandiers*[1] de tot soiul își au drumurile și țelurile lor ilegale, împușcăturile sunt lucru obișnuit și rareori se vorbește despre ele, iar frontiera bulgară e doar la câțiva kilometri spre nord. Un panou pe partea turcească urează „DRUM BUN" în engleză, dar nu există vreun cuvânt bun pentru grecii care pleacă. Întâi vin însemnele turcești, cocoțate pe un panou militar, apoi un pod peste o apă stătătoare și verde, apoi o coadă mică și nervoasă la formalitățile turcești de ieșire din țară, pe care Yanuka încercă s-o depășească prin puterea pașaportului său diplomatic și, într-adevăr, reuși, grăbindu-și astfel propria distrugere. Apoi, înghesuit între postul turcesc de poliție și santinelele grecilor, există un *no-man's-land* de vreo 20 de metri, unde Yanuka și-a luat o vodcă de la duty-free și a

[1] Contrabandiști (în lb. franceză, în original) (n.tr.)

mâncat o înghețată la cafenea, urmărit de un băiat cu plete și înfățișare visătoare, numit Reuven, care stătea acolo de trei ore, mâncând cornuri. Ultimul reper turcesc e un mare bust de bronz al lui Atatürk, vizionarul și decadentul, încruntându-se înspre câmpiile grecești ostile. De îndată ce Yanuka trecu de acesta, Reuven sări pe motocicleta sa și-i transmise lui Litvak, care aștepta la 30 de kilometri în interiorul teritoriului Greciei – dar dincolo de zona militară –, într-un loc unde circulația trebuia să încetinească până la pas din cauza unor lucrări de construcții, un semnal constând din cinci puncte. Apoi, se grăbi să se alăture distracției.

Au folosit o fată – ceea ce era de bun-simț, având în vedere înclinațiile dovedite ale lui Yanuka – căreia i-au dat o chitară, ceea ce era o trăsătură de finețe, deoarece, pe vremea aceea, o chitară definea o fată, chiar dacă nu știa să cânte la ea. Chitara era uniforma unei anumite păci elevate, după cum recentele lor observații în altă zonă le-au reamintit-o. S-au ciorovăit dacă să folosească o blondă sau o brunetă, cunoscându-i preferința pentru blonde, fiind însă conștienți că era întotdeauna gata să facă o excepție. Până la urmă, hotărâră în favoarea brunetei, pe motivul că avea posteriorul mai arătos și mersul mai provocator, și o expediară acolo unde se terminau lucrările la drum. Acestea erau un dar de la Dumnezeu. Ei credeau asta. Unii chiar credeau că Dumnezeu – cel al evreilor –, mai curând decât Kurtz sau Litvak, le dirija norocul.

Întâi, era bitum, apoi, fără avertisment, criblură aspră, de mărimea unor mingi de golf, dar mult mai neregulate. Mai departe, rampa de lemn cu lumini galbene de sperietoare de ciori clipind de-a lungul ei, unde viteza era limitată la 10 kilometri pe oră și numai un nebun ar fi mers mai repede. Apoi, fata, de cealaltă parte a rampei, mergând de-a lungul drumului pentru pietoni. „Mișcă-te tot așa, îi spuseră, nu face pe curva, dar fii ispititoare." Singura lor grijă reală era că, din cauză că fata era atât de drăguță, s-ar fi putut să fie agățată de cine nu trebuia, înainte ca Yanuka să apară și s-o ia. Un aspect deosebit de favorizant al locului era modul în care traficul rar

era separat de o pastilă temporară. Exista un spațiu de aproximativ 50 de metri între benzile ce duceau spre est și spre vest, plin cu barăci ale constructorilor, tractoare și tot soiul de gunoaie împrăștiate. Ar fi putut ascunde un întreg regiment acolo, fără să bage cineva de seamă. Echipa era alcătuită din șapte oameni, incluzându-i pe Shimon Litvak și pe fata cu rol de momeală. Gavron Tura n-ar fi permis un bănuț în plus. Ceilalți cinci erau puști îmbrăcați lejer, în ținută de vară și pantofi sport, genul care pot sta toată ziua privindu-și unghiile, fără să întrebe cineva de ce nu vorbesc. Apoi, să se repeadă în mijlocul acțiunii ca niște știuci care atacă, înainte de a se întoarce la contemplarea lor letargică.

Se făcuse, de acum, mijlocul dimineții, soarele se afla sus pe cer, aerul era prăfos. Traficul consta din camioane gri, încărcate cu un fel de var sau lut. Mercedesul roșu-închis, lustruit – nu nou, dar destul de frumos – ieșea în evidență ca o mașină de nuntă înghesuită printre mașini de gunoi. Ajunse la zona cu criblură cu 30 de kilometri pe oră, ceea ce era prea repede, apoi frână când pietrele începură să sară și să lovească șasiul. Urcă pe rampă cu 20 la oră, încetinind la 15, apoi la 10 și, când trecu pe lângă fată, toată lumea observă cum Yanuka întoarse capul ca să vadă dacă din față arăta la fel de bine ca din spate. Arăta. Mai merse vreo 50 de metri, până ce ajunse la bitum, și, pentru o clipă grea, Litvak fu convins că trebuie să apeleze la planul de rezervă, o afacere mult mai elaborată, care implica o a doua echipă și un pretins accident de mașină, la 100 de kilometri depărtare. Dar dorința sau firea, sau orice ne transformă în proști are modul său de a acționa. Yanuka opri și coborî geamul electric, își scoase din mașină frumosu-i cap tânăr și, plin de voioșia vieții, urmări fata mergând senzual spre el, în lumina soarelui. Când ajunse în dreptul mașinii, o întrebă dacă are de gând să meargă așa până în California. Ea răspunse, de asemenea în engleză, că se îndrepta „oarecum“ spre Salonic – el nu? După spusele fetei, el ar fi răspuns: „Cum vrei“, dar nimeni altcineva nu-l auzi și a fost unul dintre lucrurile care întotdeauna sunt

disputate după o operațiune. Yanuka însuși negă categoric că ar fi zis asta, așa că fata probabil că fantazase puțin în triumful ei. Ochii, trăsăturile în general îi erau într-adevăr deosebit de ademenitoare, iar mișcările ei lente, îmbietoare, cereau atenția lui totală. Ce-ar fi putut cere mai mult un bun băiat arab după două săptămâni de reîndoctrinare politică severă pe dealurile sudice ale Libanului, decât această înșelătoare viziune de harem îmbrăcată în jeanși?

Trebuie adăugat că Yanuka era zvelt și extrem de arătos ca înfățișare, cu frumoase trăsături semitice care se potriveau cu ale ei și că era de-o veselie contagioasă. Prin urmare, rezultă o tatonare reciprocă, de genul care poate avea loc instantaneu între doi oameni atrăgători fizic, când, de fapt, fiecare nu vede decât o imagine în oglindă a lor înșile făcând dragoste. Fata își puse jos chitara și, în conformitate cu ordinele primite, se răsuci ca să se elibereze de rucsac și îl aruncă recunoscătoare la pământ. Efectul acestui gest de dezbrăcare, argumentase Litvak, l-ar fi forțat să facă una din două: fie să deschidă dinăuntru ușa din spate, fie să se dea jos și să descuie de afară portbagajul. În ambele cazuri, s-ar fi expus atacului. La unele modele de Mercedes, firește, încuietoarea portbagajului poate fi manevrată dinăuntru. Nu era cazul cu acesta. Litvak o știa. După cum știa cu siguranță că portbagajul era încuiat și că nu avea sens să-i ofere fata de partea turcă a graniței – oricât i-ar fi fost de în regulă hârtiile și, după standardele arabe, erau considerate destul de bune, Yanuka nu era atât de prost, încât să mărească riscurile trecerii frontierei luând în mașină balast neverificat.

În acest caz, el alese cursul asupra căruia toți căzură de acord că e cel mai dezirabil. În loc să întindă pur și simplu un braț și să descuie manual o portieră, ceea ce putea face, a preferat, probabil pentru a o impresiona, să manevreze dispozitivul central de încuiere a ușilor, deblocând astfel nu una, ci pe toate patru. Fata deschise cea mai apropiată portieră din spate și, rămânând afară, împinse rucsacul și chitara pe locul din spate. În momentul când închisese ușa la loc și-și începuse

langurosul drum spre partea din față a mașinii, ca pentru a se așeza lângă șofer, unul dintre oameni ținea deja un pistol la tâmpla lui Yanuka, în vreme ce Litvak în persoană, arătând mai fragil decât niciodată, îngenunchea pe scaunul din spate, ținând capul lui Yanuka într-o priză deosebit de ucigătoare și îndelung exersată, în timp ce-i administra drogul care, așa cum fusese cu seriozitate informat, era cel mai potrivit cu fișa medicală a lui Yanuka: existaseră neliniști cu privire la astmul său din adolescență.

Lucrul care i-a izbit pe toți după aceea a fost silențiozitatea operațiunii. Chiar în vreme ce aștepta ca drogul să-și facă efectul, Litvak auzi clar, peste vacarmul circulației, plesnitura unei perechi de ochelari de soare și, preț de o îngrozitoare clipă, se temu că e gâtul lui Yanuka, ceea ce ar fi distrus totul. La început, avură impresia că a reușit cumva să uite sau să se debaraseze de numerele de înmatriculare și documentele false pentru continuarea călătoriei, până ce le găsiră, spre plăcerea lor, puse cu grijă în eleganta sa geantă neagră, sub mai multe cămăși de mătase cusute de mână și cravate țipătoare, pe care fură obligați să și le însușească pentru scopurile lor, împreună cu frumosul său ceas de aur Cellini și brățara de aur, ca și talismanul placat cu aur pe care lui Yanuka îi plăcea să-l poarte în dreptul inimii, crezut a fi un dar din partea îndrăgitei sale surori, Fatmeh. Alt element extrem de util operațiunii – datorat exclusiv lui Yanuka – a fost că mașina-țintă avea geamuri intens fumurii, pentru a-i împiedica pe oamenii obișnuiți să vadă ce se petrece înăuntru. Aceasta a fost prima dintre numeroasele ilustrări ale modului în care Yanuka a devenit victima predestinată a propriului stil de viață opulent. După asta, să conducă discret mașina spre vest și apoi către sud nu a fost nici o problemă, probabil că ar fi putut-o conduce relativ normal, fără să bage cineva de seamă. Dar, de dragul siguranței, închiriaseră un camion care, chipurile, transporta albine spre un nou amplasament. „Există o anumită preocupare pentru albinărit în această regiune, raționă inteligent Litvak, și

chiar cel mai curios polițist se gândește de două ori înainte de a tulbura insectele."

Singurul element cu adevărat neprevăzut era mușcătura câinelui – ce se întâmpla dacă jivina era turbată? Cumpărară de undeva niște ser și i-l injectară, pentru orice eventualitate.

Cu Yanuka temporar îndepărtat din societate, lucrul vital era să se asigure că nimeni, la Beirut sau oriunde altundeva, nu-i va băga de seamă lipsa. Știau deja că are o fire independentă și nepăsătoare. Știau că-și crease un cult din a face lucrul cel mai ilogic și că era celebru pentru schimbarea planurilor de la o secundă la alta, parte din capriciu, parte deoarece credea, motivat, că aceasta era cea mai bună metodă de a-și pierde urmele. Știau de recent dobândita sa pasiune pentru lucrurile grecești și despre obiceiul său dovedit de a vâna antichități pe drum. În ultima lui călătorie, mersese spre sud, până la Epidaur, fără măcar o permisiune din partea cuiva – un mare ocol, absolut fără nici o legătură cu drumul său, fără vreun motiv cunoscut. Aceste practici aleatorii îl făcuseră, în trecut, extrem de greu de prins. Folosite împotriva sa, el era, în gândirea rece a lui Litvak, imposibil de salvat, pentru că propria tabără nu-i putea ține urma mai bine decât dușmanul. Echipa îl prinsese și-l deturnase de la traseu. Apoi, echipa așteptă. Și în nici unul dintre locurile supravegheate nu sună vreun clopot de alarmă, nu se auzi o șoaptă neliniștită. Dacă șefii lui Yanuka se gândeau la el, trase cu precauție concluzia Shimon Litvak, atunci își imaginau un tânăr în culmea puterilor spirituale și trupești, în căutarea vieții și – cine știe? – a unor noi soldați pentru cauză.

Așa că ficțiunea, cum o numeau acum Kurtz și echipa sa, putea începe. Că putea, de asemenea, să se și încheie – dar era timp, după vechiul ceas de oțel al lui Kurtz, să se desfășoare așa cum hotărâse –, aceasta era deja altă treabă. Presiunile asupra sa erau de două feluri: primul, destul de brutal, însemna să arate că progresează ori să-i închidă Misha Gavron prăvălia. Cel de-al doilea fel era amenințarea lui Gavron că,

dacă nu apar astfel de progrese, nu va mai fi în stare să respingă solicitarea tot mai intensă a unei soluții militare. Kurtz era îngrozit de acest lucru.

– Îmi ții aceleași predici ca englezii! urlă la el Gavron Tura cu vocea-i spartă, în timpul uneia dintre frecventele lor certuri. Și uită-te la crimele *lor!*

– Așa că poate ar trebui să bombardăm și Anglia, sugeră Kurtz cu un zâmbet furios.

Dar subiectul englezilor nu era pe atunci o coincidență, pentru că, în mod ironic, acum Kurtz își căuta salvarea în Anglia.

trei

Joseph și Charlie fură prezentați cum se cuvine unul altuia, pe insula Mykonos, pe o plajă cu două taverne, la un prânz târziu, în a doua jumătate a lunii august, exact la ora la care soarele grecesc răspândește cea mai înfiorătoare căldură. Sau, în termenii istoriei mai largi, la patru săptămâni după ce avioanele cu reacție israeliene bombardaseră aglomeratul cartier palestinian din Beirut, în ceea ce a fost, după aceea, declarat un efort de a distruge conducerea, deși nu era nici măcar un conducător printre cele câteva sute de morți – firește, dacă nu era vorba despre liderii de mâine, pentru că mulți fuseseră copii.

– Charlie, salută-l pe Joseph, spuse entuziasmat cineva, și asta a fost tot.

Dar amândoi se purtară cu reținere: ea arborând încruntarea ei revoluționară și întinzând mâna ca o școlăriță englezoaică de o respectabilitate cam răutăcioasă, el aruncându-i o privire de evaluare calmă și tolerantă, în care, în mod ciudat, nu se citea nici urmă de ambiție.

– Da, Charlie, bună, rosti el, însă nu zâmbi mai mult decât era necesar pentru a fi politicos.

Așa că el, de fapt, și nu Charlie, salutase.

Ea îi observă modul milităresc de a-și țuguia buzele înainte de a vorbi. Vocea lui, străină și ținută sub un control strict, avea o blândețe intimidantă – conștientiza mai degrabă ceea ce era reținut decât ce era oferit. Astfel, comportamentul lui față de ea era reversul agresiunii.

În realitate, numele ei era Charmian, dar era cunoscută de toată lumea drept Charlie, adesea drept Charlie Roșcata, ca omagiu față de culoarea părului și de poziția ei cumva nebunește radicală, ceea ce constituia modul ei de a-i păsa de lume și de a se lua de piept cu nedreptățile ei. Era outsiderul unei trupe turbulente de tineri actori britanici care dormeau într-o fermă părăginită aflată la aproape un kilometru de țărm și care coborau spre plajă ca o familie hirsută, strâns unită, care nu se destrăma sub nici un motiv. Cum ajunseseră la fermă – cum ajunseseră pe insulă, în general – era un miracol pentru toți, deși, ca actori, miracolele nu erau nici o surpriză pentru ei. Binefăcătorul lor era o firmă bogată din City, pe care o apucase de curând generozitatea față de teatrul ambulant. Odată terminat turneul în provincie, cei șase membri titulari ai trupei fură uimiți să se trezească având parte de odihnă și recreere pe cheltuiala firmei. O cursă charter îi depuse acolo, ferma îi întâmpină cu brațele deschise, iar banii de cheltuială fură asigurați sub forma unei modeste suplimentări a salariilor lor. Era ceva prea amabil, prea generos, prea brusc, prea de demult. La primirea invitațiilor, fură veseli de acord că doar o bandă de porci fasciști s-ar fi putut purta cu o astfel de filantropie dezarmantă. După care uitaseră cum au ajuns acolo, până ce unul sau altul ridica adormit paharul și murmura numele firmei într-un toast arțăgos, cu jumătate de gură.

Charlie nu era nicidecum cea mai drăguță dintre fete, deși sexualitatea ei strălucea, ca și incurabila ei bunăvoință, niciodată complet ascunsă sub atitudinea arborată. Lucy, deși proastă, era superbă, în timp ce, după standardele acceptate, Charlie era mai curând simplistă: precum sculpturile peruviene, cu un nas lung și puternic, cu o față pretimpuriu umbrită, încât acum un minut părea copilărească, pentru ca în următorul să arate atât de bătrână și plină de jale, încât să te înspăimânte experiența ei de viață de până atunci și să te întrebi ce urmează să mai pățească. Uneori, era copilul lor găsit, alteori, mama lor, cea care număra banii, știa unde sunt

alifia pentru țânțari și plasturii pentru tăieturile de la picioare. În acel rol, ca și în toate celelalte, ea era pentru ei inima cea mai mare și cea mai capabilă. Și, din când în când, era conștiința lor răstindu-se la ei pentru vreun delict real sau imaginar de șovinism, sexism sau apatie occidentală. Dreptul de a face acest lucru îi fusese învestit de către clasa ei, deoarece Charlie era bucățica lor de calitate, cum le plăcea să spună: cu școala făcută în particular și fiica unui agent de bursă, chiar dacă – după cum nu obosea să le-o spună – sărmanul om își sfârșise zilele în pușcărie, pentru înșelarea clienților. Dar clasa ieșea la iveală oricum.

Și în cele din urmă, ea era, fără îndoială, interpreta lor principală. Când venea seara și familia se apuca să joace mici piese unii pentru ceilalți, cu pălăriile de paie și halatele de baie largi, Charlie, când binevoia să ia parte, era cea mai bună. Dacă hotărau să-și cânte unii altora, Charlie era cea care cânta la chitară puțin prea bine pentru vocile lor. Charlie, care știa cântecele folk de protest și le cânta într-un mod furios, bărbătesc. Alteori, stăteau lungiți împreună, într-un sfat mohorât, fumând marijuana și bând retsina de 30 de drahme jumătatea de litru. Toți, în afară de Charlie, care se întindea departe de ei, ca și cum ea-și băuse și fumase de mult tot ce avea nevoie.

– Așteptați până o să vină revoluția mea, îi avertiza cu o voce somnoroasă. O să vă iau pe toată banda, copilași, la săpat napi înainte de micul dejun.

La care ei se prefăceau speriați:

– Când o să înceapă, Chas? Unde o să cadă primul cap?

– În împuțitul de Rickmansworth, răspundea ea dând glas furtunoasei sale copilării suburbane. O să le băgăm Jaguarurile alea împuțite în piscinele lor împuțite.

Iar ei scânceau de frică, deși știau că avea ea însăși o slăbiciune pentru mașinile rapide.

Între timp, o iubeau. Indiscutabil. Și Charlie, cu toate că tăgăduia, îi iubea la rândul ei.

Pe când Joseph, cum îi ziceau, nu făcea deloc parte din familia lor. Nici măcar, cum era Charlie, ca persoană independentă.

Avea o solitudine care, pentru sufletele mai slabe, reprezenta în sine un fel de curaj. Nu avea prieteni, însă nu se plângea, era străinul care nu avea nevoie de nimeni, nici chiar de ei. Doar de-un prosop, o carte, un bidon cu apă și mica lui vizuină de tragere, scurmată în nisip. Numai Charlie știa că e o fantomă.

Prima dată, dădu cu ochii de el a doua zi după marea ei bătaie cu Alastair, pe care o pierduse printr-un knockout clar. Exista o blândețe fundamentală în Charlie, care părea s-o atragă fatal spre mardeiași, iar mardeiașul zilei era un scoțian bețiv, de 1,80 metri, cunoscut familiei drept Al cel Lung, care amenința mult și cita inexact din anarhistul Bakunin[1]. Ca și Charlie, era roșcat, cu pielea albă și avea ochi albaștri, cu o privire dură. Când ieșeau împreună din apă, strălucind, arătau a oameni aparținând unei rase deosebite de toți cei din jur, iar expresiile lor aprige îți spuneau că sunt conștienți de asta. Când porneau brusc spre fermă, mână în mână, fără a vorbi cu nimeni, simțeai impetuozitatea dorinței lor ca pe o durere pe care ai suportat-o, însă rareori ai împărtășit-o. Dar, când se băteau – ceea ce se petrecuse în seara precedentă –, ranchiuna lor aducea o astfel de întristare asupra sufletelor delicate, cum erau Willy și Pauly, încât se făceau nevăzuți până ce se termina furtuna. Și, cu această ocazie, la fel făcuse și Charlie: se târâse într-un colț al podului, ca să-și oblojească rănile. Deși se sculase la 6 fix, hotărâse totuși să facă o baie solitară, apoi să meargă până în oraș și să-și ofere o tratație constând într-un ziar în limba engleză și micul dejun. Fantoma apăru în timp ce-și lua *Herald Tribune:* un caz clar de fenomen paranormal.

El era omul cu sacou roșu. În acel moment, stătea chiar în spatele ei, alegându-și o carte și nebăgând de seamă prezența ei. Fără sacou roșu de astă dată, doar cu un tricou, șort și

---

[1] Mikhail Alexandrovich Bakunin (30 sau 18 mai 1814 – 1 iulie 1876), un bine-cunoscut revoluționar rus și teoretician al anarhismului (n.red.)

sandale. Totuși, același om, fără îndoială. Același păr negru tuns perie, încărunțit la vârfuri și formând un moț în centrul frunții, aceiași ochi negri și curtenitori, respectând pasiunile celorlalți, care o fixaseră ca niște felinare întunecate din primul rând al stalului de la Barrie Theatre, în Nottingham, timp de jumătate de zi: întâi, la matineu, apoi, la spectacolul de seară, ochi doar pentru Charlie, după cum urmăreau fiecare mișcare pe care o făcea. O față nici înmuiată, nici înăsprită de timp, însă netă ca o gravură. O față care, pentru Charlie, semnifica o realitate puternică și constantă, în contrast cu numeroasele măști ale unui actor.

O jucase pe Sfânta Ioana și aproape înnebunise din cauza Delfinului, care domina de departe și îi strica efectul fiecărei replici pe care o rostea. Astfel încât, până la scena finală, nu deveni conștientă de prezența lui printre elevii din partea din față a sălii pe jumătate goale. Dacă iluminarea n-ar fi fost atât de slabă, probabil că nu l-ar fi zărit nici atunci, dar instalația lor de lumini era înțepenită în Derby, așteptând să le fie trimisă, așa că nu era nimic din strălucirea obișnuită care să-i ia vederea. La început, îl luase drept profesor, dar, când copiii plecară, el rămase pe locul lui, citind ceea ce ea luă drept textul piesei sau poate programul spectacolului. Și,, când cortina se ridică din nou pentru spectacolul de seară, el încă se afla acolo, în același loc central, cu privirea-i placidă și rece fixată asupra ei exact ca înainte, iar când cortina finală căzu, îi păru rău că i-l ia.

Peste câteva zile, în York, când deja îl uitase, putu să jure că îl văzuse iarăși, dar nu era sigură – lumina de pe scenă era prea puternică, iar ea nu reuși să zărească limpede dincolo de ea. Și străinul n-a stat la locul lui între spectacole. Oricum, putea jura că fusese aceeași figură, în centrul rândului din față, uitându-se cu atenție la ea și purtând același sacou roșu. Era vreun critic? Producător? Agent? Regizor de film? Era, poate, din partea firmei din City care preluase de la Arts Council sponsorizarea trupei lor? Era prea zvelt, prea atent în imobilitatea sa pentru un simplu profesionist al banilor care

verifică investiția firmei sale. Cât îi privește pe critici, agenți și ceilalți, era o minune dacă stăteau un act, darămite la două spectacole consecutive. Și, când îl văzu a treia oară – sau așa crezu –, chiar înainte de a pleca în vacanță, chiar în ultima seară a turneului lor de fapt, proțăpit în fața intrării artiștilor de la micul teatru din East End, îi veni cheful să-l abordeze direct și să-l întrebe pe șleau care-i treaba lui: e un Jack Spintecătorul în stare embrionară, un vânător de autografe sau doar un maniac sexual obișnuit, ca noi toți. Dar aerul său de politețe studioasă o reținuse.

Așadar, să-l vadă acum – la mai puțin de un metru distanță, aparent fără să-și dea seama de prezența ei, contemplând taraba cu cărți cu același interes solemn pe care, cu numai câteva zile înainte, îl risipise asupra ei – o aruncă într-o extraordinară stare de agitație. Se întoarse spre el, îi prinse privirea imperturbabilă și, vreme de o secundă, se uită la el mult mai fioros decât se uitase vreodată el la ea. Și avea avantajul ochelarilor de soare, pe care și-i pusese ca să-și ascundă vânătaia. Văzut de aproape, o izbi faptul că era mai în vârstă decât își imaginase, mai gârbovit și mai obosit. Avu impresia că i-ar ajunge un somn bun și se întrebă dacă n-avea probleme legate de schimbarea de fus orar, pentru că i se zăreau cearcăne sub ochi. Totuși, el nici măcar nu clipi în semn de recunoaștere sau de emoție. Punând la loc *Herald Tribune*, Charlie bătu iute în retragere, în siguranța unei taverne care dădea spre mare.

„Sunt nebună, gândi ea în vreme ce ridica tremurând ceașca de cafea spre gură. Inventez totul. E sosia lui. N-ar fi trebuit să înghit nenorocita aia de pilulă euforizantă pe care mi-a dat-o Lucy ca să mă remonteze după ce m-a plesnit Al cel Lung." Citise undeva că sentimentul de déjà-vu e consecința unei lipse de comunicare între creier și ochi. Dar, când se uită de-a lungul drumului, în direcția din care venise, iată-l acolo, perceptibil atât pentru ochi, cât și pentru suflet, lângă taverna alăturată, purtând o șapcă de golf albă și țuguiată, trasă mult în jos, ca să-i ascundă ochii, în timp ce-și citea

cartea în engleză: *Conversații cu Allende* de Debray. Numai ieri se gândise și ea să și-o cumpere.

„A venit să-mi ia sufletul, se gândi în vreme ce trecu cu pași energici pe lângă el, pentru a-și demonstra imunitatea. Dar când i l-am promis oare?“

În aceeași după-amiază, se instală pe plajă, la mai puțin de 20 de metri de campamentul familiei. Purtând o pereche de boxeri de baie lungi, negri și având un bidon din tablă plin cu apă, din care lua din când în când înghițituri zgârcite, ca și cum următoarea oază s-ar fi aflat la câteva zile de mers. Niciodată fixând-o cu privirea, niciodată acordându-i cea mai mică atenție, citindu-și cartea de Debray la umbra lăbărțatei sale șepci albe de golf. Însă urmărindu-i fiecare mișcare – ea știa acest lucru, fie și din înclinarea și nemișcarea frumosului său cap. Dintre toate plajele de pe Mykonos, o alesese pe a lor. Dintre toate locurile de pe plaja lor, se instalase în cel mai înalt punct de pe dune, de unde se zărea fiecare cale de acces, fie că înota sau că-i aducea lui Al încă o sticlă de retsina de la tavernă. Din postul său de observație aflat la înălțime, o putea studia după pofta inimii, și nu exista – fir-ar să fie! – nimic ce-i putea ea face în schimb, ca să-l alunge. Să-i fi spus lui Al cel Lung ar fi însemnat să se expună ridicolului, ba chiar mai rău, și nu avea de gând să-i dea o astfel de șansă nesperată să-și reverse disprețul asupra încă uneia dintre fanteziile ei. Să-i fi zis altcuiva n-ar fi însemnat altceva decât a-i spune lui Al: ar fi aflat în aceeași zi. Nu avea altă soluție decât să-și strângă la piept secretul, ceea ce și voia.

Prin urmare, nu făcu nimic, iar el nici atât, însă ea știa că el așteaptă totuși – putea simți disciplina răbdătoare cu care el număra orele. Chiar și când zăcea ca un mort, o misterioasă atenție părea a-i face cu ochiul dinspre corpul său zvelt și bronzat, purtată de soare către ea. Uneori, tensiunea părea să explodeze în el, iar atunci obișnuia să sară brusc în picioare, să-și dea jos șapca, să pășească grav în josul dunei, până la apă, ca un sălbatic războinic fără lance și să se scufunde fără

un sunet, de abia tulburând suprafața apei. Ea aștepta, apoi continua să aștepte. S-a înecat, fără îndoială. În cele din urmă, când renunțase la el pe vecie, apărea la suprafață departe, dincolo de golf, înotând într-un stil relaxat, de parcă ar fi avut kilometri întregi de parcurs, cu părul negru și tuns sclipindu-i ca blana unei foci. Bărci cu motor se întreceau în jurul lui, dar le ignora. Erau și fete, dar capul său nu s-a întors niciodată după ele – ea îl urmărea. Și, după ce înota, din nou, lenta, metodica succesiune de exerciții fizice, înainte de a-și pune șapca de golf mult coborâtă pe ochi și a se apuca încă o dată de Allende și Debray.

„Cine îl are în stăpânire? se întreba ea neajutorată. Cine îi scrie replicile și-i dă indicațiile de scenă?“ El juca acum pentru ea, așa cum jucase ea pentru el, în Anglia. Era un actor ca și ea. Cu soarele arzător între cer și nisip, putea să-i urmărească trupul lucrat, matur, minute în șir, folosindu-l ca subiect al speculațiilor ei înflăcărate. „Tu și cu mine, gândea ea, eu și cu tine, copiii ăștia nu înțeleg.“ Dar, când venea ora prânzului și toți se târâră pe lângă castelul său spre tavernă, Charlie se înfurie văzând-o pe Lucy desprinzându-se de la brațul lui Robert și făcând un gest provocator, împingându-și șoldul în afară.

– Nu-i extraordinar? spuse Lucy cu voce tare. Pe *el*, l-aș dori la salata mea în fiecare zi.

– Și eu, zise Willy încă și mai tare. Nu-i așa, Pauly?

Dar ea îi ignoră. După-amiază, Al o duse la fermă, unde făcură dragoste aspru, fără tandrețe. Când se întoarseră pe plajă, la începutul serii, el deja plecase, iar ea se simți nefericită pentru că-i fusese necredincioasă bărbatului ei secret. Se întrebă dacă să colinde toate barurile de noapte în căutarea lui. Fiindcă nu reușise să comunice cu el în timpul zilei, ea hotărî că era un tip cu obiceiuri nocturne.

În dimineața următoare, nu dori să coboare pe plajă. Peste noapte, puterea fixației ei mai întâi o amuzase, apoi o speriase și se sculase hotărâtă să scape de ea. Stând întinsă

lângă mătăhălosul trup adormit al lui Al, se imagina îndrăgostită sălbatic de cineva cu care nu vorbise, abordându-l în tot felul de moduri ingenioase, debarasându-se de Al și fugind cu el pentru totdeauna. La 16 ani, o astfel de nebunie era admisibilă, la 26, indecentă. Să scape de Al era un lucru, și trebuia să se întâmple mai bine mai devreme decât mai târziu. Să urmărească un vis cu șapcă albă de golf era altceva, chiar și în vacanță în Mykonos. Așa că își repetă rutina din ziua precedentă, dar, de astă dată – spre dezamăgirea ei –, el nu apăru în spatele ei la librărie, nici nu bău cafea la taverna de lângă a ei și nici, când merse să caște gura la vitrinele buticurilor de pe țărm, nu-i apăru imaginea reflectată lângă a ei, așa cum spera. La prânz, alăturându-se familiei la tavernă, află că, în absența ei, îl botezaseră Joseph.

Nu era nimic excepțional în asta, familia dădea nume oricui le cădea sub ochi, de obicei din piese sau din filme, iar etica impunea ca, odată aprobate, să fie adoptate de toată lumea. Bosola al lor, din *Ducesa de Malfi*, de exemplu, era un agitat magnat suedez al transporturilor, cu un ochi alunecos în căutarea cărnii, Ofelia lor, o masivă gospodină din Frankfurt, care purta o înflorată cască de baie roz și prea puțin altceva. Dar Joseph, declarară ei acum, trebuia să fie numit astfel datorită aspectului său semitic și multicolorei haine în dungi pe care o purta peste costumul de baie negru când venea spre plaja lor sau când o părăsea. Joseph și pentru atitudinea sa ursuză față de ceilalți muritori, și pentru aspectul său de ființă aleasă în detrimentul celor nu tot atât de favorizați. Joseph cel disprețuit de frații săi, distant cu sticla lui de apă și cu cartea sa.

Din locul ei de la masă, Charlie îi privea cu severitate, pe măsură ce acapararea brutală a averii ei secrete se producea. Alastair, care se simțea amenințat de îndată ce vreun om era lăudat fără binecuvântarea sa, fu pe punctul de a-și umple paharul din carafa lui Robert.

– Joseph, pe sula mea, declară el îndrăzneț. E un curist împuțit, ca Willy și Pauly aici de față. A ieșit la agățat, asta-i. El și ochii lui dulci, ce-mi vine să-i stâlcesc mutra. O s-o și fac.

Dar Charlie era deja sătulă până peste cap de Alastair pe ziua aceea, sătulă de a-i fi sclava personală fascistă și pământul-mamă în același timp. De obicei, nu era atât de dură, dar dezgustul ei crescând față de Alastair se războia cu sentimentele ei de vinovăție față de Joseph.

– Dacă e un curist, atunci de ce ar trebui să iasă la agățat, dobitocule? întrebă ea cu sălbăticie, întorcându-se spre el și strâmbându-și gura într-o furie urâtă. Numai la două nenorocite de plaje de aici, poate să-și facă plinul cu jumătate din poponarii din Grecia. Ca și tine.

Auzind acest sfat imprudent, Alastair îi cârpi o palmă grea pe obraz, care mai întâi se albi, apoi deveni purpuriu.

Speculațiile lor continuară în cursul după-amiezii. Joseph era un voyeur, un pungaș, un glumeț de doi bani, un ucigaș, un turist, un travestit, un conservator. Dar, ca de obicei, lui Alastair îi reveni aprecierea finală.

– E un labagiu nenorocit! behăi el zâmbind batjocoritor din colțul gurii și își supse dinții din față pentru a-și sublinia inteligența percepției.

Dar Joseph reacționă cu atâta nepăsare față de aceste insulte așa cum Charlie însăși și-ar fi dorit-o, astfel încât, pe la mijlocul după-amiezii, când soarele și drogurile îi liniștiseră până la marginea tâmpeniei – pe toți în afară de Charlie –, hotărâră că e un tip tare, ceea ce era complimentul lor suprem. Și, cu ocazia acestei schimbări dramatice, Alastair, din nou, fu cel ce conduse haita. Nu se puteau debarasa de Joseph și nici nu putea fi agățat, nici de Lucy, nici de perechea de amanți homosexuali. *În consecință,* era un tip tare, ca Alastair însuși. Avea teritoriul său, iar întreaga sa înfățișare transmitea asta: nimeni nu mă alungă, aici este locul unde mi-am așezat tabăra. Deci era un tip tare. Bakunin l-ar fi apreciat.

– E un tip tare și-l iubesc, trase Alastair concluzia în timp ce mângâia gânditor spatele mătăsos al lui Lucy, până jos, la

elasticul bikiniului, apoi înapoi în sus. Dacă ar fi fost femeie, aș fi știut *exact* ce să fac cu el. Nu-i așa, Luce?

În clipa următoare, Lucy era în picioare, singura persoană verticală pe plaja lucind în lumina soarelui.

– Cine zice că nu pot să-l agăț? spuse ea lepădându-și costumul de baie.

Lucy era blondă, cu șoldurile late și la fel de ispititoare ca un măr. Interpreta barmanițe, curve și roluri principale de băieți, dar specialitatea ei erau nimfomanele adolescente și putea agăța pe oricine doar aruncându-i o ocheadă. Înnodându-și neglijent sub sâni un halat alb de baie, luă o carafă cu vin și un pahar de plastic și merse până la poalele dunei, cu carafa pe cap, legănându-și șoldurile și arătându-și coapsele în propria interpretare satirică a unei zeițe grecești de la Hollywood. După ce sui mica pantă, se lăsă pe un genunchi lângă el și turnă vinul de sus, lăsând simultan halatul să se desfacă. Dându-i cupa, hotărî să i se adreseze în franceză sau în cât știa ea din acea limbă.

– *Aimez-vous?* întrebă Lucy.

Joseph nu dădu vreun semn că ar fi observat-o. Întoarse pagina și abia atunci îi văzu umbra. Se răsuci pe o parte și, după ce o examină critic cu ochii săi negri și umbriți de șapca de golf, acceptă paharul și bău grav în cinstea ei, în vreme ce, la o depărtare de 20 de metri, clubul suporterilor fetei aplauda sau scotea mârâituri de aprobare neroadă, ca în Camera Comunelor.

– Tu trebuie să fii Hera, îi spuse Joseph lui Lucy la fel de impresionat de parcă ar fi citit o hartă.

Și atunci fu făcută dramatica descoperire: avea cicatricile acelea!

Lucy cu greu reuși să se abțină. Cea mai atrăgătoare dintre ele era o gaură simplă, ca de burghiu, de mărimea unei monede de 5 penny, ca unul dintre autocolantele în formă de gaură de glonț pe care le aveau Pauly și Willy pe Miniul lor, doar că aceasta era în partea stângă a abdomenului! Nu putea fi văzută de la distanță, însă, când o atinse, o simți netedă și tare.

– Și tu ești Joseph, replică vag Lucy, neștiind cine era Hera.

Aplauze reînnoite se auziră de la distanță, când Alastair își ridică paharul și răcni un toast:

–Joseph! *Mister* Joseph, domnule! Noroc! Îngroapă-ți frații invidioși!

– Hai la noi, domnu' Joseph! strigă Robert, dar auzi furiosul ordin al lui Charlie de a-și ține gura.

Dar Joseph nu li se alătură. Își ridică paharul, iar imaginației furioase a lui Charlie i se păru că-l ridică mai ales în cinstea ei, dar cum să fi remarcat ea un asemenea detaliu de la 20 de metri, la un om toastând pentru un grup? Apoi, se reîntoarse la cititul său. Nu îi disprețuia, dar nu făcu nimic în plus sau în minus, după formularea lui Lucy. Doar se răsuci înapoi pe burtă și își continuă lectura și, Dumnezeule, chiar *era* o gaură de glonț, cicatricea de *ieșire* se afla pe spate, mare de parcă ar fi fost împușcat cu alice! În vreme ce Lucy continua să se zgâiască, observă că era nu doar o rană, ci o întreagă serie: a mulțime de cicatrici de-a lungul părții inferioare a antebrațelor, insulele de piele nenaturală și fără păr de pe bicepși, vertebrele *răzuite* – „ca și cum cineva l-ar fi frecat cu un burete de sârmă înroșită", spuse ea –, de parcă fusese torturat. Lucy mai stătu cu el o vreme, prefăcându-se a-i citi peste umăr cartea în timp ce întorcea paginile, dar în realitate voind să-i mângâie șira spinării, pentru că, pe lângă faptul că avea cicatrici, era păroasă și adâncită între mușchi, așa cum îi plăcea ei cel mai mult. Dar n-a făcut-o pentru că, după cum îi explică lui Charlie mai târziu, după ce-l atinsese o dată, nu era sigură că-i va mai permite să-l atingă. Se întreba – după cum îi spuse Lucy într-o rară izbucnire de modestie – dacă n-ar fi trebuit să-i ceară voie mai întâi. Fu un gând care, de atunci încolo, sălășlui în mintea lui Charlie. Lucy se gândise să-i golească bidonul de apă și să i-l umple cu vin, însă el oricum nu băuse vinul, de fapt, așa că poate prefera apa? Până la urmă, își puse la loc carafa pe cap și se întoarse unduindu-se languros până la locul unde se afla familia, iar odată ajunsă,

își dădu pe nerăsuflate raportul, înainte de a cădea adormită în poala cuiva. Joseph fu considerat un tip extraordinar de tare.

Incidentul care îi puse pe cei doi în legătură directă avu loc în după-amiaza următoare, iar Alastair fu răspunzător pentru el. Al cel Lung pleca. Agentul lui îi trimisese o telegramă, ceea ce era un miracol în sine. Până atunci se presupusese, cu o anumită îndreptățire, că agentul său nu avea cunoștință de existența acestei extravagante forme de comunicare. Ajunsese la fermă pe o Lambretta, la ora 10 în dimineața aceea și fusese adusă pe plajă de Willy și Pauly, care se treziseră târziu. Vorbea despre „posibilitate rol important film", ceea ce era un lucru mare în familie, deoarece Alastair avea doar o ambiție, și anume să joace în filme imense, costisitoare sau, cum spuneau ei, să strălucească într-un film.

– Sunt prea grozav pentru ei, explica el de fiecare dată când industria îl respingea. Trebuie să faci distribuția pe măsura mea; asta-i problema, iar porcii o știu.

Astfel că, atunci când sosi telegrama, toți fură fericiți pentru Alastair, dar, în secret, încă și mai fericiți pentru ei înșiși, deoarece violența lui începuse să-i îngrețoșeze. Îi îngrețoșa pentru Charlie, care era plină de vânătăi din pricina bătăilor lui și punea în primejdie chiar prezența lor pe insulă. Doar Charlie era neliniștită de posibilitatea plecării lui, deși durerea îi era îndreptată în primul rând către ea însăși. De zile întregi, ca și ceilalți, își dorise ca Alastair să dispară din viața ei pentru totdeauna. Dar acum, că rugăciunile îi căpătaseră răspuns sub forma telegramei, se simțea bolnavă de vinovăție și de teamă la vederea încă uneia dintre viețile ei luând sfârșit.

Familia îl conduse pe Al cel Lung la biroul din oraș al companiei Olympic Airways de îndată ce se deschise, după siestă, pentru a se asigura că ia următorul avion, de a doua zi dimineața, spre Atena. Charlie merse și ea, dar era albă și șovăitoare, și-și ținea brațele strâns înfășurate în jurul pieptului, de parcă i-ar fi fost frig.

– Nenorocita aia de cursă o să fie rezervată până la ultimul loc, îi avertiză ea. O să rămânem cu ticălosul ăsta pe cap săptămâni întregi.

Dar se înșela. Nu numai că era un loc disponibil pentru Al cel Lung, ci un loc rezervat pe numele lui complet, comandat prin telex de la Londra, cu trei zile în urmă, și confirmat în ziua precedentă. Această descoperire le înlătură ultimele îndoieli. Al cel Lung o pornise spre Succes. Așa ceva nu i se întâmplase nici unuia dintre ei, niciodată. Chiar și filantropia sponsorilor lor pălea pe lângă asta. Un *agent* – agentul lui Al dintre toți, în unanimitate considerat cel mai mare neisprăvit de pe toată piața de vite – rezervând prin telex împuțite de bilete de avion adevărate!

– Îi tai comisionul, ascultați la mine, le zise Alastair la câteva pahare de uzo, în timp ce așteptau autobuzul înapoi către plajă. Nu suport ca un parazit nenorocit să ia zece la sută din *mine* pentru tot restul vieții, vă spun asta pe gratis!

Un băiat hippy, cu părul blond, un tip ciudat, care se mai lipea uneori de ei, le reaminti că orice proprietate era un furt.

La distanță de Alastair, tânjind după el, Charlie se uita urât și nu bea nimic.

– Al, șopti ea o dată și încercă să-i atingă mâna.

Dar Al cel Lung nu era mai blând când avea succes decât când avea ghinion sau când venea vorba de dragoste, iar în acea dimineață, Charlie avea o buză crăpată ca dovadă, pe care o tot apăsa visătoare cu vârfurile degetelor. Pe plajă, monologul său continuă tot atât de necruțător ca și soarele. Anunță că trebuia să fie de acord în privința regizorului înainte de a semna.

– Nu pederaști englezi de-la-sud-de-graniță, pentru unul ca mine, mersi, fetițo. Și, cât privește scenariul, vreau să zic că nu-s genul tău de cabotin docil, care stă pe cur și primește cuvintele ce-i sunt aruncate, să le repete ca un papagal. Mă cunoști, Charlie. Și, dacă ei vor să mă cunoască pe mine cel adevărat, atunci mai bine să se obișnuiască rapid, Charlie,

fetițo, pentru că altfel o să avem eu și ei o bătălie regală clasa întâi, fără să luăm prizonieri, fără discuție!

La tavernă, pentru a le capta atenția, Al cel Lung se așeză în capul mesei și, în acel moment, își dădură seama că își pierduse pașaportul și portofelul, și cardul de credit Barclay, și biletul de avion, și aproape tot restul pe care un adevărat anarhist l-ar putea considera, în mod rezonabil, drept gunoiul dispensabil al societății în sclavie.

Să începem cu faptul că restului familiei îi scăpă, ca de obicei, esențialul. Crezură că era doar încă o ceartă furioasă între Alastair și Charlie. Alastair o apucase de încheietura mâinii și i-o apăsa de umăr, iar Charlie se strâmba în timp ce el o insulta în șoaptă. Ea scoase un țipăt înăbușit de durere și, imediat după aceea, în tăcerea care se lăsase, ei auziră ceea ce-i tot zicea.

– Ți-am spus să le pui în geanta aia împuțită, nu-i așa, vacă idioată! Zăceau acolo, pe tejghea, la ghișeul de bilete și ți-am spus, ți-am *spus:* „Ia-le și pune-le în geanta ta de umăr, Charlie“ Pentru că băieții, dacă nu sunt pederaști englezi de-la-sud-de-graniță, cu imaginație jegoasă, ca Willy și Pauly aici de față, băieții nu poartă borsete, dragă, nu-i așa, dragă? Așa că unde te-ai dus și le-ai pus, fetițo? Nu există nici un mod împuțit de a opri un bărbat să-și întâlnească destinul, crede-mă! Ăsta nu e un mod de a pune frână șovinismului masculin, oricât de geloase am fi pe succesul tipului nostru. Am treabă de făcut acolo, fetițo, și castele împuțite de cucerit, și toate cele!

Cam în acel moment, în culmea agitației, își făcu Joseph intrarea. De unde apăruse nimeni nu părea să știe – de parcă frecase cineva lampa fermecată, după cum spusese Pauly. În măsura în care putu fi stabilit după aceea, el intră din stânga sau, cu alte cuvinte, dinspre plajă. Oricum, iată-l stând acolo, cu haina sa multicoloră și șapca de golf trasă peste ochi, ținând în mână pașaportul lui Alastair și portofelul lui Alastair, și biletul de avion nou-nouț al lui Alastair, ca și cum le-ar fi cules din nisipul de lângă treptele tavernei. Cu chipul inexpresiv,

cel mult un pic încurcat, urmărea scena dintre îndrăgostiții beligeranți, așteptând, ca un mesager distins, până ce îi acordau atenție. Abia atunci, își puse descoperirile pe masă. Una câte una. Brusc, nu se mai auzi nici un sunet în tavernă, în afară de micul zgomot produs când fiecare dintre obiecte lovi, pe rând, masa. În cele din urmă, vorbi:

– Scuzați-mă, am impresia că o persoană va simți destul de curând lipsa acestor lucruri. De obicei, ar trebui să te descurci în viață fără ele, dar mă tem că ar fi totuși destul de greu.

Până atunci, nimeni în afară de Lucy nu-i auzise vocea, și Lucy fusese destul de împietrită ca să-i observe inflexiunile sau orice altceva. Așa că nu știau de engleza lui plată, ordonată, cu toate zbârciturile străine netezite. Dacă *ar fi știut,* toți ar fi imitat-o. Se așternu uimirea, apoi se auziră râsete, apoi fu recunoștință. Îl implorară să stea cu ei. Joseph protestă și toate vocile deveniră stridente. El era Marc Antoniu în fața gloatei gălăgioase: ei îl făcură să fie astfel. Îi studie: ochii săi se opriră asupra lui Charlie, trecură mai departe, apoi se întoarseră din nou la Charlie. Până la urmă, cu un zâmbet de acceptare, capitulă.

– Bine, dacă insistați, zise el, iar ei insistară.

Lucy, ca o veche prietenă, îl îmbrățișă. Pauly și Willy făcură onorurile. Pe rând, fiecare membru al familiei îi înfruntă privirea directă, până când, brusc, ochii albaștri și tăioși ai lui Charlie se întâlniră cu cei negri ai lui Joseph, confuzia furioasă a lui Charlie cu perfecta stăpânire de sine a lui Joseph, din care orice triumf fusese atât de grijuliu șters, însă despre care doar ea știa că e o mască pusă peste cu totul alte gânduri și scopuri.

– Ei bine, Charlie, bună, ce mai faci? spuse calm și-și strânseră mâinile.

Apoi, un hiatus ciudat – ca și cum ar fi fost eliberat din captivitate și zbura pentru prima dată liber –, un zâmbet larg, tineresc ca al unui copil de școală și de două ori mai contagios.

– Charlie credeam că este nume de băiat, nu? obiectă el.

– Ca să vezi, sunt fată, rosti Charlie și toată lumea râse, inclusiv ea, înainte ca zâmbetul său luminos să se retragă la fel de brusc între limitele restrictive autoimpuse.

Pentru puținele zile rămase familiei, Joseph deveni mascota lor. Eliberați de plecarea lui Alastair, îl adoptară cu dragă inimă. Lucy îi făcu o propunere, el o declină curtenitor, cu regret chiar. Ea îi transmise veștile triste lui Pauly, care fu întâmpinat de un refuz ceva mai ferm: noi dovezi impresionante că făcuse legământ de castitate. Până la plecarea lui Alastair, familia observase o oarecare afectare a vieții lor împreună. Micile lor căsătorii se desfăceau, iar noile combinații nu le salvau. Lucy crezu că poate e gravidă, dar Lucy adeseori credea acest lucru, și cu temei. Marile dezbateri politice muriseră din lipsă de impuls, deoarece le era extrem de clar că sistemul era împotriva lor și că ei erau împotriva sistemului, dar, în Mykonos, sistemul e cam greu de găsit, mai ales când te-a trimis acolo cu avionul, pe propria cheltuială. Noaptea, la fermă, având pe masă brânză și roșii, și ulei de măsline, și retsina, începuseră să discute nostalgici despre ploaia și zilele reci de la Londra, și despre străzile unde puteai simți miros de costiță prăjită duminică dimineața. Acum, brusc, că Alastair plecase și Joseph apăruse, începuse să agite lucrurile și să le ofere o nouă perspectivă. Îl primiră cu brațele deschise. Nesatisfăcuți cu tovărășia lui doar pe plajă și în tavernă, îi dedicară o seară acasă, o „Josephabend“, cum au numit-o, iar Lucy, în rolul ei de viitoare mamă, scoase farfurii de hârtie, salată de icre, brânză și fructe. Simțindu-se expusă prezenței sale din cauza plecării lui Alastair și speriată de propriile sentimente contradictorii, doar Charlie fu reținută.

– E un impostor de 40 de ani, idioților. *Nu vedeți?* Nu sunteți în stare, nu-i așa? Sunteți voi înșivă o bandă de impostori drogați, *literalmente* nu sunteți capabili să pricepeți!

Îi lăsase cu gura căscată. Ce se întâmplase cu spiritul ei generos? Cum putea să fie un impostor, argumentau ei, când, în primul rând, nu pretindea că e ceva? Hai, Chas, lasă-l în

pace! Dar ea nu voia. În tavernă, luă naștere o ordine naturală de ședere la lunga masă, unde Joseph, prin voința populară, prezida tăcut în centru, fraternizând, ascultând cu ochii, însă spunând remarcabil de puține lucruri. Charlie însă, dacă venea, ședea nervoasă sau ținându-se cât de departe posibil față de el, disprețuindu-l pentru accesibilitatea sa. Joseph îi amintea de tatăl ei, îi spuse lui Pauly, cu ceea ce se presupunea a fi o intuiție dramatică. Avea exact același farmec respingător., dar *nemernic*, Pauly, complet nemernic, din cap până-n picioare; văzuse asta din prima clipă, dar nu spuse nimănui.

Pauly jură că își va ține gura.

Charlie are iarăși una dintre chestiile ei cu bărbații, îi explică Pauly lui Joseph seara, nu era o chestiune personală la Charlie, ci politică – nenorocita de maică-sa era un soi de conformistă neghioabă, iar taică-su, escrocul ăla incredibil, spuse el.

– Un tată necinstit? întrebă Joseph cu un zâmbet care sugera că știa bine genul. Ce încântător! Vorbește-mi despre el. Insist.

Pauly îl ascultă și îi făcu plăcere să i se confeseze lui Joseph. Și în aceasta nu era singur, pentru că, după ce se termina prânzul sau cina, întotdeauna rămâneau doi sau trei care zăboveau să-și discute talentele teatrale cu noul lor prieten sau poveștile de dragoste, sau marea suferință a condiției lor artistice. Dacă mărturisirile lor amenințau să nu aibă sare și piper, adăugau ceva din imaginație, ca să nu fie prea plicticos pentru el. Joseph îi asculta grav, dădea grav din cap, râdea grav un pic, dar nu dădea niciodată sfaturi, nici, așa cum descoperiră curând, spre marea lor mirare și admirație, nu colporta informații: ce afla la el rămânea. Încă și mai bine, niciodată nu le punea de acord monologurile cu al său, preferând să pună întrebări pline de tact despre ei sau – deoarece era atât de adesea în gândurile lor – despre Charlie.

Până și naționalitatea sa era o enigmă. Robert, pentru un motiv oarecare, îl proclamă portughez. Altcineva insistă că era armean, un supraviețuitor al genocidului turcesc – văzuse el

un documentar despre asta. Pauly, care era evreu, zicea că-i „unul de-ai noştri“, dar Pauly spunea despre oricine că era, aşa că, o vreme, hotărâră că-i arab, doar ca să-l necăjească pe Pauly.

Dar nu-l întrebară pe Joseph ce era, iar când încercară să afle ceva cu privire la ocupaţia lui, le răspunse că obişnuia să călătorească mult, dar că, de curând, s-a aşezat. O făcu să sune aproape ca şi cum s-ar fi pensionat.

– Atunci, cum se numeşte firma ta, Jose? întrebă Pauly, mai îndrăzneţ decât ceilalţi. Ştii... pentru cine lucrezi, adică?

Ei bine, nu se gândise că are cu adevărat o firmă, răspunse el cu grijă, trăgându-şi gânditor în jos cozorocul şepcii albe. Citise câte ceva, făcuse ceva comerţ, moştenise recent ceva bani, aşa că presupunea că e, de fapt, propriul angajat. Da, propriul angajat era corect. Să-i zică propriul angajat.

Doar Charlie nu era satisfăcută.

– Deci, suntem nişte paraziţi, nu-i aşa, Jose? întrebă ea înroşindu-se. Citim, facem comerţ, ne cheltuim banii şi, periodic, dăm fuga pe o insulă grecească sexy, pentru că asta ne face plăcere? Corect?

Cu un zâmbet imperturbabil, Joseph fu de acord cu această descriere. Charlie însă nu. Charlie îşi pierdea stăpânirea şi sărea bine de tot peste cal.

– Deci *ce citim,* pentru numele lui Dumnezeu? Asta e tot ce întreb. Cu ce facem comerţ? Pot întreba, nu?

Tăcerea lui paşnică o provoca şi mai tare. Era pur şi simplu prea matur pentru a-i păsa de cicălelile ei.

– Vinzi cărţi? Goleşte-ţi traista!

El rămase tăcut un timp. Îşi permitea. Perioadele sale de gândire prelungită erau deja cunoscute familiei drept „avertismentele de trei minute ale lui Joseph“

– Traista? repetă el cu o emfază mirată. Traista? Charlie, sunt tot ce vrei, însă nu spărgător!

Răstindu-se la ceilalţi să termine cu râsul, Charlie apelă disperată la ei:

– Nu poate să stea în vid și să facă *afaceri*, nătărăilor! Ce face? Care-i afacerea lui?

Se lăsă pe spate în scaun.

– Isuse! spuse. Ce dobitoci!

Renunță, arătând epuizată și de parcă ar fi avut brusc 50 de ani, lucru pe care-l putea realiza instantaneu.

– Nu crezi că este prea plictisitor să discutăm despre asta? întrebă Joseph pe un ton extrem de agreabil, văzând că nimeni nu vine în ajutorul ei. Aș spune că banii și munca sunt două lucruri de care vii ca să scapi la Mykonos, nu-i așa, Charlie?

– De fapt, aș zice că e ca și cum ai vorbi cu o afurisită de pisică de Cheshire, replică grosolan Charlie.

Deodată, ceva se frânse complet înăuntrul ei. Se ridică în picioare, scoase o exclamație șuierată și, adunându-și forța suplimentară necesară pentru a alunga incertitudinea, lovi cu pumnul în masă. Era aceeași masă la care stătuseră atunci când Joseph scosese în mod miraculos pașaportul lui Al. Fața de masă de plastic alunecă și o sticlă goală de limonadă, capcana lor de viespi, ateriză drept în poala lui Pauly. Apoi, dădu drumul unui șuvoi de obscenități, ceea ce îi stânjeni pe toți, deoarece, în compania lui Joseph, tindeau să abandoneze acest limbaj; îl acuză că este un fel de pervers de closet umblând drapat pe plajă și practicând jocuri de forță cu gagicuțe de două ori mai tinere decât el. Voise să adauge că era o iscoadă care bântuia prin Nottingham și York, și Londra, dar timpul o făcuse să se îndoiască de temeiurile ei și se temea să nu fie ridiculizată, așa că se abținu. Nu erau siguri cât înțelesese el din această primă salvă. Vocea ei era înăbușită și furioasă și-și folosea accentul de mahala. Pe chipul lui Joseph nu se vedea decât că o examina atent pe Charlie.

– Deci, ce vrei să știi exact, Charlie? întrebă el după obișnuita-i pauză de gândire.

– Pentru început, ai un nume, nu-i așa?

– Mi-ați dat voi unul, Joseph!

– Care e numele tău adevărat?

O tăcere îngrozită se lăsase peste întregul restaurant, și până și cei ce o iubeau în mod absolut pe Charlie, ca Willy și Pauly, își simțiră zdruncinată loialitatea față de ea.

– Richthoven, răspunse în cele din urmă, de parcă ar fi ales dintr-un sortiment considerabil. Ca aviatorul, însă cu „v“ Richthoven, repetă pe un ton sincer, de parcă s-ar fi încălzit la auzul numelui. Mă face asta brusc altă persoană? Dacă sunt ticălosul care crezi că sunt, de ce ar trebui să mă crezi, oricum?

– Richthoven și mai cum? Care e numele tău de botez?

Altă pauză înainte ca el să se hotărască.

– Peter. Însă prefer Joseph. Unde locuiesc? În Viena. Dar călătoresc. Vrei adresa mea? Ți-o dau. Din nefericire, n-o să mă găsești în cartea de telefon.

– Așadar, ești austriac.

– Charlie. Te rog. Să zicem că sunt o corcitură cu origini amestecate, europene și orientale. Asta te mulțumește?

Deja toată trupa era de partea lui Joseph, auzindu-se o serie de murmure stânjenite:

– Charlie, pentru numele lui Dumnezeu...

– Hai, Chas, nu ești în Trafalgar Square...

– Chas, pe bune.

Dar Charlie nu putea decât să continue. Lansându-și un braț pe deasupra mesei, își pocni cu zgomot degetele sub nasul lui Joseph. O pocnitură, apoi încă una, așa că, până la urmă, fiecare chelner, fiecare client din tavernă se întorsese să privească distracția.

– Pașaportul, te rog! Hai, traversează-mi granița. Ai făcut săpături după al lui Al, acum să-l vedem pe al tău. Data nașterii, culoarea ochilor, naționalitatea. Dă-mi-l!

Întâi, privi în jos spre degetele ei întinse, care, din acel unghi, aveau o impertinență urâtă. Apoi, în sus, spre fața ei arzând, de parcă ar fi vrut să se încredințeze încă o dată de intențiile fetei. După aceea, zâmbi, iar pentru Charlie zâmbetul său fu ca un dans ușor, lent, peste suprafața unui secret adânc, râzând de ea cu supozițiile și omisiunile sale.

– Regret, Charlie, mi-e teamă că noi, corciturile, avem o aversiune atavică – aș spune istorică – față de definirea identității prin bucăți de hârtie. Desigur, ca o persoană cu vederi progresiste, îmi împărtășești sentimentul?

Îi luă palma într-una din mâinile lui și, după ce îi îndoi cu grijă degetele cu ailaltă, i-o puse de cealaltă parte a mesei.

Charlie și Joseph își începură turul Greciei în săptămâna următoare. Ca și alte propuneri încununate de succes, aceasta, de fapt, nu fusese făcută niciodată. Rupându-se complet de ceilalți, ea își luase obiceiul de a se plimba prin oraș dimineață devreme, când încă era răcoare și de a-și omorî vremea în două sau trei taverne, bând cafea grecească și învățându-și rolul pentru *Cum vă place*, piesă în care avea să joace în partea de vest a Angliei, în acea toamnă. Dându-și seama că e privită, se uită în sus și îl zări pe Joseph, chiar în dreptul ei, pe partea cealaltă a străzii, ieșind din pensiunea unde descoperise că locuia: Richthoven, Peter, camera 18, singur. Era cea mai pură coincidență, își spuse după aceea, că alesese acea tavernă exact la ora când el pleca spre plajă. Zărind-o, veni să se așeze lângă ea.

– Pleacă! îi spuse.

Cu un zâmbet, el își comandă o cafea.

– Mi-e teamă că, din când în când, prietenii tăi devin puțin obositori, ca o masă prea îmbelșugată, mărturisi el. Îți vine să cauți anonimatul mulțimilor.

– Aș zice că, într-adevăr, îți vine, spuse Charlie.

Se uită să vadă ce citește, iar următorul lucru de care își aminti era că discutau rolul Rosalindei, practic scenă cu scenă, doar că Joseph vorbea și pentru ea.

– Ea e atâtea persoane sub aceeași pălărie, aș spune. Când o vezi desfășurându-se în piesă, ai impresia unei ființe sub ocupația unui întreg regiment de personaje contradictorii. E bună, e înțeleaptă, e cumva pedepsită, vede prea multe, are până și un simț al datoriei sociale. Aș zice că ești o alegere bună pentru acest rol, Charlie.

Nu se putu abține.

– Ai fost vreodată în Nottingham, Jose? întrebă ea privindu-l țintă și nedându-și osteneala să zâmbească.

– Nottingham? Mi-e teamă că nu. Trebuia să fi fost? E Nottingham vreun loc deosebit? De ce întrebi?

Buzele ei fremătau de nerăbdare.

– Nimic, doar că am jucat acolo, luna trecută. Speram să mă fi văzut.

– Ce interesant! În ce anume ar fi trebuit să te văd? Ce spectacol?

– *Sfânta Ioana*. *Sfânta Ioana* a lui Shaw. O jucam pe Ioana.

– Dar asta e una dintre piesele mele favorite. Sunt sigur că nu trece nici un an fără să recitesc Introducerea la *Sfânta Ioana*. O s-o mai joci? Poate mai am vreo șansă…

– Am jucat-o și în York, spuse ea cu ochii încă ațintiți asupra lui.

– Chiar așa? Deci ați fost în turneu cu ea. Ce drăguț!

– Nu-i așa? Ai fost vreodată prin York în călătoriile tale?

– Din păcate, n-am ajuns niciodată mai sus de Hampstead, Londra. Dar mi s-a zis că York e foarte frumos.

– O, da, e nemaipomenit. Mai ales catedrala.

Continuă să se uite la el, fața din primul rând al stalului. Îi cercetă ochii negri și pielea întinsă din jurul lor, pentru a dibui cea mai vagă clipire sau zâmbet care recunoștea, dar nimic nu cedă, nimic nu mărturisi.

„E amnezic, hotărî ea. Sau eu sunt. Dumnezeule!“

Nu o invită la micul dejun, pe care ea, cu siguranță, l-ar fi refuzat. Pur și simplu, îl chemă pe chelner și-l întrebă în grecește ce pește era proaspăt în acea zi. Pe un ton autoritar, știind că ei îi plăcea peștele, ridicând mâna ca un dirijor pentru a-l opri. Apoi, îl expedie și discută mai departe cu ea despre teatru, ca și cum ar fi fost cel mai natural lucru să mănânce pește și să bea vin la ora 9 dimineața – deși pentru el comandase coca-cola. Vorbea ca un cunoscător. Poate că nu fusese în nord, dar poseda o familiaritate față de scena londoneză pe care n-o dezvăluise nimănui din trupă. Și în timp

ce vorbea, ea avu sentimentul neliniștitor pe care-l avusese de la început în privința lui: că firea afișată, ca și prezența lui aici, era un pretext – obiectivul lui era să forțeze o breșă prin care să-și infiltreze cealaltă fire, total banditească. Îl întrebă dacă mergea des la Londra. El protestă că, după Viena, era singurul oraș din lume.

– Dacă apare cea mai mică ocazie, o apuc imediat de ciuf, anunță el.

Uneori, chiar și engleza sa avea aerul că a fost dobândită pe căi necurate. Ea își imagină ore furate somnului cu o carte de expresii, atâtea și atâtea învățate pe săptămână.

– Numai că am fost cu *Sfânta Ioana* și la Londra, știi, acum câteva săptămâni.

– În West End? Dar, Charlie, asta e o nenorocire absolută. De ce n-am citit despre asta? De ce nu m-am dus imediat?

– În *East* End, îl corectă ea pe un ton sumbru.

A doua zi, se reîntâlniră într-o altă tavernă – ea nu-și putu da seama dacă era o întâmplare, dar, instinctiv, se îndoia că așa stăteau lucrurile – și, de astă dată, o întrebă într-o doară când se aștepta să înceapă repetițiile la *Cum vă place*, iar ea-i răspunse, fără nimic altceva în minte decât sporovăiala, că nu înainte de octombrie și, cunoscând trupa, poate nici atunci, dar, oricum, după cum stăteau lucrurile, în cel mult trei săptămâni. Arts Council depășise bugetul în ce-i privea și se punea chiar problema retragerii totale a fondurilor pentru turnee. Pentru a-l impresiona, adăugă o mică înfloritură:

– Adică, știi, ei s-au jurat că spectacolul nostru o să fie ultimul care cade și am avut un sprijin fantastic de la *Guardian*, și toată treaba îl costă pe contribuabil a trei suta parte dintr-un tanc, dar ce poți face?

Deci, ce va face între timp? întrebă Joseph cu o splendidă lipsă de interes. Și lucru curios, la care ea s-a gândit mult după aceea, stabilind că ratase piesa *Sfânta Ioana* în care ea jucase, stabilise, de asemenea, că-și datorau unul altuia recuperarea în alt fel a acelei ratări.

Charlie răspunse nepăsătoare. O s-o facă pe barmanița pe lângă teatre, cel mai probabil, spuse ea. Muncă de chelneriță. O să-și zugrăvească din nou apartamentul. De ce?

Joseph fu teribil de tulburat.

– Dar, Charlie, asta nu ți se potrivește. Sunt sigur că talentul tău merită o ocupație mai bună decât să faci pe barmanița. Ce-ai zice de învățământ sau de ceva legat de politică? N-ar fi mai interesant pentru tine?

Nervoasă, ea râse destul de nepoliticoasă de candoarea lui.

– În Anglia? Cu șomajul nostru? Las-o baltă! Cine crezi că-mi dă 5 000 pe an ca să distrug ordinea existentă? Sunt *subversivă*, pentru numele lui Dumnezeu.

El zâmbi. Părea surprins și neconvins. Râdea în semn de protest politicos.

– Ei, și tu, Charlie. Ce *înseamnă* asta?

Pregătită să fie supărată, îi întâlni din nou privirea ca un obstacol.

– Înseamnă exact ce înseamnă. Sunt o belea.

– Dar pe cine subminezi tu, Charlie? protestă el serios. De fapt, îmi pari o persoană foarte la locul ei.

Oricare i-ar fi fost convingerile din acea zi, un instinct stânjenitor îi spunea că nu va avea argumente într-o discuție el. Deci, pentru a se proteja, afișă o oboseală bruscă.

– Las-o baltă, Jose, bine? îl avertiză iritată. Suntem pe o insulă grecească, da? În vacanță, da? Tu-mi lași politica în pace, eu îți las pașaportul în pace.

Aluzia fu suficientă. Ea fu impresionată și surprinsă de puterea ei asupra lui, chiar în momentul când se temea că nu are nici una. Sosiră băuturile și, în vreme ce-și sorbea limonada, o întrebă pe Charlie dacă văzuse multe antichități grecești în timpul șederii ei acolo. Era o întrebare cât se poate de neutră, iar Charlie îi răspunse în același ton. Ea și Al cel Lung fuseseră la Delos o zi, ca să viziteze templul lui Apollo, dar asta era tot ce făcuse. Se abținu să-i spună că Alastair ajunsese pe vapor beat mort sau că ziua fusese un dezastru,

sau că, după aceea, petrecuse multe ore în papetăriile orașului, citind prin diverse ghiduri despre puținul pe care îl văzuse. Dar avea o vagă bănuială că el oricum știa. Nu suspectă o intenție tactică în spatele curiozității lui până când nu atinse problema biletului ei de întoarcere în Anglia. Joseph întrebă dacă putea să-l vadă, așa că, ridicând indiferentă din umeri, îl scoase și i-l arătă. I-l luă și-l răsfoi studiind cu seriozitate detaliile.

– Ei, l-ai putea folosi perfect din Salonic, zise în cele din urmă. Ce-ar fi să-l sun eu pe un prieten, agent de turism, și să-l pun să-l refacă? Am putea călători împreună, explică el, ca și cum aceasta era soluția pe care o căutaseră amândoi.

Ea nu spuse nimic. În sinea ei era ca și cum fiecare componentă a firii ei s-ar fi luptat cu cealaltă: copilul cu mama, târfa cu călugărița. Își simțea hainele aspre pe piele și spatele fierbinte, dar nu avu nimic de zis.

– Trebuie să fiu în Salonic de azi într-o săptămână, explică el. Putem închiria o mașină la Atena, să vedem Delphi și să mergem spre nord, vreo două zile, de ce nu? Era netulburat de tăcerea ei. Cu puțină planificare, putem să evităm mulțimile, dacă asta te deranjează. Când ajungem la Salonic, poți lua un avion spre Londra. Putem chiar conduce amândoi, dacă vrei. Am auzit din toate părțile cât de bine conduci. Ești invitata mea, firește.

– Firește, spuse ea.

– Deci, de ce nu?

Ea se gândi la toate motivele pe care le inventariase tocmai pentru acest moment sau unul asemănător, și la toate expresiile tari, cu voce joasă, pe care le slobozea atunci când bărbați mai în vârstă îi băteau apropouri. Se gândi la Alastair, la plictiseala de a fi cu el când nu erau în pat și, în vremea din urmă, chiar și acolo. La noul capitol din viață pe care și-l promisese. Se gândi la posomorâta combinație de tras mâța de coadă și muncă pe brânci care o aștepta la întoarcerea în Anglia, după ce și-a cheltuit economiile, și de care Joseph, din întâmplare sau din viclenie, i-a amintit. Din nou, se uită pieziș

la el și nu văzu vreo urmă de rugăminte. De ce nu? Și asta fu tot. Își aminti trupul lui zvelt și puternic croindu-și singuratic drum prin mare. Din nou, de ce nu? Își aminti atingerea ușoară a mâinii sale și nota stranie de recunoaștere din vocea sa – „Charlie, da, bună“ –, și zâmbetul fermecător care cu greu mai revenise de atunci. Și își aminti de câte ori îi trecuse prin minte că, dacă, vreodată, el nu se va mai controla, explozia va fi asurzitoare, ceea ce, își spuse, o atrăsese spre el mai presus de orice.

– N-am de gând să las trupa să afle de asta, murmură ea cu privirea în jos, înspre băutură. Trebuie s-o aburești cumva. Ar râde și cu curul.

La care, îi răspunse vioi că va pleca a doua zi dimineață și va aranja lucrurile:

– Și, firește, dacă vrei să-ți lași prietenii în ceață...

Da, al dracului ce avea chef, zise ea.

Atunci, sugestia lui era următoarea, spuse Joseph pe același ton practic. Nu putea să-și dea seama dacă pregătise planul dinainte sau dacă pur și simplu avea genul ăsta de gândire. Oricum, fu recunoscătoare pentru precizia sa, deși, mai târziu, înțelese că, de fapt, contase pe acest lucru.

– Mergi cu prietenii tăi, cu vaporul, până la Pireu. Vaporul acostează după-amiază târziu, dar săptămâna aceasta e probabil să întârzie din cauza grevei. Cu puțin înainte ca nava să intre în port, le zici că ai chef să hoinărești singură câteva zile. O decizie impulsivă, de genul celor pentru care ești celebră. Nu le-o spune prea devreme, pentru că-și vor petrece timpul pe vapor încercând să te facă să te răzgândești. Nu le zice prea mult, e semn al unei conștiințe încărcate, adăugă el cu autoritatea cuiva care poseda așa ceva.

– Și dacă sunt lefteră? rosti ea înainte de a avea vreme să se gândească, pentru că Alastair, ca de obicei, îi umblase prin bani ca și cum ar fi fost ai lui.

Oricum, ar fi putut să-și muște limba și, dacă el i-ar fi oferit bani în acel moment, i i-ar fi azvârlit în față. Dar el păru să simtă asta.

– Ei știu că ești lefteră?

– Bineînțeles că nu.

– Atunci, povestea ta e în regulă, aș spune.

Și, ca și cum aceasta ar fi rezolvat problema, dădu drumul biletului ei de avion în buzunarul interior al hainei.

„Hei, dă-mi-l înapoi!“ țipă ea brusc alarmată. Dar nu, deși fu cât pe ce, nu o făcu cu glas tare.

– Odată ce ai scăpat de prietenii tăi, iei un taxi până în piața Kolokotroni.

Îi scrise numele.

– O să te coste vreo 200 de drahme.

Așteptă ca ea să-i zică dacă era vreo problemă din acest punct de vedere, dar nu era cazul, mai avea 800, dar nu-i spuse. Mai repetă o dată numele și verifică dacă-l reținuse. Exista o oarecare plăcere în a se supune eficienței lui militărești. Chiar lângă piață, continuă el, era un restaurant cu terasă. Îi spuse numele – Diogene – și-și permise un comentariu de dragul umorului: un nume frumos, spuse, lumea avea nevoie de mai mulți ca el și de mai puțini Alexandru. O va aștepta la Diogene. Nu pe terasă, ci înăuntrul restaurantului, unde era răcoare și intim.

– Repetă, Charlie: *Diogene.*

Absurd, fără a se opune, ea o făcu.

– Lângă Diogene e hotelul Paris. Dacă, din întâmplare, sunt reținut, îți voi lăsa un mesaj la recepția hotelului. Întreabă de domnul Larkos. E un bun prieten de-al meu. Dacă ai nevoie de orice, bani sau indiferent ce, arată-i asta și o să-ți dea. Îi înmână o carte de vizită. Poți să ții minte toate astea? Sigur că poți, ești actriță. Poți să ții minte cuvinte, gesturi, numere, culori, orice.

„Richthoven Enterprises“, citi ea. „Export“ urmat de numărul unei căsuțe poștale din Viena.

Trecând pe lângă un chioșc, simțindu-se bine, primejdios de vie, îi cumpără nenorocitei de maică-sa o față de masă croșetată și pentru otrava de nepotu-său, Kevin, un fes grecesc

cu moț. Tot atunci, alesese și o duzină de ilustrate pe care le adresă, în majoritate, bătrânului Ned Quilley, inutilul ei agent din Londra, cu mesaje nostime, menite să-l pună într-o situație stânjenitoare față de cucoanele înțepate care constituiau personalul biroului său. „Ned, Ned, scrise pe una, păstrează-te pentru mine." Și, pe alta: „Ned, Ned, poate o femeie căzută să cadă la fund?" Dar, pe alta, hotărî să-i scrie sobru, spunându-i despre excursia pe continent. „E timpul ca a noastră Chas să-și ridice nivelul cultural, Ned", explică ea ignorând strictețea lui Joseph de a nu spune prea mult. Charlie avea sentimentul că e observată, dar, când se întoarse, pretinzându-și că se duce să se vadă cu Joseph, tot ce zări fu, din nou, băiatul hippy cel palid, cel căruia îi plăcea să se țină scai de familie și care prezidase plecarea lui Alastair. Se agita pe trotuar în spatele ei, cu brațele atârnându-i ca unei maimuțe. Zărind-o, ridică încet mâna dreaptă, într-un gest ca al lui Hristos. Îi făcu și ea semn cu mâna, râzând. „Diavol trăsnit, i-a ieșit prost excursia și nu-și poate reveni", gândi ea indulgentă în timp ce punea la cutie, una câte una, cărțile poștale. Poate că ar trebui să fac ceva pentru el.

Ultima ilustrată era pentru Alastair, plină de sentimente false, dar nu o citi până la capăt. Uneori, mai ales în momente de nesiguranță sau de schimbare, sau când se pregătea să facă un gest îndrăzneț, îi convenea să creadă că dragul, nesperatul, sugativa de Ned Quilley, împlinind la anul 140 de ani, era singurul bărbat pe care-l iubise vreodată cu adevărat.

patru

Kurtz și Litvak îl vizitară pe Ned Quilley la biroul lui din Soho, într-o vineri cețoasă, umedă, în miezul zilei – o vizită socială cu scop de afaceri –, de îndată ce auziră că spectacolul Joseph-Charlie se desfășura în siguranță. De la bomba de la Leyda încoace, erau aproape pradă disperării, cu respirația cârâitoare a lui Gavron în ceafă, la orice oră a zilei; în mintea lor, nu puteau auzi nimic în afara ticăitului neîndurător al ceasului hodorogit al lui Kurtz. Dar, la suprafață, erau doi respectabili și foarte diferiți americani de origine central-europeană, în impermeabile șiroind de apă, unul masiv, cu un mers legănat și având aerul unui căpitan de vapor, celălalt firav, tânăr și mai degrabă insidios, cu un zâmbet academic. Se recomandară drept Gold și Karman, de la firma GK Creations, Inc., iar legitimațiile lor scoase la iuțeală etalau o monogramă albastră cu auriu, ca un ac de cravată din anii '30. Își stabiliseră întâlnirea prin ambasadă, însă, în aparență, din New York, luând legătura cu una dintre doamnele lui Ned Quilley, și se prezentară la minut, ca nerăbdătorii oameni ai showbizului ce nu erau.

– Suntem Gold și Karman, îi spuse Kurtz senilei secretare a lui Quilley, doamna Longmore, la 12 fără două minute exact, pășind drept către ea, direct din stradă. Avem întâlnire cu domnul Quilley, la ora 12. Mulțumesc – nu, drăguță, nu stăm jos. Din întâmplare, cu dumneata am vorbit, drăguță?

Nu, zise doamna Longmore pe tonul cuiva îngăduitor cu o pereche de zăpăciți. Întâlnirile erau domeniul doamnei Ellis, o persoană complet diferită.

– Sigur, drăguță, spuse Kurtz neimpresionat.

Acesta era modul în care se comportau în astfel de cazuri: cumva oficial, cu masivul Kurtz bătând ritmul și cu firavul Litvak șuierând ușurel în urma lui, cu zâmbetul său ascuns.

Scările spre biroul lui Ned Quilley erau abrupte și fără covor, iar majorității gentlemenilor americani, în cei 50 de ani de experiență ai doamnei Longmore în acest post, le plăcea să comenteze ironic asupra acestui lucru și să se oprească pentru a-și trage răsuflarea la turnantă. Dar nu Gold. Și nici Karman. Aceștia doi, când îi privi pe fereastra ei, urcau treptele câte două, dispărând din vedere de parcă n-ar fi văzut în viața lor un lifit. „Trebuie să fie joggingul“, gândi ea, întorcându-se la tricotatul ei de patru lire sterline pe oră. Nu asta făceau toți la New York în zilele acelea? Dădeau ocol în Central Park, sărăcuții, ferindu-se de perverși și de câini. Auzise ea că mulți muriseră din această cauză.

– Domnule, suntem Gold și Karman, spuse Kurtz a doua oară, când micul Ned Quilley le deschise voios ușa. Eu sunt Gold.

Și uriașa lui mână dreaptă ateriză în cea a sărmanului Ned, înainte ca acesta să aibă măcar o șansă să și-o retragă.

– Domnu' Quilley, domnule... Ned, suntem, cu siguranță, onorați să vă cunoaștem. Aveți o reputație extrem, extrem de bună în branșă.

– Iar eu sunt Karman, domnule, explică Litvak confidențial, la fel de respectuos, privind peste umărul lui Kurtz.

Dar Litvak nu făcea parte din categoria celor care strângeau mâna. O făcuse Kurtz pentru amândoi.

– Dar, dragul meu domn, protestă Ned cu farmecul său edwardian dezaprobator, Dumnezeule, eu sunt onorat, nu dumneavoastră!

Și-i conduse numaidecât la lunga fereastră glisantă, legendara fereastră Quilley de pe vremea tatălui său, unde, după

tradiție, ședeai privind în jos, către piața Soho, dând de dușcă sherry-ul bătrânului Quilley și contemplând lumea care trecea, în vreme ce făceai afaceri frumoase pentru bătrânul Quilley și clienții săi. Pentru că Ned Quilley, la 62 de ani, era încă, în foarte mare măsură, un fiu. Nu cerea nimic altceva decât să vadă desfășurându-se în continuare agreabilul mod de viață al tatălui său. Era un omuleț cu părul alb și având ceva de cabinier, cum au adesea împătimiții scenei, cu o expresie bizară în privire, obraji roz și un aer în același timp agitat și delăsat.

– Mă tem că e prea umed pentru curve, anunță el, fluturând vesel o mânuță elegantă la fereastră. Nepăsarea, după părerea lui Ned, era ceea ce conta în viață. De regulă, e bine să-ți faci rost de o companie decentă în acest sezon. Mari, negre, galbene, de toate mărimile și culorile imaginabile. Există o hoașcă bătrână care se află aici dinaintea mea. De obicei, taică-meu îi dădea o liră de Crăciun. Mă tem că nu primești mare lucru pentru o liră în vremurile noastre. Nu, nu, într-adevăr!

În timp ce ei râdeau amabili împreună cu el, de pe un neprețuit raft cu cărți, Ned extrase o carafă de sherry, îi adulmecă dopul, apoi umplu pe jumătate trei pahare de cristal, sub privirile lor. Atenția lor fu un lucru pe care îl simți de îndată. Avea sentimentul că îl evaluau, evaluau mobila, evaluau biroul. Îl izbi un gând îngrozitor – îl avusese în subconștient chiar din momentul când le primise scrisoarea.

– Ascultați, nu aveți cumva de gând să mă cumpărați sau altceva îngrozitor, nu-i așa? întrebă el nervos.

Kurtz slobozi un râs puternic, liniștitor.

– Ned, firește că nu avem de gând să te cumpărăm.

Litvak râse și el.

– Ei, slavă Domnului că nu, anunță Ned serios, înmânându-le paharele. Știți că toată lumea e cumpărată în vremurile noastre? Am de-a face cu tot felul de tipi de care n-am auzit niciodată și care-mi oferă bani la telefon. Toate firmele mici, vechi – firme decente – sunt înghițite ca te miri ce.

Șocant. Noroc! Bine ați venit, zise el tare, clătinând dezaprobator din cap.

Ritualul de seducție al lui Ned continuă. Îi întrebă unde stăteau, iar Kurtz îi răspunse că la Connaught și chiar le plăcea, au simțit atmosfera de familie chiar din clipa când au ajuns. Această parte era adevărată, își rezervaseră locuri acolo, special, iar Misha Gavron era să cadă din picioare când văzuse nota de plată. Ned îi întrebă dacă au găsit distracții, iar Kurtz îi răspunse bucuros că profitau de fiecare minut. Urmau să plece la München, a doua zi.

– München? Dumnezeule, ce faceți *acolo?* întrebă Ned etalându-și vârsta, făcând pe dandy-ul anacronic, nefiresc. Nu vă-ncurcați, băieți, aș spune!

– Bani pentru coproducție, răspunse Kurtz ca și cum asta ar fi explicat totul.

– O mulțime, completă Litvak cu o voce tot atât de moale ca și zâmbetul său. Scena germană este importantă în zilele noastre. E nemaipomenit, acolo, domnule Quilley!

– O, da, sigur. Da, așa am auzit, zise Ned indignat. Sunt o forță serioasă, trebuie s-o înfrunți. În toate. Războiul e uitat acum, ascuns bine sub covor.

Cu o misterioasă pornire de a acționa ineficient, Ned se apucă să le umple din nou paharele de sherry, făcându-se a nu observa că erau practic neatinse. Apoi, chicoti și puse jos carafa. Era o carafă făcută pentru nave, din secolul al XVIII-lea, cu o bază lată, ca să stea neclintită pe o mare agitată. Destul de des când avea de-a face cu străini, Ned se simțea dator să explice acest lucru, pentru a-i face să se simtă în largul lor. Dar ceva din comportamentul lor îl opri și, în loc de asta, fu doar o scurtă tăcere și scârțâit de scaune. Dincolo de geam, ploaia se îngroșase într-o ceață zdravănă.

– Ned, spuse Kurtz calculându-și exact intrarea. Ned, vreau să-ți zic cine suntem și de ce-ți răpim din prețiosul timp.

– Dragii mei, vă rog, sunt încântat, rosti Ned și, simțindu-se cineva complet diferit, își îndoi piciorușele și arboră un zâmbet atent, în timp ce Kurtz adoptă atitudinea sa persuasivă.

După fruntea lui lată și teșită, Ned presupuse că era ungur, dar putea fi ceh sau de undeva de pe acolo. Avea o voce bogată, puternică de la natură și un accent central-european pe care Atlanticul nu reușise să-l înghită. Vorbea tot atât de repede și fluent ca o reclamă radiofonică, iar ochii lui strălucitori și înguști păreau să asculte tot ce spunea, în vreme ce brațul drept făcea totul bucăți, cu lovituri mici și implacabile. El, Gold, era avocatul familiei, zise Kurtz; Karman, aici de față, era mai mult cu partea creativă, având antecedente incluzând scrisul, impresariatul și producția, în principal în Canada și Midwest. Își deschiseseră recent birouri la New York, unde domeniul lor curent de interes era realizarea emisiunilor independente pentru televiziune.

– Rolul nostru creativ, Ned, e limitat, în proporție de 90 la sută, la găsirea unei idei acceptabile atât pentru rețele, cât și pentru cei cu banii. Ideea – asta este ceea ce vindem finanțatorilor. Producția – pe asta o lăsăm producătorilor. Punct.

Terminase și-și privi ceasul cu un gest de o stranie nepăsare, iar apoi veni rândul lui Ned să spună ceva inteligent, ceea ce, spre cinstea sa, făcu destul de bine. Se încruntă, își ținu paharul aproape la o lungime de braț și schiță o piruetă prudentă, replică instinctivă la pantomima lui Kurtz.

– Dar, bătrâne, ascultă-mă. Dacă domeniul vostru sunt formatele de emisiuni, bătrâne, atunci ce vreți de la noi, impresarii? protestă el. Vreau să zic, de ce să iau eu prânzul cu tot soiul de oameni? Înțelegeți ce zic? De ce eu, dacă voi sunteți cu ideile?

La aceasta, spre surpriza lui Ned, Kurtz izbucni în cel mai vesel și contagios râs. Ned crezu că fusese destul de spiritual, ca să fim corecți, și că făcuse o treabă destul de bună cu picioarele, dar era nimic față de părerea lui Kurtz. Ochii săi înguști se strânseră, umerii săi lați se ridicară, iar următorul lucru de care Ned își dădu seama fu că întreaga încăpere era plină de hohotele calde ale voioșiei sale slave. În același timp, fața îi explodă în tot felul de șanțuri descumpănitoare. Până atunci, după evaluarea lui Ned, Kurtz avea, în cel mai rău caz,

45 de ani. Dar, deodată, era de vârsta lui Ned, cu fruntea, obrajii și gâtul friabile ca hârtia, cu riduri ca niște tăieturi de cuțit. Transformarea îl deranjă pe Ned. Se simțea cumva înșelat.

– Un soi de cal troian uman, se plânse după aceea soției, Marjory. Primești în birou un tip puternic, de 49 de ani, din domeniul showbizului și deodată iese la iveală un soi de *mister* Punch în vârstă de 60. Al dracului de ciudat.

Însă, de astă dată, Litvak fu cel care dădu răspunsul crucial, îndelung exersat, la întrebarea lui Ned, răspunsul de care depindea totul. Înclinându-și trupul lung și osos înainte, își desfăcu mâna dreaptă și își răsfiră degetele, apucă unul și i se adresă cu o vorbire tărăgănată, cu accent de Boston, produsul unui studiu asiduu pe lângă profesori evrei americani.

– Dragă domnule Quilley, începu el cu atâta devoțiune, încât avea aerul că împărtășește un secret mistic. Ce avem noi în minte e un proiect total original. Fără precedente, fără imitatori. Luăm 16 ore de timp de emisie foarte bun – să zicem, toamna și iarna. Formăm o trupă teatrală de matineu, din actori itineranți. Un grup de actori de repertoriu foarte talentați, amestecați, englezi și americani, o largă paletă de rase, personalități, interacțiuni umane. Deplasăm această trupă din oraș în oraș, fiecare actor jucând o varietate de roluri, când principale, când secundare. Cu poveștile lor de viață, cu relațiile dintre ei, pentru a da o dimensiune frumoasă, care să constituie o atracție pentru public. Spectacole live în fiecare oraș.

Se uită suspicios în sus, de parcă ar fi crezut că Quilley spusese ceva, însă lui Quilley nici nu-i trecuse prin cap.

– Domnule Quilley, noi călătorim cu acea trupă, reluă Litvak, încetinind până aproape să se oprească, pe măsură ce fervoarea i se accentua. Călătorim cu autobuzele trupei. Ajutăm la schimbarea decorului trupei. Noi, publicul, împărtășim problemele lor, hotelurile lor nenorocite, contemplăm conflictele lor, poveștile lor de dragoste. Noi, publicul, repetăm cu ei. Le împărtășim emoțiile din seara premierei, le citim cronicile

de a doua zi, ne bucurăm de succesele lor, ne întristăm de eșecurile lor, scriem scrisori către ai lor. Redăm teatrului aventura sa. Spiritul său de pionierat. Relația dintre actor și public.

Pe moment, Quilley crezu că Litvak terminase. Dar el își alegea doar alt deget de care să se țină.

– Folosim piese clasice, domnule Quilley, al căror copyright e expirat, care sunt ieftine. Viață de actor ambulant. Folosim actori și actrițe noi, relativ necunoscuți, când și când câte o celebritate pentru palmares, dar, în principiu, promovăm noi talente și invităm acele talente să-și demonstreze întreaga versatilitate pe o perioadă de minimum patru luni, care sperăm că va fi extinsă. Și extinsă din nou. Pentru actori, mare tam-tam, mare publicitate, spectacole frumoase și curate, nici un fel de murdărie, să vedem dacă merge. Asta-i ideea noastră, domnule Quilley, și susținătorilor noștri se pare că le place în mod deosebit.

Apoi, înainte ca Ned Quilley să aibă vreme să-i felicite, un lucru pe care-i plăcea întotdeauna să-l facă atunci când cineva îi împărtășea o idee, Kurtz dădu năvală înapoi în scenă.

– Ned, vrem să semnezi pentru Charlie a ta, declară el și, cu entuziasmul unui herald shakespearian aducând vestea victoriei, își flutură brațul drept în aer și rămase cu el ridicat.

Foarte emoționat, Ned încercă să vorbească, doar pentru a-l descoperi încă o dată pe Kurtz vorbind cu dibăcie peste el.

– Ned, credem că a ta Charlie e de o mare inteligență, o mare versatilitate, de o calitate deosebită. Dacă ne poți asigura asupra câtorva puncte urgente pe care le avem în vedere – cred că-i putem oferi șansa unui loc pe firmamentul teatral pe care nici tu, nici ea, cu siguranță că n-o să-l regretați.

Încă o dată încercă Ned să vorbească, dar, de astă dată, Litvak i-o luă înainte:

– Suntem gata s-o luăm, domnule Quilley. Dați-ne câteva răspunsuri la câteva întrebări și Charlie-i acolo, cu cei mari.

Deodată fu liniște și tot ce putu Ned să audă era cântecul propriei inimi. Își umflă obrajii și, încercând să aibă aerul unui om de afaceri, trase pe rând de fiecare din elegantele sale

manșete. Își aranjă trandafirul pe care Marjory i-l pusese la butonieră chiar în dimineața aceea, cu instrucțiunea ei obișnuită de a nu bea prea mult la prânz. Dar ar fi gândit cu totul altceva dacă ar fi știut că, departe de a vrea să-l cumpere pe Ned, ei îi propuneau, de fapt, să-i dea mult iubitei Charlie mult așteptata șansă. Dacă ar fi știut *asta*, bătrâna Marge și-ar fi ridicat, firește, toate restricțiile.

Kurtz și Litvak băură ceai, însă, la Iedera, astfel de excentricități se trec ușor cu vederea. Cât despre Ned, acesta nu se gândi prea mult să-și aleagă o foarte decentă jumătate de sticlă de pe listă și, cum părură să insiste asupra acestui lucru, o sticlă mare, aburită, din Chablisul casei, ca să meargă cu somonul afumat. În taxiul pe care-l luaseră pentru a scăpa de ploaie, Ned începuse să le povestească istoria amuzantă despre cum o dobândise pe Charlie de clientă. Înăuntrul localului Iedera, reluă firul.

– I-am căzut în cârlig. N-am mai făcut-o niciodată. Prost bătrân, asta eram – nu așa de bătrân ca acum, dar tot prost. Nu cine știe ce în ce privește spectacolul. Ceva revistă demodată, într-adevăr, împopoțonată ca să arate modernă. Însă Charlie era minunată. *Blândețe în defensivă,* asta caut la fete.

Expresia era, de fapt, o moștenire de la tatăl său.

– De îndată ce a căzut cortina, m-am repezit direct în cabina ei – dacă se putea numi cabină –, mi-am făcut numărul de Pygmalion și am determinat-o să semneze pe loc. La început, n-a vrut să mă creadă. A crezut că sunt un porc bătrân. A trebuit să mă întorc și s-o aduc pe Marjory s-o convingă. Ha!

– Ce s-a întâmplat după aceea? întrebă Kurtz afabil, dându-i mai multă pâine neagră și unt. Drum presărat cu trandafiri, da?

– O, da de unde! protestă Ned cu nevinovăție. A fost exact ca multe dintre ele la vârsta aceea. Ies pline de viață din școala de actorie, cu ochi strălucitori și pline de promisiuni, primesc câteva roluri, încep să-și cumpere un apartament sau alte

prostii, apoi totul se oprește pentru ele. Vremea crepusculului, așa-i spunem. Unele o depășesc, altele nu. Noroc!

– Însă Charlie a reușit, șopti prompt Litvak, sorbind din ceai.

– A rezistat. A transpirat. N-a fost ușor, dar niciodată nu e. Ani întregi, în cazul ei. Prea mulți.

Fu surprins să descopere cât de mișcat se simțea. După expresiile lor, și ei erau.

– Ei, acum i s-a întâmplat și ei, nu-i așa? O, sunt încântat pentru ea, chiar sunt. Într-adevăr.

Și acesta a fost încă un lucru ciudat, îi zise după aceea Ned lui Marjory. Sau poate era același lucru încă o dată. Se referea la modul în care firea celor doi se schimba pe măsură ce trecea timpul. La birou, de pildă, de-abia putuse să spună un cuvânt când și când. La Iedera însă, i-au acordat centrul scenei și au dat din cap la replicile lui, de-abia schimbând un cuvânt între ei. Și după... ei bine, după a fost cu totul altă afurisită de treabă.

– Copilărie groaznică, firește, spuse Ned mândru. O mulțime de fete așa pătesc, am observat. De fapt, asta-i ceea ce le mână spre fantezie. Să disimulezi. Să-ți ascunzi emoțiile. Să-i imiți pe oamenii care par mai fericiți decât tine. *Sau* mai nefericiți. Să furi un pic din ei, asta e actoria. Mizerie. Furt. Vorbesc prea mult. Hai noroc!

– Groaznică în ce *sens*, domnule Quilley? întrebă respectuos Litvak, ca și cum studia în profunzime problema groaznicului. Copilăria lui Charlie. În ce sens groaznică, domnule?

Ignorând ceea ce doar mai târziu a constatat a fi gravitatea accentuată a comportării lui Litvak, ca și a privirii lui Kurtz, Ned le încredință tot ce aflase întâmplător, în timpul micilor prânzuri pline de confesiuni, pe care i le oferea la Bianchi, unde-i ducea pe toți. Mama, o neroadă, zise el. Tatăl, un soi de escroc groaznic, un agent de bursă care se dusese dracului și, din fericire, murise, unul dintre acei mincinoși convingători care cred că Dumnezeu le-a pus un al cincilea as în mânecă. O sfârșise la pârnaie. Murise acolo. Șocant.

Încă o dată, Litvak avu o foarte blândă intervenție:

– Ați zis că a murit în pușcărie, domnule?

– Și e îngropat acolo. Mama ei a fost atât de amărâtă, încât nu a vrut să arunce bani ca să-l ia de acolo.

– Asta v-a spus-o chiar Charlie, domnule?

Quilley fu încurcat.

– Păi, cine altcineva?

– N-aveți nici un fel de date suplimentare? întrebă Litvak.

– Nici un fel de *ce?* se miră Ned, ale cărui temeri de preluare reînviară brusc.

– Coroborare, domnule. Confirmare de la părți neimplicate. Uneori, cu actrițele...

Kurtz interveni cu un zâmbet părintesc.

– Ned, nu-l lua în seamă pe tipul ăsta, recomandă el. Mike, aici de față, posedă o *foarte* puternică înclinație spre suspiciune. Nu-i așa, Mike?

– Poate, în privința asta, fu de acord Litvak cu o voce nu mai puternică decât un oftat.

Doar atunci se gândi Ned să-i întrebe ce piese văzuseră dintre cele în care jucase ea și, spre plăcuta lui surpriză, ieși la iveală că-și luaseră într-adevăr în serios cercetările. Nu numai că obținuseră înregistrări cu toate aparițiile ei neînsemnate la televiziune, dar chiar dăduseră o fugă până în respingătorul Nottingham, cu ocazia precedentei vizite, ca s-o vadă jucând-o pe Sfânta Ioana.

– Doamne, ce pereche de șmecheri sunteți! strigă Ned când chelnerii luară farfuriile și pregătiră scena pentru friptura de rață. Dacă m-ați fi sunat, v-aș fi dus chiar eu acolo. Sau Marjory. Ați fost în culise, ați scos-o la masă? Nu? Fir-aș al dracului!

Kurtz își permise o clipă de ezitare și vocea îi deveni gravă. Îi aruncă o privire întrebătoare asociatului său, Litvak, care dădu încet din cap în semn de încurajare.

– Ned, zise el, să-ți spun adevărul, am simțit că, în împrejurările date, nu prea s-ar fi cuvenit.

– Care împrejurări? întrebă Ned presupunând că se referea la vreun aspect legat de etica impresarilor. Doamne, să știți, nu suntem chiar așa pe aici! Vreți să-i faceți o ofertă, i-o faceți. Nu-i nevoie de o hârtie din partea mea. Nu vă faceți griji, îmi iau eu comisionul într-o bună zi!

Apoi, Ned tăcu, pentru că amândoi arătau așa de-al dracului de solemni, îi spuse el lui Marjory. De parcă ar fi înghițit scoici stricate. Cu cochilii cu tot.

Litvak își șterse cu grijă buzele subțiri.

– Pot să vă întreb ceva, domnule?

– Dragă prietene, zise Ned foarte încurcat.

– Puteți să ne spuneți, vă rog – propria dumneavoastră apreciere – cum e Charlie la interviuri?

Ned își puse jos paharul cu vin roșu.

– Interviuri? A, dacă asta vă îngrijorează, puteți afla de la mine că e absolut naturală. Clasa întâi. Știe instinctiv ce vor băieții de la ziar și, dacă are ocazia, cum să le-o servească. Un cameleon, ăsta-i cuvântul. Puțin ieșită din mână în ultimul timp, dar vă asigur că o să-și revină pe dată, o să vedeți. Nu vă faceți nici o grijă în privința asta. Luă o dușcă sănătoasă de vin ca pentru a-i convinge. Chiar nici una.

Dar Litvak nu fu atât de încântat de aceste vești pe cât sperase Ned. Strângându-și buzele a dezaprobare îngrijorată, începu să adune firimiturile de pe fața de masă cu degetele lui lungi și subțiri. Așa încât Ned își coborî capul și-și răsuci fața în sus într-un efort de a-l scoate din apatia sa.

– Dar, dragul meu prieten! protestă el nesigur. Nu faceți mutra asta! Ce nu-i bine în faptul că se descurcă la interviuri? Sunt o mulțime de fete pe aici care fac un ghiveci perfect din asta. Dacă vreți, am câte doriți!

Dar bunăvoința lui Litvak nu putea fi câștigată. Unica lui reacție fu să-și ridice ușor privirea spre Kurtz, de parcă ar fi spus: „Martorul e la dispoziția dumneavoastră“, apoi s-o coboare din nou spre fața de masă. „O adevărată echipă de dublu, îi zise cu regret Ned lui Marjory după aceea. Aveai

sentimentul că erau în stare să-și schimbe rolurile între ei, într-o clipă."

– Ned, rosti Kurtz, dacă ți-o facem pe Charlie să semneze pentru proiectul ăsta, o să aibă parte de un tam-tam al dracului de mare, și vreau să spun chiar mare. Odată intrată, puștoaica o să-și aibă toată viața etalată în față. Nu numai viața sentimentală sau gusturile în materie de muzică pop și poezie. Nu numai povestea cu taică-su. Ci și religia, atitudinile, părerile ei.

– Și politica pe care-o face, șopti Litvak adunând ultima firimitură.

La care Ned suferi o ușoară, însă inconfundabilă pierdere a poftei de mâncare, așa că-și puse jos cuțitul și furculița, în vreme ce Kurtz îi dădea înainte:

– Ned, susținătorii noștri sunt americani drăguți, din Midwest. Au toate calitățile. Prea mulți bani, copii nerecunoscători, case de vacanță în Florida, valori sănătoase. *Mai ales* valori sănătoase. Și vor să-și vadă valorile reflectate în această producție de la început până la sfârșit. Putem râde un pic din această cauză, putem plânge un pic din această cauză, dar asta-i realitatea, asta-i televiziunea, ăsta-i locul unde se află banii...

– Și asta-i America, șopti patriotic Litvak spre firimiturile lui.

– Ned, o să fim cinstiți cu tine. O să-ți spunem adevărul. Când ne-am hotărât, până la urmă, să-ți scriem, eram pregătiți, gata să obținem toate consimțămintele de care era nevoie pe drum, să-i răscumpărăm lui Charlie toate angajamentele și s-o pornim pe calea cea mare. Dar nu-ți voi ascunde că, în ultima vreme, eu și Karman, aici de față, am auzit prin târg vorbe care ne-au pus pe gânduri. Cât privește talentul ei, nici o problemă – Charlie e un talent excelent, excelent, nu prea întrebuințată, harnică, numai bună de pornire. Dar putem *conta* pe ea în contextul acestui proiect? Putem ieși în lume cu ea? Ned, vrem asigurări din partea ta că treaba asta nu-i serioasă.

Din nou Litvak puse accentul decisiv. Terminând până la urmă cu firimiturile, își îndoise arătătorul drept sub buza de jos și se uita jalnic la Ned, prin ochelarii săi cu rame negre.

– Am auzit că, mai nou, e radicală, zise el. Am auzit că merge departe în cauzele ei politice. Am auzit că e combinată cu un anarhist extrem de dubios, un soi de țicnit. Nu vrem să condamnăm pe nimeni pe bază de bârfe, dar asta ne-a ajuns la urechi, domnule Quilley, e, cum ar veni, mama lui Fidel Castro și sora lui Arafat contopite într-o singură fufă.

Ned se uită când la unul, când la celălalt și, pentru o clipă, avu iluzia că acei patru ochi ai lor erau controlați de un singur mușchi optic. Dădu să spună ceva, dar se simțea ireal. Se întrebă dacă nu era posibil să fi băut Chablisul mai repede decât cerea prudența. Singurul lucru la care se putea gândi era un aforism al lui Marjory: Nimic nu se compară cu încheierea unui târg.

Groaza care coborâse asupra lui Ned era precum panica oamenilor bătrâni și neajutorați. Se simțea, fizic, copleșit de mărimea sarcinii, prea slab pentru ea, prea obosit. Toți americanii îl descumpăneau; și majoritatea îl speriau, fie prin știința lor, fie prin ignoranță, fie prin amândouă. Dar ăștia doi, privindu-l fără expresie în timp ce el bâjbâia după un răspuns, îi inspirau o alarmă spirituală mai mare decât orice era el pregătit să îndure. Era, de asemenea, într-un mod nefolositor, foarte supărat. Detesta bârfa. Orice bârfă. O considera pacostea profesiei sale. O văzuse distrugând cariere, o detesta și putea să se înroșească la față și să devină aproape grosolan când îi era servită de către cei care nu-i cunoșteau sentimentele. Când Ned vorbea despre oameni, o făcea atât de deschis și cu drag, exact cum vorbise despre Charlie cu zece minute în urmă. Fir-ar să fie, ținea la fată. Chiar îi trecu prin minte să-i indice acest lucru lui Kurtz, ceea ce, pentru Ned, ar fi fost într-adevăr un pas curajos, și trebuie că acest lucru i se văzuse și pe față, deoarece i se păru că Litvak începea să se îngrijoreze și să dea înapoi un pic, iar chipul extraordinar de mobil al lui Kurtz explodă într-un soi de zâmbet hai-Ned-am-glumit.

Dar o curtenie incurabilă, ca întotdeauna, îl reținu. Era invitatul lor. În plus, erau străini și aveau standarde complet diferite. Și, din nou, trebui să admită, în silă, că aveau o treabă de făcut și susținători de satisfăcut și chiar, într-un sens, o înfricoșătoare dreptate de partea lor și că el trebuia fie să cadă de acord cu ei, fie să riște să distrugă târgul și, cu asta, speranțele lui Charlie. Pentru că mai era un factor de care Ned, în fatala sa echitate, era obligat să țină seama, și anume: chiar dacă proiectul s-ar fi dovedit a fi groaznic, ceea ce el presupunea că e cazul, chiar dacă ea ar fi răspuns aiurea la fiecare replică primită, chiar dacă ar fi intrat pe platou beată și ar fi pus cioburi de sticlă în cana regizorului – deci ceva la care, în profesionismul ei, nu s-ar fi gândit nici o clipă –, cariera ei, statutul ei, valoarea ei comercială ar fi făcut mult râvnitul salt înainte în fața căruia nu e niciodată cazul să eziți.

În tot acest timp, Kurtz vorbise netulburat.

– *Călăuzirea* ta, Ned, spunea el cu seriozitate. *Ajutorul*. Vrem să știm că toată treaba n-o să ne explodeze în față, a doua zi după ce începem. Pentru că, dă-mi voie să-ți zic. Un deget scurt și puternic era ațintit spre el ca o țeavă de pistol. Nimeni în statul Minnesota nu poate fi văzut plătind un sfert de milion de dolari unui dușman înverșunat al democrației, dacă asta e, și nimeni de la GK nu are de gând să-l sfătuiască să-și facă harakiri dând acești bani.

Ned se controlă destul de bine. Nu se scuză pentru nimic. Le reaminti, fără a da câtuși de puțin înapoi, de descrierea pe care le-o făcuse asupra copilăriei lui Charlie și sublinie că, după orice standarde normale, ar fi sfârșit-o ca o delincventă juvenilă în toată puterea cuvântului sau – ca tatăl ei – în pușcărie. Cât privește politica, sau cum vrei să-i spui, pe care o făcea, zise el, în cei vreo nouă ani de când el și Marjory o cunoșteau, Charlie fusese o opozantă pasionată a apartheidului – „Ei, nu poți reproșa asta cuiva, nu-i așa?“ (deși ei păreau să creadă că da) – o pacifistă militantă, o sufistă, o participantă la marșurile antinucleare, o antivivisecționistă și,

până nu se reapucase de fumat, o ferventă susținătoare a campaniilor pentru eliminarea tutunului din teatre și metrou. Și nu avea nici o îndoială că, până când Charlie avea să fie, în cele din urmă, luată de Cea cu Coasa, o mulțime de alte cauze, la fel de nelegate între ele, îi vor atrage patronajul romantic, deși de scurtă durată.

– Și ai stat alături de ea prin toate astea, Ned, se minună Kurtz. Asta numesc eu o treabă ca lumea, Ned.

– După cum aș sta alături de oricare dintre ei! pledă Ned cu o străfulgerare de spirit. La dracu, e *actriță!* N-o luați în serios. Actorii n-au *opinii,* dragul meu, iar actrițele cu atât mai puțin. Au dispoziții. Fițe. Poze. Pasiuni de 24 de ore. O mulțime de lucruri nu sunt în regulă cu lumea asta, fir-ar a dracului. Actorii sunt fraierii absoluți pentru soluțiile dramatice. După câte-mi dau seama, când va ajunge să joace pentru voi, o să fie Renăscută!

– Nu și din punct de vedere politic, șuieră agresiv Litvak.

Timp de alte câteva clipe, sub influența binefăcătoare a vinului său roșu, Ned își continuă linia îndrăzneață. Era copleșit un fel de euforie. Auzea cuvintele în cap, le repeta și se simțea din nou tânăr și complet separat de propriile acțiuni. Vorbea despre actori în general și despre cum erau urmăriți de „o absolută *oroare* față de irealitate“ Despre cum, pe scenă, jucau toate chinurile omului și cum, în afara scenei, erau vase goale așteptând să fie umplute. Despre timiditatea lor, puținătatea lor, vulnerabilitatea lor și despre obiceiul lor de a-și ascunde aceste slăbiciuni sub cauze extreme și sunând dur, împrumutate din lumea adulților. Despre obsesia lor de sine și despre cum se vedeau pe scenă 24 de ore pe zi – în timp ce nășteau, sub bisturiu, când erau îndrăgostiți. Apoi tăcu, un lucru ce i se întâmpla cam des în acea vreme. Își pierdu firul, își pierdu elanul. Somelierul aduse căruciorul cu lichioruri. Sub ochii reci și treji ai gazdelor sale, Quilley alese un Marc de Champagne și-l lăsă pe chelner să toarne un pahar mare, înainte de a schița un gest pentru a-l opri. Între timp, Litvak își revenise suficient pentru a interveni cu o idee bună.

Introducându-și degetele lungi în interiorul hainei, scoase unul dintre carnețelele acelea arătând ca o hârtie fotografică, având coperta din imitație de piele de crocodil și cu colțuri de alamă pentru micile coli.

– Aș zice să începem cu începutul, propuse el moale, mai curând pentru Kurtz decât pentru Ned. *Când*, *unde*, *cu cine*, *cât timp?* Trase o linie, probabil pentru date. Mitinguri la care a fost. Demonstrații. Petiții, marșuri. Orice poate să fi ajuns sub ochiul publicului. Când vom avea totul pe masă, vom putea face o estimare informală. Sau accepți riscul, sau ieși dracului pe ușa din spate. Ned, după știința ta, când a fost pentru prima dată implicată?

– Îmi place, spuse Kurtz. Îmi place metoda, cred că-i corect și față de Charlie.

Și reuși să zică aceasta ca și cum planul lui Litvak ar fi răsărit din senin, în loc să fie produsul a ore și ore de discuții pregătitoare.

Așa că Ned le-o spuse și pe asta. Când putea, lustruia un pic lucrurile, o dată sau de două ori strecurase câte o mică minciună, însă, în mare, le zise ce știa. Avu, firește, îndoieli, dar acelea veniră ulterior. După cum îi spuse lui Marjory, în acel moment, îl antrenaseră după ei. Nu că ar fi știut mare lucru. Chestiile antinucleare și antiapartheid, firește – astea oricum erau cunoscute. Apoi era gașca aia, Teatrul Reformei Radicale, cu care ieșea ocazional și care se dăduse în așa hal în spectacol în fața Naționalului, oprind spectacolele. Și niște indivizi numiți Acțiunea Alternativă, în Islington, care erau un soi de aripă smintită troțkistă, toți 15. Și un comitet feminin îngrozitor, care apăruse în sala primăriei, în St. Pancras, târând-o și pe Marjory după ea, s-o lumineze. Și, acum doi sau trei ani, când a sunat în toiul nopții de la postul de poliție din Durham, cerându-i lui Ned să vină și s-o scoată pe cauțiune, după ce fusese arestată la un soi de chermeză antinazistă la care luase parte.

– Asta e treaba care a determinat toată publicitatea, care i-a adus poza în ziare, domnule Quilley?

– Nu, aia a fost Reading, spuse Ned. Aia a fost mai târziu.

– Deci, ce-a fost la Durham?

– Păi, nu știu precis. Mai degrabă, nu are rost să vorbim despre asta, ca să fiu sincer. E ceva ce auzi din greșeală. Nu era un proiect de centrală nucleară acolo? Omul uită. Pur și simplu, uită. A devenit mult mai moderată mai târziu, știți. Nici pe jumătate meteoritul care pretindea că e, pot să vă asigur. De departe mai matură. Da!

– Pretindea, Ned? repetă cu îndoială Kurtz.

– Spuneți-ne despre Reading, domnule, interveni Litvak. Ce s-a întâmplat acolo?

– O, același soi de lucruri. Cineva a dat foc unui autobuz și toți s-au trezit puși sub acuzare pentru asta. Cred că protestau împotriva reducerii serviciilor pentru bătrâni. Sau era ceva despre refuzul de a angaja controlori de bilete negri? Autobuzul era gol, firește, adăugă în grabă. Nimeni n-a pățit nimic.

– Isuse! rosti Litvak și se uită la Kurtz, ale cărui întrebări căpătaseră rezonanța unui serial TV despre justiție.

– Ned, tocmai sugerai că ea se mai îmblânzise în convingeri. Asta voiai să spui?

– Da, cred că da. Dacă a avut convingeri foarte dure vreodată, asta e. E doar o impresie, dar și bătrâna Marjory crede la fel. E sigură...

– Ți-a mărturisit Charlie o astfel de schimbare de dispoziție, Ned? îl întrerupse Kurtz destul de tăios.

– Credeam doar că, odată ce are o șansă adevărată, cum e asta...

Kurtz nu-l băgă în seamă:

– Doamnei Quilley, poate?

– Păi, nu, nu chiar.

– Poate să i se fi confesat altcuiva? Cum ar fi prietenul ăla anarhist al ei?

– O, nu, el ar fi ultimul care să afle.

– Ned, există cineva, în afară de tine – gândește-te atent, te rog, prietenă, prieten, poate o persoană mai în vârstă,

prieten de familie –, căreia Charlie i-ar mărturisi o astfel de schimbare de poziție? Îndepărtarea de radicalism? Ned?

– Nimeni de care să știu. Nu, nu mă pot gândi la nimeni. Într-un fel, e reținută. Mai reținută decât s-ar crede.

Apoi se întâmplă un lucru dintre cele mai neobișnuite. Mai târziu, Ned îi făcu lui Marjory o relatare exactă. Ca să scape de inconfortabilul și, după părerea lui Ned, histrionicul foc încrucișat al privirilor lor îndreptate înspre el, Ned se jucase cu paharul, privind în el, făcând șampania să se rotească. Simțindu-l pe Kurtz că o lăsase ceva mai moale, se uită în sus și interceptă o expresie de eliberare destul de evidentă în trăsăturile acestuia, pe care era pe punctul de a i-o comunica lui Litvak: *încântarea* lui că, de fapt, Charlie, până la urmă, nu-și îmblânzise convingerile. Sau, dacă o făcuse, că nu o recunoscuse în fața nimănui important. Și nici măcar Marjory nu-l putu convinge după aceea că nu văzuse.

Litvak, asistentul marelui avocat, preluase interogarea – pe un ton mai alert, pentru a închide cazul.

– Domnule Quilley, țineți în biroul agenției documente referitoare la toți clienții dumneavoastră? Dosare?

– Păi, sunt sigur că doamna Ellis le ține, zise Ned. Pe undeva.

– Doamna Ellis face de multă vreme munca asta, domnule?

– Dumnezeule, da. Era acolo și pe vremea lui taică-meu.

– Și ce fel de informații păstrează ea acolo? Taxe... cheltuieli... comisioane încasate, genul ăsta de lucruri? Sunt doar aride documente de afaceri dosarele astea?

– Doamne, bagă totul acolo. Zile de naștere, ce flori le plac, ce restaurante. Am găsit chiar un pantof de balet odată. Numele copiilor lor. Ale câinilor. Tăieturi din ziare și reviste. O groază de material.

– Scrisori personale?

– Da, firește.

– De mâna ei? Propriile scrisori, mergând înapoi prin ani?

Kurtz era stânjenit. Sprâncenele lui slave mărturiseau asta – se adunaseră într-o linie dureroasă la rădăcina nasului.

– Karman, cred că domnul Quilley ne-a acordat deja destul din timpul și experiența sa, îi zise el sever lui Litvak. Dacă mai avem nevoie de informații, domnul Quilley ni le va da, cu siguranță, mai târziu. Și, mai bine, dacă fata e pregătită să vorbească despre asta cu noi, le putem obține de la ea. Ned, aceasta a fost o ocazie mare și memorabilă. Vă mulțumim, domnule.

Dar Litvak nu era așa de ușor de domolit. Avea încăpățânarea specifică omului tânăr.

– Domnul Quilley n-are secrete față de noi! exclamă el. La naiba, domnule Gold! Întreb doar ceea ce lumea știe deja și oamenii noștri de la vize o să afle în cinci sutimi de secundă, pe calculator. Ne grăbim. O știi. Dacă există hârtii, propriile scrisori, cu cuvintele ei, circumstanțe atenuante, poate dovezi ale unei schimbări de atitudine, de ce să nu-l rugăm pe domnul Quilley să ni le arate? Dacă vrea. Dacă nu, atunci se schimbă treaba, adăugă cu o neplăcută nuanță insinuantă.

– Karman, sunt destul de sigur că Ned dorește acest lucru, spuse Kurtz sever, ca și cum ar fi fost vorba despre cu totul altceva.

Și clătină din cap, ca și cum ar fi zis că niciodată nu va fi în stare a se obișnui cu manierele repezite ale tineretului din ziua de azi.

Ploaia se oprise. Mergeau cu micuțul Quilley între ei, potrivindu-și cu grijă pasul iute după călcătura sa ezitantă. Era confuz, era îndurerat, era indispus de un simț al prevestirii alcoolice amenințătoare pe care fumul umed al mașinilor nu făcea nimic pentru a-l risipi. Ce dracu' voiau? se tot întreba. Acum, îi ofereau lui Charlie luna de pe cer, acum, nu le convenea politica ei prostească. Și acum, din motive pe care încetase să și le amintească, îi propuneau să consulte dosarul, care nu era deloc dosar, ci o capricioasă colecție de suvenire, domeniul unei angajate prea în vârstă ca s-o pensioneze. Doamna Longmore, secretara, le urmări sosirea și Ned știu pe dată, după înfățișarea ei dezaprobatoare, că o cam făcuse lată la

prânz. Ducă-se la dracu'! Kurtz insistă ca Ned să meargă înaintea lor pe scări. Din biroul său, în vreme ce practic îi țineau arma la tâmplă, o sună pe doamna Ellis, cerându-i să aducă hârtiile lui Charlie în anticameră și să le lase acolo.

– Să batem la ușă când terminăm, domnule Quilley? întrebă Litvak în felul cuiva care se pregătește să nască.

Ultima dată când îi văzu pe cei doi, erau așezați la măsuța din lemn de trandafir din anticameră, înconjurați de vreo șase dintre cutiile maro, soioase, ale doamnei Ellis, care arătau ca și cum ar fi fost salvate dintr-un bombardament. Aduceau a doi perceptori studiind aceeași mulțime de cifre suspecte, cu creionul și hârtia la îndemână, iar Gold, cel solid, cu haina scoasă și ceasul ăla paradit al lui pus pe masă lângă el, de parcă s-ar fi cronometrat în timp ce-și făcea socotelile josnice. După aceea, Ned trebuie să fi ațipit. La 5, se sculă cu o tresărire și găsi anticamera goală. Și, când o sună pe doamna Longmore, aceasta îi răspunse ințepată că oaspeții nu voiseră să-l deranjeze.

Ned nu-i spuse lui Marjory de la început.

– O, aceia, zise când îl întrebă ea, în aceeași seară. Mă tem că doar doi realizatori amărâți în drum spre München. Nimic îngrijorător din direcția asta.

– Evrei?

– Da... păi, evrei, presupun. Foarte, de fapt.

Marjory dădu din cap ca și cum ar fi știut atâta lucru tot timpul.

– Dar vreau să zic că tipi deosebit de drăguți, spuse Ned cam fără speranță.

Marjory obișnuia să facă vizite la închisori în timpul liber, iar trucurile lui Ned nu țineau la ea. Dar își așteptă momentul. Bill Lochheim era corespondentul lui Ned la New York, singurul său prieten american. În după-amiaza următoare, Ned îl sună. Bătrânul Loch nu auzise de ei, dar spuse ceea ce Ned deja știa: GK erau noi în domeniu, aveau ceva suport, însă independenții erau o marfă fără trecere pe piață în acel

moment. Lui Quilley nu-i plăcu tonul vocii lui Loch. Suna cumva constrâns – nu de Quilley, care nu constrânsese pe nimeni în viața lui, ci de altcineva, o a treia parte pe care o consultase. Quilley avu chiar sentimentul ciudat că bătrânul Loch era, într-un fel ciudat, în aceeași barcă. Dând dovadă de o bravură uimitoare, Ned sună sub un pretext oarecare la numărul din New York al firmei GK. Locul se dovedi a fi adresa unui holding de firme din afara orașului: nici un fel de informații disponibile despre clienți. De-acum, Ned nu putu să se gândească la nimic decât la cei doi vizitatori ai săi și la prânz. Își dori din suflet să le fi arătat ușa. Sună la hotelul din München pe care-l pomeniseră și nimeri peste un director înțepat. *Herr* Gold și *herr* Karman stătuseră o noapte, dar plecaseră devreme, pe neașteptate, a doua zi dimineața, cu afaceri, spuse el acru – așa că de ce o zisese? „Întotdeauna, prea multă informație, se gândi Ned. Sau prea puțină.“ Și aceeași aluzie la tipi făcând lucruri împotriva bunului-simț. Un producător german de care pomenise Kurtz spuse că erau „oameni ca lumea, foarte respectabili, o, foarte ca lumea“ Dar, când Ned întrebă dacă fuseseră la München în ultima vreme și în ce proiecte erau asociați, producătorul deveni ostil și practic îi trânti telefonul în nas.

Mai rămâneau colegii lui Ned din domeniul impresariatului. Ned îi consultă în silă și cu o teribilă indiferență, răspândindu-și în lung și-n lat întrebările și obținând nimic de peste tot.

– M-am întâlnit ieri cu doi americani teribil de drăguți, îi mărturisi, în cele din urmă, lui Herb Nolan, de la Lomax Stars, oprindu-se la masa lui de la Garrick. Veniți pe-aici să vâneze un târg pentru un ciudat serial TV pe care-l fac. Gold și încă unul. Te-ai întâlnit și tu cu ei?

Nolan râse:

– Eu ți i-am trimis, bătrâne. Au întrebat despre vreo două dintre ororile mele, apoi au vrut să știe tot despre Charlie a ta. Dacă sunt de părere că poate face față. Eu le-am spus, Ned. Eu!

– Ce le-ai spus?

– „Mai curând, ne aruncă pe toţi în aer, până-n cer“, le-am spus! Ce-i?

Deprimat de nivelul scăzut al umorului lui Herb Nolan, Ned nu mai întrebă nimic. Dar, în aceeaşi seară, după ce Marjory scosese de la el inevitabila mărturisire, continuă să-şi împărtăşească neliniştile cu ea.

– Erau într-aşa o grabă afurisită, zise el. Aveau prea multă energie, chiar şi pentru nişte americani. S-au dat la mine ca doi nenorociţi de poliţişti. Întâi, unul din tipi, după aia, celălalt. O pereche de terieri nenorociţi, adăugă el, zâmbind strâmb. Mă tot gândesc că ar trebui să anunţ autorităţile, spuse el.

– Dar, dragă, răspunse, în cele din urmă, Marjory. După cum sună, mă tem că ei erau autorităţile.

– O să-i scriu, declară Ned cu multă hotărâre. Am un gând teribil de bun să-i scriu şi s-o previn, aşa, pentru orice eventualitate. Ar putea da de necazuri.

Dar, şi dacă ar fi făcut-o, ar fi fost prea târziu. Peste nu mai mult de 48 de ore, Charlie zbura spre Atena, să ajungă la întâlnirea cu Joseph.

Aşa că, încă o dată, treaba era făcută. La suprafaţă, doar o completare faţă de direcţia principală a operaţiunii; şi una înspăimântător de riscată, după cum Kurtz era primul gata s-o recunoască, în aceeaşi seară, când îi raportă modest lui Misha Gavron. „Dar ce altceva am fi putut face, Misha, spune-mi? De unde din altă parte era de obţinut un depozit atât de preţios de corespondenţă, întinzându-se pe o perioadă aşa de lungă? Îi vânaseră pe destinatarii scrisorilor lui Charlie – prieteni, prietene, afurisita de maică-sa, o fostă directoare de şcoală. În vreo două locuri, pretinseseră a fi reprezentanţii unei companii comerciale interesate de achiziţionarea manuscriselor şi autografelor celebrităţilor de mâine. Până când Kurtz, cu consimţământul nesigur al lui Gavron, oprise totul. Mai bine o lovitură mare, hotărâse el, decât atâtea primejdioase lovituri mai mici.

În afară de asta, Kurtz avea nevoie de senzații. Avea nevoie să pipăie căldura și textura prăzii sale. Prin urmare, cine altcineva să le-o furnizeze decât Quilley, cu lunga și inocenta lui experiență în ceea ce o privea? Astfel, Kurtz răzbătuse cu voința lui. După ce procedase în acest fel, zbură în dimineața următoare la München, așa cum îi spusese lui Quilley., chiar dacă producția cu care se ocupa nu era de felul celei pe care i-o sugerase. Își vizită cele două case conspirative și le insuflă curaj proaspăt oamenilor săi. În plus, aranjă o întâlnire agreabilă cu bunul dr. Alexis: alt prânz lung, la care nu discutară aproape nimic important, dar vechii prieteni nu au nevoie decât unul de celălalt.

Iar de la München, Kurtz zbură spre Atena, continuându-și drumul spre sud.

cinci

Vaporul ajunse în Pireu cu două ore întârziere și, dacă Joseph nu și-ar fi însușit deja biletul ei de avion, Charlie l-ar fi putut foarte bine părăsi atunci și acolo. Dar n-ar fi făcut-o pentru că, sub înfățișarea exterioară aiurită, ea purta blestemul unui caracter de încredere, adesea irosit pe cei pe care îi păstra în jurul ei. Pe de o parte, avusese prea mult timp de gândire și, cu toate că se convinsese că observatorul spectral de la Nottingham, York și East London era fie altcineva, fie chiar nimeni, totuși exista o voce neliniștitoare, care nu putea fi amuțită, înăuntrul ei. Pe de altă parte, anunțarea familiei asupra planurilor ei nu fusese nici pe jumătate așa de ușoară cum spuse Joseph că va fi. Lucy plânsese și încercase să-i dea cu forța ceva bani.

– Ultimele mele 500 de drahme, Chas, numai pentru tine.

Willy și Pauly, beți, căzuseră în genunchi pe doc, în fața unei asistențe estimate la câteva mii.

– Chas, Chas, cum poți să ne faci una ca asta?

Ca să scape, trebuise să se lupte cu o gloată rânjind, apoi să fugă tot drumul cu cureaua genții de umăr ruptă, cu chitara bălăbănindu-i-se sub braț și cu lacrimi prostești de remușcare curgându-i pe față. Dintre toți, fu salvată de palidul băiat hippy din Mykonos, care trebuie să fi fost pe vapor împreună cu ea, deși nu-l văzuse. Trecând pe acolo cu un taxi, o culesese și o debarcase la 50 de metri de destinație. Era suedez și îl chema Raoul. Tatăl său era la Atena, într-o călătorie de afaceri, iar Raoul spera să-l calce pentru ceva mălai. Ea fu un

pic surprinsă de luciditatea lui, iar el nu-l pomeni nici măcar o dată pe Isus.

Restaurantul Diogene avea o marchiză albastră. Un bucătar de carton o îmbie înăuntru.

„Îmi pare rău, Jose, dar n-am nimerit nici timpul, nici locul. Îmi pare rău, Jose, a fost o chestie nemaipomenită, dar vacanța e gata și Chas s-a dus, așa că îmi iau eu biletul ăla înapoi și-o tai."

Sau poate că ar fi ales calea mai ușoară și ar fi spus că i se oferise un rol.

Simțindu-se ca o târfă cu jeanșii ei ponosiți și ghetele scâlciate, își făcu drum printre mesele de pe trotuar, până când ajunse la ușă. „Oricum, el va fi plecat, își spuse – cine așteaptă două ore ca să ți-o tragă, în zilele noastre? –, lăsând biletul la portarul de alături. Poate că asta o să mă învețe minte să mă mai țin după trântori de plajă central-europeni prin Atena, seara", gândi ea. Colac peste pupăză, cu o seară în urmă, Lucy o forțase să ia și mai multe din pilulele ei nenorocite, care, mai întâi, o făcură să se lumineze ca un bec, apoi o aruncară într-o gaură neagră din care încă încerca să se ridice. De regulă, Charlie nu folosea chestiile alea, dar pendularea între doi iubiți, cum începuse să se gândească, o făcuse vulnerabilă.

Era pe punctul de a intra în restaurant, când doi greci izbucniră în râs văzându-i geanta de umăr stricată. Se duse spre ei și-i ocărî furioasă, făcându-i porci sexiști. Tremurând, împinse ușa cu piciorul și păși înăuntru. Aerul deveni răcoros, forfota străzii încetă, se afla într-un restaurant iluminat discret, lambrisat, și acolo, în propria bucățică de întuneric ședea Sfântul Joseph de pe Insulă, nesuferitul și bine-cunoscutul autor al vinovăției și dezordinii ei, cu o cafea grecească la îndemână și cu o carte broșată deschisă în față.

„Numai nu pune mâna pe mine, îl avertiză mental, în timp ce el se îndrepta spre ea. Numai nu considera nici măcar un deget de-al meu drept bun câștigat. Sunt obosită și

înfometată, sunt gata să mușc și am renunțat la sex pentru următorii 200 de ani."

Dar tot ce luă de la ea fu chitara și geanta de umăr stricată. Și tot ce-i dădu fu o strângere de mână iute, caracteristică pe celălalt mal al Atlanticului. Așa că tot ce-i trecu prin minte să spună a fost:

– Ai pe tine o cămașă de mătase.

Așa și era, una crem, cu butoni de aur cât niște capace de sticlă.

– Hristoase, Jose, uită-te la tine! exclamă ea când sesiză restul de metal. Brățară de aur, ceas de aur... nu pot nici să mă întorc cu spatele, că ți-ai și tras o protectoare bogată!

Totul revărsându-se din ea pe un ton isteric, pe jumătate agresiv, probabil cu scopul instinctiv de a-l face să se simtă tot atât de prost în legătură cu aspectul său pe cât se simțea ea. „Dar ce mă așteptam să poarte? se întrebă ea furioasă. Nenorociții ăia de budigăi de baie și bidonul de apă?"

Însă Joseph, oricum, lăsă totul să treacă pe lângă el.

– Charlie. Bună. Vaporul a întârziat. Săraca de tine. Nu contează. Ai ajuns.

Acesta cel puțin era Joseph – nici un fel de triumf, nici un fel de surpriză, doar un salut biblic și un semn din cap către chelner.

– Vrei, mai întâi, să te speli sau să bei un whisky? Toaleta pentru femei e acolo.

– Whisky, rosti ea și se prăbuși pe un scaun în fața lui.

Era un loc ca lumea, își dădu seama imediat. Genul de loc pe care grecii îl țin pentru ei înșiși.

– O, să nu uit... întinse el mâna spre partea din spate.

„Ce să uite? gândi ea cu capul în mâini, privindu-l. Hai, Jose. Tu n-ai uitat nimic în viața ta." De sub bancă, Joseph scosese o geantă grecească de lână, foarte discretă, pe care i-o oferi cu o ostentativă lipsă de ceremonie.

– Pentru că intrăm împreună în lume, iată trusa ta de evadare. O să găsești înăuntru biletul de avion de la Salonic la Londra, pe care, dacă vrei, poți încă să-l schimbi. De asemenea,

mijloacele pentru a face cumpărături, a fugi sau, pur și simplu, a te răzgândi. A fost greu să scapi de prietenii tăi? Sunt sigur că da. Detești să-i înșeli pe alții, însă cel mai mult detești să-i înșeli pe cei la care ții.

Vorbea de parcă ar fi știut totul despre înșelăciune. De parcă ar fi practicat-o zilnic, cu regrete.

– Fără glumă, se plânse ea, uitându-se în geantă. Mulțam, Jose.

O spuse și a doua oară.

– E meseriașă. Mulțumesc mult.

Dar avea sentimentul de a nu se mai crede pe sine însăși. „Trebuie să fie pilulele lui Lucy, gândi. Întârzierea vaporului."

– Deci, ce-ai zice de-un homar? În Mykonos, ziceai că homarul e mâncarea ta favorită. Era adevărat? Bucătarul are unul pentru tine și-l va omorî pe loc, la comanda ta. De ce nu?

Încă ținându-și bărbia sprijinită în palmă, Charlie se lăsă pradă umorului. Cu un zâmbet obosit, își ridică pumnul celălalt și făcu un gest de împărat roman, îndreptând degetul mare în jos și comandând ca homarul să moară.

– Spune-le că vreau să fie cât se poate de blânzi, rosti ea.

Apoi, îi apucă o mână și i-o strânse în ale sale, ca scuză pentru amăreala ei. Era o mână frumoasă, cu degete subțiri și tari și cu mușchi foarte puternici.

– Și vinul care-ți place, spuse Joseph. Boutaris, alb și rece. Nu asta obișnuiai să zici?

„Da, gândi ea în timp ce-i urmărea mâna urmându-și călătoria solitară îndărăt de-a curmezișul mesei. Asta obișnuiam să spun. Acum zece ani, când ne-am întâlnit pe insulița aia grecească stranie."

– Și, după-masă, ca Mefisto al tău personal, o să te duc pe un deal înalt și o să-ți arăt al doilea loc din lume ca frumusețe. De acord? O călătorie magică?

– Îl vreau pe cel dintâi, spuse ea bându-și whisky-ul.

– Iar eu nu decernez niciodată premiul întâi, replică el placid.

„Scoate-mă de aici, gândi ea. Dă-i papucii autorului! Fă rost de un scenariu nou.“ Încercă să schimbe cursul discuției.

– Deci, cu ce te-ai ocupat zilele astea, Jose? În afară de faptul că ți-a fost dor de mine, firește.

El nu-i răspunse direct. În loc de asta, o întrebă despre așteptarea ei, despre călătorie și despre trupă. Zâmbi atunci când ea îi povesti despre providențiala luare cu taxiul de către tânărul hippy care nu-l pomenea pe Isus. Vru să știe dacă avea vești de la Alastair și fu politicos dezamăgit să afle că nu.

– O, el nu scrie niciodată, spuse ea cu un râs nepăsător.

O întrebă ce fel de rol credea că i se oferise. Ea presupuse că era vorba de un western spaghetti, iar lui i se păru amuzant: era o expresie pe care nu o mai auzise și insistă să-i fie explicată. Până să-și termine whisky-ul, începu să simtă că, la urma urmei, el ar putea s-o considere atrăgătoare. Vorbindu-i despre Al, fu impresionată auzindu-se cum se pregătea să-i facă loc unui nou bărbat în viața ei.

– Oricum, eu chiar sper că are succes, asta-i tot, spuse ea, subînțelegându-se că, pentru el, succesul ar putea compensa alte dezamăgiri.

Dar, chiar în timp ce făcea această mișcare spre el, fu încă o dată năpădită de sentimentul de falsitate. Era un sentiment pe care îl avusese câteodată la teatru, când o scenă nu ieșea: că totul se petrecea de la sine și într-o succesiune țeapănă, că linia dialogului era prea subțire, prea directă. „Acum“, gândi ea. Pescui din geanta de umăr o cutie din lemn de măslin și i-o înmână peste masă. El o luă pentru că îi fusese oferită, dar nu o recunoscu de la început ca fiind un cadou și, spre amuzamentul ei, detectă un moment de teamă, de suspiciune chiar, pe fața lui, ca și cum ceva neașteptat ar fi amenințat să-i dea planurile peste cap.

– Se presupune să o deschizi, explică ea.

– Dar ce e? Făcând pe clovnul pentru ea, o scutură ușurel, apoi și-o puse la ureche și întrebă: Să cer o găleată de apă?

Oftând ca și cum nimic bun n-ar fi putut ieși din asta, săltă capacul și privi ghemotoacele de hârtie răsucite înăuntru.

– Charlie. Ce-i asta? Sunt complet buimăcit. Insist să le duci imediat acolo de unde le-ai luat.

– Dă-i drumul. Desfă una.

Ridică o mână sus. Ea o urmări cum plutește ca și cum ar fi fost deasupra trupului ei, apoi coborî asupra primului pachețel, care era scoica mare și roz pe care ea i-o păstrase în ziua când el părăsise insula. O puse solemn pe masă și scoase cea de-a doua ofrandă, un măgăruș grecesc sculptat, făcut în Taiwan, cumpărat de la magazinul de suvenire, cu un „Joseph“ scris de mâna ei pe șezut. Ținându-l cu amândouă mâinile, îl întoarse pe toate părțile în timp ce îl studia.

– E băiat, spuse ea, dar nu putu să clintească seriozitatea expresiei lui. Și asta sunt eu, bosumflată, îi explică în vreme ce el lua o poză color înrămată, făcută cu polaroidul lui Robert, înfățișând-o pe Charlie din spate, cu pălăria ei de paie și rochia-sac.

– Eram furioasă și n-aveam chef să pozez. Credeam că o să-ți placă.

Recunoștința lui avu o notă de gând întârziat care o îngheță. „Mulțumesc, nu, părea să spună. Mulțumesc, altă dată. Nu Pauly, nu Lucy și nici tu.“ Ea ezită, apoi i-o zise – blând și drăguț, direct:

– Jose, nu trebuie să continuăm cu povestea asta, știi. Încă pot să iau avionul, dacă asta dorești. N-am vrut să...

– Să ce?

– N-am vrut să te leg de o promisiune pripită. Asta-i tot.

– Nu era pripită. Aveam cele mai serioase intenții.

Acum era rândul lui. Scoase un maldăr de broșuri turistice. Neinvitată, se mută de partea cealaltă a mesei și se așeză lângă el, cu brațul stâng aruncat neglijent peste umărul lui, ca să le poată studia împreună. Umărul lui era tare ca o stâncă și cam tot atât de intim, însă ea își lăsă brațul acolo. Delphi, Jose: Doamne, super! Părul îi era lângă obrazul lui. Și-l spălase pentru el, seara trecută. Olimp: extraordinar. Meteora: n-am auzit niciodată. Frunțile li se atingeau. Salonic: uau! Hotelurile unde vor sta, totul planificat, totul rezervat. Îl sărută pe obraz,

chiar lângă ochi, o ciugulitură spontană a unei ținte trecătoare. El zâmbi și-i strânse prietenos mâna, până ce ea aproape că încetă să se întrebe ce avea el sau ea care-i dădea dreptul să o cucerească fără luptă, fără măcar să se predea sau de unde venea recunoașterea – „Charlie, da, bună“ – care a schimbat prima lor întâlnire într-o reîntâlnire de vechi prieteni și pe aceasta într-o discuție despre luna lor de miere.

„Las-o baltă, gândi ea.

– Nu porți niciodată sacou roșu, nu-i așa, Jose? întrebă ea chiar înainte de a se gândi la întrebare. De culoarea vinului, cu nasturi de alamă și aerul anilor '20 în croială?

Își înălță capul încet, se răsuci și-i întoarse privirea.

– Asta-i o glumă?

– Nu. E o întrebare directă.

– Un sacou roșu? Dar de ce Dumnezeu aș face-o? Vrei să-ți susțin echipa de fotbal sau așa ceva?

– Ai arăta bine în el. Asta-i tot.

El încă îi aștepta explicația.

– E doar modul în care văd eu oamenii câteodată, spuse ea luptându-se să scape din situația stânjenitoare. Teatral. În mintea mea. Nu cunoști actrițe, nu? Pun machiaj pe toți... bărbi... tot felul de lucruri. O să fii uimit. Îi și îmbrac. Pantaloni bufanți. Uniformă. Totul în imaginația mea. E un obicei.

– Adică, vrei să-mi las barbă de dragul tău?

– Dacă vreau, o să te anunț.

El zâmbi, ea îi răspunse cu un zâmbet – altă întâlnire dincolo de luminile rampei –, privirea lui o eliberă și ea se duse la toaleta pentru femei, rățoindu-se la propriul chip în oglindă, în timp ce încerca să-și dea seama ce-i cu el. „Nu-i de mirare că are nenorocitele alea de găuri de glonț, gândi ea. Femeile i le-au făcut.“

Mâncaseră, vorbiseră cu seriozitatea unor străini, achitase nota de plată dintr-un portofel din piele de crocodil, care trebuie să fi costat jumătate din datoria externă a oricărei țări care-l stăpânea.

– Mă treci la cheltuieli, Jose? întrebă ea urmărindu-l cum împăturește și bagă în buzunar chitanța.

Întrebarea rămase fără răspuns pentru că brusc, slavă Domnului, familiarul său geniu administrativ preluase comanda și constată că erau într-o teribilă criză de timp.

– Uită-te, te rog, după un Opel verde, obosit, cu aripile șifonate și cu un șofer în vârstă de zece ani, îi spuse în vreme ce o zorea printr-un pasaj îngust de la bucătărie, cu bagajele ei în brațe.

– 'țeles, să trăiți, spuse ea.

Aștepta în dreptul portierei mașinii cu aripile șifonate, cum zisese el. Șoferul îi luă bagajele și le puse repede în portbagaj. Era pistruiat și blond, și părea sănătos, cu un rânjet larg, de negru și, da, arăta, dacă nu de 10 ani, atunci cel mult de 15. Noaptea fierbinte își revărsa obișnuita ploaie domoală

– Charlie, fă cunoștință cu Dimitri, spuse Joseph în timp ce îi făcu semn să se așeze pe bancheta din spate. Maică-sa i-a dat voie să stea târziu în seara asta. Dimitri, fii, te rog, drăguț și du-ne în al doilea loc din lume ca frumusețe.

Se strecurase înăuntru, lângă ea. Mașina porni imediat, iar el își începu monologul ghiduș de ghid.

– Deci, Charlie, aici se află vatra democrației grecești moderne, Piața Constituției. Observă ce mulți democrați se bucură, în restaurante, de libertatea lor în aer liber. Acum, pe stânga, vezi Olympieion și Poarta lui Hadrian. Trebuie totuși să te previn, înainte de a-ți veni idei, că e vorba de alt Hadrian decât cel care a construit faimosul zid. Versiunea ateniană are mai multă fantezie, nu ți se pare? Mai artistică, aș zice.

– O, mult mai artistică, spuse ea.

„Revino-ți! se mustră furioasă. Termină cu starea asta. E o excursie pe gratis, e un tip nou, minunat, Grecia antică și asta se cheamă *distracție.*" Încetineau. Zări ruine în dreapta ei, însă tufele înalte le ascunseră la loc. Ajunseră la un sens giratoriu, urcară încet un deal pavat și opriră. Joseph se grăbi să iasă, îi deschise ușa, îi apucă mâna și o conduse iute, aproape

conspirativ, spre o îngustă scară de piatră printre copacii cu crengile atârnând.

– Vorbim numai în şoaptă şi chiar şi atunci folosim cel mai elaborat cod, o avertiză el într-o şoaptă ca pe scenă, iar ea răspunse ceva la fel de fără sens.

Strânsoarea lui fu ca o descărcare electrică. Degetele ei păreau să ardă la atingerea sa. Urmau o potecă printre copaci, când pavată, când pământ gol, însă urcând întruna. Luna dispăruse şi era foarte întuneric, dar Joseph mergea repede şi fără a ezita în faţa ei, ca şi cum era în miezul zilei. La un moment dat, traversară o scară de piatră, apoi, o cărare mult mai largă, dar drumurile mai uşoare nu erau pentru el. Copacii se întrerupseră şi, în dreapta ei, văzu luminile oraşului, deja mult dedesubt. În stânga, mult deasupra, se afla un fel de colţ de stâncă, negru pe fundalul portocaliu al orizontului. Auzi zgomot de paşi şi râsete în spate, însă erau doar doi puşti care se ţineau de glume.

– Nu te deranjează mersul pe jos? întrebă el fără să încetinească.

– Enorm, răspunse ea.

O pauză tip Joseph.

– Vrei să te duc eu?

– Da.

– Din păcate, am o întindere musculară la spate.

– Am văzut, zise ea apucându-l şi mai strâns de mână.

Se uită din nou înainte şi observă ceva ce arăta ca o moară veche englezească având o fereastră arcuită peste alta şi oraşul luminat în spatele lor. Se uită spre stânga, şi colţul de stâncă devenise conturul negru şi dreptunghiular al unei clădiri cu ceva ce putea fi un horn iţindu-se la unul din capete. Apoi, erau iarăşi printre copaci, cu ţârâitul asurzitor al cicadelor şi miros de pin suficient de puternic ca s-o usture ochii.

– E un cort, şopti ea trăgându-l de mână pentru a-l face să se oprească. Aşa-i? Sex în Pasul de Sud. Cum de mi-ai ghicit dorinţele secrete?

Dar el pășea energic înaintea ei. Ea își pierduse suflul, dar putea merge toată ziua când avea chef s-o facă, așa că pierderea respirației era motivată de altceva. Ajunseră la o cărare largă. În fața lor, două siluete gri, în uniformă stăteau de gardă în fața unei mici gherete de piatră deasupra căreia ardea un bec aflat într-o colivie de sârmă. Joseph merse înainte spre ei și ea auzi murmurul cordial al salutului lor. Ghereta stătea între două porți de fier. În spatele uneia din ele se întindea iarăși orașul, acum strălucirea îndepărtată a unei mulțimi de lumini, dar în spatele celeilalte era doar beznă, iar ei urmau să fie primiți în această beznă, fiindcă auzi zăngănitul cheilor și scrâșnetul fierului în vreme ce poarta se legăna încet în țâțâni. Pentru o clipă, o apucă groaza. „Ce caut eu aici? Unde mă aflu? Fugi, idioato, fugi!“ Oamenii erau oficiali sau polițiști și ea ghici, după timiditatea lor, că Joseph îi mituise. Toți se uitară la ceasuri, iar când el ridică mâna, ea văzu strălucirea cămășii sale crem și a butonilor. Acum, Joseph îi făcu semn să o ia înainte. Se trase îndărăt și, pe cărare, mai jos, văzu două fete uitându-se în sus. O striga. Porni spre poarta deschisă. Simți ochii polițiștilor dezbrăcând-o și-i trecu prin minte că Joseph încă nu se uitase așa la ea, nu-i dăduse acea simplă dovadă că o dorește. În nesiguranța ei, își dori nespus s-o fi făcut.

Poarta se închise în urma ei. Erau trepte și, după trepte, o cărare de stâncă alunecoasă. Îl auzi spunându-i să aibă grijă. Și-ar fi pus un braț în jurul lui, dar el o împinse în față, zicându-i că vederea ei nu trebuia să fie stânjenită de trupul lui. „Deci e ceva de văzut, gândi ea. A doua priveliște din lume ca frumusețe.“ Stânca trebuie să fi fost de marmură, pentru că strălucea chiar și în întuneric, iar tălpile ei de piele alunecau primejdios pe ea. La un moment dat, aproape căzu, dar mâna lui o prinse cu o forță și viteză care-l făceau pe Al să pară firav prin comparație. Odată, își strânse brațul lângă corp, făcându-i încheieturile degetelor să i se apese de sân. „Simte, îi spuse disperată în gând. E al meu, unul din cei doi; cel stâng e un pic mai erogen decât cel drept, dar cui îi pasă?“

Cărarea mergea în zigzag, întunericul se subția și ea îl simțea fierbinte, de parcă ar fi reținut căldura zilei. Dedesubtul ei, printre copaci, orașul se îndepărta ca o planetă îndepărtându-se; deasupra ei, se zărea doar bezna zimțată de turnuri și schelărie. Forfota circulației murise, lăsând noaptea în seama cicadelor.

– Mergi încet, te rog.

După tonul lui, își dădu seama că, orice ar fi fost, era aproape. Cărarea coti și ajunseră la o scară de lemn. Trepte, o porțiune netedă, iarăși trepte. Joseph pășea ușor și ea îi urmă exemplul, așa că, încă o dată, taina îi uni. Unul lângă altul, pășiră printr-o poartă imensă, a cărei pură mărime o făcu să-și înalțe capul. Când o făcu, văzu o semilună roșie alunecând dintre stele și luându-și locul între coloanele Parthenonului.

– Dumnezeule! șopti.

Simți că nu-și are locul acolo și, pentru o clipă, de-a dreptul singură. Păși încet înainte, ca o persoană apropiindu-se de un miraj, așteptându-se să se transforme în nimic, dar acest lucru nu se întâmplă. Merse mai departe, căutând un loc pe unde să se cațăre, dar, la întâia treaptă, un prim anunț spunea „URCAREA INTERZISĂ“ Brusc, fără nici un motiv limpede, o luă la fugă. Alerga spre cer, printre lespezi de piatră, spre marginea întunecată a orașului nepământesc, numai pe jumătate conștientă că Joseph, cu cămașa lui de mătase, fugea fără efort lângă ea. Râdea și vorbea în același timp, rostea lucrurile care i se spusese că le zicea în pat – tot ce-i trecea prin minte. Avea sentimentul că poate să se desprindă de trup și să fugă spre cer fără să cadă. Încetinind la pas, ajunse la parapet și se aplecă peste el, privind în jos, înspre insula luminată și înconjurată de oceanul negru al câmpiei atice. Se uită îndărăt și-l văzu urmărind-o de la câțiva pași distanță.

– Mulțumesc, zise ea în cele din urmă.

Apropiindu-se de el, îi prinse capul cu amândouă mâinile și-l sărută pe gură, un sărut îndelungat, mai întâi fără limbă, apoi cu, înclinându-i capul într-o parte, apoi în cealaltă, privindu-i uneori fața, ca și cum ar fi măsurat efectul strădaniei

ei, și, de astă dată, rămaseră îmbrățișați destul de mult ca să știe: da, absolut, funcționează.

– Mulțumesc, Jose, repetă numai ca să-l simtă cum se trage înapoi.

Capul i se desprinse din strânsoarea ei, mâinile îi desfăcură brațele și i le coborâră de-o parte și de alta a corpului. Surprinzător, o lăsase fără nimic.

Uimită și aproape furioasă, se holbă la fața lui nemișcată, ca de santinelă în lumina lunii. La vârsta ei, ea credea că-i cunoscuse pe toți. Homosexualii care se prefăceau până nu mai puteau. Virginii prea în vârstă bântuiți de norii imaginari ai impotenței. Cei care se credeau don juani și armăsari fabuloși, dar se retrăgeau în ultima clipă, într-o criză de timiditate sau de conștiință. Și, ca o regulă, fusese destulă tandrețe cinstită în ea ca să se transforme în mamă sau în soră, sau în altceva și să creeze o legătură cu oricare dintre ei. Dar la Joseph, uitându-se în orbitele umbrite ale ochilor săi, simțea o șovăială pe care n-o mai întâlnise niciodată. Nu era vorba că-i lipsea dorința sau capacitatea. Era prea versată ca să se înșele asupra tensiunii și fermității din îmbrățișarea lui. Era, mai curând, ca și cum scopul lui era undeva dincolo de ea și, reținându-se, încerca să-i spună acest lucru.

– Să-ți mai mulțumesc o dată? întrebă.

Pentru încă o clipă, el rămase tăcut, privind-o. Apoi, își ridică mâna și se uită la ceasul de aur în lumina lunii.

– Cred, de fapt, deoarece deja avem prea puțin timp, că ar trebui să-ți arăt câte ceva din templele de aici. Îmi permiți să te plictisesc?

În golul extraordinar care se crease între ei, el se baza pe ea să-l ajute a-și îndeplini dorința de abstinență.

– Jose, vreau tot, proclamă ea strecurându-și un braț pe sub al lui și purtându-l de parcă era un trofeu. Cine l-a construit, cât a costat, la ce zeu se închinau, și funcționa? Poți să mă plictisești până când viața ne va despărți.

Nici nu-i trecuse prin cap că el n-ar putea ști răspunsurile, și avea dreptate. El conferenția, iar ea îl asculta. El o ducea, ca

sedată, de la un templu la altul, ea îl urma ținându-l de braț, gândind: „O să fiu sora ta, eleva ta, orice a ta. O să te ridic și o să spun că erai tot tu, o să te cobor și o să spun că eram toată eu, o să scot eu zâmbetul ăla de la tine, chiar dacă mă omoară“

– Nu, Charlie, răspunse el grav, Propylaea nu era o zeiță, ci poarta către un sanctuar. Cuvântul vine de la „propylon“· grecii foloseau forma de plural ca să numească locurile sfinte.

– Ai învățat totul anume pentru noi, nu-i așa, Jose?

– Firește. Numai pentru tine. De ce nu?

– Pot face asta. Am o minte ca un burete. Ai fi uimit. O privire prin cărți și sunt expertul tău instantaneu.

El se opri; ea se opri lângă el.

– Atunci, repetă, spuse el.

Ea nu-l crezu la început, îl suspectă că o tachina. Apoi, apucându-l de brațe, se întoarse scurt și-l făcu să parcurgă drumul înapoi, în vreme ce-i repeta tot ce-i zisese.

– O să fac față?

Erau din nou la capăt.

– Primesc premiul doi?

Așteptă până trecu încă una dintre faimoasele sale tăceri-avertismente de trei minute:

– Nu e *altarul* lui Agrippa, e *monumentul* său. Cu excepția acestei mici erori, aș spune că ai fost perfectă, cuvânt cu cuvânt. Felicitări!

În același moment, de departe sub ei, ea auzi o mașină claxonând, trei izbucniri premeditate, și știu că sunetul îi era destinat lui, pentru că el își ridică imediat capul și îl ascultă ca un animal adulmecând în vânt, înainte de a se uita încă o dată la ceas. „Trăsura s-a transformat în bostan, gândi ea. E ora când copiii cuminți sunt în pat, întrebându-se unii pe alții ce dracu' se întâmplă.“

Porniseră deja în josul dealului, când Joseph se opri să privească la melancolicul teatru al lui Dionysos, un castron gol, luminat doar de lună și de razele rătăcite ale luminilor îndepărtate. „O ultimă privire“, se gândi uimită în vreme ce-i privea silueta neagră, nemișcată în luminile orașului.

– Am citit undeva că nici o piesă de teatru adevărată nu poate fi vreodată o declarație particulară, remarcă el. Romanele, poeziile, da. Dar nu piesele de teatru. O piesă de teatru trebuie să aibă corespondență în realitate. O piesă de teatru trebuie să fie folositoare. Crezi asta?

– La Institutul femeilor din Burton-on-Trent? replică ea râzând. Când joci Elena din Troia la matineele de duminică pentru pensionari?

– Vorbesc serios. Spune-mi părerea ta.

– Despre teatru?

– Despre rostul său.

Se simți tulburată de seriozitatea lui. Prea multe depindeau de răspunsul ei.

– Păi, sunt de acord, spuse ea cu stângăcie. Teatrul *ar trebui* să fie folositor. *Ar trebui* să facă lumea să simtă și să-și împărtășească trăirile. Ar trebui... bine, să deștepte conștiința oamenilor.

– Să fie real, așadar? Ești sigură?

– Sigur că sunt sigură.

– Atunci, bine, spuse el ca și cum, în acest caz, ea n-ar trebui să dea vina pe el.

– Atunci, bine, îl imită ea veselă.

„Suntem nebuni, hotărî ea. Duși cu pluta, țicniți cu patalama, amândoi.“ Polițiștii îi salutară pe drumul în jos spre pământ.

La început, ea crezu că el face un banc prost. În afară de Mercedes, drumul era pustiu. Pe o bancă nu departe stătea o pereche mozolindu-se. Altfel, nu era nimeni prin preajmă. Culoarea lui era întunecată, dar nu neagră. Era parcat lângă marginea ierbii și numărul din față nu se vedea. Îi plăcuseră Mercedesurile încă de când își luase permis de conducere, și putea spune, după soliditatea lui, că avea o caroserie specială, iar după cât de dichisit se prezenta și după antene, că era jucăria specială a cuiva, cu toate opționalele posibile. El îi luase brațul și, abia când au ajuns aproape de ușa șoferului, ea își dădu seama că avea de gând s-o deschidă. Îl văzu

strecurând o cheie subțire în broască și butoanele celor patru portiere țâșnind în sus toate deodată, iar următorul lucru de care fu conștientă era că o conducea spre portiera pasagerului din față, în timp ce ea îl întreba ce se petrece.

– Nu-ți place? întrebă el cu o lejeritate absentă care îi fu imediat suspectă. Să comand alta? Credeam că ai o slăbiciune pentru mașinile frumoase.

– Vrei să spui că ai închiriat-o?

– Nu chiar. Ne-a fost împrumutată pentru călătorie.

Ținea ușa deschisă. Ea nu urcă.

– Împrumutată de cine?

– De un prieten amabil.

– Cum îl cheamă?

– Charlie, nu fi complet ridicolă! Herbert. Karl. Ce contează un nume? Preferi disconfortul egalitar al unui Fiat grecesc?

– Unde-mi sunt bagajele?

– În portbagaj. Dimitri le-a pus acolo, la instrucțiunile mele. Vrei să arunci o privire, ca să te liniștești?

– Nu mă urc în chestia asta. E o nebunie.

Totuși, se urcă și, cât ai clipi, el era lângă ea, pornind motorul. Purta mănuși de șofer. Din piele neagră, cu găuri de aerisire pe spate. Trebuie să le fi avut în buzunar și să și le fi pus când s-a urcat. Conducea repede și îndemânatic. Ei nu-i plăcu nici asta – nu așa conduci mașina unui prieten. Portiera din partea ei era încuiată. Le încuiase la loc pe toate, cu ajutorul sistemului centralizat de închidere a ușilor. Pornise radioul și cânta muzică grecească tânguitoare.

– Cum deschid geamul ăsta nenorocit? întrebă ea.

El apăsă un buton și vântul cald al nopții se revărsă peste ea, aducând mireasmă de rășină. Dar el coborâse geamul doar 5 centimetri.

– Facem des asta, nu? întrebă ea tare. Unul dintre micile noastre trucuri, așa-i? Ducem doamne spre destinații necunoscute, cu de două ori viteza sunetului?

Nici un răspuns. Se uita concentrat înainte. „Cine e? O, sufletul meu – cum spunea nenorocita de maică-sa – cine e?“

Mașina se umplu de lumină. Se răsuci pe scaun și văzu prin geamul din spate o pereche de faruri la vreo 100 de metri în spatele lor, nici apropiindu-se, nici rămânând în urmă.

– Ai noștri sau ăilalți? întrebă ea.

Tocmai se așeza la loc, când își dădu seama ce altceva îi atrăsese atenția. Un sacou roșu, întins pe bancheta din spate, cu nasturi de alamă, ca nasturii de alamă de la Nottingham și York, și, putea să parieze, având un aer de anii '20 în croială.

Îi ceru o țigară.

– De ce nu cauți în torpedou? spuse el fără a întoarce capul.

Îl deschise și văzu un pachet de Marlboro. Lângă el se afla o eșarfă de mătase și o pereche de ochelari de soare scumpi, Polaroid. Scoase eșarfa și o adulmecă: mirosea a apă de toaletă masculină. Își luă o țigară. Cu mâna înmănușată, Joseph îi întinse bricheta aprinsă de la bordul mașinii.

– Amicul ăla al tău se înțolește țipător, nu?

– Cam. Da, așa-i. De ce întrebi?

– Sacoul ăla roșu de pe banchetă e al tău sau al lui?

Se uită iute la ea, de parcă ar fi fost impresionat, apoi își întoarse privirea spre drum.

– Să zicem că e al lui, dar că i l-am împrumutat, răspunse calm în timp ce viteza mașinii creștea.

– I-ai împrumutat și ochelarii de soare, nu? Trebuia să mă gândesc că al dracului ce aveai nevoie de ei stând în luminile rampei cum stăteai. Aproape că făceai parte din distribuție. Te cheamă Richthoven, așa-i?

– Așa-i.

– Prenumele-i Peter, dar tu preferi Joseph. Locuiești în Viena, mai faci puțin comerț, mai studiezi puțin. Se opri, dar el nu zise nimic. Pachetul complet, insistă ea. Numărul șapte-șase-doi, la poșta mare. Așa-i?

Îl văzu dând din cap în semn de aprobare pentru memoria ei. Acul vitezometrului urcase la 130.

– Naționalitatea nedeclarată, o corcitură sensibilă, continuă ea degajată. Ai trei copii și două neveste. Pachetul complet.

– Nici o nevastă, nici un copil.

– Niciodată? Sau nici unul existent în momentul vorbirii?

– Nici unul existent.

– Să nu crezi că mă deranjează, Jose. Chiar mi-ar face plăcere să știu. Orice ar putea să te definească. Chiar orice. Așa sunt fetele – băgărețe.

Își dădu seama că încă ținea eșarfa. O îndesă la loc în torpedou și închise capacul cu zgomot. Drumul era drept, dar foarte îngust, acul vitezometrului urcase la 140 de kilometri pe oră, simțea panica intensificându-se în interiorul ei și luptându-se cu calmul ei artificial.

– Te-ar deranja să ne dai ceva vești bune? Ceva care să aducă ușurare unei persoane?

– Veștile bune sunt că te-am mințit cât de puțin posibil și că, în scurtă vreme, o să înțelegi multele motive bune ale prezenței tale alături de noi.

– Cine sunt „noi“? rosti ea tăios.

Până atunci, fusese un singuratic. Ei nu-i plăcea deloc schimbarea. Se îndreptau spre un drum principal, dar el nu încetinea. Văzu luminile a două mașini coborând spre ei, apoi își ținu respirația când el schimbă brusc într-o treaptă inferioară, apăsă frâna de picior și strecură dibaci Mercedesul prin fața lor, destul de repede ca să-i permită și mașinii din spate să facă la fel.

– Nu-i vorba de *arme*, nu-i așa? întrebă ea amintindu-și deodată de cicatricile lui. Nu ducem, printre altele, un mic război pe undeva, nu? Pentru că mie nu-mi plac bubuiturile. Am timpanele astea delicate.

Vocea, cu dezinvoltura ei forțată, îi devenea nefamiliară.

– Nu, Charlie, nu-i vorba de trafic de arme.

– „Nu, Charlie, nu-i vorba de trafic de arme.“ Trafic de carne vie?

– Nu, nu-i vorba nici despre trafic de carne vie.

Ea maimuțări și această replică.

– Mai rămân drogurile, nu? Pentru că faci comerț cu ceva, nu? Numai că nici drogurile nu sunt domeniul meu, ca să fim

cinstiți. Al cel Lung mă făcea să-i trec hașișul prin vamă și eram o cârpă zile întregi după aceea, din cauza nervilor.

Nici un răspuns.

– Ceva mai important? Mai nobil? Completamente în alt plan? Se întinse și stinse radioul. De fapt, ce-ai zice să oprești mașina? Nu trebuie să mă duci nicăieri. Poți să te întorci mâine la Mykonos, dacă ai chef, și să-mi iei dublura.

– Și să te las în mijlocul pustietății? Nu fi complet absurdă.

– Acum! țipă ea. *Oprește nenorocita asta de mașină!*

Trecuseră de un semafor și au virat spre stânga atât de violent, încât centura ei de siguranță se blocă, forțând-o să expire. Se întinse spre volan, dar brațul lui ajunse de mult acolo. Viră brusc spre stânga încă o dată, printr-o poartă, pe un drum particular de acces, mărginit cu azalee și hibiscuși. Drumul făcea o curbă și ei o urmară, mașina oprindu-se, în cele din urmă, într-un strat de pietriș nivelat, cu o margine de pietre văruite. A doua mașină trase în spatele lor, blocând ieșirea. Auzi pași pe pietriș. Casa era o vilă veche, acoperită cu flori roșii. În lumina farurilor, florile arătau ca niște pete de sânge proaspăt. O lumină palidă ardea pe verandă. Joseph opri motorul și băgă în buzunar cheia de contact. Aplecându-se peste Charlie, împinse portiera din partea ei, lăsând-o mirosului rânced de hortensii și zumzetului familiar al cicadelor. Se dădu jos, dar Charlie rămase pe locul ei. Nu era nici o adiere, nici o senzație de aer curat, nici un sunet, în afară de foșnetul discret al tinerilor sprinteni adunându-se în jurul mașinii. Dimitri, șoferul în vârstă de 10 ani, cu zâmbetul său de negru. Raoul, palidul zelot al lui Isus, care mergea cu taxiul și avea un tată suedez bogat. Două fete în costum de blugi, aceeași pereche care îi urmărise spre Acropole și – acum, că o vedea mai clar – aceeași pereche pe care o văzuse de vreo două ori fâțâindu-se prin Mykonos, când ieșise să caște gura la vitrine. Auzind bufnitura făcută de cineva care descărca obiectele din portbagaj, sări furioasă din mașină.

– Chitara mea! strigă. Lăsați-o în pace, ne...

Dar Raoul deja o ținea sub braț, în timp ce geanta ei de umăr era în grija lui Dimitri. Era gata să sară să și-o ia când cele două fete o apucară fiecare de câte un cot și încheietură și, fără efort, o duseră spre veranda din față.

– Unde-i ticălosul ăla de Joseph? strigă ea.

Însă ticălosul de Joseph, după ce-și îndeplinise misiunea, era deja la jumătatea drumului în sus pe trepte și nu se uita înapoi, ca unul care fugea de la locul accidentului. Trecând pe lângă mașină, Charlie văzu în lumina de pe verandă însemnele de pe placa de înmatriculare din spate. Nu era număr de Grecia. Era un număr arăbesc, cu inscripții stil Hollywood de jur împrejur și cu un autocolant CD, însemnând „Corps Diplomatique“, lipit pe capota portbagajului, chiar stânga emblemei Mercedes.

șase

Cele două fete o conduseseră la toaletă și o supravegheaseră fără nici o jenă în timp ce o întrebuințase. Una blondă, alta brunetă, amândouă soioase, amândouă supunându-se ordinului de a se purta cu amabilitate față de fata cea nouă. Purtau pantofi cu talpa moale, cămășile le ieșeau din jeanși și o potoliseră fără efort de două ori, atunci când se năpustise la ele, iar când le ocărâse, îi zâmbiseră cu dulceața distantă a surzilor.

– Mă numesc Rachel, se destăinui pe nerăsuflate bruneta cu ocazia unui scurt armistițiu. Ea e Rose. Rachel – Rose, te-ai prins? Suntem cele două „R“

Rachel era cea atrăgătoare. Avea un accent obraznic din North Country și ochi veseli, și dosul ei fusese cel care îl oprise pe Yanuka la graniță. Rose era înaltă și filiformă, cu părul blond încâlcit și un fizic atletic, însă, când își deschidea mâinile, palmele îi arătau ca niște lame de secure pe încheieturile mici.

– O să fie totul în regulă, Charlie, nu-ți face griji, o asigură Rose cu un accent sec, care putea fi sud-african.

– Era în regulă înainte, spuse Charlie după o nouă opintire deșartă înspre ele.

De la toaletă, o duseră într-un dormitor de la parter și-i dădură un pieptene, o perie și un pahar de ceai străveziu, fără lapte, iar ea șezu pe pat sorbindu-l și ocărând cu o furie tremurătoare, în vreme ce încerca să-și recapete suflul.

– „ACTRIŢĂ LEFTERĂ ŢINUTĂ OSTATICĂ“, şopti ea. Care-i răscumpărarea, fetelor? Descoperitul meu de cont?

Însă ele doar îi zâmbiră cu şi mai multă amabilitate, planând cu braţele atârnânde, de-o parte şi de alta a ei, aşteptând s-o conducă pe scara cea mare. Ajungând la primul palier, se repezi din nou la ele, de astă dată cu pumnul încleştat, cu un avânt furios al întregului braţ, doar ca să se trezească pusă cu blândeţe pe spate şi privind în sus, la vitraliul din casa scărilor, care capta ca o prismă lumina lunii şi o sfărâma într-un mozaic de auriu pal şi roz.

– Voiam să-ţi sparg nasul, îi explică lui Rachel, dar reacţia acesteia fu o privire plină de înţelegere radioasă.

Casa era veche şi mirosea a pisică şi a nenorocita de maică-sa. Era burduşită cu mobilă grecească de proastă calitate, în stil Empire şi în ea atârnau vestejite perdele de catifea şi candelabre de alamă. Dar dacă ar fi fost curată ca un spital elveţian sau înclinată ca o punte de vapor, ar fi fost doar o altă nebunie, nu mai bună sau mai rea. La al doilea palier al scărilor, o jardinieră crăpată îi aduse aminte încă o dată de maică-sa: se văzu copil mic, aşezată lângă mama ei, purtând pantaloni de catifea şi curăţând mazăre într-o seră în care atârna araucaria. Însă pentru nimic în lume nu a fost în stare să-şi amintească, atunci sau mai târziu, dacă avea casa o seră, dacă nu cumva fusese prima casă pe care o avuseseră, în Branksome, lângă Bournemouth, când Charlie avea 3 ani.

Se apropiară de o uşă dublă, pe care Rachel o împinse şi se dădu la o parte, iar o cameră ca o peşteră se ivi în faţa ei. În centrul acesteia, două personaje stăteau la o masă, unul mare şi lat, altul cocârjat şi foarte subţire, amândoi îmbrăcaţi în nuanţe întunecate de maro şi gri indistincte şi, de la acea distanţă, arătând ca nişte fantome. Pe masă, văzu hârtii risipite, cărora o lumină din centrul plafonului le dădea un relief disproporţionat şi care păreau a fi tăieturi de ziar. Rose şi Rachel se retrăseseră de parcă erau nedemne. Rachel îi dădu un ghiont şi-i spuse: „Du-te“, iar Charlie se trezi parcurgând de una singură ultimii 6 metri, simţindu-se ca un

șoarece mecanic urât, căruia i s-a întors arcul și i s-a dat drumul să meargă. „Să mă prefac că am o criză, gândi ea. Să mă prind de abdomen, să simulez apendicita. Să țip.“ Intrarea ei îi făcu pe cei doi să sară simultan în picioare. Cel subțire rămase în picioare la masă, dar cel masiv păși îndrăzneț spre ea și mâna lui dreaptă se îndoi asupra brațului ei cu o mișcare ca de crab, apucându-i palma și strângând-o înainte de a putea să-l împiedice.

– Charlie, fără îndoială că suntem bucuroși să te avem aici, în siguranță, printre noi! exclamă Kurtz într-un șuvoi iute de felicitări, ca și cum ea ar fi riscat focul și potopul ca să ajungă la ei. Charlie, numele *meu* – mâna ei era încă în strânsoarea sa puternică, iar apropierea celor două epiderme era opusul a orice s-ar fi așteptat ea –, numele meu, în lipsa altuia mai bun, este Marty, iar când Dumnezeu a terminat să mă facă, au mai rămas câteva bucăți nefolosite, așa că l-a făcut pe Mike aici de față, ca un gând întârziat, deci salută-l pe Mike. Domnul Richtoven de colo, ca să-i respectăm dorința... Joseph, cum îl numești tu – păi, cred că, practic, tu l-ai botezat, nu-i așa?

Probabil că el intrase fără ca ea să-l observe. Uitându-se în jur, observă că era pe punctul de a aranja niște hârtii pe o măsuță pliantă așezată mai departe. Pe acesta se afla o lampă de citit a cărei lumină ca de lumânare îi atingea fața în timp se apleca asupra ei.

– Pot să-l botez pe ticălos acum, spuse ea.

Se gândi să se repeadă la el, cum făcuse cu Rachel, trei pași rapizi și o smetie înainte de a o opri ei, dar știa că nu va reuși, așa că se mulțumi cu o salvă de obscenități, pe care Joseph o ascultă cu un aer distant. Se schimbase cu un pulover maro, subțire; cămașa de mătase de șef de formație, butonii de aur cât capacele de sticlă dispăruseră parcă pentru totdeauna.

– Te sfătuiesc să nu mă mai judeci, să renunți la limbajul urât și să asculți ce au acești doi oameni să-ți spună, zise el fără să-și ridice capul spre ea, în vreme ce continua să-și aranjeze hârtiile. Aici, ești printre oameni buni. Mai buni decât cei cu

care ești tu obișnuită, aș spune. Ai multe de învățat și, dacă ai noroc, multe de făcut. Conservă-ți energia, o sfătui el pe un ton absent, lăsând impresia că se atenționa pe sine.

Și continuă să-și vadă de hârtiile lui.

„Nu-i pasă, se gândi ea cu amărăciune. S-a lepădat de povară și povara eram eu." Cei doi de la masă încă stăteau în picioare, așteptând-o să se așeze, ceea ce era o nebunie în sine. Era o nebunie să fii politicos cu o fată pe care tocmai ai răpit-o, o nebunie să-i ții conferințe despre bunătate, o nebunie să te așezi la taclale cu răpitorii tăi după ce ai băut o ceașcă bună de ceai și ți-ai aranjat machiajul. Se așeză totuși, iar Kurtz și Litvak făcură la fel.

– Cine ține cărțile? trânti ea pe un ton glumeț, în timp ce-și ștergea cu degetele o lacrimă rătăcită.

Observă o servietă maro, scâlciată, pe podea între ei, deschisă, însă nu destul ca să vadă ce era înăuntru. Și da, hârtiile de pe birou erau tăieturi din ziare, și, cu toate că Mike deja le strângea într-o mapă, nu avu nici o dificultate în a le recunoaște drept articole despre ea însăși și cariera ei.

– Ați găsit fata care vă trebuie, sunteți siguri, nu-i așa? spuse ea hotărâtă.

I se adresa lui Litvak, crezându-l, în mod greșit, mai influențabil datorită constituției sale fusiforme. Dar, de fapt, ei nu-i păsa cui i se adresează atâta vreme cât se menținea pe linia de plutire.

– Doar dacă îi căutați pe cei trei tipi mascați care i-au făcut felul băncii de pe Street 52, ei au luat-o în partea cealaltă. Eu am fost nevinovatul martor întâmplător care a pierdut sarcina.

– Charlie, *cu siguranță*, am găsit-o pe fata care ne trebuie! strigă Kurz încântat, ridicându-și deodată de pe masă brațele groase.

Privi spre Litvak, apoi, în partea cealaltă a încăperii, către Joseph, o privire benignă, dar dură și calculată, iar în momentul următor, se dezlănțui, vorbind cu forța brută care-i copleșise cu totul pe Quilley și pe Alexis, și pe nenumărați alți

improbabili colaboratori de-a lungul extraordinarei sale cariere: același bogat accent euro-american, același gest de retezare cu brațul.

Dar Charlie era actriță și instinctul ei profesional nu fusese niciodată mai limpede. Nici torentul verbal al lui Kurz, nici propria mistificare față de violența comisă asupra ei nu-i tociseră percepțiile ramificate în toate direcțiile vizavi de ce se petrecea în cameră. „Suntem pe scenă, gândi ea. Suntem noi și ei." Precum tinerele santinele care se răspândesc în întunericul zonei pe care o străjuiesc, ea aproape că putea să audă târșâitul în vârful picioarelor al întârziaților încercând să-și facă rost de locuri de partea cealaltă a cortinei. Decorul, acum, că îl cerceta, semăna cu dormitorul unui tiran înlăturat; răpitorii ei, luptătorii pentru libertate care-l alungaseră. În spatele frunții înalte, paterne a lui Kurz, care stătea în fața ei, întrevăzu umbra prăfuită a unei steme imperiale apuse, imprimate în ghipsul fărâmițat. Îndărătul slăbănogului Litvak atârna o oglindă cu volute aurite, plasată strategic pentru plăcerea amanților plecați. Podeaua neacoperită stârnea un ecou înfundat și scenic, lumina dirijată în jos accentua goliciunea fețelor celor doi și monotonia costumelor lor de partizani. În locul ținutei sale strălucitoare, de Madison Avenue – deși lui Charlie îi lipsea acest termen de comparație –, Kurtz etala acum o informă vestă militară de camuflaj, cu pete întunecate de sudoare la subsuori și un set de pixuri metalice înghesuite în buzunarul de la piept. Litvak, intelectualul de partid, preferase o cămașă kaki, cu mâneci scurte, din care brațele sale albe se ițeau ca niște crenguțe golașe. Însă ea nu trebui decât să arunce o privire fiecăruia pentru a recunoaște ce aveau în comun cu Joseph. „Sunt antrenați în aceleași chestii, gândi ea, împărtășesc aceleași idei și obiceiuri." Ceasul lui Kurtz se afla în fața lui, pe masă. Îi aminti de sticla de apă a lui Joseph.

Două glasvanduri oblonite dădeau spre partea din față a casei. Altele două, înspre partea din spate. Ușile duble din laterale erau închise și, chiar dacă s-ar fi gândit vreodată să se repeadă într-acolo, știa acum că e inutil, pentru că, deși

santinelele afișau o moliciune de șuetă, deja recunoscuse în ele – și pe drept – pregătirea profesionistului. Dincolo de santinele, în cele mai îndepărtate colțuri ale decorului, ardeau patru spirale contra țânțarilor, ca patru fitile cu ardere înceată, răspândind un miros de mosc. Și în spatele ei, mica lampă de citit a lui Joseph – în ciuda tuturor, sau poate tocmai de aceea, singura lumină plăcută.

Sesiză toate acestea aproape înainte ca vocea bogată a lui Kurz să fi început să umple camera cu fraze de o persuasiune șerpuitoare. Dacă ea n-ar fi ghicit deja că urmează o noapte lungă, vocea aceea necruțătoare, pulsatorie i-o spunea acum.

– Ceea ce încercăm să facem este să ne definim, să ne prezentăm și, cu toate că nimeni de aici nu e obișnuit cu prea multe scuze, ținem, de asemenea, să spunem că ne pare rău. Anumite lucruri trebuie făcute. Am făcut câteva dintre ele și asta e. Ne pare rău, salutări și, încă o dată, bine ai venit. Bună!

După o pauză destul de lungă pentru ca ea să dezlănțuie o nouă salvă de înjurături, el zâmbi larg și reluă:

– Charlie, nu mă îndoiesc că ai o mulțime de întrebări pe care ai vrea să ni le arunci în față și, la timpul cuvenit, îți vom răspunde la ele cât vom putea de bine. Până atunci, vom încerca să-ți dezvăluim câteva elemente de bază. Te întrebi cine suntem? De astă dată, nu făcu nici o pauză, pentru că era mult mai puțin interesat în studierea efectului cuvintelor sale decât de folosirea lor pentru a câștiga un control prietenos asupra discuției și a ei. Charlie, în primul rând, suntem oameni, cum a zis Joseph, oameni cumsecade. În acest sens, ca pe toți oamenii cumsecade și decenți de pretutindeni, cred că ne-ai putea considera a nu fi sectanți, aliniați și, ca și tine, suntem profund preocupați de multiplele direcții greșite în care o apucă lumea. Dacă adaug că suntem, de asemenea, cetățeni israelieni, sunt convins că nu vei face imediat spume la gură, nu vei vomita și nu vei sări pe geam, firește, dacă nu ai convingerea personală că Israelul ar trebui măturat în mare, ars cu napalm sau înmânat, învelit în hârtie de cadouri, uneia

sau alteia dintre multele organizații arabe nemulțumite, hotărâte să ne elimine. Simțind o schimbare tainică în ea, Kurtz sări imediat în întâmpinarea ei: Este aceasta convingerea ta, Charlie? întrebă el coborând vocea. Poate că e. De ce nu ne spui ce crezi despre asta? Vrei să te ridici acum? Să pleci acasă? Ai biletul de avion, cred. O să-ți dăm bani. Asta vrei să faci?

O tăcere de gheață coborî peste Charlie, camuflând haosul și teroarea care o cuprinseseră. Că Joseph era evreu nu avea nici o îndoială în urma interogatoriului ei ratat de pe plajă. Dar Israelul era o abstracție confuză pentru ea, stârnindu-i atât atitudinea protectoare, cât și ostilitatea. Nici o clipă nu se gândise că se va scula vreodată și îl va avea în față, în carne și oase.

– Deci, ce-i toată treaba asta, de fapt? întrebă ea ignorând invitația lui Kurtz de a întrerupe discuția chiar înainte de a fi început. Un război? O expediție de pedepsire? O să-mi puneți electrozi? Care-i nenorocita de idee?

– Ai mai întâlnit vreodată un israelian? întrebă Kurtz.

– Nici unul de care să-mi fi dat seama.

– Ai vreo prejudecată rasială împotriva evreilor în general? A evreilor ca evrei, punct? Nu-ți puțim, nu ne comportăm necioplit la masă? Spune-ne! Înțelegem astfel de lucruri.

– Nu fi idiot!

Vocea nu-i funcționa cum trebuie sau auzul?

– Simți că ești printre dușmani aici?

– Hristoase, cine ți-a dat ideea? Vreau să spun că oricine mă răpește mi-e prieten pe viață, replică și, spre surprinderea ei, obținu un hohot de râs spontan la care toată lumea se alătură.

Cu excepția lui Joseph, prea ocupat cu cititul, după cum își dădu seama auzind foșnetul stins al paginilor întoarse.

Kurtz insistă, ceva mai tare.

– Liniștește-ne cugetul, o rugă el zâmbind cu blândețe. Să uităm că, într-un fel, ești captivă aici. Poate Israelul să supraviețuiască sau toți cei de aici trebuie să ne facem bagajele și să

ne întoarcem de unde am venit, ca s-o luăm de la capăt? Poate că ai prefera să luăm o bucată din Afirica Centrală. Sau din Uruguay. Nu Egiptul, nu, mulțumesc, am mai încercat o dată și n-am avut succes. Sau să ne răspândim prin ghetourile din Europa și Asia, așteptând următorul pogrom? Ce spui, Charlie?

– Vreau doar să-i lăsați pe nenorociții ăia de arabi în pace, zise ea parând din nou.

– Minunat. Și cum facem asta în mod concret?

– Nu le mai bombardați taberele. Nu-i mai alungați de pe pământul lor. Nu le mai dărâmați satele cu buldozerele. Nu-i mai torturați.

– Te-ai uitat vreodată la o hartă a Orientului Mijlociu?

– Firește.

– Și, când te-ai uitat la hartă, ai dorit vreodată ca arabii să ne lase *pe noi* în pace? spuse Kurtz cu aceeași veselie primejdioasă de dinainte.

Confuziei și spaimei i se adăugă o stânjeneală pură, după cum Kurtz probabil intenționase. Față în față cu o astfel de realitate nudă, replicile ei erau ieftine, școlărești. Se simțea ca un prost predicând celui înțelept.

– Vreau doar să fie pace, rosti ea prostește, deși, de fapt, era adevărat.

Avea o viziune rezonabilă, când îi era îngăduit, a unei Palestine returnate ca prin magie celor care fuseseră alungați din ea ca să le facă loc unor custozi europeni, mai puternici.

– În cazul acesta, de ce nu te uiți încă o dată pe harta aia și nu te întrebi ce vrea *Israelul*, o sfătui Kurtz combativ și făcu o pauză ca un moment de reculegere pentru cei dragi care nu puteau să le fie alături în acea seară.

Și tăcerea sa deveni și mai neobișnuită pe măsură ce se prelungi, cu atât mai mult cu cât Charlie însăși contribuia la păstrarea ei. Charlie, care, cu câteva minute în urmă, striga de-și dădea sufletul în fața lui Dumnezeu și a lumii, acum, brusc, nu mai avea nimic de adăugat. Și Kurtz, nu Charlie, fu

cel care rupse în cele din urmă vraja cu ceea ce sună ca o elaborată declarație de presă.

– Charlie, nu suntem aici ca să-ți atacăm *opiniile politice.* N-o să mă crezi – de ce ai face-o? –, dar ne plac vederile tale politice. Fiecare aspect al lor. Fiecare paradox și intenție bună. Le respectăm și avem nevoie de ele, nu râdem deloc de ele și, la timpul potrivit, desigur că sper să putem reveni la ele pentru a le discuta deschis și creativ. Ne interesează umanitatea naturală din tine. Ne interesează inima ta bună, sensibilă, umană. Sentimentele tale. Simțul tău al dreptății. Nu avem de gând să-ți cerem nimic care să intre în vreun fel în conflict cu înclinațiile tale etice. Opiniile tale politice *controversate*... numele pe care-l dai credințelor tale... nu ne interesează. Credința fundamentală – chiar dacă este confuză, irațională, frustrată –, Charlie, pe aceasta o respectăm în totalitate. Având în vedere toate astea, sunt convins că vei accepta să asculți ce avem de zis.

Încă o dată, Charlie își disimulă sentimentele reacționând cu agresivitate.

– Dacă Joseph e israelian, întrebă ea, atunci ce dracu' caută într-o mașină arăbească mare și jegoasă?

Chipul lui Kurtz se fisură în acel zâmbet ridat care-i trădase atât de dramatic vârsta în fața lui Quilley.

– Am furat-o, Charlie, replică el vesel și recunoașterea fu imediat urmată de altă serie de râsete din partea puștilor, iar Charlie fu pe jumătate tentată să li se alăture. Și *următorul* lucru pe care vrei să-l știi, Charlie – spuse el, astfel anunțând în treacăt că problema palestiniană era, pe moment cel puțin, lăsată deoparte –, este ce cauți tu aici, printre noi, și de ce ai fost adusă într-o manieră atât de întortocheată și neceremonioasă. O să-ți zic. Motivul, Charlie, este că vrem să-ți oferim o slujbă. O slujbă *de actriță.*

Ajunsese la ape liniștite și zâmbetul său larg arăta că știa acest lucru. Vocea îi devenise domoală și precaută, de parcă ar fi anunțat numerele norocoșilor câștigători:

– Cel mai mare rol pe care l-ai avut în viața ta, cel mai solicitant, cel mai dificil, cu siguranță cel mai primejdios și cu siguranță cel mai important. Și nu mă refer la bani. Poți avea o groază de bani, nici o problemă, tu fixezi suma. Brațul său gros mătură considerațiile financiare. Rolul pe care-l avem în vedere pentru tine combină toate talentele tale, Charlie, umane și profesionale. Spiritul tău. Memoria ta excelentă. Inteligența ta. Curajul tău. Dar și acea calitate umană suplimentară la care m-am referit deja. Căldura ta. Te-am ales, Charlie. Te-am distribuit. Am căutat într-o zonă întinsă, multe candidate din multe țări. Ne-am oprit la tine și de aceea ești aici. Printre fani. Toți cei din această cameră te-au văzut la lucru, toți te admiră. Așa că hai să creăm o atmosferă așa cum trebuie. Din partea noastră nu există ostilitate. Există afecțiune, admirație, speranță. Ascultă-ne! E cum spunea prietenul tău Joseph: suntem oameni cumsecade, la fel ca tine. Te vrem. Avem nevoie de tine. Și sunt oameni care o să aibă și mai mare nevoie de tine decât noi.

După ce tăcuse, vocea lui lăsase un gol. Ea cunoscuse actori, doar câțiva, a căror voce era capabilă de așa ceva. Era o prezență și, prin mărinimia ei nemiloasă, devenea o dependență, iar când tăcea, cum făcuse acum, te lăsa năucit. „Mai întâi, Al a primit rolul cel mare, gândi ea într-o izbucnire instinctivă de bucurie, și acum eu.“ Nebunia situației îi era destul de clară, dar tot ce reușea să facă era să-și stăpânească un rânjet de încântare care-i gâdila obrajii și încerca să iasă la lumină.

– Deci așa vă alcătuiți voi distribuția, nu? spuse izbutind să o facă pe un ton sceptic. Le dați la cap și-i târâți cu cătușele la mâini? Presupun că asta e metoda voastră obișnuită.

– Charlie, desigur că nu pretindem că-i vorba despre o piesă obișnuită, răspunse Kurtz neutru și, încă o dată, îi lăsă ei inițiativa.

– Un rol în ce, până la urmă? întrebă ea încă luptându-se cu rânjetul.

– Spune-i teatru.

Își aminti de Joseph și cum îi dispăruse amuzamentul de pe față, și remarca sa despre teatrul realității.

– Deci e o piesă, zise ea. De ce nu spuneți așa?

– Într-un fel, e o piesă, fu de acord Kurtz.

– Scrisă de cine?

– Noi ne ocupăm de intrigă, Joseph face dialogul. Cu un ajutor substanțial din partea ta.

– Cine-i publicul? Făcu un gest înspre umbre. Drăguții ăștia?

Solemnitatea lui Kurtz fu la fel de bruscă și de înspăimântătoare ca și oferta lui. Mâinile sale ca de muncitor se întâlniră pe masă, capul se aplecă pe deasupra lor și nici cel mai înverșunat sceptic n-ar fi putut nega convingerea pe care o exprima chipul său.

– Charlie, există oameni care niciodată n-o să urmărească piesa, nici măcar n-o să știe că se joacă, însă îți vor fi datori pentru tot restul zilelor lor. Oameni nevinovați. Cei de care întotdeauna ți-a păsat, pentru care ai încercat să vorbești, să participi la marșuri, să-i ajuți. În tot ce o să urmeze de acum înainte trebuie să ții minte această idee sau vei pierde și te vei pierde pe tine însăți, fără nici o îndoială.

Ea încercă să-i evite privirea. Retorica sa era prea intensă, era prea mult. Își dorea să o exerseze asupra altcuiva.

– Cine dracu' sunteți voi ca să spuneți cine-i nevinovat? întrebă ea dur, din nou opunându-se valului persuasiunii sale.

– Vrei să spui noi ca israelieni, Charlie?

– Vreau să zic *voi,* replică ea, dând târcoale unui teren primejdios.

– Aș prefera să-ți întorc puțin întrebarea, Charlie, și să-ți spun că, după părerea noastră, cineva trebuie să fie într-adevăr foarte vinovat ca să trebuiască să moară.

– Cum ar fi cine? Cine trebuie să moară? Nenorociții ăia pe care-i împușcați pe Malul de Vest? Sau cei pe care-i bombardați în Liban?

„Cum naiba am ajuns să discutăm despre moarte?“ se întrebă ea chiar în timp ce rostea cuvintele acelea nebunești.

Ea începuse, el începuse? Nu era nici o diferență. El deja își cântărea răspunsul.

– Doar cei care s-au rupt complet de umanitate, Charlie, zise Kurtz accentuând puternic cuvintele. *Ei* merită să moară.

Încăpățânată, ea continuă să se lupte cu el:

– Există astfel de evrei?

– Evrei da, israelieni cu siguranță, dar noi nu ne numărăm printre ei și, din fericire, nu ei sunt problema noastră din această seară.

El avea autoritatea să vorbească astfel. El avea răspunsurile pe care copiii le așteptau cu nerăbdare. El avea experiența și toți cei din cameră o știau, inclusiv Charlie: era un om care discuta doar despre lucruri pe care le trăise. Când îți punea întrebări, știai că el însuși fusese întrebat. Când îți dădea ordine, știai că el însuși se supusese ordinelor altora. Când vorbea despre moarte, era clar că moartea trecuse pe lângă el foarte aproape și foarte des, și putea în orice moment să vină iarăși. Și, când hotărî să o avertizeze, era destul de evident că avea cunoștință de cauză despre primejdiile pomenite.

– Nu confunda piesa noastră cu distracția, Charlie, îi spuse el cu seriozitate. Nu discutăm despre vreo pădure fermecată. Când se stinge lumina pe scenă, pe stradă va fi noapte. Când actorii râd, ei vor fi fericiți, iar când plâng, e foarte probabil să fie îndurerați și cu inima zdrobită. Și dacă pățesc ceva – și vor păți, Charlie –, cu siguranță că nu vor fi în stare, la căderea cortinei, să sară în picioare și să fugă pentru a prinde ultimul autobuz spre casă. Nu există retragere scârbită din fața scenelor mai dure, nici zile de concediu medical. E performanță de vârf, de la început la sfârșit. Dacă asta îți place, dacă poți să-i faci față – și noi credem că da –, atunci, ascultă-ne. Altfel, s-o lăsăm baltă chiar acum.

Cu vocea sa tărăgănată, euro-bostoniană, slabă ca un semnal îndepărtat al unei stații radio transatlantice, Shimon Litvak avu o primă intervenție răgușită.

– Niciodată în viață, Charlie nu s-a dat îndărăt de la o luptă, Marty, obiectă el pe tonul unui discipol care-și liniștește maestrul. Nu doar *credem* asta, o *știm.* E scris peste tot în dosarul ei.

Erau la jumătatea drumului, îi spuse mai târziu Kurtz lui Misha Gavron, descriindu-i, în timpul unei rare încetări a focului în relațiile lor, acest punct al convorbirilor: „O femeie care ascultă e o femeie care acceptă", zise el și Gavron aproape că zâmbi.

La jumătatea drumului, poate, însă, considerând timpul pe care-l aveau înainte, de-abia la început. Dar, comprimând lucrurile, Kurtz în nici un caz nu se grăbea. Punea un accent deosebit pe o manieră elaborată, pe turnarea de gaz peste focul frustrării ei, pe a-i face nerăbdarea să le-o ia mult înainte, ca un cal deschizător de drum. Nimeni nu înțelegea mai bine decât Kurtz cum era să ai o fire înfocată într-o lume înrobită de rutină, sau cum să speculezi neastâmpărul ei. În câteva minute de la sosirea ei, deși era încă speriată, se împrietenise cu ea: un tată al iubitei lui Joseph. În alte câteva minute, îi oferise rezolvarea tuturor problemelor vieții ei de până atunci. Făcuse apel la actrița din ea, la martiră, la aventurieră – o flatase pe fiică și o încântase pe aspirantă. O lăsase să întrezărească noua familie în care putea intra, știind că, în profunzime, ca majoritatea rebelilor, voia doar să fie acceptată. Și, cel mai mult, îngrămădind atâtea binefaceri asupra ei, o îmbogățise, ceea ce, după cum de mult tot spunea Charlie oricui era dispus s-o asculte, era începutul subjugării.

– Deci, Charlie, ceea ce-ți propunem, zise Kurtz cu o voce mai domoală, mai plăcută, e o probă deschisă, un șir de întrebări la care te invităm să răspunzi foarte sincer, chiar dacă, pe moment, este mai bine să nu-ți dai seama care e scopul lor.

Făcu o pauză, însă ea nu vorbi, dar de acum era o supunere tacită în tăcerea ei.

– Îți cerem să nu cântărești, să nu încerci să ne faci pe plac în nici o privință. Multe lucruri pe care le-ai putea considera negative în viața ta noi le-am aprecia, cu siguranță, în mod diferit. Nu încerca să gândești pentru noi.

Îi atinse ușor brațul ca pentru a întări acest avertisment amical.

– Întrebare: Ce se întâmplă – fie acum, fie mai târziu –, ce se întâmplă dacă unul dintre noi se hotărăște să părăsească barca? Charlie, o să încerc să răspund eu la această întrebare.

– Fă-o, Mart, îl îndemnă ea și, punându-și coatele pe masă, își sprijini bărbia în palme și-i zâmbi cu o privire care voia să transmită o neîncredere uimită.

– Mulțumesc, Charlie, și te rog să asculți cu atenție. În funcție de momentul în care tu sau noi o vom dori, în funcție de gradul tău de implicare din acel moment și de evaluarea noastră asupra ta, vom urma unul din următoarele două scenarii. Scenariul numărul 1: obținem o promisiune solemnă de la tine, îți dăm bani și te trimitem înapoi în Anglia. O strângere de mână, încredere de ambele părți, buni prieteni și o anumită supraveghere din partea noastră ca să fim siguri că-ți respecți partea din înțelegere. Mă urmărești?

Ea își coborâse privirea înspre masă, pentru a scăpa de privirea lui cercetătoare, dar și pentru a-și ascunde entuziasmul crescând. Fiindcă acesta era un alt lucru pe care conta Kurtz și pe care majoritatea profesioniștilor în domeniul informațiilor secrete îl uită prea repede: pentru neinițiați, această lume este atractivă de la sine. Pur și simplu, apăsând acest buton, cei slab ancorați în realitate pot percuta imediat.

– Scenariul numărul 2, puțin mai dur, dar nu groaznic: Te punem în carantină. Ne place de tine, însă ne temem că am ajuns într-un punct în care ai putea compromite proiectul nostru, iar rolul pe care ți-l propunem să zicem că nu poate fi în siguranță în altă parte, de vreme ce ne temem că ești în stare să vorbești despre el.

Fără să se uite, știa că el afișa zâmbetul de om cumsecade, sugerând că o astfel de slăbiciune din partea lui Charlie nu ar fi decât prea omenească.

– Deci, ce facem în *acel* caz, Charlie? reluă el. Luăm o casă drăguță undeva – să zicem, pe o plajă, într-un loc plăcut, nici o problemă. Îți asigurăm companie, oameni asemănători puștilor de aici. Oameni drăguți, însă meseriași. Inventăm un motiv oarecare pentru absența ta, cel mai probabil unul în vogă, potrivit cu firea ta capricioasă, cum ar fi o călătorie inițiatică în Orient.

Degetele lui groase găsiseră vechiul ceas pe masă, în fața sa. Fără să se uite la el, Kurtz îl ridică și îl puse cu 15 centimetri mai aproape de el. Simțind și ea nevoia să facă totuși ceva, Charlie luă un pix și începu să mâzgălească pe carnetul din fața ei.

– Odată ce-ai ieșit din carantină, nu te părăsim – departe de noi acest gând. Te aranjăm, îți dăm un sac de bani, ținem legătura cu tine, ne asigurăm că nu comiți indiscreții și, de îndată ce acest lucru e sigur, te ajutăm să-ți reiei cariera și prieteniile. Acesta este cel mai rău lucru care se poate întâmpla, Charlie, și ți-o zic doar pentru că ai putea avea vreo idee nebună că spunându-ne „nu", acum sau mai târziu, o să te trezești moartă într-un râu, purtând o pereche de ghete din beton. Noi nu procedăm în acest fel. Și în nici un caz cu prietenii.

Ea continua să mâzgălească. Încheind un cerc cu creionul, trase o săgeată precisă, ca să-l transforme în semnul pentru masculin. Răsfoise câteva lucrări de psihologie popularizată în care văzuse acest simbol. Brusc, ca un om iritat că este întrerupt, Joseph vorbi, dar vocea lui, cu toată severitatea ei, avu totuși un efect tulburător și cald asupra ei:

– Charlie, nu poți să joci rolul martorului frustrat. Ei îți pun în primejdie viitorul. Ai de gând să șezi și să-i lași să ți-l decidă practic fără să te consulte? Îți răpesc libertatea, înțelegi? Charlie, hai!

Ea desenă încă un cerc. Încă un semn masculin. Auzise tot ce spusese Kurtz, fiecare insinuare. Putea să-i reproducă fiecare cuvânt, la fel cum o făcuse pentru Joseph pe Acropole. Era atentă şi mintea îi funcţiona la fel de ageră ca totdeauna, însă instinctul de conservare îi spunea să refuze.

– Deci, cât timp se va ţine spectacolul, Mart? întrebă ea cu o voce stinsă, ca şi cum Joseph nici n-ar fi vorbit vreodată.

Kurt îi reformulă întrebarea:

– Ei bine, cred că lucrul pe care vrei să-l ştii de fapt este ce se va întâmpla cu tine la încheierea contractului. Aşa-i?

Era minunată. O scorpie. Trântind creionul, lovi masa cu palma:

– Nu, pe dracu', nu! Vreau să ştiu cât va dura şi ce se va întâmpla cu turneul meu din toamna asta, cu *Cum vă place?*

Constatând caracterul practic al obiecţiei ei, Kurtz nu-şi trădă sentimentul de triumf.

– Charlie, zise el serios, proiectatul tău turneu nu va fi afectat în nici un fel. Cât priveşte durata, angajamentul tău în proiectul nostru ar putea dura şase săptămâni, ar putea dura doi ani, deşi noi, fireşte, sperăm să nu fie cazul. Ce vrem să auzim de la tine este dacă accepţi să dai proba cu noi sau preferi să le spui bună seara tuturor celor de-aici şi să te duci acasă, la o viaţă mai sigură, mai monotonă. Care ţi-e verdictul?

Era o falsă culme pe care o clădise pentru ea. Voia să-i dea un sentiment de izbândă, dar şi de supunere. De a-i fi ales ea însăşi pe cei care o capturaseră. Purta o jachetă din material de jeanşi şi unul dintre nasturii metalici era slăbit; în dimineaţa aceea, când o îmbrăcase, îşi propusese să-l întărească în timpul drumului cu vaporul, lucru de care uitase din cauza emoţiei întâlnirii cu Joseph. Apucându-l acum, începu să testeze rezistenţa aţei. Era în centrul scenei. Putea să simtă privirile lor fixate asupra ei, de la masă, din umbră, din spate. Putea să le simtă trupurile încordându-se din cauza tensiunii, pe al lui Joseph de asemenea, şi să audă sunetul tensionat, scrâşnit, pe care-l face publicul atunci când e captivat. Putea simţi forţa ţelului lor şi a propriei puteri: o va face, n-o va face?

– Jose? rosti ea fără a întoarce capul.

– Da, Charlie.

Ea tot nu se răsucise către el, însă avea conştiinţa clară a faptului că, de pe insula lui luminată de o lumânare, el îi aştepta răspunsul cu mai multă nerăbdare decât toţi ceilalţi la un loc.

– Asta e, nu? Marele nostru tur romantic al Greciei? Delphi, toate celelalte locuri care merită văzute?

– Călătoria noastră spre nord nu va fi afectată în nici un fel, replică Joseph parodiind uşor modul de exprimare al lui Kurtz.

– Nu va fi nici măcar amânată?

– De fapt, e iminentă.

Aţa se rupse, nasturele era în palma ei. Îl aruncă pe masă, privindu-l cum se învârteşte şi se opreşte. „Cap sau pajură? gândi ea, jucându-se cu ei. Lasă-i să transpire un pic.“ Suflă uşor, ca şi cum ar fi vrut să-şi îndrepte un cârlionţ.

– Deci aş face bine să dau proba, nu? îi spuse pe un ton nepăsător lui Kurtz, uitându-se doar la nasture. N-ar trebui s-o ratez, adăugă ea şi imediat îşi dori să n-o fi făcut. Uneori, spre propria iritare, plusa de dragul unei replici finale spectaculoase: Nu că n-aş fi ratat deja.

„Cortina, gândi ea, aplauze, te rog, Joseph, şi să aşteptăm cronicile de mâine.“ Dar nimeni nu aplaudă, aşa că îşi culese creionul şi, pentru schimbare, desenă o fată, în timp ce Kurtz, probabil fără să-şi dea seama, îşi mută ceasul în alt loc.

Interogatoriul, dată fiind consimţirea amabilă a lui Charlie, putea începe acum în mod serios.

Încetineala este un lucru, concentrarea e altul. Kurtz nu se relaxă nici o secundă – nu-şi îngădui nici lui, nici lui Charlie o clipă de respiro în vreme ce o convingea, o seducea, o adormea şi o trezea, prin fiecare efort al spiritului său dinamic legându-se de ea în proaspăt înmuguritul lor parteneriat teatral. Doar Dumnezeu şi câteva persoane de la Ierusalim, se spunea în cadrul serviciului său, ştiau unde îşi perfecţionase

Kurtz repertoriul – intensitatea hipnotică, turuiala americanizată, flerul, trucurile avocățești. Fața sa brăzdată, acum entuziasmată, acum întristat-neîncrezătoare, acum strălucind de încrederea pe care ea și-o dorea, deveni treptat un adevărat public în sine, așa că tot spectacolul ei era îndreptat înspre câștigarea râvnitei sale aprobări și a nimănui altcuiva. Până și Joseph fu uitat: pus deoparte pentru o viață viitoare.

Intenționat, primele întrebări ale lui Kurtz au fost neutre și inofensive. Charlie se gândi că era ca și cum ar fi avut în minte o cerere de pașaport, iar ea, fără s-o poată vedea, completa rubricile. Numele mamei, Charlie. Data și locul nașterii tatălui, dacă le știi, Charlie. Ocupația bunicului, nu, Charlie, din partea tatălui. Urmate, fără nici un motiv inteligibil, de ultima adresă cunoscută a unei mătuși din partea mamei, apoi, din nou, de vreun detaliu ascuns al educației tatălui ei. Nici măcar una dintre aceste întrebări inițiale nu o priveau în mod direct, iar Kurtz nici nu avea această intenție. Charlie era ca un subiect interzis, pe care el îl evita cu scrupulozitate. Întregul scop al acestei vesele salve introductive de focuri rapide nu era de a obține informații, ci de a-i inculca acea supunere instinctivă, acel da-domnule-nu-domnule din școală, de care avea să depindă ulterioara relație dintre ei, în vreme ce Charlie, în ceea ce o privea, pe măsură ce voința îi era tot mai subminată, juca, asculta și reacționa cu o supunere crescândă. Nu făcuse asta de sute de ori la cererea regizorilor și producătorilor – o conversație inofensivă, pentru a da o mostră a talentului ei? Cu atât era mai motivată s-o facă acum, cu încurajarea hipnotică a lui Kurtz.

– Heidi? repetă Kurtz. *Heidi?* Ăsta-i un nume al dracului de ciudat pentru o soră mai mare englezoaică, nu?

– Nu, pentru Heidi nu e, replică ea voioasă, și obținu imediat râsete din partea puștilor aflați dincolo de zona luminată.

Se numea așa pentru că părinții ei s-au dus în Elveția, în luna de miere, iar Heidi a fost concepută acolo.

– Printre flori-de-colț, adăugă ea cu un suspin. În poziția misionarului.

– Atunci, de ce *Charmian?* întrebă Marty când, în cele din urmă, râsetele încetară.

Charlie își ridică vocea pentru a imita tonul otrăvit al nenorocitei de maică-sa:

– Numele de Charmian a fost ales cu intenția de a o flata pe bogata noastră verișoară îndepărtată care purta acest nume.

– A meritat? întrebă Kurtz înclinând capul să audă ceva ce încerca să-i zică Litvak.

– Nu încă, replică nervoasă Charlie, continuând să imite intonația prețioasă a mamei sale: Tata, știi, a răposat, dar verișoara Charmian, vai, încă nu i s-a alăturat.

Cu ajutorul acestui ocol nevinovat și a altora similare, înaintau treptat spre subiectul „Charlie“

– Balanță, murmură Kurtz cu satisfacție când notă data nașterii ei.

Meticulos, dar iute, o zori prin copilăria timpurie – internate, case, nume de prieteni de atunci și de ponei –, iar Charlie îi răspundea amabilă, pe larg, uneori cu haz, întotdeauna binevoitoare, memoria ei excelentă fiind stimulată de mocnirea fixă a atenției sale și de nevoia ei crescândă de a-i fi pe plac. După anii de școală și copilărie, a fost un pas natural – deși Kurtz îl făcu cu cea mai mare delicatețe – spre dureroasa poveste a distrugerii tatălui ei, iar Charlie o prezentă cu detalii liniștite, însă mișcătoare, de la primele vești brutale până la drama procesului, sentinței și întemnițării. Când și când, e adevărat, vocea i se poticnea ușor; uneori, privirea i se lăsa în jos, pentru a-și studia mâinile care-i subliniau interpretarea atât de frumos și de expresiv în lumina ce cădea de sus. Atunci, el rostea o frază galantă, ușor autoironică, pentru a risipi totul.

– Totul ar fi fost în regulă dacă aparțineam clasei muncitoare, zise ea la un moment dat, cu un zâmbet înțelept și lipsit de speranță. Te concediază, ești în plus, forțele capitalismului sunt împotriva ta – asta-i viața, asta-i realitatea, știi cum stai. Dar noi nu aparțineam clasei muncitoare. Noi eram noi. Partea câștigătoare. Și, dintr-odată, ne-am alăturat celei pierzătoare.

– Dur, spuse Kurtz grav, clătinându-și capul mare.

Revenind, vru să știe fapte concrete: data și locul procesului, durata exactă a sentinței, numele avocaților, dacă și le amintea. Nu-și amintea, dar, de fiecare dată când putea, îl ajuta, iar Litvak nota conștiincios răspunsurile, lăsându-l pe Kurtz liber să-i acorde întreaga sa atenție binevoitoare. Acum, orice râs încetase complet. Era ca și cum sonorul din fundal ar fi fost oprit, lăsându-se să se audă doar vocile ei și a lui Marty.. Nu se auzeau nici un scârțâit, nici o tuse, nici un târșâit. Lui Charlie i se părea că, în toată viața ei, nici un grup nu fusese atât de atent, atât de sensibil în privința interpretării ei. „Ei înțeleg, gândi ea. Ei știu ce e o viață de nomad: să fii abandonat de unul singur, când soarta îți este împotrivă." La un moment dat, ascultând un ordin tăcut al lui Joseph, luminile se stinseră și așteptară cu toții, în tăcere, în întunericul tensionat, amenințarea unui atac aerian, Charlie fu la fel de înspăimântată ca și ceilalți, până când Joseph anunță trecerea pericolului și Kurtz își reluă răbdătoarea chestionare. Chiar auzise Joseph ceva sau acesta era modul lor de a-i reaminti că nu mai era liberă? Efectul asupra lui Charlie fu, în orice caz, același: timp de câteva secunde încordate, a fost tovarășa lor de conspirație, fără nici un gând de fugă.

Alteori, smulgându-și pentru scurtă vreme privirea de la Kurtz, îi văzu pe puști moțăind la posturile lor: Raoul suedezul, cu capul său palid căzut în piept și călcâiul unui adidas gros turtit de perete, sud-africana Rose proptită de ușa dublă, cu picioarele de alergătoare întinse în fața ei și brațele lungi încrucișate la piept, Rachel cea din North Country cu aripile părului ei negru încadrându-i fața, cu ochii pe jumătate închiși, dar păstrându-și zâmbetul moale, cu reminiscențe senzuale. Însă cel mai mic zgomot străin îl trezea brusc pe fiecare dintre ei.

– Deci, care-i concluzia, Charlie? întrebă Kurtz cu blândețe. Referitor la acea întreagă perioadă timpurie a vieții tale până la ceea ce am putea numi „căderea"

– Vârsta inocenței, Mart? sugeră ea ca să-l ajute.

– Exact. Vârsta inocenței tale. Definește-mi-o.

– Iad.

– Vrei să-mi dai câteva motive?

– Suburbia. Nu-i destul?

– Nu, nu-i destul.

– O, Mart... ești atât de...

Vocea ei istovită. Tonul ei de disperare iubitoare. Gesturi neputincioase cu mâinile. Cum ar putea să explice?

– Pentru tine, e în regulă, ești evreu, nu vezi? Ai tradițiile alea fantastice, convingerea. Chiar când ești persecutat, știi cine ești și de ce.

Kurtz acceptă cu regret acest aspect.

– Dar pentru noi – copiii englezi bogați din suburbia Nicăiericity –, las-o moartă. Nu aveam tradiții, nu aveam credință, nu aveam conștiință de sine, nu aveam nimic.

– Dar mi-ai spus că mama ta era catolică.

– De Crăciun și de Paști. Ipocrizie curată. Trăim în era post-creștină, Mart! Nu ți-a spus-o nimeni? Credința lasă un gol în urmă când se duce. Noi suntem în el.

În timp ce spunea asta, surprinse privirea arzând mocnit a lui Litvak îndreptată asupra ei și percepu mânia lui rabinică.

– Nu mergea la spovedanie? întrebă Kurtz.

– Las-o baltă. Mama n-avea nimic de mărturisit! Ăsta-i tot necazul cu ea. Nu distracție, nu păcat, nimic. Doar apatie și frică. Frică de viață, frică de moarte, frică de vecini – frică. Undeva acolo, oameni adevărați trăiau vieți adevărate. Numai noi nu. Nu în Rickmansworth. Nici vorbă. Vreau să zic, Hristoase... în ce-i privește pe copii... era o adevărată *castrare!*

– Și tu... n-ai nici un fel de teamă?

– Doar să nu ajung ca mama.

– Și ideea pe care o avem cu toții – vechea Anglie vârâtă până-n gât în tradițiile ei?

– Las-o baltă!

Kurtz zâmbi și clătină înțelept din cap, ca și cum ar fi spus că întotdeauna poți învăța câte ceva.

– Deci, de îndată ce-ai putut, ai plecat de acasă și ți-ai căutat răzbunarea pe scenă și în politica radicală, sugeră el satisfăcut. Ai devenit o exilată politică pe scenă. Am citit asta undeva, într-un interviu de-al tău. Continuă de acolo.

Ea se apucă din nou să mâzgălească, noi simboluri ale psihicului.

– O, au mai fost și alte căi de a mă rupe, înainte de *asta*, zise ea.

– Cum ar fi?

– Păi, știi, *sexul*, spuse Charlie nepăsătoare. Adică, n-am ajuns la sex ca bază esențială a revoltei, nu? Sau la droguri.

– N-am ajuns la revoltă, zise Kurtz.

– Ei bine, ascultă la mine, Mart...

Atunci se petrecu un lucru straniu: dovadă, poate, de cum este capabil un public perfect să scoată ce-i mai bun într-o actriță și cum să-i îmbunătățească performanțele în moduri spontane, neașteptate. Era pe punctul de a le oferi piesa ei standard pentru cei neemancipați. Cum descoperirea sinelui era un preludiu esențial al identificării cu mișcarea radicală. Cum, atunci când istoria noii revoluții va ajunge să fie scrisă, adevăratele ei rădăcini vor fi găsite în saloanele clasei de mijloc, unde toleranța represivă își are căminul natural. În loc de aceasta, spre surpriza ei, se trezi enumerând cu voce tare pentru Kurtz – sau pentru Joseph? – lista nesfârșită a primilor ei amanți și toate motivele stupide pe care le inventase pentru a face sex cu ei.

– E complet dincolo de puterile mele, Mart, insistă ea, deschizându-și încă o dată, dezarmant, brațele.

Le folosea prea mult? Îi fu teamă că da și își puse mâinile în poală.

– Chiar și în ziua de azi. Nu-i *voiam*, nu-mi *plăceau*, doar îi *lăsam*.

Bărbații pe care-i luase din plictiseală, orice ca să ventileze puțin aerul stătut din Rickmansworth, Mart. Din curiozitate. Bărbați ca să-și dovedească puterea, bărbați ca să se răzbune împotriva altor bărbați sau împotriva altor femei, împotriva

soră-sii sau a nenorocitei de maică-sa. Bărbați din politețe, din plictiseală pătrunsă în oase din cauza insistenței lor.

– Canapelele de la casting... Hristoase, Mart, nu-ți poți închipui!

Bărbați ca să rupă tensiunea, bărbați ca s-o creeze. Bărbați ca să o informeze – luminătorii ei politici, numiți ca să-i explice în pat lucrurile care nu-i puteau nicicum intra în cap din cărți. Lascivitățile de cinci minute care se spărgeau precum vasele de ceramică în mâinile ei, lăsând-o mai singură ca niciodată. Eșecuri, eșecuri... fiecare dintre ele, Mart – sau asta voia să-l facă a crede.

– Dar ele m-au *eliberat*, vezi? Îmi foloseam trupul în felul meu. Chiar dacă era felul greșit. Era spectacolul meu!

În vreme ce Kurtz dădea înțelept din cap, Litvak scria iute lângă el. Dar, în gândurile ei secrete, și-l reprezenta pe Joseph așezat în spatele ei. Și-l imagina ridicând privirea din cititul său, cu puternicul lui deget arătător de-a lungul obrazului neted, în timp ce primea darul uimitoarei ei confesiuni. „Ia-mă, îi spunea, dă-mi ceea ce ăilalți n-au putut să-mi dea niciodată."

Apoi, tăcu, și propria tăcere o îngheță. De ce o făcuse? În toată viața ei nu jucase niciodată acest rol nici măcar pentru sine. Ora atemporală a nopții o afectase. Iluminatul, camera de la etaj, sentimentul de călătorie, de convorbire cu străinii într-un tren. Voia să doarmă. Făcuse destul. Trebuia să-i dea rolul sau s-o trimită acasă, sau amândouă.

Dar Kurtz nu făcu nici unul dintre aceste lucruri. Nu încă. În loc de asta, dădu o scurtă pauză, își luă ceasul și și-l puse la mână, prinzându-l cu cureaua lui din pânză kaki. Apoi, se grăbi să iasă din cameră, luându-l pe Litvak cu el. Ea așteptă să audă pași în spatele ei, deoarece și Joseph plecase, dar nu veni nimeni. Și tot nimeni. Voia să se răsucească, dar nu prea avea curaj. Rose îi aduse un pahar cu ceai îndulcit, fără lapte. Rachel, niște biscuiți glazurați, un fel de prăjitură fărâmicioasă din aluat fraged. Charlie luă una.

– Te descurci *minunat,* mărturisi Rachel cu răsuflarea tăiată. Chiar ai zis-o despre Anglia. Stăteam acolo sorbindu-ți cuvintele, nu-i așa, Rose?

– Da, chiar așa-i, spuse Rose.

– E chiar cum simt, rosti Charlie.

– Vrei la budă, iubire? întrebă Rachel.

– Nu, mulțumesc, niciodată n-o fac între acte.

– În regulă atunci, spuse Rachel făcând cu ochiul.

Sorbind din ceai, Charlie își sprijinise un cot pe speteaza scaunului, ca să se poată uita firesc peste umăr. Joseph dispăruse, luându-și hârtiile cu el.

Camera de odihnă unde se retrăseseră era tot atât de mare ca aceea de unde plecaseră și aproape la fel de goală. Două paturi cazone și un teleimprimator constituiau singurele mobile, iar ușile duble dădeau spre o baie. Becker și Litvak stăteau pe paturi, unul cu fața la celălalt, studiindu-și dosarele. De teleimprimator se ocupa un băiat cu spatele drept, pe nume David. Periodic, aparatul icnea și scuipa încă o coală de hârtie, pe care el o adăuga conștiincios teancului aflat alături. Singurul sunet care se mai auzea era plescăitul apei în baie, unde Kurtz, cu spatele la ei și dezbrăcat până la brâu, se spăla la chiuvetă, ca un atlet între probe.

– E o femeie ca lumea, spuse Kurtz în timp ce Litvak întorcea o pagină și nota ceva cu o cariocă pe margine.

– Este chiar ce ne trebuie. Deșteaptă, creativă, iar talentul îi este irosit.

– Minte de stinge, spuse Litvak citind în continuare.

Dar, din înclinarea corpului și din insolența provocatoare a tonului, era clar că remarca nu-i era destinată lui Kurtz.

– Și cine se plânge? întrebă Kurtz clătindu-și fața. În seara asta, minte pentru ea, mâine, minte pentru noi. Ce, ne trebuie un înger?

Teleimprimatorul izbucni brusc într-un alt fel de cântec. Atât Becker, cât și Litvak îi aruncară priviri tăioase, dar Kurtz nu părea să fi auzit. Poate că avea apă în urechi.

– Pentru o femeie, a minți e un mod de a se proteja. Protejează adevărul, deci își protejează castitatea. Pentru o femeie, a minți e o dovadă de virtute, anunță Kurtz încă spălându-se.

Așezat în fața telefonului, David își ridică mâna spre a le solicita atenția.

– E ambasada de la Atena, Marty, zise el. Vor să transmită un mesaj de la Ierusalim.

Kurtz ezită.

– Zi-le să-i dea drumul, spuse în silă.

– E numai pentru tine, rosti David și, ridicându-se, merse în celălalt capăt al încăperii.

Teleimprimatorul începu să se zgâlțâie. Aruncându-și prosopul în jurul gâtului, Kurtz se așeză pe scaunul lui David, introduse un disc și urmări cum mesajul se transformă în text în clar. Imprimarea încetă. Kurtz citi mesajul, apoi rupse foaia de pe sul și îl citi iarăși. Apoi, izbucni într-un râs furios.

– Un mesaj de pe cea mai înaltă rămurică. Marea Tură zice să pozăm în americani. Nu-i drăguț? „Sub nici un motiv, nu veți recunoaște în fața ei că sunteți cetățeni israelieni acționând în calitate oficială sau aproape oficială." Îmi place. E constructiv, ajută, este la timp și e Misha Gavron cel de neatins. În viața mea, n-am lucrat pentru un tip așa de capabil. Telegrafiază ca răspuns: „Da repetați nu", izbucni el la băiatul uimit, dându-i coala de hârtie, apoi cei trei se întoarseră pe scenă.

şapte

Reluându-și mica discuție cu Charlie, Kurtz alese un ton binevoitor, ca și cum ar fi vrut să verifice câteva ultime detalii neclare înainte de a trece la alte lucruri.

– Charlie, să revenim puțin la părinții tăi, spuse el.

Litvak scosese un dosar din servietă și-l ținea în afara câmpului vizual al lui Charlie.

– La ei, zise ea și se întinse curajoasă după o țigară.

Kurtz luă o mică pauză pentru a studia documentele pe care Litvak i le strecurase în mână.

– La faza finală a vieții tatălui tău – prăbușirea, problemele financiare, moartea și așa mai departe. Putem confirma, cu ajutorul tău, succesiunea exactă a acestor evenimente? Erai la internat, în Anglia. Acolo au sosit veștile groaznice. Ia-o, te rog, din acel moment.

Ea nu-l prea urmărise.

– De unde?

– De la sosirea veștii. Continuă de acolo.

Ridică din umeri.

– Am fost dată afară din școală, am plecat acasă, unde portăreii mișunau ca șobolanii. Am mai vorbit despre asta, Mart. Ce altceva mai poate fi spus?

– Ai zis că directoarea a trimis după tine, îi reaminti Kurtz după o pauză. Excelent. Ce-a spus? Precis, te rog!

– „Ne pare rău, dar am rugat-o pe supraveghetoare să-ți împacheteze lucrurile. La revedere și noroc.“ După câte-mi amintesc.

– O, chiar e ceva de care să-ți amintești, rosti Kurtz cu o urmă de umor, aplecându-se pentru a mai arunca o privire la hârtiile lui Litvak. N-ai avut parte de nici o predică din partea ei, despre lumea cea mare și rea de afară? întrebă el continuând să citească. Gen: „Nu te da bătută prea ușor“? Nu? Nici un fel de explicații exacte asupra motivului pentru care ți se cerea să pleci?

– Taxele deja nu fuseseră plătite timp de două trimestre – nu-i destul atât? Pe ei îi preocupă afacerea, Mart! Trebuie să se gândească la contul lor din bancă. Era vorba despre o școală particulară, nu-ți amintești?

Dădu semne de oboseală.

– Nu crezi că, mai bine, am încheia pe ziua de azi? Nu-mi dau seama de ce, dar mi se pare că sunt un pic cam dărâmată.

– O, nu cred. Ești odihnită și ai putere. Deci, ai plecat acasă. Cu trenul?

– Cu trenul. Singură. Cu valijoara mea. Spre casă.

Se întinse și zâmbi către toată lumea din cameră, dar capul lui Joseph era întors. Părea să asculte altă muzică.

– Și, acasă, ce-ai găsit, exact?

– Haos, ți-am spus.

– Lămurește-mă mai precis, vrei?

– Camionetă de mobilă pe drumul de acces. Oameni cu șorțuri. Mama plângând. Jumătate din camera mea deja golită.

– Unde era Heidi?

– Nu era acolo. Lipsea. Nu se număra printre cei prezenți.

– N-a trimis nimeni după ea? Sora ta mai mare, slăbiciunea lui taică-tu? Care locuia la 16 kilometri distanță? Măritată cu bine? De ce n-a venit Heidi să dea o mână de ajutor?

– Pentru că era însărcinată, presupun, rosti Charlie nepăsătoare. De obicei, e.

Dar Kurtz se uita la Charlie și trecu vreme îndelungată până să spună ceva.

– Cine ziceai că era însărcinată, te rog? întrebă el de parcă n-ar fi auzit bine.

– Heidi.

– Charlie, Heidi nu era însărcinată. Prima sarcină a lui Heidi a fost în anul următor.

– Bine, atunci nu era însărcinată.

– Deci, de ce n-a venit să-i dea familiei o mână de ajutor?

– Poate că nu voia să știe. S-a ținut deoparte, asta-i tot ce-mi amintesc. Mart, pentru numele lui Dumnezeu, asta a fost acum zece ani. Eram o puștoaică, o altă persoană.

– Era vorba de rușine, da? Heidi nu putea suporta rușinea. Falimentului tatălui tău, vreau să spun.

– De ce altceva putea să-i fie rușine? izbucni ea.

Kurtz îi luă întrebarea retoric. Se întorsese la hârtiile lui, urmărind degetul lung al lui Litvak care-i sublinia anumite lucruri.

– În orice caz, Heidi s-a ținut deoparte și întreaga responsabilitate a rezolvării crizei familiei a căzut pe umerii tăi fragezi, nu? Charlie, în vârstă de doar 16 ani, trebuia să-i ajute pe toți. „Cursul intensiv asupra fragilității sistemului capitalist, cum ai zis-o așa de frumos. O lecție pe care n-o uiți niciodată." Toate jucăriile societății de consum – mobilă frumoasă, haine frumoase, toate atributele unei respectabilități burgheze – le-ai văzut demolate fizic și luate chiar din fața ochilor tăi. Tu singură. Conducând. Luând hotărâri. Cu o superioritate indiscutabilă asupra părinților tăi burghezi care ar fi trebuit să aparțină clasei muncitoare, însă, din întâmplare, nu-i aparțineau. Aproape un fel de izbăvire pe care le-ai oferit-o, presupun. Dur. Foarte, foarte dur, adăugă trist și se opri brusc, așteptând ca ea să vorbească.

Dar ea n-o făcu. Se uita țintă la el. Trebuia. Trăsăturile lui brăzdate se rigidizaseră în mod misterios, mai ales în jurul ochilor. Dar ea se uita țintă la el oricum – avea o metodă specială, păstrată din copilărie, de a-și înțepeni fața într-o imagine de gheață, gândindu-se la altceva în dosul ei. Și câștigă, știu că a câștigat deoarece Kurtz vorbi primul, ceea ce era dovada.

– Charlie, recunoaștem că e foarte dureros pentru tine, dar îți cerem să continui cu cuvintele tale. Avem camioneta. Vedem bunurile tale părăsind casa. Ce mai vedem?

– Poneiul meu.

– L-au luat și pe el?

– Ți-am zis-o deja.

– Odată cu mobila? În aceeași camionetă?

– Nu fi tâmpit!

– Deci erau două camionete. În același timp? Sau una după alta?

– Nu-mi amintesc.

– Unde era taică-tu, fizic, în acel timp? În biroul lui? Uitându-se pe fereastră, să zicem, urmărind cum se duc toate? Cum suporta un om ca el... rușinea lui?

– Era în grădină.

– Ce făcea?

– Privea trandafirii. Se holba la ei. Spunea tot timpul că nu trebuie să-i ia trandafirii. Orice s-ar întâmpla. O tot zicea, tot timpul: „Dacă-mi iau trandafirii, mă omor!"

– Și maică-ta?

– Mama era în bucătărie. Făcea mâncare. Era singurul lucru pe care era în stare să-l facă.

– Gaz sau curent electric?

– Curent electric.

– Dar n-am auzit eu bine sau uzina vă tăiase curentul?

– Ne-au legat la loc.

– Și n-au luat mașina de gătit?

– Trebuiau s-o lase, conform legii. Aragazul, o masă, un scaun pentru fiecare persoană din casă.

– Cuțite și furculițe?

– Un set pentru fiecare persoană.

– De ce n-au luat pur și simplu casa? Să vă arunce în stradă pe toți?

– Era pe numele mamei. Insistase pentru asta, cu ani înainte.

– Înțeleaptă femeie. Totuși, s-a căsătorit cu taică-tu. Și unde citise directoarea despre falimentul lui taică-tu?

Fu cât pe ce să izbucnească. Timp de o secundă, imaginile din capul ei oscilaseră, dar acum erau din nou clare, dându-i cuvintele care-i trebuiau: maică-sa, cu un batic mov, aplecată asupra mașinii de gătit, înnebunită, făcând budincă de pâine cu unt, un fel preferat al familiei. Taică-su, cenușiu la față și mut, în haina lui albastră, la două rânduri, holbându-se la trandafiri. Directoarea, cu mâinile la spate, încălzindu-și dosul de tweed în fața focului neaprins din impozantul ei salon.

– În *London Gazette*, răspunse ea impasibilă. Unde scrie despre toate falimentele.

– Avea directoarea abonament la acest ziar?

– Probabil.

Kurtz dădu încet și îndelung din cap, apoi luă un creion și scrise doar cuvântul „probabil“ pe un notes din fața lui, așa încât Charlie să-l vadă.

– Așa. Și după faliment, au venit acuzațiile de fraudă. Corect? Vrei să descrii procesul?

– Ți-am spus. Tata nu ne-a lăsat să fim acolo. La început, a avut de gând să se apere singur – să fie un erou. Noi trebuia să stăm în partea din față a sălii și să-l încurajăm. Când i-au arătat dovezile, s-a răzgândit.

– Care era acuzația?

– Că le furase banii clienților.

– Cât a primit?

– 18 luni și anularea datoriilor. Ți-am zis, Mart, ți-am mai zis. Ce vrei?

– L-ai vizitat vreodată la închisoare?

– Nu ne-a lăsat. Nu voia să-i vedem rușinea.

– Rușinea, repetă Kurtz gânditor. Dezonoarea. Decăderea. Te-a afectat rău, nu-i așa?

– Ți-ar fi plăcut mai mult de mine dacă nu mă afecta?

– Nu, Charlie, nu cred.

Făcu o altă scurtă pauză.

– Deci, iată-ne aici. Așadar, tu ai rămas acasă. Ai renunțat la școală, ai renunțat la instruirea corespunzătoare a minții

tale care se dezvolta excelent, ai avut grijă de maică-ta, ai așteptat eliberarea lui taică-tu. Corect?

– Corect.

– Niciodată nu te-ai dus la închisoare?

– Isuse! murmură ea disperată. De ce trebuie să răsucești cuțitul în halul ăsta?

– Nici măcar prin apropiere?

– Nu!

Își reținea lacrimile cu un curaj pe care, cu siguranță, i-l admirau. „Cum a putut să îndure? probabil că se întrebau ei. Și atunci, și acum?“ De ce stăruia el în a-i zgândări atât de necruțător rănile secrete? Liniștea era ca o pauză între strigăte. Singurul sunet era pixul lui Litvak alergând peste paginile carnetului său.

– Îți folosește ceva din toate astea, Mike? îl întrebă Kurtz pe Litvak, fără să-și întoarcă privirea de la ea.

– Nemaipomenit, șopti Litvak, în timp ce pixul continua să-i alerge. Sunt lucruri foarte importante, confirmări, le putem folosi. Mă întreb doar dacă n-are cumva vreo povestire interesantă despre chestia aia cu închisoarea. Sau poate, mai bine, de când a ieșit... ultimele luni... de ce nu?

– Charlie? rosti Kurtz scurt, pasând întrebarea lui Litvak.

Charlie dădu un adevărat spectacol din a se strădui să-și amintească.

– Ei bine, a fost treaba aia cu *ușile*, spuse ea cu îndoială.

– Ușile? zise Litvak. Care uși?

– Spune-ne, îi ceru Kurtz.

Dură ceva până când Charlie își ridică o mână și-și ciupi delicat cu arătătorul și degetul mare baza nasului, arătând o profundă durere și o ușoară migrenă. Zisese adesea povestea, însă niciodată la fel de bine ca atunci.

– Nu-l așteptam decât peste o lună... N-a sunat, cum ar fi putut-o face? Ne mutaserăm. Trăiam din ajutorul social. Pur și simplu, a apărut la ușă. Arăta mai zvelt, mai tânăr. Tuns. „Bună, Chas, am ieșit.“ M-a îmbrățișat. Am plâns. Mama era sus, prea speriată ca să vină jos, la el. Era neschimbat. Cu

excepția ușilor. Nu le putea deschide. Ajungea la ele, se oprea, stătea în poziție de drepți, cu picioarele lipite, cu capul aplecat, și-l aștepta pe gardian să vină să i le descuie.

– Și gardianul era *ea,* rosti Litvak moale, de lângă Kurtz. Propria fiică. *Uau!*

– Prima dată când s-a întâmplat, nu mi-a venit să cred. Am strigat la el: „Deschide ușa aia nenorocită!" Pur și simplu, mâinile lui au refuzat s-o facă.

Litvak scria de parcă era posedat. Dar Kurtz era mai puțin entuziasmat. Răsfoia din nou dosarul și expresia sa sugera serioase rezerve.

– Charlie, în interviul acesta pe care l-ai dat – pentru *Ipswich Gazette,* nu? –, spui o poveste despre cum tu și cu maică-ta vă urcați pe un deal de lângă închisoare și făceați semne cu mâna, ca tatăl tău să vă poată vedea de la fereastra celulei. Totuși, din ce ne-ai zis *nouă,* chiar acum, niciodată nu te-ai apropiat de închisoarea aia.

Charlie chiar reuși să râdă – un râs plin, convingător –, dar din umbre nu se auzi nici un ecou.

– Mart, ăla a fost un *interviu* pe care l-am dat, rosti ea pe un ton amuzat din cauză că el părea atât de grav.

– Și?

– Și în interviuri, ai tendința să condimentezi trecutul, ca să-l faci mai interesant.

– Ai făcut asta și aici?

– Firește că nu.

– Impresarul tău, Quilley, i-a zis recent cuiva pe care-l cunoaștem că tatăl tău a murit în închisoare. Nici vorbă să fi murit acasă. Tot un condiment?

– Aia a spus-o Ned, nu eu.

– Cam așa e. Da. De acord.

Închise dosarul, încă neconvins.

Nu se putu abține. Întorcându-se cu scaunul, i se adresă lui Joseph, rugându-l indirect s-o scoată din belea:

– Cum merge, Jose – totul în regulă?

– Foarte eficient, aş zice, răspunse el şi-şi văzu mai departe de treburile lui.

– Mai bine decât *Sfânta Ioana?*

– Dar, draga mea Charlie, replicile tale sunt mult mai bune decât ale lui Shaw!

„Nu mă felicită, mă consolează“, gândi ea cu tristeţe. Totuşi, de ce a fost aşa aspru cu ea? Aşa de dificil? Aşa de reţinut după ce a adus-o aici?

Rose sud-afiricana aduse o tavă cu sendvişuri. Rachel o urmă cu prăjituri şi un termos cu cafea îndulcită.

– Pe aici nu se mai doarme? se plânse Charlie în timp ce se servea.

Dar întrebarea nu-i fu auzită. Sau, mai curând, de vreme ce toţi o auziseră limpede, rămase fără răspuns.

Perioada plăcută trecuse şi acum sosise mult aşteptatul timp primejdios, veghea de dinaintea zorilor, când capul îi era cel mai limpede şi mânia cea mai tăioasă; timpul, cu alte cuvinte, pentru convingerile politice ale lui Charlie – pe care Kurtz o asigurase că le respectă profund cu toţii – să se manifeste mai pregnant. Încă o dată, în mâinile lui Kurtz, totul avea propria cronologie şi aritmetică. Influenţe timpurii, Charlie. Data, locul şi oamenii, Charlie: numeşte pentru noi cele cinci principii călăuzitoare pentru tine, primele tale zece întâlniri cu alternativa militantă. Dar Charlie nu mai era în dispoziţia care favorizează obiectivitatea. Criza ei de oboseală era trecută şi, în locul acesteia, începea să se răsucească neliniştit în ea un simţ al rebeliunii, după cum fragilitatea din voce şi privirile ei săgetătoare, suspicioase, trebuie să le-o fi spus. Era sătulă de ei. Sătulă să le fie de ajutor în această alianţă la gura ţevii, să fie condusă orbeşte dintr-o cameră în alta, fără să ştie ce fac aceste mâini manipulatoare şi ce-i şoptesc la ureche aceste voci deştepte. Victima din ea avea chef de harţă.

– Charlie dragă, asta e strict pentru a fi consemnat la dosar, declară Kurtz. Odată rezolvat acest aspect, o să-ți putem dezvălui anumite lucruri, o asigură el.

Dar insistă să parcurgă o listă obositoare de demonstrații și adeziuni, și marșuri și, activități ilegale, și revoluții de sâmbătă după-amiază, întrebând-o în fiecare caz care a fost „argumentația“ din spatele acțiunii ei.

– Pentru numele lui Dumnezeu, încetează să ne evaluezi, bine? îi aruncă ea. Nu suntem logici, nu suntem informați, nu suntem organizați...

– Deci ce suntem, dragă? rosti Kurtz cu o blândețe de sfânt.

– Nu suntem nici „dragă“ Suntem oameni! Ființe umane adulte, ai priceput? Așa că nu mă mai călăriți!

– Charlie, cu siguranță că nu te călărim. Nimeni de aici nu te călărește.

– Lua-v-ar dracu’ pe toți!

Se ura când era în această dispoziție. Își ura asprimea care o copleșea când era încolțită. Avea o imagine a ei înseși bătând inutil cu slabii ei pumni de fată într-o ușă uriașă de lemn, în vreme ce vocea ei stridentă se războia cu lozinci primejdios de nesocotite. În același timp îi plăceau culorile vii care se asociau cu furia, eliberarea glorioasă, sticla spartă.

– De ce trebuie să crezi înainte de a respinge? întrebă ea amintindu-și o frază măreață pe care Al cel Lung i-o vârâse în cap – sau era vorba de altcineva? Poate că a respinge înseamnă a crede. Ți-a trecut asta prin cap? Noi ducem un război diferit, Mart, cel adevărat. Nu e vorba de o putere împotriva altei puteri, de Est împotriva Vestului. E vorba de cei flămânzi împotriva porcilor. De sclavi împotriva asupritorilor. Crezi că ești liber, nu-i așa? Asta pentru că altcineva e în lanțuri. Tu mănânci, altcineva flămânzește. Tu alergi, altcineva trebuie să stea. Trebuie să schimbăm toată treaba asta.

Crezuse odată asta, cu adevărat o crezuse. Poate că o credea în continuare. O văzuse și o avea limpede înaintea ei în minte. Bătuse la ușile străinilor și urmărise ostilitatea

ivindu-li-se pe fețe în timp ce-și făcea numărul. O simțise și mărșăluise pentru asta: pentru dreptul oamenilor de a elibera mințile oamenilor, de a se scoate unul pe celălalt din mlaștina hrăpăreață a condiționării rasiste și capitaliste și de a se întoarce unul spre altul într-o tovărășie lipsită de constrângere. Acolo, într-o zi senină, viziunea putea să-i umple inima chiar și acum și să o mâne spre acte de curaj de la care, la rece, ar fi dat înapoi. Dar, în interiorul acestor ziduri, cu toate fețele astea deștepte, nu avea loc să-și deschidă aripile.

Încercă încă o dată, mai strident:

– Știi, Mart, una din diferențele dintre a fi de vârsta ta și a fi de vârsta mea este că noi suntem de fapt un pic năzuroși în ceea ce-i privește pe cei pentru care ne dăm viața. Din anumite motive, nu suntem nerăbdători să ne dăm viețile pentru o corporație multinațională înregistrată în Liechtenstein și având-și conturile în nenorocitele de Antile Olandeze.

Bucata asta era, cu siguranță, a lui Al. Împrumutase chiar și scrâșnetul lui sarcastic ca s-o declame.

– Nu credem că-i o idee foarte bună ca oameni pe care nu i-am văzut vreodată sau pe care nu i-am votat să continue să distrugă lumea pe socoteala noastră. Poate părea amuzant, dar nu suntem îndrăgostiți de dictatori, fie că sunt grupuri de oameni sau țări, sau instituții, și nu suntem îndrăgostiți de cursa înarmărilor sau de războiul chimic, sau de întregul joc al catastrofei generale. Nu credem că statul evreu trebuie să fie o garnizoană imperialistă americană și nu credem că arabii sunt niște sălbatici plini de purici, dar nici șeici decadenți ai petrolului. Așa că respingem. Mai bine așa decât să nu avem niște vrăjmași bine definiți... idei preconcepute și direcții ferme. Așa că respingerea generală e ceva pozitiv, corect? Pentru că a nu avea toate astea e pozitiv, nu?

– Mai exact, cum ar putea fi distrusă lumea, Charlie? întrebă Kurtz în vreme ce Litvak nota sârguincios.

– Otrăvind-o. Arzând-o. Murdărind-o cu gunoi și colonialism, și cu manipularea totală și calculată a muncitorilor, și... „Și restul discursului, pe care o să mi-l amintesc eu într-un

minut“, gândi ea. Așa că nu-mi cere mie numele și adresele a celor cinci cei mai importanți guru ai mei... ai înțeles, Mart?... Pentru că ei sunt aici...

Își lovi pieptul.

– Și nu începe să faci mișto de mine că nu pot să-ți recit din Che Guevara toată nenorocita asta de noapte; întreabă-mă numai dacă vreau ca lumea să supraviețuiască și copiii mei să...

– Poți să reciți din Che Guevara? întrebă Kurtz cu interes.

– Stai puțin, spuse Litvak și ridică o mână subțire pentru a cere o pauză în timp ce scria furios cu cealaltă. E nemaipomenit. Stai numai o clipă, Charlie, vrei?

– De ce dracu' nu puneți mâna să vă cumpărați un nenorocit de magnetofon? izbucni Charlie. Obrajii îi ardeau. Sau să furați unul, că tot sunteți cu astea?

– Pentru că nu avem o săptămână la dispoziție să citim transcrierile, răspunse Kurtz în vreme ce Litvak continua să scrie. Urechea, vezi tu, dragă, selectează. Mașina, nu. Mașinile sunt neeconomice. *Poți* să reciți Che Guevara, Charlie? repetă în timp ce așteptau.

– Nu, pe dracu', firește că nu!

Din spatele ei – părea la un kilometru depărtare –, vocea imaterială a lui Joseph îi schimbă cu blândețe răspunsul.

– Dar ar fi putut dacă l-ar fi învățat. Are o memorie excelentă, îi asigură el cu o nuanță de orgoliu al creatorului. Numai să audă ceva și știe pe de rost. I-ar putea învăța operele complete într-o săptămână, dacă și-ar pune mintea cu ele.

De ce vorbise? Încercase să îndulcească lucrurile? Să avertizeze? Sau să se interpună între Charlie și iminenta ei distrugere? Dar Charlie nu avea dispoziția potrivită pentru a da atenție subtilităților lui, iar Kurtz și Litvak discutau din nou între ei, de astă dată în ivrit.

– Voi doi, ce-ar fi să vorbiți în engleză de față cu mine? rosti ea.

– O clipă, dragă, spuse Kurtz politicos și continuă să vorbească în ivrit.

În același mod impersonal – strict pentru dosar, Charlie –, Kurtz o conduse scrupulos prin alte câteva episoade disparate ale credinței ei nesigure. Charlie lovea și se replia și iarăși lovea cu disperarea crescândă a semidoctului. Kurtz, rar criticând, totdeauna curtenitor, se uita prin dosar, se oprea pentru a schimba câteva cuvinte cu Litvak ori, pentru propriile scopuri neștiute, își nota câte ceva în carnețelul aflat în fața lui. În mintea ei, pe măsură ce îi dădea înainte cu greu, înverșunată, se văzu într-unul dintre acele spectacole improvizate de la școala de actorie, desfășurându-se într-un rol care, pe măsură ce avansa, avea din ce în ce mai puțin sens pentru ea. Își urmări gesturile, dar ele nu mai aparțineau cuvintelor ei. Protesta, deci era liberă. Țipa, deci protesta. Își ascultă vocea, dar nu-i aparținea nimănui. Din cuvintele rostite în pat de un iubit uitat, smulse un rând din Rousseau, din altă parte, o frază din Marcuse. Îl văzu pe Kurtz lăsându-se pe spate, coborându-și privirea, dând din cap pentru sine și punându-și jos creionul, așa încât presupuse că ea terminase, sau că el terminase. Hotărî că, dată fiind superioritatea publicului și sărăcia textului ei, se descurcase, până la urmă, destul de onorabil. Kurtz părea să creadă și el același lucru. Se simțea mai bine, mult mai în siguranță. Și Kurtz, la fel, în aparență.

– Charlie, te felicit, declară el. Ai vorbit cu mare onestitate și-ți mulțumim.

– Desigur, murmură Litvak, scribul.

– Ești invitatul meu, răspunse ea, simțindu-se urâtă și supraîncălzită.

– Te deranjează dacă încerc să structurez un pic lucrurile? întrebă Kurtz.

– Da, mă deranjează.

– De ce? rosti Kurtz fără să fie surprins.

– Noi suntem o alternativă, de aia. Nu suntem un partid, nu suntem organizați, nu suntem un manifest. Și nu ne interesează o nenorocită de structurare.

Își dorea să scape cumva de nenorociții ăia. Sau ca înjurăturile să-i vină mai ușor în compania lor austeră.

Cu toate acestea, Kurtz făcu structurarea și consideră esențial să fie plicticos în timpul acesta.

– Pe de o parte, Charlie, se pare că avem premisa fundamentală a anarhismului clasic, așa cum e propovăduit din secolul al XVIII-lea până în zilele noastre.

– O, ce tâmpenie!

– Adică, o repulsie în fața înregimentării. Adică, o convingere că guvernul e rău, *ergo,* statul-națiune e rău, o conștiință a faptului că acestea două contrazic creșterea naturală și libertatea individului. Tu adaugi la asta anumite elemente moderne. Cum ar fi respingerea plictiselii, a prosperității, a ceea ce cred că se numește mizeria cu aer condiționat a capitalismului occidental. Și-ți reamintești de mizeria autentică a trei sferturi din populația globului. Da, Charlie? Ai ceva de obiectat? Îl luăm de bun pe „O, ce tâmpenie“ de data asta?

Îl ignoră, preferând să rânjească privindu-și unghiile. „Pentru numele lui Dumnezeu, ce mai contează teoriile? voia să spună. Șobolanii au preluat corabia – cel mai adesea, asta-i realitatea, restul e rahat narcisist. Trebuie să fie.“

– În lumea de azi, continuă Kurtz netulburat, în lumea de azi, aș zice că ai motive mai serioase pentru această concepție decât au avut înaintașii tăi, deoarece astăzi statele-națiune sunt mai puternice decât oricând; tot așa și corporațiile, tot așa și ocaziile de înregimentare.

Ea își dădu seama că o manipulează, însă nu avea nici un mijloc de a-l opri. Făcu o pauză pentru a o lăsa să-i răspundă, dar ea nu putu decât să-și întoarcă fața de la el și să-și ascundă neliniștea crescândă sub o mască de negare furioasă.

– Te opui tehnologiei care a înnebunit, continuă el netulburat. Ei bine, Huxley a făcut deja asta în locul tău. Țintești să eliberezi motivațiile umane care să nu fie nici competitive, nici agresive. Însă, pentru a face asta, trebuie ca, mai întâi, să înlături exploatarea. Dar cum?

Făcu o nouă pauză, iar pauzele sale deveniră mai amenințătoare decât cuvintele – erau pauzele dintre treptele spre eșafod.

– Încetează să mă iei de sus, Mart, bine? Încetează!

– Pe baza acestei chestiuni a exploatării, după câte am înțeles de la tine, Charlie, continuă Kurtz cu o bună dispoziție implacabilă, trecem de la anarhismul *observat,* cum i-am putea spune, la anarhismul *practicat.* Se întoarse spre Litvak, asmuțindu-l împotriva ei. Ce părere ai despre asta, Mike?

– Aș zice că exploatarea e problema crucială, Marty, șopti Litvak. Dacă înlocuiești „exploatare“ cu *„proprietate“,* ai povestea întreagă. Mai întâi, exploatatorul îi dă la cap sclavului salariat cu averea lui mai mare, apoi îi spală creierul făcându-l să creadă că urmărirea obținerii proprietății este un motiv valid ca să-l îndoaie cu munca. În acest fel, l-a agățat de două ori.

– Măreț, zise Kurtz tacticos. A urmări obținerea proprietății e ceva rău, *ergo* proprietatea însăși e rea, *ergo* cei ce protejează proprietatea sunt răi, *ergo* – de vreme ce, în mod declarat, nu ai răbdare cu procesul evolutiv democratic – să aruncăm în aer proprietatea și să-i omorâm pe cei bogați. Subscrii la asta, Charlie?

– Nu fi idiot! Nu mă bag în chestiile astea împuțite!

Kurtz păru dezamăgit.

– Vrei să spui că renunți să deposedezi statul jefuitor, Charlie? Ce s-a întâmplat? Ai devenit brusc timidă? Către Litvak din nou: Da, Mike?

– Statul e tiranic, interveni Litvak salutar. Exact cuvintele lui Charlie. Ea s-a referit și la *violența* statului, la *terorismul* statului, la *dictatura* statului – la tot ce poate fi rău într-un stat, adăugă Litvak cu o voce destul de surprinsă.

– Asta nu înseamnă că mă apuc să omor lumea și să jefuiesc bănci nenorocite! Hristoase! Ce-i asta?

Kurtz nu fu impresionat de izbucnirea ei.

– Charlie, ne-ai zis că forțele legii și ordinii nu sunt altceva decât satrapii unei false autorități.

Litvak oferi o notă de subsol.

– De asemenea, că adevărata justiție nu e accesibilă maselor prin tribunale, îi reaminti lui Kurtz.

– Nu e! Întregul sistem e rahat! E înțepenit, e corupt, e paternalist, e...

– Atunci, de ce nu-l distrugi? întrebă Kurtz pe un ton perfect agreabil. De ce nu-l arunci în aer și nu-l împuști pe oricare polițist care încearcă să te oprească și, de fapt, pe oricare polițist care nu încearcă? De ce nu-i arunci în aer pe colonialiști și pe imperialiști, oriunde unde-i prinzi? Unde ți-a dispărut brusc integritatea pe care o exhibai? Ce nu mai merge?

– Nu vreau să arunc nimic în aer! Vreau pace! Vreau ca poporul să fie liber! insistă ea fugind disperată către singurul ei crez sigur.

Dar Kurtz păru să n-o fi auzit:

– Mă dezamăgești, Charlie. Dintr-odată, îți lipsește consistența. Ai creat percepțiile. De ce nu ieși să faci ceva pentru asta? De ce apari o clipă ca un intelectual care are ochiul și creierul să vadă ceea ce nu-i vizibil pentru masele înșelate, iar în clipa următoare, n-ai curajul să ieși ca să faci un mic bine – cum ar fi o *tâlhărie*, cum ar fi o *crimă*, cum ar fi *să arunci ceva în aer* – să zicem, un post de poliție –, în beneficiul acelora ale căror inimi și minți sunt în sclavia stăpânilor capitaliști? Hai, Charlie, unde-i acțiunea? Ești spiritul liber de aici. Nu vrem vorbe, vrem fapte.

Veselia contagioasă din Kurtz atinsese noi culmi. Ochii îi erau atât de încrețiți la colțuri, încât erau curbe negre tăiate în pielea-i tăbăcită. Dar și Charlie putea să lupte, și ea i se adresă direct, folosind cuvintele la fel ca și el, ciomăgindu-l cu ele, încercând să-și croiască o ultimă și disperată cale de ieșire dincolo de el, către libertate.

– Fii atent, sunt superficială, ai înțeles, Mart? Sunt necitită, analfabetă, nu pot aduna sau raționa, sau analiza, am mers la școli costisitoare de mâna a zecea, și-mi doresc din suflet – mai mult decât îmi doresc orice pe lumea asta –, îmi doresc să mă fi născut pe o stradă dosnică din Midland și ca tatăl meu să fi lucrat cu mâinile, în loc să fi jefuit economiile de o viață ale unor bătrâne! Mi-e silă să-mi fie spălat creierul

și mi-e silă să mi se spună zeci de mii de motive în fiecare zi pentru care n-ar trebui să-mi iubesc aproapele care mi-e egal, și vreau să mă duc dracului la culcare!

– Îmi spui că te dezici de poziția declarată, Charlie?

– Nu am o poziție declarată!

– Nu ai.

– Nu!

– Nici o poziție declarată, nici un angajament față de activism în afara faptului că ești neutră.

– Da!

– Pașnic neutră, adăugă Kurtz satisfăcut. Aparții centrului extrem.

Descheindu-și încet un buzunar al vestei, pescui în el cu degetele-i groase, scoțând, dintr-o mulțime de gunoaie, o tăietură de ziar îndoită, care, judecând după locul unde se aflase, diferea într-un anume fel de cele din dosar.

– Charlie, ai pomenit la un moment dat, în treacăt, că tu și Al ați participat la un anumit forum rezidențial pe undeva prin Dorset, spuse Kurtz în vreme ce despăturea tacticos hârtia. „Un curs de weekend despre gândirea radicală“, așa l-ai descris, cred. N-am intrat în detalii despre ce s-a întâmplat acolo, îmi amintesc că am sărit peste asta. Te deranjează dacă aprofundăm puțin acest episod?

Ca și cum și-ar fi împrospătat memoria, Kurtz citi în tăcere tăietura de ziar, dând din când în când din cap, ca și cum ar fi spus: „Bine, bine“

– Pare un loc strașnic, remarcă prietenos în timp ce citea. Antrenament pentru folosirea armelor – cu puști de lemn. Tehnica sabotajului – folosind plastilină, în locul explozibilului adevărat, firește. Cum să trăiești ascuns. Supraviețuire. Filosofia gherilei urbane. Chiar și cum să te ocupi de un musafir îndărătnic. Înțeleg „Controlul elementelor turbulente într-o situație casnică“ Îmi place. E un eufemism frumos. Aruncă o privire peste partea de sus a tăieturii. Chestia asta-i corectă, e un raport sau avem de-a face cu exagerările tipice ale presei sioniste?

Nu mai credea în bunăvoința lui și nici el nu mai voia acest lucru. Scopul lui Kurtz era s-o alarmeze în privința extremismului opiniilor ei și s-o forțeze să abandoneze poziții pe care nu înțelesese că le-a luat. Unele interogatorii sunt conduse pentru a obține adevărul, altele, pentru a obține minciuni. Kurtz voia minciuni. Așadar, vocea sa hârâită devenea perceptibil dură, iar amuzamentul i se ștergea repede de pe față.

– Poate că vrei să ne prezinți un tablou mai obiectiv, Charlie, îi ceru Kurtz.

– A fost ideea lui Al, nu a mea, zise ea pe un ton sfidător, făcând primul pas înapoi.

– Dar ați mers împreună acolo.

– Era un weekend ieftin la țară, într-o vreme când amândoi eram lefteri. Asta-i tot.

– Asta-i tot, murmură Kurtz lăsând-o într-o tăcere enormă și vinovată, prea grea pentru ca ea să-i facă față de una singură.

– Nu eram numai noi doi, protestă ea. Au fost – Doamne! – vreo 20 de-ai noștri. Puști, oameni din lumea teatrului. Unii dintre ei, încă la școala de actorie. Au închiriat un autobuz, au luat ceva hașiș, au cântat până dimineața. Ce-i rău în asta?

În clipa aceea, Kurtz nu avu nici o părere despre ce era rău în asta.

– Ei, rosti el. Ce făceai *tu?* Conduceai autobuzul? Tu, marele șofer care am auzit că ești?

– Eu eram cu Al. Ți-am spus. A fost ideea lui, nu a mea.

Își pierduse punctul de sprijin și se prăbușea. De-abia își dădea seama cum de alunecase sau cine o călcase pe degete. Poate că doar obosise și-și dăduse drumul. Poate că o voise tot timpul.

– Și cât de des te-ai dedat la asta, Charlie? Să vorbești vorbe? Să fumezi hașiș. Să participi inocentă la amorul liber, în timp ce alții erau angajați în pregătirea teroristă? Vorbești despre asta ca despre un lucru obișnuit. Corect? Obișnuit?

– Nu, nu e obișnuit! S-a terminat, și nu m-am *dedat!*

– Vrei să-mi spui cât de des?

– Nu a fost nici des!

– De câte ori?

– De vreo două ori. Asta-i tot. Apoi, m-am speriat.

Căzând și învârtindu-se, și întunericul devenind și mai întunecat. Aerul învârtejindu-se în jurul ei, dar fără s-o atingă. „Joseph, scoate-mă din asta!“ Dar Joseph o băgase în chestia asta. Încercă să deslușească vreun sunet scos de el, să-i trimită mesaje telepatice. Dar nu primi nici un răspuns.

Kurtz o privi direct, iar ea îl privi la rându-i. Dacă ar fi putut, s-ar fi uitat direct prin el, l-ar fi orbit cu strălucirea privirii ei sfidătoare.

– De vreo două ori, repetă el gânditor. Corect, Mike?

Litvak își ridică privirea din notițele lui.

– Două, repetă el.

– Vrei să-mi spui *de ce* te-ai speriat? întrebă Kurtz.

Fără să-și îndepărteze privirea de la chipul ei, se întinse după dosarul lui Litvak.

– Era prea dur, zise ea coborându-și vocea pentru efect.

– Așa pare, spuse Kurtz deschizând dosarul.

– Nu din punct de vedere politic, vreau să zic, ci din acela al sexului. Era mai mult decât îmi trebuia. Nu fi așa obtuz!

Kurtz își linse degetul mare și întoarse o pagină, își linse degetul mare și mai întoarse o pagină. Mormăi ceva către Litvak, care șopti câteva cuvinte ca răspuns, iar acestea nu erau în engleză. Închise mapa și o strecură în servietă.

– „De vreo două ori. Asta-i tot. Apoi, m-am speriat“, intonă el gânditor. Vrei cumva să-ți modifici această afirmație?

– De ce aș face-o?

– „De vreo două ori.“ Până aici, e corect?

– De ce n-ar fi?

– De vreo două ori înseamnă de două ori. Corect?

Deasupra ei, lumina tremură sau era în mintea ei? Se întoarse deliberat pe scaun. Joseph era aplecat asupra lămpii lui de birou, prea ocupat ca să-și ridice măcar privirea. Se răsuci înapoi și-l văzu pe Kurtz încă așteptând.

– De două sau trei ori, zise ea. Ce dracu’?

– Patru? De vreo două ori înseamnă patru?

– Du-te naibii!

– Cred că e o problemă de lingvistică. „Mi-am vizitat mătușa de vreo două ori, anul trecut." Păi, asta poate să însemne trei, nu? Patru, posibil. Cinci, cred, e cam la limită. Cu cinci ajungem la „jumătate de duzină" Continuă răsfoind încet prin hârtii. Vrei să schimbi „de vreo două ori" cu „jumătate de duzină", Charlie?

– Am spus de vreo două ori și am vrut să spun de două ori.

– Două?

– Da, două.

– Două să fie atunci. „Da, am fost acolo doar în două ocazii. Alții poate să se fi angajat în practici războinice, dar interesele mele erau sexuale, recreaționale și sociale. Amin." Semnat Charlie. Vrei să atașezi câte o dată celor două vizite?

Dădu o dată de anul trecut, curând după ce ea și Al se combinaseră.

– Și cealaltă dată?

– Am uitat. Ce contează?

– Uită.

Vocea i se stinsese până aproape de dispariție, însă nu-și pierduse nimic din forță. Ea avu o imagine a vocii lui hodorogind către ea ca un animal greoi.

– A fost a doua oară curând după prima sau a existat un interval între cele două ocazii?

– Nu știu.

– Nu știe. Primul weekend a fost un curs introductiv pentru novici. Corect?

– Da.

– În ce v-au introdus?

– Ți-am spus – sex în grup.

– Fără discuții, seminarii, pregătire?

– Da, am avut discuții.

– Pe ce teme, te rog?

– Principii de bază.

– Ale cui?

– Ale radicalismului, ce crezi?

– Îți amintești cine v-a vorbit?

– O lesbiană cu coșuri, despre libertatea femeilor. Un scoțian, despre Cuba, unul pe care Al îl admira.

– Și data următoare – când ai uitat data, a doua și ultima –, cine v-a vorbit atunci?

Nici un răspuns.

– Și asta ai uitat?

– Da!

– E neobișnuit, nu? Că îți amintești detalii legate de prima participare – sexul, subiectele discuțiilor, instructorii. Și nimic despre a doua oară

– După ce am stat toată noaptea să răspund la întrebările tale idioate – nu, nu-i neobișnuit!

– Unde te duci? întrebă Kurtz. Vrei la toaletă? Rachel, du-o pe Charlie la toaletă. Rose.

Ea se ridicase în picioare. Din umbră se auzeau pași ușori apropiindu-se.

– Plec. Îmi exercit acest drept. Vreau să plec. Acum.

– Îți vei exercita drepturile doar în anumite faze, și numai când ți-o cerem noi. Dacă ai uitat cine v-a vorbit la acest al doilea seminar la care ai participat, atunci poate îmi vei spune măcar care a fost subiectul.

Încă stătea în picioare, dar, cumva, faptul că era verticală o făcea mai mică. Se uită împrejur și-l văzu pe Joseph cu capul sprijinit de o mână și fața întoarsă de la lumina lămpii. Privirii ei înspăimântate îi părea suspendat într-un fel de tărâm intermediar între lumea ei și a lui. Dar oriîncotro se uita, vocea lui Kurtz continua să-i umple capul și să-i asurzească pe toți cei aflați acolo. Își puse mâinile pe masă, se aplecă înainte – se afla într-o biserică stranie, fără prieteni care s-o ajute cu un sfat, fără să știe dacă să stea în picioare sau să îngenuncheze. Dar vocea lui Kurtz era pretutindeni și n-ar fi contat dacă s-ar fi întins pe jos sau dacă ar fi zburat prin vitraliu și ar fi fost la 100 de kilometri depărtare, nicăieri nu ar fi fost în siguranță față de intruziunea lui zgomotoasă. Își luă mâinile de pe masă

şi le duse la spate, ţinându-le strâns, deoarece îşi pierdea controlul asupra gesturilor. Mâinile contează, mâinile vorbesc. Mâinile acţionează. Le simţea consolându-se una pe cealaltă ca doi copii speriaţi. Kurtz o întreba despre o rezoluţie.

– Ai *semnat-o*, Charlie?

– Nu ştiu.

– Dar, Charlie, întotdeauna se întocmeşte o rezoluţie la terminarea unei sesiuni. Are loc o discuţie. Se pune pe hârtie o rezoluţie. Care a fost rezoluţia? Vrei să-mi spui în mod serios că *nu ştii* în ce a constat, că *nu ştii* nici măcar dacă ai semnat-o? Poate că *ai refuzat* s-o semnezi?

– Nu.

– Charlie, fii rezonabilă! Cum poate o persoană având mult subestimata ta inteligenţă să uite aşa un lucru cum ar fi o rezoluţie formală la capătul unui seminar de trei zile? Un lucru pe care-l redactezi şi răsredactezi, pe care-l votezi, care trece sau nu trece, îl semnezi sau nu-l semnezi? Cum e posibil aşa ceva? O rezoluţie e consecinţa unei serii de întâmplări, pentru numele lui Dumnezeu. De ce ai devenit atât de brusc vagă, când eşti capabilă de precizări atât de fine pe alte teme?

Ei nu-i păsa. Îi păsa atât de al dracului de puţin, încât nu putea să se deranjeze să-i spună că nu-i păsa. Era obosită de moarte. Voia să se aşeze la loc, dar înţepenise în picioare. Voia o pauză şi să facă pipi, şi să-şi aranjeze machiajul, şi să doarmă cinci ani. Nimic altceva decât o rămăşiţă a convenţiilor teatrale îi spunea că trebuie să rămână în picioare şi să reziste până la capăt.

La masă, Kurtz scosese din servietă o coală nouă de hârtie. Având nedumeriri în privinţa ei, hotărî să i se adreseze lui Litvak.

– A zis de două ori, da?

– Doi a fost maximul, confirmă Litvak. I-ai dat toate şansele să crească miza, dar a rămas la doi.

– Şi ce înţelegem *noi* din asta?

– Cinci.

– Deci, de unde a scos doiul?

– Minimalizează, explică Litvak, reușind să arate și mai dezamăgit decât tovarășul său. Minimalizează cam cu două sute la sută.

– Atunci, minte, spuse Kurtz ezitând să accepte implicațiile.

– Cu siguranță, minte, zise Litvak.

– N-am mințit! Am uitat! Era vorba de Al! M-am dus de dragul lui Al, asta-i tot!

Printre pixurile metalice din buzunarul de sus al vestei sale de camuflaj, Kurtz ținea o batistă kaki. Scoțând-o, și-o trecu peste față cu o ciudată mișcare, de parcă ar fi șters praful, încheind cu gura. Apoi, și-o puse la loc în buzunar. Își mută după aceea ceasul din nou, de la stânga la dreapta, după un ritual doar de el știut.

– Vrei să stai jos?

– Nu.

Refuzul ei îl întristă.

– Charlie, am încetat să te înțeleg. Încrederea mea în tine începe să dispară.

– Atunci, să dispară dracului! Caută-ți pe altcineva pe care să-l iei la șuturi! De ce trebuie să joc eu jocuri de societate cu o șleahtă de ucigași israelieni? Mergeți și mai puneți niște mașini-capcană la arabi. Lăsați-mă-n pace! Vă urăsc! Pe toți!

Spunând acestea, Charlie avu o suspiciune foarte ciudată. Hotărî că ei îi ascultau doar pe jumătate cuvintele, iar ailaltă jumătate a atenției lor îi studia tehnica. Dacă ar fi strigat cineva: „Hai, Charlie, să reluăm asta, poate un pic mai lent“, n-ar fi fost câtuși de puțin surprinsă. Dar Kurtz avea un obiectiv de atins și nimic de pe Pământul Dumnezeului său ebraic – după cum deja știa bine – nu putea să-l oprească.

– Charlie, *nu* îți înțeleg atitudinea, insistă el. Vocea lui își recăpăta ritmul. Forța ei era nediminuată. Nu înțeleg discrepanța dintre Charlie pe care ne-o prezinți acum și Charlie pe care o avem la dosar. Prima ta vizită la școala revoluționară a avut loc în 15 iulie anul trecut, un curs de două zile pentru novici, abordând tema generală a colonialismului și revoluției, și, da, ați mers cu toții cu autobuzul, un grup de actori,

inclusiv Alastair. A doua ta vizită a avut loc peste o lună, tot cu Alastair, cu care ocazie v-a vorbit un așa-zis exilat bolivian care a refuzat să-și dea numele, și, de asemenea, un domn la fel de anonim pretinzând că vorbește în numele aripii provizorii a Armatei Republicane Irlandeze. Ai semnat cu generozitate pentru ambele organizații câte un cec personal de cinci lire, și avem fotocopiile cecurilor aici.

– A fost pentru Al! Era lefter!

– A treia oară când te-ai dus a fost peste o lună, când ai luat parte la o discuție deosebit de jalnică despre opera gânditorului american Thoreau. Verdictul grupului cu acea ocazie, la care ai subscris, a fost că, atunci când era vorba de militantism, Thoreau era un idealist irelevant, cu puțină înțelegere practică a activismului – pe scurt, un pierde-vară. Nu numai că ai sprijinit verdictul, ci ai și inițiat o rezoluție suplimentară chemând la un mai mare radicalism din partea tuturor tovarășilor.

– Era de dragul lui Al! Voiam ca ei să mă accepte! Voiam să-i fac plăcere lui Al! A doua zi, uitasem deja!

– Apoi a venit octombrie, iar tu și Alastair ați fost din nou acolo, de astă dată pentru o sesiune deosebit de nimerită pe tema fascismului burghez în societățile capitaliste occidentale, la care ai jucat un rol principal în discuțiile de grup, desfătându-ți tovarășii cu o mulțime de anecdote inventate, referitoare la infractorul de taică-tu, la neroada de maică-ta și la educația ta represivă în general.

Încetase să mai protesteze. Încetase să mai gândească sau să vadă. Își încețoșase privirea și luase între dinți o bucată din partea interioară a buzei, și și-o mușca ușor, ca pedeapsă. Dar nu putea înceta să asculte, deoarece vocea lui Marty nu permitea acest lucru.

– Și într-adevăr, ultima dată a fost, după cum ne-a reamintit Mike, în februarie acest an, când tu și Alastair ați onorat cu prezența o sesiune a cărei temă ți-ai înlăturat-o cu încăpățânare din memorie, cu excepția momentului de mai înainte, când ai izbucnit în insulte la adresa Israelului. De astă

dată, discuția a fost dedicată în exclusivitate lamentabilei expansiuni a sionismului mondial și legăturii sale cu imperialismul american. Interpretul principal a fost un domn pretinzând că reprezintă revoluția palestiniană, deși a refuzat să spună cărei aripi a măreței mișcări îi aparține. De asemenea, a refuzat, în sensul cel mai literal, să se dezvăluie, deoarece trăsăturile îi erau ascunse sub o cagulă neagră, ceea ce îi dădea un aer cât se poate de sinistru. Continui să nu-ți amintești de acest vorbitor?

Nu-i lăsă timp să răspundă.

– Tema sa era propria viață eroică de mare războinic și ucigaș de sioniști. „Arma este pașaportul meu pentru patrie, declara el. Nu mai suntem refugiați! Suntem un popor revoluționar.“ A provocat o anumită alarmă în jur, iar una sau două voci, nu a ta, au simțit că mersese prea departe. Se opri, dar ea tot nu vorbi. Își trase ceasul mai aproape de el și-i zâmbi vag. De ce nu ne spui lucrurile astea, Charlie? De ce o tot dai cotită neștiind ce minciuni să ne mai spui? Nu te-am asigurat că avem nevoie de trecutul tău? Că ne place foarte mult?

Din nou, așteptă cu răbdare răspunsul ei, însă degeaba.

– Știm că tatăl tău n-a ajuns niciodată la închisoare. Niciodată n-au fost portăreii la voi, nimeni nu ți-a luat poneiul. Sărmanul domn a suferit un mic și nesemnificativ faliment, și nu i-a rănit decât pe doi manageri de bancă locali. A fost pus pe liber cu toate onorurile, dacă putem spune așa, cu mult înainte de a muri. Câțiva prieteni au pus mână de la mână și au rezolvat problema, iar maică-ta i-a rămas o soție mândră și devotată. Nu din cauza tatălui tău ai plecat de la școală înainte de vreme, ci din cauza ta. Deveniseși, ca să zic așa, prea disponibilă pentru mai mulți băieți din orașul respectiv, iar vestea despre acest lucru a ajuns la personalul școlii. În consecință, ai fost eliminată în grabă, ca un element corupător și potențial scandalos, apoi te-ai întors la mult prea înțelegătorii tăi părinți care, ca de obicei, ți-au iertat păcatele, spre marea ta frustrare, și au făcut totul pentru a crede ce le îndrugai. De-a lungul anilor, ai țesut o ingenioasă ficțiune în

jurul incidentului, pentru a-l face suportabil, și ai ajuns s-o crezi chiar tu, deși, în secret, memoria te trage de mânecă și te conduce în multe direcții ciudate. Încă o dată, își împinse ceasul spre un loc mai sigur de pe masă. Suntem prietenii tăi, Charlie. Crezi că te-am condamna vreodată pentru așa ceva? Crezi că nu înțelegem că politica ta este exteriorizarea unei căutări a dimensiunilor și reacțiilor pe care nu le obții atunci când ai cea mai mare nevoie? Suntem prietenii tăi, Charlie! Nu suntem mediocri, plictisiți, apatici, suburbani, conformiști. Vrem să împărțim cu tine ce avem, vrem să te folosim. De ce încerci să ne înșeli când tot ce vrem să auzim de la tine, de la început la sfârșit, e adevărul adevărat, neîmpodobit? De ce le pui bețe în roate prietenilor, în loc să ne acorzi din inimă încrederea ta?

Mânia o răvăși ca o mare incandescentă. O ridică, o curăță, o simți umflându-se și o îmbrățișă ca pe singurul ei aliat adevărat. Cu calculul deprins din meseria ei, o lăsă să preia în întregime controlul, în vreme ce ea, acea minusculă creatură giroscopică din profunzime, care reușea totdeauna să rămână în picioare, se retrase recunoscătoare în vârful degetelor, pentru a privi de la margine. Mânia îi suspendă tulburarea și-i amorți durerea rușinii, mânia îi limpezi mintea și o făcu să vadă totul în cea mai deplină strălucire. Făcând un pas înainte, ridică pumnul pentru a-l pocni, dar el era prea mare, prea intimidant, fusese prea mult lovit înainte. În plus, avea afaceri neterminate chiar în spatele ei.

Adevărat, Kurtz fusese cel care, ademenind-o în mod deliberat, aprinsese chibritul care-i provocase explozia. Dar viclenia lui Joseph, curtea pe care i-o făcuse Joseph și tăcerile criptice ale lui Joseph îi aduseseră adevărata umilire. Se întoarse în loc, făcu doi pași spre el, așteptând s-o oprească totuși cineva, însă acel cineva n-o opri. Piciorul ei țâșni și izbi masa, apoi urmări lampa de birou zburând cu o boltă grațioasă Dumnezeu știe unde, înainte de a se sparge cu zgomot de podea. Își trase pumnul înapoi, așteptând ca el să se apere. El n-o făcu, așa că își repezi pumnul spre el, lovindu-l cu toată

puterea în pomete. Îi strigă toate epitetele murdare, cele pe care le folosea cu Al cel Lung, nimicnicia ei dureroasă confuză, viața ei prea neînsemnată, dar își dorea ca el să ridice un braț pentru a se apăra sau să dea înapoi. Îl lovi a doua oară cu cealaltă mână, voind să-i însemneze și să-i rănească tot trupul. Din nou, aşteptă să se apere, dar familiarii săi ochi negri continuau s-o privească tot aşa de neclintiți, ca un far pe timp de furtună. Îl lovi iarăși, cu pumnul semideschis și-și simți încheieturile degetelor răsucindu-se, dar văzu sângele curgându-i pe bărbie.

– Ticălos fascist! strigă ea și continuă s-o repete, simțind cum puterea i se duce odată cu respirația.

Îl văzu pe Raoul, palidul băiat hippy, stând în ușă și pe una din fete – Rose sud-afiricana – plasându-se în fața glasvandului și desfăcându-și brațele pentru cazul în care Charlie ar fi făcut un salt spre verandă, și-și dori teribil să poată înnebuni, ca toată lumea s-o compătimească; își dori să fie doar o nebună în criză așteptând să fie eliberată, și nu o proastă mică de actriță tâmpită care producea versiuni slabe ale ei înseși pe măsură ce încerca să meargă înainte, care-și renegase mama și tatăl și îmbrățișase o credință confuză, la care n-avea curajul să renunțe, și, oricum, cu ce s-o fi înlocuit până acum? Auzi vocea lui Kurtz ordonându-le tuturor, în engleză, să stea liniștiți. Îl văzu pe Joseph întorcându-se, îl văzu scoțând o batistă din buzunar și tamponându-și buza, tot atât de indiferent față de ea cum ar fi fost cu un copil obraznic de 5 ani. Îi strigă din nou: „Ticălosule“, îi lovi partea laterală a capului, o lovitură sonoră, cu pumnul deschis, care-i îndoi încheietura și-i amorți pe moment mâna, dar, de-acum, era istovită și singură, și tot ce-și dorea era ca Joseph să dea înapoi.

– Descarcă-te, Charlie, o sfătui liniștit Kurtz de pe scaunul său. L-ai citit pe Frantz Fanlon. Violența e o forță purificatoare, îți amintești? Ne eliberează de complexele de inferioritate, ne face neînfricați și ne reface respectul de sine.

Era doar o cale de a ieși din asta, așa că o urmă. Coborându-și umerii, își lăsă fața să-i cadă dramatic în mâini

și plânse nemângâiată până când, la un semn din cap al lui Kurtz, Rachel veni de la fereastră și-o cuprinse pe după umeri. Charlie întâi se opuse, apoi se abandonă.

– Are trei minute, nu mai mult, zise Kurtz în vreme ce ele două se îndreptară spre ușă. Nu-și schimbă hainele, nu-și ia o nouă identitate, vine înapoi direct aici. Vreau ca motorul să continue să meargă. Charlie, oprește-te o clipă unde ești. Așteaptă. Am spus să te oprești!

Charlie se opri, dar nu se întoarse. Stătu nemișcată, jucând cu spatele și întrebându-se nenorocită dacă Joseph avea de gând să facă totuși ceva cu fața lui tăiată.

– Te-ai descurcat bine, Charlie, rosti Kurtz fără condescendență, traversând camera până la ea. Felicitări! Te-ai scufundat, dar ți-ai revenit. Ai mințit, te-ai rătăcit, dar ai ținut-o pe a ta și, când s-a rupt șirul, ai făcut o scenă și ai dat vina pe întreaga lume pentru necazurile tale. Am fost mândri de tine. Data viitoare, o să ne gândim la o poveste mai bună pentru tine. Întoarce-te repede, bine? Timpul e foarte, foarte scurt în acest moment.

* * *

La toaletă, Charlie stătu cu capul proptit de perete, plângând în vreme ce Rachel îi umplea o chiuvetă de apă, iar Rose stătea afară, pentru orice eventualitate.

– Nu-mi dau seama cum poți să te împaci cu Anglia, fie și o clipă, spuse Rachel în timp ce pregătea săpunul și prosopul. Am stat 15 ani înainte să plecăm. Credeam că o să mor. Știi Macclesfield? E moartea. Oricum, dacă ești evreu. Toată superioritatea și răceala, și ipocrizia. Cred că Macclesfield e cel mai nenorocit loc de pe pământ pentru un evreu, chiar e. Obișnuiam să-mi frec pielea cu zeamă de lămâie, fiindcă mi se spunea că sunt unsuroasă. Nu te apropia de ușa aia fără mine, te rog, dragă, pentru că o să trebuiască să te opresc.

Era în zori și, prin urmare, ora de culcare, dar ea era din nou împreună cu ei, acolo unde voia mai mult decât orice să fie. Îi spuseseră câte ceva, îi periaseră povestea, la fel cum farul

unei mașini mătură o ușă întunecată, permițând o întrezărire a tot ce stă ascuns în cadrul ei. Imaginează-ți, o îndemnaseră – și-i ziseră despre un iubit perfect pe care nu-l întâlnise niciodată.

Nu-i păsa. O voiau. O cunoșteau pe toate părțile, îi știau fragilitatea și pluralitatea. Și tot o voiau. O răpiseră ca s-o salveze. După toată rătăcirea ei, linia lor dreaptă. După vina și disimularea ei, acceptarea lor. După toate cuvintele ei, acțiunea lor, cumpătarea lor, zelul lor clarvăzător, autenticitatea lor, devotamentul lor adevărat, pentru a umple golul care se căscase și strigase înăuntrul ei ca un demon plictisit, de când era în stare să-și amintească. Era ușoară ca o pană, prinsă într-un vârtej al furtunii, dar brusc, spre ușurarea ei uimită, vântul care o ducea era al lor.

Se lăsă pe spate și-i lăsă să o ducă, să o ia, s-o aibă. „Slavă Domnului! gândi. În fine, o patrie." Te vei juca pe tine însăți, dar și mai mult decât atât", îi spuseră – și când n-o făcuse? Pe tine însăți, cu toate prefăcătoriile, îi spuseră – ca să-i zicem așa. „Ziceți-i cum vreți", gândi ea.

„Da, ascult. Da, urmăresc."

Îi dăduseră lui Joseph locul important de la mijlocul mesei. Litvak și Kurtz stăteau ca doi sateliți, de fiecare parte a lui. Fața sa era julită acolo unde-l lovise, un șir de mici vânătăi pe pometele lui stâng. Prin jaluzele, fâșii de lumină timpurie străluceau pe podea și de-a curmezișul mesei pliante. Încetară să vorbească.

– M-am hotărât deja? îl întrebă.

Joseph clătină din cap. O miriște întunecată îi sublinia golurile feței. Lumina îndreptată în jos dezvăluia o rețea de linii subțiri în jurul ochilor săi.

– Mai spune-mi o dată despre utilitate, sugeră ea.

Simți cum interesul li se încordează ca o frânghie. Litvak, cu mâinile lui albe îndoite în față, cu privirea moartă, însă ciudat de furios în contemplarea ei; Kurtz, fără vârstă și profetic, cu fața brăzdată presărată cu o pulbere argintie. Și de-a lungul

pereților, puștii, devotați și nemișcați, ca și cum ar fi stat la coadă pentru prima lor comuniune.

– Ei zic că vei salva vieți, Charlie, explică Joseph pe un ton detașat, din care orice aluzie teatrală fusese ștearsă cu rigurozitate.

Simțise ea lehamite în vocea lui? Dacă da, doar îi subliniase gravitatea cuvintelor.

– Că le vei reda copiii mamelor și vei ajuta la aducerea păcii oamenilor pașnici. Ei spun că bărbați și femei, oameni nevinovați vor trăi. Datorită ție.

– Dar *tu* ce zici?

Răspunsul lui sună deliberat banal:

– De ce altceva aș fi aici? Pentru unul dintre noi, munca asta e un sacrificiu, o ispășire de-o viață. Pentru tine – poate, până la urmă, nu-i atât de diferit.

– Unde o să fii?

– O să stăm cât de aproape de tine putem.

– M-am referit la tine. La tine personal. Joseph.

– O să fiu aproape, firește. Asta o să-mi fie sarcina.

„Doar sarcina", a spus el și nici chiar Charlie nu putu să nu-i înțeleagă mesajul.

– Joseph o să fie cu tine tot timpul, Charlie, zise moale Kurtz. Joseph e un profesionist bun, bun. Joseph, spune-i, te rog, despre importanța timpului.

– Avem foarte puțin, zise Joseph. Fiecare oră contează.

Kurtz încă zâmbea, părând să aștepte continuarea. Dar Joseph terminase.

Ea spusese „da" Trebuia s-o fi făcut. Sau cel puțin pentru următoarea frază, deoarece simți în jurul ei o ușoară relaxare și, spre dezamăgirea ei, nimic mai mult. În mintea ei surescitată, își imaginase că toată lumea va izbucni în aplauze: Mike cel istovit cufundându-și capul în palmele albe și plângând fără rușine; Marty, ca bătrânul care rezultase că este, apucându-i umerii cu mâinile sale groase – copilul meu, fata mea –, apăsându-și fața țepoasă de obrazul ei; puștii, fanii ei cu pas ușor, rupând rândurile să se adune în jurul ei și s-o

atingă. Și Joseph strângând-o la pieptul său. Dar, în teatrul faptelor, se părea că oamenii nu făceau asta. Kurtz și Litvak erau ocupați cu aranjarea hârtiilor, închizând gențile. Joseph stătea de vorbă cu Dimitri și cu Rose sud-africana. Raoul aduna resturile ceaiului și ale biscuiților glazurați. Singură Rachel părea preocupată de ce se întâmplase cu noul lor recrut. Atingând brațul lui Charlie, o conduse către scări, pentru ceea ce numea „un somn bun“ Nu ajunseră la ușă când Joseph o chemă pe nume. Se uita la ea cu o curiozitate meditativă.

– Deci, noapte bună, repetă ca și cum cuvintele ar fi fost o enigmă pentru el.

– Deci, noapte bună și ție, răspunse Charlie cu un rânjet mototolit, care ar fi trebuit să semnifice cortina finală.

Dar nu se întâmplă așa. Urmând-o pe Rachel pe coridor, fu surprinsă să se pomenească în clubul tatălui ei din Londra, pe drumul spre anexa pentru prânz a doamnelor. Oprindu-se, se uită împrejur încercând să identifice sursa halucinației. Apoi, o auzi: ticăitul neodihnit al unui teleimprimator nevăzut, împingând din el ultimele prețuri de pe piață. Crezu că vine din dosul unei uși pe jumătate închise. Dar Rachel o zori dincolo de ea, înainte de a putea să-și dea seama.

Cei trei erau din nou în camera de odihnă, unde zumzetul mașinii de cifrat îi chemase ca o goarnă. În timp ce Becker și Litvak se uitau, Kurtz se aplecă asupra pupitrului, descifrând cu un aer de totală neîncredere cea mai nouă, neașteptată și strict personală telegramă de la Ierusalim. Din spate, ceilalți văzură cum pata de sudoare i se întinde pe cămașă ca o rană care sângerează. Operatorul radio plecase, expediat de Kurtz, de îndată ce textul codificat al Ierusalimului începuse să se imprime. Altfel, tăcerea din casă era foarte profundă. Dacă păsările cântau sau treceau mașini, ei nu le auzeau. Auzeau doar oprirea și pornirea imprimatorului.

– Niciodată nu te-am văzut mai bine, Gadi, declară Kurtz, pentru care o singură activitate nu era suficientă.

Vorbea englezește, limba textului lui Gavron.

– Magistral, generos, incisiv.

Rupse jos o foaie și așteptă ca următoarea să se imprime.

– Că o fată în voia sorții să poată să te dorească drept salvator. Corect, Shimon?

Mașina își reluă huruitul.

– Unii dintre colegii noștri de la Ierusalim – domnul Gavron, ca să dau doar un nume – mi-au pus la îndoială alegerea ta. La fel și domnul Litvak, aici de față. Nu și eu. Eu am avut încredere. Mormăind o înjurătură blândă, rupse a doua coală. Gadi ăla, le-am spus, e cel mai bun pe care l-am avut vreodată, reluă el. O inimă de leu, un cap de poet: chiar cuvintele mele. O viață de violență nu l-a înăsprit, am zis. Cum se descurcă, Gadi?

Și chiar întoarse capul, și-l înclină, așteptând răspunsul lui Becker.

– N-ai observat? rosti Becker.

Dacă observase, n-avea de gând s-o spună. Odată mesajul transmis, se răsuci cu scaunul, ținând foile în fața sa astfel încât să prindă lumina lămpii de birou peste umăr. Dar, ciudat, Litvak fu cel care vorbi întâi – Litvak, care dădu drumul unei încleștate și stridente răbufniri de nerăbdare care-i luă prin surprindere pe cei doi colegi ai săi.

– Au pus încă o bombă! izbucni el. Spune-ne! Unde? Pe câți dintre ai noștri i-au ucis de data asta?

Kurtz clătină din cap și zâmbi pentru prima dată de când sosise mesajul.

– O bombă poate, Shimon. Dar nimeni n-a murit din cauza ei. Nu încă.

– Dă-i voie să citească, spuse Becker. Nu-l lăsa să te zgândăre.

Dar Kurtz preferă să tragă de timp.

– Misha Gavron ne salută și ne mai trimite trei mesaje, zise el. Mesajul unu: anumite instalații din Liban vor fi lovite mâine, dar cei în chestiune vor avea grija să evite casele-țintă. Mesajul doi.

Dădu la o parte hârtiile.

– Mesajul doi e un ordin care se înrudește cu cel pe care l-am primit mai devreme în noaptea aceasta. Trebuia să-l abandonăm pe amabilul doctor Alexis ieri. Nici un contact pe viitor. Misha Gavron a predat dosarul de caz anumitor psihologi isteți care l-au decretat dus cu pluta.

Litvak dădu din nou să protesteze. Poate că oboseala extremă îl afecta astfel. Poate căldura, pentru că noaptea fusese fierbinte. Kurtz, păstrându-și zâmbetul, îl coborî cu blândețe cu picioarele pe pământ.

– Calmează-te, Shimon! Amabilul nostru șef este un pic cam politic, asta-i tot. Dacă Alexis sare peste cal și iese un scandal care afectează relațiile țării noastre cu un aliat de care avem teribilă nevoie, Marty Kurtz, aici de față, o ia pe cocoașă. Dacă Alexis stă de partea noastră, își ține gura și face ce-i spunem, Misha Gavron culege laurii. Știți cum mă tratează Misha. Eu sunt jidanul lui.

– Și cel de-al treilea mesaj? întrebă Becker.

– Șeful nostru ne atrage atenția că mai e foarte puțin timp. Câinii latră la călcâiele lui, zice. Vrea să spună călcâiele *noastre,* firește.

La sugestia lui Kurtz, Litvak se duse să-și împacheteze periuța de dinți. Rămas singur cu Becker, Kurtz scoase un recunoscător oftat de ușurare și, mult mai relaxat, se duse spre patul pliant și scoase un pașaport francez, îl deschise și studie datele personale, încredințându-le memoriei.

– Tu ne vei aduce succesul, Gadi, remarcă în vreme ce citea. Orice lipsuri, necesități speciale ai, mă anunți. Auzi?

Becker îl auzea.

– Puștii spun că erați un cuplu frumos pe Acropole. Ca o pereche de actori de film, mi-au zis.

– Mulțumește-le din partea mea.

Înarmat cu o perie de cap veche și îmbâcsită, Kurtz se opri în fața oglinzii și se apucă să-și facă o cărare.

– Un caz ca acesta, implicând o fată, implicând o idee, îl las la discreția ofițerului de caz, remarcă el gânditor în timp ce se pieptăna. Uneori, merită să păstrezi distanța, alteori...

Azvârli peria într-o geantă deschisă.

– În acest caz, va fi distanță, spuse Becker.

Ușa se deschise. Litvak, îmbrăcat de oraș și având în mână o servietă, aștepta nerăbdător compania șefului său.

– Întârziem, zise el aruncându-i o privire neprietenoasă lui Becker.

Totuși, Charlie, cu toată manipularea lor, nu era constrânsă – oricum, nu după standardele lui Kurtz. Era un punct pe care pusese accentul de la început. O bază durabilă de moralitate, decretase el, era esențială pentru planul lor. În etapele timpurii, da, se discutase și despre presiune, dominare, chiar sclavie sexuală față de vreun Apollo mai lipsit de scrupule decât Becker, despre închiderea lui Charlie în condiții care s-o zdrobească timp de câteva nopți, înainte de a-i întinde o mână de ajutor prietenească. Isteții psihologi ai lui Gavron, după ce-i citiseră dosarul, au venit cu tot felul de sugestii neroade, inclusiv unele care se plasau de partea brutală a lucrurilor. Dar încercata minte operațională a lui Kurtz câștigase bătălia împotriva armatei umflate de experți a Ierusalimului. Voluntarii se bat mai îndârjit și mai mult timp, argumentase el. Voluntarii își găsesc propriile modalități de autopersuasiune. Și în afară de asta, dacă vrei să-i ceri mâna unei doamne, e mai înțelept să n-o violezi întâi.

Alții, printre care Litvak, votaseră deschis pentru o fată israeliană căreia i s-ar fi atribuit trecutul ajustat lui Charlie. Litvak, ca și alții, respingea visceral ideea de a conta pe loialitatea față de orice a unei goi[1], mai ales englezoaică. Kurtz se opusese cu egală vehemență. Iubea naturalețea lui Charlie și râvnea după original, nu după imitație. Rătăcirea ei ideologică nu-l descumpănea câtuși de puțin: „Cu cât e mai în

1 Neevreică, necredincioasă (n.red.)

pericol să se înece, spunea el, cu atât mai mult va dori să urce la bord“

O altă linie de gândire – pentru că echipa era democratică, asta dacă ignorai tirania naturală a lui Kurtz – susținuse o curtare mai lungă și mai gradată înaintea răpirii lui Yanuka, încheindu-se cu o sobră ofertă directă, în conformitate cu regulile clasice ale recrutării în serviciile de informații. Încă o dată, Kurtz sugrumă propunerea în fașă. O fată cu temperamentul lui Charlie nu se decidea după ore de leneșă reflecție, țipă Kurtz – și nici el, de fapt. Mai bine să comprimăm! Mai bine să facem cercetări și să ne pregătim până la ultimul detaliu, iar apoi s-o luăm pe sus într-un singur asalt teribil! Becker, care o examinase el însuși, fu de acord: recrutarea rapidă era cea mai potrivită.

Dar ce ne facem dacă spune nu, pentru numele lui Dumnezeu? strigară ei, inclusiv Gavron Tura. Să ne fi pregătit atâta numai pentru a fi refuzați în fața altarului!

În acest caz, Misha, prietene, zise Kurtz, vom fi irosit ceva timp, ceva bani, ceva rugăciuni. Își susținu cu încăpățânare această opinie, chiar dacă, în cercul său cel mai intim – care o cuprindea pe nevastă-sa și, ocazional, pe Becker –, mărturisi că își asuma un risc al dracului de mare. Însă poate că totuși el doar făcea pe cocota. Kurtz pusese ochii pe Charlie încă de când apăruse întâia dată la sesiunile de sfârșit de săptămână ale forumului. O bifase, întrebase despre ea, și-o sucise și învârtise în minte. Îți aduni uneltele, îți cauți sarcinile, improvizezi, obișnuia să zică. Adaptezi operațiunea după resurse.

Dar de ce s-o târăști în Grecia, Marty? Și pe toți ceilalți cu ea? Suntem noi o instituție de binefacere, risipindu-ne prețioasele fonduri secrete pe actori englezi dezrădăcinați, de stânga?

Însă Kurtz fu de neclintit. A cerut o acțiune la scară mare de la început, știind că, după aceea, vor urma doar reduceri. Deoarece odiseea lui Charlie trebuie să înceapă în Grecia, insistă el, hai s-o aducem din vreme aici, unde locul străin și magia situației ei o vor desprinde mai ușor de legăturile de

acasă. Să lăsăm soarele s-o înmoaie. Și, fiindcă Alastair n-ar lăsa-o niciodată să plece singură, să vină și el cu ea – și să fie înlăturat la momentul psihologic, lipsind-o astfel de sprijin. Și, fiindcă toți actorii își adună familii și nu se simt în siguranță dacă nu au protecția cârdului, și fiindcă nici o altă metodă firească nu s-a ivit de la sine pentru a ademeni cuplul în străinătate, s-a mers înainte, un argument sprijinindu-se pe celălalt, până când singura logică a fost ficțiunea, iar ficțiunea era o plasă care îl prindea în capcană pe oricine încerca s-o măture.

Cât privește înlăturarea lui Alastair, se petrecu chiar în acea zi, la Londra, un post scriptum amuzant la toată planificarea lor de până în acel moment. Scena se petrecu, dintre toate locurile, pe domeniul sărmanului Ned Quilley, în timp ce Charlie încă dormea adânc, iar Ned se trata cu ceva răcoritoare în intimitatea camerei sale, ca să se întărească pentru rigorile prânzului. Era pe punctul de a despecetlui carafa, când fu uimit de un val de obscenități cu un accent celtic masculin, din direcția cuibușorului de la parter al doamnei Longmore, și încheindu-se cu cererea: „Scoate-l pe bătrânul țap din bârlog, până nu mă duc eu personal și-l trag de acolo“ Întrebându-se care dintre clienții săi mai ciudați a preferat să-și manifeste criza de nervi în scoțiană și înainte de prânz, Quilley se duse cu grijă, în vârful picioarelor, până la ușă și-și lipi urechea de tăblie. Dar nu reuși să recunoască vocea. Peste o clipă, se auzi o furtună de pași, ușa zbură în lături, iar în fața lui se proțăpi silueta clătinându-se a lui Al cel Lung, pe care-l cunoscuse cu ocazia unor vizite în cabina lui Charlie, unde Alastair avea obiceiul să șadă în timpul spectacolelor ei, consumându-și lenea cu ajutorul unei sticle. Era jegos, era neras de trei zile, era chiaun de beat. Quilley încercă, în mod firesc, să întrebe care era sensul acestei izbucniri, însă ar fi făcut mai bine să se abțină. În plus, la viața lui mai trecuse prin astfel de scene și experiența îl învățase că procedezi cel mai bine atunci când vorbești cât mai puțin posibil.

– Pervers bătrân și josnic, începu Alastair agreabil, ținând un arătător tremurând chiar sub nasul lui Quilley. Curvă bătrână, ticăloasă și intrigantă! O să-ți rup gâtul ăla idiot.

– Dragul meu, spuse Quilley. Pentru ce?

– Chem poliția, domnu' Ned! strigă doamna Longmore de jos. Formez nouă-nouă-nouă *acum!*

– Sau stai jos și lămurește-mă ce s-a-ntâmplat, zise Quilley sever, sau doamna Longmore va suna la poliție.

– Formez numărul! anunță doamna Longmore care mai făcuse și altădată acest lucru.

Alastair se așeză.

– Acum, spuse Quilley cu toată fioroșenia de care era în stare. Ce-ai zice de o cafea în timp ce-mi spui ce-am făcut ca să te jignesc?

Lista era lungă: să-i joace un renghi prostesc, așa cum Quilley o făcuse. De dragul lui Charlie. Să-i fluture o companie de filme inexistentă. Să-l convingă pe impresarul său să-i trimită telegrame la Mykonos. Să-i plătească anticipat biletele de avion, toate ca să-l facă de râs în fața trupei. Și să-l ia de lângă Charlie.

Treptat, Quilley descâlci povestea. O companie de filme din Hollywood, spunându-și Pan Talent Celestial, îi telefonase din California impresarului său, zicând că actorul lor principal se îmbolnăvise și că îl cereau pe Alastair pentru probe imediate de filmare la Londra. Ar fi plătit oricât era necesar ca să-i obțină participarea, iar când au auzit că e în Grecia, au aranjat ca un cec valabil, de 1 000 de dolari, să fie trimis la biroul impresarului. Alastair se întoarse iute din vacanță, apoi stătu ca pe ace timp de o săptămână, fără ca nici o probă de filmare să se materializeze. „Fii gata!“, spuneau telegramele. Au fost doar telegrame, bagă de seamă. „Aranjamente în derulare.“ În cea de-a noua zi, într-o stare apropiată de demență, Alastair fu instruit să se prezinte la Studiourile Shepperton. Să întrebe de Pete Vyschinsky, la Studioul D.

Nu exista nici un fel de Vyschinsky, nicăieri. Nici un fel de Pete.

Impresarul lui Alastair sună la numărul de la Hollywood. Centralista îl informă că Pan Talent Celestial își închisese contul. Impresarul lui Alastair îi sună pe alți impresari – nimeni nu auzise de Pan Talent Celestial. Blestem. Judecata lui Alastair era la fel de bună ca a oricui și, în cursul unei beții de două zile, în contul celor 1 000 de dolari, ajunse la concluzia că singura persoană cu motivele și abilitatea necesare pentru a-i juca un astfel de renghi era Ned Quilley, cunoscut în branșă drept „Quilley Disperatul“ și care nu-și ascunsese niciodată dezaprobarea față de Alastair sau convingerea că Alastair constituia influența malefică din spatele politicii țicnite a lui Charlie. Așadar, venise în persoană să-i sucească gâtul lui Quilley. Totuși, după câteva cești de cafea, începu să-și afirme admirația nemuritoare față de gazda sa, iar Quilley îi ceru doamnei Longmore să-i facă rost de un taxi.

În aceeași seară, în vreme ce familia Quilley stătea în grădină, bucurându-se de apusul soarelui înainte de cină – investiseră de curând în niște mobilă de grădină destul de decentă, din fier forjat, dar executată după tiparele victoriene originale –, Marjory îi ascultă gravă povestea, apoi, spre marea lui supărare, izbucni în râs.

– Ce obrăznicătură de fată, zise ea. Trebuie că și-a găsit vreun amant bogat care să-l fi cumpărat pe băiat!

Apoi, văzu fața lui Quilley. Studiouri americane fără acoperire. Posturi telefonice suspendate. Producători de film care nu pot fi găsiți. Și toate astea întâmplându-se în jurul lui Charlie. Și a lui Ned al ei.

– E încă și mai rău, spuse Quilley amărât.

– Ce-i, dragă?

– I-au furat toate scrisorile.

– I-au *ce?*

Toate scrisorile scrise de mâna ei, spuse Quilley. Din ultimii cinci ani sau mai mult. Toate acele bilețele de amor intime, limbute, mâzgălite când era în turneu sau se simțea singură. Lucruri minunate. Portrete în peniță ale producătorilor sau ale membrilor distribuției. Drăguțe mici desene pe

care-i plăcea să le facă atunci când se simțea fericită. Duse. Subtilizate din dosar. De americanii ăia îngrozitori care nu obișnuiau să bea – Karman și înspăimântătorul său tovarăș. Doamna Longmore făcuse o criză de nervi din cauza asta. Doamna Ellis se îmbolnăvise.

Scrie-le o scrisoare urâtă, îl sfătui Marjory.

Dar cu ce efect? se întrebă amărât Quilley. Și pe ce adresă?

Vorbește cu Brian, sugeră ea.

În regulă, Brian era avocatul său, dar ce dracu' se presupunea că va face Brian?

Intrând înapoi în casă, Quilley își turnă un pahar țeapăn și deschise televizorul, doar ca să vadă știrile de seară cu cel mai recent bombardament bestial petrecut pe undeva. Ambulanțe, polițiști străini cărând răniții. Dar Quilley nu avea dispoziția necesară pentru astfel de distracții frivole. Pur și simplu, au furat dosarul lui Charlie, continua să-și repete. Al unei *cliente*, fir-ar să fie. Din biroul *meu*. Și fiul bătrânului Quilley ședea și-și dormea somnul de după prânz în timp ce ei făceau treaba asta! Nu fusese atât de supărat de ani de zile.

opt

Dacă visase, nu avu cunoștință de acest lucru când se trezi. Sau poate, ca Adam, se trezi și-și găsi visul devenit realitate, pentru că primul lucru pe care-l văzu fu un pahar cu suc proaspăt de portocale lângă patul ei, iar cel de-al doilea, pe Joseph pășind hotărât prin cameră, deschizând dulapuri, trăgând perdelele ca să lase lumina înăuntru. Încă prefăcându-se că doarme, Charlie îl urmări cu ochii semiînchiși, cum o făcuse pe plajă. Linia spatelui său rănit. Prima brumă ușoară a vârstei atingându-i în părți părul negru. Iarăși cămașa de mătase cu accesoriile ei de aur.

– Cât e ceasul? întrebă ea.

– Trei. Smuci perdeaua. După-amiază. Ai dormit destul. Trebuie să o luăm din loc.

„Și un lanț de aur, gândi ea, cu medalionul băgat în cămașă."

– Ce-ți mai face gura? întrebă.

– Vai, se pare că n-o să mai cânt vreodată.

Se îndreptă spre un vechi dulap vopsit și scoase din el o rochie-sac albastră, pe care o întinse pe scaun. Nu văzu nici un semn pe fața lui, doar cearcăne grele de oboseală sub ochi. „A stat treaz, gândi ea amintindu-și cât era de absorbit de hârtiile de pe masă. Și-a terminat temele."

– Îți amintești de conversația de dinainte de a te duce la culcare, Charlie? Când te scoli, mi-ar face plăcere să îmbraci această rochie și lenjeria nouă pe care o vei găsi în cutia

aceasta. Te prefer în albastru astăzi, cu părul lăsat liber. Nu-l vreau legat.

– Împletit.

Ignoră corectarea.

– Hainele acestea sunt darul meu pentru tine și este o plăcere pentru mine să te sfătuiesc ce să porți și cum să arăți. Ridică-te, te rog. Uită-te cu atenție prin cameră.

Era goală. Adunându-și cearceaful până la gât, se ridică precaută. Cu o săptămână în urmă, pe plajă, i-ar fi putut studia trupul după pofta inimii. Dar asta era atunci.

– Memorează totul din jurul tău. Suntem amanți în secret și ne-am petrecut noaptea în această cameră. Ne-am reîntâlnit la Atena, am venit în această casă și am găsit-o goală. Fără Marty, fără Mike, fără nimeni în afară de noi doi.

– Deci cine ești?

– Am parcat mașina unde am parcat-o. Lumina de pe verandă ardea când am venit. Am descuiat ușa din față și am alergat mână în mână pe scările largi.

– Și bagajele?

– Două. Servieta mea și geanta ta de umăr. Le-am dus eu pe amândouă.

– Atunci, cum m-ai ținut de mână?

Crezu că l-a încuiat, dar el fu încântat de precizia ei.

– Geanta de umăr, cu cureaua ei ruptă, era la subsuoara mea dreaptă. Mânerul servietei era în mâna mea dreaptă. Alergam în dreapta ta, cu mâna stângă liberă. Am găsit camera exact cum se află acum, cu totul pregătit. De-abia am intrat pe ușă, că ne-am și îmbrățișat. Nu mai puteam rezista dorinței nici măcar o secundă.

Din doi pași, fu lângă pat, scotocind printre așternuturile căzute pe jos, până ce îi găsi bluza, pe care i-o arătă. Era ruptă la fiecare butonieră și doi nasturi lipseau.

– Frenezie, explică el atât de plat de parcă frenezia ar fi fost numele acelei zile a săptămânii. Ăsta-i cuvântul?

– Unul dintre ele.

– Atunci, frenezie să fie.

Puse bluza deoparte și-și permise un zâmbet scurt. Vrei cafea?

– Ar fi nemaipomenit.

– Pâine? Iaurt? Măsline?

– Cafeaua o să fie mai mult decât de ajuns. Ajunsese la ușă, când i se adresă cu voce mai ridicată: Îmi pare rău că te-am pocnit, Jose. Trebuia să-mi fi tras una dintre contraloviturile alea israeliene și să mă fi lăsat lată înainte de a-mi da seama.

Ușa se închise și îl auzi îndepărtându-se pe coridor. Se întrebă dacă se va mai întoarce. Simțindu-se complet ireală, coborî cu grijă din pat. „E pantomimă, gândi. Goldilocks[1] în casa urșilor." Dovezile petrecerii lor imaginate zăceau în jurul ei: o sticlă de vodcă plină două treimi, plutind într-o frapieră. Două pahare folosite. Un castron de fructe, două farfurii pline cu coji de mere și sâmburi de strugure. Sacoul roșu aranjat pe un scaun. O geantă arătoasă, din piele neagră, cu buzunare laterale, parte a trusei de virilitate a oricărui director în ascensiune. Atârnând de ușă, un kimono tip karate, Hermès de Paris – iarăși al lui, mătase grea, neagră. La baie, săculețul ei de baie de școlăriță atingându-se de nécessaire-ul lui din piele de vițel. Existau două prosoape – îl folosi pe cel uscat. Când o cercetă, descoperi că rochia ei albastră era destul de drăguță, din bumbac greu, cu decolteu sobru și eticheta magazinului încă prinsă în interior: Zelide, Roma și Londra. Lenjeria era marfă de curvă de lux, neagră și de mărimea ei. Pe podea, o geantă de umăr nouă-nouță, din piele și o pereche de sandale cochete, fără toc. Încercă una. Se potrivea. Se îmbrăcă și tocmai își peria părul când Joseph intră din nou în

[1] Principiul Goldilocks afirmă că totul trebuie să se încadreze în anumite limite, în opoziție cu atingerea extremelor. Provine dintr-o poveste pentru copii, *Goldilocks și cei trei urși,* în care o fetiță găsește casa a trei urși. Fiecare urs avea diferite lucruri, cum ar fi alimente, paturi etc. După ce le-a testat pe fiecare, Goldilocks a constatat că unul avea lucrurile într-o singură extremă (prea calde, prea mari etc.), altul, în cealaltă extremă (prea reci, prea mici etc.), iar al treilea le avea exact cum trebuie. (n.red.)

încăpere, aducând o tavă cu cafea. Putea să fie greoi și putea să aibă pasul atât de ușor, încât credeai că sonorul era închis. Era o persoană care, incontestabil, știa să se furișeze neauzită.

– Aș spune că arăți excelent, remarcă el punând tava pe masă.

– Excelent?

– Frumoasă. Fermecătoare. Radioasă. Ai văzut orhideele?

Nu le văzuse, dar le vedea acum, iar stomacul i se strânse la fel ca pe Acropole: o rămurică în auriu și purpuriu, cu un pliculeț alb proptit de vază. Deliberat, își termină de periat părul, apoi luă pliculețul de la locul lui și se duse până la un șezlong pe care se așeză. Joseph rămase în picioare. Deschizându-l, scoase un cartonaș simplu, cu cuvintele „Te iubesc" scrise de o mână șovăitoare, neenglezească și cu familiara semnătură „M"

– Ei? De ce-ți amintește asta?

– Știi al dracului de bine de ce-mi amintește asta, izbucni ea deoarece, mult prea târziu, conexiunea se făcu și în memoria ei.

– Atunci, spune-mi.

– Nottingham, teatrul Barrie. York, teatrul Phoenix. Stratford East, Carlinga. Tu, ghemuit în primul rând și uitându-te ca boul la mine.

– Același scris?

– Același scris, același mesaj, aceleași flori.

– Mă știi de Michel, „M" e de la Michel.

Deschizând frumoasa geantă de piele neagră, începu să își pună repede hainele înăuntru.

– Sunt tot ce ți-ai dorit vreodată, rosti fără măcar să se uite la ea. Ca să-ți faci treaba, trebuie nu doar să-ți amintești asta, trebuie să o crezi, să o simți, să o visezi. Construim o nouă realitate, mai bună.

Ea puse cartonașul deoparte și-și turnă cafea, mișcându-se dinadins încet, în ciuda grabei lui.

– Cine zice că e mai bună? spuse ea.

– Ți-ai petrecut vacanța la Mykonos, cu Alastair, dar, în străfundul inimii, mă așteptai cu disperare pe mine, Michel.

Se repezi la baie și se întoarse cu nécessaire-ul său.

– Nu pe Joseph, pe Michel. De îndată ce vacanța s-a terminat, te-ai grăbit să ajungi la Atena. Pe vapor, le-ai spus prietenilor că vrei să fii singură câteva zile. O minciună. Aveai o întâlnire cu Michel. Nu cu Joseph, cu Michel.

Aruncă nécessaire-ul în geantă.

– Ai luat un taxi până la restaurant și m-ai întâlnit acolo. Michel. Cu cămașa mea de mătase. Ceasul meu de aur. Am comandat homari. Tot ce ai văzut. Am adus broșuri să ți le arăt. Am mâncat ce am mâncat, am discutat agitați mici nimicuri, ca niște amanți secreți care se reîntâlnesc.

Își luă kimonoul negru de pe ușă.

– Am dat un bacșiș gras și am păstrat nota de plată, după cum ai observat, apoi te-am dus pe Acropole – o călătorie interzisă, unică. Un taxi special, al meu, aștepta. M-am adresat șoferului cu Dimitri...

Îl întrerupse:

– Deci acesta a fost singurul motiv pentru care m-ai dus pe Acropole, zise sec.

– Nu eu te-am dus. Michel. Michel e mândru de limbile lui, de talentele lui de a aranja lucrurile. Îi plac gesturile extravagante, romantice, schimbările bruște. E magicianul tău.

– Nu-mi plac magicienii.

– Are, de asemenea, un interes nativ, chiar dacă superficial, pentru arheologie, după cum ai observat.

– Deci, cine m-a sărutat?

Împăturind cu grijă kimonoul, îl puse în geantă. Era primul bărbat dintre cei pe care-i întâlnise care știa să-și facă bagajele.

– Scopul lui mai practic pentru care te-a dus pe Acropole a fost livrarea discretă a Mercedesului, pe care, din anumite motive, nu voia să-l ducă în centrul orașului la o oră de vârf. Nu pui întrebări despre Mercedes, îl accepți ca o parte a magiei de a fi cu mine, la fel cum accepți o nuanță de

clandestinitate în tot ce facem. Accepți totul. Grăbește-te, te rog! Avem mult de mers, mult de vorbit.

– Și tu? zise ea. Ești și tu îndrăgostit de mine sau e totul un joc?

Așteptându-i răspunsul, avu o viziune a lui pășind efectiv într-o parte pentru a permite suliței să treacă inofensiv pe lângă el, spre silueta umbrită a lui Michel.

– Îl iubești pe Michel și crezi că Michel te iubește.

– Dar am dreptate?

Pornise din nou în jurul camerei, privind obiectele. Acum, se oprise în fața cartonașului care însoțise orhideele.

– A cui casă e asta? întrebă ea.

– Niciodată nu răspund la asemenea întrebări. Viața mea e o enigmă pentru tine. Așa a fost de când ne-am întâlnit și așa vreau să rămână. Luă cartonașul și i-l înmână. Păstrează-l în noua ta poșetă. De acum, mă aștept să păstrezi aceste mici amintiri legate de mine. Vezi asta?

Ridicase pe jumătate sticla de vodcă din frapieră.

– Ca bărbat, firește, beau mai mult decât tine. Nu sunt un băutor, alcoolul îmi dă dureri de cap, uneori mi-e rău. Dar vodca îmi place. Lăsă sticla să cadă înapoi în frapieră. Cât despre tine, tu primești un păhărel pentru că sunt emancipat, dar, în esență, nu sunt de acord ca femeile să bea. Culese o farfurie murdară și i-o arătă. Sunt nebun după dulciuri, îmi plac ciocolata, prăjiturile, fructele. Mai ales fructele. Strugurii, dar trebuie să fie verzi, ca aceia din satul meu natal. Deci, ce a mâncat Charlie azi-noapte?

– Nu mănânc. Nu în asemenea situații. Mi-am fumat doar țigara post-coitală.

– Mi-e teamă că nu permit fumatul în dormitor. În restaurantul din Atena, l-am tolerat pentru că sunt emancipat. Chiar și în Mercedes, de dragul tău, îl permit din când în când. Dar niciodată în dormitor. Dacă ți-a fost sete azi-noapte, ai băut apă de la robinet.

Începu să-și pună sacoul roșu.

– Ai observat cum gâlgâia robinetul?

– Nu.

– Atunci, nu a gâlgâit. Uneori, gâlgâie, alteori nu.

– E arab, nu? spuse ea încă urmărindu-l. E arabul tău șovin arhetipal. I-ai șutit mașina.

El închidea geanta. Îndreptându-și trupul, se uită la ea o secundă, parțial din calcul, parțial – ea nu putu să n-o simtă – ca respingere.

– O, e mai mult decât doar arab, aș zice. E mai mult decât doar șovin. Nu există nimic *obișnuit* în ceea ce-l privește, și cu atât mai puțin în ochii tăi. Du-te, te rog, până la pat.

Așteptă până făcu asta, privind-o concentrat.

– Pipăie sub perna mea. Încet... ai grijă! Dorm pe partea dreaptă. Așa.

Cu grijă, după cum îi ceruse, își strecură mâna sub perna rece, imaginându-și greutatea capului adormit al lui Joseph apăsând-o.

– L-ai găsit? Ai grijă!

„Da, Jose, l-am găsit."

– Ridică-l cu grijă. Piedica nu-i trasă. Michel nu are obiceiul să avertizeze când trage. Arma e ca un copil pentru noi. Se află în fiecare pat în care dormim. Îi spunem „copilul nostru" Chiar și când facem dragoste cu pasiune, nu deranjăm niciodată acea pernă și nu uităm niciodată ce-i sub ea. Așa trăim noi. Vezi că nu sunt deloc obișnuit?

Îl contemplă cât de bine i se potrivea în mână. Mic. Maro și frumos proporționat.

– Ai mânuit vreodată o astfel de armă? întrebă Joseph.

– De multe ori.

– Unde? Împotriva cui?

– Pe scenă. Seară de seară.

I-l înmână și-l urmări cum îl strecoară în sacou, cu un gest la fel de firesc ca și cum și-ar fi pus portofelul. Îl urmă la parter. Casa era goală și neașteptat de rece. Mercedesul aș-tepta în curtea din față. La început, vru doar să plece: oriunde, să iasă, pe drum, doar ei. Pistolul o speriase și avea nevoie de mișcare. Dar, când el porni pe alee, ceva o făcu să

se întoarcă și să privească tencuiala galbenă, care se fărâmița, florile roșii, ferestrele cu obloane și vechile țigle roșii. Și înțelese prea târziu cât de frumos era totul, cât de plăcut, exact când pleca. „E casa tinereții mele, hotărî ea: una dintre multele tinereți pe care nu le-am avut niciodată. E casa din care nu m-am măritat niciodată – Charlie nu în albastru, ci în alb, nenorocita de maică-mea în lacrimi și la revedere la toate astea."

– Și *noi* existăm? îl întrebă în timp ce intrau în traficul serii. Sau doar ceilalți doi?

Din nou urmă tăcerea-avertisment de trei minute înainte de a răspunde:

– Firește că existăm. De ce nu?

Apoi, zâmbetul încântător, acela pentru care s-ar fi lăsat legată de șine.

– Suntem berkeleyeni[1], după cum vezi. Dacă noi nu existăm, atunci cum ar putea exista ei?

„Ce-i aia berkeleyan?" se întrebă ea. Dar era prea mândră pentru a o face cu glas tare.

Vreme de 20 de minute, după ceasul cu cuarț de pe tabloul de bord, Joseph nu scoase nici un cuvânt. Totuși, ea nu simțise nici o relaxare la el, ci, mai curând, o pregătire metodică dinaintea atacului.

– Deci, Charlie, zise el brusc, ești gata?

„Jose, sunt gata."

– În 26 iunie, într-o vineri, o joci pe Sfânta Ioana la Teatrul Barrie din Nottingham. Nu ești cu trupa ta obișnuită, ai intrat în ultima clipă, ca s-o înlocuiești pe o actriță care și-a

[1] George Berkeley (12 martie 1685 – 14 ianuarie 1753) a fost un episcop irlandez cu descendență engleză, filosof și teoretician în domeniul educației. Este cunoscut mai ales pentru doctrina sa care stipula inexistența unei substanțe materiale și faptul că lucrurile sunt colecții de „idei" sau senzații ce pot să existe doar în minte și doar atâta vreme cât sunt percepute, teorie pe care el a numit-o imaterialism și pe care alții au numit-o, mai târziu, idealism subiectiv. (n.red.)

reziliat contractul. Decorul sosește cu întârziere, luminile sunt încă pe drum, ai repetat toată ziua, doi oameni din echipă sunt bolnavi de gripă. Până acum, ți-e clar?

– Perfect.

Suspectând-o de superficialitate, îi aruncă o privire întrebătoare, dar nu găsi nimic de reproșat. Era seară devreme. Amurgul se lăsa repede, dar concentrarea lui Joseph avea intensitatea luminii solare. „Acesta este elementul lui, gândi ea. Asta-i ce face el cel mai bine în viață. Acest avânt fără remușcări este explicația care a lipsit până acum."

– Cu câteva minute înainte de ridicarea cortinei, o rămurică de orhidee de culoare auriu-închis îți este înmânată la intrarea artiștilor, cu un bilet adresat Ioanei. „Ioana, te iubesc la infinit."

– Nu există intrarea artiștilor.

– Este o ușă din spate pentru livrările către scenă. Admiratorul tău, oricine ar fi, a sunat și a pus orhideele în brațele portarului, un anume *mister* Lemon, împreună cu o bancnotă de cinci lire. *Mister* Lemon a fost, evident, impresionat de bacșișul mare și a promis să ți le ducă imediat. A făcut-o?

– Să dea năvală neanunțat în cabinele actrițelor e lucrul la care Lemon se pricepe cel mai bine.

– Așa. Spune-mi ce-ai făcut când ai primit orhideele.

Ea ezită.

– Semnătura era „M"

– Da, „M" Ce-ai făcut?

– Nimic.

– Aiurea.

Ea se enervă:

– Ce-ai fi vrut să fac? Aveam cam zece secunde până să intru pe scenă.

Un camion plin cu pământ gonea direct spre ei, pe partea greșită a drumului. Cu o indiferență maiestuoasă, Joseph viră Mercedesul pe banda de refugiu și acceleră ca să revină pe traiectorie.

– Deci ai aruncat o orhidee de 30 de lire la coșul de gunoi, ai ridicat din umeri și ai intrat pe scenă. Perfect. Te felicit!

– Le-am pus în apă.

– Și în ce ai pus apa?

Întrebarea neașteptată o făcu să se concentreze pentru a-și aminti.

– Un borcan de vopsea. Barrie e la școala de arte dimineață.

– Ai găsit un borcan, l-ai umplut cu apă, ai pus orhideele în apă. Așa. Și care erau sentimentele tale în timp ce făceai asta? Erai impresionată? Emoționată?

Întrebarea lui o prinse cumva pe picior greșit.

– Pur și simplu, mi-am văzut de spectacol, spuse și chicoti fără motiv. Am așteptat să văd cine se arată.

Se opriseră la stop. Tăcerea creă o nouă apropiere.

– Și „Te iubesc"? întrebă el.

– E teatru, nu? Toată lumea iubește pe toată lumea, o parte din timp. Mi-a plăcut, totuși, „la infinit". A fost o dovadă de stil.

Culoarea semaforului se schimbă și porniră din nou.

– Nu iei în considerare ideea de a te uita la public, în caz că vezi pe cineva cunoscut?

– N-am avut timp.

– Și în pauză?

– În pauză, m-am uitat, dar n-am văzut pe nimeni cunoscut.

– Și după spectacol, ce-ai făcut?

– M-am întors în cabină, m-am schimbat, am stat puțin pe-acolo. Apoi, m-am dus acasă.

– Acasă însemnând Astral Commercial Hotel, lângă gară.

Deja nu mai era surprinsă de el.

– Astral Commercial and Private Hotel, fu ea de acord. Lângă gară.

– Și orhideele?

– Le-am luat cu mine, la hotel.

– Totuși, nu i-ai cerut portarului, lui *mister* Lemon, o descriere a persoanei care le adusese?

– Am făcut-o a doua zi. Nu, nu în seara aceea.

– Și ce răspuns ai primit de la Lemon?

– A zis că era un domn străin, dar respectabil. L-am întrebat de vârstă. S-a uitat într-o parte și a spus doar că era un domn bine. Am încercat să mă gândesc la un „M" străin, dar n-am putut.

– În toată menajeria ta particulară, n-ai nici măcar un „M" străin? Mă dezamăgești.

– Nici unul.

Amândoi zâmbiră scurt, deși nu unul altuia.

– Deci, Charlie. Avem acum ziua numărul doi, un matineu de duminică urmat de spectacolul de seară, ca de obicei...

– Și tu erai acolo, nu-i așa, fir-ai să fii? Acolo, în mijlocul primului rând, cu frumosul tău sacou roșu, înconjurat de elevi curioși, toți tușind și cerându-se la budă.

Iritat de superficialitatea ei, un timp își concentră atenția asupra drumului, iar când își reluă întrebările, avea o seriozitate care-i făcea sprâncenele să se împreuneze într-o încruntare de director de școală.

– Aș dori să-mi descrii exact, te rog, sentimentele tale, Charlie! E mijlocul după-amiezii, sala este pe jumătate iluminată de afară datorită stării proaste a draperiilor, suntem nu într-un teatru, aș spune, ci într-o clasă mare. Mă aflu în primul rând, am un aspect clar străin, cumva un mod străin de a mă comporta, haine străine, ies foarte tare în evidență printre copii. E descrierea pe care mi-a făcut-o Lemon și, în plus, nu-mi iau ochii de la tine. N-ai avut niciodată bănuiala că eu sunt cel care ți-a dat orhideele, bărbatul straniu care semna „M" și pretindea că te iubește la infinit?

– Firește că da. Am știut.

– Cum? I-ai cerut lui Lemon să-ți confirme?

– Nu a fost nevoie. Pur și simplu, am știut. Te-am văzut acolo, uitându-te pierdut la mine și m-am gândit: „Bună, tu ești. Oricine ai fi" Apoi, când s-a lăsat cortina la sfârșitul matineului, iar tu ai rămas cuminte pe locul tău și ai scos biletul pentru următoarea reprezentație...

– De unde ai știut că am făcut-o? Cine ți-a spus?

„Și tu ești soiul *ăla*, gândi ea adăugând încă o informație greu dobândită despre el în albumul ei. Când obții ce ți-ai propus, devii în totalitate bărbat și suspicios."

– Ai spus-o tu însuți. E o trupă mică într-un teatru de mâna a doua. Nu primim multe orhidee – cam un buchet pe deceniu e media – și nu avem mulți mușterii care stau să vadă tot spectacolul a doua oară. Nu putu rezista să nu întrebe: Te-ai plictisit, Jose? Să vezi spectacolul de două ori? Sau ți-a făcut plăcere măcar puțin?

– A fost cea mai monotonă zi din viața mea, replică el fără să ezite o clipă.

Apoi, expresia sa rigidă se frânse și pe chipul său apăru cel mai plăcut zâmbet, astfel încât, pentru o secundă, arătă într-adevăr ca și cum s-ar fi strecurat printre gratiile a orice l-ar fi ținut captiv.

– De fapt, cred că ai fost excelentă, zise el.

De această dată, ea nu obiectă la alegerea adjectivului.

– Ești atât de drăguț să lovești mașina de ceva acum, Jose? Îmi convine de minune. O să mor aici.

Și, înainte s-o poată opri, îi apucă mâna și-i sărută apăsat degetul mare.

Drumul era drept, însă plin de hârtoape, dealurile și copacii de pe ambele părți erau pudrați cu pulbere fină de la o fabrică de ciment. Ei se aflau însă în capsula lor, iar apropierea altor lucruri în mișcare doar le făcea lumea și mai intimă. Ea se tot apropia de el, în gândul ei și în povestea lui. Era iubita unui soldat, învățând să devină soldat.

– Deci, spune-mi, te rog. În afară de orhidee, ai mai primit orice alt cadou în timp ce jucai la Barrie Theatre?

– Cutia, zise ea cutremurându-se înainte de a apuca a se preface că se gândește.

– Ce cutie, te rog?

Se așteptase la întrebare și deja își juca dezgustul, crezând că asta voia el.

– A fost un fel de farsă. Un ticălos mi-a trimis cutia la teatru. Recomandată, înmânată personal.

– Când a fost asta?

– Sâmbătă. În aceeași zi când ai venit la matineu și ai rămas.

– Și ce era în cutie?

– Nimic. O cutie goală de bijuterii. Recomandată și goală.

– Ce ciudat. Și eticheta... eticheta de pe pachet? Ai cercetat-o?

– Scrisă cu pastă albastră. Cu majuscule.

– Dar, dacă era recomandată, trebuie să fi fost și un expeditor.

– Ilizibil. Ceva gen Marden. Putea să fi fost și Horden. De la un hotel local.

– Unde ai deschis-o?

– În cabină, între spectacole.

– Singură?

– Da.

– Și la ce concluzie ai ajuns?

– Am crezut că se dă cineva la mine din cauza politicii mele. S-a mai întâmplat. Scrisori jegoase. Iubitoare de negri. Pacifistă comunistă. O bombă cu gaze împuțite, aruncată prin fereastra cabinei. Am crezut că sunt ei.

– N-ai asociat în vreun fel cutia goală cu orhideele?

– Jose, mi-au plăcut *orhideele*. Îmi plăcea *de tine*.

Oprise mașina. Un refugiu în mijlocul unui teren industrial. Camioane treceau bubuind pe lângă ei. Pe moment, crezu că el va întoarce lumea cu susul în jos și o va înșfăca, atât de paradoxală și stranie era tensiunea din ea. Dar el n-o făcu. În schimb, băgă mâna în buzunarul portierei din partea lui, scoase un plic cu căptușeală specială, recomandat, sigilat cu ceară și cu o formă pătrată, rigidă în interior, o replică a celui pe care-l primise ea, în ziua aceea, și i-l înmână. Ștampila poștei, Nottingham, 25 iunie. Pe față, numele ei și adresa teatrului Barrie, cu pastă albastră. Pe dos, mâzgălitura expeditorului, ca înainte.

– Acum, creăm ficțiunea, anunță Joseph liniștit, în vreme ce ea întorcea plicul pe toate părțile. Pe realitatea veche, clădim ficțiunea nouă.

Prea aproape de el ca să aibă încredere în sine, ea nu-i răspunse.

– Ziua a fost confuză, cum e ziua asta. Ești în cabină, între spectacole. Pachetul, încă nedeschis, te așteaptă. Cât mai ai până să fii pe scenă?

– Zece minute. Poate, mai puțin.

– Foarte bine. Acum, deschide-l.

Îi aruncă o privire furișă, dar el se uita dur înainte, spre orizontul vrăjmaș. Se uită în jos, spre plic, se mai uită o dată la el, își băgă un deget sub clapa acestuia și-l răsuci, deschizându-l. Aceeași cutie roșie de bijuterii, însă mai grea. Același pliculeț alb, deschis, cu un cartonaș simplu, alb înăuntru. „Pentru Ioana, spiritul libertății mele, citi. Ești fantastică. Te iubesc!“ Caligrafia inconfundabilă. Dar, în loc de „M“, semnătura „Michel“ scrisă mare, cu litera finală răsucită înapoi într-o coadă, pentru a sublinia importanța numelui. Scutură cutia și se auzi un zăngănit moale, promițător.

– Dinții mei, spuse pe un ton glumeț, dar nu reuși să distrugă tensiunea din interiorul ei sau al lui. O deschid? Ce e?

– De unde să știu? Fă ce-ai face.

Îndepărtă capacul. O brățară groasă, de aur, cu montură de pietre albastre, cuibărită în căptușeala de satin.

– Isuse! rosti moale și închise cutia cu un pocnet. Ce-am de făcut ca să merit *asta?*

– Foarte bine, asta e prima ta reacție, spuse Joseph imediat. Arunci o privire, șoptești o blasfemie, închizi capacul. Amintește-ți asta. Exact asta. Aceasta a fost reacția ta de acum înainte, totdeauna.

Deschizând din nou cutia, scoase cu grijă brățara și o cântări în palmă. Dar nu avea nici un fel de experiență în materie de bijuterii, în afară de imitațiile pe care le purta uneori pe scenă.

– E adevărată? întrebă.

– Din nefericire, nu ai lângă tine experţi care te-ar putea sfătui. Hotărăşte-te singură.

– E veche, zise în cele din urmă.

– Foarte bine, ai hotărât că e veche.

– Şi grea.

– Veche şi grea. Nu dintr-o farsă de Crăciun, nu vreo prostie copilărească, e o bijuterie serioasă. Ce faci?

Nerăbdarea lui crea o distanţă între ei: ea atât de gânditoare şi tulburată, el atât de practic. Ea studie îmbinările şi marcajele, dar nu înţelese nimic din marcaje. Zgârie uşor metalul cu unghia. Era uleios şi moale.

– Ai foarte puţin timp, Charlie. Trebuie să intri pe scenă într-un minut şi 30 de secunde. Ce faci? O laşi în cabină?

– Doamne, nu!

– Te cheamă. Trebuie să faci ceva, Charlie. Trebuie să te hotărăşti.

– Nu mă mai presa! I-o dau lui Millie să aibă grijă de ea. Millie e dublura mea. Ea îmi suflă.

Sugestia nu-i conveni deloc.

– N-ai încredere în ea.

Era aproape disperată.

– O ascund la budă, spuse. În spatele rezervorului.

– Prea evident.

– În coşul de hârtii. O acopăr.

– Cineva poate intra să-l golească. Gândeşte-te!

– Jose, lasă-mă... îl pun în dosul materialelor de vopsit. Sus, pe unul dintre rafturi. Nimeni n-a mai şters praful acolo de ani întregi.

– Excelent. Îl pui în fundul raftului, te grăbeşti să intri pe scenă. E târziu. Charlie, Charlie, unde ai fost? Cortina se ridică. Da?

– OK, rosti ea şi răsuflă uşurată.

– Care-ţi sunt sentimentele? *Acum.* Despre brăţară... despre cel care ţi-a dat-o?

– Păi, sunt... sunt îngrozită, nu?

– De ce-ai fi îngrozită?

– Păi, n-o pot accepta... vreau să spun că-i vorba de bani... e valoroasă.

– Dar ai acceptat-o. Ai semnat pentru ea și acum ai ascuns-o.

– Doar până după spectacol.

– Și după?

– Păi, i-o dau înapoi. Nu-i așa?

Relaxându-se un pic, scoase și el un suspin de ușurare, ca și cum ea, în cele din urmă, i-ar fi dovedit teoria.

– Și cum te simți între timp?

– Uimită. Zguduită. Cum ai vrea să mă simt?

– E la câțiva metri de tine, Charlie. Ochii lui te fixează cu pasiune. Participă la al treilea spectacol consecutiv al piesei tale. Ți-a trimis orhidee, bijuterii și, de două ori, ți-a zis că te iubește. O dată normal, o dată la infinit. E frumos. Mult mai frumos decât mine.

În iritarea ei, ea ignoră, pe moment, intensificarea hotărâtă a autorității sale, în vreme ce i-l descria pe curtezanul ei.

– Deci, de fapt, îmi exprim sentimentele, spuse ea simțindu-se și prinsă în capcană, și proastă. Dar asta nu înseamnă că a câștigat, izbucni ea.

Cu grijă, ca și cum ar fi încercat să n-o deranjeze, Joseph porni mașina. Lumina murise, circulația se rărise până la un șir intermitent de mașini rătăcite. Se apropiau de golful Corint. Peste apa plumburie, un lanț de tancuri petroliere hodorogite se retrăgea spre vest, ca și cum ar fi fost atras magnetic de strălucirea soarelui dispărut. Deasupra lor, culmile unor dealuri se conturau întunecate în amurg. Drumul se bifurcă, iar ei începură lungul urcuș pe serpentine, spre cerul curat.

– Îți amintești cum te-am aplaudat? întrebă Joseph. Îți amintești cum am stat în picioare la fiecare chemare la rampă?

„Da, Jose, îmi amintesc." Dar nu avu încredere în sine s-o spună cu glas tare.

– Atunci, bine... acum, amintește-ți și de brățară.

O făcu. Un act de imaginație numai pentru el – un dar în schimb necunoscutului, frumosului ei binefăcător. Epilogul încheiat, își făcu ieșirea la rampă și, în momentul în care fu liberă, se grăbi spre cabină, recuperă brățara din ascunzătoarea ei, își curăță machiajul cu viteză-record și-și aruncă pe ea hainele de stradă, ca să ajungă repede la el.

Dar, după ce acceptase versiunea lui Joseph asupra evenimentelor, Charlie dădu puternic înapoi, ca și cum un întârziat simț a ceea ce se cuvine ar fi venit s-o protejeze. – „O clipă... stai așa... oprește... de ce nu vine *el* la mine? El face avansurile. De ce nu stau eu pur și simplu în cabină și-l aștept să se arate, în loc să încep să-l caut prin tufe?“

– Poate că n-are curaj. E prea îngrozit de tine, de ce nu? L-ai dat peste cap.

– Totuși, de ce nu stau cuminte să *aștept?* Numai un pic.

– Charlie, care-i intenția ta? Ce-i spui în mintea ta?

– Îi spun: „Ia-o înapoi... n-o pot accepta“, replică ea virtuoasă.

– Foarte bine. Atunci, vei risca în mod serios să dispară în noapte... și să nu mai apară niciodată... lăsându-te cu acest dar valoros pe care, în mod sincer, nu vrei să-l accepți?

Cu o grație forțată, acceptă să meargă să-l caute.

– Dar cum... unde îl vei găsi? Unde îl cauți la început? zise Joseph.

Drumul era gol, însă el conducea încet, pentru ca prezentul să afecteze cât mai puțin posibil trecutul reconstruit.

– Fug prin spate, spuse ea înainte de a se fi gândit serios. Ies pe ușa din spate, apoi pe stradă, după colț, până la foaierul teatrului. Îl prind pe trotuar, când iese.

– De ce nu prin teatru?

– Ar trebui să-mi croiesc drum prin toată mulțimea, de aia. Ar dispărea până să pot ajunge la el.

El se gândise la acest lucru.

– Atunci, vei avea nevoie de impermeabil, zise.

Încă o dată, avea dreptate. Uitase de ploaia de la Nottingham din seara aceea, o rupere de nori după alta, tot

timpul spectacolului. O luă de la capăt. După ce s-a schimbat cu viteza fulgerului, și-a pus impermeabilul nou – cel lung, franțuzesc, de la vânzarea cu reducere de la Liberty –, și-a înnodat cordonul, și a dat năvală în ploaia torențială, pe stradă, după colț, până în fața teatrului...

– Doar pentru a găsi jumătate din public îngrămădit sub marchiză, așteptând să se liniștească, o întrerupse Joseph. De ce zâmbești?

– Am nevoie de fularul meu galben în jurul capului. Îți amintești... ăla de la Jaeger, pe care l-am primit pentru reclama mea de la televiziune.

– Să notăm deci că, în ciuda grabei de a-l găsi, nu-ți uiți baticul galben. Bine. Purtând impermeabilul și baticul galben, Charlie țâșnește în ploaie căutându-și iubitul deosebit de înfierbântat. Ajunge în foaierul aglomerat... poate, strigând: „Michel! Michel!“ Da? Frumos. Strigătele ei sunt zadarnice, totuși. Michel nu e acolo. Deci, ce faci?

– Ai *scris* asta, Jose?

– Nu contează.

– Mă întorc în cabină?

– Nu-ți trece prin cap să te uiți în sală?

– În regulă, fir-ar să fie... îmi trece.

– Ce intrare alegi?

– Cea spre staluri. Acolo, stăteai.

– Unde era Michel. Alegi intrarea dinspre staluri, împingi zăvorul de la ușă. Ura, cedează. *Mister* Lemon nu l-a blocat încă. Intri în sala goală, mergi încet prin fața scenei.

– Și iată-l, rosti ea moale. Isuse, e siropos.

– Dar merge.

– O, da, *merge.*

– Pentru că iată-l pe același loc, în mijlocul primului rând. Privind cortina ca și cum, dacă ar privi-o, ar putea s-o facă să se ridice din nou, dând-o la iveală pe Ioana, spiritul libertății sale, pe care o iubește la infinit.

Vreau să zic că e *groaznic,* murmură Charlie.

Dar el o ignoră.

– Același loc în care a stat în ultimele șapte ore.

„Vreau să plec acasă, gândi ea. Să trag un somn lung, singură, la Astral Commercial and Private. Cu câte destine se poate întâlni o fată într-o zi?“ Pentru că ea nu mai putea să nu sesizeze noua notă liniștitoare din tonul lui, mișcarea de apropiere pe măsură ce i-l descria pe noul admirator.

– Eziți, apoi îl strigi pe nume. „Michel!“ Singurul nume pe care îl știi. Se întoarce să te privească, dar nu se mișcă. Nu zâmbește, nu te salută, nu-și demonstrează în nici un fel considerabilul farmec.

– Deci, ce face ticălosul?

– Nimic. Se holbează la tine cu ochii lui adânci și pasionați, provocându-te să vorbești. Îl poți crede arogant, îl poți crede romantic, dar nu e obișnuit și, cu siguranță, nu-și cere scuze și nu e rușinos. A venit să te pretindă. E tânăr, cosmopolit, bine îmbrăcat. Un om al mobilității și al banilor, căruia îi lipsește orice semn de conștiință de sine. Așa. Trecu la persoana întâi: Vii spre mine, deja dându-ți seama că scena nu se desfășoară după cum te-ai așteptat. Se pare că tu, nu eu, trebuie să dai explicațiile. Scoți brățara din buzunar. Mi-o întinzi. Nu fac nici o mișcare. Ploaia picură atrăgător de pe tine.

Drumul șerpuit îi ducea spre creasta unui deal. Vocea lui poruncitoare, combinată cu ritmul hipnotic al virajelor succesive, îi atrase forțat mintea tot mai departe în labirintul poveștii lui.

– Spui ceva. Ce spui? Neobținând nici un răspuns de la ea, i-l oferi pe al său: „Nu te cunosc. Mulțumesc, Michel, sunt flatată. Dar nu te cunosc și nu pot accepta acest dar“. Ai spune asta? Da, ai spune-o. Însă poate mai bine.

De-abia îl auzi. Stătea în fața lui, în sală, ținând cutia întinsă spre el, fixându-i ochii negri. „Și cizmele mele noi, gândi ea, cele înalte și maro, pe care mi le-am luat de Crăciun. Distruse de ploaie, dar cui îi pasă?“

Joseph își continua basmul:

– Însă eu nu rostesc un cuvânt. Experiența ta teatrală îți confirmă că nimic nu se compară cu tăcerea, pentru a stabili

o comunicare. Dacă nenorocitul de individ nu vorbește, ce poți face? Ești obligată să vorbești din nou tu. Zi-mi ce-mi spui de data asta.

O timiditate neobișnuită se lupta cu imaginația ei înfloritoare.

– Îl întreb cine e.

– Mă cheamă Michel.

– Partea asta o știu. Michel și mai cum?

– Nici un răspuns.

– Te întreb ce cauți în Nottingham.

– Mă îndrăgostesc de tine. Continuă.

– Hristoase... Jose...

– Continuă.

– Nu poate să-mi spună asta!

– Atunci, spune-i-o!

– Fac apel la înțelegerea lui. Îi vorbesc.

– Atunci, hai să te auzim făcând-o... Te așteaptă, Charlie! Vorbește-i!

– Aș spune…

– Da?

– „Uite, Michel… e drăguț din partea ta… sunt deosebit de flatată. Dar îmi pare rău... e prea mult."

El era dezamăgit.

– Charlie, trebuie să te descurci mai bine de atât, o dojeni auster. E arab... chiar dacă nu știi încă acest lucru, poate îl bănuiești... îi refuzi darul. Trebuie să o faci mai serios.

– Nu-i corect față de tine, Michel. Lumea face adesea fixații legate de actrițe… de actori… se întâmplă în fiecare zi. Ăsta nu-i un motiv să te distrugi… numai pentru un soi de… iluzie.

– Bun. Continuă.

Îi venea mai ușor. Detesta felul cum se încrunta la ea, cum îl detesta pe al oricărui producător, dar nu-i putea nega efectul.

– „Asta e actoria, Michel. Iluzie. Publicul stă aici sperând să fie fermecat. Actorii stau acolo sperând să te farmece. Am reușit. Dar nu pot accepta asta. E frumoasă." Se referea la

brățară. „Prea frumoasă. Nu pot accepta nimic. Te-am păcălit. Asta e tot ce s-a întâmplat. Teatrul e o abureală, Michel. Știi ce înseamnă asta? Abureală? Ai fost înșelat."

– Tac în continuare.

– Ei bine, fă-l să vorbească.

– De ce? Gata, ți s-a terminat puterea de convingere? Nu te simți responsabilă pentru mine? Un băiat tânăr... așa de frumos... să-mi arunce banii pe orhidee și bijuterii scumpe?

– Firește că mă simt! Ți-am zis!

– Atunci, protejează-mă, insistă el pe un ton nerăbdător. Salvează-mă din infatuarea mea.

– Încerc!

– Brățara aia m-a costat sute de lire – chiar și tu îți poți da seama de asta. După știința ta, mii. Aș fi putut-o fura pentru tine. Ucide. Să-mi amanetez moștenirea. Totul de dragul tău. Sunt stupefiat, Charlie! Fie-ți milă! Exercită-ți puterea!

În imaginația ei, Charlie se așezase pe scaunul de lângă Michel. Cu mâinile încleștate în poală, se apleca spre el, încercând a-l face să înțeleagă. Îi era o soră, o mamă. O prietenă.

– Îi spun că ar fi dezamăgit dacă m-ar cunoaște în realitate.

– Cuvintele exacte, te rog!

Inspiră profund și se avântă:

– „Ascultă, Michel, sunt doar o fată obișnuită. Am colanții rupți și un descoperit de cont, și, cu siguranță, nu sunt Ioana d'Arc, crede-mă. Nu sunt virgină și nu sunt soldat, iar eu și Dumnezeu n-am schimbat o vorbă de când am fost zburată din școală pentru că – n-o să spun partea asta – sunt Charlie, o curvă occidentală prăpădită"

– Excelent. Continuă.

– „Michel, trebuie să te rupi de asta. Vreau să zic că fac tot ce pot să te ajut, OK? Așa că, uite, ia-ți chestia asta înapoi, păstrează-ți banii și iluziile... și mulțumesc. Chiar îți mulțumesc. Într-adevăr, îți mulțumesc. Adio și n-am cuvinte."

– Dar tu nu *vrei* ca el să-și păstreze iluziile, obiectă Joseph sec. Sau vrei?

– Bine, renunțăm la iluziile lui nenorocite!

– Deci, cum se termină?

– Tocmai s-a terminat. Am pus brățara pe scaunul de lângă el și am ieșit. Mulțumesc, lume, și pa. Dacă mă grăbesc spre stația de autobuz, ajung chiar la vreme pentru puiul de gumă de la Astral.

Joseph înlemnise. Fața lui spunea asta, iar mâna îi părăsise volanul într-un gest rar, chiar dacă stăpânit de rugăminte.

– Dar, Charlie, cum poți face asta? Nu știi că mă lași, poate, în pragul sinuciderii? Să bântui toată noaptea pe străzile măturate de ploaie ale Nottinghamului? Singur? În timp ce tu dormi lângă orhidee și biletul meu, în căldura elegantului tău hotel.

– Elegant! Hristoase, până și nenorociții ăia de pureci sunt murați!

– N-ai nici un pic de simț de răspundere? Dintre toți, mamă a răniților – pentru un băiat pe care l-ai prins în mreje cu frumusețea ta, cu talentul tău și cu pasiunea revoluționară?

Ea încercă să-l înfrâneze, dar el nu-i dădu nici o ocazie:

– Ai o inimă caldă, Charlie. Alții ar putea să-l creadă pe Michel, în acel moment, vreun fel de seducător rafinat. Tu nu. Tu crezi în oameni. Și așa ești în seara aceasta, cu Michel. Fără să te gândești la tine, ești sincer afectată de el.

La orizont, un sat amărât marca un mic vârf în ascensiunea lor. Văzu luminile unei taverne înșirându-se de-a lungul drumului.

– Oricum, reacția ta este irelevantă, pentru că Michel hotărăște, în cele din urmă, să-ți vorbească, reluă Joseph aruncându-i o privire iute, cercetătoare. Cu un accent străin moale și atrăgător, parțial francez, parțial de alt fel, ți se adresează fără sfială sau inhibiții. Pe el nu-l interesează argumentele, zice el, tu ești tot ce și-a visat, vrea să devină iubitul tău, dacă se poate în seara aceasta, și-ți spune Ioana, deși i-ai zis că ești Charlie. Dacă mergi cu el la cină, iar după cină continui să nu-l vrei, o să ia în considerare returnarea brățării. Nu, spui, trebuie să și-o ia acum; tu ai deja un iubit și, în afară de asta, „nu fi ridicol, unde vezi tu cină în

Nottingham sâmbătă seara la 10.30, pe o ploaie cu găleata?“ Ai spune asta? E adevărat?

– E un fund de lume, recunoscu ea refuzând să-l privească.

– Și cina... ai spune că și cina e un vis imposibil?

– Mâncare chinezească sau pește cu cartofi prăjiți.

– Totuși, i-ai făcut o concesie primejdioasă.

– Cum? întrebă ea înțepată.

– Ai avut o obiecție practică: „Nu putem cina împreună pentru că nu există nici un restaurant“. Ai putea, la fel de bine, să spui că nu poți face sex cu el pentru că nu există un pat. Michel simte asta. Îți înlătură ezitările. Știe un loc, a făcut aranjamentele. Deci. Putem mânca. De ce nu?

Ieșind de pe drum, opri mașina pe pietrișul din fața tavernei. Uimită de saltul său voit din ficțiunea trecută în realitatea prezentă, pervers bucuroasă de hărțuiala lui și ușurată că, până la urmă, Michel nu a renunțat la ea, Charlie rămase pe scaun. La fel și Joseph. Se întoarse spre el, iar ochii ei priviră, în luminile vrăjite de afară, în direcția alor lui. Se uita la mâinile ei, încă înlănțuite în poală, cu dreapta deasupra. Fața lui, cât putea să i-o deslușească în luminile vrăjite, era rigidă și fără expresie. Întinzându-se, îi apucă încheietura mâinii drepte cu o precizie iute, chirurgicală și, ridicând-o, dezvălui încheietura de dedesubt și, în jurul ei, brățara de aur lucind în întuneric.

– Măi, măi, trebuie să te felicit, remarcă indiferent. Voi, fetele englezoaice, nu vă prea pierdeți vremea!

Își smuci furioasă mâna.

– Ce s-a întâmplat? izbucni. Suntem geloși?

Dar nu putea să-l jignească. Pe chipul lui se citea că nu conta. „Cine ești? se întrebă ea fără speranță în timp ce-l studia. El? Sau tu? Sau nimeni?“

nouă

Totuși, oricât ar fi presupus ea contrariul, Charlie nu era unicul centru al universului lui Joseph în acea seară. Nici al lui Kurtz și, cu siguranță, nici al lui Michel.

Cu mult înainte ca ea și amantul ei presupus să fi adresat un ultim bun-rămas vilei din Atena – în vreme ce, în ficțiune, ei încă zăceau unul în brațele celuilalt, dormind după frenezia lor –, Kurtz și Litvak erau așezați cast pe rânduri diferite ale unui avion Lufthansa cu destinația München, călătorind sub protecția unor țări diferite: Franța, pentru Kurtz, Canada, pentru Litvak. La aterizare, Kurtz se îndreptă imediat spre Satul Olimpic, unde așa-zișii fotografi argentinieni îl așteptau cu nerăbdare, iar Litvak, spre hotelul Bayerischer Hof, unde fu întâmpinat de un expert în muniții, cunoscut de el doar ca Jacob, un tip oftând, de pe altă lume, îmbrăcat într-o jachetă pătată, din piele întoarsă și care ducea cu el un braț de hărți la scară mare, într-un înveliș de plastic. Dându-se drept topograf, Jacob își petrecuse ultimele trei zile făcând măsurători laborioase de-a lungul autostrăzii München – Salzburg. Sarcina lui era să calculeze efectul probabil, într-o varietate de condiții meteorologice și de trafic, al unei încărcături explozive foarte mari, detonate la marginea drumului, într-o dimineață de lucru. Lângă mai multe cești de cafea excelentă, în holul hotelului, cei doi discutară sugestiile alternative ale lui Jacob, apoi, într-o mașină închiriată, parcurseră împreună întregul tronson de 140 de kilometri, enervându-i pe cei care

circulau mai rapid și oprindu-se în fiecare punct unde era voie și în câteva unde nu era.

De la Salzburg, Litvak merse mai departe singur până la Viena, unde o altă echipă de escortă îl aștepta cu entuziasm nou și cu fețe proaspete. Litvak le făcu un instructaj rapid într-o sală de ședințe insonorizată de la ambasada israeliană și, după ce se ocupă de alte mici probleme, inclusiv citirea ultimelor buletine de la München, îi conduse spre sud, într-un convoi de excursioniști zdrențăroși, până în zona graniței iugoslave, unde, cu aerul unor turiști estivali, făcură o recunoaștere a parcărilor urbane, gărilor și pitoreștilor piețe, înainte de a se răspândi prin mai multe pensiuni umile din regiunea Villach. După ce-și întinse astfel plasa, se grăbi înapoi spre München, ca să privească pregătirea crucială a momelii.

Când Kurtz ajunse să preia frâiele, interogarea lui Yanuka intra în cea de-a patra zi, iar până atunci, se desfășurase cu o lentoare deranjantă.

– Aveți maximum șase zile cu el, îi prevenise Kurtz la Ierusalim pe cei doi anchetatori. După șase zile, greșelile voastre vor fi permanente, și ale lui de asemenea.

Era o treabă după sufletul lui Kurtz. Dacă ar fi putut să se afle în trei locuri deodată, nu doar în două, n-ar fi mărturisit nimănui, dar nu se putea, așa că își alese drept substituți pe acești doi greoi specialiști în abordarea blândă, faimoși pentru talentele lor histrionice surdinizate și un aer îngemănat de blândețe lugubră. Nu erau rude, nici, pe cât se știa, amanți, dar lucraseră la unison de atâta vreme, încât trăsăturile lor prietenoase dădeau impresia de duplicare, iar când Kurtz îi convocă la casa din strada Disraeli, cele patru mâini ale lor se sprijineau pe marginea mesei ca labele a doi dulăi mari. La început, îi trată cu asprime, pentru că îi invidia și era într-o dispoziție în care privea delegarea drept înfrângere. Le dădu doar câteva informații vagi despre operațiune, apoi le ordonă să studieze dosarul lui Yanuka și să nu se prezinte la el până nu-l știau pe de rost. Când se întoarseră, prea repede după

părerea lui, îi perpelise el însuși ca un anchetator, plesnindu-i cu întrebări despre copilăria lui Yanuka, stilul său de viață, tiparele sale comportamentale, orice ca să-i încurce. Fură perfecți, la literă. Așa că, mârâind, își chemă Comitetul de Alfabetizare, constând din *miss* Bach, Leon scriitorul și bătrânul Schwili, care, în săptămânile trecute între timp, își puseseră de acord ciudățeniile și deveniseră o echipă solidă. Prezentarea lui Kurtz cu acea ocazie fu un exemplu clasic al artei neclarității.

– *Miss* Bach, aici de față, se ocupă cu coordonarea, ține toate sforile, începu el prezentarea membrilor noi. După 35 de ani, exprimarea sa în ivrit era în continuare vestită ca fiind înfiorătoare. Miss Bach monitorizează materialul brut pe măsură ce ajunge la ea. Ea alcătuiește buletinele pentru a fi transmise pe teren. Ea îi transmite lui Leon liniile călăuzitoare. Compunerile îi sunt verificate de ea și tot ea se asigură că se încadrează în planul general de joc.

Dacă anchetatorii știuseră puține înainte, acum știau și mai puține.

– Odată ce a aprobat o compunere, ea convoacă o ședință cu Leon și cu domnul Schwili.

De 100 de ani, nimeni nu-i mai spusese lui Schwili „domnul"

– La această ședință se cade de acord asupra hârtiei, cernelii, stiloului, condiției fizice și emoționale a scriitorului fictiv. Este el sau ea sus ori jos? Este el sau ea înfuriat ori înfuriată? Cu fiecare element transmis, echipa ia în considerare întreaga ficțiune sub toate aspectele ei.

Treptat, cu toată hotărârea noului lor șef de a sugera informația mai curând decât de a o comunica, anchetatorii începură să discearnă liniile planului din care făceau de-acum parte.

– Poate că *miss* Bach are la dosar o mostră de caligrafie – scrisoare, ilustrată, jurnal – care poate servi ca model. Poate că n-are. Brațul drept al lui Kurtz azvârlise parcă ambele variante spre ei, peste birou. Când toate aceste condiții au fost

îndeplinite, și numai atunci, domnul Schwili trece la contrafacere. Cu grijă. Domnul Schwili nu este doar un falsificator, e un *artist,* îi avertiză el – și era bine să-și amintească de asta. Odată munca terminată, domnul Schwili i-o înapoiază direct lui *miss* Bach. Pentru verificări ulterioare, amprente, înregistrare, stocare. Întrebări?

Cu zâmbetul lor timid, cei doi anchetatori îl asigurară că nu au nici una.

– Începeți cu sfârșitul, lătră Kurtz după ei în timp ce aceștia se grăbeau să iasă. Vă puteți întoarce la început mai încolo, dacă e vreme.

Alte ședințe au avut ca subiect mai delicata problemă a modalității de a-l convinge pe Yanuka să se încadreze în planurile lor în așa scurt timp. Încă o dată, îndrăgiții psihologi ai lui Misha Gavron fură chemați, ascultați cu neîncredere și dați afară. O conferință asupra drogurilor halucinogene și destructurante avu o soartă mai bună, și se organiză o vânătoare grăbită a unor anchetatori care le folosiseră cu succes. Astfel, la planificarea pe termen lung fu adăugată, ca întotdeauna, o atmosferă de improvizație de ultimul moment, pe care Kurtz și toți ceilalți o adorau. După ce își înțeleseseră ordinele, Kurtz îi expedie pe anchetatori la München înainte, ca să-și regleze efectele de sunet și lumină și pentru ca gardienii să-și exerseze rolul pe care-l aveau. Sosiră arătând ca o orchestră de două persoane, cu bagaje grele, blindate cu metal ondulat și costume ca ale lui Louis Armstrong. Comitetul lui Schwili sosi și el peste câteva zile, stabilindu-se discret în apartamentul de jos și dându-se drept negustori profesioniști de timbre sosiți pentru marea licitație ce urma să aibă loc în oraș. Vecinii nu găsiră nici o hibă poveștii. „Evrei“, își spuneau unul altuia, dar cui îi pasă în zilele noastre? Evreii fuseseră de multă vreme normalizați. Și firește că erau negustori, la ce altceva te-ai aștepta? Drept tovărășie, în afară de sistemul portabil de stocare a datelor al lui *miss* Bach, aveau magnetofoane, căști, conserve și un băiat subțire, numit Samuel pianistul, pentru a manevra micul teleimprimator care făcea

legătura cu postul de comandă al lui Kurtz. Samuel purta un revolver Colt foarte mare într-un buzunar special al vestei sale matlasate cu capoc, iar când transmitea, îl auzeau lovindu-se de masă, dar el nu și-l scotea niciodată. Avea aceeași fire liniștită ca și David din casa de la Atena – ca mod de comportare, ar fi putut fi gemeni.

Alocarea încăperilor era responsabilitatea lui *miss* Bach. Lui Leon, datorită liniștii ei, îi desemnă camera copiilor. Pe pereții acesteia, căprioare cu ochii înrourați pășteau margarete gigantice. Lui Samuel îi reveni bucătăria cu accesul la curtea din spate, unde își instala antena și atârna șosete de copii de ea. Dar, când Schwili dădu cu ochii de dormitorul ce-i fusese rezervat – loc de muncă și de somn în același timp –, scoase un spontan strigăt de durere.

– Lumina mea! Dumnezeule, uită-te la lumina mea! Cu o astfel de lumină, nu poți falsifica nici măcar o scrisoare de la bunica!

Cu Leon plin de creativitate nervoasă ezitând în fața acestei furtuni neașteptate, practica *miss* Bach identifică imediat problema. Schwili avea nevoie de mai multă lumină pentru munca lui, dar, de asemenea, după anii lungi de pușcărie, și pentru suflet. Într-o clipă, sunase sus, băieții argentinieni apărură, mobila fu cărată de colo-colo, la îndrumările ei, ca niște cuburi de jucărie, iar biroul lui Schwili fu mutat sub fereastra din salon, cu o vedere a cerului albastru și a frunzelor. *Miss* Bach însăși adăugă încă un rând de perdea de plasă, pentru intimitatea lui, și-i ceru lui Leon să facă un prelungitor pentru eleganta lui lampă italiană. Apoi, la semnul din cap al lui *miss* Bach, îl părăsiră în liniște, deși Leon îl urmări pe furiș din ușă.

Așezat în fața luminii muribunde a soarelui de seară, Schwili își puse prețioasele cerneluri și stilouri, și hârtii fiecare la locul său, de parcă a doua zi ar fi fost marele examen. Apoi, își scoase butonii și-și frecă palmele una de alta ca să le încălzească, deși era destul de cald chiar și pentru un bătrân pușcăriaș. După aceea, își scoase pălăria. Apoi, se trase pe

rând de fiecare deget, relaxându-și fiecare articulație cu o salvă de mici pocnituri. După aceea, rămase în așteptare, așa cum așteptase toată viața lui de adult.

Starul pe care erau toți pregătiți să-l primească zbură spre München exact în aceeași seară, din Cipru. Sosirea nu-i fu sărbătorită de blițurile aparatelor de fotografiat, pentru că a fost adus pe o targă, cu un însoțitor și un doctor particular. Doctorul era autentic, chiar dacă pașaportul nu. Cât îl privește pe Yanuka, acesta era un om de afaceri britanic din Nicosia, adus la München pentru o operație la inimă. Un dosar cu documente medicale impresionante certifica asta, dar autoritățile germane de la aeroport nu le învredniciră nici măcar cu o privire. O imagine neplăcută a feței lipsite de viață a pacientului le spuse tot ce trebuiau să știe. O ambulanță zori trupa în direcția spitalului municipal, dar coti pe o stradă laterală și, ca și cum s-ar fi întâmplat ce-i mai rău, se strecură în curtea acoperită a unui antreprenor de pompe funebre binevoitor. În Satul Olimpic, cei doi fotografi argentinieni și prietenii lor fură văzuți cărând un coș de rufe din nuiele, cu inscripția „FRAGIL STICLĂ“, din microbuzul lor hârbuit până la liftul de serviciu și, fără îndoială, spuseră vecinii, își mai adăugau o extravaganță la stocul lor și așa umflat de echipament. Au existat speculații amuzate dacă negustorii de timbre de dedesubt se vor plânge de gusturile lor muzicale: evreii se plângeau pentru orice. Între timp, sus, ei își despachetară trofeul și, cu ajutorul doctorului, stabiliră că nimic nu s-a spart pe drum. Peste câteva minute, îl așezară cu grijă pe podeaua chiliei capitonate unde se aștepta să-și revină cam într-o jumătate de oră, deși era oricând posibil ca gluga opacă pe care i-o legaseră peste cap să întârzie procesul de trezire. Curând după aceea, doctorul plecă. Acesta era o persoană cu conștiință și, temându-se pentru viitorul lui Yanuka, se asigurase din partea lui Kurtz că nu i se va cere să-și încalce principiile medicale.

În orice caz, în mai puțin de 40 de minute, îl văzură pe Yanuka trăgând de lanțuri, întâi încheieturile pumnilor, apoi genunchii, apoi toate patru împreună, ca o crisalidă încercând să-și rupă pielea, până când probabil își dădu seama că fusese legat cu fața în jos, pentru că făcu o pauză, părând să-și adune puterile, apoi slobozi un geamăt. După care, fără alt avertisment, se dezlănțui iadul: Yanuka slobozi un răcnet îndurerat, furios, apoi altele, se zbătu, se opinti și, în general, se smuci în toate părțile cu o vigoare care îi făcu mai mult decât recunoscători pentru lanțuri. După ce-i observară o vreme spectacolul, anchetatorii se retraseră și lăsară gardienilor terenul până ce furtuna se potoli de la sine. Probabil că îi împuiaseră capul lui Yanuka cu povești de să-ți ridice părul măciucă despre brutalitatea metodelor israeliene. Probabil că, în confuzia lui, el voia de fapt ca ei să se ridice la înălțimea reputației lor și să-i adeverească spaimele. Dar gardienii refuzară să-l forțeze. Ordinele lor erau să facă pe temnicerii mohorâți, să păstreze distanța și să nu-i provoace nici o rană, și le respectau la literă, chiar dacă-i costa scump – mai ales pe puști, pe Oded. Din momentul sosirii neglorioase a lui Yanuka în apartament, ochii tineri ai lui Oded se înnegriseră de ură. Pe zi ce trecea, arăta mai bolnav și mai cenușiu, și, cam în a șasea zi, umerii îi înțepeniseră doar din cauza tensiunii de a-l avea viu pe Yanuka sub acoperișul lor.

În cele din urmă, Yanuka păru să se abandoneze din nou somnului, iar anchetatorii hotărâră că e vremea să înceapă, așa că puseră banda cu sunete ale circulației de dimineață, aprinseră o mulțime de lumini și-i aduseră împreună micul dejun – deși nu era încă miezul nopții –, ordonându-le cu voce tare gardienilor să-l dezlege și să-l lase să mănânce ca o ființă umană, nu ca un câine. Apoi, îi dezlegară ei înșiși cu grijă gluga, pentru că voiau ca prima lui vedere să fie a fețelor lor blânde, neevreiești, privindu-l cu o îngrijorare paternă.

– Să nu vă prind că-i mai puneți vreodată astea, i se adresă liniștit unul din ei gardienilor, în engleză, și, cu o mișcare furioasă, aruncă și gluga, și lanțurile într-un colț.

Gardienii se retraseră – Oded mai ales, cu o lehamite teatrală –, iar Yanuka acceptă să bea un pic de cafea în timp ce noii lui prieteni se uitau. Știau că îi era o sete cumplită, deoarece îi ceruseră doctorului să i-o producă înainte de plecare, așa încât cafeaua trebuie să fi avut un gust minunat pentru el, orice altceva va fi fost amestecat în ea. De asemenea, știau că mintea îi era într-o stare de fragmentare onirică și, prin urmare, neprotejată în anumite zone importante – de exemplu, când i se oferea compasiune. După mai multe vizite desfășurate astfel, unele doar la intervale de câteva minute, anchetatorii hotărâră că e vremea să se avânte și să se prezinte. În principiu, planul lor era cel mai vechi din joc, însă conținea variațiuni ingenioase.

Ei erau observatori ai Crucii Roșii, spuseră în engleză. Erau cetățeni elvețieni, dar rezidenți aici, în pușcărie. Ce pușcărie, unde, nu aveau voie să dezvăluie, deși făcură aluzii clare că era vorba de Israel. Îi arătară impresionante legitimații trase în plastic, cu fotografiile lor ștampilate și cu cruci roșii executate din linii ondulate, ca la bancnote, pentru a împiedica falsificarea ușoară. Îi explicară că treaba lor era să se asigure că israelienii respectau regulile referitoare la prizonierii de război ale Convenției de la Geneva – deși, Dumnezeu știe, ziceau ei, ăsta nu era lucru ușor – și să-i asigure lui Yanuka legătura cu lumea exterioară, în măsura în care i-o permiteau reglementările închisorii. Făceau presiuni să-l scoată de la izolare și să-l mute în secțiunea arabă, spuneau, dar înțeleseseră că un „interogatoriu sever" urma să înceapă de pe o zi pe alta și că, până atunci, vrând-nevrând, israelienii aveau de gând să-l țină izolat. Uneori, explicară ei, israelienii se rătăceau în propriile obsesii și uitau complet de imaginea lor. Pronunțară „interogatoriu" cu dezgust, ca și cum și-ar fi dorit să cunoască un cuvânt mai potrivit. În acest moment, Oded se întoarse, cum fusese instruit, și se prefăcu ocupat cu igienizarea. Pe dată, anchetatorii încetară să vorbească până ce plecă.

A doua zi, aduseră un mare formular tipărit și-l ajutară pe Yanuka să-l completeze cu mâna lui: numele aici, bătrâne, adresa, data nașterii, rude apropiate, asta e, ocupația – păi, asta ar cam fi student, nu? –, pregătirea, religia și scuze pentru toate astea, dar așa sunt regulile. Yanuka se supuse cu destulă acuratețe, iar acest prim semn de colaborare fu notat jos, de către Comitetul de Alfabetizare, cu o satisfacție tăcută – chiar dacă scrisul îi era copilăresc din cauza drogurilor.

Luându-și rămas-bun de la el, anchetatorii îi înmânară lui Yanuka o broșură tipărită în engleză cu drepturile lui și, cu un semn din ochi și o bătaie pe umăr, câteva batoane de ciocolată elvețiană. Și i se adresaseră pe numele mic, Salim. Timp de o oră, din camera alăturată, îl urmăriră cu infraroșii cum stătea în beznă, plângând și scuturându-și capul. Atunci, aprinseră luminile și năvăliră veseli înăuntru, strigând: „Uite ce ți-am adus, scoală-te, e dimineață, Salim“ Era o scrisoare adresată pe numele lui. Ștampila poștei din Beirut, trimisă prin grija Crucii Roșii și ștampilată cu „Aprobat Cenzura Închisorii“ De la iubita lui soră, Fatmeh, care-i dăduse talismanul aurit să-l poarte la gât. Schwili o falsificase, *miss* Bach o compusese și talentul cameleonic al lui Leon asigurase pulsul autentic al afecțiunii critice a lui Fatmeh. Modelele lor erau scrisorile pe care Yanuka le primise de la ea, când era sub supraveghere. Fatmeh îi transmitea dragostea ei și spera ca Salim să fie tare când îi va sosi timpul. Prin „timpul“, ea părea să se refere la temutul interogatoriu. Hotărâse să renunțe la prietenul ei și la munca de birou, zicea, și să-și reia munca de ajutorare în Sidon, deoarece nu mai putea suporta să fie așa de departe de granițele Palestinei iubite, în vreme ce Yanuka era în asemenea necazuri disperate. Îl admira, îl va admira întotdeauna – Leon jura asta. Până în mormânt și dincolo de el, Fatmeh își va iubi eroicul, bravul frate – Leon avusese grijă de asta. Yanuka acceptă scrisoarea cu pretinsă indiferență, dar, când îl lăsară din nou singur, căzu într-o plecăciune pioasă, cu capul întors cu noblețe într-o parte și în sus, ca un martir așteptând sabia, în vreme ce strângea cuvintele lui Fatmeh lângă obraz.

– Vreau hârtie, le ceru gardienilor de sus când aceștia se întoarseră, peste o oră, să-i măture celula.

Putea la fel de bine să nu fi vorbit. Oded chiar căscă.

– Cer hârtie! Cer prezența reprezentanților Crucii Roșii! Cer să-i scriu o scrisoare surorii mele, Fatmeh, sub incidența Convenției de la Geneva! Da!

Aceste cuvine fură și ele primite favorabil jos, deoarece arătau că prima ofertă a Comitetului de Alfabetizare obținuse acceptarea lui Yanuka. Un buletin special fu trimis imediat la Atena. Gardienii o șterseră, evident pentru a cere îndrumări, și reapărură ducând o mică stivă de hârtie a Crucii Roșii. De asemenea, îi înmânară lui Yanuka niște „Sfaturi către deținuți" tipărite, explicându-i că doar scrisorile în engleză vor fi expediate, „și numai acelea care nu conțin vreun mesaj ascuns" Însă, nici un pix. Yanuka le ceru unul, îl cerși, țipă la ei, plânse, totul cu încetinitorul, dar băieții îi răspunseră tare și clar că în Convenția de la Geneva nu se zicea nimic despre pixuri. Peste o jumătate de oră, cei doi anchetatori năvăliră înăuntru, plini de mânie justițiară, aducându-i un pix de la ei, marcat cu „Pentru Umanitate"

Scenă după scenă, această păcăleală continuă mai multe ore, în timp ce Yanuka, cu mintea slăbită, încerca zadarnic să respingă mâna prietenească întinsă. Răspunsul său scris către Fatmeh fu clasic: o scrisoare prolixă, pe trei pagini de sfaturi, autocompătimire și poze îndrăznețe, asigurându-i lui Schwili prima mostră „curată" a scrisului lui Yanuka sub stres emoțional, și lui Leon o excelentă anticipare a stilului său de proză în limba engleză.

„Iubita mea soră, într-o săptămână de acum, voi înfrunta încercarea destinului vieții mele, în care marele tău spirit îmi va fi alături", scrise el. Și asta, de asemenea, fu obiectul unui buletin special: „Trimiteți-mi orice, îi spusese Kurtz lui *miss* Bach. Vreau să știu tot ce se petrece. Dacă nu se întâmplă nimic, atunci transmiteți-mi că nu se întâmplă nimic" Și către Leon mai, fioros: „Vezi să-mi transmită cel puțin o dată la două ore. Și mai bine ar fi din oră-n oră"

Scrisoarea lui Yanuka către Fatmeh fu prima din mai multe. Uneori, scrisorile lor se încrucișau, alteori, Fatmeh îi răspundea la întrebări aproape de îndată ce le punea, și-i punea în schimb propriile întrebări.

„Începeți cu sfârșitul“, le zisese Kurtz. Sfârșitul, în cazul acesta, însemna kilometri de sporovăială aparent irelevantă. Căci, oră după oră, cei doi anchetatori discutau cu Yanuka cu voioșie neobosită, întărindu-l – cum trebuie că gândea el – cu sinceritatea lor elvețiană imperturbabilă, construindu-i rezistența pentru ziua când complicii Israelului îl vor târî la interogatoriu. Întâi, încercară să îi afle părerea asupra a aproape orice avea chef să discute, flatându-l cu curiozitatea lor respectuoasă și cu receptivitatea lor. Politica, mărturisiră ei timid, n-a fost niciodată cu adevărat domeniul lor; înclinația lor fusese întotdeauna să pună omul deasupra ideilor. Unul din ei cită poezia lui Robert Burns, care rezultă, ca din întâmplare, că era preferata și a lui Yanuka. Uneori, aproape părea că îi cereau să-i convertească la propriul mod de gândire, așa de receptivi erau la argumentele lui. Îi cerură părerea despre lumea occidentală, acum, că stătuse acolo un an sau și mai mult, întâi în general, apoi pe țări, și-i ascultară fermecați generalizările lipsite de originalitate: interesul de sine al francezilor, lăcomia germanilor, decadența italienilor.

Și Anglia? întrebară cu nevinovăție.

O, Anglia era cea mai rea dintre toate! replică el tranșant. Anglia era decadentă, falimentară și fără direcție. Anglia era agentul imperialismului american. Anglia era tot ce era rău, iar crima ei cea mai mare era de a fi dat țara pe mâna sioniștilor. Se avântă în încă o diatribă împotriva Israelului, și-l lăsară s-o facă. Nu voiau ca, în acest stadiu timpuriu, să-i trezească nici cea mai mică bănuială asupra interesului special purtat călătoriilor în Anglia. În schimb, îl întrebară despre copilărie – părinții, casa lui din Palestina – și se observă, cu satisfacție tăcută, că nici măcar o dată n-a fost pomenit fratele său mai mare, că, până și acum, fratele mai mare era cu

desăvârșire șters din viața lui Yanuka. Totuși, constatară că Yanuka nu vorbea decât despre lucruri pe care le considera inofensive pentru cauza sa.

Ascultară cu simpatie neclintită poveștile lui despre atrocitățile sioniste și amintirile despre perioada sa ca portar al victorioasei sale echipe de fotbal a lagărului din Sidon. „Povestește-ne despre cel mai bun meci, îl rugară. Povestește-ne despre cea mai bună lovitură pe care-ai apărat-o. Povestește-ne despre cupa pe care ai câștigat-o și despre cine era acolo când marele Abu Ammar însuși ți-a pus-o în mână!" Ezitând, timid, Yanuka le făcu pe plac. Jos, magnetofoanele mergeau, iar *miss* Bach introducea o pepită după alta în mașina ei, oprindu-se doar pentru a-i pasa buletine provizorii lui Samuel pianistul, ca să le expedieze la Ierusalim și omologului său de la Atena, David. Între timp, Leon era în raiul său personal. Cu ochii pe jumătate închiși, se cufunda în engleza particulară vorbită de Yanuka: în stilul său impulsiv, repezit de enunțare, în izbucnirile sale de înflorituri literare, în schimbările neanunțate de subiect, care apăreau, practic, în mijlocul propoziției. De partea cealaltă a coridorului, Schwili scria și mormăia pentru sine, și chicotea. Peste câteva secunde, Leon îl vedea pășind agale în jurul camerei, parcurgându-i laturile cu compasiunea bătrânului deținut pentru băiatul ghinionist de sus.

Ca să-l facă a vorbi despre jurnal, aveau pregătită o altă cacealma, una mult mai riscantă. O amânară până în a treia zi reală, timp în care îl storseseră cât de bine se pricepuseră cu metodele simple, conversaționale. Chiar și așa, insistară pe recomandarea lui Kurtz înainte de a continua, atât de teamă le era că ar putea sparge coaja de ou a încrederii lui Yanuka în ei într-un punct în care nu le mai rămânea vreme pentru a recurge la alte metode. Urmăritorii îl găsiseră a doua zi după răpirea lui Yanuka. Intraseră în apartamentul său, trei la număr, purtând salopete de culoarea canarului și insigne care-i descriau drept membri ai unei societăți comerciale de curățenie. O cheie a casei și o scrisoare aproape autentică cu instrucțiuni din partea proprietarului lui Yanuka le dădu toată

autoritatea de care aveau nevoie. Din dubița lor de culoarea canarului, aduseră aspiratoare, cârpe și o scară. Apoi, închiseră ușa, traseră perdelele și, timp de opt ore încheiate, parcurseră apartamentul ca lăcustele, până ce părea că n-a mai rămas nimic nesondat, nefotografiat și nepus la locul lui, înainte de a așterne praf în el cu o pompă. Și, printre descoperirile lor, îndesat în spatele unei biblioteci, într-un loc potrivit pentru telefon, găsiră micul lui jurnal de buzunar îmbrăcat în piele, un cadou de la Middle East Airlines pe care Yanuka trebuie să-l fi obținut cumva. Știau că avea unul, dar nu-l găsiseră printre obiectele sale atunci când puseseră mâna pe el. Acum, spre bucuria lor, îl dibuiseră. Unele însemnări erau în arabă, altele, în franceză, unele, în engleză. Unele erau indescifrabile în orice limbă, altele, într-o codificare nu prea personală. În majoritatea lor, notițele se refereau la întâlniri ulterioare, dar câteva fuseseră adăugate retrospectiv: Întâlnit J., sunat P. În plus față de jurnal, descoperiră încă o recompensă pe care o căutau: un plic dolofan din manila conținând un vraf de chitanțe păstrate din ziua când Yanuka își activase conturile. Conform instrucțiunilor, îl subtilizară și pe acesta.

Însă cum să interpreteze însemnările cruciale din jurnal? Cum să le descifreze fără ajutorul lui Yanuka?

Așadar, cum să obțină ajutorul lui Yanuka?

Se gândiră la o creștere a dozei de drog, dar deciseră împotriva acestei soluții. Se temeau că îl va scoate complet din țâțâni. Să recurgă la violență ar fi însemnat să arunce pe fereastră toată bunăvoința atât de greu câștigată. În afară de aceasta, ca profesioniști, însuși gândul le stârnea repulsie. Preferau să construiască pe ceea ce deja câștigaseră – pe frică, pe dependență și pe iminența unui înfricoșător interogatoriu al israelienilor, încă de așteptat. Așa că, întâi, îi aduseră o scrisoare urgentă de la Fatmeh, una dintre cele mai scurte și mai reușite ale lui Leon. „Am auzit că ora ta se apropie. Te rog, te implor, ai curaj." Îi aprinseră luminile ca s-o citească, le stinseră din nou și se ținură deoparte mai mult decât de obicei. În întunericul beznă, îi puseră înregistrări cu strigăte

amuțite, trântitul ușilor de celule îndepărtate, sunetul unui trup prăbușit târât în lanțuri de-a lungul unui coridor de piatră. Apoi, îi puseră o fanfară militară palestiniană cântând cântece funerare și poate gândea că a murit. Cu siguranță că a zăcut destul. Îi trimiseră pe gardieni, care îl dezbrăcară, îi legară mâinile la spate în lanțuri și-i încătușară picioarele. După aceea, îl abandonară din nou. Ca pentru totdeauna. Îl auziră șoptind: „O, nu“, iarăși și iarăși.

Îl îmbrăcară pe Samuel pianistul cu o tunică albă, îi dădură un stetoscop și-l puseră să asculte, fără interes, bătăile inimii lui Yanuka. Totul încă în întuneric, dar poate că haina albă îi era vizibilă în timp ce se mișca în jurul corpului. Din nou, îl abandonară. La lumina infraroșie, îl văzură transpirând și tremurând, și, la un moment dat, păru să ia în considerare ideea de a se sinucide dându-se cu capul de perete, deoarece, înlănțuit fiind, era singura mișcare nestânjenită pe care o putea face. Dar zidul era acoperit cu un strat gros de capoc și, dacă ar fi dat cu capul un an, n-ar fi avut cine știe ce satisfacție din asta. Îi puseră banda cu și mai multe strigăte, apoi făcură o liniște absolută. Traseră un foc de pistol în întuneric. Fu atât de brusc și de clar, încât se prăbuși la auzul sunetului. Apoi, începu să urle, însă încet, de parcă n-ar fi putut ridica volumul.

Atunci, hotărâră să acționeze.

Întâi, gardienii intrară hotărâți în celula sa și-l ridicară în picioare, ținându-l fiecare de câte un braț. Se îmbrăcaseră foarte sumar, ca niște oameni pregătiți pentru un efort deosebit. În momentul în care îi târâseră corpul tremurând până la ușa celulei, cei doi salvatori elvețieni ai lui Yanuka își făcură apariția și le tăiară drumul, fețele lor blânde fiind o icoană vie a îngrijorării și indignării. Apoi, o ceartă pasionată, îndelung amânată izbucni între gardieni și elvețieni. Se desfășura în ivrit, așadar, era doar parțial inteligibilă pentru Yanuka, dar suna a ultim apel. Interogatoriul lui Yanuka trebuia încă să fie aprobat de guvernator: articolul 6, paragraful 9 al Convenției stipula hotărât că nici o coerciție intensivă nu putea fi aplicată

fără autoritatea guvernatorului și în absența unui doctor. Dar pe gardieni îi durea undeva de Convenție și o și spuseră. Atâta auziseră de Convenție până le ieșise pe nas, ziseră, arătând și unde le era nasul. Aproape că avu loc o încăierare. Doar răbdarea elvețienilor o împiedică. În cele din urmă, căzură de acord să meargă toți patru la guvernator, ca să arbitreze imediat disputa. Așa că se năpustiră cu toții afară, lăsându-l încă o dată pe Yanuka în întuneric, iar destul de curând fu văzut ghemuindu-se lângă perete și rugându-se, deși, pe atunci, nu putea avea nici un fel de idee încotro era răsăritul.

Data următoare, cei doi elvețieni revenirã neînsoțiți de gardieni, însă arătând într-adevăr gravi și aducând cu ei jurnalul lui Yanuka, de parcă, așa mic cum era, ar fi schimbat complet lucrurile. De asemenea, aveau cele două pașapoarte de rezervă ale sale, unul francez, altul cipriot, care fuseseră găsite sub podea, ascunse în apartamentul său, și pașaportul cipriot cu care călătorea în momentul răpirii sale.

Apoi, îi explicară problema lor. Pe îndelete. Dar într-un mod prevestitor de rău, care era nou în ceea ce-i privea – nu amenințător, ci ca un avertisment. La cererea israelienilor, autoritățile vest-germane făcuseră o percheziție în apartamentul său din centrul Münchenului, spuseră. Acolo, găsiseră acest jurnal și aceste pașapoarte, ca și un număr de indicii asupra mișcărilor sale din ultimele câteva luni, pe care erau hotărâți acum să le cerceteze „cu toată seriozitatea“ Cu ocazia protestelor față de guvernator, cei doi elvețieni insistaseră asupra faptului că un astfel de demers nu era nici legal, nici necesar. Mai bine să pună Crucea Roșie documentele în fața prizonierului, sugerară ei, și să obțină explicațiile lui asupra însemnărilor. Mai bine să-l invite Crucea Roșie, cu decență, mai curând decât să-l forțeze, ca un prim pas, să pregătească o declarație – dacă guvernatorul dorește, una scrisă cu propria mână – asupra locurilor deplasărilor sale din ultimele șase luni, cu date, locuri, persoane întâlnite, unde a locuit și cu ce documente a călătorit. Dacă onoarea militară dictează o anumită reținere, ziseră ei, atunci prizonierul să indice acest

lucru în punctele corespunzătoare. Unde nu – atunci cel puțin ar câștiga niște timp în vreme ce protestele lor continuau.

Aici, se aventurară să-i ofere lui Yanuka – sau Salim, cum îi spuneau ei – un sfat din partea lor. Mai ales, *fii exact,* îl implorară în timp ce îi aranjau o masă pliantă, îi dădeau o pătură și-i scoteau lanțurile de la mâini. Nu le zice nimic din ce intenționezi să ții secret, dar fii absolut sigur că tot ceea ce le spui e adevărul. Ține minte că noi avem o reputație de apărat. Gândește-te la cei asemenea ție care ar putea veni după tine. De dragul lor, dacă nu pentru noi, străduiește-te cât poți. Modul în care îi spuseră acestea sugeră cumva că Yanuka era deja la jumătatea drumului spre martiriu. Exact de ce, nu prea părea să conteze, singurul adevăr pe care-l știa în acel moment era teroarea din propriul suflet.

Era cusută cu ață albă, cum știuseră că va fi. Și fu un moment, unul destul de lung, în care se temură că l-au pierdut. Luă forma unei priviri directe, neîncețoșate, adresate fiecăruia din ei, ca și cum Yanuka păruse să scuture perdelele iluziei și să privească limpede înspre asupritorii săi. Dar limpezimea nu fusese niciodată baza relației lor, și nu era nici acum. Când Yanuka acceptă pixul pe care i-l întindeau, citiră în ochii săi inconfundabila rugăminte de a continua să-l înșele.

În ziua care urmă acestor drame – în jurul prânzului, după desfășurarea normală a lucrurilor – își făcu apariția Kurtz, direct de la Atena, pentru a inspecta opera lui Schwili și pentru a-și da personal aprobarea ca jurnalul, pașapoartele și chitanțele, cu anumite înfrumusețări ingenioase, să fie puse la locul unde trebuiau să se afle conform legii.

Lui Kurtz însuși îi reveni sarcina de a se întoarce la început. Dar, mai întâi, așezat confortabil în apartamentul de jos, îi chemă pe toți, în afară de gardieni, și le ceru să-l pună la curent, în ritmul și stilul fiecăruia, asupra progreselor de până atunci. Purtând mănuși albe de bumbac și nearătând deloc mai rău, în ciuda interogării lui Charlie care durase toată noaptea, le examină recolta, ascultă cu atenția cuvenită

benzile cu momentele cruciale și urmări cu admirație cum computerul lui *miss* Bach afișa, zi după zi, viața recentă a lui Yanuka, cu litere verzi pe ecran: date, numere de curse aeriene, ore de sosire, hoteluri. Apoi, urmări cum ecranul se golește, iar *miss* Bach suprapunea ficțiunea: „Îi scrie lui Charlie de la City Hotel, Zürich, o scrisoare expediată la sosirea pe aeroportul de Gaulle, la 18.20... se întâlnește cu Charlie la hotelul Excelsior, Heathrow... o sună pe Charlie din gara München" și, cu fiecare inserare, adaosul: ce chitanțe și ce însemnări din jurnal se refereau la care întâlnire, unde existau omisiuni și neclarități deliberate, deoarece, la reconstrucție, niciodată nimic nu trebuia să fie prea ușor sau prea clar.

Când Kurtz termină cu toate acestea – era deja seară –, își scoase mănușile și se schimbă într-o uniformă militară simplă, israeliană, cu grade de colonel și câteva barete de campanie murdare deasupra buzunarului stâng și, în general, își reduse sinele exterior până ce deveni abstracțiunea oricărei renunțări militare a omului devenit ofițer de închisoare. Apoi, urcă la etaj și se apropie sprinten, în vârful picioarelor, de vizetă, prin care îl urmări câtva timp foarte atent pe Yanuka. După aceea, îl trimise jos pe Oded împreună cu tovarășul său, cu ordine ca el și Yanuka să nu fie tulburați. Vorbind araba cu o voce cenușie, de birocrat, Kurtz începu să-i pună lui Yanuka întrebări simple, plicticoase, lucruri mărunte: de unde provenea o anumită capsă sau explozibil, sau mașină; sau locul exact – să spunem – unde se întâlnise Yanuka cu fata înainte ca ea să planteze bomba de la Godesberg. Cunoștințele amănunțite ale lui Kurtz, atât de neglijent etalate, îl înspăimântară pe Yanuka, a cărui reacție fu să țipe la el și să-i ordone să-și țină gura din motive de securitate. Pe Kurtz îl uimi acest lucru.

– Dar de ce-ar trebui să-mi țin gura? protestă el cu prostia strălucitoare care îi atinge pe cei care au petrecut prea mult timp în închisoare, fie ca deținuți, fie ca gardieni. Dacă marele tău frate nu-și ține gura, ce secrete îmi mai rămân mie să păstrez?

Puse această întrebare în nici un caz ca pe o revelație, ci ca pe concluzia logică a unui lucru pe care-l știau amândoi. În vreme ce Yanuka continua să se uite sălbatic la el, Kurtz îi mai spuse câteva lucruri despre sine însuși pe care numai fratele său mai mare ar fi putut să le știe. Nu era nimic magic aici. După săptămâni de scrutare a vieții cotidiene a băiatului, monitorizarea convorbirilor sale telefonice și a corespondenței – ca să nu mai vorbim despre dosarul său de la Ierusalim, mergând pe doi ani în urmă –, nu era deloc surprinzător că el și echipa lui erau atât de familiarizați cu detalii cum ar fi casele conspirative unde își primea corespondența, ingeniosul sistem unidirecțional prin care își primea ordinele și modul în care Yanuka, la fel ca și ei, era izolat față de propria structură de comandă. Ce îl distingea pe Kurtz de predecesorii săi era evidenta indiferență cu care se referea la aceste lucruri, ca și indiferența față de reacția lui Yanuka.

– Unde e? începu să țipe Yanuka. Ce i-ați făcut? Fratele meu nu vorbește! N-ar vorbi niciodată! Cum de l-ați prins?

Târgul se făcu în câteva clipe. Jos, în vreme ce oamenii se îngrămădeau în jurul difuzorului, un fel de groază se instaură deasupra întregii încăperi când îl auziră pe Kurtz cum înlătură, la trei ore după sosirea sa, ultimele linii de apărare ale lui Yanuka.

– Ca guvernator, treaba mea se limitează la chestiuni de administrație, explică el. Fratele tău se află într-o celulă-infirmerie de la parter, și e un pic obosit. Firește, e de sperat că va supraviețui, însă îi vor trebui câteva luni până când va putea să umble. După ce răspunzi la următoarele întrebări, o să-ți semnez un ordin care o să-ți permită să stai împreună cu el și să-l îngrijești. Apoi, pentru a înlătura orice suspiciune că ar fi o stratagemă, Kurtz scoase pentru Yanuka fotografia color Polaroid pe care o aranjaseră, înfățișând fața cu greu recognoscibilă a fratelui lui Yanuka privind dintr-o pătură de închisoare pătată de sânge, în timp ce doi gardieni îl cărau la interogatoriu.

Dar geniul lui Kurtz nu era static. Când Yanuka chiar începu să vorbească, Kurtz imediat își dezvoltă o inimă pe potriva pasiunii sărmanului băiat: dintr-odată, bătrânul temnicer avu nevoie să audă tot ce-i spusese vreodată marele luptător ucenicului său. Așadar, atunci când Kurtz reveni jos, echipa într-adevăr obținuse tot ce era de obținut de la Yanuka – ceea ce însemna absolut nimic, după cum sublinie de îndată Kurtz, cu privire la locul unde se afla fratele său mai mare. Colateral, zicerea bătrânului anchetator fu încă o dată confirmată: și anume că violența e contrară eticii și spiritului profesiei. Kurtz sublinie pasionat acest lucru, mai ales pentru Oded. Într-adevăr, i se părea greu de înțeles acest lucru. Dacă trebuie să întrebuințezi violența, și uneori nu prea ai alternativă, asigură-te întotdeauna că este împotriva minții, nu împotriva corpului, spuse el. Kurtz credea că sunt lecții peste tot, dacă tineretul ar avea doar ochii să le vadă.

Îi zise același lucru și lui Gavron, dar cu mai puțin efect.

Totuși, nici chiar atunci Kurtz nu s-a odihnit, poate că nici nu putea. Dimineața următoare devreme, cu problema lui Yanuka rezolvată, Kurtz era înapoi în centrul orașului, consolând echipa de supraveghere demoralizată de dispariția lui Yanuka. Ce se întâmplase cu el? plângea bătrânul Lenny. Ce viitor avea băiatul, ce promisiune reprezenta în atâtea domenii! De acolo, odată îndeplinită misiunea de compătimire, Kurtz o luă spre nord, pentru încă o întâlnire cu Alexis, destul de netulburat de faptul că firea excentrică a bunului doctor îl făcuse pe Misha Gavron să-l respingă.

– O să-i spun că sunt american, îi promise lui Litvak cu un zâmbet larg, amintindu-și de prosteasca telegramă a lui Gavron trimisă la casa din Atena.

Totuși, se simțea plin de un optimism controlat. „Ne mișcăm, îi zise lui Litvak, iar Misha mă lovește doar când stau locului."

zece

Taverna era mai ordinară decât cele de la Mykonos, cu un televizor alb-negru oscilând ca un steag pe care nu-l saluta nimeni, și bătrâni locuitori ai dealurilor, prea mândri ca să acorde vreun interes turiștilor, și chiar fetelor roșcate și drăguțe, în rochii albastre și cu brățări de aur. Dar în povestea pe care i-o relata acum Joseph lui Charlie, Charlie și Michel erau cei care cinau singuri în grataragerie unui restaurant de lângă Nottingham, unde Michel dăduse mită ca să rămână deschis. Amărâta mașină a lui Charlie, ca de obicei, era scoasă din circulație, aflându-se la garajul ei favorit, în Camden. Dar Michel avea o limuzină Mercedes – nici o altă marcă nu-i plăcea așa de mult – pe care o lăsase să-i aștepte la ieșirea din spate a teatrului și în care o zorise să intre, plimbându-se zece minute prin eterna ploaie din Nottingham. Și nici un fel de istericale trecătoare ale lui Charlie, nici un fel de îndoieli de moment nu putură opri curgerea narațiunii lui Joseph.

– Poartă mănuși de șofer, spuse Joseph. Sunt o nouă jucărie pentru el. Vezi acest lucru, dar nu faci nici o observație.

„Găurile din spatele lui, gândi ea. Cum conduce?"

– Nu e un șofer înnăscut, dar nu te deranjează asta. Îl întrebi unde locuiește și-ți răspunde că a venit cu mașina de la Londra, ca să te vadă. Îl întrebi cu ce se ocupă și spune că-i student. Îl întrebi ce studiază și îți răspunde „Europa", sugerând cumva că „Europa" e un cuvânt urât. Când insiști, nu prea tare, zice că stă câte un semestru în diferite orașe, în funcție de dispoziție și de cine ține cursurile. „Englezii, spune

el, nu înțeleg sistemul." Când pronunță cuvântul „englezii", îți sună ostil, nu știi de ce, însă ostil. Următoarea întrebare?

– Unde stă acum?

– E evaziv. Ca și mine. Uneori, la Roma, zice vag, alteori la München, un pic la Paris, oriunde are chef. Viena. Nu spune că trăiește într-o cutie, dar îți spune limpede că e necăsătorit, ceea ce nu te prea sperie.

Zâmbi și-și luă mâna.

– Îl întrebi care oraș îi place mai mult, dar el respinge întrebarea ca irelevantă. Îl întrebi ce disciplină studiază, îți răspunde: „Libertatea" Îl întrebi unde îi e patria și-ți răspunde că patria lui e, în momentul de față, sub ocupație inamică. Răspunsul tău la asta?

– Confuzie.

– Totuși, cu perseverența ta obișnuită, îl forțezi din nou, iar el spune: „Palestina" Cu pasiune. O auzi dintr-odată în vocea lui – „Palestina" –, ca o provocare. Ca un strigăt de luptă: „Palestina"

Ochii lui erau atât de intens fixați asupra ei, încât ea trebui să zâmbească nervos și să se uite în altă parte.

– Ți-aș reaminti, Charlie, că, deși ești serios combinată cu Alastair în această perioadă, el e pe moment în Argyll, făcând o reclamă pentru un produs comercial lipsit de orice valoare, iar tu se întâmplă să știi că vedeta trupei îi ține de urât. Corect?

– Corect, rosti și, spre uimirea ei, se pomeni roșind.

– Deci, trebuie să-mi spui, te rog, ce înseamnă pentru tine Palestina pronunțată astfel de acest băiat înflăcărat, într-un restaurant de lângă Nottingham, într-o noapte ploioasă. Să zicem că te întreabă asta chiar el. Da. Te întreabă. De ce nu?

„O, Doamne! gândi ea. Pe câte fețe întoarcem o chestie de trei parale?"

– Îi admir, zise.

– Spune-mi, te rog, Michel.

– Îi admir, Michel.

– Pentru ce?

– Pentru suferința lor. Se simți cam proastă: Pentru că rezistă.

– Tâmpenii. Noi, palestinienii, suntem o adunătură de teroriști neșcoliți, care ar fi trebuit de mult să se resemneze cu pierderea patriei lor. Nu suntem nimic altceva decât foști lustragii și vânzători ambulanți, copii delincvenți cu mitraliere în mână și bătrâni care refuză să uite. Deci, te rog, cine suntem noi? Spune-mi părerea ta, o s-o prețuiesc. Încă te numesc Ioana, amintește-ți.

Inspiră profund. „Până la urmă, n-au fost degeaba sesiunile mele de sfârșit de săptămână la forum."

– Bine. Uite. Palestinienii... voi sunteți oameni blânzi, onorabili, cu o mare tradiție, alungați pe nedrept de pe pământurile voastre, începând din 1948, pentru a da satisfacție sionismului... și a face loc pentru un cap de pod occidental în Arabia.

– Nu-mi displac cuvintele tale. Fii bună și continuă.

Era minunat să descopere cât de multe lucruri își amintea la îndemnurile lui perverse. Frânturi de broșuri uitate, prelegeri ale amanților, discursuri ale luptătorilor pentru libertate, fragmente din cărți pe jumătate citite – toate mobilizate ca aliați credincioși de care avea nevoie.

– Voi sunteți invenția unui complex european de vinovăție față de evrei… ați fost obligați să plătiți despăgubirile pentru un Holocaust la care n-ați luat parte… sunteți victimele unei politici imperialiste rasiste, antiarabe, de deposedare și expulzare...

– Și crimă, sugeră liniștit Joseph.

– Și crimă.

Ezitând din nou, surprinse iarăși privirea străinului fixată intens asupra ei și, ca și la Mykonos, dintr-odată, n-avu idee ce exprima.

– Oricum, asta sunt palestinienii, rosti ea încet. Pentru că întrebi. Pentru că o faci, adăugă văzând că el rămâne tăcut.

Continuă să se uite la el, așteptând indicația care să-i spună ce să fie. Sub constrângerea prezenței lui, ea își aruncase

convingerile la gunoiul unei existențe anterioare. Nu voia nici una dintre ele, dacă el n-o voia.

– Observă că nu sporovăiește aiurea, ordonă Joseph, ca și cum nu și-ar fi zâmbit în viața lor. Cât de repede a făcut apel la seriozitatea ta! De asemenea, în anumite privințe, e meticulos. De exemplu, în această seară, a pregătit totul – mâncarea, vinul, lumânările, chiar și conversația. Putem spune că, dovedind o eficiență în stil israelian, a pus a cale o campanie completă pentru a și-o captura de unul singur pe Ioana.

– Dezgustător, zise ea grav, studiindu-și brățara.

– Între timp, îți spune că ești cea mai strălucită actriță de pe lume, ceea ce, încă o dată, presupun că nu te îngrozește iremediabil. Stăruie să te confunde cu Sfânta Ioana, dar, de acum, nu mai ești chiar așa de supărată că viața și teatrul sunt inseparabile pentru el. Sfânta Ioana, îți spune, a fost eroina lui de prima dată când a citit despre ea. Ea a fost femeie, însă a trezit cu succes conștiința de clasă a țărănimii franceze și a condus-o în luptă împotriva asupritorilor imperialiști britanici. Ea a fost o adevărată revoluționară care a aprins flacăra libertății pentru popoarele exploatate ale lumii. I-a transformat pe sclavi în eroi. Asta este concluzia analizei sale critice. Vocea lui Dumnezeu adresându-i-se nu e altceva decât propria conștiință revoluționară cerându-i să reziste colonialiștilor. Nu poate fi adevărata voce a lui Dumnezeu, pentru că Michel a hotărât că Dumnezeu a murit. Poate că n-ai fost conștientă de toate aceste implicații când ai jucat rolul?

Ea încă își făcea de lucru cu brățara.

– Păi, poate că mi-au scăpat câteva dintre ele, recunoscu nepăsătoare, dar privi în sus și îi întâlni dezaprobarea de granit. Hristoase! exclamă ea.

– Charlie, te previn în modul cel mai sincer să nu-l tachinezi niciodată pe Michel cu glumițele tale occidentale. Are un simț al umorului capricios, care nu înghite glumele făcute pe seama lui, mai ales de către o femeie.

Făcu o pauză pentru ca admonestarea să fie asimilată.

– Foarte bine. Mâncarea e groaznică, dar pe tine te lasă rece. El a comandat friptură și nu știe că tu treci printr-una dintre fazele tale vegetariene. Mănânci puțin, ca să nu-l jignești. Într-o scrisoare ulterioară, îi spui că a fost cea mai rea friptură pe care ai mâncat-o vreodată, dar și cea mai bună. Singurul lucru la care poți să te gândești în timp ce vorbește e vocea lui vie, pasionată, și frumoasa fată arabă aflată dincolo de lumânare. Da?

Ea ezită, apoi zâmbi.

– Da.

– Te iubește, îți iubește talentul, o iubește pe Sfânta Ioana. „Pentru colonialiștii britanici, ea era o criminală, îți spune el. La fel erau toți luptătorii pentru libertate. Așa era George Washington, așa era Mahatma Gandhi, așa era Robin Hood. Așa sunt soldații secreți ai luptei irlandezilor pentru libertate." Acestea nu sunt chiar idei noi pe care le exprimă, dar, cu vocea lui ferventă de oriental, atât de plină de – cum să-i spunem? – naturalețe animală, ele au un efect hipnotic asupra ta, dau o nouă viață vechilor clișee, sunt ca o redescoperire a dragostei. „Pentru britanici, îți zice, oricine luptă cu teroarea colonialiștilor este el însuși un terorist. Britanicii sunt toți dușmanii mei, toți în afară de tine. Britanicii au dat țara mea pe mâna sioniștilor, ei i-au expediat pe evreii din Europa către noi, cu ordinul de a face Vest din Est. «Mergeți și îmblânziți Orientul pentru noi, au spus. Palestinienii sunt gunoi, o să fie niște culi buni pentru voi!» Bătrânii colonizatori britanici erau obosiți și înfrânți, așa că ne-au dat pe mâna noilor colonizatori care aveau zelul și neîndurarea pentru a tăia nodul. «Nu vă faceți probleme cu arabii, le-au zis britanicii. Vă promitem să ne uităm în altă parte în timp ce vă ocupați de ei.»" Ascultă. Asculți?

„Jose, când nu te-am ascultat?"

– În seara asta, Michel e un profet pentru tine. Nimeni nu și-a mai concentrat vreodată întreaga forță a fanatismului doar asupra ta. Convingerea lui, angajamentul lui, devotamentul lui – toate iradiază din el când vorbește. În teorie, firește, deja propovăduiește pentru cel convertit, dar, în

realitate, el sădește umanitatea în sacul de cârpă al vagilor tale principii de stânga. Că și tu îi spui într-o scrisoare ulterioară dacă e logic ca un sac de cârpă să dobândească umanitate. Vrei să-ți țină prelegeri: o face. Vrei să insiste pe vinovăția britanică: o face și pe asta. Cinismul tău protector este complet dat la o parte. Ești reînnoită. Cât de departe e el de prejudecățile tale de clasă mijlocie, încă neeradicate! De superficialele tale simpatii occidentale! Da? rosti el moale, ca și când ea ar fi pus o întrebare.

Ea dădu din cap că nu, iar el continuă plin de fervoarea împrumutată de la surogatul său arab.

– El ignoră cu desăvârșire că ești, în teorie, în întregime de partea lui, îți cere o obsesie totală față de cauză, o nouă conversiune. Te copleșește cu statistici, de parcă tu ai fi răspunzătoare. Peste două milioane de arabi creștini și musulmani alungați din patria lor și lipsiți de drepturi din 1948 încoace. Casele și satele lor dărâmate cu buldozerul – îți spune câte –, pământul lor furat prin legi la a căror elaborare n-au participat – îți recită numărul de dunami. Un dunam este 1 000 de metri pătrați. Îl întrebi și îți spune. Și, când ajung în exil, frații lor arabi îi masacrează și-i tratează ca pe niște gunoaie, iar israelienii le bombardează taberele și trag cu tunurile în ei din cauză că rezistă în continuare. Pentru că a te opune deposedării înseamnă să fii terorist, pe când a coloniza și a bombarda refugiați, a decima o populație – acestea sunt nefericite necesități politice. Pentru că 10 000 de arabi morți nu valorează cât un evreu mort. Ascultă!

Se apleacă și-i apucă încheietura.

– Nu există nici un liberal vestic care să ezite să se pronunțe împotriva nedreptăților din Chile, Africa de Sud, Polonia, Argentina, Cambodgia, Iran, Irlanda de Nord și alte locuri agitate la modă.

Strânsoarea lui deveni mai puternică.

– Însă cine are curajul să spună cu voce tare cea mai crudă glumă a istoriei: că 30 de ani de existență a Israelului i-au transformat pe palestinieni în noii evrei ai pământului? Știi

cum au descris sioniștii țara mea înainte de a pune mâna pe ea? „O țară fără popor pentru un popor fără țară.“ Noi nu existam! În mintea lor, sioniștii deja comiteau genocidul, iar tot ce le rămânea era fapta. Și voi, britanicii, ați fost arhitecții marii viziuni. Știi cum s-a născut Israelul? O putere europeană a făcut cadou un teritoriu arab unui lobby evreiesc. Și n-a consultat nici măcar un locuitor al teritoriului în cauză. Și acea putere a fost Anglia. Să-ți *descriu* cum s-a născut Israelul?... E târziu? Ești obosită? Trebuie să te întorci la hotel?

În vreme ce-i dădea răspunsurile pe care le voia, ea încă găsea timp să se minuneze în sinea ei de paradoxurile unui om care putea dansa cu atâtea din propriile umbre în conflict și să rămână totuși în picioare. O lumânare ardea între ei. Era înghesuită într-o sticlă neagră, unsuroasă și atacată constant de o bătrână molie bețivă pe care Charlie, din când în când, o împingea cu dosul mâinii, făcând brățara să sclipească. La lucirea ei, în timp ce Joseph își torcea povestea în jurul ei, ea îi urmărea fața puternică, disciplinată, alternând cu cea a lui Michel, ca două imagini suprapuse pe aceeași placă fotografică.

– Ascultă! Asculți?

„Jose, ascult. Michel, ascult.“

– M-am născut într-o familie patriarhală, nu departe de orașul El Khalil, pe care evreii îl numesc Hebron.

Se opri, cu ochii lui negri viguros ațintiți asupra ei.

– El Khalil, repetă el. Amintește-ți numele, este foarte important pentru mine din multe motive. Ții minte „Khalil“? Spune-l!

Ea îl spuse. El Khalil.

– El Khalil este un mare centru al credinței pure a Islamului. În limba arabă, cuvântul înseamnă „prieten al lui Dumnezeu“ Oamenii din El Khalil, sau Hebron, sunt elita Palestinei. Și o să-ți zic o mică glumă care o să te facă să râzi foarte tare. Există o credință că singurul loc de unde evreii n-au fost niciodată exilați e muntele Hebron, aflat la sud de oraș. Este deci posibil ca prin venele mele să curgă sânge

evreiesc. Totuși, nu mă simt rușinat. Nu sunt antisemit, sunt doar antisionist. Mă crezi?

Nu așteptă să primească asigurări. Nu avea nevoie.

– Eram cel mai mic dintre patru frați și două surori. Toată lumea lucra pământul, tatăl meu era *mukhtar*, sau șef, ales de bătrânii înțelepți. Satul nostru era vestit pentru smochinele și strugurii lui, pentru luptătorii și femeile sale, la fel de frumoase și supuse ca tine. Majoritatea satelor sunt vestite pentru un singur lucru. Al nostru era vestit pentru o mulțime.

– Firește, murmură ea.

Dar el era departe, departe de a se simți tachinat.

– Totuși, cel mai vestit era pentru sfaturile înțelepte ale tatălui meu, care credea că musulmanii trebuie să facă o societate comună cu creștinii și evreii, la fel cum profeții lor trăiau armonios împreună în Cer, cu un singur Dumnezeu. Îți povestesc o mulțime despre tatăl meu, familia mea, satul meu. Acum și mai târziu. Tatăl meu îi admira pe evrei. Studiase sionismul și-i plăcea să-i cheme în sat și să stea de vorbă cu ei. I-a obligat pe frații mei mai mari să învețe ivrit. Ca băiat, îi ascultam noaptea pe bărbați cântând cântece ale vechilor războaie. Ziua, duceam calul bunicului meu la apă și auzeam poveștile călătorilor și negustorilor ambulanți. Când îți descriu acest paradis, sună ca și cum ți-aș spune poezie adevărată. Pot face asta. Am acest dar. Cum dansam *dabke*[1] în piața satului și ascultam *oud*[2]-ul, în timp ce bătrânii jucau table și fumau din *narjeel*[3]-e.

Cuvintele nu însemnau nimic pentru ea, dar era destul de înțeleaptă ca să nu-l întrerupă.

– În realitate, după cum recunosc de bunăvoie în fața ta, îmi amintesc puține despre astfel de lucruri. În realitate, transmit amintirile bătrânilor mei, pentru că astfel supraviețuiesc tradițiile noastre în exilul taberelor. Cu trecerea generațiilor, tot mai mult trebuie să ne trăim patria prin memoria bătrânilor

1 Dans popular arab (n.red.)
2 Instrument muzical cu coarde și în formă de pară (n.red.)
3 Narghilea (n.red.)

noștri. Sioniștii îți vor spune că n-am avut nici o cultură, că n-am existat. Îți vor spune că eram degenerați, că trăiam în colibe de pământ și umblam îmbrăcați în zdrențe împuțite. Îți vor spune, cuvânt cu cuvânt, lucrurile care erau spuse despre evrei de către antisemiții Europei. Adevărul, în ambele cazuri, e același: eram un popor nobil.

O înclinare a capului său întunecat sugeră că acele două identități ale sale căzuseră de acord asupra acestui fapt.

– Îți descriu viața noastră de țărani și multele sisteme complicate prin care era menținută comunitatea satului nostru. Culegerea strugurilor, cum tot satul mergea împreună în vie sub conducerea *mukhtar*-ului, tatăl meu. Cum frații mei mai mari și-au început instruirea într-o școală pe care voi britanicii ați înființat-o, în timpul Mandatului[1]. O să râzi, dar tatăl meu credea și în britanici. Cafeaua era ținută caldă la orice oră a zilei, în casa de oaspeți a satului, ca să nu se poată vreodată spune despre noi: „Acest sat e prea sărac, acești oameni sunt inospitalieri cu străinii“ Vrei să știi ce s-a întâmplat cu calul bunicului meu? L-a vândut pentru o pușcă, pentru a-i putea împușca pe sioniști atunci când ne atacau satul. Sioniștii l-au împușcat pe el în schimb. L-au făcut pe tatăl meu să stea lângă ei când au făcut-o. Tatăl meu, care credea în ei.

– Și acest lucru e adevărat?

– Firește.

Dar ea nu putea să-și dea seama dacă Joseph sau Michel era cel care răspundea, și știa că el chiar asta vroia.

– Mă refer la războiul din ’48 ca la „Catastrofă“ Niciodată războiul, ci Catastrofa. În Catastrofa din ’48, îți spun, s-au dezvăluit fatalele slăbiciuni ale unei societăți pașnice. Nu aveam nici un fel de organizare, nu ne puteam apăra împotriva agresorului înarmat. Cultura noastră se păstra în mici

[1] Mandatul britanic pentru Palestina a fost o împuternicire legală pentru administrarea Palestinei, care a fost aprobată oficial de Consiliul Ligii Națiunilor în 24 iulie 1922 și care a intrat în vigoare în 26 septembrie 1923. (n.red.)

comunități, fiecare suficientă sieși, economia noastră la fel. Dar, aidoma evreilor din Europa înainte de Holocaust, ne lipsea unitatea politică și aceasta a fost căderea noastră, și prea adesea comunitățile noastre luptau una împotriva alteia, ceea ce este blestemul arabilor de pretutindeni, și, poate, al evreilor. Deci, vrei să știi ce au făcut sioniștii cu satul meu? Pentru că nu am fugit, ca vecinii noștri?

Ea știa și nu știa. Nu conta, pentru că el nu-i dădea nici o atenție.

– Au făcut bombe din butoaie umplute cu petrol și explozibil și le-au dat drumul din vârful dealului, arzându-ne femeile și copiii. Ți-aș putea vorbi o săptămână doar despre torturile la care a fost supus poporul meu. Mâini tăiate. Femei violate și arse. Copii cu ochii scoși.

Încă o dată, îl puse la încercare, dorind să descopere dacă el credea în ce zicea. Dar el nu-i dădea nici un indiciu dincolo de o intensă solemnitate a expresiei, care s-ar fi potrivit oricăruia din rolurile lui.

– Îți șoptesc cuvintele „Deir Yasseen“ Le-ai mai auzit vreodată? Știi ce înseamnă?

„Nu, Michel, nu le-am mai auzit vreodată.“

Păru mulțumit.

– Atunci, întreabă-mă acum: „Ce înseamnă *Deir Yasseen?*“

O făcu.

– Vă rog, domnule, ce înseamnă *Deir Yasseen?*

– Încă o dată, o să-ți răspund ca și cum aș fi văzut întâmplându-se ieri, sub ochii mei. În micul sat arab Deir Yasseen, pe 9 aprilie 1948, 254 de săteni – bătrâni, femei și copii – au fost măcelăriți de trupele teroriste ale sioniștilor în timp ce bărbații munceau la câmp. Femeilor însărcinate li s-au ucis în pântece copiii nenăscuți. Majoritatea trupurilor au fost aruncate într-o fântână. În câteva zile, aproape o jumătate de milion de palestinieni fugiseră din țară. Satul tatălui meu a fost o excepție. „Vom rămâne, a spus. Dacă plecăm în exil, sioniștii nu ne vor lăsa niciodată să ne întoarcem.“ El chiar credea că voi, britanicii, o să vă întoarceți să ne salvați. Nu înțelegea

că ambițiile voastre imperialiste cereau implantarea unui aliat docil al Occidentului în inima Orientului Mijlociu.

Îi simți privirea și se întrebă dacă era conștient de retragerea ei interioară sau dacă era hotărât s-o ignore. Numai după aceea, îi trecu prin cap că o încuraja deliberat să se îndepărteze de el, în tabăra opusă.

– Timp de aproape 20 de ani după Catastrofă, tatăl meu s-a ținut de ce mai rămăsese din sat. Unii ziceau că-i încăpățânat, alții, nebun. Compatrioții din afara Palestinei, spuneau că-i colaboraționist. Dar ei nu știau nimic. Nu simțiseră cizma sionistă pe grumaz. Peste tot în jurul nostru, în zonele învecinate, lumea era alungată, bătută, arestată. Sioniștii le confiscau pământurile, le dărâmau casele cu buldozerul și construiau noi așezări în care nici unui arab nu i se mai îngăduia să trăiască. Dar tatăl meu era un om al păcii și înțelepciunii, așa că, pentru o vreme, i-a ținut pe sioniști departe de poarta noastră.

Din nou, vru să-l întrebe: „E adevărat?“ Dar, din nou, fu prea târziu.

– Însă, în războiul din ’67, când tancurile s-au apropiat de satul nostru, am fugit și noi peste Iordan. Cu lacrimi în ochi, tata ne-a adunat și ne-a zis să ne strângem lucrurile. „Pogromurile urmează să înceapă“, a spus. L-am întrebat – eu, cel mai mic, neștiutorul: „Tată, ce-i aia pogrom?“ A răspuns: „Ceea ce occidentalii le-au făcut evreilor, sioniștii o să ne facă nouă. Au cucerit o mare victorie și-și pot permite să fie generoși. Dar vitejia lor nu se regăsește în politica lor“. Până la moarte, n-am să uit cum mă uitam la mândrul meu tată intrând în coliba mizerabilă care era casa noastră. Vreme îndelungată, rămânea în prag, adunându-și puterile ca să-l treacă. Nu plângea, dar stătea zile întregi pe o ladă plină cu cărțile lui și nu mânca nimic. „Am intrat în mormânt, zicea. Coliba asta o să-mi fie mormântul.“ Din momentul sosirii noastre în Iordania, am devenit cetățeni apatrizi, fără acte, drepturi, viitor sau loc de muncă. Școala mea? Un șopron de tinichea plin până sus cu muște grase și copii subnutriți.

Fatah[1]-ul mă învață. E mult de învățat. Cum să tragi cu arma. Cum să lupți cu agresorul sionist.

Se opri și, la început, ea crezu că îi zâmbea, dar nu era nici un pic de voioșie în expresia lui.

– „Lupt, deci exist“, declară liniștit. Știi cine a spus asta, Charlie? Un sionist. Un sionist pașnic, patriot, idealist, care a ucis mulți britanici și palestinieni prin metode teroriste, dar, pentru că el e sionist, nu-i terorist, ci erou și patriot. Știi cine era el când a spus aceste cuvinte, sionistul nostru pașnic, civilizat? Prim-ministrul unei țări numite Israel. Știi de unde vine acest prim-ministru terorist? Din Polonia. Poți să-mi zici, te rog – tu, o englezoaică școlită, mie, unui simplu țăran apatrid –, poți să-mi spui, te rog, cum s-a întâmplat ca un polonez să ajungă să conducă țara mea, Palestina, un polonez care există numai pentru că luptă? Poți să-mi explici, te rog, în virtutea căror principii de drept englezesc, de imparțialitate englezească și de fair play, conduce acest om țara *mea?* Și ne face pe *noi* teroriști?

Întrebarea îi scăpă înainte de a avea vreme s-o cenzureze. Nu o gândise ca pe o provocare. Țâșnise de la sine, din haosul pe care îl semănase în ea.

– Ei bine, *tu* poți?

El nu răspunse, dar totuși nu evită întrebarea. O acceptă. Ea avu o impresie de moment că o așteptase. Apoi, el râse, nu foarte drăguț, se întinse spre paharul său și-l ridică înspre ea.

– Fă un toast pentru mine, îi ceru. Hai! Ridică-ți paharul. Istoria aparține câștigătorilor. Ai uitat acest adevăr simplu? Bea cu mine!

Cu îndoială, își ridică paharul spre el.

---

[1] Acronim inversat din numele arab Harakat al-Tahrir al-Watani al-Filastini (Mișcarea Națională pentru Eliberarea Palestinei), facțiune palestiniană majoră și cel mai mare constituent al organizației pentru Eliberarea Palestinei, o confederație pluripartidistă. Acronimul FATAH este creat din numele complet HArakat al-TAhrir al-Watani al-Filastini, devenind HATAF, ceea ce, fiindcă înseamnă „Moarte“ în arabă, a fost inversat, devenind FATAH, care înseamnă „Cucerire“ (n.red.)

– Micului, viteazului Israel, rosti el. Pentru supraviețuirea sa miraculoasă, grație unui subsidiu american de șapte milioane de dolari pe zi și întregii puteri a Pentagonului dansând după cum îi cântă.

Fără să bea, puse din nou paharul jos. Ea făcu la fel. Cu acest gest, melodrama păru temporar încheiată.

– Iar tu, Charlie, asculți. Foarte îngrozită. Uimită. De romantismul său, de frumusețea sa, de fanatismul său. N-are nici un fel de reticențe. Nici un fel de inhibiții occidentale. Merge – sau țesutul imaginației tale respinge durerosul transplant?

Luându-i mâna, începu să-i exploreze palma cu vârful degetului.

– Și engleza lui e în stare să descrie toate chestiile astea, nu-i așa? zise încercând să câștige timp.

– Are un vocabular încărcat de jargon și o provizie impresionantă de expresii retorice, statistici discutabile și citate întortocheate. În ciuda acestui fapt, transmite încântarea unei minți tinere și pasionate, și încă a uneia în expansiune.

– Și ce face Charlie în toată vremea asta? Sunt doar înțepenită acolo, nu-i așa, arătând ridicolă, sorbindu-i fiecare cuvânt? Îl încurajez? Ce fac?

– În conformitate cu scenariul, performanța ta e practic irelevantă. Michel te hipnotizează pe jumătate, de dincolo de lumânare. Așa descrii mai târziu într-una dintre scrisorile tale. „Cât voi trăi, n-am să uit frumoasa ta față de dincolo de lumânare, în prima noastră seară împreună.“ Nu e prea pasionat pentru tine, prea kitsch?

Îi lăsă mâna.

– Ce scrisori? De unde primim tot timpul scrisori?

– Pe moment, să cădem doar de acord că, mai târziu, îi vei scrie. Să te mai întreb o dată, merge? Sau îl împușcăm pe autor și ne ducem acasă?

Luă o gură de vin. Apoi, încă una.

– Merge. Până acum, merge.

– Și scrisoarea... nu-i prea mult... ești de acord?

– Dacă nu poți spune totul într-o scrisoare de dragoste, atunci unde?

– Excelent. Atunci, așa îi scrii și așa curge ficțiunea până acum. Cu excepția unui mic aspect. Aceasta nu este prima ta întâlnire cu Michel.

Fără urmă de teatralitate, ea puse cu zgomot paharul pe masă.

O nouă emoție pusese stăpânire pe el.

– Ascultă-mă, îi zise aplecându-se înainte, iar lumina lumânării i se reflectă în tâmpla bronzată, ca soarele într-un coif. Ascultă-mă, repetă. Asculți?

Din nou, nu se deranjă să aștepte un răspuns.

– Un citat dintr-un filosof francez: „Cea mai mare crimă e să nu facem nimic de teamă că nu putem face decât prea puțin“ Nu ți se aprinde nici un beculeț?

– Isuse! rosti Charlie moale, și un impuls o făcu să-și petreacă brațele în jurul pieptului, într-un gest de apărare.

– Să continui? Oricum, continuă: Nu-ți amintește de cineva? „Există doar un război de clasă și acesta are loc între colonialiști și colonizați, între capitaliști și cei exploatați. Sarcina noastră e să aducem războiul acasă la cei care l-au stârnit. Milionarilor rasiști care privesc Lumea a Treia ca pe moșia lor. Corupților șeici bogați ai petrolului, care au vândut dreptul din naștere al arabilor.“

Se opri, observând cum capul îi alunecase între mâini.

– Jose, oprește-te, șopti ea. E prea mult. Hai acasă.

– „Ațâțătorilor imperialiști la război, care îi înarmează pe agresorii sioniști. Nătângei burghezii occidentale, care ea însăși e sclava inconștientă și perpetuatoarea propriului sistem.“ De-abia mai sufla, dar, cu toate acestea, vocea lui era și mai penetrantă: „Lumea ne spune că nu trebuie să atacăm femei și copii nevinovați. Dar vă spun că nu mai există așa ceva: nevinovăția. Pentru fiecare copil care moare de foame în Lumea a Treia, e un copil în Occident care i-a furat mâncarea...“

– Oprește-te! repetă ea printre degete, acum extrem de sigură pe terenul ei. Destul. Mă predau.

Dar el îşi continuă recitarea:

– „Când aveam 6 ani, am fost gonit de pe pământul nostru. Când aveam 8, am intrat în Ashbal“ „Ce e Ashbal, te rog?“ Hai, Charlie, aceasta era întrebarea ta. Tu m-ai întrebat.... ai ridicat mâna: „Ce e Ashbal, te rog?“ Cum am răspuns?

– Miliţii ale copiilor, rosti ea cu capul între mâini. O să vomit, Jose. Acum.

– „Când aveam 10 ani, m-am ghemuit într-un adăpost improvizat, în timp ce sirienii revărsau rachete asupra taberei noastre. Când aveam 10 ani, mama şi sora mea au fost ucise în timpul unui raid aerian sionist.“ Continuă, te rog, Charlie, completează povestea vieţii mele.

Îi apucase din nou mâna, de astă dată cu ambele mâini, şi i-o lovea cu blândeţe de masă, în semn de reproş.

– „Dacă pot fi bombardaţi copiii, ei pot şi să lupte“, îi reaminti el. Şi dacă formează o colonie? Atunci? Continuă!

– Atunci, trebuie ucişi, murmură fără voia ei.

– Şi dacă mamele lor îi hrănesc şi-i învaţă să ne fure căminele şi să-i bombardeze pe ai noştri în exil?

– Atunci, mamele lor sunt în linia întâi, împreună cu soţii lor. Jose...

– Deci, ce trebuie să facem cu ei?

– Ei trebuie, de asemenea, ucişi. Dar nu-l credeam atunci, şi nu-l cred acum.

Îi ignoră protestele şi îşi lansă declaraţiile de dragoste eternă:

– Ascultă. Prin găurile pentru privit ale cagulei mele, în timp ce-ţi transmiteam mesajul forumului, ţi-am observat faţa captivată îndreptată spre mine. Părul tău roşu. Trăsăturile tale puternice, revoluţionare. Nu e o ironie faptul că, la prima noastră întâlnire, eu eram pe scenă şi tu în rândul publicului?

– Nu eram captivată! Mă gândeam că săriseşi bine de tot peste cal şi aveam de gând să ţi-o spun pe şleau!

El era neclintit.

– Orice ai simţit atunci, aici, în acest motel din Nottingham, sub influenţa mea hipnotică, îţi aminteşti acum. Deşi nu-mi

poți vedea fața, îmi spui, cuvintele mele ți-au rămas de atunci întipărite în memorie. De ce nu?... Hai, Charlie! E în scrisoarea ta către mine!

Ea nu putea fi clintită. Nu încă. Dintr-odată, pentru întâia oară de când începuse povestea lui Joseph, Michel devenise pentru ea o creatură distinctă, vie. Până în acel moment, realiză ea, folosise inconștient trăsăturile lui Joseph pentru a-și descrie amantul imaginar, și vocea lui Joseph, pentru a-i însoți declamațiile. Acum, ca o celulă ce se divide, cei doi bărbați deveniseră ființe independente și în conflict, iar Michel își dobândise propria dimensiune în realitate. Revăzu sala de clasă nemăturată, cu poza lui Mao unduindu-se și cu băncile ei scrijelite. Văzu rândurile de capete inegale, de la afro la Isus și înapoi, și pe Al cel Lung prăbușit lângă ea, într-o stare de plictiseală alcoolică. Iar pe podium văzu izolata, indescifrabila figură a viteazului nostru reprezentant din Palestina – mai scund decât Joseph, poate și o idee mai solid, deși era greu de spus, pentru că era învăluit în masca sa neagră și informa sa bluză kaki, și *kaffiyeh*[1]-ul său alb cu negru. Dar mai tânăr, cu siguranță, și mai fanatic. Își aminti de buzele sale ca de pește, inexpresive în cușca lor de cârpă. Își aminti de batista roșie legată sfidător în jurul gâtului, și de mâinile înmănușate însoțind cuvintele cu gesturi. Întâi de toate, își aminti vocea: nu guturală, cum se așteptase, ci literară și amabilă, în contrast macabru cu mesajul său setos de sânge. Dar nu era a lui Joseph. Și-l aminti oprindu-se, nu ca Joseph, pentru a reformula o propoziție stângace, vânată pentru dibăcia gramaticală: „Arma și Reîntoarcerea sunt una pentru noi... imperialist e oricine nu ne ajută în revoluția noastră... A nu face nimic înseamnă a contrasemna nedreptatea..."

– Te-am iubit de la început, explică Joseph pe același ton de pretinsă aducere-aminte. Sau asta îți spun acum. Odată conferința încheiată, am cercetat cine ești, dar nu m-am simțit în stare să te abordez în fața atâtor oameni. De asemenea,

[1] Baticul purtat de palestinieni (n.red.)

eram conştient că nu-ţi pot arăta chipul meu, care e una din marile mele atracţii. Aşadar, am hotărât să te caut la teatru. Am făcut cercetări, te-am urmărit până la Nottingham. Iată-mă. Te iubesc la nesfârşit, semnat Michel!

Ca şi cum ar fi făcut penitenţă, Joseph dădu un spectacol din a se agita pentru a-i fi ei bine: îi umplu paharul, comandă cafea – nu foarte dulce, cum îi plăcea ei –, voia cumva să se spele? Nu, mulţumesc, sunt în regulă. Televizorul arăta la ştiri un politician rânjind, în timp ce cobora scara unui avion. Ajunse la ultima treaptă fără să păţească nimic.

Odată încheiate gesturile sale de bunăvoinţă, Joseph privi semnificativ în jurul tavernei, apoi spre Charlie, iar vocea sa deveni esenţa spiritului practic:

– Deci, Charlie. Tu eşti pentru el Ioana. Dragostea lui. Obsesia lui. Personalul a plecat acasă, noi doi suntem singuri în sufragerie. Admiratorul tău fără mască şi cu tine. E trecut de miezul nopţii şi am vorbit mult prea mult, deşi de abia am început să-ţi spun ce e în sufletul meu sau să te întreb despre tine, pe care te iubesc dincolo de orice închipuire, o astfel de experienţă e complet nouă pentru mine etc. Mâine e duminică, tu nu ai nici un angajament, eu am închiriat o cameră la motel. Nu fac nici o încercare de a te convinge. Nu e stilul meu. Şi poate că îţi respect prea mult demnitatea. Sau poate că sunt prea mândru ca să cred că ai nevoie de persuasiune. Fie vii cu mine ca un tovarăş de arme, o iubită liberă, de la soldat la soldat – fie nu vii. Cum reacţionezi? Eşti brusc nerăbdătoare să te întorci la Astral Commercial and Private Hotel, lângă gară?

Se uită la el, apoi în cealaltă parte. Avea pregătită o jumătate de duzină de răspunsuri glumeţe, dar şi le cenzură. Figura mascată, complet distinctă de la forum deveni încă o dată o abstracţie. Joseph, nu străinul, pusese întrebarea. Şi ce era de zis când, în imaginaţia ei, erau deja culcaţi alături, capul tuns al lui Joseph odihnindu-se pe umărul ei, trupul puternic şi plin de răni al lui Joseph întins alături de al ei, în timp ce ea scotea din el adevărata lui fire?

– De fapt, Charlie – după cum ne-ai spus-o tu însăți –, te-ai culcat cu o mulțime de bărbați pentru mai puțin, aș zice.

– O, pentru mult mai puțin, fu ea de acord, descoperindu-și un interes brusc față de solnița din plastic.

– Porți bijuteria lui scumpă. Ești singură într-un oraș dezolant. Te-a fermecat – a flatat-o pe actriță, a însuflețit-o pe revoluționară. Cum e posibil să-l refuzi?

– Mi-a dat și de mâncare, îi reaminti. Chiar dacă mă abțineam de la carne.

– E tot ceea ce o fată occidentală plictisită a visat vreodată, aș spune.

– Jose, pentru numele lui Dumnezeu, șopti ea, nefiind în stare măcar să se uite la el.

– Deci, rosti el vioi, făcând semn după nota de plată. Felicitări. Până la urmă, ți-ai găsit sufletul-pereche.

O brutalitate misterioasă pusese stăpânire pe comportarea lui. Avea sentimentul ridicol că acceptarea ei îl înfuriase. Îl urmări achitând nota de plată, îl văzu punând chitanța în buzunar. Păși după el în aerul nopții. „Sunt o fată de două ori oferită, gândi. Dacă-l iubești pe Joseph, îl iei pe Michel. M-a codoșit pentru fantoma lui din teatrul realității."

– În pat, îți zice că adevăratul său nume e Salim, dar că acesta este un mare secret, spuse Joseph nepăsător în timp ce se urcau în mașină. El preferă să i se zică Michel. Parțial din motive de securitate, parțial pentru că e deja ușor îndrăgostit de decadența europeană.

– Îmi place mai mult Salim.

– Dar îi spui Michel.

„Cum vreți voi", gândi. Dar pasivitatea era o păcăleală chiar și pentru ea însăși. Își putea simți mânia în mișcare, încă foarte adânc, dar urcând, urcând.

Motelul arăta precum clădirea joasă a unei fabrici. La început, nu găsiră loc de parcare, apoi un microbuz Volkswagen alb înaintă, ca să le facă loc, iar ea zări figura lui Dimitri la volan. Ținând strâns orhideele, așa cum o instruise

Joseph, așteptă până ce el își puse haina roșie, apoi traversă pe urmele lui zona asfaltată până la veranda din față, dar în silă, păstrând distanța. Joseph îi căra geanta de umăr și frumoasa lui geantă neagră. „Dă-mi-o înapoi, e a mea." În hol, cu coada ochiului, îi văzu pe Raoul și pe Rachel stând sub fâșia de lumină meschină, citind notițe referitoare la drumurile de a doua zi. Se uită la ei. Joseph merse la recepție și ea se trase mai aproape, ca să vadă cum semnează în registru, deși el îi spusese anume să n-o facă. Nume arab, naționalitate libaneză, adresa, un apartament din Beirut. Comportament dispre-țuitor: un om cu stare, gata la fiecare pas să se simtă ofensat. „Ești bun", gândi amărâtă, în timp ce încerca să-l urască. Fără risipă de gesturi, însă stil din belșug, și-ți faci rolul să fie al tău. Plictisitul director de noapte îi aruncă o privire pofticioasă, dar nu-i arătă nimic din lipsa de respect cu care era obișnuită. Hamalul le cără bagajele pe un imens cărucior de spital. „Port o rochie albastră și o brățară de aur, și lenjerie de la Persephone, din München, și o să-l mușc pe primul țăran care mă face curvă." Joseph o apucă de braț și mâna lui îi arse pielea. Se eliberă cu o smucitură. „Du-te-n mă-ta!" Pe o sugestie de cântec gregorian murmurat de un casetofon, își urmară bagajele de-a lungul unui coridor cenușiu, cu uși vop-site în culori pastelate. Dormitorul lor avea un pat dublu, grande luxe și steril ca o sală de operații.

– Hristoase! explodă ea uitându-se împrejur cu o dușmănie neagră.

Hamalul se întoarse surprins spre ea, dar îl ignoră. Văzu un castron cu fructe, o frapieră, două pahare și o sticlă de vodcă așteptând lângă pat. O vază pentru orhidee. Le aruncă înăuntru. Joseph dădu un bacșiș hamalului, căruciorul scoase un scârțâit de plecare și brusc fură singuri, cu un pat de mărimea unui teren de fotbal, doi tauri minoici în cărbune, asigurând cu gust atmosfera erotică, și un balcon cu o vedere nestingherită asupra parcării. Luând sticla de vodcă din frapieră, Charlie își turnă o porție zdravănă și se trânti pe marginea patului.

– Noroc, bătrâne! spuse ea.

Joseph era încă în picioare, privind-o fără expresie.

– Noroc, Charlie, răspunse, deși nu avea pahar.

– Deci, ce facem acum? Jucăm Monopoly? Sau asta e marea scenă pentru care am cumpărat biletele? Vocea i se ridică: Vreau să spun, cine dracu' suntem noi aici? Doar ca să știu? *Cine?* Bine? Doar cine?

– Știi foarte bine cine suntem, Charlie. Suntem doi amanți bucurându-se de luna noastră de miere în Grecia.

– Credeam că suntem într-un motel din Nottingham.

– Jucăm amândouă rolurile deodată. Am crezut că ai înțeles asta. Stabilim trecutul și prezentul.

– Pentru că suntem în criză de timp.

– Să spunem: pentru că vieți omenești sunt în primejdie.

Luă o altă dușcă de vodcă, iar mâna îi era fermă ca o stâncă, deoarece așa îi era atunci când dispoziția neagră punea stăpânire pe ea.

– Vieți de evrei, îl corectă.

– Se deosebesc de alte vieți?

– Pe dracu' că da! Isuse Hristoase! Vreau să zic că îi poate bombarda Kissinger pe amărâții ăia de cambodgieni până la loc comanda. Nimeni nu ridică un deget. Israelienii îi pot toca mărunt pe palestinieni când au chef. Dar doi rabini doborâți la Frankfurt sau oriunde... vreau să spun că ăsta e cu adevărat un dezastru internațional prima-ntâi, nu?

Ea se uita dincolo de el, la un dușman imaginar, dar cu coada ochiului îl văzu făcând un pas hotărât în direcția ei și, pentru o clipă strălucitoare, crezu că avea de gând să-i înlăture reținerile o dată pentru totdeauna. Dar, în schimb, trecu dincolo de ea, spre fereastră, și descuie ușa balconului, poate pentru că avea nevoie de zgomotul circulației ca să-i acopere vocea.

– Toate sunt dezastre, răspunse el netulburat, uitându-se afară. Întreabă-mă ce simt locuitorii din Kiryat Shmonah când cad obuzele palestiniene. Întreabă-i pe kibbutznici despre vâjâitul katiușelor, câte 40 deodată, în vreme ce-și ascund copiii în adăposturi, prefăcându-se că totul e un joc.

Se opri și scoase un fel de oftat plictisit, ca și cum și-ar fi auzit prea adesea propriile argumente.

– Totuși, adăugă el, pe un ton mai practic, data viitoare când folosești acest argument, ți-aș sugera să-ți amintești că și Kissinger e evreu. Și asta are un loc în vocabularul politic cumva elementar al lui Michel.

Ea își duse degetele la gură și descoperi că plângea. El veni și se așeză lângă ea pe pat, iar ea așteptă să o cuprindă cu brațul sau să-i ofere argumente mai înțelepte, sau pur și simplu s-o posede, ceea ce i-ar fi plăcut cel mai mult, dar el nu făcu nimic din toate acestea. Se mulțumi s-o lase să jelească până când, ea, treptat, avu iluzia că și el s-a luat după ea și că jeleau împreună. Mai mult decât ar fi putut face orice cuvânt, tăcerea lui părea să ușureze ce aveau de făcut. Stătură așa o veșnicie, unul lângă celălalt, până ce ea își lăsă starea de sufocare să dea drumul unui oftat adânc, istovit. Dar el tot nu se mișcă – nici spre ea, nici în direcție opusă.

– Jose, șopti ea fără speranță, luându-i încă o dată mâna. Cine dracu' ești tu? Ce *simți* tu înăuntrul tuturor acelor încâlceli de sârmă ghimpată?

Ridicându-și capul, începu să asculte sunetele altor existențe, din încăperile vecine. Chicotitul certăreț al unui copil care nu-și găsea somnul. O ceartă conjugală stridentă. Auzi pași pe balcon și se uită împrejur, la timp ca s-o vadă pe Rachel într-un trening de frotir, înarmată cu o trusă de baie și un termos, trecând peste prag în cameră.

Stătea întinsă, prea istovită ca să doarmă. Nottingham nu a fost niciodată așa. De la ușa cealaltă se deslușea sunetul estompat al cuiva care telefonează și crezu că recunoaște vocea. Era întinsă în brațele lui Michel. În brațele lui Joseph. Îi era dor de Al. Era la Nottingham, cu dragostea vieții ei, era în siguranță în propriul pat din Camden, era în camera pe care afurisita de maică-sa încă o numea camera copiilor. Zăcea cum zăcuse în copilărie, după ce o trântise calul, privindu-și filmul vieții și explorându-și mintea cum își explorase

trupul, pipăind pe rând fiecare bucățică, evaluând vătămările. Un kilometru mai încolo, de cealaltă parte a patului, Rachel stătea întinsă, citind Thomas Hardy într-o ediție broșată, la lumina unei lămpi mici.

– Pe cine are, Rache? spuse. Cine-i cârpește ciorapii și-i curăță pipele?

– Mai bine l-ai întreba pe el, nu, dragă?

– Tu?

– N-ar merge, nu-i așa? Nu pe termen lung.

Charlie picoti, încă încercând să-și dea seama ce-i cu el.

– A fost luptător, spuse.

– Cel mai bun, zise Rachel încântată. Încă e.

– Cum își alege atunci luptele?

– Ele sunt alese pentru el, nu? rosti Rachel încă adâncită în cartea ei.

Charlie încercă s-o provoace:

– A avut o soție odată. Ce s-a întâmplat cu ea?

– Îmi pare rău, dragă, zise Rachel.

– „A sărit sau a fost împinsă?“ îți pui întrebarea, reflectă Charlie neluând în seamă mustrarea. Aș spune că al dracului ce ți-o pui. Nenorocita, ar trebui să fie cam cât șase cameleoni numai ca să meargă în același autobuz cu el.

Rămase tăcută o vreme.

– Cum ai intrat *tu* în treaba asta, Rache? întrebă și, spre surprinderea ei, Rachel își puse cartea pe burtă și-i zise.

Părinții ei erau evrei ortodocși din Pomerania. Se stabiliseră în Macclesfield după război și se îmbogățiseră în industria textilă.

– Filiale în Europa și un apartament de lux la Ierusalim, spuse neimpresionată.

Voiseră ca Rachel să meargă la Oxford și apoi să intre în firma familiei, dar ea preferase să studieze Biblia și Istoria evreilor la Universitatea Ebraică.

– Pur și simplu, s-a întâmplat, răspunse când Charlie insistă asupra pasului următor.

– Dar cum? stărui Charlie. De ce? Cine te-a cules, Rache, ce spun ei?

Rachel nu zise cum sau cine, însă spuse de ce. Cunoștea Europa și cunoștea antisemitismul. Și voise să le arate micilor eroi războinici sabra[1] cu nasul pe sus că putea lupta pentru Israel la fel de bine ca orice băiat.

– Și cu Rose cum e? rosti Charlie forțând nota.

– Cu Rose e complicat, răspunse Rachel ca și cum cu ea n-ar fi fost.

Rose fusese la Tineretul Sionist, în Africa de Sud, apoi venise în Israel neștiind dacă n-ar fi trebuit să rămână acolo și să lupte cu apartheidul.

– Cumva, ea se străduiește mai tare pentru că nu știe ce-ar trebui să facă, explică Rachel și, cu o fermitate care excludea continuarea discuției, se întoarse la *Primarul din Casterbridge*.

„O supraabundență de idealuri, gândi Charlie. Acum două zile, nu aveam nici unul.“ Se întrebă dacă avea vreunul acum. „Întreabă-mă dimineața.“ Pentru câtăva vreme, pe jumătate adormită, își imagină titluri: „FANTEZIILE UNEI FEMEI CELEBRE FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU REALITATEA“, „IOANA D'ARC ÎL ÎNȘALĂ PE UN ACTIVIST PALESTINIAN“ „Bine Charlie, da, noapte bună.“

Camera lui Becker era la câțiva metri mai încolo pe coridor și avea două paturi alăturate, singura modalitate a hotelului de a recunoaște faptul că o persoană era singură. Stătea întins pe unul din ele și se uita la celălalt, cu telefonul pe măsuța dintre ele. Peste zece minute va fi 1.30, și 1.30 era ora. Portarul de noapte își primise bacșișul și promisese să facă legătura. Era foarte treaz, ca adesea la acea oră. Pentru a gândi prea intens și a reacționa prea lent. Pentru a aduce totul în prim-planul gândirii și a uita ce se afla în fundal. Sau nu se afla. Telefonul sună la timp și vocea lui Kurtz se auzi imediat. „Unde o fi?“ se întrebă Becker. Auzi muzica unui casetofon în fundal și

---

1 Evreu născut în Israel (n.red.)

ghici corect că era vorba de un hotel. „Germania, își aminti. Un hotel din Germania vorbește cu un hotel din Delphi." Kurtz vorbea englezește, pentru că era mai puțin bătător la ochi, și vorbea cu un firesc care să nu-l alarmeze pe improbabilul ascultător nedorit. Da, totul era bine, îl asigură Becker, afacerea se derula frumos și nu prevedea încurcături imediate. Ce se auzea cu noul produs? întrebă.

– Avem cooperare de prima mână, îl asigură Kurtz pe tonul agresiv folosit pentru a-și aduna trupele dispersate. Te poți duce la depozit când vrei, n-o să fii dezamăgit de produs. Și mai e ceva.

Ca o regulă, Becker rareori își încheia cu un rămas-bun convorbirile telefonice cu Kurtz, iar Kurtz de asemenea. Era un lucru ciudat între ei doi, de parcă fiecare se lupta să scape de compania celuilalt. Totuși, de astă dată, Kurtz ascultă până la capăt, iar Becker făcu la fel. Dar, de îndată ce puse receptorul jos, Becker își văzu trăsăturile atractive în oglindă și le privi cu dezgust. În clipa aceea, îi păreau ca lanterna unui hoț și avea o dorință morbidă și copleșitoare de a o stinge pentru totdeauna: „Cine dracu' ești?... Ce simți?" Se trase mai aproape de oglindă. „Mă *simt* ca și cum m-aș uita la un prieten mort, sperând că va învia. Mă simt ca și cum mi-aș căuta, fără succes, vechile speranțe în altcineva. Mă simt un actor, cum ești tu, înconjurându-mă de versiuni ale identității mele, pentru că originalul s-a pierdut cumva pe drum. Dar, în realitate, nu simt nimic, pentru că sentimentele adevărate sunt subversive și contrarii disciplinei militare. Așadar, nu simt, dar lupt și, prin urmare, exist."

În oraș, umbla grăbit, cu pași mari și uitându-se dur înainte, ca și cum mersul l-ar fi plictisit, iar distanța, ca întotdeauna, ar fi fost prea mică. Era un oraș așteptând atacul și, de peste 20 de ani, văzuse prea multe orașe în aceeași situație. Lumea părăsise străzile, nu se mai auzea nici un copil. Doboară casele la pământ. Trage în tot ce mișcă. Autocarele și mașinile parcate zăceau abandonate de stăpânii lor, și numai Dumnezeu știa când îi vor mai vedea. Din când în când,

privirea lui ageră aluneca spre o ușă deschisă sau spre intrarea într-o alee neluminată, dar observarea era un lucru obișnuit pentru el și pasul nu-i încetinea. Ajungând la o stradă laterală, își înălță capul pentru a-i citi numele, dar din nou trecu mai departe, înainte de a coti iute într-un șantier. Un microbuz împopoțonat era parcat între mormane înalte de cărămizi. Stâlpii unei frânghii de rufe se înclinau lângă el, camuflând o antenă din sârmă, de 9 metri. Dinăuntru se auzea o muzică de-abia perceptibilă. Ușa se deschise, țeava unui pistol îi ținti fața ca un ochi ce-l scruta, apoi dispăru. O voce respectuoasă spuse: „Shalom" Intră și închise ușa după el. Muzica nu reușea să acopere de tot zumzetul slab al teleimprimatorului. David, operatorul din casa de la Atena, era ghemuit lângă el, iar doi dintre băieții lui Litvak îi țineau companie. Cu un semn din cap, Becker se așeză pe bancheta capitonată și începu să citească teancul gros de hârtii pregătite pentru sosirea lui.

Băieții îl priviră cu respect. Îi simți numărându-i baretele de metal în mințile lor avide, și probabil că îi știau faptele de eroism mai bine decât el însuși.

– Arată bine, Gadi, spuse cel mai îndrăzneț dintre cei doi.

Becker îl ignoră. Uneori, făcea notițe pe marginea unui paragraf, alteori, sublinia ceva. Când termină, înmână hârtiile băieților și le ceru să-l testeze până ce fu satisfăcut că-și știa replicile.

După ce ieși din microbuz, se opri împotriva voinței lui lângă geam și le auzi vocile vesele discutând despre el.

– Tura i-a făcut rost de un post de director, să conducă o mare fabrică de textile, de lângă Haifa, zise cel mai îndrăzneț.

– Nemaipomenit, spuse celălalt. Hai să ne pensionăm și să-l lăsăm pe Gavron să ne facă milionari.

unsprezece

Pentru întâlnirea sa interzisă, însă vitală, cu bunul dr. Alexis, în aceeași noapte, Kurtz arborase o atitudine de afinitate colegială între doi profesioniști, colorată de o veche prietenie. La sugestia lui Kurtz, se întâlniră nu în Wiesbaden, ci pe drumul spre Frankfurt, unde mulțimile sunt mai dense și mai mobile, într-un hotel amenajat pentru conferințe, care, în acea săptămână, era gazda celor din industria de jucării de pluș. Alexis propusese casa sa, dar Kurtz refuzase cu o insinuare pe care Alexis o sesizase iute. Era ora 22 când se întâlniră și majoritatea delegaților era deja în oraș căutând alte varietăți de jucării de pluș. Barul era pe trei sferturi gol și, dacă îi priveai, ei erau alți doi negustori rezolvând problemele lumii lângă un bol cu flori de plastic. Ceea ce, într-un anumit fel, chiar erau. De la un casetofon se auzea muzică, dar barmanul asculta un recital de Bach la tranzistorul său.

În timpul ce trecuse de când se întâlniseră pentru întâia oară, demonul lui Alexis păruse să se fi dus la culcare, până la urmă. Primele umbre palide ale eșecului se așternuseră asupra lui ca o înștiințare anticipată a bolii, iar zâmbetul său pentru televiziune avea o modestie nouă și nepotrivită. Kurtz, care se pregătea să-și nimicească prada, văzu cu recunoștință acest lucru dintr-o privire; Alexis, cu mai puțină recunoștință, în fiecare dimineață, când, în intimitatea băii, își masa pielea din jurul ochilor și încerca să-și revitalizeze ultimele rămășițe ale tinereții. Kurtz aducea salutări de la Ierusalim și, ca un dar, o sticluță cu apă tulbure, a cărei etichetă îi certifica proveniența

din adevăratul Iordan. Auzise că noua doamnă Alexis aștepta un copil și sugera că apa ar putea fi eventual de folos. Gestul îl mișcă pe Alexis și-l amuză cumva mai mult decât ocazia sa.

– Înseamnă că ați aflat de asta înaintea mea, protestă el după ce se uită la sticluță cu o mirare politicoasă. N-am spus nimic la birou.

Ceea ce era adevărat: tăcerea sa fusese un fel de ultimă redută pentru a preveni concepția.

– Spune-ți-le când se întâmplă și scuzați-vă, sugeră Kurtz nu fără subînțeles.

În liniște, fiindcă între ei formalismul nu-și mai avea rostul, băură pentru viață și pentru un viitor mai bun pentru copilul nenăscut al doctorului.

– Am auzit că, mai nou, sunteți coordonator, zise Kurtz cu un licăr în ochi.

– Pentru toți coordonatorii! răspunse Alexis grav și, încă o dată, luară câte o înghițitură.

Căzură de acord să-și spună pe numele mic, însă Kurtz păstră totuși formalul „dumneata", în locul lui „tu" Nu-și voia subminat ascendentul asupra lui Alexis.

– Pot să te întreb ce coordonezi, Paul? întrebă Kurtz.

– Domnule Schulmann, trebuie să vă atrag atenția că legătura cu serviciile prietene nu mai e inclusă printre îndatoririle mele oficiale, intonă Alexis într-o parodie deliberată a sintaxei Bonnului, și așteptă ca interlocutorul lui să insiste mai tare.

Însă Kurtz se lansă într-o presupunere, care nu era deloc astfel:

– Un coordonator are responsabilitate administrativă pentru probleme vitale cum ar fi transportul, pregătirea, recrutarea și contabilitatea unităților operaționale. De asemenea, pentru schimbul de informații între agențiile federale și cele locale.

– Ai uitat de concediul legal, obiectă Alexis, în egală măsură amuzat și înspăimântat, încă o dată, de calitatea informațiilor pe care le avea Kurtz. Vrei mai mult concediu, hai la Wiesbaden, și-ți dau eu. Avem o comisie cu puteri mari, care se ocupă tocmai de concediile legale.

Kurtz promise că o va face – chiar era momentul să facă o pauză, mărturisi el. Nuanța de extenuare îi aminti lui Alexis de propria perioadă de teren, și făcu o digresiune, pentru a relata un caz în care nu dormise – „Efectiv, Marty, n-am pus capul jos“ – trei nopți la rând. Kurtz îl ascultă cu simpatie respectuoasă. Kurtz era un excelent ascultător, genul cu care Alexis se întâlnise mult prea rar la Wiesbaden.

– Știi ceva, Paul, zise Kurtz după ce discutară în sus și-n jos o vreme, în acest mod agreabil. Odată, și eu am fost coordonator. Supraveghetorul meu a hotărât că fusesem băiat rău – Kurtz arboră un pocăit rânjet complice – și m-a făcut coordonator. M-am plictisit în așa hal, încât, după o lună, i-am scris generalului Gavron comunicându-i oficial că e o japiță. „Generale, e oficial. Marty Schulmann îți spune că ești un cur.“ A trimis după mine. Îl cunoști pe Gavron? Nu? E scund și compensează cu o claie mare de păr negru. N-are liniște în el. N-are odihnă. „Schulmann, a zbierat la mine. Ce dracu' e asta, abia a trecut o lună și mă faci cur? Cum de mi-ai aflat întunecatul secret?“ Cu o voce dogită, de parcă l-ar fi scăpat cineva când era mic. „Generale, îi spun, dacă ai avea un dram de respect de sine, m-ai retrograda și m-ai azvârli înapoi la vechea mea unitate, unde nu te pot insulta în față.“ Știi ce mi-a făcut Misha? M-a dat afară, apoi m-a promovat. Așa mi-am recăpătat unitatea.

Povestea aceasta fu și mai amuzantă în măsura în care îi amintea lui Alexis de propriile zile trecute când avea o solidă reputație de excentric printre nulitățile ierarhiei de la Bonn. Așa că era cel mai natural lucru din lume ca discuția să treacă la subiectul atentatului de la Bad Godesberg, care, până la urmă, fusese ocazia care îi făcuse să se cunoască.

– Am auzit că, în cele din urmă, s-au făcut mici progrese, observă Kurtz. Să dea de urma fetei la Paris, Orly, e o chestie, chiar dacă încă n-au aflat cine e.

Pe Alexis nu-l deranjă să audă o astfel de laudă nepăsătoare de pe buzele cuiva pe care-l admira și respecta atât.

– Spui că asta e o chestie? Ieri, am primit cea mai la zi analiză. O fată zboară de la Orly la Köln, în ziua atacului cu bombă. Cred ei. Poartă jeanși. Cred ei. Batic, arată bine, poate că-i blondă, și ce-i cu asta? Francezii nici măcar nu pot afla în ce avion s-a urcat. Sau zic că nu pot.

– Poate pentru că nu s-a urcat într-un avion spre Köln, Paul, sugeră Kurtz.

– Cum a zburat la Köln dacă nu s-a îmbarcat pentru Köln? obiectă Alexis neînțelegând. Cretinii ăia n-ar putea da de urma unui elefant într-o grămadă de cacao.

Mesele alăturate erau tot goale, iar cu Bach la tranzistor și Oklahoma la difuzoare, era destulă muzică să înăbușe chiar mai multe neînțelegeri deodată.

– Să zicem că ia un bilet pentru altă destinație, spuse Kurtz răbdător. Să zicem, Madrid. Se îmbarcă la Orly, însă ia bilet pentru Madrid.

Alexis acceptă ipoteza.

– Ia un bilet Orly – Madrid, iar când ajunge la Orly, face check in pentru Madrid. Cu tichetul de îmbarcare pentru Madrid, merge în sala de plecare, își alege un anumit loc să aștepte și așteaptă. De pildă, aproape de o anumită poartă de îmbarcare, de ce nu? Să spunem, poarta de îmbarcare numărul 18 e cea unde așteaptă ea. Cineva vine spre ea, să zicem o fată, îi spune cuvintele convenite, se duc la toaletă, schimbă biletele. Frumos organizat. Un aranjament chiar drăguț. Schimbă și pașapoartele. Cu fetele nu e nici o problemă. Machiaj... peruci... Paul, dacă sapi puțin, toate fetele drăguțe sunt la fel.

Adevărul aforismului îi plăcu foarte mult lui Alexis, pentru că, de curând, ajunsese la aceeași concluzie mohorâtă cu privire la a doua sa căsătorie. Dar nu insistă asupra lui, deoarece simți imediat iminența informației serioase, iar polițistul din el era din nou activ.

– Și când sosește la Bonn? întrebă aprinzându-și o țigară.

– Vine cu un pașaport belgian. Un fals reușit, unul dintr-o tranșă realizată în Germania de Est. E întâmpinată la

aeroport de un băiat cu barbă, pe o motocicletă furată, cu plăci de înmatriculare false. Înalt, tânăr, bărbos: asta-i tot ce știe fata, asta-i tot ce știe oricine, pentru că oamenii ăștia sunt buni când vine vorba să-și păzească pielea. Barbă? Ce-i o barbă? De asemenea, nu-și scoate casca nici o clipă. Când vine vorba să-și păzească pielea, oamenii ăștia sunt mult peste medie. Remarcabili, chiar. Aș spune remarcabili.

Alex spuse că remarcase deja asta.

– Treaba băiatului în această operațiune e să efectueze decuplarea, continuă Kurtz. Asta e tot ce face. Întrerupe circuitul. Se întâlnește cu fata, se asigură că nu-i urmărită, o plimbă puțin de colo-colo, o duce la casa conspirativă pentru instructaj.

Se opri.

– Lângă Mehlem, e o fermă a unui agent de bursă, Haus Sommer. Un hambar modificat se află la capătul aleii sudice. Această alee dă într-un drum de legătură cu autostrada. Sub încăperea de dormit e un garaj și în garaj așteaptă un Opel cu numere de Siegburg și cu șoferul deja la bord.

De astă dată, spre încântarea sa uimită, Alexis fu în stare să intervină.

– Achmann, șopti el. Publicistul Achmann din Düsseldorf? Suntem nebuni? De ce nu s-a gândit nimeni la acest om?

– Achmann, așa-i, spuse Kurtz aprobându-și elevul. Haus Sommer e proprietatea doctorului Achmann din Düsseldorf, a cărui distinsă familie e proprietara unei înfloritoare întreprinderi de cherestea, a unor reviste și a unui frumos lanț de sex-shopuri. În plus, publică și calendare romantice cu peisajul german. Hambarul modificat îi aparține fiicei doctorului Achmann, Inge, și a fost scena multor conferințe la care au luat parte mai ales exploratori bogați și dezamăgiți ai sufletului omenesc. În momentul respectiv, Inge împrumutase casa unui prieten la ananghie, un prieten care avea o prietenă...

– *Ad infinitum,* completă în locul lui, admirativ, Alexis.

– Îndepărtează fumul și vei găsi și mai mult fum. Focul e întotdeauna puțin mai încolo pe drum. Așa lucrează oamenii ăștia. Așa au lucrat întotdeauna.

„Din peșterile din valea Iordanului, gândi Alexis entuziasmat. Cu un mosor de sârmă suplimentară înfășurat ca o păpușă. Cu bombe-bikini pe care le poți face în propria ogradă."

Pe măsură ce Kurtz vorbea, în înfățișarea lui Alexis se desluși o ușurare misterioasă, care nu-i scăpă. Liniile fine ale îngrijorării și slăbiciunii omenești, care îl chinuiseră atâta, fuseseră măturate. Se rezema ferm în scaun, își îndoise confortabil brațele scurte peste piept, un zâmbet întinerit i se așezase pe față, iar capul nisipiu i se înclinase înainte, într-o armonioasă supunere față de marea performanță a mentorului său.

– Pot să te întreb ce bază ai pentru aceste interesante teorii? întrebă Alexis cu o neconvingătoare deviere către scepticism.

Kurtz se făcu a cugeta, deși informațiile lui Yanuka îi erau atât de proaspete în minte de parcă încă ar fi fost cu el la München, în celula lui capitonată, ținându-i capul în timp ce plângea și tușea.

– Păi, până acum, Paul, avem amândouă numerele de înmatriculare ale Opelului și fotocopia contractului de închiriere a mașinii, și o depoziție semnată a unuia dintre participanți, mărturisi el și, cu speranța modestă că aceste indicii firave ar putea trece decent deocamdată drept o bază solidă, își continuă povestea: Băiatul cu barbă o lasă la hambar și pleacă pentru a nu mai fi întâlnit vreodată. Fata se schimbă în rochia ei albastră cuviincioasă, își pune peruca, se aranjează chiar drăguț, de o manieră calculată să-i placă totuși naivului și foarte afectuosului atașat laburist. Se urcă în Opel și este condusă la casa-țintă de către un al doilea tânăr. Pe drum, se opresc să amorseze bomba. Poftim?

– Băiatul ăsta, întrebă Alexis nerăbdător. Îl știe sau e un mister pentru ea?

Refuzând categoric să mai insiste asupra rolului lui Yanuka, Kurtz lăsă fără răspuns întrebarea, zâmbind doar, dar reținerea sa nu era jignitoare. Alexis se lăcomea de acum pentru fiecare detaliu, dar nu se putea aștepta să i se umple farfuria de fiecare dată. Nici nu era de dorit s-o facă.

– Misiunea odată încheiată, același șofer schimbă numerele de înregistrare și actele și duce fata în frumoasa stațiune de pe valea Rinului, Bad Neunahr, unde o lasă, reluă Kurtz.

– Și după aceea?

Kurtz începu să vorbească foarte rar, de parcă fiecare cuvânt ar fi fost o primejdie pentru complexul său plan. Și chiar era. Iar acolo – îmi dau cu presupusul –, aș spune că fata e prezentată unui anumit admirator secret al ei, cineva care poate că o instruise un pic pentru rolul ei din acea zi. Să zicem, cum se amorsează o bombă. Cum se reglează dispozitivul de temporizare. Cum se armează detonatorul. Ca o presupunere, aș spune că același admirator a reținut undeva o cameră de hotel și că, sub impulsul realizării lor împărtășite, cuplul s-a angajat într-o relație sexuală pasionată. În dimineața următoare, în timp ce dorm după noaptea de plăcere, bomba explodează – mai târziu decât era prevăzut, dar cui îi pasă?

Alexis se aplecase iute în față, aproape acuzator în înfierbântarea sa.

– Și *fratele*, Marty? Marele luptător care deja a ucis atâția israelieni? Unde era el în tot timpul ăsta? În Bad Neunahr, presupun, amuzându-se un pic cu micuța atentatoare. Da?

Dar trăsăturile lui Kurtz împietriseră într-o impasibilitate rigidă, pe care entuziasmul bunului doctor părea doar s-o intensifice.

– Oriunde ar fi, conduce o operație eficientă, frumos compartimentată, frumos delegată, cu fiecare aspect bine pregătit, răspunse Kurtz cu aparentă mulțumire. Băiatul cu barbă, el avea doar descrierea fetei, nimic mai mult. habar n-avea care-i ținta. Fata știa numărul motocicletei. Șoferul știa ținta,

dar nu-l cunoștea pe băiatul cu barbă. E un creier în spatele tuturor.

După care Kurtz păru atins de o serafică surzenie, astfel încât Alexis, după mai multe întrebări infructuoase, simți nevoia să comande niște whisky proaspăt. Adevărul era că bunul doctor simțea că-i lipsește oxigenul. Era ca și cum viața lui de până atunci se desfășurase la un nivel inferior al existenței, iar mai apoi, la un nivel și mai coborât. Acum, dintr-odată, marele Schulmann îl dusese în zbor spre culmi nevisate.

– Și tu ești aici, în Germania, ca să le transmiți aceste informații colegilor germani oficiali, presupun, remarcă Alexis provocator.

Dar Kurtz răspunse doar printr-o tăcere lungă și speculativă, în timpul căreia părea să-l încerce pe Alexis cu ochii și cu gândul. Apoi, făcu gestul acela pe care Alexis îl admira atâta, acela de a-și sufleca mâneca și a ridica mâna pentru a-și privi ceasul. Și îi mai aminti o dată că, în vreme ce propriul timp se scurgea obositor prin fața ochilor, pentru Kurtz nu era niciodată destul timp.

– Kölnul ți-ar fi foarte recunoscător pentru asta, poți fi sigur, insistă Alexis. Excelentul meu succesor – ți-l amintești, Marty? – va marca un imens triumf personal. Cu ajutorul mass-mediei, va deveni cel mai strălucitor și popular polițist din Germania de Vest. Destul de justificat, nu? Și totul mulțumită ție.

Zâmbetul larg al lui Kurtz confirmă că așa e. Luă o înghițitură mică de whisky și-și șterse buzele cu vechea sa batistă kaki. După aceea își puse bărbia în palme și oftă, sugerând că de fapt nu avusese de gând să spună asta, dar, fiindcă Alexis insistase, o va spune.

– Vezi dumneata, Ierusalimul a cumpănit mult asupra acestei chestiuni, Paul, mărturisi el, și nu suntem chiar așa de siguri ca tine că succesorul tău e genul de domn al cărui progres în viață am fi așa de entuziaști să-l sprijinim.

„Deci, ce se poate face în legătură cu asta?“ părea să întrebe încruntarea lui.

– Ne-a trecut prin cap, totuși, că mai avem o alternativă disponibilă și că poate ar trebui s-o explorăm un pic cu tine și să-ți testăm reacția la ea. Poate, ne-am spus în sinea noastră, sunt modalități prin care doctorul Alexis poate pasa informația la Köln în contul nostru? În particular. Neoficial, însă oficial, dacă pricepi. Din proprie inițiativă și convingere. E o întrebare pe care ne-am pus-o. Poate ne putem duce la Paul să-i spunem: „Paul, tu ești un prieten al Israelului. Ia asta. Folosește-o. Profită de pe urma ei. Ia-o ca pe un dar din partea noastră și nu ne amesteca în treaba ta“ De ce să promovezi întotdeauna un om nepotrivit în astfel de cazuri? ne-am întrebat. De ce nu omul potrivit, măcar o dată? De ce să nu tratezi cu prieteni adevărați, după principiile noastre? De ce să nu-i promovăm? Să le recompensăm loialitatea față de noi.

Alexis se făcu că nu înțelege. Se cam înroșise și era o notă ușor isterică în negațiile lui.

– Dar, Marty, ascultă-mă, nu am surse! Nu sunt ofițer operativ, sunt un birocrat! Să pun mâna pe telefon: „Kölnul, aici e Alexis, vă recomand să mergeți imediat la Haus Sommer, să o arestați pe fata lui Achmann și să-i umflați pe toți prietenii ei pentru a-i interoga“? Sunt eu vreun vrăjitor... vreun alchimist... să scot astfel de informații minunate din piatră seacă? Ce cred cei de la Ierusalim... că un *coordonator* e dintr-odată un magician?

Autoridiculizarea îi deveni stângace și de o irealitate crescândă.

– Să cer să fie arestați toți motocicliștii bărboși care e posibil să fie italieni? O să râdă de mine!

Se ofili, dar Kurtz îl ajută, ceea ce Alexis voia de fapt, pentru că era în starea de spirit a unui copil care critică autoritatea doar pentru a fi reconfortat de îmbrățișarea ei.

– Nimeni nu umblă după arestări, Paul. Nu încă. Nu noi. Nimeni nu vrea nimic fățiș, și cel mai puțin Ierusalimul.

– Atunci, ce vreți? întrebă Alexis cu o bruscă țâfnă.

– Dreptate, spuse Kurtz blând.

Dar zâmbetul său direct, neclintit, transmitea alt fel de mesaj.

– Dreptate, un pic de răbdare, un pic de tupeu, o mulțime de creativitate, o mulțime de inventivitate din partea oricui joacă pentru noi. Să te întreb ceva, Paul.

Capul său mare se trase brusc și mai aproape. Mâna sa puternică se așeză pe antebrațul doctorului.

– Să facem acum niște presupuneri. Să presupunem că un informator extrem de anonim și deosebit de secret – aici văd, Paul, un arab sus-pus, un arab aparținând centrului moderat, care iubește Germania, o admiră și posedă informații despre anumite operațiuni teroriste pe care le dezaprobă. Să presupunem că un astfel de om l-a văzut pe marele Alexis la televizor cu câtva timp în urmă. Să presupunem, de exemplu, că într-o seară stătea în camera sa de hotel, la Bonn să zicem... sau Düsseldorf, oriunde va fi fost... și s-a întâmplat să deschidă televizorul pentru a se distra, și iată-l pe minunatul doctor Alexis, jurist, polițist, desigur, dar de asemenea un om cu umor, flexibil, pragmatic, umanist până în vârful degetelor... pe scurt, un om și jumătate... da?

– Să presupunem, spuse Alexis pe jumătate asurzit de volumul cuvintelor lui Kurtz.

– Și acest arab, Paul, a hotărât să te abordeze. A avut încredere în tine în urma unui impuls, a refuzat să aibă de-a face cu oricare alt funcționar german. A trecut peste ministere, poliție, serviciile de informații. Te-a căutat în cartea de telefon, să zicem... te-a sunat acasă. Sau la birou. Cum vrei... povestea e a ta. Și te-a întâlnit în acest hotel. În seara asta. A băut câteva pahare de whisky cu tine. Te-a lăsat să plătești. Și la un pahar de vorbă, ți-a prezentat anumite fapte. Marele Alexis – nu altcineva – îl va satisface. Nu vezi o serie de avantaje aici, pentru cineva privat pe nedrept de înflorirea corespunzătoare a propriei cariere?

Retrăind mai târziu scena, un lucru pe care Alexis îl făcu în repetate rânduri în lumina dispozițiilor conflictuale de uimire, mândrie și oroare totală, anarhică, el ajunse să privească

discursul care urmă drept anticipata justificare oblică a lui Kurtz pentru ce avea de gând.

– Lumea teroriştilor o duce din ce în ce mai bine în zilele noastre, se plânse amărât. „Infiltrează un agent, Schulmann“, zbiară Misha Gavron la mine din spatele biroului. „Sigur, îi spun. Îți găsesc eu un agent. Îl instruiesc, îl ajut să provoace, atrag atenția în locurile potrivite, îl bag pe gâtul duşmanului. Şi ştii care o să fie primul lucru pe care o să-l facă? spun. O să-i ceară să dovedească. Să meargă să împuşte un paznic de bancă sau un soldat american. Sau să pună o bombă într-un restaurant. Sau să-i ducă unui om o valiză drăguță. Să-l arunce în aer. Asta vrei? Asta îmi ceri să fac, generale... să infiltrez un agent, apoi să mă spăl pe mâini şi să-l privesc cum ne omoară oamenii în contul duşmanului?“

Încă o dată, îi aruncă lui Alexis zâmbetul nefericit al cuiva la cheremul unor superiori nerezonabili.

– Organizațiile teroriste nu transportă pasageri, Paul. I-am zis asta lui Misha. Nu au secretare, dactilografe, operatori de cifru sau orice fel de alți oameni care ar fi în mod normal agenți naturali, fără a fi în linia întâi. Ele cer un mod special de penetrare. „Dacă vrei să zdrobeşti ținta teroristă în zilele noastre – i-am spus –, practic trebuie să-ți creezi mai întâi propriul terorist.“ Dar mă ascultă?

Alexis nu-şi mai putu reține fascinația. Se aplecase înainte, cu ochii strălucindu-i de seducția primejdioasă a întrebării.

– Şi ai făcut asta, Marty? şopti el. Aici, în *Germania?*

Ca de atâtea ori, Kurtz nu-i răspunse direct, şi ochii lui slavi păreau deja să privească dincolo de Alexis, către următoarea țintă aflată pe drumul său întortocheat şi singuratic.

– Să presupunem că ți-aş raporta un accident, Paul, sugeră el pe tonul cuiva care alege o opțiune îndepărtată dintre multele care s-au prezentat minții sale ingenioase. Unul care urmează să se întâmple, să zicem, cam peste patru zile.

Concertul barmanului se încheiase şi el închidea zgomotos barul, ca un preludiu la mersul la culcare. La sugestia lui Kurtz, se duseră în holul hotelului şi se strânseră acolo, cu

capetele alăturate, ca pasagerii pe o punte răvășită de furtună. De două ori în timpul discuției lor, Kurtz se uită la vechiu-i ceas de oțel și se scuză în grabă că trebuie să dea un telefon. Mai târziu, când Alexis, din curiozitate plictisită, le verifică, se lămuri că vorbise cu un hotel din Delphi, Grecia, douăsprezece minute, plătind cu bani gheață, și cu un număr din Ierusalim, de nereperat. La ora 3 sau mai târziu, își făcură apariția mai mulți muncitori străini, aparent orientali, în salopete ponosite, trăgând după ei un aspirator imens, care semăna cu un tun Krupp. Dar Kurtz și Alexis continuară să vorbească nețинând seama de zgomot. Într-adevăr, mult după răsăritul soarelui, cei doi ieșiră și-și strânseră mâinile în semn de încheiere a târgului. Însă Kurtz avu grijă să nu-i mulțumească excesiv noului său recrut, pentru că Alexis, după cum bine o știa, era genul care se înstrăina de prea multă recunoștință.

Renăscutul Alexis se grăbi spre casă și, după ce se rase și se schimbă, și zăbovi destul ca să-și impresioneze soția cu secretul deosebit al misiunii sale, ajunse la biroul său de sticlă și beton, purtând pe față o expresie de mulțumire misterioasă, cum de mult nu mai fusese văzută. Subordonații săi remarcară faptul că a făcut o mulțime de glume și că s-a aventurat în comentarii riscante despre colegii săi. Bătrânul Alexis de pe timpuri, spuseră ei. Dădu chiar semne de umor, deși umorul nu a fost niciodată punctul lui forte. Ceru hârtie albă de scris și, excluzându-și până și secretara, se apucă să scrie un raport lung și deliberat obscur asupra unei contactări din partea unei „surse orientale într-o poziție înaltă, pe care o cunosc din funcția mea anterioară“ și incluzând un volum de informații noi-nouțe asupra atentatului de la Godesberg – deși nici una dintre ele suficientă, ca atare, pentru altceva decât autentificarea bunei-credințe a informatorului și, prin extensie, a bunului doctor. Cerea anumite puteri și facilități, și de asemenea un fond operațional necontabilizat, urmând să fie deschis în Elveția și pus la discreția sa. Nu era un tip apucător, deși era

adevărat că a doua lui căsătorie fusese costisitoare, iar divorțul, ruinător. Însă recunoștea că, în vremurile noastre materialiste, lumea aprecia cel mai mult ceea ce o costa cel mai mult.

Și, în final, făcu o prezicere provocatoare, pe care Kurtz i-o dictase cuvânt cu cuvânt și-l făcuse să i-o citească în timp ce o asculta. Era suficient de imprecisă ca să fie potențial nefolositoare, dar suficient de precisă ca să facă o mare impresie după ce se va fi împlinit. Rapoarte neconfirmate pretindeau că o mare încărcătură de exploziv fusese recent furnizată de către extremiștii islamici turci pentru acțiuni antisioniste în Europa Occidentală. Un nou atentat era de așteptat în zilele următoare. Zvonurile sugerau o țintă din sudul Germaniei. Toate posturile de frontieră și forțele locale de poliție trebuiau să fie alertate. Nu existau detalii suplimentare. În aceeași după-amiază, Alexis fu convocat de către superiorii săi și în aceeași noapte desfășură o lungă și clandestină convorbire la telefon cu marele său prieten Schulmann, pentru a primi felicitări și încurajări din partea acestuia, ca și noi instrucțiuni.

– Mușcă, Marty! țipă el agitat, în engleză. Sunt oi. Sunt complet în mâna noastră!

Alexis mușcase, îi transmise Kurtz lui Litvak la München, dar o să aibă nevoie de o mulțime de păstorire.

– De ce nu poate Gadi s-o grăbească pe fata aia? șopti el privindu-și nervos ceasul.

– Pentru că nu-i mai place să ucidă! strigă Litvak cu o jubilare pe care nu mai putea să și-o rețină. Crezi că nu pot să-mi dau seama de asta? Asta crezi?

Kurtz îi spuse să-și țină gura.

doisprezece

Coama dealului mirosea a mărar și, pentru Joseph, era un loc deosebit. Îl căutase pe hartă și, având aerul că e ceva important, o condusese pe Charlie până acolo, întâi cu mașina, apoi pe jos, cățărându-se hotărât pe lângă șiruri de stupi din nuiele, prin luminișuri de chiparoși și pajiști pietroase cu flori galbene. Soarele nu ajunsese încă pe culme. Mai departe se întindeau șir după șir de munți cafenii. Spre est, ea zări întinderea de argint a mării Egee până în locul unde se transforma în cer. Aerul mirosea a rășină și miere și răsuna de zgomotul făcut de tălăngile caprelor. O briză proaspătă îi ardea o parte a feței și îi lipea rochia ușoară de trup. Îl ținea de braț, dar Joseph, profund concentrat, nu păru să observe. La un moment dat, crezu că l-a văzut pe Dimitri cocoțat pe o poartă, dar, când exclamă, o avertiză tăios să nu-l salute. La un moment dat, putu să jure că a văzut silueta lui Rose sus, deasupra lor, la orizont, dar, când se uită din nou, nu văzu nimic.

Până atunci, ziua lor avusese coregrafia ei, iar Charlie îl lăsase s-o dirijeze prin ea cu neliniștea lui obișnuită. Se trezise devreme, cu Rachel lângă ea și spunându-i că era rugată să îmbrace cealaltă rochie albastră, cea cu mâneci lungi. Făcu un duș rapid și intră în dormitor goală pușcă, dar Rachel dispăruse și, în locul ei, era Joseph, așezat în fața unei tăvi cu micul dejun pentru două persoane, ascultând un buletin de știri în limba greacă – pentru toată lumea, tovarășul ei din noaptea trecută. Țâșni înapoi în baie, el îi aduse rochia la ușă,

apoi mâncară în grabă și aproape în liniște. În hol, plăti cu bani gheață și puse chitanța în buzunar. Lângă Mercedes, când își duseră bagajele, îl zări pe băiatul hippy, Raoul, așteptând la mai puțin de 2 metri de spatele mașinii și turând motorul unei motociclete supraîncărcate, și pe Rose, culcată în iarbă, cu șoldul scos în afară în timp ce ronțăia un corn. Charlie se întrebă de când erau acolo și de ce trebuiau să păzească mașina. Joseph conduse cam 1,5 kilometri spre situl antic, parcă și, mult înainte ca restul muritorilor să înceapă a se așeza la coadă și a transpira, o îndrumă printr-o poartă laterală și-i oferi încă un tur privat spre centrul universului. Îi arătă Templul lui Apollo și peretele doric purtând imnuri de laudă, precum și piatra ce marca buricul pământului. Îi arătă Comorile și pista de alergări și-i oferi un comentariu asupra multelor războaie purtate pentru a intra în posesiunea Oracolului. Dar nu era nici un fel de superficialitate în comportarea sa, cum nu fusese nici pe Acropole. Ea și-l imagină având o listă în minte și bifând fiecare punct pe măsură ce o zorea.

Întorcându-se la mașină, el îi dădu cheia.

– Eu? se miră ea.

– De ce nu? Am crezut că mașinile bune sunt slăbiciunea ta.

Se îndreptară spre nord, de-a lungul unor drumuri goale, șerpuitoare și, la început, el nu făcu decât să-i evalueze tehnica de condus, de parcă și-ar fi dat din nou examenul pentru permisul auto, dar nu reuși s-o enerveze, și nici ea pe el, așa că, destul de repede, își desfășură harta pe genunchi și o ignoră pe Charlie. Mașina mergea ca un vis, iar la un moment dat, asfaltul cedă locul pietrișului. La fiecare viraj strâns, se ridica un nor de praf care apoi, luminat de lumina proaspătă a soarelui, se pierdea în peisajul extraordinar. Dintr-odată, împături harta și o puse la loc în buzunarul portierei.

– Ei, Charlie? Ești gata? o întrebă atât de brusc de parcă l-ar fi făcut să aștepte, după care își reluă povestea.

La început, au stat în Nottingham, cu frenezia ajunsă în punctul culminant. Petrecuseră două nopți și o zi în motel, spuse el, și registrul consemna acest lucru.

– Personalul, dacă se insistă, își va aminti de o pereche de îndrăgostiți care se potrivesc cu descrierea noastră. Dormitorul nostru era la capătul vestic, dând înspre grădină. La timpul potrivit, vei fi dusă acolo ca să vezi cu ochii tăi cum arăta.

Majoritatea timpului și-o petrecuseră în pat, zise, discutând politică, povestindu-și viața, făcând dragoste. Singurele întreruperi, se pare, fuseseră vreo două escapade prin satele de lângă Nottingham, dar dorința punea iute stăpânire pe ei și se grăbeau înapoi la motel.

– De ce n-am făcut-o pur și simplu în mașină? întrebă ea într-un efort de a-l scoate din dispoziția sa întunecată. Îmi plac numerele neprogramate.

– Îți respect gusturile, dar Michel e timid în acest domeniu și preferă intimitatea dormitorului.

Ea încercă din nou:

– Deci, cum se situează în clasament?

El avea un răspuns și la această întrebare:

– În conformitate cu cele mai informate surse, este puțin cam lipsit de imaginație, dar entuziasmul său e nelimitat, iar virilitatea, impresionantă.

– Mulțumesc, spuse ea grav.

Luni dimineață devreme, reluă el, Michel s-a reîntors la Londra, dar Charlie, care n-avea repetiție până după-amiază, a rămas, cu inima zdrobită, în motel. Îi descrise rapid durerea.

– Ziua e întunecată ca o înmormântare. Ploaia continuă să cadă. Ține minte vremea. La început, plângi atât de mult, încât nici nu te poți ține pe picioare. Stai întinsă în patul care încă păstrează căldura trupului său, plângând de ți se rupe inima. Ți-a zis că o să încerce să vină în York săptămâna următoare, dar tu ești convinsă că n-o să-l mai vezi în viața ta. Deci, ce faci?

Nu-i lăsă nici o șansă să răspundă.

– Te așezi la masa îngustă de toaletă din fața oglinzii, privești urmele mâinilor lui pe trupul tău, lacrimile care continuă să-ți curgă. Deschizi un sertar. Scoți dosarul motelului. Și din dosar, iei hârtie cu antet și un pix cu pastă din partea casei. Și începi să-i îi scrii. Descriindu-te. Cele mai intime gânduri. Cinci pagini. Prima dintre multele, multele scrisori pe care i le vei trimite. O să faci asta? În disperarea ta? În fond, ești o scriitoare impulsivă de scrisori.

– Dacă aș avea adresa, aș face-o.

– Ți-a dat o adresă din Paris.

I-o dădu el. A unui tutungiu în Montparnasse. Pentru Michel, rog să-i fie înmânată, fără vreun nume de familie.

– În aceeași seară, din mizeria de la Astral Comercial and Private Hotel, îi scrii iarăși. Dimineața, de îndată ce te-ai trezit, îi mai scrii o dată. Pe toate felurile și calitățile de hârtie. La repetiții, în pauze, oră de oră, permanent, îi scrii pasionat, pe negândite, cu sinceritate totală.

Se uită la ea.

O să faci asta? insistă din nou. Ai scrie într-adevăr astfel de scrisori?

„De câte asigurări are un bărbat nevoie?“ se întrebă ea.

Dar el era din nou dus. Pentru că – bucuria de pe lume, în ciuda prevederilor ei pesimiste – Michel veni nu numai la York, ci și la Bristol și, încă și mai bine, la Londra, unde petrecu o întreagă noapte miraculoasă în apartamentul lui Charlie, într-o frenezie generală.

– Și acolo, spuse Joseph – la fel de recunoscător de parcă ar fi dat de capăt unui complicat raționament matematic –, în patul tău, în apartamentul tău, printre declarații de dragoste eternă, am plănuit această vacanță în Grecia, de care ne bucurăm aici și acum.

O lungă tăcere în vreme ce ea conducea și gândea: „În cele din urmă, suntem aici. De la Nottingham în Grecia, într-o oră cu mașina.

– Ca să mă întâlnesc cu Michel după Mykonos, zise ea sceptică.

– De ce nu?

– Mykonos cu Al şi familia, sar pe vapor, mă întâlnesc cu Michel la restaurantul din Atena şi valea?

– Corect.

– Nu Al, spuse ea în cele din urmă. Dacă te aveam pe tine, nu-l luam pe Al la Mykonos. M-aş fi debarasat de el. El nu era invitat de sponsori. S-a trecut sigur pe listă. Câte un bărbat o dată, asta-s eu.

Îi înlătură obiecţia ca nefondată.

– Michel nu cere tipul acesta de loialitate – nu o oferă şi nu o primeşte. E un soldat şi un duşman al societăţii tale, oricând gata să fie arestat. Poate să fie o săptămână, poate să fie o jumătate de an până când îl vezi. Crezi că vrea ca, dintr-odată, să duci o viaţă de călugăriţă? Să stai tânjind de dorul lui, făcând scene, încredinţându-ţi secretele prietenelor? Prostii! Te-ai culca şi cu o întreagă armată, dacă ţi-ar spune el.

Trecură pe lângă o capelă de la marginea drumului.

– Opreşte! îi ceru el şi cercetă din nou harta.

Opreşte. Parchează aici. Mergi.

El îşi iuţise pasul. Drumul lor mergea către un ciorchine de cocioabe părăsite şi, mai încolo, către o carieră dezafectată de piatră, săpată ca un crater de vulcan în vârful unui deal. La poalele dealului se afla un bidon vechi de ulei. Fără o vorbă, Joseph îl îngreună cu pietricele, în timp ce Charlie privea uimită. Scoţându-şi sacoul roşu, îl împături şi îl puse cu grijă jos. Arma era la brâu, pusă într-un toc de piele ataşat de curea, cu patul înclinat uşor înainte, sub subsuoara sa dreaptă. Purta un al doilea toc la umărul stâng, dar acesta era gol. Apucând-o de mână, o trase în jos, să se ciucească lângă el, ca arabii.

– Aşadar, Nottingham aparţine trecutului, ca şi York, ca şi Bristol, ca şi Londra. Azi e azi, cea de-a treia zi a măreţei noastre luni de miere în Grecia; suntem unde suntem, am făcut dragoste toată noaptea în hotelul nostru din Delphi, ne-am sculat devreme, iar Michel ţi-a oferit încă o prezentare

memorabilă a leagănului civilizației voastre. Tu ai condus și eu ți-am confirmat ceea ce auzisem deja de la tine, că-ți place să conduci și că, pentru o femeie, conduci bine. Iar acum te-am adus aici, în vârful acestui deal, și nu știi de ce. După cum ai observat, am o fire retrasă. Mă frământ – probabil luptându-mă cu marea hotărâre. Eforturile tale de a pătrunde în gândurile mele doar mă enervează. Ce se întâmplă? te întrebi. Dragostea noastră evoluează sau ai făcut ceva ce nu-mi place? Și, dacă evoluează, atunci în ce direcție? Te așez aici... lângă mine... așa... și scot arma.

Ea îl urmări fascinată cum o scoate cu abilitate din toc și o transformă într-o extensie naturală a mâinii sale.

– Ca un mare și unic privilegiu, am să te inițiez în istoria acestei arme și, pentru întâia oară – vocea sa încetini pentru a sublinia însemnătatea celor spuse –, îți voi pomeni despre marele meu frate, a cărui simplă existență este un secret militar pe care doar cei câțiva extrem de loiali îl cunosc. Fac asta pentru că te iubesc și pentru că...

Avu o ezitare.

„Și pentru că lui Michel îi place să dezvăluie secrete", gândi ea, dar pentru nimic în lume nu i-ar fi stricat numărul.

– Pentru că azi am de gând să fac primul pas în inițierea ta ca tovarăș de luptă în armata noastră secretă. De câte ori – în scrisorile tale, în pat – ai implorat șansa de a-ți dovedi în acțiune loialitatea? Astăzi, facem primul pas pe acest drum.

Încă o dată, fu conștientă de îndemânarea sa, aparent fără efort, de a îmbrăca haine arăbești. La fel ca noaptea trecută în tavernă, când uneori de-abia știa care personaj vorbea, urmărea acum vrăjită modul în care adoptase complicatul stilul arab de a povesti.

– Pe tot parcursul vieții mele nomade de victimă a uzurpatorilor sioniști, măretul meu frate mai mare a strălucit înaintea mea ca o stea. În Iordania, în prima noastră tabără, când școala era o cocioabă de tinichea plină de purici. În Siria, unde am fugit după ce iordanienii ne-au alungat cu tancurile. În Liban, unde sioniștii trăgeau cu tunurile în noi de

pe mare și ne bombardau din aer, în timp ce șiiții îi ajutau s-o facă. Totuși, în mijlocul acestor mari lipsuri, îmi amintesc fără greș de marele erou absent, fratele meu, ale cărui fapte de arme, povestite mie în șoaptă de draga mea soră Fatmeh, doresc mai mult decât orice să le întrec.

N-o mai întrebă dacă asculta.

– Îl văd rar, și numai în mare secret. Acum, în Damasc. Acum, la Amman. O chemare – hai! Apoi, vreme de o noapte, sunt alături de el, sorbindu-i cuvintele, noblețea inimii, mintea de mare comandant, curajul. Într-o seară, mă cheamă la Beirut. Tocmai se întorsese dintr-o misiune de mare îndrăzneală, despre care eu nu pot afla nimic decât că a fost o victorie totală asupra fasciștilor. Urmează să merg cu el să ascultăm un mare orator politic, un libian, un om de o retorică și putere de persuasiune minunate. Cel mai frumos discurs pe care l-am auzit în viața mea. În cinstea acestei zile, îți pot cita din el. Popoarele asuprite ale întregii lumi ar fi trebuit să-l audă pe acest mare libian.

Arma zăcea în palma lui. El o ținea pentru ea, voind ca ea s-o dorească.

– Cu inimile bătându-ne de emoție, am plecat din locul secret al conferinței și am mers pe jos înapoi, în zorii zilei, în Beirut. Braț la braț, după obiceiul arab. În ochii mei sunt lacrimi. Brusc, fratele meu se oprește și mă îmbrățișează cum stăm așa pe trotuar. Îi simt fața înțeleaptă apăsându-se de fața mea. Își scoate arma din buzunar și mi-o îndeasă în mână. Așa.

Apucând mâna lui Charlie, îi puse arma în ea, dar își ținu palma peste a ei în timp ce îndrepta țeava spre peretele carierei.

– „Un dar, spune el. Pentru răzbunare. Pentru a ne elibera poporul. Un dar din partea unui luptător pentru alt luptător. Cu această armă, mi-am făcut jurământul pe mormântul tatălui nostru.“ Sunt incapabil să scot o vorbă.

Mâna lui rece era încă peste a ei, ținându-i arma în ea, iar ea își putea simțea propria mână tremurând în palma lui, ca o ființă aparte.

– Charlie, această armă este sfântă pentru mine. Îți zic asta pentru că îmi iubesc fratele și mi-am iubit tatăl, și te iubesc. Într-o clipă, o să te învăț să tragi cu ea, dar, întâi de toate, o să-ți cer s-o săruți.

Se uită la el, apoi, la armă. Dar expresia sa pasionată nu permitea nici un fel de amânare. Apucându-i brațul cu cealaltă mână, o ridică în picioare.

– Suntem iubiți, îți amintești? Suntem tovarăși, slujitori ai revoluției. Trăim în cea mai strânsă tovărășie a minții și trupului. Sunt un arab pasionat și-mi plac cuvintele și gesturile. Sărută arma.

– Jose, nu pot face asta.

Ea i se adresase cu Joseph, iar el ca Joseph îi răspunse:

– Crezi că acesta e un ceai englezesc, Charlie? Crezi că Michel, pentru că e băiat frumos, trebuie să se țină de joacă? Unde să fi învățat el jocuri, când arma era singurul lucru care îi dădea valoare ca bărbat? întrebă el perfect rezonabil.

Dădu din cap, încă uitându-se la armă. Dar rezistența ei nu-l înfurie.

– Ascultă, Charlie. Noaptea trecută, în timp ce făceam dragoste, m-ai întrebat: „Michel unde e câmpul de bătălie?“ Și știi ce-am făcut? Mi-am pus mâna pe inima ta și ți-am zis: „Luptăm într-un jihad și câmpul de bătălie e aici“ Tu ești ucenica mea. Simțul tău al datoriei n-a fost nicicând așa de intens. Știi ce-i aceea „jihad“?

Ea clătină din cap că nu.

– Jihad e ceea ce căutai tu până ce m-ai întâlnit pe mine. Jihad înseamnă război sfânt. Tu urmează să tragi primul foc în jihadul nostru. Sărută arma.

Ea ezită, apoi își apăsă buzele pe metalul albastru al țevii.

– Așa, rosti el îndepărtându-se brusc de ea. De acum înainte, această armă e parte din amândoi. Această armă e steagul și onoarea noastră. Crezi asta?

„Da, Jose, cred. Da, Michel, cred. Nu cumva să mă mai pui să fac asta încă o dată.“ Își trecu involuntar încheietura

mâinii peste buze, de parcă ar fi avut sânge pe ele. Se urî atât pe ea, cât și pe el, și se simți un pic nebună.

– E un Walther PPK, îi explică Joseph când începu din nou să vorbească. Nu-i greu, dar, amintește-ți, fiecare armă de mână e un compromis între posibilitatea de a o ascunde, portabilitate și eficiență. Așa vorbește Michel despre arme. Strict, în felul în care i-a vorbit și lui fratele său.

Stând în spatele ei, îi întoarse șoldurile până ce fu cu fața spre țintă, cu picioarele depărtate. Apoi, îi cuprinse pumnul în palma lui, strecurându-și degetele între ale ei, întinzându-i complet brațul și îndreptând țeava spre pământ, la jumătatea distanței dintre picioare.

– Brațul stâng relaxat. Așa.

I-l destinse pentru ea.

– Amândoi ochii deschiși, ridici arma încet până ce e pe aceeași linie cu ținta. Ții brațul cu arma întins. Așa. Când spun foc, tragi de două ori, lași arma în jos și aștepți.

Ascultătoare, lăsă arma în jos, până ce ținti din nou pământul. Îi dădu ordinul. Ridică brațul țeapăn, așa cum o instruise, apăsă pe trăgaci, dar nu se întâmplă nimic.

– Acum, spuse el după ce trase piedica.

Ea repetă acțiunea, apăsă din nou pe trăgaci și arma zvâcni în mâna ei de parcă ea însăși ar fi fost lovită de un glonț. Trase a doua oară și inima i se umplu de aceeași emoție primejdioasă ca atunci când sărise prima dată cu un cal sau înotase goală în mare. Coborî arma, Joseph dădu un nou ordin, o ridică mult mai repede și trase de două ori în succesiune rapidă, apoi de trei ori, la noroc. După aceea, repetă mișcarea fără ordin, trăgând de voie în vreme ce zgomotul împușcăturilor umplea aerul din jur, iar ricoșeurile șuierau în vale și departe deasupra mării. Continuă să tragă până goli încărcătorul, apoi rămase cu arma lăsată în jos pe lângă corp, cu inima bubuindu-i în timp ce respira mirosul de mărar și praf de pușcă.

– Cum m-am descurcat?

– Uită-te cu ochii tăi.

Lăsându-l unde era, alergă spre bidonul de ulei. Apoi, se uită neîncrezătoare la el, pentru că nu avea nici un semn.

– Dar ce n-a mers? strigă indignată.

– N-ai nimerit, îi răspunse Joseph luându-i arma.

– Erau gloanțe oarbe!

– Nici vorbă.

– Am făcut tot ce mi-ai zis!

– Pentru început, n-ar trebui să tragi cu o singură mână. Pentru o fată cântărind 50 de kilograme și cu încheieturile atât de fragile, e ridicol.

– Atunci, de ce dracu' mi-ai spus să trag așa?

El se îndrepta spre mașină, conducând-o de braț.

– Dacă Michel te-a învățat, atunci trebuie să tragi cum Michel te-a învățat. El habar n-are de prizele cu două mâini. El s-a format după fratele lui. Vrei să scriu peste tot pe tine „Made in Israel"?

– De ce n-o face? insistă ea supărată și-l apucă de braț. De ce nu știe să tragă ca lumea? De ce n-a fost învățat?

– Ți-am zis, fratele lui l-a învățat.

– Atunci, de ce nu l-a învățat fratele lui cum trebuie?

Ea chiar voia un răspuns. Era umilită și se pregătea să facă o scenă, iar el părea să-și dea seama de acest lucru, pentru că zâmbi și, în felul său, capitulă.

– „Din voia lui Dumnezeu trage Khalil cu o mână", spune el.

– De ce?

Clătinând din cap, refuză întrebarea. Se întoarseră la mașină.

– Fratele lui se numește Khalil?

– Da.

– Ziceai că ăsta e numele arab pentru Hebron.

El fu încântat, chiar dacă uluit.

– Așa-i.

Porni motorul.

– Khalil, orașul nostru. Khalil, fratele meu. Khalil, prietenul lui Dumnezeu și al profetului evreu Avraam, pe care

Islamul îl respectă și care se odihnește în vechea noastră moschee.

– Khalil, așadar.

– Khalil, fu el de acord. Ține-l minte. Și, de asemenea, împrejurările în care ți-a spus. Pentru că te iubește. Pentru că îl iubește pe fratele său. Pentru că ai sărutat arma fratelui său și ai devenit de-un sânge cu el.

O luară în josul dealului, cu Joseph conducând. Ea nu mai știa cine e, admițând că ar fi știut vreodată. Sunetul împușcăturilor încă îi răsuna în urechi. Gustul țevii armei îi era pe buze, iar când el îi arătă Olimpul, tot ce văzu erau grămezi de nori albi și negri ca o ciupercă atomică. Îngrijorarea lui Joseph era tot atât de mare ca și a ei, dar ținta lui era și mai departe înainte, și, în timp ce conducea, își continuă povestea, detaliu după detaliu. Din nou, Khalil. Cum au trăi înainte ca el să plece la luptă. Nottingham, marea întâlnire a sufletelor lor. Sora sa Fatmeh și marea lui dragoste pentru ea. Despre ceilalți frați ai săi, morți. Ajunseră la drumul de coastă. Circulația era îngrozitoare și mult prea rapidă; plajele murdare pline de colibe dărăpănate, coșurile fabricilor, ca un șir de închisori care priveau spre ea.

Încercă să rămână trează de dragul lui, dar, până la urmă, efortul fu prea mare. Își puse capul pe umărul său și evadă pentru o vreme.

Hotelul din Salonic era o clădire edwardiană veche, cu bolți luminate de reflectoare și un aer pompos. Apartamentul lor era la etajul de sus, cu un alcov pentru copii, o baie de 6 metri pătrați și mobilă zgâriată, din anii '20, ca acasă. Ea aprinse lumina, dar el îi ceru s-o stingă. El comandase să le fie adusă sus mâncarea, dar nici unul din ei nu se atinse de ea. Era o firidă cu fereastră și el intră în ea, stând cu spatele la Charlie, privind în jos la piața verde și la țărmul luminat de lună de dincolo de ea. Charlie ședea pe pat. Muzica grecească venită din stradă umplea camera.

Deci, Charlie.

– Deci, Charlie, îl îngână ea încet, așteptând explicația pe care i-o datora.

– Te-ai angajat să iei parte la bătălia mea. Însă care bătălie? Cum se duce ea? Unde? Am vorbit despre cauză, am vorbit despre acțiune: credem, așadar, acționăm. Ți-am spus că teroarea este un teatru și că lumea uneori trebuie să fie trasă de urechi înainte de a face ceea ce-i drept.

Ea se foi neliniștită.

– În mod repetat, în scrisorile mele, în lungile noastre discuții, am promis să te aduc în centrul acțiunii. Dar am mințit. Am tras de timp. Până în seara aceasta. Poate că nu am încredere în tine. Sau poate că am învățat să te iubesc prea mult și nu vreau să te afli în linia întâi. Nu știi care din aceste lucruri e adevărat, însă câteodată te simți rănită de secretoșenia mea. După cum o dezvăluie scrisorile tale.

„Scrisorile, gândi ea din nou. Întotdeauna scrisorile."

– Deci cum, în termeni practici, devii tu soldățelul meu? Despre asta discutăm în această seară. Aici. În patul acela pe care stai. În ultima noapte a lunii noastre de miere în Grecia. Poate, ultima noastră noapte, deoarece nu poți fi sigură că mă vei mai vedea vreodată.

Se întoarse cu fața spre ea, fără nici un fel de grabă. Era ca și cum și-ar fi legat trupul în aceleași legături care-i țineau vocea.

– Plângi mult, remarcă el. Cred că plângi în seara aceasta. În vreme ce mă strângi în brațe. Încredințându-mi-te pentru o eternitate. Da? Tu plângi și, în timp ce plângi, îți spun: „E vremea" Mâine, o să ai șansa ta. Mâine-dimineață, o să-ți îndeplinești promisiunea făcută sub jurământ în fața mea, pe arma marelui Khalil. Îți ordon... îți cer – încet, aproape maiestuos, se întoarse la geam – să conduci Mercedesul acela dincolo de granița iugoslavă, spre nord și să intri în Austria. Unde îți va fi luat. Singură. O să faci asta? Ce zici?

Aparent, ea nu simți nimic în afară de preocuparea de a afișa aceeași lipsă a sentimentelor care se deslușea pe chipul lui. Nu frică, nu conștientizarea primejdiei, nu surpriză: le

anihilase pe toate cu un pocnet din degete. „Acum, gândi ea. Charlie, intri. E vorba de condus mașina. Dă-i drumul.“ Îl privea drept în față, cu fălcile încleștate, așa cum se uita la lume atunci când mințea.

– Ei, cum reacționezi la asta? întrebă el ironizând-o ușor. Singură, îi reaminti. E un pic de drum, să știi. Aproape 1 300 de kilometri prin Iugoslavia... asta e ceva pentru o primă misiune. Ce spui?

– Despre ce-i vorba? întrebă ea.

Intenționat sau nu, nu putea să-și dea seama, el preferă s-o înțeleagă anapoda.

– Bani. Debutul tău în teatrul realității. Tot ce ți-a promis Marty.

Mintea lui părea tot așa de ermetică pentru ea cum era probabil și pentru sine însuși. Tonul îi era scăzut și aspru.

– Vreau să zic, ce-i în mașină?

Urmă tăcerea de avertisment de trei minute, după care vocea i se auzi malițioasă:

– Ce contează ce-i în mașină? Poate un mesaj militar. Hârtii. Crezi că poți ști fiecare secret al marii noastre mișcări chiar din prima zi?

Altă pauză, dar ea nu reacționă.

– Conduci mașina sau nu? Asta-i tot ce contează.

Ea nu voia replica lui Michel. O voia pe a lui.

– De ce n-o conduce chiar el?

– Charlie, ca nou recrut, nu e treaba ta să pui în discuție ordinele. Firește, dacă ești șocată...

Cine era el? Îi simți masca alunecând, dar nu știa care mască.

– Dacă brusc suspectezi – în interiorul ficțiunii – că ai fost manipulată de acest om, toată adorația lui pentru tine, seducția lui, jurămintele de dragoste eternă...

Încă o dată păru că-i fuge pământul de sub picioare. Era propriul gând dornic sau se aventura ea să presupună că, în semiîntuneric, îi dădea pe furiș târcoale un sentiment pe care ar fi preferat să-l țină sub control.

– Vreau să spun doar că, în această etapă – vocea lui își recăpătase forța –, dacă-ți cade acoperitoarea de pe ochi sau dacă te părăsește curajul, atunci firește că trebuie să spui nu.

– Te-am întrebat ceva. De ce nu o conduci chiar tu – tu, Michel?

El se întoarse iute din nou spre fereastră, iar lui Charlie îi păru că avea multe de reprimat în el înainte de a-i răspunde.

– Michel îți spune următoarele, și nu mai mult, începu el cu o răbdare încordată. Orice ar fi în acea mașină – el putea s-o vadă de acolo de unde stătea, parcată în piață și păzită de microbuzul Volkswagen –, e vital pentru marea noastră luptă, dar, de asemenea, extrem de primejdios. Oricine este prins la volanul ei, oriunde pe parcursul celor 1 300 de kilometri – fie că în mașină e literatură subversivă, fie altfel de materiale, poate mesaje –, a fi prins cu ea e deosebit de incriminant. Nici toată influența – presiuni diplomatice, avocați buni – nu poate împiedica să-i meargă într-adevăr extrem de rău acelei persoane. Dacă te gândești la propria piele, atunci ia în considerare asta. Apoi, adăugă cu o voce destul de deosebită de a lui Michel: Până la urmă, tu ai propria viață. Nu ești de-a noastră.

Dar ezitarea lui, cât de vagă, îi dăduse o siguranță pe care n-o mai simțise înainte în tovărășia lui.

– Am întrebat de ce n-o conduce el însuși. Încă aștept răspunsul lui.

Încă o dată, el ieși la atac, prea dur:

– Charlie! Sunt un activist palestinian. Sunt cunoscut drept luptător pentru cauză. Călătoresc cu un pașaport fals care poate fi compromis în orice clipă. Dar tu – o englezoaică atractivă, care arată bine, fără cazier, isteață, fermecătoare –, firește că pentru tine nu e nici o primejdie. Acum, chiar cred că-i suficient!

– Tocmai ai zis că *este* o primejdie.

– Prostii. Michel te asigură că nu e nici una. Pentru el, poate. Dar pentru tine – nici una. „Fă-o de dragul meu, spun. Fă-o și fii mândră. Fă-o de dragul iubirii noastre și al

revoluţiei. Fă-o de dragul a tot ce ne-am jurat unul celuilalt. Fă-o de dragul marelui meu frate. Sunt lipsite de sens promisiunile tale? Doar dădeai glas ipocriziei occidentale atunci când te proclamai revoluţionară?“ El se opri din nou. „Fă-o, pentru că, dacă nu o vei face, viaţa o să-ţi fie şi mai goală decât îţi era înainte de a te fi agăţat pe plajă.“

– Vrei să spui la teatru, îl corectă ea.

El de-abia dacă-i dădu atenţie. Rămase în picioare la fereastră, cu spatele la ea şi cu privirea încă aţintită asupra Mercedesului. Era din nou Joseph, Joseph al vocalelor apăsate şi al propoziţiilor grijulii şi al misiunii care va salva vieţi nevinovate.

– Deci, eşti aici. Acesta e Rubiconul tău. Ştii ce e asta? Rubiconul? Renunţă acum... mergi acasă... poţi primi nişte bani şi să uiţi totul: revoluţia, Palestina, pe Michel.

– Sau?

– Conduci maşina. Prima ta misiune pentru cauză. Singură. 1 300 de kilometri. Ce alegi?

– Unde o să fii?

Calmul îi era încă o dată neclintit, şi încă o dată se refugie în spatele lui Michel:

– În spirit, aproape de tine, dar nu te pot ajuta. Nimeni nu te poate ajuta. O să fii de capul tău, îndeplinind un act criminal în interesul acelora pe care lumea îi va numi o bandă de terorişti. Continuă, dar, de astă dată, era Joseph: Câţiva dintre puşti te vor escorta, dar nu pot face nimic dacă lucrurile merg rău, în afară de faptul că ne vor raporta mie şi lui Marty. Iugoslavia nu e cine ştie ce prietenă a Israelului.

Charlie nu se dădu bătută. Toate instinctele ei de supravieţuire îi spuneau asta. Văzu că se întorsese încă o dată s-o privească, şi-i întâlni privirea neagră, ştiind că faţa ei era vizibilă, pe când a lui nu. „Cu cine te lupţi? gândi ea. Cu tine sau cu mine? De ce eşti tu duşmanul în amândouă taberele?“

– N-am terminat încă scena, îi reaminti ea. Te întreb – vă întreb pe amândoi – ce e în maşină? Dacă vrei s-o conduc –

oricare dintre voi, oricâți ați fi amestecați – trebuie să știu ce-i înăuntru. Acum!

Crezu că va avea de așteptat. Se așteptase la încă un avertisment de trei minute, timp în care mintea bâzâia printre opțiuni înainte de a conștientiza răspunsurile deliberat seci. Se înșela.

– Explozibil, îi răspunse cu cea mai detașată voce. 90 de kilograme de plastic rusesc împărțit în batoane de 200 de grame. Marfă nouă, bună, bine păstrată, capabilă să reziste la temperaturi extreme, pozitive sau negative, și rezonabil de maleabilă la orice temperatură.

– O, mă bucur să aud că e bine păstrat, zise Charlie veselă, parând cu greu năvala valului. Unde e ascuns?

– În tapițeria portierelor, a acoperișului și a scaunelor, în șasiu. Fiind un model mai vechi, are avantajul cadrului compartimentat și al traverselor longitudinale.

– La ce urmează să fie folosit?

– Pentru lupta noastră.

– Dar de ce trebuie să se trambaleze tot drumul până în Grecia pentru el... de ce nu îl obțin din Europa?

– Fratele meu are anumite reguli de păstrare a secretului și mă obligă să le respect cu scrupulozitate. Cercul celor în care are încredere este extrem de mic și nu are de gând să-l lărgească. În esență, nu are încredere nici în arabi, nici în europeni. Ce facem doar noi doar noi putem trăda.

– Și, mai exact, vrei să-mi spui ce formă ia, în acest caz, lupta noastră? întrebă Charlie cu aceeași voce voioasă, deosebit de relaxată.

Din nou, el nu ezită deloc.

– Omorârea evreilor din diasporă. Așa cum au risipit ei poporul Palestinei, așa-i pedepsim noi în diaspora lor și ne declarăm suferința în ochii și urechile întregii lumi. În felul acesta, vom trezi conștiința adormită a proletariatului, adăugă el ca un gând întârziat, mai puțin sigur.

– Păi, pare destul de rezonabil.

– Mulțumesc.

– Iar tu și Marty... voi tocmai v-ați gândit că ar fi drăguț dacă l-aș duce până în Austria, ca o favoare făcută lor.

Inspirând puțin aer, se ridică și merse foarte hotărâtă spre fereastră.

– Vrei, te rog, să mă cuprinzi în brațe, Jose? Nu mă dau la tine. Doar că, o clipă, m-am simțit un pic singură.

Un braț îi cuprinse umărul și ea se cutremură violent când o atinse. Rezemându-și corpul de al lui, se întoarse cu fața la el, brațele i se încolăciră în jurul lui și, spre bucuria ei, îl simți că se înmoaie și o îmbrățișează la rându-i. Mintea ei funcționa la turație maximă, cuprinzând totul, ca un ochi întors asupra unei panorame vaste și neașteptate. Dar, cel mai limpede dintre toate, dincolo de primejdia imediată a drumului, începu în cele din urmă să întrevadă călătoria mai mare care i se întindea în față și, de-a lungul drumului, tovarășii fără înfățișare din cealaltă armată căreia i se alătura. „Mă trimite sau mă reține? se întrebă. Nu știe. Se trezește și adoarme în același timp." Brațele lui, încă strânse în jurul ei, îi dădură un nou curaj. Până atunci, sub vraja castității lui hotărâte, crezuse într-un mod obscur că trupul ei promiscuu era nepotrivit pentru el. Acum, din motive pe care urma să le înțeleagă, acel dezgust de sine o părăsise.

– Continuă să mă convingi, spuse încă strângându-l. Fă-ți treaba!

– Nu-i destul că Michel te trimite, dar totuși nu vrea să mergi?

Ea nu-i răspunse.

– Să-ți citez din Shelley: „Furtunoasa frumusețe a terorii"? Trebuie să-ți reamintesc de multele promisiuni ale unuia către celălalt – că suntem gata să ucidem, pentru că suntem gata să murim?

– Nu cred că mai țin cuvintele. Cred că am înghițit toată porția de cuvinte pe care o pot suporta.

Își îngropase fața la pieptul lui.

– Mi-ai promis că o să stai aproape de mine, îi reaminti și-i simți strânsoarea slăbind și vocea înăsprindu-se.

– Te voi aștepta în Austria, rosti pe un ton calculat mai mult să o respingă decât să o convingă. Aceasta e promisiunea lui Michel față de tine. Dar și a mea.

Se îndepărtă puțin de el și-i luă capul în mâini, la fel cum i-l ținuse pe Acropole, studiindu-l critic la luminile din piață. Și avu sentimentul că se închisese pentru ea, ca o ușă care nu voia s-o lase nici să intre, nici să iasă. Rece și excitată în același timp, se întoarse la pat și se așeză din nou. Vocea ei avea și ea o nouă încredere, care o impresionă. Privirea îi era ațintită asupra brățării, pe care o întorcea gânditoare în semiîntuneric.

– Deci, cum vrei *tu* să fie? întrebă. Tu, Joseph. Rămâne Charlie și face treaba sau ia Charlie banii și-o taie? Care e scenariul tău *personal?*

– Cunoști pericolele. Hotărăște-te.

– Și tu le cunoști. Mai bine decât mine. Le știai de la început.

– Ai auzit toate argumentele, de la Marty și de la mine.

Desfăcând brățara, și-o lăsă să alunece în palmă.

– Salvăm vieți nevinovate. Adică, presupunând că eu duc explozibilul. Există unii – firește, prostănaci – care ar putea presupune că ar fi salvate mai multe vieți dacă *nu* duc explozibilul. Dar se înșală, presupun?

– Pe termen lung, dacă totul merge bine, se înșală.

Se întoarse din nou cu spatele la ea, și, după toate aparențele, își reluase examinarea priveliștii de la fereastră.

– Dacă Michel este cel care vorbește cu mine, e ușor, continuă ea pe un ton rezonabil, punându-și brățara la cealaltă mână. M-ai dat pe spate, am sărutat arma și de-abia aștept să ajung pe baricade. Dacă nu credem asta, atunci eforturile tale din ultimele zile au dat greș. Ceea ce nu e cazul. Așa m-ai distribuit, așa mă ai. Am terminat discuția. Merg!

Îi văzu capul înclinându-se ușor în semn de acceptare.

– Și, dacă vorbești ca Joseph, care-i diferența? Dacă spun nu, nu te mai văd vreodată. O să fiu înapoi în Nicăiericity, cu o strângere aurită de mână.

Spre surpriza ei, observă că își pierduse interesul în ce o privea. Cu umerii ridicați, expiră prelung; capul îi rămase întors spre fereastră, privirea, fixată către orizont. Reîncepu să vorbească și, la început, ea crezu că din nou disimulează impactul produs de ceea ce îi spusese. Dar, în timp ce continua să asculte, înțelese că îi explica de ce, în ceea ce-l privea, nici unul dintre ei nu avusese cu adevărat de ales.

– Lui Michel i-ar fi plăcut orașul acesta, cred. Până la începerea ocupației germane, 60 000 de evrei trăiau destul de fericiți pe coasta asta de deal. Funcționari poștali, negustori, bancheri, sefarzi[1]. Au venit din Spania, prin Balcani. Când au plecat germanii, n-a mai rămas nici unul. Cei care nu au fost exterminați au luat calea Israelului.

Ea stătea întinsă în pat. Joseph era tot la fereastră, urmărind cum se sting luminile pe stradă. Charlie se întrebă dacă o să vină la ea, știind că nu. Auzi un scârțâit când se întinse pe divan, cu corpul paralel cu al ei și doar cu lungimea Iugoslaviei între ei. Îl dorea mai mult decât dorise vreodată pe oricine. Frica ei pentru ziua de mâine îi intensifică dorința.

– Mai ai frați și surori, Jose? întrebă.

– Un frate.

– Ce face?

– A murit în războiul din '67.

– Războiul care l-a mânat pe Michel dincolo de Iordan, zise ea.

Nu se așteptase ca el să-i dea un răspuns adevărat, dar știa că o făcuse.

– Și tu ai luptat în acel război?

– Cred că da.

– Și în războiul dinaintea lui? Cel a cărui dată nu mi-o amintesc?

– '56.

– Da?

---

[1] Evrei de rit spaniol emigrați din Spania în nordul Africii, în Orientul Apropiat și în unele țări europene (n.red.)

– Da.

– Și în războiul de după? ’73?

– Probabil.

– Pentru ce ai luptat?

Așteaptă din nou.

– În ’56, pentru că voiam să fiu erou, în ’67, pentru pace. Și, în ’73 – părea că îi e greu să-și amintească –, pentru Israel, spuse.

– Și acum? Acum, pentru ce lupți?

„Pentru că există acea luptă, își aminti ea. Să salvez vieți. Pentru că mi-au cerut-o. Pentru ca oamenii din satul meu să poată dansa *debka* și să asculte la fântână poveștile călătorilor."

– Jose?

– Da, Charlie.

– Cum te-ai ales cu cicatricile alea drăguțe?

În întuneric, pauzele lui lungi căpătaseră o emoție de foc de tabără.

– Arsurile le-am căpătat într-un tanc. Găurile de glonț, încercând să ies din el.

– Câți ani aveai?

– 20. 21.

„Când aveam 8 ani, am intrat în Ashbal, se gândi ea. La 15 ani..."

– Și cine-i tăticul? întrebă ea hotărâtă să păstreze elanul.

– Un pionier. Unul dintre primii coloniști.

– De unde?

– Polonia.

– Când?

– În anii ’20. În cea de-a treia *aliyah*, dacă știi ce înseamnă asta.

Nu știa, dar nu conta deocamdată.

– Cu ce se ocupa?

– Muncitor în construcții. Lucra cu mâinile. A transformat o dună de nisip într-un oraș. I-a spus Tel Aviv. Socialist – genul practic. Nu prea se gândea la Dumnezeu. Niciodată n-a băut. Niciodată n-a avut mai mult decât câțiva dolari.

– Asta ai fi vrut și tu să fii? întrebă ea.

„N-o să-ți răspundă niciodată, gândi. A adormit. Nu fi impertinentă."

– Am ales chemarea superioară, răspunse el sec.

„Sau ea te-a ales pe tine, gândi, ceea ce e numele alegerii atunci când ești născut în captivitate." Și cumva, destul de repede, căzu adormită.

Dar Gadi Becker, războinicul încercat, rămase treaz, răbdător, privind în întuneric și ascultând respirația neregulată a tinerei sale recrute. De ce vorbise așa cu ea? De ce i se mărturisise chiar în momentul în care o trimitea în prima misiune? Cumva, nu mai avea încredere în sine însuși. Era în stare să-și încordeze mușchii numai ca să vadă dacă firele disciplinei nu îl strângeau iarăși la fel de tare ca în trecut. Era în stare să stabilească o cale de urmat, iar apoi să se uite îndărăt și să se minuneze în ce hal a greșit? „La ce visez, se întrebă, la luptă sau la pace?" Era prea bătrân pentru amândouă. Prea bătrân ca să continue, prea bătrân ca să se oprească. Prea bătrân ca să abandoneze, însă incapabil să se abțină. Prea bătrân ca să nu simtă mirosul morții înainte de a ucide.

Ascultă din nou, în timp ce respirația ei căpătă ritmul mai calm al somnului. Ținându-și încheietura mâinii în față, în stilul lui Kurtz, se uită la cadranul luminos al ceasului. Apoi, atât de liniștit, încât chiar și trează ar fi trebuit să fie foarte atentă ca să-l audă, își puse sacoul roșu și se furișă afară din cameră.

Portarul de noapte era un om ager și trebui doar să-l vadă pe domnul bine îmbrăcat apropiindu-se de el ca să miroasă pe dată posibilitatea unui bacșiș gras.

– Ai formulare de telegramă? întrebă Becker pe un ton autoritar.

Portarul de noapte dispăru sub tejghea.

Becker începu să scrie. Litere mari, desenate cu grijă cu cerneală neagră. Avea adresa în cap – prin bunăvoința unui avocat din Geneva. Kurtz i-o transmisese de la München, după ce confirmase cu Yanuka, din motive de siguranță, că

era încă valabilă. Avea și textul în cap. Începea cu „Fii amabil și sfătuiește-ți clientul“ și se referea la „scadența polițelor în conformitate cu contractul nostru standard“ Ajunse la 45 de cuvinte și, după ce le verifică, adăugă semnătura țeapănă și conștientă de sine pe care Schwili o exersase răbdător cu el. Apoi, împinse formularul peste tejghea și-i lăsă portarului 500 de drahme pentru el.

– Aș vrea s-o trimit de două ori, înțelegi? Același mesaj de două ori. O dată acum, prin telefon, a doua oară dimineața, de la poștă. Nu lăsa treaba în seama unui băiat, fă-o personal. După care, îmi trimiți o notă de confirmare în cameră.

Portarul avea să facă exact cum ordonase domnul. Auzise de bacșișurile arăbești, visase la ele. În noaptea aceasta, din senin, îi picase unul. Mai erau multe alte servicii pe care le putea face pentru domnul, însă domnul, din păcate, nu era receptiv la sugestiile sale. Amărât, portarul își privi prada cum iese în stradă, apoi o ia spre țărm. Dubița de comunicații stătea într-o parcare. Era timpul ca marele Gadi Becker să-și trimită raportul și să se asigure că totul e pregătit pentru marea lansare.

treisprezece

Mănăstirea se afla la 2 kilometri de graniță, într-o vale plină cu stânci și rogoz galben. Era un loc trist, profanat, cu acoperișuri prăbușite înăuntru și cu o curte cu chilii dărăpănate, cu pereții de piatră acoperiți cu dansatoare de hula pictate psihedelic. Niște necreștini porniseră o discotecă aici, dar, ca și călugării, o părăsiseră. Pe suprafața de ciment care fusese ring de dans stătea Mercedesul roșu, ca un cal de luptă pregătit pentru bătălie. Lângă el, campionul care urma a-l călări, cu Joseph, administratorul, veghind alături. „Aici, te-a adus Michel să schimbe numerele de înmatriculare și să te conducă. Aici, ți-a dat documentele false și cheile. Rose, mai șterge o dată ușa, te rog. Rachel, ce-i cu bucata aia de hârtie pe podea? Încă o dată era Joseph perfecționistul punând în ordine fiecare mic detaliu. Dubița de comunicații stătea lângă peretele exterior, cu antena legănându-se blând în adierea fierbinte.

Numerele de înmatriculare de München fuseseră deja înșurubate. Un „D“ german prăfuit înlocuise deja autocolantul diplomatic. Murdăria nedorită fusese îndepărtată. Cu meticulozitate, Becker începu să introducă suvenire elocvente care s-o înlocuiască: un ghid al Acropolelor, frunzărit, înghesuit într-un buzunar al ușii și uitat acolo, sâmburi de strugure în scrumieră, fragmente de coajă de portocală pe podea, bețe de înghețată grecească, bucăți de ambalaj de ciocolată. Apoi, două bilete rupte pentru intrarea la siturile vechi din Delphi, urmate de o hartă rutieră Esso a Greciei, cu drumul dintre

Delphi și Salonic marcat cu carioca și cu câteva însemnări marginale mâzgălite de Michel în grabă, aproape de locul unde Charlie trăsese cu arma cu o singură mână și nu nimerise. Un pieptene cu câteva fire de păr negru pe el, cu dinții mânjiți cu înțepătoarea loțiune germană de păr a lui Michel. O pereche de mănuși de șofer ușor stropite cu deodorantul lui Michel. O cutie de ochelari Frey din München, aceea care conținea ochelarii de soare ce fuseseră din greșeală sparți atunci când proprietarul lor încercase s-o agațe pe Rachel la graniță.

Și, în cele din urmă, o supuse pe Charlie însăși unei examinări la fel de cercetătoare, acoperind întreaga suprafață îmbrăcată a corpului ei, de la pantofi și până în creștet și înapoi, studiind brățara înainte de a se întoarce – în silă, i se păru ei – la o mică masă pliantă unde era etalat conținutul revizuit al poșetei ei.

– Acum, pune-le, te rog, la loc, spuse el după ce mai verifică o dată și o urmări cum împachetează totul în modul ei specific – batiste, rujuri, permis de conducere, monede, portofel, amintiri, chei și toate fleacurile meticulos calculate, care, examinate, să confirme ficțiunile complexe ale multelor ei vieți.

– Ce-i cu scrisorile lui? zise.

O pauză de-a lui Joseph.

– Dacă mi-a scris toate scrisorile alea fierbinți, le-aș căra peste tot după mine, nu?

– Michel nu permite asta. Ai instrucțiuni stricte să-i păstrezi scrisorile într-un loc sigur din apartamentul tău și, mai presus de orice, să nu traversezi vreodată o graniță cu ele în posesia ta. Totuși...

Din buzunarul lateral al hainei, scoase un mic jurnal învelit în celofan protector. Era legat în pânză, cu un mic creion la cotor.

– Pentru că nu ții jurnal, ne-am hotărât să ținem noi unul pentru tine, îi explică.

Îl acceptă precaută și îndepărtă celofanul. Scoase creionul. Era ușor marcat de urme de dinți, ceea ce era ce făcea

ea cu creioanele: le rodea. Răsfoi vreo jumătate de duzină de pagini. Însemnările lui Schwili erau puține, însă, cu flerul lui Leon și cu memoria electronică a lui *miss* Bach, păreau a-i aparține. Referitor la perioada din Nottingham, nimic: Michel năvălise asupra ei fără avertisment. Pentru York, un „M“ mare, cu un semn de întrebare și un cerc în jurul lui. În colțul aceleiași zile, o mâzgăleală lungă, contemplativă, genul pe care îl desena când visa cu ochii deschiși. Apărea și mașina ei: „Fiatul la Eustace, 9 a.m.“ Și maică-sa: „O săptămână până la ziua de naștere a mamei. De luat cadou“ Și Alastair: „A la Isle of Wight – reclama lui Kellogg?“ Își aminti că nu se dusese – Kellogg își găsise un actor mai bun și mai treaz. Pentru ciclul lunar, linii șerpuite și, o dată sau de două ori, însemnarea glumeață „stop joc“ Întorcându-se la vacanța în Grecia, găsi Mykonos scris cu majuscule înalte, gânditoare și, alături, orele de sosire și plecare ale cursei charter. Dar când ajunse la ziua sosirii la Atena, întreaga pagină era iluminată de un stol de păsări ridicându-se, cu pastă albastră și roșie, ca tatuajul unui marinar. Aruncă jurnalul în poșetă și o închise cu un pocnet. Era prea mult. Se simțea murdară și invadată. Ea voia oameni noi pe care încă-i putea surprinde – oameni care nu-i puteau falsifica sentimentele și scrisul în așa fel încât nici ea să nu le distingă de original. Poate că Joseph știa asta. Poate că o citise în gestul ei brusc. Spera că e așa. Cu mâna înmănușată, îi ținea deschisă portiera. Se urcă repede.

– Mai uită-te o dată la hârtii, îi ceru.

– N-am nevoie, spuse privind drept înainte.

– Numărul mașinii?

I-l zise.

– Data înmatriculării?

Îi spuse tot: poveste în poveste în poveste. Mașina era proprietatea personală a unui doctor la modă din München, dădu numele, actualul ei amant. Asigurată și înregistrată pe numele lui, vezi hârtiile false.

– De ce nu-i cu tine doctorul ăsta plin de bani? Michel te întreabă asta, înțelegi?

Înțelegea.

– A trebuit să plece înapoi cu avionul de la Salonic pentru un caz urgent. Eu am fost de acord să-i conduc mașina. El era la Atena ca să țină o conferință. Călătoream împreună.

– În primul rând, cum l-ai întâlnit?

– În Anglia. E amic cu ai mei – le vindecă mahmurelile. Ai mei au o grămadă de bani, hi, hi!

– Pentru situații extreme, ai mia de dolari de la Michel în poșetă, pe care ți-a împrumutat-o pentru drum. De presupus, pentru orele suplimentare, pentru deranjul pe pricinuit, ei pot fi considerați cu amabilitate drept un mic subsidiu. Cum o cheamă pe soția lui?

– Renate, și o urăsc pe nenorocita aia.

– Copiii?

– Cristoph și Dorothea. Le-aș fi o mamă minunată dacă Renate s-ar da deoparte. Acum, vreau să plec. Altceva?

– Da.

„Cum ar fi te iubesc, îi sugeră ea mental. Cum că ar fi cazul să-ți ceri măcar un pic scuze că mă pui să traversez cam jumătate din Europa cu o mașină plină de explozibil rusesc de cea mai bună calitate."

– Nu fi prea încrezătoare, o sfătui cu același sentiment de parcă i-ar fi verificat permisul de conducere. Nu orice grănicer e tâmpit sau maniac sexual.

Ea își promisese că nu va fi nici un fel de rămas-bun și poate că și Joseph făcuse la fel.

– Deci asta e, Charlie, spuse ea și porni motorul.

El nici nu-i făcu semn cu mâna, nici nu zâmbi. Poate că zisese și el: „Deci asta e, Charlie", dar, dacă o făcuse, ea nu-l auzise. Ajunse la drumul principal, iar mănăstirea și vremelnicii ei locuitori dispărură din retrovizor. Merse rapid câțiva kilometri și ajunse la o veche săgeată pictată pe care scria „JUGOSLAVIEN" Conduse încet, urmând traficul. Drumul se lărgi și deveni o parcare. Văzu un șir de autocare și altul de autoturisme, și steagurile tuturor națiunilor, care, sub dogoarea soarelui, căpătaseră culori pastelate. „Sunt

englezoaică, nemțoaică, israeliană, arăboaică." Se opri în spatele unei mașini sport, decapotată. În față stăteau doi băieți, în spate, două fete. Se întrebă dacă erau oamenii lui Joseph. Sau ai lui Michel. Sau vreun soi de polițiști. Învăța să vadă lumea sub acest aspect: fiecare aparținea cuiva. Un oficial în uniformă cenușie îi făcu un semn nerăbdător cu mâna s-o ia înainte. Avea totul pregătit. Documente false, explicații false. Nimeni nu le voia. Trecu granița.

Aflat pe culmea dealului, deasupra mănăstirii, Joseph lăsă jos binoclul și se întoarse la dubița în așteptare.

– Pachetul a fost expediat, îi spuse scurt băiatului, lui David, care bătu supus cuvintele la mașina lui.

Pentru Becker, ar fi bătut orice la mașină – ar fi riscat orice, ar fi împușcat pe oricine. Becker era o legendă vie pentru el, desăvârșit în toate aptitudinile sale, cineva pe care trebuia să se străduiască neîncetat să-l imite.

– Marty îți transmite felicitări, zise respectuos băiatul.

Dar marele Becker păru să nu audă.

Conducea dintotdeauna. Conducea cu brațele durând-o pentru că ținea volanul prea strâns și cu gâtul durând-o pentru că ținea picioarele prea încordate. Conducea simțind-se rău la stomac de atâta nemișcare. Apoi, simțind-se rău de prea multă frică. Apoi, simțind-se și mai rău când motorul se gripă și ea se gândi: „Ura, avem o pană!" „Dacă se întâmplă ceva, debarasează-te de mașină, spusese Joseph, bag-o pe un drum lăturalnic, fă autostopul, fă pierdute hârtiile, ia un tren. Mai presus de toate, îndepărtează-te de ea cât de mult poți." Dar acum că pornise la drum, nici nu se gândea să facă așa ceva: ar fi ca și cum ar fugi în timpul unui spectacol. Asurzi de prea multă muzică și închise radioul, dar asurzi de gălăgia camioanelor. Era într-o saună, îngheța de frig, cânta. Nu era înaintare, ci doar mișcare. Sporovăia veselă cu tatăl ei mort și cu nenorocita de maică-sa: „Să vezi, mami, m-am întâlnit cu acest arab pur și simplu fermecător, minunat de bine educat și îngrozitor de bogat și civilizat, și nu făceam decât să ne-o punem de dimineața până seara și apoi până dimineața…

Conducea cu mintea golită și cu gândurile intenționat în racursi. Se forța să rămână la exteriorul a cea ce trăia: „O, uite un sat; o, uite un lac, se gândea, neîngăduindu-și vreodată să ajungă până la haosul din sinea ea. Sunt liberă și relaxată, și pur și simplu mă distrez de minune“ La prânz, mâncă pâine și fructe pe care le cumpără de la chioșcul unui service. Și înghețată – făcu o pasiune bruscă pentru ea, ca pofta unei femei gravide. Înghețată galbenă, apoasă, iugoslavă, cu o fată cu țâțe mari pe ambalaj. Odată, văzu un băiat făcând autostopul și simți un impuls copleșitor să ignore ordinele lui Joseph și să-l ia. Singurătatea îi era dintr-odată atât de îngrozitoare, încât ar fi făcut orice să-l aibă lângă ea: să se mărite cu el într-una dintre capelele acelea mici risipite pe vârfurile golașe ale dealurilor, să-l violeze în iarba galbenă de la marginea drumului. Dar, nici o clipă, nu recunoscu față de sine că ducea 90 de kilograme de plastic rusesc de calitatea întâi, împărțit în batoane de 200 de grame, ascuns în tapițeria portierelor, a scaunelor, a acoperișului și în șasiu. Sau că, mașina fiind un model mai vechi, avea avantajul cadrului compartimentat și a traverselor longitudinale. Sau că era marfă bună, nouă, bine păstrată, în stare să reziste la căldură și frig și rezonabil de maleabilă la orice temperatură.

„Mergi înainte, fată, își repeta cu hotărâre, uneori cu glas tare. E o zi însorită și tu ești o curvă bogată care conduce Mercedesul amantului.“ Își recită replicile din *Cum vă place* și replicile din primul ei rol jucat vreodată. Rosti replici din *Sfânta Ioana*. Dar la Joseph nu se gândi deloc – nu întâlnise un israelian în viața ei, niciodată nu tânjise după el, nu-și schimbase preferințele și religia pentru el, nici nu devenise creația lui în timp ce pretindea că e creația dușmanului, niciodată nu se minunase și îngrijorase din pricina războaielor secrete ce aveau loc în sinea lui.

La 6 seara, deși ar fi preferat să conducă toată noaptea, văzu firma pictată a unui hotel pe care nimeni nu-i spusese să-l evite și rosti:

– Ei bine, *ăsta* chiar pare un loc drăguț. O să văd despre ce-i vorba.

Chiar așa. O spuse cu voce tare, răsunătoare, probabil adresându-se nenorocitei de maică-sa. Merse aproape 2 kilometri printre dealuri și uite-l, exact așa cum îl descrisese cel-care-nu-exista, un hotel construit în interiorul unor ruine, cu piscină și un teren de golf în miniatură. Când intră în hol, peste cine să dea decât vechii ei prieteni Dimitri și Rose, pe care-i cunoscuse la Mykonos. „Doamne, ia te uită dragă, Charlie, ce coincidență, ce-ar fi să luăm cina împreună?“ Mâncară o friptură la grătar lângă piscină și înotară, și, când piscina se închise, fiindcă lui Charlie nu-i era somn, jucară scrabble cu ea în dormitor, precum gardienii în ajunul execuției. Moțăi câteva ore, dar, la 6 dimineața, era din nou pe drum și, pe la mijlocul după-amiezii, ajunsese la coada de la granița austriacă, moment în care înfățișarea ei îi deveni disperat de importantă.

Purta bluza fără mâneci din trusoul lui Michel, își periase părul și arăta excelent în fiecare dintre cele trei oglinzi. Celor mai multe mașini li se făcea doar un semn din mână și treceau, dar ea nu conta pe asta, nu încă o dată. Unii arătau documente și câțiva fură cercetați amănunțit. Se întreba dacă era la întâmplare sau dacă fuseseră anunțați dinainte, ori dacă țineau cont de anumite indicii indescifrabile ei. Doi oameni în uniformă veneau încet de-a lungul șirului, oprindu-se la fereastra fiecărei mașini. Unul era îmbrăcat în verde, celălalt, în albastru, iar cel în albastru își îndoise partea de sus a caschetei, ca să arate a as al aerului. Se uitară la ea, apoi făcură un tur lent în jurul mașinii. Îl auzi pe unul din ei lovind cu piciorul un cauciuc din spate și-i trecu prin minte să urle: „Au, doare“, dar se abținu, pentru că Joseph, la care nici nu îndrăznea să se gândească, spusese: „Nu te apropia tu de ei, păstrează distanța, hotărăște ce crezi că e necesar și apoi redu la jumătate“ Cel în verde o întrebă ceva pe nemțește și ea răspunse „Sorry?“ în engleză. Îi arătă pașaportul britanic, profesiunea actriță. Îl luă, o compară cu fotografia, îl înmână colegului

său. Erau băieți arătoși; nu-și dăduse seama că erau așa de tineri. Blonzi, plini de vigoare, cu privirea francă și cu bronzul permanent al muntenilor. „E un fals de cea mai bună calitate, vru să le spună, într-un teribil imbold de autodistrugere: Sunt Charlie, cântăriți-mă."

Cei patru ochi ai lor rămaseră ațintiți într-ai ei în timp ce-și puneau întrebările – rândul tău, rândul meu.

– Nu, zise ea, doar 100 de țigări grecești și o sticlă de uzo.

– Nu, n-am cadouri, pe bune.

Se uită în altă parte, rezistând tentației de a flirta.

– Păi, un rahat pentru maică-mea, fără valoare. Să zicem, zece dolari.

Banalități: „Dă-le ceva la care să se gândească" Îi deschiseră portiera și-i cerură să vadă sticla de uzo, dar ea avu o suspiciune că, după ce se uitaseră bine în decolteul bluzei, erau nerăbdători să-i vadă picioarele și să evalueze totul laolaltă. Sticla era într-un coș aflat pe podea, lângă ea. Aplecându-se spre scaunul de alături, o scoase și, în timp ce făcea asta, fusta i se desfăcu, ceea ce era 90 la sută întâmplător, dar, pentru o clipă, coapsa stângă îi fu expusă până la șold. Ridică sticla să le-o arate și, în acel moment, simți ceva rece și umed lovindu-i carnea dezgolită. „Isuse, m-au înjunghiat!" Scoase o exclamație, atinse cu palma locul respectiv și fu uimită să vadă imprimată pe coapsă ștampila albastră marcând intrarea ei în Republica Austria. Era atât de furioasă, încât aproape că se năpusti asupra lor; era atât de recunoscătoare, încât aproape că izbucni într-un râs incontrolabil. Fără cuvintele de avertizare ale lui Joseph s-o oprească, i-ar fi îmbrățișat pe amândoi, atunci și acolo, pentru incredibila, drăguța, inocenta lor generozitate. Trecuse și era al dracului de grozavă. Se uită în oglinda retrovizoare și-i văzu pe drăguții de ei făcându-i timid semn cu mâna vreo 35 de minute fără oprire, fără să le pese de ceilalți care treceau.

Niciodată nu iubise atât de mult autoritățile.

Lunga veghe a lui Shimon Litvak începuse dimineața devreme, cu opt ore înainte de a i se raporta că ea a trecut în siguranță granița și la două nopți și o zi după ce Joseph, acționând în contul lui Michel, trimisese dubla telegramă către avocatul din Geneva, pentru a-i fi înaintată clientului său. Era deja mijlocul după-amiezii și Litvak schimbase deja garda de trei ori, dar nimeni nu se plictisea, nimeni nu era altfel decât extrem de vigilent – problema lui nu era să-și țină echipa trează, ci să-i convingă pe oameni să se odihnească așa cum trebuie când nu erau de serviciu.

Din postul său de comandă de la fereastra apartamentului nupțial al unui vechi hotel, Litvak privea în jos, peste o piață carintiană drăguță, ale cărei caracteristici principale erau două hanuri tradiționale cu mese la stradă, o mică parcare și o gară agreabil de veche, cu o cupolă boltită deasupra biroului șefului de gară. Hanul mai apropiat de el se numea Lebăda Neagră și se lăuda cu un acordeonist, un băiat palid, introspectiv, care cânta prea bine ca să o facă pentru propria plăcere și se încrunta când treceau mașini prin preajmă, ceea ce se întâmpla destul de des. Celălalt han se numea Brațele Dulgherului și avea o frumoasă firmă aurie alcătuită din diverse unelte. Dulgherul avea clasă: fețe de masă albe și păstrăv, pe care-l puteai alege dintr-un bazin aflat afară. Erau puțini trecători la acea oră a zilei; o căldură grea, prăfoasă, aruncase o somnolență plăcută asupra tuturor. Lângă Lebădă, două fete beau ceai și chicoteau deasupra unei scrisori pe care o scriau împreună, treaba lor fiind să întocmească o listă cu numerele vehiculelor oricui ar fi intrat sau ieșit din piață. Lângă Brațele Dulgherului, un tânăr preot serios sorbea vin și-și citea breviarul, iar în Austria de Sud, nimeni nu-i spune unui preot să se ducă de-acolo. Adevăratul nume al preotului era Udi, prescurtare de la Yehud, stângaciul ucigaș al regelui moabiților. Ca și tizul său, era stângaci, înarmat până-n dinți și se afla acolo pentru cazul că s-ar fi lăsat cu bătaie. Era sprijinit de un cuplu de englezi între două vârste, plasați în Roverul lor aflat în parcare, lăsând impresia că-și făceau siesta

după un prânz zdravăn. Oricum, aveau pistoale fixate între picioare și diverse alte arme la îndemână. Radioul lor era pe frecvența celui din dubița de comunicații parcată la 200 de metri depărtare, pe drumul spre Salzburg.

Cu totul, Litvak avea nouă bărbați și patru fete. I-ar fi trebuit 16, dar nu se plângea. Îi plăcea o supraveghere atentă și, întotdeauna, tensiunea îl umplea de o stare de bine. „Pentru asta, m-am născut, gândea. Pentru o trecere bruscă la acțiune." O gândea întotdeauna. Era calm, cu trupul și intelectul în somn profund – echipajul era întins pe punte, visând cu ochii deschiși la iubiți, iubite, escapade estivale în Galileea. Dar, la cea mai mică adiere de vânt, fiecare dintre ei ar fi fost la post, înainte de cea mai slabă vibrație a pânzelor.

Litvak șopti câteva cuvinte de verificare de rutină în căști și primi răspuns. Vorbeau nemțește, ca să atragă mai puțin atenția. Acoperirea le era când o firmă de taxi din Graz, când un serviciu de salvare cu elicoptere, cu baza la Innsbruck. Schimbau frecvențele des și foloseau o varietate de formule de apel menite să deruteze.

La ora 4, Charlie intră agale în piață cu Mercedesul și unul dintre cei care supravegheau parcarea scoase neobrăzat trei note de muzică de fanfară în microfonul lui. Avea probleme cu găsirea locului, dar Litvak hotărâse că nu trebuie ajutată. Las-o să joace cum se pricepe, fără nici un fel de cocoloșire. Se eliberă un loc. Îl ocupă, ieși, se întinse, își frecă dosul, își pescui geanta de umăr și chitara din portbagaj. „E bună, gândi Litvak urmărind-o cu binoclul. Naturală. Acum, încuie mașina." Așa făcu, lăsând portbagajul la urmă. „Acum, strecoară cheia în țeava de eșapament." Făcu și asta, o mișcare într-adevăr dibace, când se aplecă după bagaje, apoi se îndreptă ostenită către gară, fără să privească nici în dreapta, nici în stânga. Litvak se puse din nou pe așteptat. „Capra e legată, gândi el, amintindu-și o expresie favorită a lui Kurtz. Acum, tot ce ne trebuie e un leu." Rosti un cuvânt în microfon și își auzi ordinul confirmat. Și-l imagină pe Kurtz în apartamentul din München, ghemuit lângă micul teleimprimator în

timp ce dubița de comunicații transmitea semnalul. Își imagină mișcarea necontenită, inconștientă a degetelor sale butucănoase încercând să șteargă nervoase zâmbetul său permanent, ridicarea brațului gros în timp ce-și consulta pe nevăzute ceasul. „În cele din urmă, pășim în întuneric, gândi Litvak privind cum se strânge începutul înserării. Întunericul este ceea ce am așteptat în toate lunile acestea."

Trecu o oră, bunul preot Udi își plăti modesta consumație și dispăru cu un mers pios pe o stradă laterală, pentru a se odihni și a-și schimba înfățișarea în casa conspirativă. Cele două fete își sfârșiră până la urmă scrisoarea și acum voiau un timbru. Când îl obținură, plecară, pentru aceleași motive. Litvak urmări cu satisfacție cum schimbul lor își ocupa pozițiile: o dubiță hodorogită a unei spălătorii de rufe, doi autostopiști în căutarea unui prânz târziu, un muncitor străin, de origine italiană, cerând o cafea și ziarele de Milano. O mașină de poliție intră în piață și făcu trei tururi de onoare lente, însă nici șoferul, nici colegul său nu manifestară vreun interes față de Mercedesul roșu, cu cheia de contact ascunsă în țeava de eșapament. La 7.40, într-o revenire a entuziasmului în rândul echipei de filaj, o femeie grasă merse drept la ușa din partea șoferului, băgă forțat o cheie în broască, apoi se strâmbă surprinsă și plecă, în schimb, cu un Audi roșu. Greșise marca mașinii. La 8, o motocicletă puternică făcu o trecere rapidă înainte ca oricine să-i poată lua numărul și se îndepărtă din nou, cu motorul urlând. Pasagerul cu păr lung putea fi femeie – în orice caz, arătau ca doi puști puși pe chef.

– Contactul? întrebă Litvak în căști.

Părerile erau împărțite. „Prea nepăsători", spunea o voce. „Prea rapizi, zicea alta. De ce să înfrunte riscul de a fi opriți de poliție?" Părerea lui Litvak era diferită. Era o primă recunoaștere, era sigur de asta, dar n-o spuse de teamă să nu le influențeze judecata. Se puse din nou pe așteptat. „Leul a adulmecat, gândi. Se va întoarce?"

Era 10. Restaurantele începeau să se golească. O liniște adâncă, de țară, cobora peste oraș. Dar Mercedesul roșu rămânea neatins, iar motocicleta nu se întorsese.

Dacă ai supravegheat vreodată una, atunci știi că o mașină goală e într-adevăr un lucru stupid la care să te zgâiești, iar Litvak supraveghease o mulțime. Cu timpul, doar concentrându-te asupra ei, te trezești amintindu-ți ce neinteresantă este de fapt o mașină fără omul care să-i dea sens. Și, în primul rând, ce neinteresant e omul că a inventat mașina. După câteva ore e cel mai nenorocit maldăr de gunoi pe care l-ai văzut în viața ta. Începi să visezi cai sau o lume de pietoni. Să scapi de fierul vechi al vieții și să te întorci la ființe. La kibbutzul tău și la livezile lui de portocali. La ziua când întreaga lume învață în sfârșit riscurile vărsării de sânge evreiesc.

Vrei să faci bucăți toate mașinile dușmanilor din lume și să eliberezi Israelul pe vecie.

Sau îți amintești că e sabat și că Legea spune că e mai bine să salvezi un suflet muncind decât să respecți sabatul și să nu salvezi sufletul.

Sau că se așteaptă din partea ta să te căsătorești cu o fată simplă și foarte religioasă la care nu ții în mod deosebit și să te stabilești în Herzlia plătind rate, și să intri în capcana facerii de copii fără un cuvânt de protest.

Sau reflectezi la Dumnezeul evreilor și faci anumite paralele biblice cu situația ta.

Dar, la orice gândești sau nu și orice faci, dacă ești atât de bine pregătit ca Litvak și dacă ești la comandă, și dacă ești unul dintre aceia pentru care viziunea acțiunii împotriva torționarilor evreimii e un drog care nu-ți dă pace, atunci nu-ți iei o clipă ochii de pe mașina aceea.

Motocicleta se întorsese.

Fusese în piața gării patru minute și jumătate nesfârșite, după ceasul luminos al lui Litvak. Din locul său de la fereastra întunecatei camere de hotel aflate la mai puțin de 20 de metri în linie dreaptă, o urmărise tot timpul. Era o motocicletă din

partea superioară a gamei – japoneză, cu număr de Viena, iar ghidonul înalt era construit la comandă. Făcuse un tur prin piață cu motorul la ralanti, ca un fugar, pilotul fiind îmbrăcat în piele, cu cască, sexul încă nedeterminat și un pasager, instantaneu poreclit Păr Lung, în blugi și teniși, cu o eșarfă eroică înnodată la ceafă. Parcase aproape de Mercedes, însă nu atât de aproape încât să sugereze că ar avea gânduri în ce-l privește. Și Litvak ar fi făcut la fel.

– Atenție, spuse moale în microfon și primi imediat patru confirmări.

Litvak era atât de sigur că are dreptate, încât, dacă motocicliștii s-ar fi speriat și ar fi fugit în acel moment, ar fi dat ordinul fără ezitare, deși asta ar fi însemnat sfârșitul operațiunii. Din cabina dubiței spălătoriei, Aaron s-ar fi ridicat și i-ar fi împușcat, făcându-i bucăți în piață. Apoi, Litvak ar fi venit și le-ar fi dat lovitura finală celor doborâți, ca să fie sigur. Dar nu fugiră, ceea ce era mult, mult mai bine. Rămaseră pe motocicletă, își făcură de lucru cu curelușele de sub bărbie și fermoarele, după care stătură locului timp de ore, așa cum pot sta motocicliștii, deși de fapt a fost vorba de circa două minute. Continuară să adulmece locul, cercetând străzile laterale, mașinile parcate și ferestrele de la etaj, inclusiv cea a lui Litvak, dar echipa se asigurase de multă vreme că nu se vedea absolut nimic.

Odată încheiată perioada de meditație, Păr Lung coborî alene de pe șaua din spate, apoi trecu dincolo de Mercedes, cu capul înclinat nevinovat în timp ce, probabil, reperase cheia de contact ivindu-se din țeava de eșapament. Însă nu se întinse după ea, ceea ce Litvak, ca meseriaș, aprecie. Trecu pe lângă mașină și se îndreptă către WC-ul public din piața gării, de unde ieși imediat, sperând să prindă pe picior greșit pe oricine n-ar fi fost suficient de înțelept și l-ar fi urmărit. Nu era nimeni. Fetele oricum n-ar fi putut, iar băieții erau mult prea prudenți. Păr Lung trecu a doua oară pe lângă mașină, iar Litvak îl rugă foarte tare în gând să se aplece și să-și ia cheia, pentru că voia un gest concludent. Dar Păr Lung refuză să

forțeze lucrurile. În schimb, se întoarse la motocicletă și la tovarășul său, care rămăsese în șa, fără îndoială pentru a putea demara rapid, dacă era cazul. Păr Lung îi spuse ceva tovarășului său, apoi își scoase casca și, cu o mișcare a capului, își întoarse neglijent fața spre lumină.

– *Luigi,* rosti Litvak în microfon – numele conspirativ convenit.

Simultan, simți rara și atemporala binecuvântare a satisfacției pure. „Tu ești, gândi el calm. Rossino, apostolul soluțiilor pașnice." Litvak îl cunoștea bine, într-adevăr. Cunoștea numele și adresele prietenelor și prietenilor săi, ale părinților săi de dreapta din Roma și a mentorului său de stânga de la Academia de Muzică din Milano. Cunoștea ziarul napolitan de ținută, care îi publica articolele moralizatoare în care insista că non-violența este singura cale acceptabilă. Cunoștea îndelung nutritele suspiciuni ale Ierusalimului față de el și întreaga istorie a repetatelor lor eforturi infructuoase de a obține dovada. Îi cunoștea mirosul și numărul la pantofi. Începea să ghicească rolul jucat la Bad Godesberg și în multe alte locuri și avea idei foarte clare, cum aveau toți, despre ce ar fi fost cel mai bine de făcut cu el. Dar nu încă. Nu pentru multă vreme. Lucrurile nu puteau fi reglate până ce întreaga călătorie sinuoasă nu se încheia.

„Ea și-a plătit drumul, gândi el bucuros. Cu această identificare, și-a plătit lunga călătorie până aici." Era o goi dreaptă și, după părerea lui Litvak, una de un soi rar.

Acum, în cele din urmă, pilotul se dădea jos. Cobora, se întindea și-și desfăcea cureluța de sub bărbie în timp ce Rossino îi lua locul la ghidonul construit la comandă.

Doar că pilotul era o fată.

O fată blondă și zveltă, după cum confirma binoclul lui Litvak, cu un chip osos, dar delicat și cu un aer eteric, în ciuda bunei stăpâniri a motocicletei. Și Litvak, în acest moment crucial, refuză categoric să-și bată capul cu faptul că, în călătoriile ei, fata ar fi putut pleca de la Paris, Orly, spre Madrid, și că își făcuse un obicei din a duce valize cu discuri prietenelor

suedeze. Pentru că, dacă ar fi apucat-o pe acest drum, ura acumulată de echipă ar fi copleşit simţul disciplinei – mulţi dintre ei împuşcaseră oameni la vremea lor şi în cazuri ca acesta nu prea aveau remuşcări. Aşa că nu spuse nimic, ci îi lăsă să-şi tragă propriile concluzii şi asta fu tot.

Veni rândul fetei să viziteze toaleta. Pescuind o geantă mică de pe suportul pentru bagaje şi dându-i lui Rossino casca să i-o ţină, traversă piaţa, cu capul descoperit, şi intră direct în holul gării unde, spre deosebire de tovarăşul ei, rămase. Încă o dată, Litvak aşteptă ca, în drum, să se aplece după cheia de contact, dar n-o făcu. Mersul ei, ca şi al lui Rossino, era uşor, fără efort şi fără ezitări. Incontestabil era o fată foarte atractivă – nu era de mirare că nenorocitul de ataşat laburist se lăsase prostit de ea. Din nou, îşi îndreptă binoclul spre Rossino. Ridicat uşor în şaua din faţă, îşi înălţase capul ca şi cum ar fi ascultat ceva. „Fireşte, gândi Litvak în vreme ce-şi ciulea urechile pentru a prinde acelaşi zgomot slab: trenul de 22.24 dinspre Klangenfurt, care trebuia să sosească dintr-un moment în altul. Cu un cutremurat lung şi lent, trenul se opri la peron. Primii pasageri cu ochii împăienjeniţi apărură în holul gării. Câteva taxiuri traseră în faţă. Câteva maşini plecară. Un grup de excursionişti obosiţi, un întreg vagon, fiecare cu aceleaşi etichete pe bagaje.

„Fă-o acum, se rugă Litvak. Înhaţă maşina şi pleacă odată cu ceilalţi. Dovedeşte rostul prezenţei tale aici."

Totuşi, nu era pregătit pentru ce făcură de fapt. Un cuplu mai în vârstă stătea lângă şirul de taxiuri şi, în spatele lor, o fată modestă, arătând a dădacă sau însoţitoare. Purta un taior maro şi o pălărioară severă, maro, cu borurile lăsate în jos. Litvak o observă, cum observase o mulţime de alţi oameni – cu o privire limpede, antrenată, devenită şi mai limpede datorită tensiunii. O fată drăguţă, ducând o mică geantă de călătorie. Cuplul în vârstă făcu semn unui taxi, amândoi, iar fata rămase aproape, în spatele lor, urmărindu-i sosirea. Cuplul în vârstă intră în maşină, iar fata îi ajută dându-le calabalâcul – evident, fiica lor. Litvak îşi întoarse privirea spre

Mercedes, apoi spre motocicletă. Dacă s-ar fi gândit la fata în maro, ar fi presupus că se urcase în taxi și plecase împreună cu părinții săi. Firește. Până ce nu a dat atenție obositului grup de călători înșirându-se de-a lungul trotuarului înspre două autobuze în așteptare, nu și-a dat seama, cu o tresărire de pură satisfacție, că era fata *lui,* fata *noastră,* fata de pe motocicletă – se schimbase rapid la toaletă și-l păcălise. Și, după ce făcuse asta, se alăturase grupului care se îndrepta spre autobuze, traversând piața. El încă simțea satisfacție când ea descuie portiera mașinii cu propria cheie, își aruncă înăuntru geanta de călătorie, se așeză pe scaunul șoferului cu un gest atât decent de parcă s-ar fi dus la biserică și porni, cu cheia lui Charlie încă sclipind în țeava de eșapament. Această notă de profesionalism îl încântă de asemenea. Ce evident! Ce judicios! Telegrame duble, chei duble: șeful nostru crede în dublarea șanselor sale.

Dădu ordinul, un singur cuvânt, și îi privi pe urmăritori dispărând discret: cele două fete în Porsche-ul lor., Udi în Opelul său mare, cu steagul Uniunii Europene în partea din spate, pus acolo de el însuși, apoi partenerul lui Udi, pe o motocicletă mult mai puțin strălucitoare decât a lui Rossino. El rămase la fereastră și urmări cum se golea încet piața, ca la sfârșitul unui spectacol. Mașinile plecară, autocarele plecară, pietonii plecară, luminile se stinseră în jurul pieței din fața gării și auzi un pocnet ca și cum cineva închidea o poartă de fier și o încuia peste noapte. Doar cele două hanuri rămaseră treze.

În cele din urmă, cuvântul codificat pe care-l aștepta cârâi în căști: „Ossian“ Mașina se îndreaptă către nord.

– Deci, încotro merge Luigi? întrebă.

– Spre Viena.

– Așteptați, spuse Litvak și chiar își scoase căștile ca să poată gândi mai limpede.

Avea de luat o decizie imediată și deciziile imediate erau ceva pentru care se antrenase. Să-i urmărească și pe Rossino, și pe fată era imposibil. Nu avea resursele necesare. În teorie,

trebuia să urmărească explozivul, așadar, fata – totuși încă ezita, pentru că Rossino era alunecos și de departe o pradă mai mare, pe când Mercedesul era prin definiție vizibil, iar destinația sa, aproape o certitudine. Pentru o clipă destul de lungă, Litvak ezită. Căștile cârâiră, dar el nu băgă de seamă în timp ce continua să urmărească mental firul logic al ficțiunii. Ideea de a-l lăsa pe Rossino din mână i se părea aproape de nesuportat. Însă Rossino era, cu siguranță, o verigă importantă în lanțul oponenților și, după cum în repetate rânduri argumentase Kurtz, dacă lanțul nu se menținea întreg, cum putea s-o tragă pe Charlie în direcția dorită? Rossino se va întoarce la Viena satisfăcut că, până în acel moment, nimic nu fusese compromis: el era o verigă crucială, dar și un martor crucial. Pe când fata – fata era un executant, un șofer, un plasator de bombe, infanteria dispensabilă a marii lor mișcări. În plus, Kurtz avea planuri vitale legate de viitorul ei, în vreme ce viitorul lui Rossino putea să aștepte.

Litvak își puse din nou căștile.

– Rămâneți pe urmele mașinii. Lăsați-l pe Luigi să plece.

Odată luată decizia, Litvak își îngădui un zâmbet mulțumit. Cunoștea exact formația. Întâi, Udi pe motocicleta sa, apoi, blonda cu Mercedesul ei și, în urma ei, Opelul. Și, după Opel, bine în urma oricui, cele două fete cu Porsche-ul de rezervă, gata să schimbe locul cu oricine de îndată ce li se ordona. Revăzu în minte posturile statice care aveau să supravegheze Mercedesul până la frontiera germană. Își imagină genul de poveste cu cocoșul roșu pe care o va inventa Alexis ca să se asigure că e lăsată să intre fără complicații.

– Viteza? întrebă Litvak aruncând o privire către ceas.

– Udi raportează că viteza ei e extrem de moderată, veni răspunsul. Doamna nu vrea necazuri cu legea. E nervoasă din cauza încărcăturii pe care o duce.

„Și așa și trebuie“, gândi aprobator Litvak în vreme ce-și scotea căștile. Dacă eu aș fi fata, aș fi paralizat de frică din cauza încărcăturii.

Coborî cu geanta în mână. Deja își achitase nota de plată, însă, dacă i-ar fi cerut, ar mai fi plătit-o o dată: iubea pe toată lumea. Mașina lui îl aștepta în parcarea hotelului. Cu un autocontrol dat de o îndelungată experiență, Litvak se lansă în urmărirea calmă a convoiului. Cât de multe o fi știind ea? Cât timp aveau la dispoziție ca să afle? „Ia-o ușor, gândi. Întâi, leagă capra." Mintea i se întoarse la Kurtz și, cu un spasm de plăcere, își imagină vocea lui ca un berbec, neobosită, grămădind, într-un ivrit îngrozitor, laude asupra lui. Îi făcea o deosebită plăcere să se gândească la faptul că-i aducea lui Kurtz o ofrandă așa de dolofană.

Salzburgul încă mai avea de așteptat vara. Un aer proaspăt de primăvară sufla dinspre munți și râul Salzbach mirosea a mare. Cum ajunseseră acolo era pe jumătate un mister pentru ea, deoarece dormise atât de des de-a lungul călătoriei. De la Graz, zburaseră spre Viena, dar călătoria durase cam cinci secunde, deci trebuie să fi dormit în avion. La Viena, îl aștepta o mașină închiriată, un BMW arătos. Dormi din nou și, când intrară în oraș, crezu timp de o clipă că mașina luase foc, dar era doar soarele la asfințit reflectându-se în vopseaua stacojie.

– Oricum, de ce Salzburg? îl întrebă.

Pentru că e unul dintre orașele lui Michel, îi răspunse. Pentru că e în drum.

– În drum încotro? întrebă ea, dar încă o dată se izbi de rezerva lui.

Hotelul lor avea o curte interioară acoperită, cu balustrade vechi aurite și plante puse în ghivece de marmură. Apartamentul lor dădea direct către repedele râu maroniu și, dincolo de el, spre mai multe domuri decât în rai. În spatele acestor domuri se ridica un castel cu o telecabină care mergea în susul și-n josul dealului.

– Simt nevoia să mă plimb, spuse ea.

Făcu o baie și adormi, iar el trebui să bocăne în ușă ca s-o trezească. Se îmbrăcă și, încă o dată, el știu locurile pe care să i le arate și lucrurile care să-i facă ei cea mai mare plăcere.

– E ultima noastră noapte, nu-i așa? întrebă, iar el, de astă dată, nu se mai ascunse în spatele lui Michel.

– Da, e ultima noastră noapte, Charlie. Mâine, avem de făcut o vizită și, după aceea, tu te întorci la Londra.

Încleștându-și amândouă mâinile în jurul brațului său, ea rătăci alături de el pe străduțele înguste și prin piețele care dădeau dintr-una într-alta ca niște saloane. Se opriră în fața casei unde se născuse Mozart, iar excursioniștii erau pentru ea ca un public de matineu, vesel și inconștient.

– M-am descurcat bine, nu-i așa, Jose? Chiar m-am descurcat bine. Spune și tu.

– Te-ai descurcat excelent, zise el, dar cumva rezerva lui însemnă mai mult pentru ea decât laudele.

Bisericile ca niște case de păpuși erau mai frumoase decât orice-și imaginase, cu altare aurii, împodobite și îngeri voluptoși, și morminte în care morții păreau încă să viseze la plăceri. „Un evreu care face pe musulmanul îmi arată moștenirea mea creștină", gândi. Dar, când îi ceru informații, tot ce făcu fu să-i cumpere un ghid strălucitor și să pună chitanța în portofel.

– Mi-e teamă că Michel n-a avut încă timp să se informeze asupra perioadei baroce, îi explică în modul lui sec, și încă o dată simți în el umbrele unei rețineri inexplicabile.

– Ne întoarcem acum? o întrebă.

Clătină din cap. Fă în așa fel încât să nu se termine. Se întunecă, mulțimile dispărură, băieți de cor cântând apărură de sub porți neașteptate. Stătură lângă râu și ascultară clopotele vechi murmurând, sunând unele către altele într-o competiție încăpățânată. Porniră din nou și, dintr-odată, ea se simți atât de slăbită, încât avu nevoie de brațul lui în jurul taliei ca s-o țină dreaptă.

– Mâncare, comandă ea în vreme ce el o călăuzea înspre lift. Șampanie. Muzică.

Dar, în momentul în care el sună la room service, ea era deja adormită pe pat și nimeni pe lume, nici măcar Joseph, nu era în stare s-o trezească.

Stătea culcată la fel cum stătuse culcată pe nisip, la Mykonos, cu brațul stâng îndoit și cu fața pe el. Iar Becker șezu în fotoliu privind-o. Prima lumină slabă a zorilor se vedea prin perdele. Simțea miros de frunze proaspete și lemn. Fusese o furtună peste noapte, atât de puternică și de bruscă de parcă era un tren expres zdrobindu-se în vale. De la fereastră, privise orașul legănându-se sub lunga și lenta năvală a trăsnetelor sale și ploaia dansând pe domurile strălucitoare. Dar Charlie rămăsese atât de liniștită, încât el chiar se aplecă asupra ei și-și apropie urechea de gură ca să vadă dacă respira.

Se uită la ceas. „Fă un plan, gândi. Mișcă-te. Fă ca acțiunea să omoare îndoiala." Măsuța cu mâncarea neatinsă stătea în nișa ferestrei, frapiera cu sticla ei nedesfăcută de șampanie. Luând fiecare furculiță pe rând, începu să scoată carnea de homar din carapace, să murdărească farfuriile, să amestece salata, să strivească toate căpșunile, adăugând o ultimă ficțiune celor multe pe care le trăiseră deja: banchetul lor de gală din Salzburg – Charlie și Michel sărbătoresc îndeplinirea cu succes a primei ei misiuni în slujba revoluției. Luă sticla de șampanie la baie și închise ușa pentru ca pocnetul dopului să n-o trezească. Vărsă șampania în chiuvetă și lăsă să curgă apa după ea, aruncă homarii, căpșunile și salata în closet, trase apa și trebui să aștepte și să mai tragă o dată apa, fiindcă nu dispărură de prima dată. Lăsase destulă șampanie pentru a turna un pic în paharul său, iar pentru cel al lui Charlie, îi luă rujul din poșetă și desenă urme pe margine, înainte de a turna drojdiile din sticlă. Apoi, se duse din nou la fereastră, unde-și petrecuse cea mai mare parte a nopții, și privi dealurile albastre muiate de ploaie. „Sunt un alpinist obosit de atâta munte", gândi.

Se rase, îmbrăcă sacoul roșu. Se apropie de pat, își întinse mâna s-o trezească, dar și-o retrase. O lehamite ca o oboseală grea coborî asupra lui. Se așeză la loc în fotoliu, ochii i se închiseră, îi forță să se deschidă. Se sculă cu un zvâcnet, simțind greutatea rouăi de deșert agățate de echipamentul de

luptă, simțind mirosul de nisip umed înainte ca soarele să-l ardă până la uscăciune.

– Charlie?

Se întinse din nou, de astă dată să-i atingă obrazul, dar, în loc de asta, îi atinse brațul.

„Charlie, e un adevărat triumf. Marty spune că ești un star și că i-ai oferit o întreagă nouă distribuție de personaje. L-a chemat pe Gadi al lui în timpul nopții, dar tu nu te-ai sculat. E mai bună decât Garbo, a zis. Nu există nimic să nu putem face împreună, a spus. Charlie, scoală-te! Avem treabă de făcut. Charlie."

Însă cu glas tare îi rosti doar numele încă o dată, apoi coborî, plăti nota și-și luă ultima chitanță. Merse în spatele hotelului să-și ia BMW-ul închiriat, iar zorii erau cum fusese înserarea, proaspeți, dar încă nu de vară.

– O să-mi faci semn cu mâna, apoi o să pari că te duci la o plimbare, îi spuse. Dimitri o să te aducă separat la München.

paisprezece

Ea intră în lift fără o vorbă. Mirosea a dezinfectant și avea graffiti zgâriate adânc în vinilinul cenușiu. Își adunase toată duritatea de care era în stare, cum făcea la demonstrații și la mitinguri, și la toate celelalte chefuri. Era emoționată și avea un sentiment de iminentă împlinire. Dimitri apăsă soneria, iar Kurtz în persoană deschise ușa. În spatele lui stătea Joseph, iar în spatele lui Joseph atârna un scut de alamă cu imaginea ciocănită a Sfântului Cristofor legănând un copil.

– Charlie, e într-adevăr grozav și *tu* ești grozavă, spuse Kurtz cu o intensitate moale, din inimă și o strânse puternic la piept. Charlie, este de necrezut.

– Unde e el? întrebă ea uitându-se dincolo de Joseph, la ușa închisă.

Dimitri nu intrase. După ce o adusese, luase liftul în jos.

Încă vorbind de parcă ar fi fost împreună la biserică, Kurtz preferă să-i trateze întrebarea ca pe una oarecare.

– Charlie, e în regulă, o asigură în timp ce-i dădea drumul. Un pic obosit din cauza călătoriilor sale, ceea ce-i firesc, însă e în regulă. Ochelari fumurii, Joseph, adăugă. Dă-i ochelari fumurii. Ai ochelari fumurii, dragă? Uite un batic să-ți ascunzi părul ăla frumos. Păstrează-l.

Era din mătase verde, destul de frumos. Kurtz îl avea pregătit în buzunar, pentru ea. Îngrămădiți unul într-altul, cei doi bărbați se uitară în vreme ce ea-și lega capul ca o asistentă medicală, privindu-se în oglindă.

– Doar o precauție, lămuri Kurtz. În meseria asta, nu poți fi niciodată destul de prevăzător. Corect, Joseph?

Charlie își scosese din poșetă noua pudră compactă și-și aranja machiajul.

– Charlie, asta ar putea fi un pic emoționant, o preveni Kurtz.

Puse la loc pudra compactă și scoase rujul.

– Dacă ți se face rău, amintește-ți doar că a omorât o mulțime de ființe omenești nevinovate, îi recomandă Kurtz. Toată lumea are o față umană, iar băiatul ăsta nu face excepție. Un aspect foarte frumos, o mulțime de talent, o mulțime de abilități nefolosite – toate irosite. Asta nu e niciodată prea frumos de văzut. Odată intrați acolo, nu vreau să vorbești. Lasă vorbitul pe seama mea. Îi deschise ușa. O să vezi că-i docil. A trebuit să-l facem docil cât timp l-am transportat și trebuie să-l ținem așa cât stă cu noi. Altfel, e în formă. Nici o problemă. Numai nu vorbi cu el.

„Apartament dublu, pe două niveluri, șic, dus dracului", înregistră automat, observând scara descoperită făcută cu gust, galeria și balustrada din fier forjat. Un șemineu în stil englezesc, cu cărbuni falși pictați pe pânză. Lămpi fotografice aflate la vedere, sprijinite de aparate impresionante, aflate pe trepieduri. Un magnetofon mare, pe propriile picioare, o sofa curbată, stil Marbella, burete mai tare decât fierul. Ședea pe ea, cu Joseph alături. „Ar trebui să ne ținem de mână", gândi. Kurtz ridicase un receptor și apăsa pe butonul de comutare. Spuse ceva în ivrit, privind în sus, spre galerie, în timp ce vorbea. Puse receptorul jos, apoi îi zâmbi liniștitor. Simți miros de trupuri de bărbați, praf, cafea și lebăr. Și un milion de țigări stinse. Recunoscu încă un miros, dar nu-l putu identifica pentru că erau prea multe posibilități în mintea ei, de la harnașamentul primului ei ponei și până la sudoarea primului ei amant.

Mintea ei își schimbă ritmul și aproape că adormi. „Sunt bolnavă, gândi. Aștept rezultatele analizelor. Doctore, spune-mi drept." Observă un teanc de reviste de sală de așteptare și își

dori să poată ține una în poală, ca recuzită. Acum, și Joseph se uita spre galerie. Charlie îi urmă privirea, dar, înainte de asta, așteptă puțin, deoarece voia să-și dea impresia că o făcuse de atâtea ori, încât de abia mai avea nevoie să se uite, că era o cumpărătoare la o paradă a modei. Ușa de la balcon se deschise și apăru un băiat bărbos, intrând cu spatele în cameră, cu poticneala neregulată a unui mașinist și reușind să transmită furie, chiar și din spate.

Pe moment, nu se întâmplă nimic, după aceea apăru un soi de ghemotoc scund, de culoare stacojie, apoi urmă un băiat proaspăt ras, arătând nu atât furios, cât foarte pios.

În cele din urmă, înțelese. Erau trei, nu doi băieți, însă cel din mijloc atârna între ei în sacoul său roșu: zveltul băiat arab, iubitul ei, păpușa ei prăbușită din teatrul realității.

„Da, gândi, din spatele ochelarilor ei de soare, perfect rezonabil. Da – ei bine, chiar seamănă, dată fiind diferența mică de vârstă și indefinibila maturitate a lui Joseph." Uneori, în fanteziile ei, folosise trăsăturile lui Joseph, lăsându-l ca dublură pentru iubitul visurilor ei. Alteori, apăruse o figură diferită, construită din amintirile ei imperfecte despre palestinianul mascat de la forum, și era impresionată de cât de aproape de realitate apăruse el acum. „Nu crezi că gura e *o idee* prea lungă la colțuri? se întrebă. Că exagerează *un pic* cu senzualitatea? Nările prea strălucitoare? Talie prea marcată?" Se gândi să se ridice și să dea năvală să-l protejeze, dar nu faci așa ceva pe scenă dacă nu-i în scenariu. Și, în afară de asta, n-ar fi fost în stare să se desprindă de Joseph.

Oricum, vreme de o secundă, aproape își pierdu controlul de sine. În acea secundă, era tot ceea ce-i spusese Joseph că era – salvatoarea și eliberatoarea lui Michel, Sfânta Ioana a lui, sclava sa personală, steaua lui. Își interpretase sufletul de dragul lui, cinase cu el într-un motel nenorocit, la lumina lumânărilor, împărțise patul cu el și se alăturase revoluției sale, îi purtase brățara și-i băuse vodca, îi făcuse trupul bucăți și-l lăsase să-i facă trupul bucăți la rândul lui. Îi condusese

Mercedesul și-i sărutase arma, și-i cărase trotilul rusesc de cea mai bună calitate pentru armatele asediate ale libertății. Sărbătorise victoria cu el într-un hotel de pe malul râului din Salzburg. Dansase cu el pe Acropole, noaptea, și întreaga lume reînviase pentru ea, și era plină de o vinovăție nebună pentru că se gândise măcar vreodată la altă iubire.

Era atât de frumos – la fel de frumos cum îi promisese Joseph. Mai frumos. Avea acea atracție absolută pe care Charlie și genul ei o recunosc cu o inevitabilitate dureroasă: el aparținea acelei monarhii și o știa. Era delicat, dar perfect, cu umeri bine formați și șolduri foarte înguste. Avea o frunte de pugilist și o față de Pan copil, încununată de un acoperământ de păr negru turtit. Nimic din ce-i făcuseră ca să-l îmblânzească nu putea ascunde față de ea bogata pasiune a firii sale ori lumina răzvrătirii din ochii negri ca tăciunele.

Era atât de obișnuit – un băiețaș de la țară căzut dintr-un măslin, cu un repertoriu de formule învățate pe de rost și un ochi de coțofană pentru jucării frumoase, femei frumoase, mașini frumoase. Și o indignare de țăran față de cei care l-au alungat din ferma sa. „Hai în patul meu, băiețaș, să te învețe mămica și câteva dintre cuvintele mai lungi ale vieții."

Îl sprijineau de subsuori și, cum cobora greoi scările de lemn, pantofii săi Gucci își ratau tot timpul ținta, ceea ce păru să-l stânjenească, pentru că un zâmbet tremurător îl copleși și se uită rușinat la picioarele-i ezitante.

Îl aduceau către ea și ea nu era sigură că va putea să suporte. Se întoarse spre Joseph să i-o spună și-i văzu ochii privind drept spre ea, și-l auzi zicând ceva, dar în acel moment giganticul magnetofon începu să vorbească foarte tare, iar când ea se întoarse, îl zări pe dragul de Marty în cardiganul său aplecat asupra acestuia, răsucind butoanele ca să reducă volumul.

Vocea era moale și cu un accent puternic, exact așa cum și-o amintea de la forum. Cuvintele erau lozinci sfidătoare, citite cu un entuziasm nesigur.

„Noi suntem cei colonizați! Noi vorbim în numele băștinașilor, împotriva coloniștilor!... Noi vorbim în numele celor muți, noi hrănim gurile oarbe și dăm curaj urechilor mute!... Noi, animalele cu copite răbdătoare, ne-am pierdut în cele din urmă răbdarea!... Trăim după legea care se naște în fiecare zi din foc! Întreaga lume în afară de noi are ceva de pierdut!... Vom lupta cu oricine se autointitulează stăpânul pământului nostru!“

Băieții îl așezară pe sofa, în fața ei. Echilibrul lui era precar. Se apleca greoi înainte, folosindu-și brațele ca să se sprijine. Mâinile îi stăteau una peste alta, parcă înlănțuite, însă doar de brățara de aur pe care i-o puseseră ca să-i fie în regulă costumul pentru spectacol. Băiatul cu barbă stătea îmbufnat în spatele lui, cel proaspăt ras stătea devotat alături de el și, în timp ce vocea lui înregistrată răsuna triumfătoare în fundal, ea văzu buzele lui Michel mișcându-se lent, încercând să prindă cuvintele. Dar vocea era prea rapidă pentru posesorul ei de drept, prea puternică. Treptat, renunță să mai încerce și arboră un rânjet prostesc, de scuze, reamintindu-i de tatăl ei după criză.

„Actele de violență nu sunt criminale... când se desfășoară ca opoziție față de forța întrebuințată de un stat... considerat criminal de către terorist.“ Un fâșâit de hârtie se auzi când întoarse pagina. Vocea deveni încurcată și îndărătnică: „Te iubesc... ești libertatea mea... Acum ești de-a noastră... Trupurile noastre, sângele nostru s-au amestecat... ești a mea... soldatul meu... Te rog, de ce spun asta? Împreună, o să apropiem chibritul de fitil.“ O tăcere încurcată. „Vă rog, domnule. Ce este asta, vă rog? Vă întreb.“

– Arată-i ei mâinile lui, ordonă Kurtz după ce opri magnetofonul.

Apucând una din mâinile lui Michel, băiatul proaspăt ras i-o desfăcu rapid, oferindu-i-o ca pe o mostră.

– Cât a fost în tabere, mâinile îi erau bătătorite de muncă, rosti Kurtz traversând camera ca să li se alăture. Acum, e

mare intelectual. O mulţime de bani, o mulţime de fete, mâncare bună, viaţă uşoară. Adevărat, micuţule?

Apropiindu-se din spate de sofa, îşi puse mâna groasă pe capul lui Michel şi-l întoarse cu faţa către el.

– Eşti mare intelectual, adevărat?

Vocea nu-i era nici crudă, nici nu voia să tachineze. Ar fi putut vorbi cu propriul fiu rătăcit – avea aceeaşi dragoste tristă pe chip.

– Pui fetele să-ţi facă treaba, nu-i aşa, micuţule? Pe o fată, de fapt, a folosit-o ca bombă, îi explică lui Charlie. A urcat-o într-un avion, cu nişte bagaje arătoase, iar avionul a explodat. Cred că nici măcar nu şi-a dat seama că ea o făcuse. Ăsta-i un comportament urât, nu-i aşa, micuţule? Un comportament foarte urât faţă de o doamnă.

Recunoscu mirosul pe care nu putuse să-l identifice: era aftershave-ul pe care Joseph îl împrăştia în fiecare baie pe care n-o împărţeau. Trebuie să-l fi dat puţin şi pe el pentru această ocazie.

– Nu vrei să vorbeşti cu doamna? întrebă Kurtz. Nu vrei să-i urezi bun venit în vila noastră de aici? Încep să mă întreb de ce nu mai cooperezi cu noi!

Treptat, la insistenţele lui, ochii lui Michel se treziră, iar corpul se îndreptă uşor, în ascultare.

– Vrei s-o saluţi politicos pe această doamnă drăguţă? Vrei să-i spui bună ziua? Bună ziua? Vrei să-i spui bună ziua, micuţule?

Fireşte că vru.

– Bună ziua, zise Michel într-o versiune leşinată a vocii de pe bandă.

– Nu-i răspunde, o avertiză moale Joseph.

– Bună ziua, doamnă, insistă Kurtz, în continuare fără urmă de ranchiună.

– Doamnă, spuse Michel.

– Puneţi-l să scrie ceva, ordonă Kurtz şi-l lăsă în pace.

Îl așezară la o masă și-i puseră un stilou și o coală de hârtie în față, dar nu reuși mare lucru. Oricum, pe Kurtz nu asta îl interesa.

– Vezi cum ține stiloul, spuse. Vezi cum i se îndoaie firesc degetele pentru scrisul arab.

– Poate că, în miez de noapte, te-ai trezit și l-ai văzut făcându-și socotelile. OK? Deci așa arăta.

Ea vorbea cu Joseph, dar numai mental. „Scoate-mă de aici. Cred că o să mor." Auzi bufnetul picioarelor lui Michel când îl duseră sus pe scări și apoi liniștea, dar Kurtz nu-i îngădui nici un fel de răgaz, așa cum nu-și îngăduia nici lui.

– Charlie, mai avem de făcut un lucru. Cred că trebuie să-l facem, chiar dacă presupune un pic de efort. Unele lucruri trebuie făcute.

Salonul era foarte liniștit, doar un apartament undeva. Ținându-l pe Joseph de braț, îl urmă pe Kurtz la etaj. Nu știa de ce, dar i se păru folositor să șchiopăteze puțin, ca Michel.

Balustrada de lemn era încă lipicioasă de transpirație. Pe trepte erau fâșii dintr-un material asemănător șmirghelului, dar, când păși, nu se auzi așteptatul sunet de fricțiune. Înregistră cu acuratețe aceste detalii, deoarece sunt momente când detaliile pot reprezenta singura legătură cu realitatea. O ușă de toaletă stătea deschisă, dar, când se uită a doua oară, își dădu seama că nu era nici o ușă, ci doar cadrul, și nici un lanț nu atârna de rezervor. Presupuse că, dacă târăști după tine toată ziua un prizonier, chiar unul aproape complet sedat, trebuie să te gândești la aceste lucruri, trebuie să-ți pui casa în ordine. Nu înainte de a se fi gândit serios la fiecare dintre aceste importante lucruri, își permise să realizeze că intrase într-o încăpere capitonată, cu un singur pat înghesuit lângă peretele îndepărtat. Și, pe pat, Michel, gol, în afara medalionului său de aur, cu mâinile încleștate peste zona genitală și de-abia o cută acolo unde i se îndoia burta. Mușchii umerilor erau plini și rotunzi, mușchii pieptului erau plați și largi, umbrele dintre ei, fragile ca niște linii în tuș. La un ordin al lui

Kurtz, cei doi băieți îl ridicară în picioare și-i îndepărtară mâinile. Circumcisă, bine dezvoltată, frumoasă. Tăcut, cu o dezaprobare disprețuitoare, băiatul bărbos arătă cu degetul semnul alb din naștere, ca o pată de lapte pe partea stângă, și cicatricea pătată a unei răni de cuțit pe umărul drept, și râulețul atrăgător de păr negru ce curgea de sub buric. În tăcere, îl întoarseră și-și aminti de Lucy și de tipul ei preferat de spinare: coloana vertebrală scufundată în mușchi. Însă nici o gaură de glonț, nimic care să strice puritatea frumuseții sale.

Îl ridicară din nou în picioare, dar deja Joseph hotărî că ea probabil văzuse destule lucruri atractive, pentru că o conducea în jos pe scări, repede, cu un braț ținând-o strâns de talie și cu celălalt strângând-o atât de tare de încheietura mâinii, încât durea. În closetul de pe hol, se opri suficientă vreme ca să vomite, dar, până la urmă, tot ce voia era să iasă. Afară din apartament, afară din raza lor vizuală, afară din propria minte și piele.

Alerga. Era ziua sportului. Alerga cât putea de repede; dinții de beton ai orizontului înconjurător țâșneau dincolo de ea din direcția opusă. Grădinile de pe acoperișuri erau legate pentru ea de cochete alei de cărămidă, indicatoare de oraș de jucărie îi arătau spre locuri pe care nu le putea descifra, sus, țevi din plastic albastru și galben făceau dungi colorate deasupra capului. Alerga cât putea de repede, într-o parte și în alta, având un adânc interes horticol față de varietatea de vegetație din drumul ei, mușcatele cu gust și tufele pitice înflorite, și mucurile de țigări, și peticele de pământ nelucrat, ca niște morminte nemarcate. Joseph era alături de ea și ea urla la el: „Du-te, du-te de-aici!“ Un cuplu în vârstă stătea pe o bancă rânjind nostalgic la această ceartă de îndrăgostiți. Alergă astfel întreaga lungime a două platforme, până ce ajunse la un gard care cădea drept peste o parcare, dar nu se sinucise pentru că deja se hotărâse că nu e genul și, în afară de asta, voia să trăiască alături de Joseph, nu să moară cu Michel. Se opri și de-abia gâfâia. Alergarea îi făcuse bine; ar trebui să alerge mai des. Îi ceru o țigară, dar n-avea. O trase înspre o

bancă; se așeză, apoi se ridică pentru a-și căpăta siguranța de sine. Învățase că scenele emoționale nu se joacă bine între oameni care merg, așa că stătu nemișcată.

– Îți recomand să-ți păstrezi simpatia pentru cei nevinovați, o preveni Joseph, retezându-i calm invectivele.

– *Era* nevinovat până l-ați inventat voi!

Luându-i tăcerea drept încurcătură și încurcătura drept slăbiciune, se opri și se prefăcu a contempla orizontul monstruos.

– „E *necesar,* spuse sarcastic. N-aș fi aici dacă n-ar fi *necesar.*“ Citez: „Nici un tribunal normal de pe această lume nu ne-ar condamna pentru ce-ți cerem să faci“ Citez din nou. Cuvintele tale, cred. Te deranjează să le iei înapoi?

– Nu, nu cred.

– *Nu cred.* Păi, mai bine să fii al dracului de sigur, nu-i așa? Pentru că, dacă e vreo îndoială pe aici, mai bine să fie a mea.

Încă stând în picioare, atenția i se deplasă către un punct aflat imediat în fața ei, undeva în pântecele clădirii de vizavi, pe care o studia acum cu seriozitatea unui potențial cumpărător. Dar Joseph rămânea așezat, ceea ce făcea cumva ca întreaga scenă să nu meargă. Ar fi trebuit să fie față în față, în prim-plan. Ori el în spatele ei, privind la același îndepărtat semn cu cretă.

– Te superi dacă adaug câteva lucruri? întrebă ea.

– Te rog.

– A omorât evrei.

– A omorât evrei și a omorât trecători nevinovați care nu erau evrei și care nu aveau nici un amestec în conflict.

– Mi-ar plăcea să scriu o carte despre vina acestor trecători nevinovați cu care îi tot dai înainte. Aș începe cu bombardamentele voastre din Liban și aș căuta de acolo înainte.

Așezat sau nu, el replică mai repede și mai dur decât apreciase ea.

– Cartea s-a scris, Charlie, și se cheamă Holocaustul.

Făcu din degetul mare și arătător o gaură de cheie și se uită prin ea la un balcon îndepărtat.

– Pe de altă parte, tu personal ai omorât arabi, presupun.

– Firește.

– Mulți?

– Destui.

– Dar numai în legitimă apărare. Israelienii ucid numai în legitimă apărare.

Nici un răspuns.

– „*Am omorât destui arabi*“, semnat „Joseph“

Totuși, el nu reacționă.

– Ei, asta e o întorsătură bună pentru carte, aș zice. Un israelian care a omorât destui arabi.

Fusta de tartan era din trusoul lui Michel. Avea buzunare laterale, ceea ce ea descoperise doar de curând. Băgându-și mâinile în buzunare, făcu fusta să se învârtă în timp ce ea se prefăcea că studiază efectul.

– *Sunteți* niște ticăloși, nu-i așa? întrebă ea nepăsător. Hotărât, sunteți niște ticăloși. Nu ești de acord?

Încă își privea fusta, într-adevăr interesată de cum cădea și se învârtea.

– Și, de fapt, tu ești cel mai mare ticălos dintre ei, nu-i așa? Pentru că tu o iei pe amândouă părțile. O clipă, inima noastră însângerată, următoarea, războinicul nostru înverșunat. Pe când tot ce ești în realitate – când ajungem la asta – e un ovreiaș setos de sânge și acaparator de pământ.

Nu numai că se sculă, ci o și plesni. De două ori. După ce îi scoase ochelarii de soare. Mai puternic și mai repede decât fusese lovită vreodată, și pe aceeași parte a feței. Prima lovitură fu atât de puternică, încât un triumf blestemat o făcu să-și împingă fața în direcția ei. „Suntem chit“, gândi amintindu-și de casa din Atena. A doua fu o explozie proaspătă în același crater, iar când fu gata o împinse înapoi pe bancă, unde putea plânge să-și liniștească inima, dar ea era prea mândră ca să mai verse încă o lacrimă. „M-a lovit de dragul lui sau de dragul meu?“ se întrebă. Speră cu disperare că de dragul lui, că, în ceasul al doisprezecelea al căsătoriei lor nebune, îi risipise în sfârșit rezerva. Dar o privire la fața lui

închisă și privirea lui seacă, netulburată îi spuse că ea, și nu Joseph, era pacientul. Îi întinse o batistă, dar ea făcu un semn vag că nu.

– Las-o baltă, șopti.

O luă de braț și o duse încet înapoi de-a lungul aleii de beton. Același cuplu în vârstă le zâmbi când trecură. „Copii, își spuseră unul altuia, cum am fost și noi." Acum certându-se ca nebunii, acum înapoi în pat s-o facă mai aprig decât oricând.

Apartamentul de jos era foarte asemănător cu cel de sus, cu excepția faptului că nu avea balcon și prizonier, și uneori, în timp ce citea sau asculta, reușea să se convingă că nu fusese niciodată sus – sus era o cameră de tortură în podul întunecat al minții ei. Apoi, auzea bufnitura câte unui pachet prin tavan, cum își strângeau băieții echipamentul fotografic și, în general, se pregăteau pentru încheierea termenului, iar ea trebuia să admită că, în cele din urmă, și sus era la fel de real ca și jos: mai real, deoarece, dacă scrisorile erau contrafaceri, Michel era din carne.

Stăteau într-un cerc, ei trei, și Kurtz începu unul dintre preambulurile lui. Dar stilul îi era mult mai concis și mai puțin ocolit decât de obicei, poate pentru că acum ea era un soldat încercat, un veteran „cu o traistă întreagă de noi informații senzaționale la activ", după cum spunea. Scrisorile erau într-o servietă pe masă și, înainte de a le deschide, îi mai reaminti o dată de „ficțiune", un cuvânt pe care-l avea în comun cu Joseph. Ficțiunea era că ea era nu numai o amantă pasionată, ci și o pasionată corespondentă, care, în lungile absențe ale lui Michel, era lipsită de toate celelalte debușee. Explicându-i aceasta, își puse o pereche de mănuși ieftine de bumbac. Scrisorile nu erau, așadar, o simplă completare a relației, ci erau „singurul loc unde poți trăi cu voce tare, dragă" Ele înregistrau iubirea ei crescător obsesivă pentru Michel – adesea cu o franchețe dezarmantă – și, de asemenea, redeșteptarea ei politică și tranziția spre un „activism global" care lua de bună

„legătura“ luptelor antirepresive oriunde în lume. Puse laolaltă, ele conțineau jurnalul unei „persoane excitate emoțional și sexual“, care înainta de la protestul vag focalizat la activismul integral, cu acceptarea implicită a violenței.

– Și, deoarece nu ne puteam baza pe tine, din cauza împrejurărilor, să ne asiguri varietatea deplină a stilului tău literar, încheie el descuind servieta, am hotărât să compunem noi scrisorile pentru tine.

„Firește“, gândi ea. Îi aruncă o privire lui Joseph, care ședea cu spatele drept și neobișnuit de nevinovat, cu palmele strânse virtuos între genunchi, ca și cum n-ar fi lovit pe nimeni în viața lui.

Acestea erau în două pachete învelite în hârtie maro, unul mult mai mare decât celălalt. Alegându-l mai întâi pe cel mai mic, Kurtz îl deschise neîndemânatic cu degetele înmănușate și răvăși hârtiile. Ea recunoscu scrisul negru, de școlar, al lui Michel. Îl desfăcu pe al doilea și, ca un vis devenit realitate, își recunoscu scrisul.

– Cele ale lui Michel către tine sunt xerocopii, dragă, spuse Kurtz. Avem originalele așteptându-te în Anglia. Acum, scrisorile tale sunt originalele, așa că ele îi aparțin lui Michel, nu, dragă?

– Firește, zise, de astă dată cu glas tare și, din instinct, se uită în direcția lui Joseph, dar de astă dată anume la mâinile sale încleștate, atât de hotărâte în a tăgădui paternitatea.

Citi întâi scrisorile lui Michel pentru că simțea că îi datorează atenția. Erau o duzină și variau de la fățiș senzual și pasionat la scurt și autoritar.

– Fii drăguță și asigură-te că ți-ai numerotat scrisorile. Dacă nu numerotezi, nu scrie. Nu mă pot bucura de scrisorile tale dacă nu sunt sigur că le primesc pe toate. Aceasta pentru siguranța personală.

Între pasaje de laudă extatică pentru interpretarea ei se aflau rugăminți aride de a juca doar „roluri cu însemnătate socială care puteau trezi conștiința“ În același timp ea trebuia să „evite activitățile publice care să-ți dezvăluie adevărata

opinie politică“ Trebuia să înceteze să meargă la forumuri politice radicale, să nu participe la demonstrații sau marșuri. Trebuia să se comporte „de o manieră burgheză“, părând să accepte standardele capitaliste. Trebuia să lase să se creadă că „s-a lăsat de revoluție“ în vreme ce, în secret, „să-și continue cu orice preț lecturile radicale“ Erau o mulțime de confuzii logice, erori de sintaxă, greșeli de ortografie. Se vorbea de „timpuria noastră reunire“, referindu-se probabil la Atena și erau câteva referințe timide la struguri albi, vodcă și „o mulțime de somn până ce vom fi din nou împreună“

Pe măsură ce citea, începea să-și facă o nouă și mai modestă imagine a lui Michel, una care brusc se apropia mult mai tare de prizonierul de sus.

– E un copilaș, șopti. Se uită acuzator la Joseph. Voi l-ați construit astfel. E un puști.

Neprimind nici un răspuns, se întoarse la propriile scrisori către Michel, luându-le delicat, ca și cum ar fi rezolvat un mare mister.

– Cărți de școală, spuse tare, cu un zâmbet stupid, aruncându-le o primă privire nervoasă, iar asta pentru că, mulțumită arhivelor sărmanului Ned Quilley, bătrânul georgian fusese în stare să reproducă nu numai gusturile exotice ale lui Charlie în materie de papetărie – dosul meniurilor, hârtia cu antet de la hoteluri, teatre și pensiuni de-a lungul drumului –, dar îi prinsese, spre crescânda ei groază, variațiile spontane ale scrisului, de la mâzgălelile infantile ale tristeții timpurii la pasionata femeie îndrăgostită, până la mâzgălitura de noapte bună a actriței rupte de oboseală, secătuite și tânjind după un mic răgaz, până la viitoarea caligrafie a revoluționarei care și-a dat osteneala să copieze un lung pasaj din Troțki, dar a ortografiat greșit un cuvânt.

Mulțumită lui Leon, proza îi era redată nu mai puțin exact; Charlie de fapt roși văzând cât de perfect îi imitaseră hiperbola intensă, erorile din filosofarea ei stângace, incompletă, furia ei frenetică, violentă împotriva guvernului Tory la putere. Spre deosebire de ale lui Michel, referirile ei la făcut

dragoste erau detaliate și explicite; cele la părinți, insultătoare; cele la copilărie, furioase și vindicative. O cunoscu pe Charlie romanțioasa, Charlie penitenta și Charlie târfa înrăită. Cunoscu ceea ce Joseph numea arabul din ea – pe acea Charlie care era îndrăgostită de propria retorică, ale cărei noțiuni de adevăr erau inspirate mai puțin de ceea ce se întâmplase decât de ceea ce ar fi trebuit să se întâmple. Și, după ce le citi pe toate până la capăt, puse cele două teancuri împreună și, ținându-și capul în mâini, le citi ca pe o corespondență completă – fiecare dintre cele cinci scrisori ale ei către el, răspunsurile ei în replică la întrebările lui, evaziunile lui în replică la ale ei.

– Mulțumesc, Jose, zise la urmă, fără să-și ridice capul. Al dracului ce-ți mulțumesc. Dacă-mi împrumuți arma aia drăgălașă a noastră pentru o clipă, o să mă scol și o să mă împușc.

Kurtz deja râdea, deși era singur în veselia sa.

– Ei și tu, Charlie, cred că nu e deloc corect față de prietenul nostru Joseph. A fost treaba unui comitet. O mulțime de capete au conceput asta.

Kurtz avea o ultimă rugăminte: plicurile care conțin scrisorile tale, dragă. Le avea chiar aici, la el, uită-te, nu erau timbrate sau ștampilate și el încă nu pusese înăuntru scrisorile pentru Michel, ca să le scoată din nou la deschiderea ceremonioasă. Ar fi Charlie atât de amabilă? Era, în primul rând, pentru amprente, spuse; mai întâi ale tale, apoi ale sortatorilor de la poștă, la sfârșit ale lui Michel. Dar mai era și micul detaliu dacă să fie a ei saliva de pe lipiciul plicului și al timbrelor; grupa ei sanguină, dacă s-ar fi gândit cineva deștept să verifice, pentru că, să nu uităm, au câțiva oameni foarte deștepți, după cum munca ta frumoasă, frumoasă ne-a confirmat-o chiar seara trecută.

Își aminti lunga îmbrățișare părintească a lui Kurtz, pentru că, în acel moment, părea la fel de inevitabilă și necesară ca și paternitatea. Sau rămasul ei bun de la Joseph, ultimul din

serie: după, nu avea deloc amintiri – nu senzația, nu locul. Instructajul, da; întoarcerea sub acoperire la Salzburg, da: o oră și jumătate în partea din spate a dubiței rablagite a lui Dimitri, fără o vorbă după stingerea luminilor. Și-și aminti aterizarea la Londra, mai singură decât fusese toată viața. Și mirosul tristeții englezești care o întâmpinase chiar de pe pistă, reamintindu-i de ceea ce o îndreptase în primul rând înspre soluțiile radicale: indolența malignă a autorității, disperarea întemnițată a celor ce pierd. Era o grevă prin exces de zel a manipulanților de bagaje și o grevă la căile ferate; toaleta pentru femei avea un iz de pușcărie. Intră fără probleme și, ca de obicei, plictisitul ofițer vamal o opri și o luă la întrebări. Cu diferența că, de astă dată, ea se întrebă dacă avea vreun motiv în afară de a vrea să facă puțină conversație.

„Să vii acasă e ca și cum ai pleca în străinătate, gândi în timp ce se alătura cozii disperate la autobuz. Hai să aruncăm în aer toată șandramaua și s-o luăm de la capăt."

cincisprezece

Motelul se numea Romanz și era așezat între pini, pe o ridicătură lângă *autobahn.* Fusese construit cu un an în urmă, pentru îndrăgostiții cu nostalgii medievale, cu refugii stropite cu ciment, muschete de plastic și lumini de neon colorate, iar Kurtz avea ultima cabană din șir, cu o fereastră cu jaluzele plumbuite dând înspre banda ce mergea spre vest. Era două dimineața, un moment al nopții care îi plăcea. Făcuse un duș și se răsese, își făcuse o cafea la aparatul inteligent de cafea și băuse cola din frigiderul placat cu tec, iar în restul timpului făcuse ce făcea acum: stătuse în cămașă la măsuța de scris, cu toate luminile stinse și un binoclu la îndemână, urmărind farurile cum se perindau printre trunchiurile copacilor în drumul lor spre München. Circulația era lejeră la acea oră, în medie cinci vehicule pe minut – pe ploaie, aveau o tendință să se îngrămădească.

Fusese o zi lungă și o noapte lungă de asemenea, dacă numărai nopțile, însă Kurtz credea că letargia încețoșează mintea. Cinci ore de somn erau de ajuns pentru oricine, iar pentru sine, prea mult. Fusese oricum o zi lungă, neîncepând cu adevărat până când Charlie nu părăsise orașul. Fuseseră de golit apartamentele din Satul Olimpic, iar Kurtz supervizase personal operațiunea, deoarece știa că le dă puștilor un impuls suplimentar când li se amintea de hotărârea sa de a se ocupa de detalii. Fuseseră de plasat scrisorile în apartamentul lui Yanuka, iar Kurtz se ocupase și de asta. Din postul de supraveghere de peste drum, observase cum echipa de supraveghere

pătrunse înăuntru și rămăsese acolo ca să-i laude la întoarcere și să-i asigure că veghea lor lungă, eroică, va fi în curând răsplătită.

– Ce se întâmplă cu el? întrebă Lenny arțăgos. Marty, băiatul ăla are un viitor acum. Amintește-ți numai de asta.

Replica lui Kurtz atinsese o notă delfică:

– Lenny băiatul, ăla are un viitor, numai că nu cu noi.

Shimon Litvak ședea în spatele lui Kurtz, pe marginea patului dublu. Își scosese impermeabilul șiroind și-l aruncase pe podea, la picioare. Arăta înșelat și furios. Becker stătea la distanță de amândoi, pe un scaun delicat de dormitor, cu propriul cerc de lumină în jur, așa cum stătuse în casa din Atena. Aceeași singurătate, însă împărtășind aceeași atmosferă de vigilență dinaintea bătăliei.

– Fata nu știe nimic, raportă Litvak indignat către spatele liniștit al lui Kurtz. E o neroadă.

Vocea i se ridicase ușor și tremura.

– E olandeză, o cheamă Larsen, crede că Yanuka a agățat-o în timp ce ocupa ilegal o locuință cu o trupă în Frankfurt, dar nu poate fi sigură, pentru că a avut atâția bărbați și uită. Yanuka a dus-o în câteva excursii, a învățat-o să tragă aiurea cu pistolul și i-a împrumutat-o fratelui cel mare pentru odihnă și recreere. Partea asta și-o amintește. Chiar și pentru viața sexuală a lui Khalil foloseau măsuri de siguranță, niciodată de două ori în același loc. Găsea asta mișto. Între timp, conducea mașini pentru ei, mai punea oarece bombe pentru ei, mai fura oarece pașapoarte pentru ei. Din prietenie. Pentru că e anarhistă. Pentru că e o neroadă.

– O fată pentru distracție, spuse Kurtz gânditor, vorbindu-i nu atât lui Litvak, cât propriei imagini în oglindă.

– Recunoaște Godesberg, recunoaște Zürich pe jumătate. Dacă aveam timp, recunoștea complet Zürich. Anvers nu.

– Leyda? întrebă Kurtz.

Și acum era un nod și în gâtul lui, așa că, din locul unde ședea Becker, ar fi putut suna ca și cum cei doi ar fi suferit de

aceeași afecțiune minoră a gâtului, o încleștare a corzilor vocale.

– Leyda un nu hotărât, răspunse Litvak. Nu, nu și nu. Și încă o dată nu. Era în vacanță cu părinții în acel moment. La Sylt. Unde e Sylt?

– În largul coastei Germaniei de Nord, răspunse Becker, dar Litvak îl privi de parcă îl înjurase.

– E așa de-al dracului de înceată, se plânse Litvak, vorbindu-i iarăși lui Kurtz. A început să vorbească pe la mijlocul zilei, dar, pe la mijlocul după-amiezii, a început să retracteze tot ce spusese. „Nu, n-am zis niciodată asta. Mințiți!" Găsim locul pe bandă, i-o punem, continuă să spună că e un fals și începe să ne scuipe. E o olandeză încăpățânată și nebună.

– Înțeleg, rosti Kurtz.

Însă Litvak voia mai mult decât să fie înțeles.

– O chinuim, îi crește furia și devine și mai încăpățânată. N-o mai chinuim, își recapătă puterile și devine încă și mai încăpățânată, începe să ne înjure.

Kurtz înjumătăți distanța până ce, dacă s-ar fi uitat la oricine, s-ar fi uitat direct la Becker.

– Se târguiește, continuă Litvak pe aceeași notă de văicăreală stridentă. Suntem evrei, așa că se târguiește. „Vă spun atât, mă lăsați în viață. Da? Vă spun atât, îmi dați drumul. Da?" Se întoarse brusc către Becker. Deci, care-i metoda eroului? întrebă el. Poate că ar trebui s-o farmec? S-o fac să se îndrăgostească de mine?

Kurtz își privi ceasul și dincolo de el.

– Orice știe e deja istorie, remarcă el. Important e doar ce-i facem. Și când.

Însă el vorbea ca un om care trebuie să dea el însuși răspunsul final.

– Cum decurge ficțiunea, Gadi? îl întrebă pe Becker.

– Se potrivește, zise Becker și lăsă să aștepte o clipă. Rossino a folosit-o la Viena, vreo două zile, a condus-o spre sud, a lăsat-o la mașină. Ea a condus mașina până la

München, l-a întâlnit pe Yanuka. Nu-i adevărat, dar ei sunt singurele două persoane care o știu.

Litvak preluă lacom povestirea:

– S-au întâlnit în Ottobrunn. Ăsta-i un sat la sud-est de oraș. De acolo, s-au dus undeva să facă dragoste. Cui îi pasă unde? Nu totul trebuie să se potrivească la o reconstituire. Poate în mașină. Ei îi place oricând, așa spune. Însă cel mai mult îi place cu luptătorii, cum le spune. Poate că au închiriat o cameră undeva și proprietarul e prea speriat până și să se arate. Goluri cum e acesta sunt normale. Partea adversă se va aștepta să apară.

– Și în seara asta? întrebă Kurtz aruncând o privire spre fereastră. Acum?

Lui Litvak nu-i plăcea să fie atât de strâns chestionat.

– Așa că acum sunt în mașină și în drum spre oraș. Să facă dragoste. Să pregătească o treabă și să ascundă restul de explozibil. Cine va ști vreodată? De ce trebuie să explicăm atâta?

– Deci, unde e ea în acest moment? întrebă Kurtz strângând detaliile în timp ce continua să delibereze. În realitate.

– În dubiță, spuse Litvak.

– Și dubița?

– Lângă Mercedes. Pe stradă. Ne dai un ordin, și o transferăm.

– Și Yanuka?

– Tot în dubiță. Ultima lor noapte împreună. I-am sedat pe amândoi, așa cum ne-am înțeles.

Luându-și din nou binoclul, Kurtz îl ridică la jumătatea distanței spre ochi, apoi îl puse la loc pe masă. După aceea, își alătură mâinile și se strâmbă la ele.

– Vreau altceva, sugeră adresându-i-se, după poziția capului, lui Becker. O ducem acasă, o ducem în deșertul Negev, o punem după gratii. Și apoi ce? O să întrebe ce s-a întâmplat cu ea. Din momentul în care dispare, o să se gândească la ce-i mai rău. O să creadă că a dezertat. Că Alexis a pus mâna pe ea. Că sioniștii au pus mâna pe ea. În orice caz,

că operațiunea lor comportă riscuri. Și o să spună, fără îndoială: „Spargeți gașca și toată lumea acasă“ Rezumă: Ei trebuie să aibă dovada că nimeni n-a pus mâna pe ea, în afară de Dumnezeu și Yanuka. Ei trebuie să știe că e la fel de moartă ca Yanuka. Nu ești de acord, Gadi? Sau sesizez eu din expresia ta că știi mai bine?

Kurtz doar așteptă, dar privirea lui Litvak, ațintită asupra lui Becker, rămase ostilă și acuzatoare. Poate că îl suspecta de nevinovăție într-un moment când avea nevoie de el să-i împărtășească vinovăția.

-- Nu, rosti Becker după un secol.

Însă fața lui, după cum observă Kurtz, avea duritatea unei acceptări impuse.

Atunci, brusc, Litvak se năpusti asupra lui – atât de încordat și cu o voce atât de iritată, încât cuvintele îi erau ca un salt din locul unde ședea.

– *Nu?* repetă. Nu ce? Nu operațiune? Ce înseamnă *nu?*

– Nu înseamnă că nu avem nici o alternativă, îi răspunse din nou Becker, fără grabă. O cruțăm pe fata olandeză, n-o vor accepta niciodată pe Charlie. Vie, *miss* Larsen e la fel de primejdioasă ca Yanuka. Dacă mergem înainte, aici o facem.

– *Dacă,* repetă Litvak cu dispreț.

Kurtz readuse ordinea cu altă întrebare.

– N-are deloc nume folositoare? îl întrebă pe Litvak părând că așteaptă un răspuns pozitiv. Nimic pentru care să continuăm, poate, cu ea? Un motiv s-o reținem?

Litvak ridică din umăr.

– Cunoaște o nemțoaică mare, din Nord, Edda. A întâlnit-o doar o dată. În afară de Edda mai e o fată, o voce la un telefon din Paris. Dincolo de voce e Khalil, dar Khalil nu dă cărți de vizită. E o neroadă, repetă. Se droghează așa de zdravăn, că e ca și cum ți-ai trage-o în venă doar stând lângă ea.

– Deci e o fundătură, spuse Kurtz.

Litvak deja își încheia impermeabilul întunecat.

– O fundătură, asta e, fu de acord cu un rânjet lipsit de bucurie.

Dar nu se îndreptă spre ușă. Aștepta ordinul explicit.

Kurtz avea o ultimă întrebare:

– Câți ani are?

– 21, săptămâna viitoare. E ăsta un motiv?

Încet, conștient de sine, și Kurtz se ridică și rămase față în față cu Litvak, în cămăruța îngustă, cu mobila ei sculptată, de cabană de vânătoare și cu aplice de fier forjat.

– Întreabă-l pe fiecare puști în parte, Shimon, ordonă el. Vrea el sau ea să se retragă? Nu-i nevoie de explicații, nu bifăm numele nimănui care nu-i de acord. Un vot liber, cinstit, pe masă.

– I-am întrebat deja, zise Litvak.

– Mai întreabă-i o dată.

Kurtz își ridică mâna stângă și se uită la ceas.

– Exact de acum într-o oră, să mă sunați. Nu mai devreme. Nu faceți nimic până ce nu vorbiți cu mine.

„Când traficul e cel mai lejer. După ce mi-am dat dispozițiile“ însemnau vorbele lui Kurtz.

Litvak plecă. Becker rămase.

Primul telefon al lui Kurtz fu către nevastă-sa, Elli, și o sună cu taxă inversă, pentru că era scrupulos în legătură cu cheltuielile.

– Rămâi, te rog, Gadi, spuse liniștit când Becker se ridică să plece, deoarece Kurtz se mândrea că ducea o viață fără ascunzișuri. Așa că, timp de zece minute, Becker ascultă nimicuri – de exemplu, cum progresa Elli cu grupul ei de studiu a Bibliei sau cum se descurca la cumpărături, de vreme ce mașina era defectă. Nu trebui să-l întrebe pe Kurtz de ce alesese un astfel de moment pentru a discuta aceste chestiuni. La vremea lui, și el făcuse exact la fel. Kurtz voia să atingă pământul înainte de a ucide. Voia să audă Israelul vorbindu-i pe viu.

– Elli face chiar bine, îl asigură entuziast Kurtz pe Becker când închise. Îți transmite sărutări și spune: „Gadi, hai repede acasă“ A dat peste Frankie acum câteva zile. Și Frankie e în regulă. Un pic singură, dar în regulă.

Al doilea telefon al lui Kurtz fu pentru Alexis și, la început, Becker ar fi putut presupune, dacă nu l-ar fi cunoscut mai bine, că făcea parte din aceeași afabilă trecere în revistă a prietenilor buni. Kurtz ascultă noutățile familiale ale agentului său, întrebă despre nou-născut – da, și mama, și copilul o duceau excelent. Dar, îndată ce se încheiară aceste preliminarii, Kurtz se întări și merse direct și dur la țintă, pentru că, în ultimele câteva conversații cu Alexis, simțise o clară relaxare a devoțiunii doctorului.

– Paul, se pare că un anumit accident despre care am vorbit de curând e pe cale să se producă în orice moment, și nici tu, nici eu nu putem face nimic să-l împiedicăm, așa că ia-ți un creion și hârtie, anunță el jovial. Apoi, schimbând tonul, își revărsă instrucțiunile într-un șuvoi alert: În primele 24 de ore după ce primești înștiințarea oficială, îți vei limita cercetările la cartierele studențești din Frankfurt și München. Vei lăsa să se înțeleagă că principalii suspecți sunt un grup de activiști de stânga cunoscuți ca având legături cu o celulă din Paris. Ai notat?

Se opri, lăsându-l pe Alexis să-și noteze totul.

– În ziua a doua, după miezul zilei, te prezinți la oficiul poștal principal din München și ridici o scrisoare post-restant adresată ție, pe numele tău, continuă Kurtz după ce obținuse clar asigurarea cerută. Aceasta îți va da identitatea primului inculpat, o fată olandeză, împreună cu anumite date privind implicarea ei în incidente anterioare.

Ordinele lui Kurtz curgeau acum la viteza dictării și cu mare forță: nu se face nici un fel de percheziție în centrul orașului München până în ziua a paisprezecea, rezultatele tuturor expertizelor judiciare să-i fie trimise în primul rând doar lui Alexis, și să nu fie transmise mai departe înainte de a fi verificate de Kurtz, comparația în public cu alte incidente să fie făcută doar cu aprobarea lui Kurtz. Auzindu-și agentul cum se crispează, Kurtz ținu receptorul la distanță de ureche, așa încât să audă și Becker.

– Dar, Marty, ascultă... prietene... de fapt, trebuie să te întreb ceva...

– Întreabă-mă.

– Cu ce *avem de-a face* aici? Un *accident* nu e un picnic, până la urmă, Marty. Suntem o democrație civilizată, înțelegi ce vreau să spun?

Dacă el înțelegea, se feri s-o zică.

– Ascultă. Trebuie să cer ceva. Marty, o cer, insist asupra acestui lucru. Nici o pagubă, nici o pierdere de viață. E o condiție. Suntem prieteni. Mă urmărești?

Kurtz îl urmărea, după cum dovediră răspunsurile sale scurte.

– Paul, cu siguranță că n-o să fie nici un fel de pagubă pentru proprietățile germane. Poate, o mică zgârietură. Însă nici un fel de pagubă.

– Și viața? Pentru numele lui Dumnezeu, Marty, nu suntem *primitivi!* strigă Alexis redeșteptându-i-se teama.

Un calm suprem se desluși în vocea lui Kurtz:

– Nu va fi vărsat sânge nevinovat, Paul. Ai cuvântul meu. Nici un cetățean german nu va suferi măcar o zgârietură.

– Mă pot baza pe asta?

– O să trebuiască, zise Kurtz și închise fără să-și lase numărul.

În împrejurări normale, Kurtz n-ar fi întrebuințat telefonul atât de liber, însă, fiindcă Alexis avea acum responsabilitatea interceptărilor, simțea că-și permitea să riște.

Litvak sună peste zece minute.

– Dă-i drumul, spuse Kurtz. Ai undă verde. Fă-o!

Așteptară, Kurtz la fereastră, Becker din nou pe scaunul său, uitându-se dincolo de el, la cerul greu de noapte. Apucând mânerul, Kurtz îl desfăcu și deschise cele două obloane cât de tare se putea, lăsând să intre bubuitul circulației de pe *autobahn.*

– De ce să-ți asumi riscuri inutile? șopti ca și cum s-ar fi surprins în flagrant delict de neglijență.

Becker începu să numere cu viteza soldatului. Atâta până să ajungă cei doi în poziţie. Atâta pentru verificarea finală. Atâta ca să dispară. Atâta până să fie semnalată din ambele direcţii o întrerupere a circulaţiei. Atâta ca să te întrebi cât valorează viaţa de om, chiar şi pentru cei ce dezonorează complet legătura cu rasa umană. Şi pentru cei care nu o dezonorează.

Ca de obicei, fu cea mai puternică bubuitură pe care a auzit-o cineva vreodată. Mai tare decât la Godesberg, mai tare decât la Hiroshima, mai tare decât în toate bătăliile în care luptase. Încă stând pe scaun, uitându-se dincolo de silueta lui Kurtz, Becker văzu o minge portocalie de foc ţâşnind în sus de la pământ, apoi dispărând, luând cu ea stelele târzii şi lumina timpurie a zilei. Fu urmată de îndată de un val de fum negru uleios, care năvăli să umple spaţiul lăsat de gazele în expansiune. Văzu resturi zburând şi o ploaie de fragmente negre învârtindu-se prin aer – o roată, o bucată de asfalt, ceva omenesc, cine putea spune? Văzu perdeaua frecându-se drăgăstos de braţul gol al lui Kurtz, şi simţi o suflare caldă ca de uscător de păr. Auzi bâzâitul de insectă al obiectelor tremurând unul lângă altul, şi, mult înainte ca acesta să se oprească, primele strigăte de indignare, lătrat de câini şi lipăit de picioare speriate ale lumii în papuci adunându-se în culoarul acoperit ce lega cabanele şi adresându-şi propoziţii fără sens, ca personajele din filmele cu vapoare ce se scufundă: „Mamă! Unde-i mama? Mi-am pierdut bijuteriile". Auzi o femeie isterică insistând că au venit ruşii, şi o voce la fel de speriată asigurând-o că doar o cisternă a sărit în aer. Cineva zise că era armata – lucrurile pe care le mutau noaptea erau o ruşine! Era un radio lângă pat. În vreme ce Kurtz stătea lângă fereastră, Becker îl puse pe un post local pentru insomniaci şi-l lăsă să meargă pentru cazul că se dădea vreun buletin de ştiri. În jelania unei sirene, dădu năvală de pe *autobahn* o maşină de poliţie cu girofarul albastru pâlpâind. Apoi, nimic, apoi, o maşină de pompieri urmată de o ambulanţă. Muzica se opri şi făcu loc primului anunţ. O explozie inexplicabilă la vest de München,

cauză necunoscută, fără alte detalii. Închiderea autostrăzii în ambele direcții, oamenii sfătuiți să aleagă trasee alternative.

Becker închise radioul și aprinse luminile. Kurtz închise fereastra și trase perdelele, apoi se așeză pe pat și-și scoase pantofii fără să-și dezlege șireturile.

– Am, da, primit ieri o vorbă de la oamenii noștri de la ambasada din Bonn, Gadi, spuse Kurtz, ca și cum ceva tocmai i-ar fi împrospătat memoria. I-am rugat să facă niște cercetări referitoare la polonezii cu care lucrezi la Berlin. Să le verifice finanțele.

Becker nu zise nimic.

– Veștile nu sunt prea bune, se pare. Arată ca și cum va trebui să-ți mai găsim niște bani sau niște polonezi.

Neprimind în continuare nici un răspuns, Kurtz ridică încet capul și-l văzu pe Becker privindu-l din cadrul ușii, și ceva din atitudinea bărbatului mai înalt îi însufleți furia.

– Vreți să-mi spuneți ceva, domnule Becker? Aveți cumva vreun aspect moral de menționat, care să vă ușureze cugetul?

Becker evident că nu avea. Închizând ușor ușa în urma sa, plecă.

Kurtz mai avea ultimul telefon de dat: lui Gavron, pe linia directă de acasă. Se întinse după telefon, ezită, apoi își retrase mâna. „Să lăsăm mica Tură să aștepte“, gândi în timp ce mânia i se aprinse din nou. Totuși, îl sună. Începând blând, totul sub control și rezonabil. Cum începeau întotdeauna. Vorbind în engleză. Și folosind numele conspirative din săptămâna în curs.

– Nathan, Harry la telefon. Bună. Ce mai face nevastă-ta? Nemaipomenit, transmite-i-le pe ale mele. Nathan, cele două căprițe pe care le cunoaștem au făcut o răceală urâtă. Asta cu siguranță că le va face plăcere celor care, din când în când, cer satisfacție.

Ascultând răspunsul scârțâit, plat, al lui Gavron, Kurtz simți cum începe să tremure. Dar încă reuși să-și țină vocea sub control strict.

– Nathan, cred că acum începe clipa ta cea mare. Datorită mie, respingi anumite presiuni și lași lucrurile să se coacă. Promisiunile au fost făcute și ținute, dar acum este necesară o oarecare încredere, un pic de răbdare.

Dintre toți bărbații și femeile pe care îi cunoștea, doar Gavron îl ispitea să spună lucruri pe care le regreta după aceea. Totuși, se controlă.

– După cum nimeni nu se așteaptă ca o partidă de șah să fie câștigată înainte de micul dejun, Nathan. Am nevoie de aer, mă auzi? Aer... un pic de libertate... un teritoriu al meu. Mânia îi răbufni: Așa că leagă-i pe nebunii ăia, bine? Du-te la piață și cumpără-mi niște sprijin, de dragul schimbării.

PARTEA A DOUA

PREMIUL

şaisprezece

Timp de trei săptămâni nesfârșite, în timp ce Londra aluneca dinspre vară spre toamnă, Charlie trăi într-o stare de semirealitate, oscilând de la neîncredere la nerăbdare, de la pregătire emoționată la teroare spasmodică.

„Mai devreme sau mai târziu, vor veni după tine, îi tot spunea. Trebuie." Și se apucase să-i pregătească mintea pentru acest lucru.

Totuși, de ce trebuie să vină? Ea nu știa, iar el nu-i spusese, însă folosise această îndepărtare ca pe o protecție. Îl vor face Mike și Marty cumva pe Michel omul lor, așa cum o făcuseră pe Charlie fata lor? Avea zile în care își imagina că, într-o zi, Michel o să ajungă din urmă ficțiunea pe care i-o construiseră și o să apară în fața ei, arzând să-și ia datoria de amant. Și Joseph o încuraja cu blândețe în schizofrenia ei, conducând-o tot mai aproape de dublura ei absentă. „Michel, dragul meu Michel al meu, vino la mine. Iubește-l pe Joseph, dar visează la Michel." La început, de-abia îndrăznea să se privească în oglindă, atât era de convinsă că i se vedea secretul. Fața îi era întinsă la maximum de informațiile scandaloase ascunse imediat în spatele ei; vocea și mișcările ei aveau o premeditare subacvatică, ducând-o la kilometri depărtare de restul omenirii: „Sunt, non-stop, un show pentru o singură persoană. E toată lumea, apoi eu"

Apoi, încet, pe măsură ce timpul se târa, teama ei de demascare lăsă locul unei afectuoase lipse de respect pentru nevinovații din jurul ei, care nu reușeau să vadă ceea ce, în

fiecare zi, le era băgat sub nas. „Ei sunt de acolo de unde vin eu. Ei sunt eu înainte de a fi trecut prin oglindă.“

Față de Joseph, folosea tehnica pe care o pusese la punct în timpul drumului prin Iugoslavia. El era prietenul apropiat la care făcea referință fiecare acțiune și decizie a ei, el era iubitul pentru care-și spunea glumele și-și punea machiajul. El era ancora ei, cel mai bun prieten al ei, cel mai bun lucru al ei în general. Era spiridușul care se ivea în cele mai ciudate locuri, cu o preștiință aproape imposibilă a mișcărilor ei – acum, într-o stație de autobuz, acum, la bibliotecă, acum, la spălătorie, stând sub lumina neoanelor, între mămici șleampete, privindu-și cămășile cum se învârtesc. Însă niciodată nu-i recunoștea existența. Era total în afara vieții ei, afară din timp și dincolo de atingere – întâlnirile lor furișe, care o susțineau. În afară de dublura lui, Michel.

Pentru repetițiile la *Cum vă place,* trupa închiriase o veche sală de instrucție a Territorial Army, lângă gara Victoria și se ducea acolo în fiecare dimineață, iar în fiecare seară își spăla din păr mirosul de bere trezită.

Îi îngădui lui Quilley s-o scoată la masă, la Bianchi, și-l găsi ciudat. Păru să încerce s-o prevină de ceva, însă, când îl întrebă de-a dreptul despre ce e vorba, el amuți și zise că politica e treaba personală a fiecăruia, pentru care el a luptat în război, la Jachetele Verzi. Dar se îmbătă groaznic. După ce-l ajutase să semneze nota de plată, se alătură din nou mulțimii de pe stradă și avu sentimentul că o lua înaintea ei înseși, că-și urmărește propria formă evazivă alunecând prin mulțimea agitată. „Sunt separată de viață. N-o să-mi găsesc niciodată drumul înapoi.“ Dar, chiar în timp ce gândea asta, simți atingerea unei mâini pe cotul ei, în vreme ce Joseph trecu rapid pe lângă ea, înainte de a dispărea în interiorul magazinului Marks & Sparks. Efectul acestor întrezăriri asupra ei fu curând extraordinar. O țineau într-o stare de continuă vigilență și, dacă era cinstită față de sine, dorință.

O zi fără el era o zi a nimicului; o privire, și inima, și trupul îi vibrau pentru el ca a unei fete de 16 ani.

Citea respectabilele ziare de duminică și studia cele mai recente și uimitoare revelații despre Sackville-West – sau era Sitwell? – și se minuna de irelevanța cu privire la sine însăși a minții englezești conducătoare. Se uita la Londra pe care o uitase și găsea peste tot sprijin pentru identitatea ei ca radicală hotărâtă pe calea violenței. Societatea așa cum o știa era o plantă moartă; treaba ei era s-o curețe și să folosească pământul pentru ceva mai bun. Fețele fără speranță ale celor care-și făceau cumpărăturile târșâindu-se ca niște sclavi încătușați prin supermarketuri îi spuneau asta; tot așa bătrânii disperați și polițiștii cu ochi veninoși. Tot așa puștii negri lenevind și privind Rolls-Royce-urile cum treceau cu un aer maiestuos și băncile strălucitoare cu aerul lor de adorație seculară și pedanții lor directori virtuoși. Societățile de construcții ademenindu-i pe cei înșelați în capcana proprietății; prăvăliile de pileală, prăvăliile de pariuri, vomitatul – cu puțin efort din partea lui Charlie, întreaga scenă a Londrei oferea un coș de gunoi negolit de speranțe aruncate și suflete dezamăgite. Mulțumită inspirației lui Michel, ea își construi podurile mentale între exploatarea capitalistă din Lumea a Treia și aici, în pragul ei din Camden Town.

Trăită atât de strălucitor, viața chiar îi trimise un simbol greu de bărbat în voia curentului. Făcând o plimbare duminică dimineața devreme, de-a lungul Regent's Canal, pe faleză – în realitate, una dintre puținele întâlniri programate cu Joseph –, auzi sunetul jos al unui instrument cu coarde cântând un negro spiritual. Canalul se deschise și văzu, în centrul unui port cu depozite dezafectate, un negru bătrân, descins direct din *Coliba unchiului Tom,* șezând pe o plută legată și cântând din violoncel unui grup de copii vrăjiți. Era o scenă de Fellini, era kitsch, era un miraj, era o viziune inspirată ieșită din subconștientul ei.

Orice ar fi fost, vreme de mai multe zile deveni un punct intim de referință pentru tot ce vedea în jurul ei, prea intim ca să i-l mărturisească până și lui Joseph, de frică să nu râdă de ea – sau, și mai rău, să-i ofere o explicație rațională.

Se culcă de câteva ori cu Al pentru că nu voia nici un fel de criză cu el și pentru că, după lunga secetă cu Joseph, trupul ei avea nevoie de el și, în plus, Michel i-o ordonase. Nu-l lăsa s-o viziteze, deoarece iarăși nu avea unde să stea și se temea să nu încerce să rămână, ceea ce mai făcuse înainte, până ce-i aruncase hainele și aparatul de ras în stradă. Oricum, apartamentul ei poseda noi secrete pe care nimic pe lumea asta n-ar fi putut-o convinge să le împartă cu el: patul ei era al lui Michel, arma lui stătuse sub pernă și nu exista nimic ce Al sau oricine altcineva putea face ca s-o oblige să-l profaneze. De asemenea, umbla atentă cu Al, fiindcă Joseph o prevenise că afacerea lui cu filmul căzuse, iar ea știa din experiență cât de rău putea deveni când îi era rănită mândria.

Prima lor întâlnire pasionată avu loc la cârciuma obișnuită, unde îl găsi pe marele filosof instalat cu un cuplu de discipole. Pe când se îndrepta spre el, gândi: „O să-l miroasă pe Michel – e în hainele mele, în pielea mea, în zâmbetul meu“ Dar Al era prea ocupat ca să mai miroasă orice. Îi împinse cu piciorul un scaun și, în timp ce se așeza, gândi: „Doamne, ajută-mă! Acum o lună, piticul ăsta era principalul meu consilier despre ceea ce face lumea să meargă“ Când cârciuma se închise și merseră la apartamentul unui prieten și-i rechiziționară camera liberă, fu îngrozită să se trezească imaginându-și-l pe Michel în ea și fața lui Michel privind-o de deasupra, și trupul măsliniu al lui Michel călare pe ea, deasupra ei, în semiîntuneric – Michel micuțul ei ucigaș conducând-o spre culmea extazului. Dar, dincolo de Michel, mai era încă o figură: Joseph – în cele din urmă, al ei, sexualitatea sa arzătoare zăvorâtă eliberându-se în sfârșit; trupul lui acoperit de cicatrici și mintea lui acoperită de cicatrici, acum ale ei.

În afară de duminici, citea sporadic ziarele capitaliste, asculta la radio buletinele de știri orientate spre consum, dar nu auzi nimic despre o englezoaică roșcată căutată în legătură cu introducerea prin contrabandă de explozibil rusesc de primă calitate în Austria. Nici nu se întâmplase. „Au fost alte două fete, micile mele fantezii." În multe alte privințe, situația lumii înconjurătoare încetase s-o intereseze. Citi despre o bombă pusă de palestinieni la Aachen și despre un bombardament israelian de represalii asupra unei tabere de refugiați palestinieni, soldat cu un mare număr de civili uciși. Citi despre furia populară crescând în Israel și o îngheță, firesc, interviul unui general israelian care promitea să reteze problema palestiniană „din rădăcini" Dar după cursul ei intensiv de conjurație, nu mai avea încredere în descrierile oficiale ale întâmplărilor și nici nu urma să mai aibă vreodată. Singurele știri pe care le urmărea cu oarecare loialitate se referau la o femelă de panda gigant de la grădina zoologică din Londra, care refuza să se împerecheze, deși feministele insistau că vina era a masculului. Mai ales că grădina zoologică era unul dintre locurile lui Joseph. Se întâlneau acolo pe o bancă, indiferent dacă numai pentru a-și strânge mâinile ca doi îndrăgostiții, înainte de a merge fiecare pe drumul său.

„Curând, obișnuia el să spună. Curând."

Plutind astfel, jucând tot timpul pentru un public nevăzut, păzindu-și fiecare cuvânt și gest de vreo neglijență de moment, Charlie se văzu curând bizuindu-se cu totul pe ritual. La sfârșiturile de săptămână, se ducea la clubul ei de puști din Peckham și, într-o hală boltită destul de mare pentru Brecht, îmboldea grupul dramatic al puștilor ei înspre acțiunea pe care o iubea. Intenționau să pună în scenă o pantomimă rock de Crăciun, o bucată de o anarhie pură.

În zilele de vineri, mergea uneori la cârciuma lui Al, iar în cele de miercuri, îi ducea două sticle de bere neagră lui *miss* Dubber, care locuia după colț, o curvă în retragere din ansamblul de balet. *Miss* Dubber avea artrită și rahitism, și

cari, și încă alte boli serioase și-și blestema trupul cu un zel pe care altădată și-l rezerva pentru amanții zgârciți. Charlie, în schimb, îi împuia urechile cu minunate povești inventate despre scandaloasele lucruri petrecute în lumea showbizului, și râdeau atât de zgomotos, încât vecinii deschideau televizoarele ca să acopere gălăgia.

Altfel, Charlie nu suporta compania, deși cariera ei de actriță îi oferise jumătate de duzină de familii pe care le putea frecventa dacă avea chef.

Sporovăia cu Lucy la telefon și fură de acord să se întâlnească, dar o lăsară în suspensie. Dădu de urma lui Robert în Battersea, dar gașca de la Mykonos era ca prietenii din școală de acum zece ani – nu mai rămăsese viață de împărtășit cu ei. Mâncă un curry cu Willy și Pauly, dar ei aveau intenția să se despartă, așa că fu un eșec. Încercă încă vreo câțiva prieteni intimi din existențele anterioare, dar nu cu mai mult succes, iar după aceea, deveni fată bătrână. Stropea copăceii de pe stradă, când vremea era secetoasă, și atârna nuci proaspete pentru vrăbii, în coșulețe de oțel în fața ferestrei, pentru că acesta era unul dintre semnalele ei pentru el, ca și autocolantul cu Dezarmarea Mondială de pe mașina ei și „C"-ul de alamă de pe eticheta de piele atașată genții ei de umăr. El le numea semnalele ei de siguranță și exersă cu ea în repetate rânduri folosirea lor. Dispariția oricăruia dintre ele însemna un strigăt de ajutor. În poșetă i se afla o eșarfă albă, nouă-nouță, de mătase, nu pentru a se preda, ci pentru a spune „Au venit", dacă se întâmpla acest lucru. Își păstra la zi jurnalul de buzunar, continuându-l de acolo de unde se oprise Comitetul de Alfabetizare, termină de reparat goblenul pe care îl cumpărase înainte de a pleca în vacanță, înfățișând-o pe Lotte la Weimar, murind de dor la mormântul lui Werther. „Eu din nou, devenită clasică." Îi scria scrisori nesfârșite bărbatului ei absent, dar, treptat, încetă să le mai expedieze.

„Michel, dragule, o Michel, pentru numele lui Dumnezeu, hai."

Dar se feri de ocupări ilegale şi de librăriile alternative din Islington, unde obişnuia să se ducă pentru câte o cafea apatică, şi se feri mai ales de gaşca furioasă din St. Pancras, ale cărei broşuri ocazionale inspirate de cocaină obişnuia să le distribuie, pentru că nimeni altcineva nu voia. În cele din urmă, îşi scoase maşina de la Eustace, mecanicul, un Fiat preparat pe care Al i-l buşise şi, de ziua ei de naştere, o scoase pentru prima dată la aer, conducând-o până la Rickmansworth, ca s-o viziteze pe nenorocita de maică-sa şi să-i ducă faţa de masă pe care i-o luase la Mykonos. De regulă, o îngrozeau aceste vizite: capcana prânzului de duminică, incluzând trei legume şi o plăcintă cu rubarbă, urmată de darea de seamă amănunţită a maică-sii asupra a tot ce-i făcuse lumea întreagă de la precedenta vizită. Dar de astă dată, spre surpriza ei, se află în termeni încântători cu ea. Rămase peste noapte şi, în dimineaţa următoare, îşi puse un batic de culoare închisă, în nici un caz pe cel alb, şi o duse cu maşina la biserică, având grijă să nu se gândească la ultima dată când purtase un batic. Îngenunchind, se pomeni cuprinsă de un neaşteptat sentiment de pietate şi-şi puse cu fervoare multiplele identităţi în slujba Domnului. Ascultând muzica de orgă, începu să plângă, ceea ce o făcu să se întrebe în ce măsură, până la urmă, îşi avea mintea sub control.

„Asta pentru că nu suport ideea de a mă întoarce în apartamentul meu“, se gândi ea.

Ce o deconcerta era modul fantomatic în care îi fusese modificat apartamentul pentru a face faţă noii personalităţi în care ea urma să se destindă cu grijă: o schimbare de decor care se dezvăluia doar treptat. Din toată noua ei viaţă, renovarea insidioasă a apartamentului în timpul absenţei ei era cea mai dureroasă. Până atunci, îl privise ca pe cel mai sigur loc posibil, un fel de Ned Quilley arhitectural. Îl moştenise de la un actor şomer, care, apucându-se de spargeri, se retrăsese şi o ştersese împreună cu prietenul său în Spania. Se afla în partea de nord a Camden Town, deasupra unei

cafenele de tranzit a unor indieni din Goa, care se încălzea pe la două dimineața și rămânea deschisă, servind *samosa*[1] și dejunuri prăjite până la ora 7. Pentru a ajunge la scara ce ducea spre apartament, trebuia să te strecori printre toaletă și bucătărie și să traversezi o curte, moment în care erai deja un obiect al curiozității patronului, bucătarului și a prietenului bucălat al bucătarului, ca să nu mai pomenim de oricine se întâmpla să se afle la budă. Și, după ce urcai scara, dădeai de a doua intrare principală, prin care trebuia să treci înainte de a pătrunde pe domeniul sacru, care consta dintr-o cameră de mansardă cu cel mai ca lumea pat din lume și o baie, și o bucătărie, toate separate și ale ei prin chirie.

Acum, brusc, pierduse acea ultimă consolare a siguranței. I-o furaseră. Se simțea ca și cum i-ar fi împrumutat cuiva apartamentul în absența ei, iar acela ar fi făcut tot felul de lucruri aiurea drept recunoștință. Însă cum intraseră neobservați? Când întrebă la cafenea, nu știură nimic. De exemplu, era birouașul ei, cu scrisorile lui Michel pentru ea îngrămădite în partea din spate – toate originalele, ale căror xerocopii le văzuse la München. Era fondul ei strategic, în valoare de trei bătrâne în bancnote vechi de cinci, înghesuit în spatele măștii căzii din baie, unde obișnuia să-și țină iarba pe vremea când fuma. Îi mută într-un loc de sub podea, apoi înapoi în baie, apoi din nou sub podea. Erau suvenirele, fragmentele acumulate ale poveștii ei de dragoste începând de la ziua numărul 1, în Nottingham: amintiri de la hotel, pixul ieftin cu care îi scrisese primele scrisori la Paris, primele orhidee aurii, uscate și presate între paginile cărții de bucate *Mrs. Beeton,* prima haină pe care i-o cumpărase vreodată – asta se întâmplase la York, fuseseră împreună la magazin –, cerceii oribili pe care i-i dăduse la Londra, pe care de fapt nu-i putea purta decât ca să-i facă plăcere lui. La asemenea lucruri se cam așteptase – Joseph fusese atât de

[1] Plăcințele cu diverse umpluturi, un aperitiv extrem de popular în Asia, Peninsula Arabă, zona mediteraneeană și nordul Africii (n.red.)

drăguț s-o prevină Ce o tulbura era că aceste mici detalii, după ce începu a se obișnui cu ele, deveniră mai mult ale ei decât era ea însăși: în biblioteca ei, plauzibilele exemplare adesea frunzărite ale unor cărți cu informații despre Palestina, semnate de Michel cu dedicații prevăzătoare; pe perete, posterul propalestinian cu trăsăturile ca de broască ale prim-ministrului israelian etalate deloc măgulitor deasupra siluetelor refugiaților arabi; țintuit alături, setul de hărți colorate urmărind cursul expansiunii israeliene din 1967, cu propriile semne de întrebare desenate deasupra Sidonului și Tirului, derivate din lecturile ei despre pretențiile lui Ben-Gurion asupra lor; grămada de reviste prost tipărite, în limba engleză, de propagandă antiisraeliană.

„Asta sunt eu de sus până jos, gândi în timp ce parcurgea încet colecția. Odată ce m-am lăsat prostită, ies și cumpăr toată prăvălia.

Numai că n-am făcut-o eu. Ci ei.“

Însă nu-i era de ajutor să-și spună asta și, cu timpul, nici nu mai făcu distincția.

„Michel, pentru numele lui Dumnezeu, te-au prins?“

După cum fusese instruită, curând după întoarcerea ei la Londra, vizită oficiul poștal din Maida Vale, își prezentă documentele și ridică o scrisoare cu ștampila poștei din Istanbul, care evident sosise după ce plecase de la Londra la Mykonos. „Draga mea. Nu mai e mult până la Atena. Te iubesc.“ Semnată „M“ Un bilețel mâzgălit ca s-o țină alertă. Dar vederea acestei comunicații reale o tulbură profund. O haită de imagini îngropate țâșni ca s-o bântuie. Picioarele lui Michel împleticindu-se în josul scării, încălțate în pantofi Gucci. Trupul lui zvelt, frumos, sprijinit de temnicerii lui. Fața sa de faun, prea tânăr pentru încorporare. Vocea lui, prea bogată, prea nevinovată. Medalionul de aur lovindu-se blând de pieptul gol, măsliniu. „Joseph, te iubesc!“

După aceea, se duse zilnic la poștă, uneori, de două ori pe zi, devenind o obișnuită a locului, fie și numai pentru că

pleca întotdeauna cu mâna goală, arătând din ce în ce mai deprimată – o interpretare delicată, bine regizată, asupra căreia lucrase cu grijă și la care Joseph, ca antrenor secret, asistase personal mai mult decât o dată, în vreme ce cumpăra timbre de la ghișeul alăturat.

În aceeași perioadă, sperând să-l trezească puțin la viață, îi trimise trei scrisori la Paris, implorându-l să scrie, iubindu-l și iertându-l dinainte pentru tăcerea lui. Acestea erau primele scrisori pe care le compusese și scrisese ea însăși. În mod misterios, se simțise ușurată trimițându-le; acestea dădeau autenticitate predecesoarelor lor și pretinselor ei sentimente. De fiecare dată când scria una, o ducea la o cutie poștală ce-i fusese aleasă și presupuse că erau oameni care o supravegheau, dar învățase să nu se uite împrejur și să nu se gândească la asta. Odată, o zări pe Rachel în vitrina unui bar Wimpy, arătând foarte șleampătă și englezoaică. Altă dată, Raoul și Dimitri trecură pe lângă ea, pe o motocicletă. Ultima dintre scrisorile către Michel o trimise expres, de la același oficiu poștal unde întrebase degeaba de corespondență și mâzgălise „Dragă te rog te rog te rog și te rog scrie“ pe dosul plicului după ce-l timbrase, în timp ce Joseph aștepta răbdător la rând, în spatele ei.

Treptat, ajunse să se gândească la viața ei din acele săptămâni ca având litere mari și litere mici. Literele mari erau lumea în care trăia. Cele mici erau lumea în și din care se strecura când lumea cea mare nu era atentă. Nici o poveste de amor, chiar cu bărbați deosebit de însurați, nu fusese vreodată atât de secretă pentru ea.

Drumul lor la Nottingham avu loc în ziua a cincea. Joseph luă măsuri excepționale de precauție. O luă cu un Rover, dintr-o stație îndepărtată de metrou, într-o sâmbătă seara și o aduse înapoi duminică după-amiază. Adusese o perucă blondă pentru ea, una într-adevăr bună, și îmbrăcăminte de schimb, inclusiv o haină de blană, într-o valiză. Aranjase o cină târzie și fu la fel de îngrozitoare precum cea

originală; în mijlocul ei, Charlie mărturisi o panică absurdă ca personalul să n-o recunoască, în ciuda perucii și a hainei de blană, și să n-o întrebe ce se întâmplase cu adevăratul ei iubit.

Apoi, se duseră în dormitor, două caste paturi identice, pe care, în ficțiune, le puseseră unul lângă celălalt și întoarseră saltelele de-a latul. Pentru o clipă, ea chiar crezu că o să se întâmple. Ieși din baie și Joseph era întins în pat cât era de lung, privind-o, iar ea se întinse lângă el, punându-și capul pe pieptul lui, apoi își ridică fața spre el și începu să-l sărute – sărutări ușoare, selective, pe locuri favorite în jurul tâmplelor, obrajilor și, în cele din urmă, pe buze. Mâinile lui o opriră, apoi o ridicară în fața lui și o sărută la rândul său, ținându-și mâna de-a lungul obrazului ei și ochii deschiși. Apoi, foarte blând, o împinse de lângă el și se ridică. Și o mai sărută o dată: la revedere.

– Ascultă, spuse în timp ce-și lua haina.

Zâmbea. Zâmbetul lui frumos, blând, cel mai ca lumea. Ea ascultă și auzi ploaia de Nottinghamshire răpăindu-le în fereastră – aceeași ploaie care-i ținuse în pat vreme de două nopți și o zi lungă.

În dimineața următoare, refăcură nostalgic micile excursii pe care ea și Michel le făcuseră împreună în satele dimprejur, până ce dorința îi alungase înapoi la motel – totul pentru memoria vizuală, o asigură serios Joseph și pentru siguranța de a fi văzut cu ochii ei. Între astfel de lecții, ca o ușoară eliberare, o învăță alte lucruri. Semnale tăcute, cum le numea, și o metodă de scriere secretă în interiorul pachetelor de țigări Marlboro, pe care cumva nu putea s-o ia în serios.

De mai multe ori, se întâlniră la un costumier de teatru, în spatele Strandului, de obicei după repetiții.

– Ai venit pentru probă, nu-i așa dragă? spunea o doamnă blondă, monumentală, de 60 de ani, îmbrăcată în rochii curgând de pe ea, de fiecare dată când Charlie intra pe ușă. Atunci pe aici, dragă, și o conducea într-un dormitor

din dos, unde Joseph ședea așteptând-o pe un pat, ca un client al unei târfe.

„Toamna ți se potrivește, gândea ea observându-i din nou firele cărunte din păr și pișcătura roz din obraji. Întotdeauna, o să ți se potrivească.“

Cea mai mare îngrijorare a ei era că nu știa cum să dea de el.

– Unde stai? Cum pot să iau legătura cu tine?

– Prin Cathy, obișnuia el să spună. Ai semnalele de siguranță și o ai pe Cathy.

Cathy era ancora ei de salvare și paravanul lui Joseph, păstrătorul exclusivității ei. În fiecare seară între 6 și 8, Charlie intra într-o cabină telefonică, întotdeauna alta, și suna la un număr din West End, astfel încât Cathy s-o poată purta de-a lungul zilei: cum merseseră repetițiile, ce noutăți avea despre Al și despre trupă, ce mai făcea Quilley și dacă discutaseră despre roluri viitoare, dăduse deja proba pentru film și avea nevoie de ceva? – adesea o jumătate de oră sau mai mult. La început, lui Charlie nu-i plăcuse Cathy, pe care o văzuse ca o diminuare a relației ei cu Joseph, dar treptat începuse să aștepte discuțiile cu ea, deoarece Cathy poseda o înțelepciune bătrânească, dar și o mulțime de înțelepciune realistă. Astfel încât Charlie avea cumva o imagine a unei persoane calde și detașate, posibil canadiană: una dintre acele psihanaliste imposibil de șocat pe care obișnuia să le viziteze la clinica Tavistock, după ce fusese eliminată din școală și credea că o să se țicnească. Și acest lucru fu inteligent din partea lui Charlie, pentru că, deși *miss* Bach era americană, și nu canadiană, cei din familia ei fuseseră doctori timp de generații.

Casa din Hampstead pe care o închiriase Kurtz pentru echipa de filaj era foarte mare, așezată într-un liniștit loc retras, preferat de școala de conducere auto Finchley. Stăpânii ei, la sugestia bunului lor prieten Marty de la Ierusalim, o luaseră tiptil spre Marlow, însă casa lor rămase

o garnizoană de eleganță tăcută și intelectuală. Erau tablouri de Nolde în salon și o fotografie semnată a lui Thomas Mann în seră, și o colivie care cânta când îi întorceai arcul, și o bibliotecă în care se aflau scaune de piele ce scârțâiau, și o sală de muzică în care era un pian Bechstein uriaș. Era o masă de ping-pong în pivniță și, în dos, o grădină încâlcită, cu un teren de tenis în ultimul hal de degradare, așa încât puștii inventaseră un nou joc, un soi de tenis-golf, pentru a se folosi de gropile acestuia. În față, la poartă era o mică gheretă, și acolo își afișară înștiințarea: „Grupul de Studii Ebraice și Umaniste. Numai pentru Studenți și Personal", ceea ce, în Hampstead, nu făcea pe nimeni să ridice din sprâncene.

Erau 14 cu toții, incluzându-l pe Litvak, dar se răspândiră prin cele patru niveluri într-o ordine atât de discretă și felină, încât cu greu ai fi putut spune că era măcar unul acolo. Moralul lor nu fusese niciodată o problemă, iar casa din Hampstead îl ridică și mai tare. Le plăcea mobila de culoare închisă și sentimentul că fiecare obiect din jurul lor părea să știe mai multe decât ei. Le plăcea să lucreze toată ziua și adesea jumătate din noapte și să se întoarcă în acest templu de grațioasă viață evreiască, și, de asemenea, să trăiască această moștenire. Când Litvak cânta Brahms, ceea ce făcea foarte bine, chiar și Rachel, care era nebună după muzica pop, își lăsa la o parte prejudecățile și venea jos să-l asculte, deși – după cum îi reaminteau iute – ea, la început, respinsese categoric ideea de a se întoarce în Anglia și făcuse un adevărat circ că ea nu va călători cu pașaport britanic.

Cu un atât de frumos spirit de echipă, se puseră pe așteptat ca un mecanism de ceas. Chiar fără să li se spună, evitară cârciumile și restaurantele locale, precum și contactele inutile cu localnicii. Pe de altă parte, avură grijă să-și trimită corespondență și să cumpere lapte și ziare, și să facă lucrurile pe care curioșii altfel le-ar fi observat prin omisiune. Mergeau o mulțime cu bicicleta și fură extrem de măguliți să descopere ce evrei distinși și uneori suspecți fuseseră pe acolo

înaintea lor, și nu fu nici măcar unul care să nu-și aducă omagiile prefăcute casei lui Friedrich Engels sau mormântului lui Karl Marx din cimitirul Highgate. Baza lor auto era un garaj mic și drăguț, vopsit în roz, aflat dincolo de Haverstock Hill, cu un vechi Rolls-Royce argintiu în vitrină, pe care se afla un afiș „NU e de vânzare“, și un proprietar numit Bernie. Bernie era un tip mare, mârâit, cu o față întunecată, un costum albastru și o țigară pe jumătate fumată, și o pălărie albastră la fel cu cea pe care o purta Schwili când bătea la mașină. Avea dubițe și mașini, și motociclete, și numere de înmatriculare din belșug, și, în ziua când sosiră, scoase o tablă mare pe care scria „DOAR PE BAZĂ DE CONTRACT. NU PRIMIM COMENZI“

– O gașcă de curiști nenorociți, le spuse el grosolan prietenilor de afaceri. Își zic companie de filme. Au închiriat totul în nenorocitul meu de atelier, m-au plătit cu nenorocite de hârtii vechi de-o liră – păi, cum dracu' poate omul rezista?

Totul, până la un punct, era adevărat, pentru că aceasta era ficțiunea asupra căreia căzuseră de acord cu el. Dar numai Bernie știa mai bine: Bernie însuși făcuse câte ceva la viața lui.

Între timp, aproape zilnic, știri una și una veneau prin intermediul ambasadei din Londra, ca zvonuri despre o bătălie îndepărtată. Rossino fusese din nou la apartamentul lui Yanuka din München, de astă dată însoțit de o blondă care le satisfăcea teoriile despre fata cunoscută sub numele de Edda. Cutare-și-cutare a vizitat pe cutare-și-cutare la Paris sau Beirut, sau Damasc, sau Marsilia. Cu identificarea lui Rossino se deschiseră noi drumuri într-o duzină de direcții diferite. De trei ori pe săptămână, Litvak ținea câte un scurt instructaj urmat de o discuție liberă. Acolo unde se făcuseră fotografii, le făcea și o proiecție, cu scurte prelegeri asupra numelor false cunoscute, tiparelor de comportament, gusturilor personale și ticurilor profesionale. Periodic, făcea concursuri cine știe câștigă cu premii amuzante pentru câștigători.

Ocazional, deși nu des, marele Gadi Becker se strecura înăuntru să audă cele mai noi vești, așezându-se în partea din spate a încăperii, separat de oricine și plecând de îndată ce întâlnirea lua sfârșit. Nu știau nimic despre viața lui departe de ei și nici nu se așteptau să știe: el era conducătorul de agentură, o rasă aparte, el era Becker, eroul necântat al mai multor misiuni secrete decât câți ani împliniseră majoritatea dintre ei. Îi spuneau cu drag „Steppenwolf", și-și istoriseau unii altora impresionante povești pe jumătate adevărate despre isprăvile lui.

Chemarea sosi în ziua a optsprezecea. Un telex de la Geneva îi puse să se pregătească, o telegramă de la Paris le dădu confirmarea. Într-o oră, două treimi din echipă erau pe drum, îndreptându-se spre vest, prin ploaia neagră.

şaptesprezece

Trupa se numea Ereticii și turneul ei debută în Exeter, în fața unei adunări ieșite direct din catedrală: femei în movul semidoliului, preoți bătrâni permanent în pragul lacrimilor. Când nu era matineu, distribuția rătăcea prin oraș și căsca, iar în serile de după spectacol beau vin și mâncau brânză cu serioșii discipoli ai Artelor, deoarece era o parte a târgului să faci schimb de mărgele cu băștinașii.

De la Exeter, plecară spre Plymouth și jucară la baza navală, în fața unor tineri ofițeri uimiți, care erau torturați de dilema dacă unor oameni ai scenei li se poate acorda temporar condiția de gentlemeni și pot fi admiși la popota lor.

Dar atât Exeter, cât și Plymouth fuseseră orașe de nebunii și distracții în comparație cu muratul oraș minier de extracție a granitului, departe în Cornwall, cu alei înguste, aburind de ceața mării, și copaci pitici, cocoșați de rafalele de vânt. Distribuția fu împrăștiată într-o jumătate de duzină de case de oaspeți, iar norocul lui Charlie fu o insulă acoperită cu ardezie, înconjurată în întregime de hortensii, unde bubuitul trenurilor spre Londra, în timp ce era întinsă în pat, o făcea să se simtă ca un naufragiat batjocorit de vederea vaselor îndepărtate. Teatrul lor era o instalație în interiorul unei săli de sport, iar de pe scena lui scârțâitoare putea simți mirosul de clor de la bazinul de înot și auzi bufnitura leneșă a mingilor de squash prin perete. Cei din public erau echipa-cu-batic-și-ochelari, ai căror ochi anesteziați, plini de invidie spuneau că ar fi făcut-o mai bine dacă ar fi căzut vreodată atât de jos,

încât să încerce. Și, în cele din urmă, cabina lor era un vestiar pentru femei, și acolo îi aduseră orhideele – în timp ce se machia, cu zece minute înainte de ridicarea cortinei.

Le văzu mai întâi în oglinda lungă de deasupra chiuvetelor, plutind prin ușă, înfășurate până la gât în hârtie albă. Le văzu ezitând, apoi înaintând nesigure spre ea. Dar ea continuă să se machieze, ca și cum n-ar fi văzut o orhidee în viața ei. O ramură purtată ca un copil înfășurat în hârtie în brațele unei vestale cornwalleze, în vârstă de 50 de ani, numită Val, cu jupon alb și un zâmbet inexpresiv, de care nu părea conștientă. Aurii.

– Prin prezenta, te declar frumoasa Rosalind, spuse Val pe un ton glumeț.

Se lăsă o tăcere ostilă, în care întreaga distribuție feminină dezavuă inoportunitatea lui Val. Era momentul când actorii erau în culmea nervozității și a liniștii.

– Sunt Rosalind, fu de acord, fără amabilitate, Charlie. De ce? mai rosti și se apucă de lucru cu un creion dermatograf ca să arate că nu-i păsa prea mult de răspuns.

Făcând din aceasta o scurtă ceremonie, Val puse orhideele în chiuvetă și o zbughi, în vreme ce Charlie luă plicul în văzul oricui se deranja să se uite. Pentru *miss* Rosalind. Mână continentală, pix cu pastă albastră, în loc de cerneală neagră. Înăuntru, o carte de vizită continentală, deosebit de arătoasă. Numele nu era imprimat, ci în relief, cu majuscule ascuțite, incolore, înclinate. *ANTON MESTERBEIN, GENEVA*. Sub el, singurul cuvânt: „Dreptate“. Nici un mesaj în plus, și nici „Ioana, spiritul libertății mele“

Își îndreptă atenția spre cealaltă sprânceană, foarte grijulie, de parcă sprânceana ei ar fi fost cel mai important lucru de pe lume.

– Cine-i, Chas? întrebă o păstoriță de la chiuveta alăturată.

Tocmai terminase colegiul, vârsta mentală: 15 ani.

Încruntându-se din pricina concentrării în oglindă, Charlie își studie critic opera.

– Trebuie să fi costat o grămadă de bani, nu-i așa, Chas? spuse păstorița.

– Nu-i așa, Chas? o îngână Charlie.

„E el!

E un mesaj de la el!

Atunci, de ce nu-i aici? De ce nu-i scris de mâna lui biletul?“

„Nu te încrede în nimeni, o prevenise Michel. Dar mai ales în cei care pretind că mă cunosc.“

„E o capcană. Sunt porcii. S-au prins de drumul meu prin Iugoslavia. Acum, îmi înscenează o chestie ca să-mi ademenească iubitul.

Michel, Michel! Iubitule, viața mea – spune-mi ce să fac!“

Își auzi strigat numele:

– Rosalind, unde dracu'-i Charlie? Charlie, pentru numele lui Dumnezeu.

Pe coridor, un grup de înotători cu prosoapele în jurul gâtului priviră fără expresie la vederea unei doamne roșcate într-o rochie elizabethană ponosită ieșind din vestiarul femeilor.

Cumva, jucă. Poate chiar interpretă. În timpul pauzei, regizorul, un suflet de călugăr, căruia îi spuneau „fratele Mycroft“, o întrebă cu o privire ciudată dacă ar deranja-o să „o lase un pic mai moale“ și ea promise timid că o va face. Dar de-abia îl auzea: era prea ocupată să cerceteze rândurile pe jumătate goale, în speranța că va zări un sacou roșu.

Degeaba.

Văzu alte fețe – pe a lui Rachel, pe a lui Dimitri, de exemplu –, dar nu le recunoscu. În vestiar, se schimbă repede, își puse baticul alb și își făcu de lucru pe-acolo, până ce portarul o dădu afară. În hol, stând ca o stafie cu capul alb printre sportivii care plecau, așteptă din nou, strângând la piept orhideele. O femeie în vârstă o întrebă dacă ea le cultivase. Un elev vru un autograf. Păstorița o apucă de mânecă:

– Chas... petrecerea, pentru numele lui Dumnezeu... Val te caută *peste tot!*

Ușa din față a sălii de sport se trânti în urma ei, ea păși în aerul nopții și aproape căzu lată în fața rafalei de vânt ce biciuia asfaltul. Împleticindu-se până la mașină, o descuie,

puse orhideele pe scaunul de lângă șofer și trânti portiera în urma ei. La început, Motorul nu vru să pornească, dar, când o făcu, zvâcni ca un cal încordându-se să ajungă acasă. În timp ce înainta pe aleea spre drumul principal, văzu în oglindă farurile altei mașini luându-se după ea, apoi urmărind-o la o distanță constantă spre casa de oaspeți.

Parcă și auzi același vânt năvălind printre hortensii. Se înfășură în haină și, cu orhideele la piept, țâșni spre ușa din față. Erau patru trepte și le numără de două ori: o dată când le sărise în sus, a doua oară când stătea gâfâind la recepție, deoarece cineva venise în urma ei, cu un pas ușor și hotărât. Nu erau locatari prin preajmă, nici în vestibul, nici în hol. Singurul supraviețuitor era Humphrey, un băiat dickensian gras, care făcea pe portarul de noapte.

– Nu șase, Humph, zise ea veselă în timp ce el bâjbâia după cheie. *16*. Hai, iubitule! Pe rândul de sus. E acolo și o scrisorică de dragoste, vezi să n-o dai altcuiva.

Luă hârtia împăturită de la el, sperând să fie de la Michel, apoi își lăsă trăsăturile să dezvăluie o dezamăgire reprimată când descoperi că era de la soră-sa, spunându-i: „Noroc la spectacolul din seara asta“, ceea ce era modul lui Joseph de a șopti: „Suntem cu tine“, însă atât de încet, încât de abia auzea.

Ușa holului se deschise și se închise în urma ei. Picioarele unui bărbat se apropiau pe covorul din hol. Își permise o privire rapidă către el, în caz că ar fi fost Michel. Dar nu era el, iar expresia ei de dezamăgire se văzu. Era cineva ținând de restul lumii și complet nefolositor pentru ea. Un băiat zvelt, primejdios de pașnic, cu ochi negri, mămoși. Purtând un trenci lung și maro, de gabardină, cu epoleți, ca să dea lățime umerilor civili. Și o cravată maro potrivindu-se cu ochii, care se potriveau cu haina. Și pantofi neajutorați – maro, cu bombeuri zdravene, cu cusătură dublă. Deloc un om al dreptății, hotărî ea, ci al dreptății refuzate. Un băiat de 40 de ani, îmbrăcat în gabardină, prădat la o vârstă fragedă de dreptatea lui.

– *Miss* Charlie?

Și o gură micuță, cărnoasă, în câmpul palid reprezentat de bărbie.

– Vă aduc salutări de la cunoștința noastră comună, Michel, *miss* Charlie.

Fața lui Charlie devenise dură, ca aceea a cuiva pregătit să-și încaseze pedeapsa.

– Michel și mai cum? spuse și văzu că nimic nu se clintește în el, ceea ce o liniști, în felul cum stăm liniștiți în fața tablourilor, statuilor și polițiștilor nemișcați.

– Michel de la Nottingham, *miss* Charlie.

Accentul elvețian era îndurerat și ușor acuzator. Furia din voce, ca și cum dreptatea ar fi o chestiune secretă.

– Michel mi-a cerut să-ți aduc orhidee aurii și să te invit la cină pentru el. A insistat să vii. Te rog! Sunt bunul prieten al lui Michel. Hai!

„Tu? gândi ea. Prieten? Michel n-ar avea un prieten ca tine nici ca să-și salveze viața aia nenorocită." Însă își lăsă privirea s-o spună în locul ei.

– Sunt, de asemenea, însărcinat cu responsabilitatea de a-l reprezenta legal pe Michel, *miss* Charlie. Michel are dreptul la protecția deplină a legii. Hai, te rog! Acum!

Gestul ceru un mare efort, dar ea îl intenționase. Orhideele erau groaznic de grele și era un drum lung prin aer să le ridice din brațele ei în ale lui. Dar reuși; își găsi curajul și puterea, iar brațele lui veniră în întâmpinarea lor. Și ea găsi tonul corect, metalic pentru cuvintele pe care hotărâse să le spună.

– Ai greșit spectacolul, zise. Nu-l cunosc pe Michel de la Nottingham, nu-l cunosc pe Michel de nicăieri. Frumoasă încercare, dar sunt obosită. De voi toți.

Întorcându-se spre tejghea să-și ia cheia, își dădu seama că Humphrey, portarul, i se adresa într-o problemă de mare importanță. Fața lui lucitoare tremura și el ținea aplecat un creion deasupra unui registru mare.

– *Întrebam*, pufăi el indignat în dialectul lui abrupt, de North Country, la ce oră ați dori ceaiul, domnișoară?

– La 9, dragule, și nici o secundă mai devreme.

Porni obosită spre scări.

– Vreți ziarul, domnișoară? spuse Humphrey.

Se întoarse și-i aruncă o privire grea.

– Isuse! șopti.

Humphrey deveni, dintr-odată, extrem de agitat. Părea a se gândi că doar însuflețirea ar trezi-o.

– Ziarul de dimineață! Ca să citiți! Ce-ați dori?

– *Times*, dragule, spuse.

Humphrey se scufundă la loc în apatia sa insistentă.

– *Telegraph*, scrise vorbind cu glas tare. *Times* e numai la comandă.

Dar ea deja începuse să se târască pe scara cea mare, spre întunericul istoric al palierului.

– *Miss* Charlie!

„Mai spune-mi o dată așa, gândi ea, și s-ar putea să cobor câteva trepte și să te ating zdravăn peste neteda trecătoare elvețiană." Mai făcu doi pași până ce bărbatul vorbi din nou. Nu anticipase o asemenea forță în el.

– Michel se va bucura foarte tare că Rosalind purta brățara lui în această seară! Că, de fapt, încă o poartă, cred. Sau e un dar de la alt domn?

Capul ei, apoi întregul corp îl înfruntă. Își mutase orhideele în mâna stângă. Brațul drept atârna pe lângă corp ca o mânecă goală.

– Am spus să pleci. Ieși! *Te rog*... OK?

Însă ea argumenta contra propriilor convingeri, după cum o dădea de gol vocea șovăitoare.

– Michel îmi cere să-ți iau homar proaspăt și o sticlă de vin de Boutaris. Alb și rece, spune. Mai am și alte mesaje de la el. O să fie foarte supărat când o să-i zic că i-ai refuzat ospitalitatea, o să se simtă insultat.

Era prea mult. Era propriul înger negru, pretinzându-și sufletul pe care ea-l oferise cu ușurință. Că mințea, că era poliția sau că era un șantajist obișnuit, o să-l urmeze până în centrul iadului, dacă o s-o ducă la Michel. Întorcându-se pe călcâie, păși încet în jos pe scări, spre recepție.

– Humphrey. Aruncându-și cheia pe tejghea, îi luă creionul din mâna care nu opunea rezistență și scrise numele Cathy pe un carnețel din fața lui. O doamnă americană. Ai

priceput? Prietenă de-a mea. Dacă sună, îi spui că am ieșit cu șase gagii. Spune-i că poate trec pe la ea mâine, s-o scot la prânz. Ai priceput? repetă.

Rupând foaia din carnețel, i-o îndesă în buzunarul pentru batistă, apoi îl sărută distrat, în timp ce Mesterbein privea cu resentimentul disimulat al unui amant așteptând s-o posede la noapte. Pe verandă, scoase o lanternă elvețiană simplă. La lumina ei, văzu autocolantul galben Herz pe parbrizul lui. Îi deschise portiera din partea opusă șoferului și-i spuse: „Ia loc", dar ea se duse direct la Fiatul ei, urcă, porni motorul și așteptă. Când șofa, observă în timp ce el i-o lua înainte, el purta o beretă neagră, cu marginea destul de dreaptă, ca o cască de baie, în afară de faptul că făcea să i se ițească urechile.

Merseră încet din cauza peticelor de ceață. Sau poate că Mesterbein întotdeauna conducea așa, pentru că avea spatele impenetrabil, agresiv al șoferului de regulă precaut. Urcară un deal și o luară spre nord, peste landa goală. Ceața se risipise, iar stâlpii de telegraf se înălțau ca niște ace cu ață către cerul nopții. O lună grecească frântă se ivi pentru puțină vreme dintre nori, până ce aceștia o traseră la loc. La o răscruce, Mesterbein se opri să consulte o hartă. În cele din urmă, indică spre stânga, întâi cu lanterna, apoi cu o mână albă, pe care o roti. „Da, Anton, m-am prins." Îl urmă în josul unui deal și printr-un sat; deschise fereastra și-și umplu mașina cu mirosul sărat al mării. Aerul care năvălea îi deschise gura într-un țipăt. Îl urmă sub un steag soios pe care scria „East West Timesharer Chalets Ltd.", apoi pe un nou drum îngust printre dune, către o mină de staniu în ruine, cocoțată pe linia orizontului, un panou publicitar cu „Vizitați Cornwall" La stânga și la dreapta ei, căsuțe de scânduri, neluminate. Mesterbein parcă, ea parcă în spatele lui, lăsând mașina cu frâna trasă din cauza pantei. „Iarăși huruie când e trasă frâna de mână, gândi ea. Du-o înapoi la Eustace." El ieși; ea făcu la fel și-și încuie mașina. Vântul încetase – erau pe partea adăpostită a peninsulei. Pescărușii se roteau jos și scânceau de parcă ar fi

pierdut ceva de valoare pe pământ. Cu lanterna în mână, Mesterbein o prinse de cot ca s-o conducă.

– Lasă-mă-n pace! spuse.

El împinse o poartă şi aceasta scârţâi. În faţa lor se aprinse o lumină. Potecă scurtă de ciment, uşă albastră numită Răzbunarea mării. Mesterbein avea o cheie pregătită. Uşa se deschise, iar el păşi înaintea ei şi se retrase să o lase înăuntru, un agent imobiliar arătându-i locul unui potenţial client. Nu exista verandă şi, cumva, nici un fel de avertisment. Îl urmă înăuntru, el închise uşa în urma ei şi se pomeni într-un salon. Mirosi haine ude şi văzu pete negre de mucegai împrăştiate pe tavan. O blondă înaltă, într-un costum albastru, de cord îndesa o monedă în contorul electric. Văzându-i că intră, se uită rapid împrejur cu un zâmbet strălucitor, apoi sări în picioare, îndepărtând în acest timp o şuviţă de păr lung auriu.

– Anton! O, asta e prea drăguţ. Mi-ai adus-o pe Charlie! Charlie, bine ai venit! Şi eşti de două ori bine-venită dacă eşti aşa de drăguţă să-mi arăţi cum se manevrează maşinăria asta imposibilă.

Apucând-o pe Charlie de umeri, o sărută emoţionată pe amândoi obrajii.

– Vreau să spun, Charlie, ai fost absolut nemaipomenită aseară, în piesa aia de Shakespeare, da? Nu-i aşa, Anton? Vreau să spun, superbă. Eu sunt *Helga,* OK?

„Numele sunt pentru mine un joc“, vru să spună.

– *Helga,* da? După cum tu eşti Charlie, eu sunt Helga.

Ochii ei erau cenuşii şi lucizi şi, ca ai lui Mesterbein, periculos de nevinovaţi. O simplitate beligerantă privea din ei spre o lume complicată. „A fi adevărat înseamnă a fi neîmblânzit, gândi Charlie, citându-şi dintr-una din scrisorile lui Michel. Simt, aşadar, fac.“

Dintr-un colţ al camerei, Mesterbein oferi un răspuns întârziat la întrebarea Helgăi. Îşi punea trenciul de gabardină pe un umeraş.

– O, a fost *foarte* impresionantă, fireşte.

Mâinile Helgăi erau încă pe umerii lui Charlie, cu puternicele-i degete mari mângâindu-i uşor gâtul.

– E greu să înveți așa de multe cuvinte, Charlie? întrebă uitându-se cu ochi strălucitori la fața ei.

– Pentru mine, nu e o problemă, spuse și se desprinse.

– Deci înveți ușor? Apucându-i mâna, îi împinse în palmă o monedă de 50 de pence. Hai. Arată-mi. Arată-mi cum se manevrează această fantastică invenție englezească numită *foc.*

Charlie se ghemui în fața contorului, trase maneta într-o direcție, strecură moneda înăuntru, o trase în cealaltă direcție, lăsând moneda să cadă cu o plescăitură. Se auzi un scâncet de protest când se aprinse focul.

– Incredibil! Oh, Charlie! Dar, vezi, asta e ceva tipic pentru mine. Sunt un antitalent tehnic, explică imediat Helga, de parcă acesta era un lucru important pe care un nou prieten ar fi trebuit să-l știe despre ea. Sunt totalmente împotriva posesiei, așa că, dacă nu posed nimic, cum să pot să-l manevrez? Anton, ești așa de drăguț să traduci? Cred în *Sein, nicht Haben.*

Era un ordin emis de un autocrat de grădiniță. Engleza ei era destul de bună și fără ajutorul lui.

– L-ai citit pe Erich Fromm, Charlie?

– Vrea să spună a fi, nu a avea, zise sumbru Mesterbein privindu-le pe cele două femei. Este esența moralei lui *fräulein* Helga. Ea crede în bunătatea fundamentală și, de asemenea, în natură contra științei. Amândoi credem, adăugă ca și cum ar fi vrut să se interpună între ele două.

– L-ai citit pe Erich Fromm? repetă Helga scuturându-și din nou spre spate părul blond și deja gândindu-se la ceva complet diferit. Sunt total îndrăgostită de el.

Se ghemui în fața focului, întinzându-și mâinile înainte.

– Când admir un filosof, îl iubesc. Și asta e ceva caracteristic pentru mine.

Era o grație evidentă în mișcările ei, și o fericire adolescentină. Purta pantofi fără toc, să-i camufleze înălțimea.

– Unde-i Michel? întrebă Charlie.

– *Fräulein* Helga nu știe unde se află Michel, obiectă tăios Mesterbein din colțul său. Ea nu e avocat, a venit doar de dragul călătoriei și dreptății. *Fräulein* Helga nu are cunoștință de activitățile și locurile unde se află Michel. Stai jos, te rog!

Charlie rămase în picioare. Însă Mesterbein se așeză pe un scaun și-și îndoi în poală mâinile albe și curate. După ce se debarasase de trenci, etala un costum cafeniu nou. Putea să fie un cadou de zi de naștere de la maică-sa.

– Ai spus că ai știri de la el, zise Charlie.

Vocea începu să-i tremure și-și simțea buzele țepene.

Încă ghemuită, Helga se întorsese cu fața spre ea. Își apăsase gânditoare unghia de la degetul mare pe dinții puternici din față.

– Te rog, când l-ai văzut ultima oară pe Michel? întrebă Mesterbein.

Ea nu mai știu la care din ei să se uite.

– La Salzburg, spuse.

– Salzburg cred că nu-i o dată, obiectă Helga de pe podea.

– Acum cinci săptămâni. Șase. Unde-i?

– Și când ai auzit ultima oară de el? zise Mesterbein.

– Spuneți-mi odată unde-i! Ce s-a întâmplat cu el?

Se întoarse spre Helga.

– Unde-i?

– N-a venit nimeni la tine? întrebă Mesterbein. Nici un prieten de-al lui? Poliția?

– Poate că nu ai memoria atât de bună precum zici, Charlie, sugeră Helga.

– Spune-ne cu cine ai avut contacte, te rog, *miss* Charlie, rosti Mesterbein. Imediat. Este extrem de necesar. Suntem aici pentru chestiuni urgente.

– De fapt, ea ar putea minți cu ușurință, o astfel de actriță, spuse Helga în timp ce ochii ei mari erau ațintiți asupra lui Charlie cu o privire cercetătoare, nedisimulată. O femeie atât de bine pregătită pentru se preface, cum poți, de fapt, crede orice?

– Trebuie să avem mare grijă, fu de acord Mesterbein, ca o însemnare personală pentru viitor.

Jocul lor dublu avea o notă de sadism – se jucau cu o durere pe care ea urma să o simtă. Se holbă la Helga, apoi la Mesterbein. Cuvintele îi scăpară. Nu le mai putea reține.

– E mort, nu-i așa? șopti.

Helga păru să nu audă. Era în întregime absorbită de actul de a privi.

– O, da, Michel e mort, zise cu tristețe Mesterbein. Îmi pare rău, firește. Și lui *fräulein* Helga îi pare rău. Amândurora ne pare extrem de rău. Din scrisorile pe care i le-ai scris, presupunem că și ție o să-ți pară rău.

– Dar poate că și în scrisori se preface, Anton, îi reaminti Helga.

I se mai întâmplase o dată în viață, la școală. 300 de fete aliniate de-a lungul peretelui sălii de gimnastică, directoarea fiind la mijloc, fiecare așteptând ca vinovata să mărturisească. Dar Charlie se uitase împrejur împreună cu cele mai bune dintre ele, căutând-o pe vinovată – era ea? Pariez că era ea. Nu roșea, arăta gravă și nevinovată, și nu – într-adevăr așa era, și s-a dovedit mai târziu – furase absolut nimic. Însă brusc genunchii îi cedară și căzu grămadă, simțindu-se absolut în regulă de la brâu în sus, dar paralizată de la brâu în jos. Nu știu cum, nu a fost deloc ceva studiat, o făcu înainte de a fi conștientă, înainte chiar de a cântări măcar pe jumătate și înainte ca Helga să poată să întindă o mână s-o prindă. Căzu grămadă și lovi podeaua cu o bufnitură care făcu lampa de pe tavan să oscileze pe brațul ei flexibil. Helga îngenunche iute lângă ea, șopti ceva în nemțește și-i puse o mână alinătoare de femeie pe umăr – un gest blând, lipsit de afectare. Mesterbein se aplecă să se uite la ea, dar n-o atinse. Interesul său era îndreptat în mai mare măsură asupra modului în care plângea.

Capul îi era răsucit în lateral și-și ținea obrazul pe pumnul încleștat, așa încât șuvoiul de lacrimi i se scurgea de-a curmezișul feței și nu în josul ei. Dădu înțelept din cap, de parcă și-ar fi dat aprobarea; se ținu aproape în vreme ce Helga o târî spre sofa, unde se întinse din nou, cu fața îngropată în pernele aspre și cu mâinile încleștate deasupra feței, cum numai cei lipsiți de cineva drag și copiii pot plânge. Agitație, mânie, vinovăție, remușcare, teroare: le percepea pe fiecare ca pe fazele unei spectacol controlat, însă adânc simțit. „Știam eu; n-am știut; n-am îndrăznit să-mi permit să mă gândesc.

Nemernicilor, nemernici criminali fasciști, ticăloșilor care mi l-ați ucis pe iubitul meu drag în teatrul realității."

Trebuie să fi spus ceva din toate astea cu glas tare. Într-adevăr, știa că o făcuse. Își supraveghease și alesese expresiile sugrumate chiar când durerea o sfâșia: „Ticăloși fasciști, porcilor, oh, Isuse, Michel!"

O pauză, apoi auzi vocea neschimbată a lui Mesterbein invitând-o să dezvolte subiectul, dar îl ignoră și continuă să-și legene capul dintr-o parte în alta, în spatele mâinilor. Se înăbușea și îi venea să vomite, și cuvintele i se înțepeneau în gât și i se poticneau pe buze. Lacrimile, suferința, suspinele repetate nu erau o problemă pentru ea – era în termeni excelenți cu izvorul durerii și scandalizării ei. Nu trebuia să se gândească la răposatul ei tată căruia îi scurtase zilele rușinea exmatriculării ei din școală, nici să se zugrăvească în chip de copil tragic în sălbăticia vieții de adult, ceea ce făcea de obicei. Trebuia doar să-și amintească de băiatul arab pe jumătate îmblânzit care-i redase capacitatea de a iubi, care-i dăduse vieții ei direcția după care întotdeauna tânjise și care era acum mort, pentru ca lacrimile să țâșnească la comandă.

– Spune că au fost sioniștii, i se adresă Mesterbein Helgăi, în engleză. De ce spune că au fost sioniștii când a fost un accident? Poliția ne-a asigurat că a fost un accident. De ce contrazice poliția? E foarte primejdios să contrazici poliția.

Însă Helga fie auzise și ea, fie nu-i păsa. Pusese un ibric de cafea pe reșou. Îngenunchind lângă capul lui Charlie, îi netezi gânditoare părul roșcat căzut pe față, cu mâna ei puternică, așteptând să se oprească din plâns și să înceapă să explice.

Ibricul începu să bolborosească; Helga se ridică și se ocupă de el. Charlie se ridică pe sofa, adăpostind cana în ambele mâini, aplecată asupra ei ca și cum i-ar fi inhalat aburii în vreme ce lacrimile îi curgeau încontinuu pe obraji. Helga își ținea brațul în jurul umerilor lui Charlie, iar Mesterbein stătea în partea opusă, privindu-le pe cele două femei din umbrele propriei lumi întunecate.

– A fost o explozie accidentală, spuse. Pe *autobahn,* între Salzburg și München. După părerea poliției, mașina îi era

plină de explozibil. Zeci de kilograme. De ce? De ce să detoneze brusc explozibilul pe un *autobahn* neted?

– Scrisorile tale sunt în siguranță, șopti Helga trăgând spre spate altă șuviță din părul lui Charlie și punându-i-o drăgăstos în spatele urechii.

– Mașina era un Mercedes, spuse Mesterbein. Avea numere de München, dar poliția zice că sunt false. Ca și documentele. Contrafaceri. De ce să se afle clientul meu la volanul unei mașini pline de explozibil și având asupra lui documente false? Era student. Nu un tip care pune bombe. De fapt, e o conspirație. Eu așa cred.

– Cunoști această mașină, Charlie? îi murmură Helga la ureche și o strânse mai tandru, într-un efort de a scoate prin seducție un răspuns de la ea.

Dar tot ce putea Charlie să vadă era iubitul ei făcut bucăți de 90 de kilograme de plastic rusesc ascuns în portiere, acoperiș, scaune și șasiu: un infern sfâșiind trupul pe care-l adora. Și tot ce putea să audă era vocea celuilalt mentor anonim al ei spunându-i: „Nu te încrede în ei, minte-i, neagă totul; respinge, refuză“

– A zis ceva, spuse acuzator Mesterbein.

– A zis „Michel“, spuse Helga ștergând un val proaspăt de lacrimi cu o batistă scoasă din poșetă.

– A murit și *o fată,* rosti Mesterbein. Se zice că era cu el în mașină.

– O olandeză, spuse moale Helga, atât de aproape, încât Charlie îi simți răsuflarea în ureche. O adevărată frumusețe. Blondă.

– Au murit împreună, se pare, continuă Mesterbein ridicând vocea.

– N-ai fost singura, Charlie, explică Helga pe un ton de dezvăluire. N-ai avut exclusivitate asupra micuțului nostru palestinian, știi.

Pentru prima dată de când aflase vestea, Charlie rosti o propoziție coerentă.

– Niciodată n-am cerut-o, șopti.

– Poliția spune că olandeza era teroristă, se plânse Mesterbein.

– Ei zic și că Michel era terorist, spuse Helga.

– Ei spun că olandeza a pus deja de mai multe ori bombe pentru Michel, zise Mesterbein. Ei spun că Michel și fata plănuiau o altă acțiune și că în mașină au găsit o hartă a Münchenului, cu Centrul Comercial Israelian însemnat de mâna lui Michel. Pe râul Isar, adăugă. Un etaj superior – într-adevăr, o țintă dificilă, de fapt. Ți-a vorbit despre această acțiune, *miss* Charlie?

Tremurând, Charlie luă o înghițitură de cafea, ceea ce păru să-i placă Helgăi aproape la fel de mult ca un răspuns.

– Uite! Până la urmă, își revine. Mai vrei cafea, Charlie? Să-ți mai încălzesc? Vrei ceva de mâncare? Avem brânză, ouă, cârnați, de toate.

Clătinând din cap, Charlie o lăsă pe Helga s-o conducă la toaletă, unde rămase multă vreme, aruncându-și apă pe față, sufocându-se și dorindu-și din suflet să știe destulă germană ca să urmărească discuția nervoasă, staccato, care ajungea la ea prin ușile subțiri ca hârtia.

Se întoarse și-l găsi pe Mesterbein la ușa din față, îmbrăcat în trenciul său de gabardină.

– Miss Charlie, îți reamintesc că *fräulein* Helga are dreptul la deplină protecție din partea legii, spuse și păși maiestuos pe ușa din față.

În sfârșit, singură. Fetele între ele.

– Anton e un geniu, anunță Helga râzând. E îngerul nostru păzitor, urăște legea, însă, firește, se îndrăgostește de ceea ce urăște. Ești de acord?... Charlie, trebuie să fii de acord cu mine întotdeauna. Altfel, aș fi dezamăgită.

Se trase mai aproape.

– Nu violența e soluția, zise reluând o conversație pe care n-o avuseseră încă. Niciodată. Fie că inițiem o acțiune violentă, fie una pașnică, e indiferent. Pentru noi, soluția e să fim logici, să nu stăm deoparte în vreme ce lumea își vede de

treabă, ci să transformăm opinia în convingere și convingerea în acțiune.

Se opri, cercetând efectul afirmațiilor ei asupra elevei sale. Capetele le erau foarte apropiate.

– Acțiunea e realizare de sine, fiind, de asemenea, obiectivă. Da?

Încă o pauză, însă nici un răspuns.

– Știi ceva ce te va surprinde total? Sunt în relații excelente cu părinții mei. Tu, tu ești diferită. Se vede din scrisorile tale. Anton de asemenea. Firește, maică-mea e cea mai inteligentă, însă taică-meu...

Se întrerupse din nou, dar, de astă dată, era înfuriată de tăcerea lui Charlie și de faptul că plângea din nou.

– Charlie, oprește-te! Gata, OK? Până la urmă, nu suntem niște babe. L-ai iubit, acceptăm acest lucru drept logic, dar e mort.

Vocea i se înăsprise surprinzător.

– E mort, dar noi nu suntem individualiști căutând experiențe personale, noi suntem luptători și muncitori. Oprește-te din plâns!

Apucând-o pe Charlie de cot, Helga o ridică efectiv în fața ei și o făcu să meargă încet de-a lungul camerei.

– Ascultă-mă. Imediat. Odată, am avut un prieten foarte bogat. Kurt. Foarte fascist, complet primitiv. Îl foloseam pentru sex, cum îl folosesc pe Anton, însă am încercat și să-l educ. Într-o zi, ambasadorul german din Bolivia, unul Graf, a fost executat de luptătorii pentru libertate. Îți amintești acțiunea aceea? Kurt, care nici măcar nu-l cunoștea, s-a înfuriat imediat: „Porcii! Teroriștii ăștia! E o rușine!“ I-am spus: „Kurt – așa-l cheamă –, pentru cine jelești? În fiecare zi mor de foame oameni în Bolivia. De ce trebuie să ne agităm pentru un Graf mort?“ Ești de acord cu asta, Charlie? Da?

Charlie ridică slab din umeri. Întorcând-o, Helga o porni îndărăt.

– Acum, apelez la un argument mai puternic. Michel e un martir, însă morții nu pot să lupte și mai există mulți alți martiri. Un soldat e mort. Revoluția continuă. Da?

– Da, șopti Charlie.

Ajunseseră la sofa. Luându-și utila ei poșetă, Helga scoase din ea o sticlă plată de whisky, pe care Charlie observă o etichetă duty-free. Îi deșurubă capacul și îi dădu sticla.

– Pentru Michel! declară. Bem pentru el. Pentru Michel. Spune și tu.

Charlie luă o înghițitură mică, se strâmbă. Helga îi luă înapoi sticla.

– Charlie, te rog, stai jos! Aș vrea să te așezi. Imediat.

Se așeză apatică pe sofa. Încă o dată, Helga se aplecă spre ea.

– Mă asculți și îmi răspunzi, OK? N-am venit aici să mă distrez, înțelegi? Nici pentru discuții. Îmi place să discut, dar nu acum. Spune da.

– Da, zise Charlie istovită.

– Era atras de tine. E un fapt științific. Chiar aprins, de fapt. E o scrisoare neterminată pentru tine, pe birou, în apartamentul lui, plină de afirmații fantastice despre dragoste și sex. Doar pentru tine. Și despre politică.

Încet, ca și cum sensul acestei afirmații ar fi pătruns doar gradat până la ea, fața pătată și descompusă a lui Charlie deveni nerăbdătoare.

– Unde-i? spuse. Dă-mi-o!

– Acum, e prelucrată. În timpul operațiunilor, totul trebuie evaluat, totul trebuie prelucrat obiectiv.

Charlie se ridică în picioare.

– E a mea. Dă-mi-o!

– E proprietatea revoluției. Posibil să o ai mai târziu. O să vedem.

Nu foarte blând, Helga o împinse înapoi pe sofa.

– Mașina asta. Mercedesul care acum e o grămadă de cenușă. Ai condus-o peste graniță, în Germania? Pentru Michel? O misiune? Răspunde-mi.

– Austria, șopti.

– De unde?

– Prin Iugoslavia.

– Charlie, serios, cred că ai probleme cu acuratețea: *de unde?*

– Salonic.

– Și Michel te-a condus în călătorie, firește că a făcut-o. Era normal din partea lui, cred.

– Nu.

– Cum adică nu? Ai condus singură? Atât de departe? Ridicol! Niciodată nu ți-ar fi încredințat o astfel de responsabilitate. Toată povestea e o minciună.

– Cui îi pasă? zise Charlie întorcându-se la apatia ei.

Helga era deja furioasă.

– Firește că nu-ți pasă! Dacă ești o spioană, de ce ți-ar păsa? Mi-e deja clar ce s-a întâmplat. Nu mai am nevoie de întrebări, sunt o pură formalitate. Michel te-a recrutat, te-a făcut iubirea lui secretă și, de îndată ce ai fost în stare, te-ai dus la poliție cu toată povestea, să te protejezi și să faci o grămadă de bani. Ești o spioană a poliției. O să raportez asta anumitor persoane extrem de eficiente cu care suntem în contact și se va avea grijă de tine, chiar dacă o să fie peste 20 de ani. Executată.

– Minunat, zise Charlie. Excelent. Turti țigara. Fă-o, Helg! Exact de asta am nevoie. Trimite-mi-i, bine? Camera 16, la hotel.

Helga se dusese la fereastră și îndepărtă perdeaua, evident pentru a-l chema pe Mesterbein. Uitându-se dincolo de ea, Charlie îi văzu mica mașină închiriată, cu lumina aprinsă înăuntru și silueta cu pălărie a lui Mesterbein așezată indiferent pe scaunul șoferului.

Helga bătu în fereastră.

– Anton? Anton, vino imediat aici, avem un spion perfect printre noi!

Dar vocea ei era prea coborâtă pentru el, după cum intenționase.

– De ce nu ne-a spus Michel despre tine? întrebă, trăgând perdeaua la loc și întorcându-se cu fața la ea. De ce nu ne-a spus de tine? Tu... iubita lui secretă timp de atâtea luni. E prea ridicol!

– Mă iubea.

– Bah! Te folosea. Încă îi mai ai scrisorile... către tine?

– Mi-a cerut să le distrug.

– Dar tu n-ai făcut-o. Firește că n-ai făcut-o. Cum s-o faci? Ești o idioată sentimentală, ceea ce se poate vedea imediat din scrisorile tale către el. L-ai exploatat, a cheltuit bani cu tine, haine, bijuterii, hoteluri, și tu-l vinzi poliției. Firește că da!

Găsindu-se aproape de poșeta lui Charlie, Helga o luă și, sub impulsul momentului, îi răsturnă conținutul pe masă. Dar indiciile ce fuseseră plantate în ea – jurnalul, pixul de la Nottingham, chibriturile de la Diogenes din Atena – erau, în starea ei de spirit din acel moment, prea fine, ea căuta dovezi ale trădării lui Charlie, nu ale devoțiunii ei.

– Radioul ăsta.

Micuța ei chestie japoneză cu deșteptător pentru repetiții.

– Ce-i asta? E un dispozitiv de spionaj. De unde provine. De ce poartă o femeie ca tine un radio în poșetă?

Lăsând-o cu preocupările ei, Charlie se întoarse cu spatele și se uită la foc, fără să-l vadă. Helga manevră butoanele aparatului și prinse niște muzică. Îl închise și-l puse iritată deoparte.

– În ultima scrisoare a lui Michel, pe care nu ți-a expediat-o, spune că i-ai sărutat arma. Ce înseamnă asta?

– Înseamnă că i-am sărutat arma. Se corectă: Arma fratelui său.

Vocea Helgăi se ridică brusc:

– Fratelui său? Care frate?

– Avea un frate mai mare. Eroul lui. Un mare războinic. Fratele i-a dat arma, Michel m-a făcut s-o sărut, ca un angajament.

Helga se uita la ea neîncrezătoare.

– Michel ți-a spus asta?

– Nu, am citit în ziare?

– *Când* ți-a spus-o?

– Pe vârful unui deal din Grecia.

– Ce altceva anume despre fratele său – repede!

Aproape că țipase.

– Michel îl idolatriza. Ți-am zis.

– Vreau fapte. Doar fapte. Ce altceva ți-a mai spus despre fratele său?

Dar vocea secretă a lui Charlie îi zicea că deja mersese prea departe.

– E un secret militar, spuse și luă o nouă țigară.

– Ți-a zis unde e? Ce face? Charlie, îți ordon să-mi spui!

Se trase mai aproape.

– Poliția, spionajul, poate chiar sioniștii, toată lumea te caută. Avem relații excelente cu anumite elemente din poliția germană. Ei deja știu că nu olandeza a condus mașina prin Iugoslavia. Ei au descrieri. Au multe informații care te incriminează. Dacă vrem, te putem ajuta. Dar nu înainte ca tu să ne spui tot ce ți-a dezvăluit Michel despre fratele său.

Se aplecă înainte până ce ochii ei mari și palizi ajunseră la mai puțin de un lat de palmă de ai lui Charlie.

– Nu avea nici un drept să-ți vorbească despre el. Nu ai nici un drept la această informație. Dă-mi-o!

Charlie luă în considerare cererea Helgăi, însă, după reflecția cuvenită, o respinse.

– Nu! spuse.

Avea de gând să meargă înainte: „Am promis și asta e... n-am încredere în voi... lăsați-mă în pace..." însă, când ascultă simplul „nu" o vreme, hotărî că-i place mai mult așa.

„Treaba ta e să-i faci să aibă nevoie de tine, spusese Joseph. Gândește-te ca la o curtare. Vor aprecia cel mai mult ceea ce nu pot să aibă."

Helga își alcătuise o seninătate nepământească. Teatrul se terminase. Intrase într-o perioadă de detașare rece ca gheața, ceea ce Charlie înțelegea instinctiv, pentru că ea însăși era capabilă de acest lucru.

– Deci. Ai condus mașina până în Austria. Și apoi?

– M-am debarasat de ea unde mi-a spus, ne-am întâlnit și am mers la Salzburg.

– Cum?

– Cu avionul și cu mașina.

– Și? La Salzburg?

– Ne-am dus la un hotel.

– Numele hotelului, te rog.

– Nu-mi amintesc. Nu l-am observat.

– Atunci, descrie-l.

– Era vechi și mare, și lângă un râu. Și frumos, adăugă.

– Și ați făcut sex. El era foarte viril, a avut multe orgasme, ca de obicei.

– Ne-am dus la plimbare.

– Și, după plimbare, ați făcut sex. Nu fi proastă, te rog.

Încă o dată, Charlie o lăsă să aștepte.

– Am avut de gând, dar am adormit de îndată ce am mâncat. Eram epuizată din cauza drumului. A încercat să mă trezească de câteva ori, apoi a renunțat. Dimineața, când m-a trezit, era îmbrăcat.

– Și apoi ai mers cu el la München... da?

– Nu.

– Deci, ce-ai făcut?

– Am prins un avion de după-masă, spre Londra.

– Ce mașină avea?

– Una închiriată.

– Ce marcă?

Pretinse că nu-și amintește.

– De ce n-ai mers cu el la München?

– Nu voia să trecem granița împreună. Spunea că are de lucru.

– Ți-a *spus* asta? De lucru? Prostii! Ce fel de lucru? Nu mă mir că ai fost în stare să-l trădezi.

– Spunea că are ordine să ia Mercedesul și să-l ducă undeva, pentru fratele său.

De astă dată, Helga nu arătă nici un fel de mirare, nici măcar indignare față de scara abisală a lipsei de discreție a lui Michel. Mintea ei era centrată pe acțiune, acțiunea fiind lucrul în care credea. Mergând spre ușă, o deschise brusc și-i făcu lui Mesterbein un semn imperios să se întoarcă. Se răsuci, cu mâinile în șolduri, și se uită la Charlie, iar în ochii ei palizi era un vid primejdios și alarmant.

– Dintr-odată, ești ca Roma, Charlie, remarcă. Toate drumurile duc la tine. E prea pervers. Ești iubirea lui secretă, îi conduci mașina, îți petreci cu el ultima lui noapte pe acest pământ. Știai ce e în mașină atunci când o conduceai?

– Explozibil.

– Prostii. Ce fel?

– Plastic rusesc, 90 de kilograme.

– Poliția ți-a zis asta. E minciuna lor. Poliția minte întotdeauna.

– Michel mi-a spus.

Helga râse fals, supărată.

– Hai, Charlie! De data asta, nu mai cred un cuvânt. Mă minți cu nerușinare.

Pășind neauzit, Mesterbein apăru în spatele ei.

– Anton, se știe totul. Văduvioara noastră e o mincinoasă desăvârșită, sunt sigură. N-o să facem nimic s-o ajutăm. Plecăm. Imediat!

Mesterbein se uita la ea. Helga se uita la ea. Nici unul din ei nu părea nici pe jumătate atât de convins pe cât o sugerau cuvintele Helgăi. Nu că lui Charlie îi păsa în vreun fel. Stătea ca o păpușă prăbușită, încă o dată indiferentă la orice, în afară de propria durere.

Stând din nou lângă ea, Helga își puse iarăși brațul pe umerii inerți ai lui Charlie.

– Cum îl chema pe fratele său? zise. Hai! Îi sărută ușor pomeții. Poate că o să fim prieteni cu tine. Trebuie să avem grijă, trebuie să mergem un pic la cacealma. E natural. În regulă, spune-mi mai întâi numele lui Michel.

– Salim, dar am jurat să nu-l folosesc niciodată.

– Și numele fratelui său?

– Khalil, șopti. Începu să plângă din nou. Michel îl idolatriza, spuse.

– Și numele conspirativ?

Nu înțelese, nu-i păsa.

– Era secret militar, zise.

Hotărâse să conducă încontinuu, până se prăbușea – din nou prin Iugoslavia. „Ies din scenă, mă duc la Nottingham și mă sinucid în patul nostru de la motel."

Era din nou în landă, singură și ajungând la 130 de kilometri pe oră, până ce aproape că ieși de pe drum. Opri mașina și-și luă brusc mâinile de pe volan. Mușchii cefei îi vibrau ca niște sârme încinse și îi era rău.

Se așeză pe marginea drumului, cu capul aplecat între genunchi. O pereche de cai sălbatici veni să se uite la ea. Iarba era înaltă și plină de roua zorilor. Trăgându-și mâinile, și le umezi și le apăsă pe față, ca să și-o răcorească. O motocicletă trecu încet pe lângă ea și văzu un băiat privind-o de parcă nu știa dacă să se oprească și s-o ajute. Printre degete, îl urmări dispărând la orizont. „De-al nostru, de-al lor?" Se întoarse la mașină și notă numărul – pentru prima dată, nu avea încredere în memoria ei. Orhideele lui Michel stăteau pe scaunul de lângă ea, le ceruse la plecare.

– Dar, Charlie, nu fi complet ridicolă! protestase Helga. Ești, până la urmă, prea sentimentală.

„Și să ți-o trag, Helg. Sunt ale mele."

Era pe un platou înalt, fără copaci, roz, maro și cenușiu. Răsăritul soarelui se vedea în oglinzile retrovizoare. Radioul din mașină nu transmitea decât în franceză. Suna a întrebări și răspunsuri despre probleme de-ale fetelor, dar nu înțelegea cuvintele.

Trecu pe lângă o rulotă albastră parcată pe câmp. Un Land Rover gol era lângă ea și lângă Land Rover atârnau, de o sârmă de rufe telescopică, scutece. Unde mai văzuse o sârmă de rufe ca aceea? Nicăieri. Absolut nicăieri.

Se întinse pe patul din casa de oaspeți, urmărind ziua luminând tavanul, ascultând zgomotul porumbeilor pe pervaz. „Cel mai primejdios e când cobori de pe munte", o prevenise Joseph. Auzi un pas vag pe coridor. Sunt ei. Dar care ei? Întotdeauna aceeași întrebare. „Roșu?" „Nu, domnule ofițer, n-am condus în viața mea un Mercedes roșu, așa că ieși din dormitorul meu." O picătură de sudoare rece îi alunecă

pe burta goală. Mental, îi urmări traseul dinspre buric spre coaste, apoi pe cearceaf. Un scârțâit al podelei, un icnet suprimat: acum, se uită pe gaura cheii. Un colț de hârtie albă apăru pe sub ușă. Și se răsuci. Și crescu. Humphrey, băiatul cel gras, îi adusese *Daily Telegraph.*

Făcuse baie și se îmbrăcase. Conduse încet, apucând pe drumuri secundare, oprindu-se la câteva magazine pe drum, cum o învățase el. Se îmbrăcase șleampăt, părul îi era nicicum. Nimeni care i-ar fi observat modul de a fi paralizat și înfățișarea neglijată nu s-ar fi îndoit de necazul ei. Drumul se întunecă; ulmi bolnavi se închiseră deasupra ei, o veche biserică se ghemuia între ei. Oprind mașina, împinse poarta de fier. Mormintele erau foarte vechi. Puține erau însemnate. Găsi unul la distanță față de celelalte. Un sinucigaș? Un ucigaș? Greșit: un revoluționar. Îngenunchind, puse cu respect orhideele acolo unde hotărâse că era capul. „Jeluire la inspirație", gândi pășind în aerul închis, rece ca gheața, al bisericii. Ceva ce Charlie ar fi făcut în împrejurările date, în teatrul realității.

Timp de încă o oră, merse fără țintă, oprind fără nici un motiv, decât, poate, ca să se rezeme de o poartă și să privească un câmp. Nu fu sigură înainte de ora 12 că motociclistul a renunțat în sfârșit să se țină după ea. Chiar și atunci, făcu mai multe ocoluri și intră în alte două biserici înainte de a o lua pe drumul principal spre Falmouth.

Hotelul era un ranch cu olane glazurate în estuarul Helford, cu bazin acoperit și saună, și teren de golf cu nouă găuri, și oaspeți care arătau ei înșiși a hotelieri. Ea mai fusese la celelalte hoteluri, dar nu și la acesta. El se înregistrase ca editor german, aducând, ca dovadă, un teanc de cărți de necitit. Dăduse bacșișuri grase operatoarelor de la centrală, explicându-le că avea corespondenți internaționali care nu-i respectau somnul. Chelnerii și portarii îl știau ca pe un tip comunicativ, care stătea treaz toată noaptea. Trăise astfel, sub diverse nume și pretexte în ultimele două săptămâni, în timp ce urmărea înaintarea lui Charlie în peninsulă, în safariul ei singuratic. Vorbise cu Kurtz la telefon și se ținea la curent cu

operațiunile de teren ale lui Litvak, oră de oră. Vorbise uneori cu Charlie, îi oferise câteva mese și o învățase noi trucuri de scriere și comunicare secretă. Fusese în aceeași măsură un prizonier al ei ca și ea al lui.

Îi deschise ușa și ea trecu pe lângă el cu o încruntătură distrată, neștiind ce să simtă. Ucigaș. Mardeiaș. Nemernic. Dar nu avea poftă de scenele obligatorii – le jucase pe toate, era o jeluitoare istovită. El era deja în picioare când ea intră, și ea se așteptă să vină s-o îmbrățișeze, dar el păstră distanța. Nu-l mai văzuse niciodată atât de grav, atât de reținut. Umbre adânci de îngrijorare îi înconjurau ochii. Purta o cămașă albă, cu mânecile suflecate până la coate – bumbac, nu mătase. Se uită la cămașă, conștientă în cele din urmă de ce simțea. Fără butoni. Fără medalion la gât. Fără pantofi Gucci.

– Deci ești de capul tău, spuse ea.

El nu înțelese ce voia ea să zică.

– Poți uita de sacoul roșu, nu-i așa? Ești tu însuți, și nimeni altcineva. Ți-ai omorât propria gardă de corp. N-a mai rămas nimeni în spatele căruia să te ascunzi.

Deschizându-și poșeta, îi dădu micul radio cu ceas. De pe masă, el luă modelul original și i-l aruncă în poșetă.

– O, într-adevăr, zise râzând, închizându-i poșeta. Relația noastră e, de-acum înainte, fără intermediari, aș spune.

– Cum m-am descurcat? spuse Charlie. Se așeză. Cred că am fost cea mai bună de la Bernhardt încoace.

– Mai bună. După părerea lui Marty, cea mai bună de la coborârea lui Moise de pe munte. Poate chiar dinainte de a se fi urcat. Dacă voiai, te puteai retrage cu onoruri. Îți datorează destul. Mai mult decât destul.

„*Ei,* gândi ea. Niciodată *noi.*"

– Și după părerea lui Joseph?

– Aceia erau tipi grei, Charlie. Dușmani de categorie grea, de la centru. Chestia adevărată.

– I-am dus?

Veni și se așeză lângă ea. A fi aproape, însă a nu atinge.

– Deoarece ești încă în viață, trebuie să presupunem că, până acum, i-ai dus, spuse.

– Hai, zise ea.

Un mic magnetofon cochet stătea pregătit pe masă. Întinzându-se dincolo de el, îl porni. Fără alt preambul, trecură la analiză, ca un vechi cuplu de persoane căsătorite ce deveniseră. Pentru că, deși dubița audio a lui Litvak ascultase fiecare cuvânt al conversației de azi-noapte, transmisă de ingenios adaptatul mic aparat de radio din poșeta lui Charlie, aurul curat al percepțiilor ei trebuia încă extras și filtrat.

optsprezece

Tânărul zorit care sună la ambasada Israelului de la Londra purta o lungă haină de piele și ochelari de bunicuță și spuse că se numește Meadows. Mașina era un Rover verde curat, cu motorul modificat. Kurtz stătea în față, pentru a-i ține companie lui Meadows. Litvak ardea mocnit în spate. Comportamentul lui Kurtz era ezitant și un pic nenorocit, cum îi ședea bine în prezența superiorilor coloniali.

– Tocmai ați aterizat, nu-i așa, domnule? întrebă Meadows aerian.

– Chiar ieri, spuse Kurtz, care era la Londra de-o săptămână.

– Păcat că nu ne-ați anunțat, domnule. Comandantul ar fi putut ușura formalitățile la aeroport.

– Ei, lasă, doar n-am avut *atâtea* de declarat, domnule Meadows! protestă Kurtz, și ambii râseră, pentru că legătura dintre ei era așa de bună.

Din spate, Litvak râse și el, însă fără convingere.

Merseră repede spre Aylesbury, apoi repede pe niște drumuri drăguțe. Ajunseră la o poartă de gresie dominată de cocoșei de piatră. O pancartă albastră cu roșu anunța „TLSU Nr. 3“, iar o barieră albă le bloca drumul. Meadows îi lăsă singuri în mașină pe Kurtz și pe Litvak, în timp ce intră în gheretа de la poartă. Ochi întunecați îi supravegheau de la ferestrele acesteia. Nu trecea nici o mașină, nici un tractor îndepărtat nu zumzăia. Puține lucruri vii păreau că se află acolo.

– Arată a locșor drăguț, zise Kurtz în ivrit, în vreme ce așteptau.

– Frumos, fu de acord Litvak, de dragul microfonului, dacă era vreunul. Și oameni drăguți.

– Clasa întâi, spuse Kurtz. Meseriași de prima mână, fără discuție.

Meadows se întoarse, bariera fu ridicată și, pentru un timp surprinzător de lung, șerpuiră prin grădina încâlcită a Angliei paramilitare. În loc de cai pursânge cu priviri blânde, santinele cu uniforme albastre și cizme de cauciuc. Clădiri scunde din cărămidă, fără ferestre se întindeau pe jumătate îngropate în pământ. Trecură de un teren de asalt și o pistă de aterizare particulară, delimitată cu jaloane portocalii. Poduri de frânghie erau întinse peste un pârâu cu păstrăvi.

– Un vis, spuse Kurtz politicos. Pur și simplu, frumos, domnule Meadows. Ar trebui să avem toate astea acasă, dar cum putem?

– Mulțumesc, zise Meadows.

Casa fusese veche odată, dar fațada îi fusese vandalizată cu vopsea ministerială, albastru de navă de război, iar florile roșii din ghivecele de la ferestre fuseseră strict aliniate spre stânga. Un al doilea tânăr îi aștepta la intrare și îi conduse repede în susul unei scări strălucitoare din pin lustruit.

– Mă numesc Lawson, explică pe nerăsuflate, ca și cum ei ar fi întârziat deja, și ciocăni curajos într-o ușă dublă.

O voce dinăuntru lătră:

– Intră!

– Domnul Raphael, domnule, anunță Lawson. De la Ierusalim. Au fost ceva probleme cu traficul, mă tem, domnule.

Nepoliticos, comandantul adjunct Picton rămase așezat la birou. Luă un stilou și, încruntându-se, semnă o scrisoare. Se uită în sus și îl fixă pe Kurtz cu o privire galbenă. Apoi, își înclină capul înainte, de parcă ar fi fost pe punctul de a lovi pe cineva cu el, și se ridică încet în picioare, până ce ajunse în poziția de drepți.

– Bună ziua, domnule Raphael, spuse.

Și zâmbi slab, de parcă s-ar fi terminat sezonul zâmbetelor.

Era mare și arian, cu părul blond, ondulat, despărțit într-o cărare ca o tăietură de brici. Era lat, cu fața groasă și violentă, cu buzele strânse și o privire directă, de bătăuș. Avea gramatica proastă și scrupuloasă a polițistului bătrân și bunele maniere împrumutate de la un gentleman, și amândouă erau reversibile când voiau mușchii lui. Avea o batistă pestriță îndesată în mâneca stângă și o cravată cu coroane orizontale de aur, ca să-ți spună că-și juca jocurile într-o companie mai bună decât tine. Era un antiterorist autodidact, „parțial soldat, parțial polițai, parțial ticălos“, după cum îi plăcea să zică, și aparținea generației legendare a tagmei. Vânase comuniști în Malaysia și Mau Mau, în Kenia, evrei în Palestina, arabi în Aden, irlandezi pretutindeni. Aruncase oameni în aer, cu Cercetașii Armistițiului din Oman; în Cipru, îl ratase pe Grivas la mustață și, când se îmbăta, vorbea despre asta cu regret – însă nimeni n-ar fi îndrăznit să-l compătimească! Fusese omul numărul 2 în mai multe locuri, rareori numărul 1, pentru că mai erau și alte umbre.

– Misha Gavron o duce bine? întrebă alegând un buton al telefonului său și apăsându-l atât de tare, încât se putea să nu mai revină.

– Comandante, Misha o duce excelent! spuse Kurtz entuziasmat și se pregăti să întrebe despre superiorul lui Picton, însă pe Picton nu-l interesa ce avea Kurtz de zis, și cu atât mai puțin despre șeful său.

O tabacheră bine lustruită de argint, purtând pe capac semnăturile camarazilor de arme, stătea ostentativ pe birou. Picton o deschise și i-o întinse, fie și numai pentru ca el să-i admire strălucirea. Kurtz spuse că nu fumează. Picton o puse la loc, în poziția corectă, un exponat de care te-ai debarasat. Se auzi un ciocănit în ușă și intrară doi bărbați, unul în cenușiu, altul în tweed. Cel în cenușiu era un velș de categoria cocoș, în vârstă de 40 de ani, cu urme de gheare pe falca de jos. Picton îl prezentă drept:

– Inspectorul meu șef.

– Mă tem că niciodată n-am fost la Ierusalim, domnule, anunță inspectorul-șef ridicându-se în vârful picioarelor și trăgându-și în același timp poalele hainei, ca și cum ar fi vrut să se înalțe cu câțiva centimetri. Nevastă-mea tot vrea să facem Crăciunul la Bethlehem, dar, pentru mine, Cardiff a fost întotdeauna destul de bun.

Cel în tweed era căpitanul Malcolm, care avea clasa după care tânjea uneori Picton și pe care o ura întotdeauna. Malcolm avea o curtoazie cu voce moale, un mod propriu de a fi agresiv.

– Am onoarea, domnule, îi mărturisi foarte sincer lui Kurtz și-i întinse mâna înainte ca acesta s-o facă.

Însă, când veni rândul lui Litvak, căpitanul Malcolm nu prea păru să-i înțeleagă numele.

– Cum ziceai că te cheamă, bătrâne? rosti.

– Levene, repetă Litvak nu chiar atât de moale. Am norocul să lucrez cu domnul Raphael, aici de față.

Fu întinsă o masă lungă, pentru ședință. Nu erau poze – nici fotografia înrămată a soției, nici măcar poza color a reginei. Ferestrele glisante dădeau spre o curte goală. Singura surpriză fu mirosul stăruitor de petrol cald, ca și cum tocmai ar fi trecut un submarin.

– Păi, atunci, de ce nu-i împușcăm direct, pur și simplu, domnule – pauza fu într-adevăr mult prea lungă – Raphael, nu-i așa? spuse Picton.

Fraza avu cel puțin o iscusință curioasă. În vreme ce Kurtz își descuia servieta și începea să distribuie dosarele, încăperea fu zguduită de bufnitura lungă a unei încărcături explozive detonate controlat.

– Pe timpuri, îl știam pe unul, Raphael, spuse Picton în timp ce sălta coperta dosarului său și se uita înăuntru, ca o primă privire pe un meniu. L-am făcut primar pentru o vreme. Un tip tânăr. Am uitat orașul. Nu erai tu, nu?

Cu un zâmbet trist, Kurtz regretă că nu fusese acea persoană norocoasă.

– Nici o legătură? Raphael – ca tipul ăla, pictorul?

Picton întoarse câteva pagini.

– Totuși, nu se știe niciodată, nu?

Răbdarea lui Kurtz era nepământeană. Nici măcar Litvak, care-l văzuse trecând printr-o sută de nuanțe diferite ale identității sale, nu putea prezice o astfel de amuțire angelică a demonilor săi. Energia sa zgomotoasă dispăruse cu desăvârșire, pentru a fi înlocuită de zâmbetul servil al victimei. Chiar și vocea, cel puțin la început, avu un ton pocăit, ezitant.

– Mesterbine, citi inspectorul-șef. Așa se pronunță?

Căpitanul Malcolm, nerăbdător să-și arate știința într-ale limbilor străine, interceptă întrebarea.

– Mesterbine, Jack.

– Măruntișurile personale sunt în buzunarul din stânga, domnilor, spuse Kurtz indulgent și făcu o pauză să-i lase să dea iama prin dosare pentru o vreme. Comandante, va trebui să avem garanția ta fermă în ceea ce privește folosirea și distribuirea.

Picton își ridică încet capul blond.

– În scris? întrebă.

Kurtz scoase un rânjet plângăcios.

– Cuvântul unui ofițer britanic cu siguranță că va fi suficient pentru Misha Gavron, zise încă așteptând.

– Atunci, de acord, spuse Picton, cu o inconfundabilă undă de furie, iar Kurtz trecu iute la mai puțin radicala persoană a lui Anton Mesterbein.

– Tatăl, un domn elvețian conservator, cu o frumoasă vilă pe malul lacului, comandante, și fără alte interese cunoscute în afară de făcutul banilor. Mama, o doamnă liber-cugetătoare a stângii radicale, jumătate de an stă la Paris, unde ține un salon, foarte populară în rândul comunității arabe...

– Îți sună un clopoțel, Malcolm? se băgă Picton.

– Un clinchet ușor, domnule.

– Tânărul Anton, fiul, e un avocat cu dare de mână, continuă Kurtz. A studiat științe politice la Paris, filosofia la Berlin. A frecventat un an la Berkeley, drept și politologie. Un

semestru la Roma, patru ani la Zürich, a absolvit *magna cum laude.*

– Un intelectual, zise Picton. Putea la fel de bine să fi spus „o lepră“

Kurtz confirmă descrierea.

– Din punct de vedere politic, putem spune că domnul Mesterbein înclină spre maică-sa... din punct de vedere financiar, spre taică-su.

Picton scoase un uriaș hohot de râs de om fără umor. Kurtz se opri destul ca să împărtășească gluma cu el.

– Fotografia pe care o aveți în față a fost făcută la Paris, dar cabinetul juridic al domnului Mesterbein se află la Geneva, efectiv o prăvălie juridică în buricul târgului, pentru studenți radicali, tipi din lumea a treia și muncitori străini. O mulțime de organizații progresiste fără bani sunt, de asemenea, clienții lui.

Întoarse o pagină, invitând asistența să țină pasul cu el. Purta ochelari groși pe vârful nasului, ceea ce-i dădea sfioșenia unui funcționar de bancă.

– L-ai reperat, Jack? îl întrebă Picton pe inspectorul-șef.

– Fără șovăire, domnule.

– Cine-i blonda care bea cu el, domnule? întrebă căpitanul Malcolm.

Însă Kurtz avea propriul traseu de parcurs și, cu toată aparența sa docilă, Malcolm nu reuși să-l devieze.

– În noiembrie trecut, continuă Kurtz, domnul Mesterbein a luat parte la o așa-numită conferință Avocații pentru Dreptate, în Berlinul de Est, la care delegația palestiniană a beneficiat de o audiere cam lungă. Totuși, aceasta poate fi o părere părtinitoare, adăugă cu o jovialitate timidă, însă nimeni nu râse. În aprilie, răspunzând invitației făcute cu acea ocazie, domnul Mesterbein a efectuat prima vizită înregistrată la Beirut. Și-a adus omagiile câtorva dintre organizațiile contestatare mai militante de acolo.

– În căutare de afaceri, nu-i așa? întrebă Picton.

Spunând aceasta, Picton îşi încleştă pumnul drept şi lovi aerul. Eliberându-şi astfel mâna, mâzgăli ceva pe un carnet din faţa lui. Apoi, rupse foaia şi i-o pasă suavului Malcolm, care, cu un zâmbet pentru fiecare, ieşi tăcut din încăpere.

– La întoarcerea din aceeaşi vizită la Beirut, continuă Kurtz, domnul Mesterbein s-a oprit la Istanbul, în care oraş a avut dialoguri cu anumiţi activişti clandestini turci, hotărâţi, printre altele, să elimine sionismul.

– Deci, nişte tipi ambiţioşi, zise Picton.

Şi, de astă dată, pentru că fusese gluma lui Picton, toată lumea râse tare, cu excepţia lui Litvak.

Cu o viteză surprinzătoare, Malcolm se întoarse din misiunea sa.

– Nu-i *cine ştie ce* bucurie, mă tem, murmură mătăsos şi, după ce-i înapoie lui Picton bucata de hârtie, îi zâmbi lui Litvak şi-şi reluă locul.

Dar Litvak părea să fi plecat la culcare. Îşi pusese bărbia în mâinile lungi şi-şi înclinase capul înainte, peste dosarul nedeschis. Expresia sa, datorită mâinilor, era nedefinită.

– Le-aţi spus ceva elveţienilor din toate astea? întrebă Picton dând la o parte bucata de hârtie a lui Malcolm.

– Comandante, încă nu i-am informat pe elveţieni, mărturisi Kurtz pe un ton care sugera că aceasta ridica o problemă.

– Am crezut că voi, băieţi, sunteţi destul de apropiaţi cu elveţienii, obiectă Picton.

– Desigur că suntem apropiaţi cu elveţienii. Cu toate acestea, domnul Mesterbein are un număr de clienţi care domiciliază, total sau parţial, în Germania Federală, un fapt care ne pune într-o poziţie destul de stânjenitoare.

– Nu te înţeleg, zise Picton încăpăţânat. Credeam că voi şi hunii v-aţi pupat şi împăcat de mult.

Zâmbetul lui Kurtz putea să-i fie imprimat în piele, însă răspunsul îi fu un model de evaziune blândă.

– Comandante, aşa e, totuşi Ierusalimul simte încă – dată fiind seriozitatea surselor noastre şi complexitatea simpatiei politice germane în momentul de faţă – că nu-i putem notifica

pe prietenii noștri elvețieni fără a-i notifica pe omologii lor germani. A proceda astfel înseamnă a impune o injustă povară de tăcere asupra elvețienilor în negocierile lor cu Wiesbadenul.

Picton se pricepea să tacă. La vremea lui, privirea-i irascibilă de îndoială ar fi făcut minuni cu tipii de calitate mai joasă, care s-ar fi întrebat ce urma să li se întâmple mai departe.

– Presupun că ai auzit că l-au pus pe imbecilul acela de Alexis la loc în scaun, nu, întrebă Picton din senin. Ceva în legătură cu Kurtz începea să-l îndemne la reținere: o recunoaștere, dacă nu a persoanei, a speciei.

Kurtz auzise știrea, firește. Dar nu părea să-l fi afectat, pentru că trecu ferm la următoarea piesă.

– Stai așa, spuse liniștit Picton. Se uita în dosarul său, la piesa nr. 2. Îl știu pe frumosul ăsta. E geniul care și-a tras un autogol pe *autobahn,* la München, acum o lună. Și-a luat și o gagicuță olandeză cu el, nu?

Neglijând pentru o clipă ipostaza umilă pe care și-o asumase, Kurtz interveni repede:

– Așa e, comandante, și, conform informațiilor noastre, atât vehiculul, cât și explozibilul din acel nefericit accident au fost furnizate de contactele de la Istanbul ale domnului Mesterbein și transportate spre nord, către Austria, prin Iugoslavia.

Luând bucata de hârtie pe care Malcolm i-o restituise, Picton începu s-o miște în sus și-n jos în fața lui, de parcă ar fi fost miop, ceea ce nu era cazul.

– Sunt anunțat că nu se află nici măcar un singur Mesterbein în cutia noastră magică, anunță cu o prefăcută nepăsare. Nici pe lista albă, nici pe lista neagră, de nici un fel.

Kurtz păru mai curând mulțumit de asta.

– Comandante, aceasta nu reflectă nici o ineficiență a admirabilului dumneavoastră departament de documentare. Până acum câteva zile, aș spune, domnul Mesterbein a fost considerat inofensiv de către Ierusalim. La fel ca și complicii săi.

– Inclusiv blondina? întrebă căpitanul Malcolm întorcându-se la tovarășa lui Mesterbein.

Însă Kurtz doar zâmbi și trase un pic de ochelari, ca un mod de a atrage atenția publicului asupra următoarei fotografii. Era una dintre multele pe care echipa de filaj de la München le făcuse de peste drum, și-l înfățișa pe Yanuka noaptea, pe punctul de a intra pe ușa din stradă în propriul apartament. Era încețoșată, cum au tendința să fie fotografiile în infraroșu cu timp de expunere mare, dar îl înfățișa destul de clar pentru a fi identificat. Era în compania unei blonde înalte, văzută la trei sferturi din profil. Stătea cu un pas în urmă, în vreme ce el băga cheia în broască și era aceeași femeie care-i provocase deja fantezia căpitanului Malcolm, la fotografia precedentă.

– Unde suntem acum? întrebă Picton. Nu mai e Parisul. Nu se potrivesc clădirile.

– München, spuse Kurtz și dădu adresa.

– Și *când?* ceru Picton atât de brusc, încât ți-ai fi imaginat că, pe moment, îl luase pe Kurtz drept unul dintre oamenii lui.

Însă Kurtz preferă din nou să nu audă întrebarea.

– Numele doamnei e Astrid Berger, zise și, încă o dată, privirea galbenă a lui Picton se aținti asupra lui cu un aer de suspiciune informată.

Privat prea multă vreme de cuvântări majore, între timp, polițistul velș se apucă de citit cu glas tare caracteristicile lui *miss* Berger din dosar:

– Berger, Astrid, alias Edda, alias Helga... alias cum vreți... născută în '54, la Bremen, fiica unui armator bogat. Aș spune că te învârtești în cercuri selecte, domnule Raphael. Urmează universitatea la Bremen și Frankfurt, absolventă de politologie și filosofie în 1978. Câteodată, colaborează la revistele satirice și radicale vest-germane, ultimul domiciliu cunoscut, 1979, Paris, frecvente vizite în Orientul Apropiat...

Picton i-o reteză scurt:

– Altă afurisită de intelectuală. Pune mâna pe ea, Malcolm!

În timp ce Malcolm se strecura din nou afară din încăpere, Kurtz, cu dibăcie, preluă din nou inițiativa:

– Dacă sunteți drăguț să comparați un pic datele de acolo, domnule comandant, o să descoperiți că vizita cea mai recentă la Beirut a lui *miss* Berger a avut loc în aprilie anul acesta, coincizând astfel cu călătoria domnului Mesterbein. De asemenea, s-a aflat la Istanbul în timpul opririi acolo a domnului Mesterbein. Au zburat cu avioane diferite, dar au stat la același hotel. Da, Mike. Te rog.

Oferta lui Litvak consta din două formulare fotocopiate de înregistrare la hotel pentru *mr.* Anton Mesterbein și *miss* Astrid Berger, datate 18 aprilie. Pe lângă ele, mult redusă prin reproducere, o notă de plată achitată, plătită de Mesterbein. Hotelul era Hilton, Istanbul. În vreme ce Picton și inspectorul-șef le studiau, ușa se mai deschise și închise o dată.

– NRI și în ceea ce o privește pe Astrid Berger, domnule. Puteți crede asta? spuse Malcolm cu cel mai dezolat dintre zâmbete.

– Înseamnă asta „nimic înregistrat împotriva", vă rog? întrebă Kurtz iute.

Luându-și pixul de argint cu degetele de la amândouă mâinile, Picton îl învârti în fața privirii sale dispeptice.

– Înseamnă, spuse gânditor. Înseamnă. Treci la premianți, domnule Raphael.

Cea de-a treia fotografie a lui Kurtz – sau, cum i-a zis mai târziu ireverențios Litvak, cea de-a treia piesă în alba-neagra sa – fusese atât de frumos falsificată, încât cea mai bună evaluare a experților în recunoaștere aeriană ai Tel Avivului nu reușise s-o identifice în teancul pe care fuseseră invitați să-l cerceteze. Îi înfățișa pe Charlie și pe Becker apropiindu-se de Mercedes, în curtea din față a hotelului din Delphi, în dimineața plecării lor. Becker ducea geanta de umăr a lui Charlie și propria geantă neagră. Charlie era în hainele ei grecești și-și ducea chitara. Becker purta sacoul roșu, cămașă de mătase și pantofi Gucci. Avea mâna înmănușată întinsă

înspre ușa din partea șoferului a Mercedesului. Purta, de asemenea, capul lui Michel.

– Domnule comandant, această poză a fost făcută, printr-o întâmplare norocoasă, exact cu două săptămâni înainte de incidentul cu bomba de lângă München, în care, cum bine spuneți, o anumită pereche de teroriști au avut ghinionul să se distrugă cu propriul explozibil. Fata roșcată din prim-plan e supus britanic. Însoțitorul ei i se adresa cu „Ioana“ Ea îi spunea „Michel“, ceea ce, totuși, nu era numele de pe pașaportul său.

Schimbarea de atmosferă fu ca o bruscă scădere a temperaturii. Inspectorul-șef se strâmbă la Malcolm, Malcolm păru să zâmbească în schimb; însă, apoi, zâmbetul lui Malcolm începu să devină încetul cu încetul clar, având puțin de-a face cu ceea ce de obicei trece drept umor. Însă imobilitatea masivă a lui Picton ținu centrul scenei – refuzul său, după cum părea, de a-și lua informația de oriunde în afara fotografiei din fața sa. Întrucât Kurtz, cu referința sa la un supus britanic, se aventurase, ca un inconștient, pe teritoriul sfânt al lui Picton, iar cei care făceau asta o făceau pe propriul risc.

– O întâmplare norocoasă, repetă Picton cu buzele strânse, în vreme ce continua să se uite la fotografie. Un prieten bun, care tocmai s-a întâmplat să aibă aparatul pregătit, presupun – soiul ăsta afurisit de întâmplare norocoasă.

Kurtz rânji timid, însă nu spuse nimic.

– A tras câteva cadre... le-a trimis la Ierusalim la întâmplare. Terorist pe care s-a întâmplat să-l prindă în vacanță... a crezut că e de folos.

Rânjetul lui Kurtz se lăți și, spre surpriza lui, îl văzu pe Picton rânjindu-i ca răspuns, chiar dacă nu foarte amabil.

– Da, păi, cred că *îmi amintesc* într-adevăr de prieteni dintr-aceia. Voi aveți prieteni peste tot, acum mi-a dat prin minte. În locuri înalte, în locuri joase, în locuri bogate...

Timp de o clipă nefericită, păru că anumite vechi frustrări din vremea petrecută de Picton în Palestina reînviaseră pe

neașteptate și erau gata să se reverse din el într-o izbucnire de furie. Dar se stăpâni. Își îmblânzi trăsăturile, își coborî vocea. Își relaxă zâmbetul până ce putu trece drept prietenesc. Însă zâmbetul lui Kurtz era potrivit pentru orice vreme, iar fața lui Litvak era atât de contorsionată din cauza mâinii, încât, după părerea tuturor, putea la fel de bine să râdă de să se spargă sau să-și trateze o chinuitoare durere de dinți.

Dregându-și vocea, cenușiul inspector-șef, cu bonomie velșă, se aventură în altă intervenție oportună:

– Păi, chiar dacă admitem că era englezoaică, domnule, ceea ce mi se pare, după cum arată, mai curând un pariu hazardat, nu există nici o *lege*, nu-i așa, nu în țara asta, care să te oprească să te culci cu palestinieni? Nu putem s-o dăm în urmărire pe țară numai pe din acest motiv, Doamne, dacă am...

– El știe mai multe, spuse Picton întorcându-și privirea spre Kurtz. *Mult mai multe.*

Însă tonul său merse mai departe: „Întotdeauna știu mult mai multe“

Cu umorul său curtenitor nediminuat, Kurtz își invită asistența să studieze Mercedesul din dreapta fotografiei. Scuze pentru că nu cunoștea prea multe despre mașini, însă ai lui l-au asigurat că era un model coupé, de culoarea vinului, cu antena radio în față, pe aripa laterală, două retrovizoare, închidere centralizată a ușilor și centuri de siguranță numai pentru locurile din față. În toate aceste detalii și în multe altele, invizibile, spuse el, Mercedesul din poză corespundea cu Mercedesul care fusese accidental aruncat în aer în afara Münchenului și din care, în mod miraculos, majoritatea părții din față supraviețuise.

Malcolm avu o soluție bruscă:

– Dar sigur, domnule... faptul că ar fi englezoaică... nu-i ea fata olandeză? Păr roșcat, păr blond – asta nu înseamnă nimic. Engleză, în cazul lor, înseamnă doar limba lor comună.

– Liniște! ordonă Picton și-și aprinse o țigară fără să-i ofere vreuna nimănui. Lasă-l să continue, zise și înghiți o uriașă cantitate de fum fără s-o dea afară.

În acest timp, vocea lui Kurtz se îngroșase și, cel puțin pe moment, la fel făcuseră și umerii. Își pusese ambii pumni e masă, de-o parte și de alta a dosarului.

– Avem, de asemenea, informația, din altă sursă, domnule comandant – anunță Kurtz cu o mai mare forță – că, pe drumul spre nord din Grecia, prin Iugoslavia, același Mercedes a fost condus de o tânără femeie cu pașaport britanic. Iubitul ei n-a însoțit-o, ci a zburat înainte la Salzburg, cu Austrian Airlines. Aceeași linie aeriană a avut privilegiul să-i rezerve o cazare prestigioasă la Salzburg, la hotelul Österreichischer Hof, unde cercetările noastre au arătat că ei doi s-au dat drept *monsieur* și *madame* Laserre, deși doamna în chestiune nu vorbea franceza, doar engleza. Această doamnă a fost ținută minte datorită aspectului ei izbitor, părului roșcat, absenței unei verighete, chitarei ei, care a provocat o anumită veselie, și, de asemenea, faptului că, deși părăsise hotelul dimineața devreme, împreună cu soțul ei, s-a întors mai târziu în cursul zilei, spre a folosi unele dintre facilitățile lui. Portarul-șef își amintește că a chemat un taxi pentru *madame* Laserre, s-o ducă la aeroportul Salzburg, și-și amintește și momentul zilei când a făcut-o – 2 p.m., chiar înainte de a ieși din tură. S-a oferit să-i confirme rezervarea biletului și să verifice dacă plecarea avionului nu era întârziată, însă *madame* Laserre nu i-a permis s-o facă, probabil pentru că nu călătorea sub acest nume. Trei zboruri de la Salzburg se potrivesc încadrării în timp, unul dintre ele fiind Austrian Airlines spre Londra. Doamna de la ghișeul de vânzări al Austrian Airlines își amintește clar de o englezoaică roșcată, care avea un bilet charter nefolosit pe distanța Salonic – Londra și îl dorea schimbat, ceea ce nu a fost cu putință. În această situație, a fost obligată să-și cumpere un bilet dus cu preț întreg, pe care l-a plătit în dolari, majoritatea hârtii de 20.

– Nu fi așa de al dracului de timid, mârâi Picton. Cum o cheamă?

Și-și strivi țigara extrem de violent, ținând-o apăsată mult după ce încetase să mai lupte.

Ca răspuns la întrebarea lui, Litvak deja distribuia fotocopii ale listei pasagerilor. Arăta palid și era posibil să aibă dureri. După ce făcu turul mesei, se servi cu un pic de apă din carafă, deși de-abia suflase un cuvânt toată dimineața.

– Spre consternarea noastră inițială, domnule comandant, nu era nici o Ioana, mărturisi Kurtz de îndată ce toți fură atenți la lista pasagerilor. Cel mai aproape, am putut ajunge la Charmian. Numele de familie îl aveți în fața dumneavoastră. Doamna de la Austrian Airlines ne confirmă identificarea – numărul 38 pe listă. Doamna își amintește până și chitara. Printr-o întâmplare fericită, ea însăși e o admiratoare a marelui Manitas de Plata; chitara, prin urmare, i-a lăsat o amintire profundă.

– Încă un afurisit de prieten, spuse Picton grosolan, iar Litvak tuși.

Ultimul exponat al lui Kurtz veni tot din servieta lui Litvak. Kurtz își ținu amândouă mâinile, iar Litvak i le puse în ele: un maldăr de fotografii, încă lipicioase din tava de developare. Le frunzări sumar. Îl înfățișau pe Mesterbein și Helga într-o sală de plecare a unui aeroport, Mesterbein privind disperat către cer. Helga, în spatele lui, cumpăra o sticlă de jumătate de litru de whisky de la duty-free. Mesterbein ducea un buchet de orhidee învelite în foiță.

– Aeroportul Charles de Gaulle, Paris, cu 36 de ore în urmă, spuse criptic Kurtz. Berger și Mesterbein pe punctul de a zbura Paris-Exeter, via Gatwick. Mesterbein a comandat o mașină Hertz fără șofer, disponibilă pentru el la sosirea pe aeroportul Exeter. S-au întors ieri la Paris, minus orhideele, pe același traseu. Berger călătorea sub numele de Maria Brinkhausen, elvețiană, un nou alias pe care-l putem adăuga multelor pe care le are. Pașaportul ei, unul dintr-un lot pregătit de est-germani pentru uzul palestinienilor.

Malcolm nu așteptase ordinul. Ieșise deja pe ușă.

– Păcat că nu aveți o poză de-a lor și la sosirea la Exeter, zise Picton insinuant, în timp ce așteptau.

– Domnule comandant, după cum bine știți, nu puteam face asta, spuse Kurtz reverențios.

– Da? spuse Picton. Oh!

– Stăpânii noștri au un pact reciproc de comerț, domnule. Nu se pescuiește în apele celuilalt fără consimțământ prealabil în scris.

– O, despre *asta* e vorba, zise Picton.

Polițistul velș își mai aplică o dată balsamul diplomatic.

– Exeter e orașul ei natal, nu-i așa domnule? îl întrebă pe Kurtz. Fata-i din Devon cumva? N-ai crede că o fată de la țară se apucă de terorism, nu într-o situație normală, nu-i așa?

Însă informațiile lui Kurtz păreau să se fi oprit la coasta britanică. Auziră pași urcând pe scara cea mare și scârțâitul ghetelor de velur ale lui Malcolm. Velșul, neintimidat, încercă din nou:

– Cumva nu mă pot gândi la roșcate în legătură cu Devon, aș spun, se lamentă. Nici la Charmian, de fapt, ca să fim drepți. Bess, Rose, să zicem – îmi pot imagina o Rose. Dar nu Charmian, nu în Devon. Mai în sus, aș spune că trebuie căutată Charmian. Mai probabil la Londra.

Malcolm intră atent, cu pași moi, succedându-se unul după altul. Căra un vraf de dosare: fructul avansurilor lui Charlie în stânga militantă. Cele de la fund erau uzate de vârstă și întrebuințare. Tăieturi de presă și broșuri șapirografiate se ițeau pe la margini.

– Trebuie să spun, domnule – zise Malcolm cu un mârâit de ușurare, în timp ce-și punea povara pe masă – că, dacă nu e fata noastră, atunci tare bine s-ar potrivi să fie ea!

– Prânzul! izbucni Picton și, după ce șopti un șuvoi destul de furios de ordine către cei doi subordonați ai săi, își conduse oaspeții către o sufragerie vastă, mirosind a varză și lac de mobilă.

Un candelabru etajat atârna deasupra mesei de 10 metri lungime, două lumânări ardeau și doi ospătari în haine albe, strălucitoare îi serveau cu tot ce aveau nevoie. Picton mâncă zdravăn. Litvak, palid ca moartea, ciugulea mâncarea ca un

bolnav. Însă Kurtz dăduse uitării masca fiecăruia. Sporovăia, deși nimic legat de meserie, firește – se îndoia că ar recunoaște comandantul Ierusalimul dacă ar avea norocul să se mai ducă o dată pe-acolo; aprecia, într-adevăr, prima lui masă într-o popotă englezească. Picton nu stătu locului pe toată durata mesei. De două ori, căpitanul Malcolm îl chemă la ușă pentru o conversație în șoaptă, iar o dată fu chemat la telefon de către superiorul său. Și, când veni puddingul, se sculă brusc, de parcă l-ar fi înțepat ceva, își dădu șervetul de damasc servitorului și ieși, în aparență ca să dea câteva telefoane proprii, dar poate ca să-și consulte dulapul încuiat din birou, unde ținea un depozit propriu.

Parcul, în afara omniprezentelor santinele, era gol ca o curte de școală în prima zi de vacanță, iar Picton pășea prin el cu neliniștea excentrică a unui moșier, aruncând priviri mohorâte către garduri, împungând cu bastonul tot ce nu-i plăcea. Cu 23 de centimetri mai scund, Kurtz sălta voios alături de el. De departe, ar fi putut semăna cu un prizonier și cel ce l-a prins, deși n-ar fi fost prea sigur care din ei era cine. În spate se târa Shimon Litvak, cărând ambele serviete, și în spatele lui Litvak, *mrs.* O'Flaherty, legendara cățea alsaciană a lui Picton.

– Domnului Levene îi place să asculte, nu-i așa? izbucni Picton destul de tare ca Litvak să audă. Bun ascultător, memorie bună? Îmi place chestia asta.

– Mike e un apropiat, domnule comandant, rosti Kurtz, cu un zâmbet respectuos. Mike vine peste tot.

– Un tip mohorât, așa îmi face impresia. Șeful meu zicea ceva despre între patru ochi, dacă asta-i valabil și pentru tine.

Kurtz se întoarse și-i spuse ceva în ivrit lui Litvak. Acesta se trase înapoi până ce nu mai putea să-i audă. Și se petrecu un lucru ciudat, pe care nici Kurtz, nici Picton nu-l prea puteau explica, deși îl recunoscuseră – că un indefinibil simț al camaraderiei se stabili între ei de îndată ce fură lăsați singuri.

După-amiaza era cenușie și vântoasă. Picton îi împrumutase lui Kurtz o haină de flanel, care-i dădea un aer de lup de mare. Picton însuși purta un palton milităresc, și fața i se întunecă instantaneu de la aerul proaspăt.

– Frumos din partea voastră să veniți atâta drum doar ca să ne spuneți de ea, zise Picton ca o provocare. Șeful meu o să-i scrie câteva rânduri lui Misha, drac bătrân.

– Misha cu siguranță că o să-i fie recunoscător, spuse Kurtz fără să întrebe cine era dracul la care se referea Picton.

– Oricum, într-adevăr caraghios. Tipii voștri dându-ne ponturi despre teroriștii noștri. Pe vremea mea, treaba tindea să meargă invers.

Kurtz zise ceva despre roata istoriei, însă Picton nu era poet.

– Firește, operațiunea e a voastră, spuse Picton. Sursele voastre, rândul vostru. Șeful meu e neclintit în această privință Treaba noastră e să stăm cuminți și să facem ceea ce se binevoiește să ni se spună, adăugă cu o privire piezișă.

Kurtz zise că, în zilele noastre, cooperarea era lucrul fundamental și, timp de o secundă, Picton arătă ca și cum era gata să explodeze. Ochii săi îngălbeniți se măriră, iar bărbia i se lovi în gât și se înțepeni acolo. Însă, în schimb, poate pentru a se calma, își aprinse o țigară, întorcându-se cu spatele către vânt și făcându-și cupă uriașa mână pentru a ocroti flacăra.

– Între timp, o să fii uimit să auzi că informația ți se confirmă, spuse Picton cu cel mai greu sarcasm, aruncând chibritul. Berger și Mesterbein au zburat dus-întors pe ruta Paris – Exeter, au luat o mașină Hertz la sosirea pe aeroportul Exeter și au parcurs 675 de kilometri. Mesterbein a plătit cu o carte de credit American Express, pe numele său. Nu se știe unde au petrecut noaptea, dar fără îndoială că o să ne notificați la timpul cuvenit.

Kurtz păstră o tăcere virtuoasă.

– Cât o privește pe cucoana în cauză, continuă Picton, cu aceeași ușurință forțată, vei fi la fel de surprins să afli că, în prezent, face un pic de actorie prin fundul Cornwallului. E cu un grup de teatru clasic, numit Ereticii, ceea ce îmi place, dar

tu n-ai cum să știi nici asta, nu-i așa? La hotelul ei au spus că un tip potrivindu-se descrierii lui Mesterbein a agățat-o după spectacol și că nu a apărut până a doua zi dimineață. Gagicuță săritoare la pat, după cum pare cucoana asta a ta.

Își îngădui o pauză monumentală, pe care Kurtz se făcu că o ignoră.

– Trebuie să-ți atrag atenția că șeful meu e un ofițer și un gentleman și-ți va asigura tot sprijinul necesar. E recunoscător șeful meu, pe bune. Recunoscător și mișcat. Are o slăbiciune pentru evrei și crede că e foarte drăguț din partea voastră să vă deranjați să veniți până aici să ne-o dați pe mână.

Îi aruncă lui Kurtz o privire răuvoitoare.

– Șeful meu e tânăr, știi. E un mare admirator al frumoasei voastre noi patrii, cu excepția accidentelor, și nu-i dispus să asculte de nici un fel de suspiciuni necuvioase pe care eu le-aș putea avea.

Oprindu-se în fața unui șopron mare și verde, Picton lovi cu bastonul în ușa de fier. Un băiat în tenişi și trening albastru îi lăsă să intre într-o sală goală de gimnastică.

– E sâmbătă, spuse Picton, probabil pentru a explica atmosfera de părăsire, și se lansă într-un tur furios al locurilor, acum uitându-se la starea vestiarelor, acum trecându-și un deget enorm de-a lungul paralelelor pentru a verifica dacă fuseseră șterse de praf.

– Aud că ați bombardat din nou taberele alea, zise Picton acuzator. E ideea lui Misha, nu? Lui Misha nu i-a plăcut niciodată o floretă când o flintă și-ar fi făcut treaba.

Kurtz începu să mărturisească, destul de adevărat, că procesele de luare a deciziilor în straturile superioare ale societății israeliene fuseseră întotdeauna pentru el ceva de domeniul misterului; însă Picton n-avea timp pentru genul acesta de răspuns.

– Păi, spune-i că n-o să-i țină cu asta. Spune-i din partea mea. Palestinienii ăia o să vină să vă fugărească neamul cât îi hăul.

De astă dată, Kurtz zâmbi și dădu din cap a mirare față de căile lumii.

– Misha Gavron era de la Irgun, nu? întrebă Picton din pură curiozitate.

– Haganah, îl corectă Kurtz.

– Și tu de ce soi erai pe atunci? spuse Picton.

Kurtz simulă regretul timid al perdantului.

– Din fericire sau nu, domnule comandant, noi ăștia, Raphaelii, am ajuns în Israel prea târziu ca să le mai facem necazuri englezilor.

– Nu te căca pe tine, spuse Picton. Știu eu de unde-și alege Misha prietenii. Eu i-am dat nenorocita aia de slujbă.

– Așa mi-a spus, domnule comandant, zise Kurtz cu zâmbetul său impermeabil.

Băiatul cel atletic ținea deschisă o ușă. Trecură prin ea. Într-o cutie lungă de sticlă se afla o expoziție de arme artizanale pentru uciderea silențioasă: un ciomag cu cuie în măciulie, un ac de pălărie, foarte ruginit, căruia i se adăugase un mâner de lemn, seringi artizanale, o garotă improvizată.

– Etichetele se șterg, izbucni Picton către băiat, după ce privise nostalgic timp de o clipă acele instrumente. Etichete noi luni dimineața, mă auzi, sau te aranjez.

Ieși înapoi la aer curat, cu Kurtz pășind agreabil pe lângă el. *Mrs.* O'Flaherty, care-i așteptase, se apropie de călcâiele stăpânului ei.

– În regulă, ce vrei? spuse Picton ca un om pus să facă un lucru împotriva voinței sale. Nu-mi spune că ai venit să-mi aduci o scrisoare de dragoste de la Misha Tura, pentru că n-o să te cred. Mă întreb, de fapt, dacă să te cred în general. Sunt greu de convins când e vorba de soiul vostru.

Kurtz zâmbi și dădu din cap în semn de apreciere a spiritului englezesc al lui Picton.

– Păi, domnule, Misha Tura simte că o simplă arestare în acest caz iese pur și simplu din discuție. Datorită delicateții surselor noastre, firește, explică pe tonul unui simplu mesager.

– Credeam că sursele voastre sunt doar buni prieteni, zise răutăcios Picton.

– Și, chiar dacă Misha ar consimți la o arestare formală, continuă Kurtz încă zâmbind, se întreabă ce acuzații ar putea fi aduse doamnei și în ce tribunal. Cine să dovedească faptul că explozibilul era la bordul mașinii când a condus-o ea? Explozibilul a fost pus după aceea, va spune. Ceea ce ne lasă, cred, cu minorul delict de a conduce o mașină prin Iugoslavia cu acte false. Și unde sunt acele acte? Cine să dovedească faptul că ele au existat? E foarte subțire.

– Foarte, fu de acord Picton. Misha s-a făcut avocat, nu-i așa, la bătrânețe? întrebă cu o privire piezișă. Hristoase, asta ar fi cazul unui braconier ajuns paznic forestier dacă am auzit vreodată de așa ceva.

– Mai este – argumentează Misha – problema valorii ei. Valoarea ei pentru noi și pentru voi, după cum e cazul în prezent. Dată fiind starea ei de aproape inocență. Ce știe în cele din urmă? Ce poate ea dezvălui? Să luăm cazul lui *miss* Larsen.

– Larsen?

– Olandeza implicată în nefericitul accident de lângă München.

– Ce-i cu ea?

Oprindu-se pe propriile urme, Picton se întoarse spre Kurtz privindu-l cu o suspiciune crescândă.

– *Miss* Larsen de asemenea a condus mașini și a făcut mici servicii prietenului ei palestinian. Același prieten, de fapt. *Miss* Larsen chiar a pus bombe pentru el. Două. Poate, trei. Pe hârtie, *miss* Larsen era o femeie foarte implicată.

Kurtz clătină din cap.

– Dar, dacă vorbim de informații utilizabile, domnule comandant, era un vas gol.

Neafectat de proximitatea amenințătoare a lui Picton, Kurtz își ridică mâinile și le deschise ca să arate cât era de gol vasul.

– Doar o *groupie* căreia-i plăceau primejdia și băieții, și voia să le facă plăcere. Iar ei nu i-au spus nimic. Nici adrese, nici nume, nici planuri.

– De unde știi asta? rosti Picton acuzator.

– Am avut o mică discuție cu ea.

– Când?

– Cu câtăva vreme în urmă. Cu destul de multă vreme în urmă. O mică afacere de dă-mi-să-ți-dau, înainte de a o arunca înapoi în bazin. Știți cum merge treaba.

– Cum ar veni, cu câteva minute înainte de a o arunca în aer, presupun, sugeră Picton în vreme ce ochii lui îngălbeniți continuau să-l țină pe Kurtz sub privirea lor.

Însă zâmbetul acestuia era minunat de nepăsător.

– De-ar fi doar așa de ușor, domnule comandant, spuse oftând.

– Te-am întrebat ce vrei, domnule Raphael.

– Am vrea-o pusă în mișcare, domnule comandant.

– M-am gândit că asta ați vrea.

– Am vrea-o un pic pusă pe jar, dar nu arestată. Am vrea-o să alerge speriată – atât de speriată, încât să fie obligată să-și contacteze prietenii sau ei pe ea. Am vrea-o prelucrată temeinic. Ceea ce numim un agent inconștient. Firește, vom împărți rezultatul cu voi și, când operațiunea e gata, sunteți bine-veniți atât la cucoană, cât și la merite.

– Deja a stabilit contactul, obiectă Picton. Au venit și au văzut-o în Cornwall, i-au adus un buchet de flori nenorocite, nu-i așa?

– Domnule comandant, interpretarea pe care o dăm noi întâlnirii ne sugerează că a fost cumva un soi de exercițiu exploratoriu. Lăsat așa, ne temem că întâlnirea e puțin probabil să dea alte roade.

– De unde dracu' știi *asta?*

Vocea lui Picton se umpluse de o mânie uimită.

– Îți spun eu de unde. Erați cu urechea lipită de afurisita aia de gaură a cheii! Ce crezi că sunt, domnule Raphael? Vreun răcan cules din junglă? Fata asta e a voastră, domnule

Raphael, știu eu că așa e! Vă știu eu pe voi, îl știu eu pe piticul ăla otrăvit de Misha și încep să te știu și pe *tine!*

Vocea i se ridicase alarmant. Pășind înaintea lui Kurtz, așteptă până ce își recăpătă controlul asupra ei. Apoi, așteptă din nou până ce Kurtz ajunse lângă el.

– Am în cap, în acest moment, un scenariu foarte frumos, domnule Raphael, și mi-ar face plăcere să ți-l împărtășesc. Pot s-o fac?

– Ar fi o deosebită onoare, domnule comandant, spuse Kurtz amabil.

– Mulțumesc. Trucul se face de obicei cu un cadavru. Găsești un cadavru frumos, îl înțolești și-l lași undeva unde dușmanul să se poticnească de el. „Ia te uită – zice dușmanul – ce-i asta? Un cadavru cu o servietă? Hai să ne uităm înăuntru.“ Se uită și găsește un mic mesaj. „Ura, își spune, trebuie să fi fost un curier! Hai să citim mesajul și să cădem în capcană.“ Așa și face. Și noi toți primim decorații. La chestia asta obișnuiam să-i zicem dezinformare, cu intenția de a-l face pe dușman să se uite în direcția greșită, și e ceva foarte drăguț.

Sarcasmul lui Picton era la fel de înfricoșător ca și mânia sa.

– Dar asta e ceva prea simplu pentru tine și Misha. Fiind o gașcă de fanatici suprașcoliți, ați mers un pas mai departe. „Fără cadavre pentru noi, o, nu! O să folosim oameni vii.“ Arab. Olandeză. Așa ați și făcut. Și ați aruncat-o în aer într-un Mercedes frumos. Al lor. Ce nu știu, firește – și n-o să știu niciodată, pentru că tu și Misha o să negați totul și pe patul de moarte, nu-i așa –, e unde v-ați plantat dezinformarea. Dar de plantat ați plantat-o, și acum el a mușcat. Sau altfel n-ar fi adus în veci florile alea frumoase, nu-i așa?

Clătinând cu regret din cap în semn de admirație față de amuzanta fantezie a lui Picton, Kurtz începu să se îndepărteze de el, însă acesta, cu instinct fără greș, de polițist, îl reținu.

– Spune-i următoarele maestrului afurisit de Gavron. Dacă am dreptate și soiul vostru l-a recrutat pe unul dintre concetățenii noștri fără să ne dăm consimțământul, personal o

să vin peste țărișoara aia obraznică a voastră și o să-l jugănesc. Ai priceput?

Dar brusc, parcă împotriva propriei voințe, fața lui Picton se relaxă într-un zâmbet aproape tandru, de aducere-aminte.

– Ce obișnuia să spună bătrânul drac? întrebă. Tigri, nu-i așa? Tu trebuie să știi.

Și Kurtz o zicea. Adesea. Cu rânjetul său de pirat, o spuse acum:

– Dacă vrei să prinzi leul, întâi leagă capra.

Odată trecută clipa de înrudire a adversarilor, trăsăturile lui Picton redeveniră de piatră.

– Și, la nivel formal, domnule Raphael, complimentele șefului meu, serviciul dumitale a făcut târgul, izbucni.

Întorcându-se pe călcâie, merse vioi înapoi către casă, lăsându-i pe Kurtz și pe *mrs.* O'Flaherty să meargă în urma lui.

– Și mai spune-i și asta, adăugă Picton într-o afirmare finală a autorității lui coloniale. Să fie dracului atât de drăguț și să nu ne mai folosească pașapoartele. Dacă alții se descurcă fără ele, atunci și Tura poate, lua-l-ar dracu'!

Pentru călătoria de întoarcere la Londra, Kurtz îl puse pe Litvak pe scaunul din față al mașinii, să-l învețe manierele englezești. Meadows, căruia-i revenise graiul, voia să discute problema Malului de Vest: cum se putea rezolva problema, de fapt, domnule, oferindu-le arabilor un târg corect, firește, ce credeți? Rupându-se de conversația lor sterilă, Kurtz se lăsă pradă amintirilor pe care le ținuse până atunci sub control.

Există la Ierusalim o spânzurătoare funcțională, unde nu mai e spânzurat nimeni. Kurtz o știa bine: aproape de vechea împrejmuire rusească, pe partea stângă cum mergi cu mașina pe un drum pe jumătate terminat și te oprești în fața unei perechi de porți îmbătrânite, conducând spre ceea ce era odată închisoarea centrală din Ierusalim. Pe pancarte scrie „SPRE MUZEU“, dar și „SALA EROISMULUI“ și există un bătrân cam țicnit care bântuie pe afară, măturând praful cu pălăria lui neagră și scobită. Taxa de intrare e de 15 shekeli, însă în creștere. Acolo îi spânzurau englezii pe evrei în

timpul Mandatului, de un laț întărit cu piele. Doar o mână, de fapt, și spânzurau și o grămadă de arabi; însă acolo îi spânzuraseră pe doi dintre prietenii lui Kurtz pe vremea când era în Haganah, cu Misha Gavron. Kurtz ar fi putut foarte bine să atârne alături de ei. Îl închiseseră de două ori și îl interogaseră de patru, iar problemele ocazionale pe care le avea cu dinții erau atribuite de dentistul său bătăilor pe care le primise de la un amabil tânăr ofițer de securitate de teren, acum mort, a cărui comportare, chiar dacă nu și aspectul, îi aminteau puțin de Picton.

„Dar, oricum, un tip drăguț Picton ăsta", gândi Kurtz cu un zâmbet interiorizat, în timp ce contempla încă un pas încununat cu succes de-a lungul drumului. Poate puțin cam dur, greu cu mâna și cu gura, și păcat de gustul lui pentru alcool – o risipă, ca întotdeauna. Dar, în cele din urmă, la fel de corect precum cei mai mulți. Și un bun practician. O minte strălucită în interiorul violenței. Misha Gavron întotdeauna spunea că învățase o mulțime de lucruri de la el.

nouăsprezece

Înapoi la Londra și la așteptare. Timp de două săptămâni umede de toamnă, chiar de când Helga îi adusese groaznica veste, Charlie cea din imaginația ei intrase într-un iad morbid, răzbunător, și ardea singură în el. „Sunt șocată, sunt o jeluitoare obsesivă, solitară, fără un prieten la care să apelez. Sunt un soldat lăsat fără generalul său, un revoluționar care a fost separat de revoluție." Chiar și Cathy o părăsise.

– De acum înainte, descurcă-te fără dădacă, îi spusese Joseph cu un zâmbet vag. Nu ne mai putem permite să intri în cabine telefonice.

Întâlnirile lor din acea perioadă fuseseră rare și semănând a întâlniri de afaceri, de obicei elaborate călătorii cu mașina. Uneori, o ducea la restaurante în afara drumului, la marginea Londrei – o dată la Burnham Beeches, la plimbare, altă dată la grădina zoologică din Regent Park. Însă oriunde erau, el îi vorbea despre starea ei de spirit și o instruia constant asupra diferitelor probabilități, fără a-i descrie precis în ce constau ele.

– Care o să le fie următoarea mișcare? întrebă ea.

– Acum, verifică. Te observă, se gândesc la tine.

Uneori, se alarma singură cu izbucniri de ostilitate față de el, neprevăzute în scenariu, dar, ca un bun doctor, el se grăbea s-o asigure că simptomele erau normale în situația ei.

– Eu sunt dușmanul arhetipal, pentru numele lui Dumnezeu! L-am omorât pe Michel și, dacă aș avea o șansă cât de mică, te-aș omorî și pe tine. Trebuie să mă privești cu cea mai serioasă neîncredere, de ce nu?

„Mulțumesc pentru absolvire“, gândi ea minunându-se în secret de aparent nesfârșitele fațete ale schizofreniei lor împărtășite: a înțelege înseamnă a ierta.

Până când veni ziua în care el anunță că trebuie să abandoneze temporar întâlnirile de orice fel, în afară de cazul unei situații de extremă urgență. Părea să știe că urma să se întâmple ceva, însă refuză să-i spună ce anume, de teamă că ea ar putea reacționa după temperamentul ei. Sau să nu reacționeze deloc. El va fi în apropiere, zise, reamintindu-i de promisiunea sa de la casa din Atena: în apropiere – dar nu prezent – din zi în zi. Și după ce-i împinsese astfel, poate deliberat, simțul de insecuritate până aproape de limita cedării, o trimise din nou înapoi la viața de izolare pe care i-o inventase; dar, de astă dată, având moartea iubitului ei drept temă.

Iubitul ei apartament de altădată, sub sârguincioasa ei neglijență, deveni acum altarul nețesălat al memoriei lui Michel, un loc de-o liniște soioasă, ca de capelă. Cărțile și broșurile pe care i le dăduse erau împrăștiate cu fața în jos pe podea și pe masă, deschise la pasaje însemnate. Noaptea, când nu putea dormi, se așeza la birou cu un caiet înghesuit în mijlocul harababurii, în timp ce copia citate din scrisorile sale. Scopul ei era să compileze o biografie secretă a lui care să-l reveleze unei lumi mai bune ca pe un Che Guevara arab. Se gândi să abordeze un mic editor pe care-l știa: *Scrisori nocturne de la un palestinian ucis*, imprimată pe hârtie de calitate proastă, cu o mulțime de greșeli de tipar. Exista o anumită nebunie în aceste pregătiri, după cum Charlie, când le lăsa deoparte, o știa bine. Dar, în alt sens, știa că fără nebunie nu exista normalitate; acolo era rolul sau acolo nu era nimic.

Excursiile ei în lumea de afară erau puține, doar de câte o noapte, ca o dovadă suplimentară față de ea a hotărârii de a purta drapelul lui Michel la luptă, în locul său, doar să găsească acel câmp de bătălie. Participă la o adunare a tovarășilor în încăperea de sus a unei cârciumi din St. Pancras. Se întâlni cu Extrem de Țicniții, majoritatea lor fiind drogați până la uitare de sine în momentul când ajunseră acolo. Dar

ea participă până la capăt și îi sperie atât pe ei, cât și pe sine însăși cu o perorație extrem de furioasă împotriva sionismului în toate manifestările sale fasciste și genocide, care, spre amuzamentul secret al altei părți din ea, provocă plângeri nervoase din partea reprezentanților stângii radicale evreiești.

Cu altă ocazie, se dădu în spectacol și-l bătu la cap pe Quilley în legătură cu viitoarele roluri – ce se întâmplase cu proba de filmare? Pentru numele lui Dumnezeu, Ned, am nevoie de lucru! Dar adevărul era că gustul ei pentru scena artificială era în scădere. Se legase – pe cât timp dura și în ciuda riscurilor crescânde – de teatrul realității.

Apoi începură avertismentele, ca scârțâiturile în velatură înainte de o furtună pe mare.

Primul veni de la sărmanul Ned Quilley, un telefon mult mai devreme în timpul zilei decât avea el obiceiul, aparent pentru a-i răspunde celui pe care i-l dăduse ea cu o zi în urmă. Însă ea știu de la început că era vorba despre un lucru pe care i-l ordonase Marjory să-l facă de îndată ce ajunge la birou – înainte de a uita sau de a-și pierde curajul, sau de a se trata cu un întăritor. Nu, nu avea nimic pentru ea, dar voia să anuleze prânzul lor din acea zi, spuse Quilley. Nici o problemă, răspunse ea, încercând cu eleganță să-și ascundă dezamăgirea. Pentru că prânzul era acela mare, cu care plănuiseră să-și sărbătorească încheierea turneului și să vorbească despre ce avea să facă în viitor. Într-adevăr, de-abia îl așteptase, ca pe o tratație pe care și-ar putea-o în mod decent permite.

– E absolut în regulă, insistă ea și așteptă să vină cu vreo scuză.

În loc de scuză, el se înclină în cealaltă direcție și făcu o încercare prostească să fie necioplit.

– Pur și simplu nu cred că ar fi potrivit în acest moment, spuse el arogant.

– Ned, ce se întâmplă? Că doar nu-i postul mare. Ce-ți veni?

Falsa ei frivolitate, cu intenția de a face situația mai ușoară pentru el, doar îl imboldi la și mai mari fapte de fudulie.

– Charlie, nu știu în *ce* te-ai băgat, începu de la înălțimea altarului său. Și eu am fost tânăr odată, și nu atât de mărginit pe cât ai crede, dar dacă numai jumătate din ce se sugerează aici e adevărat, atunci nu mă pot împiedica să gândesc că noi doi am face mai bine, mult mai bine pentru ambele părți...

Însă, fiind drăguțul ei de Ned, nu se putu pune în situația de a da lovitura de grație, așa că spuse:

– Să amânăm întâlnirea noastră până ce-ți vii în minți.

La care punct, în scenariul lui Marjory, el se presupunea clar că închide telefonul și, într-adevăr, după mai multe false cortine și mult ajutor din partea lui Charlie, reuși. Ea sună imediat înapoi și dădu peste mrs. Ellis, ceea ce și dorea.

– Ce se întâmplă, Pheb? De ce îmi pute brusc gura?

– O, Charlie în *ce* te-ai băgat? rosti mrs. Ellis vorbind foarte încet, deoarece se temea că telefonul e interceptat. A întrebat poliția de tine, o întreagă dimineață, trei tipi, și nimeni dintre noi nu are voie să-ți spună.

– Atunci, dă-i în mă-sa, spuse ea curajos.

„Una dintre verificările lor periodice“, își zise. Brigada de Investigații Discrete năvălind cu ghetele lor țintuite să-i garnisească dosarul de Crăciun. O făcuseră periodic din momentul în care începuse să meargă la forum. Doar că, de data asta, nu prea suna a ceva de rutină. Nu o întreagă dimineață și nu trei tipi. Asta era chestie de V. I. P.

Apoi urmă coafeza.

Își făcuse programarea pe ora 11 și se ținu de ea, indiferent că era sau nu ora prânzului. Proprietăreasa era o italiancă planturoasă, numită Bibi. Se încruntă când o văzu pe Charlie că intră, și spuse că se va ocupa personal de ea în acea zi.

– Iar umbli cu un tip însurat? țipă la ea în timp ce-i dădea cu șampon prin păr. Nu arăți bine, știi asta? Ai fost o fată rea, ai furat bărbatul cuiva? Ce faci, Charlie?

– Trei bărbați, zise Bibi, când Charlie o făcu să vorbească. Ieri.

Spuseseră că erau inspectori financiari, au vrut să verifice agenda lui Bibi și TVA-ul.

Dar, de fapt, tot ce-i interesa era Charlie.

– „Cine-i Charlie asta de aici?“ mi-au zis. „O știi bine, Bibi?“ „Sigur, le-am spus. Charlie-i fată bună, clientă de-a casei.“ „Aaa, de-a casei, da? Îți vorbește despre prietenii ei, nu-i așa? Pe cine are? Cu cine se culcă în ultima vreme?“ Totul despre faptul că ai fost în Grecia – cu cine ieși, unde ai fost după Grecia. Eu, eu nu le-am zis nimic. Ai încredere în Bibi.

Însă, la ușă, după ce Charlie plătise, Bibi deveni un pic afurisită, pentru întâia oară:

– Nu mai veni pe aici o vreme, bine? N-am chef de necazuri. N-am chef de poliție.

„Nici eu, Beeb. Crede-mă, nici eu. Și cel mai puțin de frumoșii ăștia trei.“

„Cu cât află mai curând autoritățile de tine, cu atât mai repede forțăm mâna părții opuse“, îi promisese Joseph. Dar nu-i spusese că o să fie așa.

Apoi veni băiatul cel frumos, peste nici două ore.

Mâncase un hamburger pe undeva, apoi începuse să se plimbe, deși ploua, pentru că avea o idee stupidă că, atâta vreme cât se mișca, era în siguranță, și chiar mai în siguranță în ploaie. Se îndreptă spre vest, gândindu-se vag la Primrose Hill, apoi se răzgândi și luă un autobuz. A fost probabil o coincidență, însă uitându-se înapoi de pe platforma ce se îndepărta, văzu un bărbat urcându-se într-un taxi, la 50 de metri în urma ei. Și, când reluă mental secvența, realiză că taxiul oprise înainte ca el să-l fi chemat.

„Rămâi cu logica ficțiunii, îi spusese Joseph. Abandoneaz-o, și distrugi operațiunea. Rămâi cu ficțiunea și, când totul se va termina, vom repara pagubele.“

Pe jumătate panicată, îi veni gândul să meargă la croitor și să-l cheme imediat pe Joseph. Dar loialitatea față de el o reținu. Îl iubea fără rușine și fără speranță. În lumea pe care o întorsese cu susu-n jos pentru ea, el era singura constantă care-i rămăsese, atât în ficțiune, cât și în realitate.

Așa că se duse la cinema în schimb, unde tipul cel frumos încercă s-o agațe și unde ea aproape că-l lăsă s-o facă.

Era înalt și obraznic, cu o haină lungă de piele, nouă, și ochelari de bunicuță și, cum înainta de-a lungul rândurilor

către ea în timpul pauzei, presupuse prostește că îl cunoștea și că, din cauza agitației, nu-l putea lega de un nume sau de un loc. Așa că-i zâmbi și ea.

– Bună, ce mai faci? rosti el așezându-se lângă ea. Charmian, nu-i așa? Doamne, ce bună ai fost în *Alpha Beta*, anul trecut! N-ai fost absolut minunată? Ia niște floricele.

Brusc, nimic nu se mai potrivi: zâmbetul nepăsător nu se potrivea cu maxilarul de schelet, ochelarii de bunicuță nu se potriveau cu ochii de șobolan, floricelele nu se potriveau cu pantofii lustruiți, iar haina de piele uscată nu se potrivea cu vremea. El ajunsese acolo din lună, fără alt gând în minte decât s-o agațe.

– Vrei să-l chem pe director sau ai de gând să pleci în liniște? spuse ea.

El își păstră tonul, protestând, strâmbându-se, întrebând-o dacă era lesbiană, însă când ea dădu buzna în foaier ca să găsească pe cineva, personalul se topise în toate părțile, în afară de o mică fată neagră de la casa de bilete, care pretindea că era prea ocupată cu număratul măruntișului.

Să meargă acasă cerea mai mult curaj decât avea ea, mai mult decât Joseph avea orice drept să aștepte din partea ei, și tot drumul până colo se ruga să-și luxeze glezna sau s-o calce un autobuz, sau să aibă iarăși unul dintre leșinurile ei. Era 7 seara și cafeneaua tocmai avea o pauză. Bucătarul îi rânji strălucitor, iar bucălatul lui prieten, ca de obicei, îi făcu semn cu mâna, de parcă ar fi fost o țicnită. Înăuntrul apartamentului, în loc să aprindă lumina, se așeză pe pat și lăsă perdelele deschise și privi în oglindă cum doi bărbați, pe trotuarul de vizavi, se plimbau nevorbind niciodată unul cu celălalt și neprivind niciodată în direcția ei. Scrisorile lui Michel erau încă sub podea: tot așa și pașaportul ei, și ce-i mai rămăsese din fondul strategic. „Pașaportul tău e acum un document primejdios“, o prevenise Joseph în predica lui despre noul ei statut de la moartea lui Michel. „N-ar fi trebuit să te lase să-l folosești pentru drum. Pașaportul tău trebuie păstrat împreună cu celelalte secrete ale tale.“

„Cindy“, gândi Charlie.

Cindy era o orfană din Tyneside, care lucra jos, în schimbul de noapte. Amantul ei din Indiile de Vest era la pușcărie pentru vătămări corporale grave, iar Charlie îi dădea din când în când lecții gratuite de chitară, ca să-i mai treacă timpul.

„Cind, scrise. Uite un cadou de ziua ta, oricând o să fie. Du-l acasă și exersează până ajungi pe jumătate moartă. Ai simțul, așa că nu te lăsa. Ia și cutia muzicală, însă, ca o idioată, am lăsat cheia la mami. Ți-o aduc când trec data viitoare. Oricum, muzica încă nu-i chiar pentru tine. Cu drag, Chas."

Cutia muzicală fusese a tatălui ei, o chestie edwardiană zdravănă, cu închizători și încheieturi serioase. Puse înăuntru scrisorile lui Michel, împreună cu banii și pașaportul, și o mulțime de muzică. O duse jos, împreună cu chitara.

– Chestia asta-i pentru Cindy, îi spuse bucătarului, iar acesta izbucni într-o serie de chicoteli și le puse la toaleta pentru femei, laolaltă cu aspiratorul și recipientele goale.

Se întoarse sus, aprinse lumina, trase perdelele și-și puse culorile complete de război, pentru că era seara de mers la Peckham, și nici toți polițaii de pe lume, nici toți iubiții ei morți n-aveau să o oprească să-și țină repetiția cu pantomima puștilor ei. Se întoarse puțin după 11. Trotuarul era pustiu. Cindy își luase cutia muzicală și chitara. Îl sună pe Al deoarece brusc avea nevoie cu disperare de un bărbat. Nici un răspuns. „Ticălosul s-a dus iarăși la futut." Încercă din nou. Încercă fără succes să sune încă vreo câțiva cunoscuți. Telefonul îi suna ciudat, însă, după cum se simțea, puteau fi urechile ei. Gata să se ducă la culcare, aruncă o privire pe fereastră, și uite-i pe cei doi păzitori ai ei, înapoi în post, pe trotuar.

A doua zi nu se întâmplă nimic, în afara faptului că, vizitând-o pe Lucy, pe jumătate așteptându-se să dea acolo de Al, Lucy îi spuse că Al dispăruse de pe fața pământului, sunase la poliție și la spitale, și peste tot.

– Încearcă la Căminul de câini Battersea, o sfătui Charlie.

Dar, când se întoarse acasă, îl găsi pe bătrânul, înfricoșătorul Al la telefon, într-o stare de isterie alcoolică.

– Hai *odată*, femeie. Nu zice nimic, numai hai dracului *odată!*

Veni, știind că era încă o parte din același lucru. Știind că nu mai era nici un colț din viața ei neocupat de pericol.

Al se parcase între Willy și Pauly, care, până la urmă, nu rupseseră relația. Ea ajunse acolo și descoperi că el convocase un întreg club de suporteri. Robert își adusese o prietenă nouă, o idioată cu ruj alb și păr mov, numită Samantha. Însă, ca de obicei, Al era în centrul atenției.

– Și puteți să-mi spuneți ce vă place, da, puteți! urla el când intră ea. Asta e! Război. Da, e război, și încă unul total!

Continuă să țipe până când Charlie strigă la el să-și țină gura și să-i spună ce s-a întâmplat.

– Întâmplat, fato? *Întâmplat*? Ce s-a întâmplat e că-i prima salvă trasă de contrarevoluție, și s-a întâmplat că ținta primei salve e amărășteanul aici de față!

– Spune-o pe englezește, nenorocitule! strigă Charlie la el, însă aproape înnebuni înainte de a scoate faptele de la el.

Al tocmai ieșea de la cârciumă când cele trei gorile se năpustiseră asupra lui. Cu unul, poate chiar doi, s-ar fi descurcat, dar erau trei, și tari ca afurisita aia de stâncă de la Brighton, și l-au lucrat în echipă. Însă, până nu l-au băgat în mașina poliției, pe jumătate castrat, nu și-a dat seama că erau porcii, care-i inventaseră o acuzație de comportare indecentă.

– Și știi despre ce voiau ei *de fapt* să vorbesc, nu-i așa?

Își lansă brațul spre ea.

– *Despre tine*, fată! *Tu* și *cu mine*, și nenorocita noastră de politică, da! Și nu cumva se află din întâmplare vreun activist palestinian drăguț printre cunoștințele noastre? Și, între timp, îmi spuneau că-mi scosesem pula la ceva polițai simpatic la Bărbați, la Rising Sun, și că am făcut gesturi de luat la labă. Și când nu-mi spuneau asta, îmi spuneau că o să-mi smulgă unghiile una câte una și că o să-mi dea zece ani la Sing Sing, pentru pus la cale comploturi anarhiste prin diverse insule grecești cu micii mei prieteni curiști, ca Willy și Pauly aici de față. Vreau să zic, asta e, fato! Acum e ziua întâi, și noi, ăștia din camera asta, suntem în linia întâi.

Îl loviseră atât de tare peste urechi, încât nu putea să se audă vorbind, spuse el. Coaiele îi erau ca ouăle de struț, și uită-te la nenorocita asta de vânătaie de pe braț. Îl ținuseră la păstrare 24 de ore, și îl interogaseră vreme de șase. Îi permiseseră să folosească telefonul, însă nu-i dăduseră fise, iar când voise o carte de telefon, întoarseră foaia de nu-și putea suna nici agentul. Apoi, fără explicație, lăsară baltă acuzația de comportare indecentă și-l lăsară să plece pe cauțiune.

Printre ei, era un băiat, Matthew, un bucălat contabil practicant, în căutarea unei alternative în viață; și avea un apartament. Spre surprinderea lui, Charlie se duse acolo și dormi cu el. A doua zi, nu avea repetiție și avusese de gând s-o viziteze pe maică-sa, însă, la prânz, trezindu-se în patul lui Matthew, nu mai avu stomac s-o facă, așa că sună și contramandă, ceea ce probabil că puse poliția în alertă, pentru că, atunci când ajunse lângă cafeneaua indiană în acea seară, văzu o mașină de patrulare parcată pe bordură și un sergent în uniformă stând în poarta deschisă, cu bucătarul lângă el, rânjindu-i cu o stânjeneală asiatică.

„S-a întâmplat, gândi ea calm. Era și timpul. Au ieșit până la urmă la iveală."

Sergentul era genul cu ochi furioși și tuns scurt, care ura pe toată lumea, însă cel mai tare pe indieni și pe femeile frumoase. Poate că ura sa, care l-a orbit în legătură cu faptul că era vorba de Charlie, a fost momentul crucial al poveștii.

– Cafeneaua e pe moment închisă, se răsti la ea. Caută-ți alt loc.

Îndurerarea își generează propriile reacții.

– A murit cineva? întrebă înfricoșată.

– Dacă s-a întâmplat, nu mi-au spus. A fost văzută prin împrejurimi o persoană suspectată de spargere. Ofițerii cercetează asta. Acum, șterge-o!

Poate că fusese prea mult de serviciu și îi era somn. Poate că nu știa cât de repede poate o fată impulsivă să gândească și să se strecoare. Oricum, ea îi trecu pe sub mână și, într-o clipă, era în cafenea, trântind ușile în urmă, din fugă. Cafeneaua era goală și mașinile oprite. Ușa din față era închisă, însă putea

auzi prin ea voci de bărbați murmurând. Jos, sergentul țipa și bocănea în ușă. Auzi:

– Tu. Oprește-te! Hai afară.

Dar numai slab. „Cheia“, gândi, și-și deschise poșeta. Văzu baticul alb și și-l puse, o schimbare fulgerătoare între acte. Apoi, apăsă pe sonerie – două țiuituri rapide, încrezătoare. Apoi, apăsă pe clapa cutiei de scrisori.

– Chas, ești acasă? Sunt eu, Sandy.

Vocile muriră, auzi pași și un „Harry, repede!“ șuierat. Ușa se deschise și se găsi privindu-se în ochi cu un omuleț cărunt, sălbatic, într-un costum gri. În spatele lui, văzu dragile ei amintiri de la Michel împrăștiate peste tot, posterele pe jos, covorul făcut sul, podeaua scoasă. Văzu un aparat de fotografiat îndreptat în jos, pe un suport și un al doilea individ uitându-se prin vizor, și mai multe din scrisorile maică-sii înșirate sub el. Văzu dălți, clești și pe potențialul ei gagiu de la cinema cu ochelarii săi de bunicuță îngenuncheat în mijlocul unei grămezi din noile ei haine scumpe, și, dintr-o privire, știu că nu întrerupea o anchetă, ci spargerea însăși.

– O caut pe soră-mea Charmian, spuse. Cine dracu' sunteți?

– Nu-i aici, îi răspunse tipul cărunt și ea sesiză urme de velșă în vocea lui și-i observă urmele de gheare pe maxilar.

Încă privind-o, își ridică vocea până la behăit:

– Sergent Mallis! Sergent Mallis, scoate-o, te rog, pe această doamnă de aici și ia-i datele!

Ușa i se trânti în față. De jos, îl auzi pe nenorocosul sergent încă zbierând. Coborî ușor pe scări, dar numai până la primul palier, de unde se strecură printre grămezi de cutii de carton până la ușa dinspre curte. Era zăvorâtă, dar nu încuiată. Curtea dădea spre o fundătură, iar fundătura, spre strada unde locuia *miss* Dubber. Trecându-i pe lângă fereastră, Charlie bătu în ea și-i făcu veselă un semn de salut cu mâna. Cum o făcu, de unde-i venise ideea, n-a știut-o niciodată. Continuă să meargă, dar nu auzi nici pași sau voci furioase în urmă, nici mașini scrâșnind lângă ea. Ajunse la strada principală și, undeva pe drum, își trase o mănușă de piele, ceea ce

îi spusese Joseph să facă dacă și când o puneau pe fugă. Văzu un taxi liber și-i făcu semn. „Ei, da, gândi veselă, iată-ne aici." Doar mult, mult mai târziu în multele ei vieți îi trecu prin minte că o lăsaseră intenționat să fugă.

Joseph îi decretase Fiatul scos din circulație și, în silă, știu că avea dreptate. Se mișca în etape, fără grabă. Se convingea singură să încetinească. „După taxi luăm un autobuz, își spuse, apoi mergem pe jos puțin, apoi o tură cu metroul." Mintea îi mergea brici, dar trebuia să-și adune gândurile. Voioșia nu-i cedase, știa că trebuie să obțină un control ferm asupra reacțiilor sale înainte de a face următoarea mișcare, pentru că, dacă rata asta, atunci rata întregul spectacol. Joseph îi zisese asta, și îl credea.

„Sunt fugară. Ei sunt pe urmele mele. Hristoase, Helg, ce mă fac?"

„Poți suna la acest număr numai în caz de extremă urgență, Charlie. Dacă suni fără să fie nevoie, o să fim deosebit de supărați, mă auzi?"

„Da, Helg, te aud."

Se așeză într-o cârciumă și bău una dintre vodcile lui Michel, amintindu-și restul sfaturilor gratuite pe care i le dăduse Helga în timp ce Mesterbein stătea la pândă în mașină. Asigură-te că nu ești urmărită. Nu folosi telefoanele prietenilor sau ale familiei. Nu folosi cabina de la colț sau pe cea de peste drum, sau pe cea de pe strada unde locuiești.

„Niciodată, mă auzi? Toate sunt extrem de primejdioase. Porcii pot intercepta un telefon într-o secundă, poți fi sigură de asta. Și niciodată nu folosi același telefon de două ori. Mă auzi, Charlie?"

„Helg, te aud perfect."

Păși în stradă și văzu un om uitându-se la o vitrină neluminată și pe un al doilea îndepărtându-se de el, spre o mașină parcată, cu antenă. Acum, groaza pusese stăpânire pe ea, și era atât de rău, că îi venea să se întindă la pământ scâncind și să mărturisească totul, și să implore lumea s-o primească înapoi. Oamenii din fața ei erau tot așa de înfricoșători ca și cei din spatele ei, liniile fantomatice ale bordurii

duceau spre un înfiricoșător punct în care dispăreau, ceea ce era propria pieire. „Helga, se ruga, Helg, scoate-mă de aici!“ Prinse un autobuz în direcția greșită, așteptă, prinse altul, însă îi fu frică de metrou, deoarece gândul de a fi sub pământ o speria. Așa că o lăsă mai moale și luă alt taxi, uitându-se pe geamul din spate. Nu o urmărea nimeni. Strada era goală. La dracu' cu mersul pe jos, la dracu' cu metrourile și cu autobuzele!

– Peckham, îi spuse șoferului și se duse direct către porțile mărețe.

Sala pe care o foloseau pentru repetiții era în spatele bisericii, un loc ca un hambar, lângă un teren de joacă pe care copiii îl făcuseră țăndări de multă vreme. Pentru a ajunge acolo, trebuia să treacă pe lângă un șir de arbori de tisă. Nu ardea nici o lumină, dar apăsă pe sonerie din cauza lui Lofty, un boxer pensionar. Lofty era paznicul de noapte, dar, de când cu reducerile, venea cel mult trei nopți pe săptămână, iar soneria, spre ușurarea ei, nu făcu să se audă pași ca răspuns. Descuie ușa și păși înăuntru, iar aerul rece, de instituție, o făcu să-și aducă aminte de biserica din Cornwall în care intrase după ce-și depusese ofranda către revoluționarul necunoscut. Închise ușa în urma ei și aprinse un chibrit. Flacăra lui pâlpâi pe gresia verde, strălucitoare și pe bolta înaltă a acoperișului victorian de pin. Strigă veselă: „Loftiii“, ca să-și mențină moralul. Chibritul se stinse, dar ea găsise lanțul de la ușă și-l băgase în locașul său înainte de a aprinde altul. Vocea ei, pașii, zăngănitul lanțului în întunericul beznă răsunară nebunește ore în șir.

Se gândi la lilieci și la alte lucruri neplăcute – la alge trase peste față. O scară cu o balustradă de fier ducea în sus, spre o galerie de pin cunoscută eufemistic drept „sala comună“ și care, de la vizita ei clandestină în apartamentul duplex din München, îi amintea de Michel. Apucând balustrada, o urmări până sus, apoi rămase nemișcată în galerie, privind întunericul sălii și ascultând în timp ce ochii i se obișnuiau cu bezna fundalului. Văzu scena, apoi norii psihedelici rostogolindu-se ai fundalului, apoi grinzile și acoperișul. Reținu sclipirea argintie a unicului lor reflector, un far adaptat de un

puști, care-l șterpelise dintr-un cimitir de mașini. Era o sofa veche la galerie și, lângă ea, o masă acoperită cu plastic de culoare deschisă, care prindea luminile orașului ce intrau pe fereastră. Pe masă era telefonul negru, doar pentru personal, și caietul în care se presupunea că îți treceai convorbirile personale, ceea ce se ridica la vreo șase semnificative rânduri pe lună.

Șezând pe sofa, Charlie așteptă până ce stomacul i se relaxă și pulsul îi coborî sub 300. Apoi, ridică telefonul și-l puse pe podea, sub masă. Fuseseră câteva lumânări de uz casnic în sertarul mesei, pentru când cădea instalația electrică, lucru care se întâmpla adesea, dar cineva le șterpelise și pe alea. Așa că răsuci într-un sul o pagină dintr-o veche revistă a parohiei și, după ce îl sprijini într-o ceașcă murdară de ceai, aprinse un capăt, ca să facă o feștilă. Cu masa deasupra și cu balconul într-o parte, flacăra era cât se putea de camuflată, totuși, de îndată ce formă numărul, o stinse oricum. Avea în total de format 15 cifre și prima dată telefonul pur și simplu țipă la ea. A doua oară, formă numărul greșit și nimeri peste un italian nebun care zbieră la ea, iar a treia oară, degetul îi alunecă. Însă a patra oară obținu o liniște gânditoare, urmată de țârâitul unui ton de apel al unui telefon fix. Urmat, mult mai târziu, de vocea stridentă a Helgăi vorbind nemțește.

– Ioana la telefon, spuse Charlie. Îți amintești de mine? zise și obținu altă liniște gânditoare.

– Unde ești, Ioana?

– Vezi-ți de treaba ta împuțită.

– Ai necazuri, Ioana?

– Nu chiar. Voiam să-ți mulțumesc că mi-ai adus, în pizda mă-sii, porcii la ușă.

Apoi, spre gloria ei, vechea furie voluptoasă o luă în stăpânire și o lăsă să sfâșie, cu un abandon care nu-i mai reușise din vremea de care nu avea voie să-și amintească, de când Joseph o dusese să-și vadă micuțul gagiu înainte de a-l face bucăți ca momeală.

Helga o ascultă în tăcere.

– Unde ești? spuse când Charlie păru să fi încheiat.

Vorbea în silă, de parcă își încălca propriile reguli.

– Las-o baltă, zise Charlie.

– Poți fi contactată undeva? Spune-mi unde o să fii în următoarele 48 de ore.

– Nu.

– Sună-mă, te rog, peste o oră.

– Nu pot.

O tăcere lungă.

– Unde sunt scrisorile?

– În siguranță.

Altă tăcere.

– Ia-ți hârtie și creion.

– N-am nevoie.

– Ia-ți totuși. Nu ești într-o stare care să permită să-ți amintești cu precizie. Ești gata?

Nu adresă și nici număr de telefon. Doar instrucțiuni cu nume de străzi, o oră și un itinerariu pe care trebuia să-l urmeze.

– Fă exact cum îți spun. Dacă nu reușești, dacă ai noi probleme, sună la numărul de pe cartea de vizită a lui Anton și zi că vrei să vorbești cu Petra. Adu scrisorile. Mă auzi? Petra și adu scrisorile. Dacă nu aduci scrisorile, o să fim deosebit de supărați pe tine.

Închizând, Charlie auzi sunetul a două mâini aplaudând ușor de jos, din sală. Se duse la marginea balconului și se uită, și, spre nemăsurata ei bucurie, îl văzu pe Joseph șezând singur în mijlocul rândului din față. Se întoarse și fugi pe scări spre el. Era speriat că s-ar putea poticni pe întuneric. O sărută, și continuă s-o sărute, apoi o conduse înapoi la galerie, cuprinzând-o cu brațul chiar și pe cea mai îngustă porțiune a scării, cărând un coș în cealaltă mână.

Adusese somon afumat și o sticlă de vin. Le pusese pe masă fără să le despacheteze. Știa unde se află farfuriile, sub chiuvetă, și cum conectai radiatorul la priza liberă a mașinii de gătit. Adusese un termos de cafea și două pături destul de jerpelite din bârlogul de jos al lui Lofty. Puse termosul jos, cu farfuriile, apoi făcu un tur de control al ușilor mari, victoriene,

zăvorându-le pe dinăuntru. Și ea știu, chiar și în lumina mohorâtă – ea putea să-și dea seama, după linia spatelui și deliberarea particulară a gesturilor –, că făcea ceva ce nu era prevăzut în scenariu, că închidea ușile oricărei lumi, în afară de a lor. Se așeză lângă ea pe sofa și o acoperi cu o pătură, pentru că frigul din sală era ceva ce într-adevăr trebuia înfruntat, ca și tremuratul ei, din care nu se putea opri. Telefonul către Helga o înțepenise de frică, tot așa, privirea de călău a polițistului din apartamentul ei, tot așa, zilele de așteptare acumulate, știind pe jumătate, ceea ce era mult, mult mai rău decât a nu ști nimic.

Singura lumină venea de la radiator și-i strălucea de jos în față, ca o lumină palidă de rampă, de pe vremea când teatrul le folosea. Și-l aminti în Grecia, spunându-i că iluminarea cu reflectoare a siturilor antice era un act de vandalism modern, pentru că templele erau construite ca să fie văzute cu soarele deasupra lor, nu dedesubt. Îi pusese brațele în jurul umerilor pe sub pătură și ei îi trecu prin minte ce subțire era lipită de el.

– Am slăbit, îi spuse ca un soi de avertisment.

El nu-i răspunse, ci o strânse mai tare, ca să-i ia în stăpânire tremuratul, să-l absoarbă și să-l facă al lui. Îi trecu prin minte că întotdeauna știuse că, în ciuda evaziunilor și deghizărilor lui, el era în esență un om bun, cu o compasiune instinctivă pentru oricine; în bătălie și în timpul păcii, un om tulburat, care detesta să provoace durere. Își puse mâna pe fața lui și-i făcu plăcere să descopere că nu se răsese, pentru că în acea seară nu voia să se gândească la faptul că ar fi calculat ceva, deși nu era prima lor noapte, nici cea de-a cincizecea – erau vechi amanți împătimiți, cu jumătate din motelurile Angliei în urma lor, cu Grecia și Salzburgul, și Dumnezeu știe câte alte vieți, pentru că deodată îi fu clar că întreaga lor ficțiune împărtășită nu era nimic decât preludiul acestei nopți a realității.

Îi îndepărtă mâna și o trase înspre el, și-i sărută gura, iar ea reacționă cast, așteptând ca el să-i aprindă lumina pasiunii de care vorbiseră de atâtea ori. Îi iubea încheieturile pumnilor,

mâinile. Nici un fel de alte mâini nu fuseseră atât de înțelepte. Îi atingea fața, gâtul, sânii, iar ea se reținea de la a-l săruta, pentru că voia să-și păstreze separate aromele: „Acum, mă sărută el, mă dezbracă, stă culcat în brațele mele, suntem goi, suntem din nou pe plajă, pe nisipul aspru de la Mykonos, suntem clădiri în ruine, cu soarele arzându-ne de dedesubt“ El râse și, rostogolindu-se într-o parte, puse la loc radiatorul. Și, de când făcea dragoste, nu mai văzuse niciodată nimic atât de frumos ca trupul lui aplecat peste strălucirea roșie, cu focul arzând mai tare acolo unde propriul corp îi ardea. Se întoarse la ea și, îngenunchind alături, o luă din nou de la început, pentru cazul că uitase povestea până atunci, sărutând și atingând totul cu o posesivitate ușoară, care, încet, își pierdu neîncrederea, însă totdeauna întorcându-se la fața ei, pentru că aveau nevoie să se vadă și să se guste repetat, și să se reasigure că erau cine spuseseră că erau. El era cel mai bun, cu mult înainte de a intra în ea, singurul iubit incomparabil pe care nu-l avusese, steaua îndepărtată pe care o urmărise prin toată țara aceea putredă. Dacă ar fi fost oarbă, ar fi știut-o după atingerea lui; dacă ar fi fost în agonie, după tristul său zâmbet victorios, care învingea teroarea și lipsa de credință fiind acolo înaintea ei; prin puterea sa instinctivă de a o cunoaște și de a-i spori propria cunoaștere.

Se trezi și-l găsi așezat deasupra ei, așteptând-o să-și revină. Împachetase totul.

– E băiat, spuse și zâmbi.

– Sunt gemeni, îi răspunse ea și-i trase capul în jos, până ce îi ajunse pe umăr.

El începu să vorbească, însă ea îl opri cu un avertisment sever.

– Nu vreau nici un sunet de la tine, zise. Fără povești de acoperire, fără scuze, fără minciuni. Face parte din îndatoririle de serviciu, nu-mi spune. Cât e ceasul?

– Miezul nopții.

– Atunci, hai înapoi în pat.

– Marty vrea să stea de vorbă cu tine, zise.

Însă ceva din vocea și purtarea lui îi spuneau că nu e vorba de-o ocazie de-a lui Marty, ci de una proprie.

Era acasă la Joseph.

Își dădu seama de cum intră: o cămăruță dreptunghiulară, livrescă, la demisol, undeva în Bloomsbury, cu perdele de dantelă și spațiu pentru un mic chiriaș. Pe peretele acesta atârnau hărți ale zonei centrale a Londrei; lângă celălalt, un raft cu două telefoane. Un pat de cazarmă, în care nu se dormise, alcătuia a treia latură, iar a patra era o masă de scândură cu o lampă veche pe ea. Un ibric de cafea clocotea lângă telefoane și un foc ardea pe grătar. Marty nu se sculă la intrarea ei, dar își întoarse capul și-i oferi cel mai cald, cel mai frumos zâmbet pe i-l adresase vreodată, dar asta poate pentru că ea însăși vedea lumea atât de drăguță. Își desfăcu brațele și ea se aplecă pentru o lungă îmbrățișare părintească: fata mea, întoarsă din călătorie. Se așeză în fața lui, iar Joseph se ciuci pe podea, arăbește, cum se ciucise pe vârful dealului, atunci când o trăsese jos și-i ținuse prelegerea despre armă.

– Vrei să te asculți? o invită Kurtz făcând semn către un magnetofon de lângă el.

Clătină din cap.

– Charlie, ai fost nemaipomenită. Nu a treia, nu a doua, ci cea mai bună din toate timpurile.

– Te măgulește, o avertiză Joseph, însă nu glumea.

Intră o femeie măruntă, îmbrăcată în maro, și se discută despre cine vrea zahăr.

– Charlie, ești liberă să te retragi, spuse Kurtz după ce aceasta plecă. Joseph insistă să ți-o reamintesc, tare și clar. Pleacă acum, cu onoruri. Corect, Joseph? O mulțime de bani, o mulțime de onoruri. Tot ce ți-am promis și încă mai mult.

– I-am zis deja, spuse Joseph.

Văzu zâmbetul lui Kurtz lățindu-se pentru a-i ascunde iritarea.

– Sigur că i-ai spus, Joseph, și acum îi spun eu. Nu asta voiai să fac? Charlie, ai ridicat pentru noi capacul unei cutii de viermi pe care îi căutăm de multă vreme. Ne-ai dat mai multe

nume și locuri, și legături decât poți tu să știi, și o să vină și mai multe. Cu sau fără tine. Până acum, ești curată, iar unde sunt zone murdare, dă-ne câteva luni și le curățăm. O perioadă de carantină, totuși, o perioadă, de liniștire, îți iei un prieten cu tine – dacă vrei așa, așa ai dreptul.

– Vorbește serios, rosti Joseph. Nu spune pur și simplu că o să continui. Gândește-te.

Încă o dată, ea observă nota de enervare în vocea lui Marty când acesta îi răspunse subordonatului său.

– Firește că vorbesc serios și, dacă n-aș fi vorbit serios, aceasta ar fi fost ultima ocazie posibilă de a flirta cu vorbitul serios, spuse reușind în cele din urmă să întoarcă riposta în glumă.

– Deci, unde ne aflăm? întrebă Charlie. Ce reprezintă momentul acesta?

Joseph începu să vorbească, însă Marty se băgă ca musca-n ochi.

– Charlie, în chestia asta există o parte deasupra liniei și o parte dedesubtul liniei. Până acum, ai fost deasupra liniei, reușind totuși să ne arăți ce se petrece dedesubt. Însă de acum încolo – păi, s-ar putea să se cam schimbe lucrurile. Așa credem noi. Poate că ne înșelăm, însă așa interpretăm noi semnele.

– Ce vrea să spună e că, până acum, ai fost pe teritoriul prieten. Am putut fi aproape de tine, te puteam scoate dacă era nevoie. Dar, de acum încolo, totul s-a sfârșit. O să fii de-a lor. Împărtășindu-le viața. Mentalitatea. Morala. Pot trece săptămâni, luni, fără un contact cu noi.

– Nu fără contact, ci fără posibilitate de a ajunge la tine, asta în general așa e, recunoscu Marty, care zâmbea, însă nu lui Joseph. Dar vom fi în jurul tău, te poți bizui pe noi.

– Care-i scopul? întrebă Charlie.

Marty păru încurcat pe moment.

– Care scop, dragă... scopul care justifică aceste mijloace? Nu sunt sigur că te-am înțeles.

Care-i treaba mea? Când o să fiți mulțumiți?

– Charlie, suntem mai mult decât mulțumiți în acest moment, spuse mărinimos Marty, iar ea știu că el trișa.

– Scopul e un om, spuse Joseph şi ea văzu capul lui Marty întorcându-se către el, până ce faţa îi ajunse în afara câmpului ei vizual.

Însă a lui Joseph nu era, iar în privirea sa, întorcând-o spre Marty, era o francheţe sfidătoare, pe care nu i-o văzuse înainte.

– Charlie, scopul e un om, fu în cele din urmă Marty de acord, întorcându-se iarăşi spre ea. Dacă mergi înainte, acestea sunt lucruri pe care o să trebuiască să le ştii.

– Khalil, spuse ea.

– Khalil e, zise Marty. Khalil conduce toată afacerea europeană. El e cel pe care trebuie să punem mâna.

– E primejdios, spuse Joseph. E pe atât de bun pe cât era Michel de slab.

Probabil pentru a-l contrabalansa, Kurtz preluă acelaşi refren.

– Khalil nu se bizuie pe nimeni, nu are o prietenă constantă. Niciodată nu doarme două nopţi la rând în acelaşi pat. S-a rupt de oameni. Şi-a redus necesităţile fundamentale până în punctul în care este aproape complet independent. Un agent deştept, încheie Kurtz cu cel mai indulgent zâmbet către ea.

Însă, când îşi aprinse încă un trabuc, ea îşi putu da seama, după tremurul chibritului, că era deosebit de furios.

De ce nu ezitase ea?

Coborâse asupra ei un calm extraordinar, o luciditate a sentimentului dincolo de tot ce cunoscuse până atunci. Joseph nu se culcase cu ea ca s-o trimită înainte, ci ca s-o reţină. Suferea pentru ea de toate fricile şi ezitările care ar fi trebuit să fie ale ei. Însă ea ştia, de asemenea, că în acest microcosm secret al existenţei pe care i-l creaseră, a se întoarce însemna a se întoarce pentru totdeauna; că o iubire care nu înainta nu se reînnoia niciodată, putea doar să cadă în groapa mediocrităţii căreia i se încredinţaseră celelalte iubiri ale ei de când începuse viaţa ei cu Joseph. Faptul că el voia s-o oprească n-o împiedica – dimpotrivă, îi întărea hotărârea. Erau parteneri. Erau iubiţi. Erau căsătoriţi cu un destin comun, cu un mers comun înainte.

Îl întrebă pe Kurtz cum își va recunoaște prada. Arăta ca Michel? Marty clătină din cap și râse:

– Vai, dragă, niciodată n-a pozat pentru fotografii noștri!

Apoi, în timp ce Joseph se uita în altă parte, spre fereastra mânjită cu funingine, Kurtz se ridică repede și, dintr-o veche servietă neagră ce stătea lângă fotoliul pe care șezuse, pescui ceva ce semăna cu o rezervă de pix cu pastă, turtită la un capăt, și cu o pereche de sârme roșii, subțiri, ca niște mustăți de homar ițindu-se din ea.

– Aste e ceva ce numim detonator, dragă, îi explică în vreme ce degetele-i zdravene ciocăneau rezerva. La capătul de aici se află un ic și, introduse în ic, sunt sârmele pe care le vezi. Are nevoie de puțină sârmă. Restul, ce rămâne, îl împachetează așa.

Scoțând un clește de tăiat sârma, tot din servietă, tăie fiecare șuviță separat, lăsând aproximativ 50 de centimetri nedetașați. Apoi, cu un gest dibaci și antrenat, înfășură sârmele rămase într-o mogâldeață corectă, cu centură. Apoi, i-o dădu s-o țină.

– Păpușica e ceea ce numim semnătura lui. Mai devreme sau mai târziu, toți avem o semnătură. Asta e a lui.

Îl lăsă să i-o ia din mână.

Joseph avea pentru ea o adresă unde să se ducă. Femeia micuță, îmbrăcată în maro o conduse la ușă. Păși în stradă și găsi un taxi care o aștepta. Era devreme în zori și vrăbiile începeau să cânte.

douăzeci

Porni mai devreme decât îi spusese Helga, în parte pentru că, într-un fel, era o alarmistă, în parte pentru că se înfășurase deliberat într-un scepticism grosolan în legătură cu întregul plan. Ce se întâmplă dacă nu funcționează – asta e Anglia, Helg, nu supereficienta Germanie –, ce se întâmplă dacă e ocupat când suni? Însă Helga refuzase să admită aceste argumente: fă exact ce ți se ordonă, lasă restul pe seama mea. Așa că pornise de la Gloucester Road și stătu la etaj, însă, în loc să prindă primul autobuz după 7.30, îl prinse pe cel care sosi la și 20. La stația de metrou Tottenham Court Road, avu noroc, un tren tocmai oprea când ajunse la peronul dinspre sud, cu rezultatul că trebui să șadă ca o tipă singură la bal la Embankment, până când își făcu ultima legătură. Era duminică dimineața și, în afară de câțiva insomniaci și tipi ce mergeau la biserică, era singura persoană trează din toată Londra. City, când ajunse acolo, era complet pustiu și trebui doar să găsească strada pentru a vedea cabina telefonică, la 100 de metri în fața ei, exact cum i-o descrisese Helga, clipind ca un far.. Era goală.

– Întâi, mergi până la capătul străzii, te întorci, și vii înapoi, spusese Helga, așa că făcu conștiincioasă o primă tură și stabili că telefonul nu părea distrus, deși, până atunci, hotărâse că era un loc absurd de bătător la ochi pentru a te aține așteptând telefoane de la teroriști internaționali. Se întoarse și porni înapoi, și, spre marea ei iritare, în timp ce proceda astfel, un bărbat intră înaintea ei în cabină și închise

ușa. Se uită la ceas și văzu că mai erau încă 12 minute, așa că, nu degeaba îngrijorată, se opri câțiva pași mai încolo și așteptă. Purta o pălărie de pescar cu pampon și o scurtă de aviator din piele, cu guler de blană, prea mult pentru o zi înăbușitoare ca aceea. Era cu spatele la ea și vorbea italienește fără oprire. „De asta are nevoie de gulerul de blană, gândi ea. Sângele lui latin nu se împacă deloc cu clima noastră. Charlie purta hainele pe care le purtase de când îl agățase pe băiatul acela, Matthew, la petrecerea lui Al: jeanși vechi și jacheta ei tibetană. Își pieptănase părul, dar nu și-l periase; se simțea extenuată și bântuită și spera că și arată astfel.

Încă șapte minute, și tipul din cabină se lansase într-unul dintre acele pasionate monologuri italienești, care pot la fel de bine să fie despre dragostea neîmpărtășită sau despre cursul acțiunilor la Milano. Deja nervoasă, își lingea buzele și se uita în susul și-n josul străzii, însă nu se zărea nici un suflet – nici o sinistră limuzină neagră sau vreun om în ușă, și nici un Mercedes roșu. Singura mașină la vedere era o furgonetă mică, prăpădită, cu aripile gofrate și ușa din partea șoferului deschisă, stând exact în fața ei. Oricum, începea să se simtă extrem de dezbrăcată. Sosi ora 8, anunțată de o varietate uimitoare de clopote laice și religioase. Helga spusese și cinci. Omul se oprise din vorbit, dar ea putea auzi clinchetul monedelor în buzunar în timp ce scotocea după alte fise. Apoi, auzi un ciocănit în vreme ce încerca să-i atragă atenția. Se întoarse și-l văzu ținând întinsă spre ea o monedă de 50 de pence și arătând atrăgător.

– Nu poți să mă lași înainte? spuse. Mă grăbesc.

Însă engleza nu era limba lui.

„La dracu', gândi. Helga o să trebuiască să tot sune. Exact cum am prevenit-o." Lăsând să alunece cureaua genții de umăr, o deschise și scotoci în portmoneu după monede de cinci și de zece, până adună 50. „Hristoase, uite ce transpirație am pe degete." Își împinse pumnul strâns spre el, cu degetele umede în jos, gata să-i lase marfa în recunoscătoarea sa palmă latină, și văzu că îndreaptă către ea un pistol, dintre cutele hainei de piele, exact către punctul unde stomacul se

întâlnea cu cutia toracică, o bucată de magie tot atât de curată pe cât se aștepta s-o găsească. Nu i se păru o armă mare, „deși armele arată mult mai mari când sunt îndreptate spre tine“, observă ea. Cam de mărimea celei a lui Michel. Dar, după cum însuși Michel i-o spusese, orice armă de mână e un compromis între disimulare, portabilitate și eficiență. Încă ținea telefonul în cealaltă mână și ea presupuse că un om continua să asculte la celălalt capăt al firului, pentru că, deși i se adresa acum ei, își ținea fața aproape de receptor.

– Acum, mergi pe lângă mine spre mașină, Charlie, îi explică într-o engleză curată. Rămâi în partea mea dreaptă, mergi în dreapta mea, puțin înainte, cu mâinile la spate, să le pot vedea. Alăturate la spate, mă asculți? Dacă încerci să dispari sau să faci un semn cuiva, dacă strigi, atunci te împușc în partea stângă – aici – și te omor. Dacă se arată poliția, dacă trage cineva, dacă am suspiciuni, la fel. Te împușc.

Îi arătă același punct pe corpul său, așa că ea înțelese. Mai adăugă la telefon ceva în italiană și închise. Apoi, păși pe trotuar și-i adresă un zâmbet larg, încrezător, exact în momentul când era cel mai aproape de ea. Era o față italiană adevărată, fără o singură linie moale în ea. Și o voce italiană adevărată, bogată și muzicală. Și-o putea imagina răsunând în vechile piețe și sporovăind cu femeile din balcoane.

– Să mergem, spuse.

O mână îi stătea în buzunarul hainei de piele.

– Nu prea repede, bine? Încet și frumos.

Cu o clipă mai devreme, simțise o nevoie disperată să facă pipi, însă, mergând, nevoia o lăsă și căpătă în schimb un junghi în ceafă și un bâzâit în urechea dreaptă, ca un țânțar în întuneric.

– Cum te așezi pe scaunul de lângă șofer, îți muți mâinile pe bord, în fața ta, o sfătui în timp ce mergea îndărătul ei. Fata din spate are și ea o armă și trage foarte repede în oameni. Mult mai repede decât mine.

Charlie deschise ușa din partea opusă șoferului, se așeză și-și puse vârfurile degetelor pe bord, ca o fată cuminte la masă.

– Relaxează-te, Charlie, zise veselă Helga din spatele ei. Coboară-ți umerii, deja arăți ca o babă!

Charlie nu-și mișcă umerii.

– Acum, zâmbește. Ura! Continuă să zâmbești. Toată lumea e fericită azi. Cine nu, trebuie împușcat.

– Începe cu mine, zise Charlie.

Italianul se așeză pe scaunul șoferului și puse radioul pe slujba de duminică.

– Închide-l! ordonă Helga.

Se înțepenise din nou între ușile din spate, cu genunchii sus și ținând arma cu amândouă mâinile, și nu arăta precum cineva care să rateze un bidon de ulei de la 15 pași. Ridicând din umeri, italianul închise radioul și, în liniștea astfel restabilită, i se adresă din nou:

– În regulă, pune-ți acum centura de siguranță, apoi împreunează-ți mâinile și pune-le în poală, spuse. Rezistă, o fac pentru tine.

Luându-i poșeta, o aruncă spre Helga, apoi trase centura de siguranță și o închise, atingându-i neglijent sânii. Avea cam 30 de ani. Frumos ca o vedetă de cinema. Un Garibaldi răsfățat, cu o eșarfă roșie la gât, căutând aerul de erou. Foarte calm, având tot timpul din lume pentru a ucide, pescui o pereche de ochelari mari de soare din buzunar și i-i potrivi la ochi. La început, crezu că a orbit din cauza spaimei, pentru că nu putea vedea nimic prin ei. Apoi, crezu că sunt din aceia care se reglează singuri – se presupune că stau cuminte și aștept să se limpezească. Apoi, își dădu seama că intenționat nu vedea ea nimic.

– Dacă ți-i scoți, o să te împuște cu siguranță în ceafă, o preveni italianul în vreme ce pornea mașina.

– O, da, *cu siguranță*, spuse vesela și draga de Helga.

Porniră, la început hurducându-se puțin pe pietriș, după aceea navigând pe ape mai liniștite. Ea ascultă sperând să audă sunetul altei mașini, însă auzi doar motorul lor zumzăind și huruind pe străzi. Încercă să-și dea seama în ce direcție se îndreptau, dar deja se rătăcise. Fără avertisment, se opriră. Nu avu nici o senzație de încetinire, nici că șoferul avea

de gând să parcheze. Își numărase 300 de bătăi ale pulsului și două opriri anterioare, care presupuse că erau la stop. Memorase mărunțișuri cum ar fi covorul nou de cauciuc de sub picioarele ei și dracul roșu cu trident atârnând de cheile mașinii. Italianul o ajută să iasă din mașină și i se puse un baston în mână – unul alb, presupuse ea. Cu mult ajutor din partea prietenilor ei, parcurse cei șase pași și cele patru trepte de la ușa din față a cuiva. Mecanismul liftului avea înăuntru un ciripit care era o reproducere exactă a fluierului cu apă în care suflase când era în orchestra școlii pregătitoare, pentru a imita cântecul păsărilor din Simfonia Jucăriilor. „Sunt interpreți buni, o prevenise Joseph. Nu există ucenicie. O să mergi de la școala de actorie direct în West End." Ședea pe un soi de șa din piele, fără partea din spate. O făcuseră din nou să-și împreuneze mâinile în poală. Îi păstraseră poșeta și îi auzi deșertând conținutul acestei pe o masă de sticlă, care răsună atunci când mărunțișul și cheile căzură pe ea. Și bufni sub greutatea scrisorilor lui Michel, pe care le strânsese în acea dimineață, la ordinul Helgăi. Era în aer un miros de loțiune de corp, mai dulce decât a lui Michel, și mai adormitoare. Covorul de sub picioarele ei era din nailon gros și de culoare roșietică. Presupuse că perdelele trebuiau să fie grele și închise strâns, pentru că lumina de la marginile ochelarilor ei era un galben electric, nici urmă de lumină naturală. Fuseseră în cameră timp de câteva minute, fără să se spună un cuvânt.

– Am nevoie de tovarășul Mesterbein, spuse Charlie brusc. Am nevoie de protecția deplină a legii.

Helga râse entuziast.

– O, Charlie! Asta e prea de tot. E minunată. Nu crezi?

Aceasta, probabil, către italian, pentru că nu era conștientă de nimeni altcineva în încăpere. Însă întrebarea nu primi nici un răspuns, iar Helga se pare că nici nu aștepta vreunul. Charlie lansă altă sondă:

– Îți vine bine arma, Helg, ascultă la mine. De acum înainte, nu o să mi te mai imaginez niciodată îmbrăcată în altceva.

Și de astă dată, Charlie auzi distinct nota de mândrie nervoasă din râsul Helgăi. I-o arăta cuiva pe Charlie – cuiva pe care-l respecta mult mai mult decât pe băiatul italian. Auzi zgomotul unui pas și văzu, chiar la limita câmpului ei vizual, etalat pe covorul roșietic, bombeul negru și deosebit de lucios al unui pantof bărbătesc foarte scump. Auzi o respirație și sunetul limbii sugând dinții de sus. Piciorul dispăru și ea simți o tulburare a aerului când corpul parfumat și cald trecu foarte aproape de ea. Instinctiv, se înclină să se ferească, însă Helga îi ordonă să stea liniștită. Auzi un chibrit frecându-se de cutie și simți mirosul unui trabuc de Crăciun al tatălui ei. Încă o dată, Helga o preveni să stea liniștită – „exact, altfel o să fii pedepsită, fără nici o ezitare“ Însă amenințările Helgăi erau doar o intruziune în gândurile lui Charlie care încerca, prin toate mijloacele pe care le cunoștea, să-și definească vizitatorul nevăzut. Se imagină ca un soi de liliac, trimițând semnale și ascultând cum se întorceau la ea. Își aminti de jocurile de-a baba-oarba pe care obișnuia să le joace la petrecerile de Halloween ale copiilor. Miroase asta, pipăie asta, ghici cine te sărută pe buzele tale de 13 ani.

Întunericul îi dădea ameţeli. „O să cad. Noroc că stau jos.“ El era la masa de sticlă, inspectându-i conținutul poșetei, le fel cum făcuse Helga în Cornwall. Auzi o frântură de muzică, atunci când el îi manevră micul radio cu ceas, și un plescăit când îl puse deoparte. „Fără trucuri de data asta, spusese Joseph. Îți iei chiar propriul aparat, nici un fel de înlocuitori.“ Îl auzi răsfoind prin jurnal în timp ce pufăia. O să mă întrebe ce înseamnă „afară din joc“, se gândi. Văzut M... întâlnit M... iubesc M... ATENA!!... El n-o întrebă nimic. Auzi un mârâit în vreme ce el se așeza comod pe sofa, auzi fâșâitul turului pantalonilor pe husa țeapănă. Un bărbat bondoc dat cu ulei de corp scump și purtând pantofi făcuți manual, și fumând o havană se așază comod pe o sofa de târfă. Întunericul era hipnotic. Mâinile îi erau încă împreunate în poală, dar erau ale altcuiva. Auzi un elastic plesnind. Scrisorile. O să fim foarte supărați pe tine dacă nu aduci scrisorile. „Cindy, tocmai ți-ai plătit lecțiile de muzică. Dacă ai

fi ştiut numai unde mă duceam când te-am vizitat. Dacă aş fi ştiut."

Întunericul o înnebunea puţin. „Dacă mă închid, m-am aranjat – claustrofobia e lucrul cel mai rău pentru mine." Îşi recită T.S. Eliot, ceva ce învăţase la şcoală când au dat-o afară: despre timpul prezent şi timpul trecut conţinute amândouă în timpul viitor. Despre tot timpul ca fiind etern prezent. Nu o înţelesese atunci şi nu o înţelegea acum. „Slavă Domnului că nu l-am luat pe Whisper", gândi. Whisper era un copoi negru, grosolan, care locuia peste drum de ea, iar proprietarii săi erau în străinătate. Şi-l imagină pe Whisper stând lângă ea acum, şi purtând şi el ochelari negri.

– Dacă ne spui adevărul, nu te omorâm, zise blând o voce bărbătească.

Era Michel! Aproape. Michel e aproape viu din nou! Era accentul lui Michel, frumuseţea cadenţei lui Michel, tonul bogat şi somnoros al lui Michel, produs din fundul gâtului.

– Ne spui tot ce le-ai spus lor, ce-ai făcut deja pentru ei, cât ţi-au plătit, e OK. Înţelegem. Îţi dăm drumul.

– Nu clătina capul, izbucni Helga din spatele ei.

– Nu considerăm faptul că l-ai trădat drept trădare, OK? Erai speriată, te-ai băgat prea tare, aşa că acum mergi cu ei. OK, asta e ceva natural. Noi nu suntem inumani. Te scoatem de aici, te ducem la marginea oraşului, le zici tot ce ţi s-a întâmplat aici. Tot nu ne deranjează. Atâta vreme cât eşti curată.

Oftă, ca şi cum viaţa ar fi devenit o povară pentru el.

– Poate că ţi-ai format o dependenţă faţă de vreun poliţist drăguţ. Ai vrut să-i faci un serviciu. Înţelegem astfel de lucruri. Suntem oameni angajaţi, însă nu psihopaţi. Da?

Helga era iritată.

– Înţelegi ce zice, Charlie? Răspunde sau o să fii pedepsită!

Îşi propusese să nu răspundă.

– Când te-ai dus prima dată la ei? Spune-mi. După Nottingham? York? Nu contează. Te-ai dus la ei. Suntem de acord. Te-ai speriat, ai dat fuga la poliţie. „Nebunul ăsta de băiat arab încearcă să mă recruteze ca teroristă. Salvaţi-mă,

fac orice îmi cereți." Așa s-a întâmplat? Ascultă, când te întorci la ei, tot nu e o problemă. Le spui ce eroină ești. O să-ți dăm ceva informații pe care să le poți duce lor, să te facă să te simți bine. Suntem oameni drăguți. Rezonabili. OK, să trecem la afaceri. Gata cu ocolișurile. Ești o femeie drăguță, dar ți-ai depășit nivelul. Să mergem.

Era împăcată. O oboseală profundă coborâse asupra ei, adusă de izolare și orbire. Era în siguranță, era în pântece, ca s-o ia de la început sau să moară în pace, oricum ar fi hotărât natura. Dormea somnul pruncului sau al omului bătrân. Liniștea ei o fermeca. Era liniștea libertății desăvârșite. Ei o așteptau – putea să le simtă nerăbdarea, însă nu avea de gând să le-o împărtășească. De mai multe ori, merse atât de departe, încât să se gândească la ce-ar putea spune, însă vocea ei era la așa mare depărtare și nu părea să aibă nici un sens să meargă s-o aducă. Helga spunea ceva pe nemțește și, deși Charlie nu pricepea nici un cuvânt, recunoscu la fel de limpede de parcă ar fi fost propria limbă nota de resemnare uimită. Bărbatul cel gras răspunse și sună aproape la fel de perplex, însă nu ostil. Poate că da, poate că nu, părea să spună. Avea impresia că ei doi își refuzau responsabilitatea pentru ea în timp ce și-o pasau înainte și înapoi: o hârâială birocratică. Italianul se alătură, dar Helga îi spuse să-și țină gura. Discuția dintre bărbatul cel gras și Helga se reluă și ea prinse cuvântul „logisch" Helga se comportă logic. Sau Charlie nu. Sau bărbatului celui gras i se spune că el ar trebui.

Apoi, bărbatul cel gras zise:

– Unde ți-ai petrecut noaptea după ce ai sunat-o pe Helga?

– Cu un iubit.

– Și noaptea trecută?

– Cu un iubit.

– Altul?

– Da, dar amândoi erau polițiști.

Gândi că, dacă n-ar fi avut ochelarii, Helga ar fi pocnit-o. Se repezi la ea și vocea îi era răgușită de furie în vreme ce-i lansă o salvă de ordine – să nu fie impertinentă, să nu mintă, să răspundă imediat și fără sarcasm. Întrebările începură din

nou, iar ea răspunse în silă, lăsându-i să scoată cu cleştele răspunsurile, propoziţie cu propoziţie, pentru că, până la urmă, fir-ar să fie, nu era treaba lor. Ce număr de cameră la Nottingham? Ce hotel la Salonic? Au înotat? La ce oră au ajuns, au mâncat; ce băuturi au comandat în cameră? Însă, treptat, pe măsură ce asculta, mai întâi pe sine, apoi pe ei, ştiu că, măcar pe moment, câştigase – chiar dacă au făcut-o să poarte ochelari de soare când a plecat şi să-i păstreze până ce au condus-o la o distanţă corespunzătoare de casă.

douăzeci şi unu

Ploua când au aterizat la Beirut, iar ea știu că era o ploaie caldă, pentru că dogoarea ei ajunse în cabină în timp ce încă se mai învârteau în aer, făcând din nou s-o mănânce pielea capului de la vopseaua pe care Helga o convinsese să și-o dea în păr. Zburau deasupra norului ca o stâncă incandescentă de sub luminile avionului. Norul se terminase și acum erau la joasă înălțime deasupra mării, zburând razant către distrugere, spre munții din apropiere. Avea un coșmar recurent care se derula tot așa, cu deosebirea că avionul cobora pe o stradă aglomerată, cu zgârie-nori de ambele părți. Nimic nu-l putea opri, pentru că pilotul făcea dragoste cu ea. Nimic nu-l putea opri acum. Făcură o aterizare perfectă, ușile se deschiseră, ea mirosi pentru întâia oară aerul Orientului Apropiat, întâmpinând-o ca pe cineva care vine acasă. Era ora 7 seara, însă putea să fie și 3 dimineața, pentru că își dădu seama de îndată că asta era o lume care nu mergea la culcare. Rumoarea din sala de primire îi amintea de ziua cursei de la Derby înainte de start; erau destui oameni înarmați, în uniforme diferite, ca să-și înceapă propriul război. Strângându-și geanta de umăr la piept, își croi drum către coada de la imigrări și descoperi, spre surprinderea ei, că zâmbea. Pașaportul ei est-german, aparența ei falsă, care acum cinci ore, pe aeroportul din Londra, reprezentaseră pentru ea probleme de viață și de moarte, erau banale în această atmosferă de grabă neliniștită, primejdioasă.

– Te așezi la coada din stânga și, când arăți pașaportul, ceri să vorbești cu domnul Mercedes, o instruise Helga în vreme ce ședeau în Citroën, în parcarea de la Heathrow.

– Ce se întâmplă dacă mă ia pe nemțește?

Întrebarea era dedesubtul ei.

– Dacă te rătăcești, iei un taxi până la hotelul Commodore, iei loc în hol și aștepți. E un ordin. Mercedes, ca mașina.

– Și după aceea?

– Charlie, cred că, de fapt, ești un pic cam încăpățânată și un pic cam proastă. Te rog să încetezi imediat.

– Sau mă împuști, sugeră Charlie.

– *Miss* Palme! Pașaportul. Pașaportul, vă rog!

Palme era numele ei german. Pronunțat „Pal-mer“, spusese Helga. Fusese rostit de un arab mic, fericit, cu barba de o zi, cu păr cârlionțat și haine imaculate, uzate.

– Vă rog, repetă și o trase de mânecă.

Haina îi era descheiată și avea un pistol automat mare, argintiu îndesat în curea. Erau 20 de oameni între ea și funcționarul de la imigrări și Helga nu-i spusese că o să fie așa.

– Sunt domnul Danny. Vă rog, *miss* Palme. Poftiți.

Îi dădu pașaportul, iar omul se scufundă cu el în mulțime, ținându-și brațele larg deschise pentru ca să-l poată urma. Atât în ceea ce o privea pe Helga. Atât în ceea ce îl privea pe Mercedes. Danny dispăruse, însă peste o clipă reapăru, foarte mândru, ținând strâns într-o mână o carte albă de debarcare și în cealaltă un tip masiv, arătând a oficial, cu o haină neagră de piele.

– Prieteni, explică Danny cu un mare zâmbet patriotic. Toată lumea prietenă cu Palestina.

Cumva, ea se îndoia, dar, în fața entuziasmului său, fu prea politicoasă ca să spună nu. Tipul cel masiv se uită grav la ea, apoi îi studie pașaportul, pe care i-l înmână lui Danny. La urmă, studie cartea de debarcare, pe care și-o puse în buzunarul de sus.

– *Willkommen,* spuse înclinând rapid capul, însă era o invitație la grabă.

Erau la ușă, când izbucni lupta. Începuse de la ceva neînsemnat, cum ar fi că un oficial în uniformă se pare că-i spusese ceva unui călător cu înfățișare prosperă. Dintr-odată, amândoi țipau și-și treceau mâinile foarte aproape unul de fața celuilalt. În câteva secunde, fiecare avea susținători și, în timp ce Danny o călăuzea spre parcare, un grup de soldați cu berete verzi se poticneau înspre locul întâmplării, luându-și din mers armele automate de pe umăr.

– Sirieni, explică Danny și-i zâmbi filosofic, de parcă fiecare țară și-ar fi avut sirienii ei.

Mașina era un vechi Peugeot albastru, plin de fum stătut de țigară, și era parcată lângă o prăvălie de cafea. Danny deschise ușa din spate și mătură cu mâna praful de pe banchetă. Când se urcă, un băiat se strecură lângă ea din cealaltă parte. În timp ce Danny pornea motorul, își făcu apariția încă un băiat și se așeză pe scaunul de lângă șofer. Era prea întuneric ca să le vadă trăsăturile, însă le putea vedea limpede armele automate. Erau atât de tineri, încât, pentru moment, îi veni greu să creadă că armele lor erau adevărate. Băiatul de lângă ea îi oferi o țigară și se întristă când Charlie refuză.

– Vorbești spaniola? întrebă cu cea mai mare curtenie, ca o alternativă.

Charlie nu vorbea spaniola.

– Atunci, o să-mi scuzi engleza. Dacă vorbeam spaniola, o vorbeam perfect.

– Dar engleza ta e minunată.

– Nu-i adevărat, răspunse cu reproș, ca și cum ar fi identificat deja o perfidie occidentală, și căzu într-o tăcere tulburată.

Câteva împușcături răsunară în spatele lor, însă nimeni nu le dădu atenție. Se apropiau de un zid de saci de nisip. Danny opri mașina. O santinelă în uniformă se uită la ei, apoi le făcu semn cu arma automată să treacă.

– Și ăsta era sirian? întrebă ea.

– Libanez, spuse Danny și oftă.

Însă ea putu să-i simtă emoția. O simțea în toți – o ascuțire, o iuțeală a ochiului și a minții. Strada era parte câmp

de luptă, parte şantier; felinarele pe lângă care treceau, acelea care funcţionau, o dezvăluiau în petice grăbite. Cioturi de copaci carbonizaţi aminteau de un bulevard graţios, dar bougainvillaea începuse să acopere ruinele. Maşini arse, presărate cu găuri de glonţ, zăceau pe trotuare. Trecură pe lângă cocioabe luminate, cu magazine dichisite înăuntru, şi pe lângă siluete înalte de clădiri bombardate, sparte în formă de creste de munţi. Trecură pe lângă o casă atât de găurită de obuze că arăta a răzătoare gigantică în echilibru pe cerul pal. Un pic de lună, alunecând de la o gaură la alta, ţinea pasul cu ei. Din când în când, o clădire nouă-nouţă îşi făcea apariţia, pe jumătate construită, pe jumătate luminată, pe jumătate locuită, pariul din grinzi roşii şi sticlă neagră al unui speculant.

– La Praga, am fost doi ani. La Havana, în Cuba, trei. Ai fost în Cuba?

Băiatului de lângă ea părea să-i fi trecut dezamăgirea.

– N-am fost în Cuba, mărturisi ea.

– Acum, sunt interpret oficial, spaniolă arabă.

– Fantastic, spuse Charlie. Felicitări.

– Să traduc pentru dumneavoastră, *miss* Palme?

– Oricând, zise Charlie, şi se râse mult.

Femeia occidentală fusese, până la urmă, repusă în drepturi.

Danny încetinise maşina până la ritmul de plimbare şi coborâse fereastra. Drept în faţa lor, în mijlocul drumului ardea un vas cu cărbuni, iar în jurul său stătea un grup de bărbaţi şi băieţi în *kaffiyeh* albe şi piese de uniformă kaki. Mai mulţi câini cafenii îşi făcuseră propria tabără lângă ei. Îşi aminti de Michel în satul său natal, ascultând poveştile călătorilor şi se gândi că acum îşi făcuseră un sat în mijlocul străzii. În timp ce Danny îşi proiecta luminile, un bătrân frumos se ridică, se frecă pe spate, se apropie cu paşi târşâiţi, cu automatul în mână, şi-şi aplecă faţa brăzdată la geamul lui Danny, până ce putură să se îmbrăţişeze. Conversaţia lor curgea bătrâneşte încoace şi încolo. Ignorată, Charlie asculta fiecare cuvânt, imaginându-şi că ar putea cumva înţelege. Însă, uitându-se dincolo de el, avu o viziune mai puţin liniştitoare: stând într-un semicerc nemişcat, patru dintre ascultătorii bătrânului

își țineau automatele îndreptate asupra mașinii și nici unul dintre ei nu avea peste 15 ani.

– Ai noștri, spuse vecinul lui Charlie cu respect, în vreme ce-și continuau drumul. Comandouri palestiniene. Partea noastră de oraș.

„Și a lui Michel", gândi ea cu mândrie.

„O să-i găsești un popor ușor de iubit", îi zisese Joseph.

Charlie petrecu patru zile și patru nopți cu băieții și-i iubi pe fiecare în parte și pe toți împreună. Ei fură prima dintre mai multele ei familii. O mutau constant, ca pe o comoară, întotdeauna pe întuneric, întotdeauna cu cea mai mare curtoazie. Sosise așa de brusc, îi explicară, cu un regret fermecător, căpitanul nostru a trebuit să facă anumite pregătiri. Îi spuneau „*miss* Palme" și poate chiar credeau că e numele ei adevărat. Îi întorceau dragostea pe care o avea pentru ei, dar nu o întrebau nimic personal și nimic impertinent; păstrau, în toate sensurile, o reticență timidă și disciplinată, care o făcu curioasă asupra naturii autorității care-i guverna. Primul ei dormitor fu în partea de sus a unei vechi case sfâșiate de obuze, fără nici un fel de ființă vie în ea, cu excepția papagalului proprietarului absent, care avea o tuse tabagică pe care o producea de fiecare dată când cineva aprindea o țigară. Celălalt truc al său era să cârâie ca un telefon, ceea ce făcea în orele moarte, făcând-o să se furișeze la ușă și să aștepte să răspundă cineva. Băieții dormeau afară, pe palier, câte unul deodată, în timp ce ceilalți doi fumau, beau ceai dulce din păhăruțe și păstrau un murmur de foc de tabără deasupra jocurilor lor de cărți.

Nopțile erau eterne, însă două clipe nu erau la fel. Sunetele însele erau în război unele cu altele, întâi aținându-se la o distanță sigură, apoi înaintând, apoi grupându-se, apoi căzând unele asupra altora într-o hărțuială de zgomote în conflict – o izbucnire de muzică, țipătul cauciucurilor de mașină și al sirenelor – urmate de tăcerea profundă de pădure. În această orchestră, focul de armă era un instrument minor: o bătaie de tobă ici, un răpăit colo, uneori șuieratul încet al

unui obuz. Odată, auzi clinchete de râs, însă vocile omenești erau puține. Și altă dată, într-o dimineață, după o bătaie imperioasă la ușă, Danny și cei doi băieți merseră în vârful degetelor la fereastra ei. Mergând în spatele lor, văzu o mașină parcată la 100 de metri în josul străzii. Fumul se revărsa din ea – se ridica și se răsucea pe o parte, ca o persoană întorcându-se în somn. O rafală de aer cald o împinse înapoi în cameră. Ceva căzu de pe un raft. Auzi o bufnitură în interiorul capului.

– Pace, spuse Mahmoud, cel mai frumos dintre ei, făcând cu ochiul, și se retraseră cu toții, cu ochii strălucitori și încrezători.

Doar zorile erau previzibile, când muezinii se tânguiau din difuzoare scârțâitoare, chemându-i pe credincioși la rugăciune.

Însă Charlie acceptă orice și se dădu în întregime în schimb. În nebunia din jurul ei, în armistițiul necerut pentru meditație, își găsise în cele din urmă un leagăn pentru propria iraționalitate. Și, cum nici un paradox nu era prea mare ca să nu fie posibil într-un astfel de haos, îi găsi și lui Joseph un loc în el. Dragostea ei pentru el, în această lume de devoțiuni neexplicate, era în tot ce auzea și privea. Și când băieții, la ceai și țigări, o desfătau cu povești curajoase despre suferințele familiilor lor în mâinile sioniștilor – exact cum făcuse Michel, și cu același iz romantic –, încă o dată, dragostea ei față de Joseph, amintirea ei despre vocea lui moale și zâmbetul rar îi deschideau inima către tragedia lor.

Al doilea dormitor al ei se afla sus, într-un bloc strălucitor. De la fereastră, se putea uita la fațada neagră a unei noi bănci internaționale și, în depărtare, la marea nemișcată. Plaja goală, cu căsuțele ei părăsite, arăta ca o stațiune de vacanță permanent în afara sezonului. Un singur ins pe plajă avea excentricitatea unui tip ce face baie de Crăciun la Serpentine. Însă cel mai straniu lucru din acel loc erau perdelele. Când băieții le traseră pentru noapte, ea nu remarcă nimic ciudat. Însă, când veniră zorile, văzu o linie de găuri de glonț alergând sub forma unui șarpe unduind de-a curmezișul ferestrei.

Asta a fost în ziua când le-a făcut băieților omletă la micul dejun și i-a învățat să joace gin rummy pe chibrituri.

În cea de-a treia noapte, dormi deasupra unui soi de cartier general militar. La ferestre erau gratii și găuri de obuz în casa scărilor. Postere arătau copii fluturând arme automate sau buchete de flori. Gărzi cu ochi întunecați leneveau pe fiecare palier și întreaga clădire avea un aer gălăgios, de Legiune Străină.

– Căpitanul nostru o să te vadă în curând, o asigura tandru, din timp în timp, Danny. Se pregătește. E un om mare.

Începu să învețe zâmbetul arab care explica întârzierea. Ca s-o consoleze pentru așteptare, Danny îi spuse povestea tatălui său. După 20 de ani prin tabere, se părea că bătrânul ajunsese să se țicnească de disperare. Așa că, într-o dimineață, înainte de răsăritul soarelui, își împachetă puținele lucruri într-o boccea, împreună cu documentele pentru pământul său, și, fără să-i spună familiei, o porni de-a curmezișul liniilor sioniste, cu scopul de a-și reclama personal ferma. Grăbindu-se după el, Danny și frații săi ajunseră la vreme ca să-i vadă silueta încovoiată intrând tot mai adânc în vale, până ce o mină terestră îl făcu bucăți. Danny relată toate acestea cu o exactitate uimită, în timp ce ceilalți doi îi supravegheau engleza, întrerupându-l ca să reformuleze o propoziție când sintaxa sau cadența nu le plăcea, dând bătrânește din cap pentru a aproba o frază. Când termină, îi puseră un număr de întrebări grave despre castitatea femeilor occidentale, despre care auziseră lucruri rușinoase, dar nu pe de-a-ntregul neinteresante.

Așa că îi iubi din ce în ce mai mult, o minune ce ținu patru zile. Le iubea timiditatea, virginitatea, disciplina și autoritatea asupra ei. Îi iubea ca pe niște tipi care o capturaseră și îi erau prieteni. Însă, cu toată dragostea ei, nu-i dădură pașaportul înapoi și, dacă se apropia prea tare de armele lor automate, se trăgeau înapoi, cu priviri primejdioase și inflexibile.

– Vino, te rog, zise Danny bătându-i ușor în ușă, ca s-o trezească. Căpitanul nostru e pregătit.

Era 3 dimineața și încă întuneric.

Își aminti după aceea de 20 de mașini, dar se putea să fi fost doar cinci, pentru că totul se petrecu foarte repede, un zigzag de călătorii din ce în ce mai alarmante traversând orașul în limuzine de culoarea nisipului, cu antene în față și în spate și cu gărzi de corp care nu vorbeau. Prima mașină aștepta în fața clădirii, însă în partea dinspre curte, unde nu mai fusese. Până nu ieșiseră din curte și merseră pe stradă, nu-și dădu seama că-i lăsase pe băieți. În capătul străzii, șoferul păru să vadă ceva ce nu-i plăcea, pentru că azvârli mașina într-o întoarcere scrâșnită la 180 de grade, care aproape că o răsturnă și, în timp ce mergeau înapoi, auzi un răpăit și un strigăt de aproape și simți o mână grea împingându-i capul în jos, așa că presupuse că focul de armă le era destinat.

Trecură pe roșu printr-o intersecție și ratară la milimetru un camion; urcară pe trotuarul din dreapta, apoi făcură un arc mare spre stânga, într-o parcare în pantă, dând deasupra unei piscine părăsite. Văzu din nou semiluna lui Joseph atârnând deasupra mării și, pentru o clipă, își imagină că era pe drumul spre Delphi. Traseră lângă un Fiat mare și aproape că intrară în el; era din nou departe, proprietatea a două noi gărzi de corp, îndreptându-se pe o șosea cu gropi, cu clădiri ciuruite de ambele părți și o pereche de lumini urmându-i îndeaproape. Munții dinaintea ei erau negri, însă cei din stânga erau cenușii, pentru că o lumină din vale le ilumina pantele, iar dincolo de vale se întindea din nou marea. Acul vitezometrului arăta 225, însă dintr-odată nu mai arătă nimic, pentru că șoferul stinse luminile, iar mașina care-i urma făcu la fel.

Spre dreapta lor se întindea un șir de palmieri, spre stânga, linia care despărțea cele două benzi, un trotuar, lat de 2 metri, uneori pietriș, alteori vegetație. Cu o bufnitură zdravănă, urcară și cu alta aterizară pe banda opusă. Mașinile îi claxonau și Charlie strigă: „Isuse!“ însă șoferul nu era receptiv la blesteme. Băgând faza mare, se îndreptă direct spre circulația din față, înainte de a smuci mașina din nou spre stânga, sub un podeț, și brusc opri pe un drum noroios pustiu,

și schimbă a treia mașină, de astă dată un Land Rover fără ferestre. Ploua. Nu observase până atunci, însă când o zoriră în partea din spate a Land Roverului, o aversă o udă până la piele și văzu o explozie a unui fulger alb lovindu-se de munți. Sau poate că era un obuz.

Urcau abrupt, un drum șerpuitor. Prin luneta Land Roverului, se vedea valea îndepărtându-se în jos; prin parbriz, printre capetele gărzilor de corp și al șoferului, putea urmări ploaia sărind de pe asfalt ca niște cârduri de peștișori dansatori. Era o mașină în fața lor și, din felul cum o urmau, Charlie știu că era a lor; era o mașină în spatele lor, iar din faptul că nu-și făceau probleme din pricina ei, și aceasta era a lor. Schimbară mașina din nou și, poate, încă o dată. Se apropiară de ceea ce părea o școală părăsită, însă, de astă dată, șoferul opri motorul în timp ce el și gărzile de corp rămaseră cu automatele la ferestre, așteptând să vadă cine mai urcă dealul. Erau filtre unde opriră și altele unde trecură cu nu mai mult decât o lentă ridicare a mâinii către santinelele pasive. A fost un filtru unde garda de corp din față a coborât geamul și a tras o rafală în întuneric, singura reacție fiind un behăit panicat al oilor. Și a mai fost un ultim salt înspăimântător în întuneric, între două rânduri de faruri ațintite din plin asupra lor, dar ea era dincolo de spaimă – era zguduită și amețită de lovituri și o durea undeva de tot.

Mașina opri. Se afla în curtea din față a unei vechi vile, cu băieți stând de gardă cu arme automate, pozând în siluete pe acoperiș, ca eroii dintr-un film rusesc. Aerul era rece și curat și plin de toate mirosurile grecești pe care ploaia le lăsase în urmă – chiparoși și miere, și toate florile de câmp din lume. Cerul era plin de furtuni și nori fumegând; valea se întindea dedesubtul lor în pătrate de lumină scăzândă. O conduseră printr-o verandă în hol, iar acolo, la lumina celei mai slabe dintre lămpile din tavan, îl văzu pentru întâia oară pe „căpitanul nostru“: o formă măslinie, asimetrică, având o claie de păr negru, drept, ca de elev și un baston din frasin cu aspect englezesc pentru a-i susține picioarele infirme, și un zâmbet ironic de bun venit luminându-i fața ciupită. Ca să dea mâna

cu ea, își atârnă bastonul de brațul stâng, lăsându-l să se legene, așa că ea avu senzația că îl ține vreme de o secundă, până ce se redresă.

– *Miss* Charlie, sunt căpitanul Tayeh și te salut în numele revoluției.

Vocea lui era vioaie și precisă. Era, ca și a lui Joseph, frumoasă.

„Teama va fi o chestiune de selecție, o prevenise Joseph. Din nefericire, nimeni nu poate fi speriat tot timpul. Însă cu căpitanul Tayeh, cum își spune, trebuie să-ți dai toată silința, întrucât căpitanul Tayeh e un om extrem de inteligent."

– Iartă-mă, zise Tayeh cu o nesinceritate voioasă.

Casa nu era a lui, pentru că nu găsi nimic din ce voia. Chiar și pentru o scrumieră trebui să șontâcăie peste tot în penumbră, întrebând cu umor obiectele dacă erau prea valoroase pentru a fi folosite. Totuși, casa aparținea unor persoane pe care le plăcea, pentru că ea observă un aer prietenesc în felul în care zicea: „E tipic pentru ei – da, exact aici și-ar ține băutura" Lumina era slabă, dar, pe măsură ce ochii i se obișnuiră cu ea, hotărî că era casa unui profesor sau a unui politician ori avocat. Pereții erau căptușiți cu cărți adevărate, care fuseseră citite și subliniate, și îndesate nu foarte ordonat la loc; un tablou ce atârna deasupra căminului putea fi Ierusalimul. Tot restul era o dezordine masculină de diferite gusturi: scaune de piele și perne din petice, și un ghiveci năucitor de covoare orientale. Și piese de argintărie arăbească, foarte albă și împodobită, strălucind ca un sipet cu comori scos din tainițe întunecate. Și un cabinet separat, cu două trepte mai jos, într-un alcov, cu un birou în stil englezesc și cu o vedere panoramică asupra văii din care ea tocmai urcase și a coastei mării la lumina lunii.

Ea ședea unde îi spusese el să șadă, pe sofaua de piele, însă Tayeh continua să bocăne intenționat prin cameră cu bastonul său, făcând totul de unul singur, în timp ce-i arunca priviri din diferite unghiuri, măsurând-o; acum ochelarii, acum un zâmbet, acum, cu alt zâmbet, vodcă și, în cele din

urmă, whisky, aparent marca sa favorită, pentru că studie aprobator eticheta. Câte un băiat ședea în fiecare capăt al camerei, cu o armă automată pe genunchi. Un teanc de scrisori era împrăștiat pe masă și ea știu, fără să se uite, că erau propriile scrisori către Michel.

„Nu confunda aparenta confuzie cu incompetența, o prevenise Joseph. Te rog, fără gânduri rasiste despre inferioritatea arabă."

Luminile se stinseră complet, însă se întâmpla adesea așa. El stătea dominând-o, proiectat pe o fereastră uriașă, o umbră vigilentă zâmbind sprijinită într-un baston.

– Știi cum e pentru noi să mergem acasă? întrebă încă privind-o, dar bastonul îi era îndreptat spre marea imagine din fereastră. Poți să-ți imaginezi cum e să fii în propria țară, sub propriile stele, pe propriul tău pământ cu o armă în mână, căutându-l pe asupritor? Întreabă-i pe băieți.

Vocea sa, ca și alte voci pe care le cunoștea, era și mai frumoasă pe întuneric.

– Te-au plăcut, spuse el. Tu i-ai plăcut?

– Da.

– Pe care dintre ei, mai mult?

– Pe toți la fel, zise ea, iar el râse din nou.

– Ei spun că erai foarte îndrăgostită de palestinianul tău mort. E adevărat?

– Da.

Bastonul său încă era îndreptat spre fereastră.

– Pe timpuri, dacă aveai curajul, te-am fi luat cu noi. Dincolo de graniță. Atac. Răzbunare. Întoarcere acasă. Sărbătorire. Am fi mers împreună. Helga zice că vrei să lupți. Vrei să lupți?

– Da.

– Cu oricine sau doar cu sioniștii?

Nu așteptă un răspuns. Bău.

– Unele dintre scursorile pe care le primim vor să arunce toată lumea în aer? Și tu ești așa?

Nu.

– Sunt nişte scursori, oamenii ăştia. Helga, domnul Mesterbein – scursori necesare. Da?

– N-am avut timp să descopăr, zise ea.

– Eşti şi tu o scursoare?

– Nu.

Luminile se aprinseră.

– Nu, fu el de acord continuând s-o examineze. Nu, nu cred că eşti. Poate, te schimbi. Ai omorât vreodată pe cineva?

– Nu.

– Eşti norocoasă. Aveţi poliţie. Propriul pământ. Parlament. Drepturi. Paşapoarte. Unde locuieşti?

– La Londra.

– În care parte?

Avu sentimentul că rănile sale îl făcuseră nerăbdător în privinţa răspunsurilor ei, că ele îi duceau mintea dincolo de ele tot timpul, către alte întrebări. Îşi găsise un scaun înalt şi-l târa neglijent către ea, însă nici unul din băieţi nu se ridică pentru a-l ajuta, iar ea ghici că nu îndrăzneau. Când ajunse cu scaunul unde voia, rămase o clipă lângă el, apoi se aşeză şi, cu un mârâit, îşi aruncă un picior peste celălalt. Şi, după ce făcu toate acestea, scoase o ţigară scuturată din buzunarul tunicii şi şi-o aprinse.

– Eşti prima noastră englezoaică, ştii asta? Olandezi, italieni, francezi, germani. Suedezi. Doi americani. Irlandezi. Toţi vin să lupte pentru noi. Nu englezi. Nu până acum. Englezii vin prea târziu, ca de obicei.

Un val de recunoaştere trecu peste ea. Ca şi Joseph, vorbea de dureri pe care ea nu le trăise, dintr-un punct de vedere pe care trebuia să-l înveţe. Nu era bătrân, însă poseda o înţelepciune prea vremelnic dobândită. Poate că din această cauză o adusese aici. Căpitanul Tayeh este un om extrem de inteligent.

– Dacă vrei să schimbi lumea, las-o baltă, remarcă el. Englezii au făcut-o deja. Stai acasă. Joacă-ţi micile roluri. Îmbunătăţeşte-ţi mintea în gol. E mai sigur.

– Nu, acum nu-i, spuse ea.

– O, te poţi întoarce.

Bău puțin whisky.

– Mărturisești. Te îndrepți. Un an la pușcărie. Toată lumea ar trebui să petreacă un an la pușcărie. De ce să te sinucizi luptând pentru noi?

– Pentru el, zise ea.

Cu țigara sa, Tayeh îi mătură romantismul.

– Spune-mi ce-i pentru el? E mort. Într-un an sau doi, toți o să fim morți. Ce-i pentru el?

– Totul. El m-a învățat.

– Ți-a zis el ce facem noi... punem bombe?... împușcăm?... ucidem?… Nu contează.

Pentru o vreme, singurul lucru de care-i păsă fu țigara. O urmări cum arde, inspiră fumul și o privi lucind, apoi o strivi și-și aprinse alta. Ea bănui că, de fapt, nici nu-i plăcea să fumeze.

– *Ce* te-a învățat? obiectă el. O femeie ca tine? El era un băiețaș. Nu putea să învețe pe nimeni. Nu era nimic.

– Era totul, repetă ea cu stângăcie și, încă o dată, îl simți pierzându-și interesul, de parcă era cineva plictisit de o conversație naivă. Apoi, își dădu seama că auzise ceva înaintea tuturor celorlalți. Dădu un ordin rapid. Unul din băieți sări la ușă. „Alergăm repede pentru niște invalizi“, gândi ea. Auzi voci moi de afară.

– Te-a învățat să urăști? sugeră Tayeh de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

– Spunea că ura e pentru sioniști. Spunea că, pentru a lupta, trebuie să iubim. Spunea că antisemitismul a fost o invenție creștină.

Se întrerupse auzind ceea ce Tayeh auzise cu atâta vreme înainte: o mașină urcând dealul. „Aude ca orbii, gândi. E din cauza trupului său.“

– Îți place America? întrebă el.

– Nu.

– Ai fost vreodată?

– Nu.

Cum poți să zici că nu-ți place dacă n-ai fost? întrebă.

Însă, încă o dată, întrebarea era retorică, o remarcă pe care şi-o adresa lui însuşi într-un dialog pe care-l desfăşura în jurul ei. Maşina trase în curtea din faţă. Auzi paşi şi voci stăpânite, şi văzu razele farurilor ei traversând încăperea înainte de a se stinge.

– Rămâi unde eşti! ordonă el.

Îşi făcură apariţia alţi doi băieţi, unul ducând o pungă de plastic, celălalt, o armă automată. Stătură liniştiţi, aşteptând respectuoşi ca Tayeh să li se adreseze. Scrisorile stăteau între ei pe masă şi, când ea îşi aminti cât de importante fuseseră, dezordinea lor îi păru maiestuoasă.

– Nu eşti urmărită şi o să mergi spre sud, îi spuse Tayeh. Termină-ţi vodca şi mergi cu băieţii. Poate că te cred, poate că nu. Poate că n-o să conteze prea mult. Au haine pentru tine.

Nu era o maşină, ci o ambulanţă albă, mohorâtă, cu semiluni verzi pictate lateral şi o mulţime de praf roşu pe capotă, şi un băiat cu aspect dezordonat, cu ochelari întunecaţi, la volan. Alţi doi băieţi se ghemuiră pe paturile de campanie rupte din spate, cu automatele înghesuite inconfortabil în spaţiul îngust, dar Charlie se aşeză cutezătoare lângă şofer, purtând o tunică şi un batic de spital, de culoare cenuşie. Nu mai era noapte, ci nişte zori veseli, cu un soare greu la stânga lor, continuând să se ascundă în vreme ce şerpuiau cu atenţie în josul dealului. Încercă puţină conversaţie pe englezeşte cu şoferul, însă acesta se supără. Le adresă un „Salut!“ vesel băieţilor din spate, însă unul era morocănos, iar celălalt, feroce, aşa că se gândi: „Fă-ţi dracului revoluţia“, şi studie priveliştea. Spre sud, zisese el. Cât timp? Pentru ce? Însă exista o etică legată de nepunerea de întrebări şi atât mândria, cât şi instinctul ei de supravieţuire îi cereau să i se conformeze.

Primul punct de control apăru când intrară în oraş; mai trecură de încă patru până ieşiră din el pe drumul de coastă spre sud, iar la al patrulea, un băiat mort era încărcat de către doi bărbaţi într-un taxi, în timp ce femeile ţipau şi loveau acoperişul. Era culcat pe o parte, cu o mână goală arătând în

jos, încă strângând ceva. „După prima moarte nu mai e alta“[1], își recită Charlie gândindu-se la Michel cel ucis. Marea albastră se deschidea la dreapta lor, și încă o dată peisajul deveni ridicol. Era ca și cum războiul civil ar fi izbucnit pe litoralul englezesc. Resturi de mașini și vile împroșcate de gloanțe se înșirau de-a lungul drumului; pe un teren de joacă, doi copii își pasau unul altuia o minge peste o groapă de obuz. Micile pontoane pentru iahturi zăceau zdrobite și pe jumătate scufundate, chiar și camioanele cu fructe îndreptându-se spre nord, care aproape îi azvârliră de pe drum, aveau o disperare de fugari.

Opriră din nou pentru o verificare. Sirieni. Însă surorile nemțoaice în ambulanțe palestiniene nu interesau pe nimeni. Auzi motorul unei motociclete și o privi fără curiozitate. O Honda prăfuită, cu gențile de bagaje tixite cu banane verzi. O găină vie atârnând de picioare de ghidon. Și, în șa, Dimitri ascultându-și serios motorul. Purta o jumătate de uniformă de soldat palestinian și un *kaffyieh* roșu în jurul gâtului. Îndesat sub epoletul kaki al cămășii, ca un cadou de la o fată, un lăstar îndrăzneț de iarbă albă, însemnând „Suntem cu tine“, iar iarba albă era semnul după care se tot uitase în aceste ultime patru zile.

„De acum înainte, doar calul cunoaște drumul, îi spusese Joseph; treaba ta e să rămâi în șa.“

Din nou, formau o familie și așteptau.

De astă dată, casa lor era o căsuță lângă Sidon, cu o verandă de beton care fusese despicată în două de un obuz de pe o navă israeliană de război, lăsând vergele ruginite de fier să se ițească precum antenele unei uriașe insecte. Grădina din spate era o livadă de mandarini, unde o gâscă bătrână ciugulea toate fructele căzute; partea din față era o grămadă de noroi și fier vechi care fusese un amplasament celebru în

[1] Versul final al poemului *A Refusal to Mourn the Death, by Fire, of a Child in London* de Dylan Thomas (n.tr.)

timpul ultimei invazii sau cu cinci invazii în urmă. În padocul învecinat, un blindat distrus era împărțit între o familie de găini galbene și un spaniel refugiat, cu patru cățel dolofani. Dincolo de blindat se întindea albastra mare creștină a Sidonului, cu fortăreața cruciaților semeață la țărm, ca un perfect castel de nisip. Din aparent inepuizabilul stoc de băieți ai lui Tayeh, Charlie se pomeni cu încă doi: Kareem și Yasir. Kareem era durduliu și comic, și făcea un spectacol întreg din a-și privi automatul ca pe o greutate moartă, pufăind și strâmbându-se ori de câte ori trebuia să-l pună pe umăr. Însă când ea îi zâmbi în semn de simpatie, el rămase perplex și se grăbi să-l ajungă pe Yasir. Ambiția sa era să devină inginer. Avea 19 ani și lupta de șase. Vorbea englezește șoptit, și folosea „obișnuia să" cu aproape fiecare verb.

– Când Palestina o să obișnuiască să fie liberă, eu studiez la Ierusalim, spuse Kareem. Între timp – dădu din mâna și oftă la groaznica posibilitate –, poate Leningrad, poate Detroit.

Da, Kareem recunoștea politicos, el obișnuia să aibă un frate și o soră, dar sora lui a murit în timpul unui atac aerian sionist asupra taberei din Nabatiyeh. Fratele său a fost mutat în tabăra de la Rashidiyeh și a murit într-un bombardament naval, trei zile mai târziu. Descria aceste pierderi cu modestie, ca și cum ar fi avut un loc neînsemnat în tragedia generală.

– Palestina obișnuiește să este ca o pisică mică, îi zise misterios lui Charlie într-o dimineață, în vreme ce ea stătea răbdătoare la fereastra dormitorului ei, într-o cămașă de noapte albă, vaporoasă, în timp ce el își ținea automatul pregătit. Trebuie s-o mângâi mult sau obișnuiește să devină sălbatică.

Văzuse pe stradă un om cu aspect urât, explică, și venise sus să vadă dacă să-l omoare.

Însă Yasir, cu fruntea lui joasă de boxer și cu privirea aspră, sălbatică, nu putea să-i vorbească deloc. Purta o cămașă roșie, în carouri și un șnur negru înfășurat peste umăr, spre a indica Informații Militare, și, când se întuneca, stătea în grădină, uitându-se pe mare după raiduri sioniste. Era un

mare comunist, lămuri Kareem cu înțelegere, și avea să distrugă colonialismul peste tot în lume. Yasir îi ura pe occidentali chiar și când pretindeau că iubeau Palestina, spuse Kareem. Mama sa și toată familia muriseră la Tal al-Zataar.

De ce? întrebă Charlie.

De sete, zise Kareem și-i explică o frântură de istorie modernă: Tal al-Zataar, Dealul Cimbrului, era o tabără de refugiați la Beirut. Colibe cu acoperiș de tablă, adesea 11 într-o încăpere. 30 000 de palestinieni și libanezi săraci ținuți acolo vreme de 17 luni, sub bombardament constant.

De cine? întrebă Charlie.

Kareem fu încurcat de întrebare. De Kata'ib, spuse ca și cum era evident. De milițiile maronite fasciste, sprijinite de sirieni și, fără îndoială, de sioniști. Au murit mii, însă nimeni nu știe câți, pentru că au rămas atât de puțini să le simtă lipsa. Când atacanții au intrat, au împușcat majoritatea supraviețuitorilor. Surorile și doctorii au fost aliniați și împușcați de asemenea, ceea ce era logic, deoarece nu mai aveau medicamente, nu mai aveau apă, nu mai aveau pacienți.

– Ai fost acolo? îl întrebă Charlie pe Kareem.

Nu, răspunse el, Kareem însă da.

– Pe viitor, nu mai face plajă, îi spuse Tayeh când veni după ea, seara următoare. Nu ești pe Riviera.

Nu-i mai văzu vreodată pe băieți. Intra treptat exact în starea pe care i-o prezisese Joseph. Era instruită asupra tragediei, iar tragedia o absolvea de nevoia de a se explica. Era un călăreț cu ochelari de cal, transportat prin emoții prea mari ca să le cuprindă, într-un tărâm unde doar a fi prezent însemna o monstruoasă injustiție. Se alăturase victimelor și, în cele din urmă, se împăcase cu înșelăciunea ei. Pe măsură ce trecea fiecare zi, ficțiunea pretinsei sale credințe față de Michel devenea din ce în ce mai puternic bazată pe fapte, în vreme ce credința ei față de Joseph, chiar dacă nu era ficțiune, supraviețuia doar ca o amprentă secretă asupra sufletului ei.

– Curând, noi toți o să obișnuim să fim morți, îi spuse Kareem imitându-l pe Tayeh. Sioniștii o să ne genucidă până la moarte, o să obișnuiești să vezi tu.

Vechea închisoare era în centrul orașului și era locul, zisese criptic Tayeh, unde nevinovații își executau condamnările pe viață. Pentru a ajunge acolo, trebuiră să parcheze în piața principală și să intre printr-un labirint de pasaje vechi, fără acoperiș, însă cu lozinci acoperite cu plastic atârnând în părți, pe care ea la început le luă drept rufe. Era ora de seară a comerțului, iar prăvăliile și dughenele erau pline. Lămpile de pe stradă străluceau adânc în marmura veche a pereților, părând să-i ilumineze din interior. Zgomotul de pe alei era punctiform și, uneori, când dădeau colțul, înceta, cu excepția propriilor pași iuți și târșâiți pe mozaicul roman lustruit. Un bărbat ostil, cu pantaloni bufanți îi conducea.

– I-am explicat administratorului că ești o ziaristă occidentală, îi spuse Tayeh șchiopătând pe lângă ea. Comportarea sa față de tine nu e bună, pentru că nu-i plac cei care vin aici pentru a-și îmbogăți cunoștințele de zoologie.

Luna sfârtecată ținea pasul cu ei; noaptea era foarte fierbinte. Intrară în altă piață și o explozie de muzică arabă îi întâmpină, emisă de difuzoare improvizate pe stâlpi. Porțile înalte erau deschise și dădeau spre o curte puternic luminată, din care o scară de piatră urca spre balcoane succesive. Muzica se auzi mai tare.

– Deci, cine sunt ei? întrebă Charlie încă nelămurită. Ce-au făcut?

– Nimic. Asta e crima lor. Sunt refugiați care s-au refugiat din taberele de refugiați, răspunse Tayeh. Închisoarea avea pereți groși și era goală, așa că am luat-o în posesie ca să-i protejăm. Salută-i solemn pe oameni, adăugă. Nu zâmbi prea ușor sau o să creadă că râzi de nenorocirea lor.

Un bătrân care ședea pe un taburet le aruncă o privire goală. Tayeh și administratorul o luară înainte, ca să-l salute. Charlie se uită împrejur. „Văd asta în fiecare zi. Sunt o ziaristă occidentală descriind lipsurile pentru aceia care au de toate și

se simt mizerabil.“ Se afla în centrul unui siloz vast din piatră, ai cărui pereți vechi erau dublați până la cer cu uși cu gratii și balcoane de lemn. Vopseaua albă, proaspătă, acoperind totul dădea o impresie de igienă. Celulele de la parter erau boltite. Ușile lor erau deschise, ca în semn de ospitalitate; siluetele dinăuntrul lor apăreau la început nemișcate. Chiar și copiii se mișcau cu mare economie. Sârme de rufe atârnau în fața fiecărei celule, iar simetria lor sugera mândria competitivă a vieții de la țară. Charlie mirosi cafea, canale descoperite și zi de spălat. Tayeh și administratorul se întoarseră.

– Lasă-i pe ei să vorbească întâi, o sfătui Tayeh încă o dată. Nu fi nerăbdătoare cu acești oameni, nu vor înțelege. Observi o specie deja pe jumătate dispărută.

Escaladară o scară de marmură. Celulele de la acel etaj aveau uși solide, cu vizete pentru gardieni. Zgomotul părea să crească odată cu căldura. O femeie trecu, purtând un costum țărănesc complet. Administratorul i se adresă și ea arătă de-a lungul balconului, spre un indicator scris de mână, în arabă, de forma unei săgeți stângace. Uitându-se în jos, în puț, Charlie îl văzu pe bătrân aflat pe scaun privind spre nimic. Își terminase munca pentru ziua aceea, gândi ea. Ne-a spus: „Mergeți sus“ Ajunseră la săgeată, urmară indicațiile ei, ajunseră la alta și, în curând, înaintau în chiar centrul închisorii. „O să am nevoie de sfoară să-mi găsesc drumul înapoi“, gândi. Se uită la Tayeh, însă el nu voia s-o privească. Pe viitor, nu mai face plajă. Intrară într-o fostă sală a personalului sau cantină. În centru stătea o masă medicală acoperită cu plastic, pe un cărucior nou, medicamente, gălеți de spălat pe jos și seringi. Un bărbat și o femeie oficiau. Femeia, îmbrăcată în negru, ștergea cu vată ochii unui copil. Mamele care așteptau ședeau răbdătoare lângă perete, în timp ce copiii moțăiau sau se agitau.

– Stai aici, ordonă Tayeh și, de astă dată, merse el înainte, lăsând-o pe Charlie cu administratorul.

Însă femeia deja îl văzuse intrând; ochii i se ridicară spre el, apoi spre Charlie, și rămaseră ațintiți asupra ei, plini de

înțeles și de întrebări. Îi zise ceva mamei copilului și i-l înapoie. Merse la chiuvetă și-și spălă metodic mâinile, urmărind-o pe Charlie în oglindă.

– Urmează-ne! spuse Tayeh.

Fiecare închisoare are așa ceva: o cămăruță luminoasă, cu flori de plastic și o fotografie din Elveția, unde să te întreții cu cei fără probleme. Administratorul plecase. Tayeh și fata stăteau de fiecare parte a lui Charlie, fata dreaptă ca o călugăriță, iar Tayeh înclinat, cu un picior țeapăn într-o parte și bastonul ca un stâlp de cort în fața sa, cu sudoarea curgându-i pe fața brăzdată în timp ce fuma și se agita, și se încrunta. Sunetele din închisoare nu încetaseră, ci se alăturaseră într-un zăngănit unic, parte muzică, parte voci omenești. Uneori, surprinzător, Charlie auzi râsete. Fata era frumoasă și severă, și un pic înfricoșătoare în negrul ei, cu trăsături puternice și o privire întunecată, directă, fără nici un interes să disimuleze. Era tunsă scurt. Ușa era deschisă. Obișnuiții doi băieți o păzeau.

– Știi cine e? întrebă Tayeh deja strivindu-și prima țigară. Recunoști ceva familiar în înfățișare? Uită-te bine!

Charlie nu avea nevoie s-o facă.

– Fatmeh, rosti.

– S-a întors la Sidon, ca să fie cu ai ei. Nu vorbește englezește, însă știe cine ești. Ți-a citit scrisorile către Michel, dar și scrisorile lui către tine. În traducere. Firește, e interesată de tine.

Schimbându-și dureros poziția pe scaun, Tayeh pescui o țigară umezită de transpirație și o aprinse.

– E îndurerată, însă toți suntem. Când vorbești cu ea, te rog, nu fi sentimentală! A pierdut deja trei frați și o soră. Știe cum e.

Foarte calmă, Fatmeh începu să vorbească. Atunci când se opri, Tayeh traduse – cu dispreț, care era modul său de comportare din acea seară.

– Mai întâi, vrea să-ți mulțumească pentru marea mângâiere pe care i-ai adus-o fratelui ei Salim în timp ce lupta

împotriva sionismului, și, de asemenea, pentru că tu însăți te-ai alăturat luptei pentru dreptate.

Așteptă ca Fatmeh să reia.

– Ea spune că acum sunteți două surori. Amândouă l-ați iubit pe Michel, amândouă sunteți mândre de moartea sa eroică. Te întreabă...

Din nou se opri, ca s-o lase să vorbească.

– Te întreabă dacă ai accepta mai curând moartea decât să devii sclava imperialismului? E foarte politizată. Spune că da.

– Da.

– Vrea să audă cum vorbea Michel despre familia sa și despre Palestina. Nu inventa. Are un instinct bun.

Modul de comportare al lui Tayeh nu mai era neglijent. Ridicându-se pe picioare, începu un tur lent al încăperii, acum traducând, acum aruncându-și propriile întrebări suplimentare.

Charlie vorbi direct, din inimă, din memoria ei rănită. Nu era un impostor pentru nimeni, nici măcar pentru sine însăși. La început, zise ea, Michel nu voia deloc să vorbească despre frații săi; și doar o dată, în trecere, despre iubita lui Fatmeh. Apoi – într-o zi în Grecia –, începu a-și aminti cu mare drag de ei, remarcând că, de la moartea mamei sale, sora lui, Fatmeh, devenise mama întregii familii.

Tayeh traduse brusc. Fata nu avu nici o reacție, însă ochii îi erau tot timpul îndreptați asupra feței lui Charlie, urmărind-o, ascultând-o, interogând-o.

– Ce-a zis despre ei – despre frați? ordonă Tayeh nerăbdător. Repetă-i!

– A spus că toată copilăria lui, frații mai mari i-au fost inspirația strălucitoare. În Iordania, în prima tabără, când era prea tânăr ca să lupte, frații săi se strecurau fără să-i zică unde se duceau. Atunci, Fatmeh venea la patul său și-i șoptea că au mai lansat un atac asupra sioniștilor...

Tayeh întrerupse cu o traducere rapidă.

Întrebările lui Fatmeh își pierdură nota nostalgică și dobândiră asprimea examenului. Ce au studiat frații ei? Care le erau talentele și priceperile, cum muriseră? Charlie răspunse,

unde putu, punctual: Salim – Michel – nu-i spusese totul. Fawaz fusese un mare avocat, sau avea de gând să devină. Era îndrăgostit de o studentă din Amman – iubita lui din copilărie, din satul lor din Palestina. Sioniștii l-au împușcat când ieșea din casa ei, într-o dimineață, devreme.

– După părerea lui Fatmeh... începu ea.

– Ce după părerea lui Fatmeh? întrebă Tayeh.

– După părerea lui Fatmeh, iordanienii i-au trădat sioniștilor adresa ei.

Fatmeh puse o întrebare. Furioasă. Tayeh traduse din nou:

– Într-una dintre scrisori, Michel menționează mândria de a împărtăși tortura cu marele său frate, spuse Tayeh. Scrie cu privire la acest incident că sora sa Fatmeh este singura femeie de pe pământ, în afară de tine, pe care o poate iubi total. Explică-i, te rog, acest lucru lui Fatmeh. La care frate se referă?

Khalil, zise Charlie.

– Descrie întregul incident, ordonă Tayeh.

– A fost în Iordania.

– Unde? Cum? Descrie exact.

– Era seară. Un convoi de jeepuri iordaniene au intrat în tabără, șase la număr. I-au înșfăcat pe Khalil și Michel – Salim – și i-au ordonat lui Michel să meargă și să taie niște crengi dintr-un pom de rodie – își ținu mâinile exact cum o făcuse Michel în acea noapte la Delphi –,șase crengi tinere, fiecare de un metru. L-au făcut pe Khalil să se descalțe și pe Salim să îngenuncheze și să-i țină picioarele în timp ce-l loveau la tălpi cu crengile. Apoi, a trebuit să se schimbe, Khalil îl ține pe Salim. Picioarele nu le mai sunt picioare, sunt de nerecunoscut. Însă, cu toate acestea, iordanienii îi făcură să alerge, trăgând în pământ în spatele lor.

– Așadar? rosti Tayeh nerăbdător.

– Așadar, ce?

– Așadar, de ce e așa de importantă Fatmeh în această poveste?

– Ea i-a îngrijit. Zi și noapte, spălându-le picioarele. Le-a dat curaj. Le-a citit din marii scriitori arabi. I-a făcut să

plănuiască noi atacuri. „Fatmeh este inima noastră, spunea el. E Palestina noastră. Trebuie să învăț din curajul și din puterea ei.“ Asta zicea.

– Și chiar o scria, prostul, spuse Tayeh atârnându-și bastonul de speteaza unui scaun, cu un trosnet supărat.

Își aprinse altă țigară.

Privind țeapăn spre zidul alb, ca și cum s-ar fi aflat o oglindă pe el, lăsându-se înapoi pe bastonul său de frasin, Tayeh își usca fața cu o batistă. Fatmeh se ridică, merse în liniște la chiuvetă și-i aduse un pahar de apă. Din buzunar, Tayeh scoase o sticlă plată de scotch și turnă puțin înăuntru. Nu pentru întâia oară îi trecu prin minte lui Charlie că se cunoșteau foarte bine, ca niște vechi colegi, chiar amanți. Vorbiră între ei o clipă, apoi Fatmeh se întoarse din nou cu fața la ea, în vreme ce Tayeh punea ultima ei întrebare.

– Ce e asta în scrisoarea lui: „Planul asupra căruia am căzut de acord deasupra mormântului tatălui meu“ – explică și asta. Care plan?

Începu să descrie modul în care murise, însă Tayeh, nerăbdător, i-o tăie scurt.

– Știm cum a murit. A murit de disperare. Spune-ne despre înmormântare.

– A cerut să fie înmormântat în Hebron – El Khalil – așa că l-au luat către podul Allenby. Sioniștii n-au vrut să-l lase să treacă. Așa că Michel și Fatmeh împreună cu doi prieteni au cărat sicriul în vârful unui deal înalt, iar când a venit seara, i-au săpat mormântul într-un loc de unde putea privi în jos pământul pe care i l-au furat sioniștii.

– Unde e Khalil în timp ce ei fac asta?

– Absent. Lipsea de câțiva ani. Fără nici un contact. Luptând. Însă, în acea noapte, în timp ce astupau groapa, s-a arătat brusc.

– Și?

– Și i-a ajutat să astupe groapa. Apoi, i-a zis lui Michel să vină să lupte.

– Să vină să lupte? repetă Tayeh.

– A spus că era timpul să atace entitatea evreiască. Peste tot. Nu mai urma să fie făcută nici o distincție între evreu și israelian. Spunea că toată rasa evreiască era o bază de recrutare sionistă și că sioniștii nu se vor opri până ce nu ne distrug poporul. Singura noastră șansă era să ridicăm lumea de urechi și s-o facem să ne asculte. Iarăși și iarăși. Dacă trebuiau să fie irosite vieți nevinovate, de ce să fie palestiniene? Palestinienii nu aveau de gând să-i imite pe evrei și să aștepte 2000 de ani până să se întoarcă în patrie.

– Deci, care era planul? insistă Tayeh neimpresionat.

– Michel trebuia să vină în Europa. Khalil se va ocupa de asta. Să devină student, dar și luptător.

Fatmeh vorbi. Nu multă vreme.

– Spune că fratele ei a avut o gură mare și că Dumnezeu a fost înțelept să i-o închidă atunci când a făcut-o, zise Tayeh și, făcând un semn către băieți, șchiopătă iute înaintea ei în jos pe scări.

Însă Fatmeh puse o mână pe brațul lui Charlie și o reținu, apoi din nou se uită la ea cu o curiozitate francă, dar prietenească. Alături, cele două femei se întoarseră de-a lungul coridorului. La ușa clinicii, Fatmeh o privi din nou, de astă dată cu o mirare neascunsă. Apoi, o sărută pe Charlie pe obraz. Ultimul lucru pe care îl văzu Charlie fu că recuperase copilul și-i ștergea iarăși ochii, și, dacă Tayeh nu i-ar fi strigat să se grăbească, ar fi rămas s-o ajute pe Fatmeh tot restul vieții.

– Trebuie să aștepți, îi spuse Tayeh în timp ce o conducea către tabără. De fapt, nu te așteptam. Nu te-am invitat.

La prima vedere, crezu că o adusese într-un sat, pentru că terasele căsuțelor albe care se înșirau în jos pe deal arătau destul de atrăgătoare la lumina farurilor. Însă, pe măsură ce înaintarea continua, scara locului începu să i se dezvăluie, iar când ajunseră în vârful dealului, era într-un oraș temporar făcut pentru mii, nu pentru sute de oameni. Un bărbat cărunt, demn, îi întâmpină, însă asupra lui Tayeh își revărsă el

căldura. Purta pantofi maro, lustruiți și o uniformă kaki, călcată ca o lamă de brici, și ea crezu că și-a pus cele mai bune haine cu ocazia sosirii lui Tayeh.

– El e șeful nostru de aici, zise simplu Tayeh, prezentându-l. Știe că ești englezoaică, altceva nimic. N-o să pună întrebări.

Îl urmară într-o cameră împodobită zgârcit, cu cupe sportive în vitrine. Pe o măsuță de cafea, în centru, stătea o tavă plină cu pachete de țigări de diferite mărci. O femeie tânără, foarte înaltă aduse ceai îndulcit și prăjituri, însă nimeni nu vorbi cu ea. Purta un batic, o fustă lungă tradițională și pantofi fără toc. Soție? Fiică? Charlie nu putea să-și dea seama. Avea cearcăne îndurerate sub ochi și părea să se miște într-un tărâm al tristeții. După ce plecă, șeful o fixă pe Charlie cu o privire fioroasă și rosti o cuvântare sumbră cu un limpede accent scoțian. Explică, fără a zâmbi, că servise în poliția palestiniană în timpul Mandatului și că încă primea o pensie britanică. Spiritul poporului său, spuse, fusese puternic întărit de suferințele prin care trecuse. Dădu statistici. În ultimii 12 ani, tabăra fusese bombardată de 700 de ori. Dădu pierderile și insistă asupra proporției morților dintre femei și copii. Cele mai eficiente arme erau bombele americane cu bile; sioniștii aruncau însă și bombe-capcană deghizate în jucării. Dădu un ordin, iar un băiat dispăru și se întoarse cu o mașină de curse de jucărie hodorogită. Îi săltă carcasa și-i arătă circuitul și explozibilul dinăuntru. „Poate, gândi Charlie. Poate că nu.“ Se referi la varietatea de teorii politice existente printre palestinieni, însă o asigură cu seriozitate că, în lupta împotriva sionismului, aceste distincții dispăreau.

– Ne bombardează pe toți, zise el.

I se adresă cu „tovarășa Leila“, cum o prezentase Tayeh, și, după ce termină, o declară bine-venită și i-o încredință recunoscător femeii înalte și triste.

– Pentru dreptate, spuse în chip de noapte bună.

– Pentru dreptate, răspunse Charlie.

Tayeh o urmări plecând.

Străzile înguste aveau un întuneric iluminat artificial. Canale deschise coborau spre centru; o lună în al treilea pătrar plutea deasupra dealurilor. Femeia deschidea drumul; băieții o urmau cu automatele și geanta de umăr a lui Charlie. Trecură pe lângă un teren de joacă noroios și pe lângă colibe joase care puteau fi o școală. Charlie își aminti de fotbalul lui Michel și se întrebă prea târziu dacă el câștigase vreuna dintre cupele de argint de pe rafturile șefului. Lumini palide albastre ardeau deasupra ușilor ruginite ale adăposturilor antiaeriene. Zgomotul era zgomotul de noapte al exilaților. Rock și muzică patriotică amestecate cu murmurul atemporal al bătrânilor. Undeva, un cuplu tânăr se certa. Vocile țâșneau într-o explozie de furie înăbușită.

– Tatăl meu se scuză pentru sărăcia găzduirii. E o regulă a taberei ca toate clădirile să nu fie permanente, ca să nu uităm unde ne e adevăratul cămin. Dacă e un atac aerian, te rog să nu aștepți sirenele, ci să urmezi direcția în care fuge toată lumea. După atac, te rog să nu atingi absolut nimic din ce se află pe jos. Pixuri, sticle, radiouri – nimic.

O chema Salma, spuse cu un zâmbet trist, și tatăl ei era șeful.

Charlie își îngădui să fie condusă înainte. Căsuța era mică și curată ca un salon de spital. Avea o chiuvetă și o baie, și o curte din spate de mărimea unei batiste.

– Ce faci tu aici, Salma?

Întrebarea păru s-o descumpănească pe moment. A fi aici era deja o ocupație.

– Deci, unde ai învățat engleza? zise Charlie.

În America, îi răspunse Salma; era absolventă a Universității din Minnesota, secția biochimie.

Există o pace teribilă, deși pastorală, care vine din viața petrecută vreme îndelungată printre adevăratele victime ale lumii. În tabără, Charlie trăi, în cele din urmă, compasiunea pe care viața i-o refuzase până atunci. Așteptând, se alătură celor care așteptaseră toată viața. Împărtășindu-le captivitatea, visă că se desprinsese de a ei. Iubindu-i, își imagina că

le primește iertarea pentru multele duplicități care o aduseseră acolo. Nu-i fuseseră repartizate santinele și, în prima dimineață, de îndată ce se trezi, se puse pe treabă, sondând cu precauție limitele libertății ei. Nu părea să fie vreuna. Se plimbă în jurul terenurilor de joacă și-i văzu pe băiețeii cu umeri cocârjați străduindu-se amarnic să atingă fizicul bărbăției. Găsi clinica și școlile, și micile magazine în care se vindea orice, de la portocale până la șampoane Head and Shoulders în sticle mari, pentru toată familia. La clinică, o suedeză bătrână îi vorbi satisfăcută despre voia lui Dumnezeu.

– Sărmanii evrei nu pot avea odihnă până ce nu ne au pe toți pe conștiință, explică visătoare. Dumnezeu a fost atât de dur cu ei! De ce nu poate să-i învețe să iubească?

La prânz, Salma îi aduse o bucată de plăcintă cu brânză și o oală cu ceai și, după ce prânziră împreună în coliba ei, urcară printr-o dumbravă de portocali în vârful unui deal foarte asemănător cu locul unde Michel o învățase să tragă cu arma fratelui său. Un șir de munți cafenii se întindeau spre vest și spre sud, la orizont.

– Cei dinspre est sunt Siria, spuse Salma arătând peste vale. Însă aceia – își mișcă brațul spre sud, apoi îl lăsă să cadă într-un gest brusc de disperare –, aceia sunt ai noștri, și de acolo o să vină sioniștii să ne omoare.

La coborâre, Charlie zări camioane militare parcate sub plasă de camuflaj și, într-o pădurice de cedri, sclipirea stinsă a unor țevi de tun îndreptate spre sud. Tatăl ei venea de la Haifa, la 65 de kilometri doar, spuse Salma. Mama ei murise, mitraliată de un avion de vânătoare israelian, când ieșea din adăpost. Avea un frate care era un bancher prosper în Kuweit. Nu, zise cu un zâmbet, ca răspuns la întrebarea evidentă; bărbații o găseau prea înaltă și prea inteligentă.

Seara, Salma o luă pe Charlie la un concert al copiilor. După aceea, merseră într-o clasă și, cu alte 20 de femei, lipiră petice țipătoare pe tricourile copiilor pentru marea demonstrație, folosind o mașină ca o mare formă verde de făcut sărățele și care tot ardea siguranța. Unele dintre petice erau

lozinci în arabă, promițând victoria totală, altele erau fotografii ale lui Yasser Arafat, căruia femeile îi spuneau Abu Ammar. Charlie stătu aproape toată noaptea cu ele și deveni campioana lor. 200 de tricouri, de mărimile potrivite, toate gata la timp mulțumită tovarășei Leila.

Curând, coliba îi fu plină de copii, de dimineața până seara, unii ca să vorbească englezește cu ea, alții ca s-o învețe să danseze și să le cânte cântecele. Și unii ca s-o țină de mână și să meargă cu ea în sus și-n jos pe stradă, pentru prestigiul de a fi în compania ei. Cât le privește pe mamele lor, acestea îi aduseră atâția biscuiți dulci și plăcinte cu brânză, încât ar fi putut rămâne acolo pentru totdeauna, ceea ce și voia să facă.

Deci cine e ea? se întreba Charlie adresându-și imaginația încă unei povestiri neterminate, în timp ce o urmărea pe Salma făcându-și drum, tristă și deosebită, printre oameni. Doar treptat începu să i se sugereze o explicație. Salma fusese afară, în lume. Știa cum vorbesc occidentalii despre Palestina. Și văzuse mai clar decât tatăl ei cât de îndepărtați erau munții cafenii ai patriei lor.

Marea demonstrație avu loc peste trei zile, începând pe terenul de joacă, în căldura de dimineață, și înaintând încet în jurul taberei, pe străzi, cu mulțimea revărsându-se și împodobită cu drapele brodate de mână care ar fi constituit mândria oricărei școli englezești pentru fete. Charlie stătea în pragul colibei sale, ținând în brațe o fetiță prea mică să mărșăluiască, și atacul aerian începu la câteva minute după ce modelul Ierusalimului fusese purtat dincolo de ea, la înălțimea umărului, de șase puști. Întâi venea Ierusalimul, reprezentat – explicase Salma – de Moscheea Omar, făcută din hârtie aurie și scoici de mare. Apoi urmau copiii martirilor, fiecare ținând o ramură de măslin și purtând un tricou lung ca o cămașă de noapte. Apoi, ca o continuare a festivităților, veni răpăitul vesel al tirului de artilerie de pe coasta dealului. Însă nimeni nu strigă și nici nu începu să fugă. Nu încă. Salma, care stătea lângă ea, nici măcar nu-și înălță capul.

Până atunci, Charlie nu se gândise cu adevărat la avioane. Observase câteva, sus, și le admirase penajul alb în vreme ce făceau cercuri leneșe pe cer. Însă nu-i trecuse prin cap, în ignoranța ei, că palestinienii nu puteau să aibă avioane sau că Forțele Aeriene Israeliene ar putea să facă excepție față de revendicările fervente ale teritoriului lor făcute la o distanță ce putea fi parcursă pe jos până la graniță. Fusese mai interesată de fetele în uniforme dansând între ele pe care alegorice trase de tractoare, legănându-și în sus și-n jos automatele în ritmul aplauzelor mulțimii, de băieții luptători, cu fâșii de *kaffiyeh* roșii legate în jurul frunții, în stil apaș, pozând în partea din spate a camioanelor cu automatele lor, de vaierele neobosite ale atâtor voci de la un capăt la celălalt al taberei – nu răgușeau niciodată?

De asemenea, în momentul respectiv, privirea îi fusese atrasă de un mic spectacol exact în fața locului unde stăteau ea și Salma – un copil pedepsit de o santinelă. Santinela își scosese centura, și-o îndoise, și-l lovea pe copil peste față cu ea, și, timp de o clipă, în vreme ce încă se gândea dacă să intervină, Charlie avu iluzia, între atâtea zgomote opuse în jurul ei, că acea centură era cauza exploziilor.

Întâi veni scâncetul avionului întorcându-se și mult mai mult foc dinspre pământ, deși, cu siguranță, era prea nesemnificativ pentru a impresiona ceva atât de rapid și de sus. Prima bombă, când lovi, fu aproape o dezamăgire – dacă o auzi, ești încă în viață. O văzu fulgerând la jumătate de kilometru pe coasta dealului, apoi o ceapă neagră de fum în timp ce gălăgia și explozia năvăliră asupra ei simultan. Se întoarse către Salma și-i strigă ceva, ridicând vocea de parcă era furtună, deși, în acel moment, totul era surprinzător de calm, dar fața Salmei era încremenită într-o privire plină de ură îndreptată spre cer.

– Când vor să ne lovească, atunci ne lovesc, spuse. Azi, se joacă doar. Probabil că ne-ai purtat noroc.

Însemnătatea acestei sugestii fu prea mult pentru Charlie, așa că o respinse total.

Căzu cea de-a doua bombă și păru mai departe, sau poate că ea era mai puțin impresionabilă: putea să cadă unde voia, în afară de aleile acestea tixite, cu șirurile lor de copii așteptând răbdători, ca niște mici santinele condamnate, să curgă lava în josul muntelui. Fanfara izbucni, mult mai tare decât înainte, iar procesiunea porni, încă și mai strălucitoare. Fanfara cânta un marș și mulțimea îl acompania bătând din palme. Dezmorțindu-și mâinile, Charlie puse fetița jos și începu să bată și ea din palme. Mâinile o furnicau și umerii o dureau, însă continuă să bată din palme. Procesiunea se trase la o parte; un jeep zori, cu luminile arzând, urmat de ambulanțe și de o mașină de pompieri. O trenă de pulbere galbenă atârna înapoia lor, ca fumul de bătălie. Briza o împrăștie, fanfara reluă, și acum era rândul sindicatului pescarilor, reprezentat de o furgonetă galbenă, tacticoasă, împodobită cu portrete ale lui Arafat, și cu un gigantic pește de hârtie, pictat în roșu, alb și negru, pe acoperiș. După el, conduși de o formație de suflători, venea alt râu de copii cu arme de lemn, cântând cuvintele marșului. Cântecul se umflă, întreaga mulțime lua parte, iar Charlie, cu sau fără cuvinte, cânta din toată inima.

Avioanele dispărură. Palestina mai câștigase o victorie.

– Mâine, o să te ducă în alt loc, îi spuse Salma seara, când se plimbau pe coasta dealului.

– Nu merg, zise Charlie.

Avioanele se întoarseră peste două ore, chiar înainte de a se întuneca, atunci când ea se întorsese în colibă. Sirena pornise prea târziu și încă fugea spre adăpost când veni primul val – două dintre ele, direct din formație, asurzind mulțimea cu motoarele lor, o să iasă odată din picaj? O făcură, iar explozia primei bombe o aruncă în ușa de oțel, deși zgomotul nu era atât de rău precum cutremurul care o însoți și chirăielile isterice care umpleau fumul negru, rânced, de cealaltă parte a terenului de joacă. Bufnitura corpului ei alertă pe cineva dinăuntru, ușa se deschise și mâini puternice de femeie o traseră în întuneric și o forțară să se așeze pe o bancă de

lemn. La început, era surdă ca un bolovan, însă treptat auzi scâncetele copiilor îngroziți și vocile echilibrate, însă pătimașe ale mamelor lor. Cineva aprinse o lampă cu petrol și o fixă de un cârlig în centrul tavanului, și, pentru o vreme, lui Charlie i se păru, în euforia ei, că locuia în interiorul unei gravuri de Hogarth atârnată invers. Apoi, își dădu seama că Salma era lângă ea și-și aminti că fusese încă de când sunase alarma. Urmă altă pereche de avioane – sau era aceeași, făcând al doilea tur? –, lampa de petrol se legănă și vederea îi reveni de la sine la normal când un mănunchi de bombe se apropiară într-un crescendo grijuliu. Le simți pe primele două ca pe niște lovituri în propriul corp – nu, nu încă o dată, vă rog, nu încă o dată. Cea de-a treia fu cea mai tare și o omorî de-a dreptul, cea de-a patra și de-a cincea îi spuseră că, până la urmă, era vie.

– America! țipă brusc o femeie, de isterie și durere, drept către Charlie. America, America, America!

Încercă să le facă și pe celelalte femei s-o acuze, însă Salma îi zise blând să se liniștească.

Charlie așteptă o oră, însă probabil că fură două minute, și când tot nu se întâmplă nimic, privi spre Salma să-i spună: „Hai", deoarece hotărâse că adăpostul era mai rău decât orice alt loc. Salma clătină din cap.

– Ei așteaptă să ieșim, explică liniștită, probabil gândindu-se la mama ei. Nu putem ieși înainte de a se întuneca.

Întunericul veni și Charlie se întoarse singură în coliba ei. Aprinse o lumânare, pentru că nu era curent, și ultimul lucru pe care îl văzu în toată camera fu crenguța de iarbă albă în cana de spălat pe dinți de deasupra chiuvetei. Studie mica pictură kitsch a copilului palestinian; păși în curte, unde hainele încă-i atârnau pe sârmă – ura, se uscaseră. Nu avea nici un mijloc să le calce, așa că deschise un sertar al micului ei dulap de scânduri și le împături înăuntru cu grija pentru acuratețe a unui locuitor de tabără. „Unul din puștii mei l-a pus acolo, își spuse veselă când iarba albă i se mai impuse o dată vederii. Acela simpatic, cu dinți de aur, căruia-i spun

Aladin. E un cadou de la Salma pentru ultima mea noapte. Ce drăguț din partea ei. A lui."

*

„Suntem o poveste de dragoste, spusese Salma la despărțire. O să pleci și, după ce ai plecat, o să fim un vis."

„Ticăloșilor, gândi. Ticăloși împuțiți și putrezi de sioniști. Dacă nu eram aici, i-ați fi bombardat până în Ziua de Apoi."

„Singura loialitate e să fii aici", zisese Salma.

douăzeci şi doi

Charlie nu era singura care urmărea trecerea timpului și viața desfășurându-i-se sub ochi. Din momentul în care trecuse linia, Litvak, Kurtz și Becker – întreaga ei fostă familie, de fapt – fusese obligată, într-un fel sau altul, să-și strunească nerăbdarea în funcție de ritmul străin și întâmplător al adversarilor lor.

– Nimic nu e atât de greu în război, îi plăcea lui Kurtz să citeze subordonaților săi – și, cu siguranță, și lui însuși – ca eroica faptă de a te abține.

Kurtz se abținea ca niciodată înainte în cariera sa. Însuși faptul de a-și retrage zdrențăroasa armată din umbrele engleze apăru – soldaților de rând, cel puțin – mai curând o înfrângere decât victoriile pe care le obținuseră până acum, însă le sărbătoriseră atât de puțin. La câteva ore de la plecarea lui Charlie, casa din Hampstead era restituită diasporei, furgoneta de comunicații despuiată, echipamentul ei electronic expediat la Tel Aviv prin curierul diplomatic, cumva cu rușine. Mașina însăși, cu numerele de circulație false îndepărtate, cu seria motorului ștearsă, deveni încă o ruină arsă la marginea drumului, undeva între smârcul Bodmin și civilizație. Însă Kurtz nu zăbovi asupra acestor funeralii. Se reîntoarse grabnic în strada Disraeli, se înlănțui în silă de biroul pe care-l ura și deveni același coordonator de ale cărui funcții își bătuse joc în fața lui Alexis. Ierusalimul se bucura de o perioadă blândă de soare de iarnă și, în timp ce el se grăbea de la un sediu secret la altul, respingând atacuri, cerșind resurse, piatra

aurie a Orașului Vechi se oglindea în cerul albastru strălucitor. Pe moment, Kurtz găsi puțină consolare în priveliște. Mașina lui de război, spuse el mai târziu, devenise o căruță cu caii trăgând fiecare în altă direcție. Pe teren, în ciuda tuturor eforturilor lui Gavron de a-l împiedica, era propriul stăpân; acasă, unde fiecare politician de mâna a doua și militar de mâna a treia se vedea un soi de geniu al informațiilor, avea mai mulți critici decât Ilie și mai mulți dușmani decât samaritenii. Prima sa bătălie a fost pentru a continua existența lui Charlie și, probabil, propria existență, un soi de scenă obligatorie care începu în clipa când Kurtz puse piciorul în biroul lui Gavron.

Gavron Tura era deja în picioare, cu brațele ridicate, deja gata de ceartă. Părul său negru, țepos era mai în neorânduială ca oricând.

– Te-ai distrat bine? zbieră. Ai mâncat bine? Bag seamă că te-ai cam îngrășat pe acolo.

Apoi, bang, și-i dădură drumul, cu vocile lor ridicate răsunând peste tot în vreme ce țipau și strigau unul la celălalt și dădeau cu pumnul în masă ca un cuplu având o ceartă cathartică. Oare ce se întâmplase cu promisiunile de progres ale lui Kurtz? întrebă Tura. Unde era marea socoteală de care vorbise? Ce era cu chestia aia pe care o auzise despre Alexis, când anume îl instruise pe Marty să nu mai continue cu acest om?

– Te miri că nu mai cred în tine – atâta inventivitate și bani, atâtea ordine încălcate, atât de puține rezultate?

Drept pedeapsă, Gavron îl obligă să asiste la o ședință a comitetului său de conducere, care de acum nu putea vorbi decât despre ultimul recurs. Kurtz trebui să-și calce pe inimă, fie și pentru a obține o modificare a planurilor lor.

– Dar ce-ai pus tu acolo în mișcare, Marty? îl implorară prietenii cu voci joase și imperative pe coridoare. Dă-ne măcar o sugestie, să știm de ce te ajutăm.

Tăcerea lui îi ofensă și-l lăsară să se simtă și mai mult ca un împăciuitor zdrențăros.

Erau și alte fronturi pe care trebuia luptat. Pentru a urmări înaintarea lui Charlie prin teritoriul inamic, a trebuit

să meargă cu căciula în mână la departamentul specializat în menținerea liniilor de curieri la nivelul de jos și a posturilor de ascultare de-a lungul țărmului nord-estic. Directorul lui, un sefard din Alep, ura pe toată lumea, însă pe Kurtz, în mod special. O pistă ca aceasta putea să-l ducă oriunde! obiectă. Ce făcea cu propriile operațiuni? Cât privește asigurarea de suport de teren pentru trei oameni din echipa de filaj a lui Litvak, doar pentru a-i da fetei un sentiment de siguranță în noul ei mediu, o astfel de cocoloșire îi era necunoscută, nu se putea face. Îl costă sânge pe Kurtz și tot felul de concesii pe sub mână pentru a obține colaborare la nivelul de care avea nevoie. Față de aceste târguieli și de altele asemănătoare, Misha Gavron se ținu cu indiferență deoparte, preferând ca forțele pieței să-și găsească echilibrul natural. „Dacă o crede în suficientă măsură, Kurtz o să obțină ce vrea, le spunea în secret oamenilor săi; un pic de încovoiere, combinată cu un pic de biciuire nu-i făceau nici un rău unui astfel de om“, zicea Gavron.

Neîndurându-se să lipsească din Ierusalim măcar o noapte, cât timp aceste intrigi continuau, Kurtz îi încredință lui Litvak naveta europeană, ca emisar al său, însărcinat cu întărirea și refacerea echipei de filaj, și cu pregătirea prin toate mijloacele posibile a ceea ce ei se rugau să fie ultima fază. Frumoasele zile de la München, când doi băieți lucrând ture duble le erau de ajuns, se duseseră pentru totdeauna. Pentru a supraveghea încontinuu angelicul trio Mesterbein, Helga și Rossino, ar fi trebuit să fie adunate plutoane întregi de oameni de teren – toți vorbitori de limbă germană, mulți dintre ei ruginiți. Suspiciunile lui Litvak față de evreii neisraelieni erau o durere de cap în plus, însă el nu ceda: erau prea moi în acțiune, spunea, prea divizați în loialitățile lor. La ordinul lui Kurtz, Litvak zbură și el la Frankfurt, pentru o întâlnire clandestină cu Alexis, la aeroport, parțial pentru a-i obține sprijinul în operațiunea de supraveghere, parțial – după cum spunea Kurtz – „pentru a-i pune la încercare coloana vertebrală, un articol deosebit de dubios“ Pe parcurs, reînnoirea cunoștinței lor a fost un dezastru, deoarece cei doi se detestară

unul pe celălalt la prima vedere. Și mai rău, părerea lui Litvak confirmă previziunile anterioare ale psihiatrilor lui Gavron: că lui Alexis nu i se putea încredința nici măcar un bilet de autobuz folosit.

– Hotărârea e luată, îl anunță Alexis pe Litvak, chiar înainte de a se fi așezat, într-un monolog furios, pe jumătate șoptit, pe jumătate coerent, care tot timpul aluneca în falset. Niciodată nu-mi schimb o hotărâre – se știe asta despre mine. O să mă prezint ministrului meu de îndată ce această întâlnire ia sfârșit și o să-i povestesc totul. Pentru un om de onoare nu există alternativă.

Alexis, a rezultat repede, nu suferise numai o schimbare de dispoziție, ci o realiniere politică totală.

– Firește, nimic împotriva evreilor – ca german, ai propria conștiință –, însă, din experiențe recente – un anumit incident legat de o bombă –, anumite măsuri pe care unii au fost forțați – șantajați – să le ia... începi să vezi și motivele pentru care, în istorie, evreii și-au atras persecuții. Iartă-mă!

Litvak, cu privirea sa încruntată, fixă, nu iertă nimic.

– Prietenul tău Schulmann – un om capabil, impresionant și, de asemenea, persuasiv –, prietenul tău e lipsit de orice moderație. A comis acte nepermise de violență pe pământ german, a arătat un grad de exces care prea multă vreme ne-a fost atribuit nouă, germanilor.

Litvak suportase destul. Cu expresia albă și bolnăvicioasă, își întorsese ochii, probabil pentru a-și ascunde focul din ei.

– De ce nu-l suni să-i spui chiar tu asta? sugeră.

Așa că Alexis o făcu. De la o cabină telefonică de pe aeroport, folosind numărul special pe care i-l dăduse Kurtz, în vreme ce Litvak stătea alături de el, ținând celălalt receptor la ureche.

– Păi, fă-o, Paul, îi recomandă Kurtz cu căldură, după ce Alexis terminase. Apoi, vocea i se schimbă: Și, în timp ce vorbești cu ministrul tău, Paul, asigură-te că-i spui totul și despre contul ăla al tău din Elveția. Pentru că, dacă n-o faci, s-ar putea să fiu atât de impresionat de frumosul tău exemplu de sinceritate, încât să vin acolo și să-i zic eu însumi.

După care Kurtz ordonă centralei să nu mai primească nici un apel de la Alexis în următoarele 48 de ore. Însă Kurtz nu purta pică. Nu agenților. După expirarea perioadei de liniștire, își smulse o zi liberă și-și făcu propriul pelerinaj la Frankfurt, unde-l găsi pe bunul doctor mult mai bine. Referința la contul din Elveția, deși Alexis o numea cu jale „nesportivă“, îl trezise, însă factorul cel mai folositor pentru însănătoșirea sa a fost fericita vedere a propriilor trăsături în paginile din mijloc ale unui ziar german de mare tiraj – hotărât, dedicat, însă întotdeauna cu acel spirit fundamental al lui Alexis –, ceea ce-l convinse că era cine spuneau ei că era. Kurtz îl lăsă cu această fericită ficțiune și, ca premiu, se întoarse cu un indiciu apetisant pentru analiștii săi istoviți, pe care Alexis, în mânia său, îl reținuse: fotocopia unei vederi adresate lui Astrid Berger, sub unul dintre multele ei aliasuri.

Scrisul necunoscut, ștampila poștei din arondismentul șapte al Parisului. Interceptată de poșta germană, pe baza ordinelor de la Köln.

Textul, în engleză, era următorul: „Săracul unchi Frei va fi operat luna viitoare, conform planificării. Însă, cel puțin, e convenabil, pentru că poți folosi casa lui V. Ne vedem acolo. Cu drag, K“

Peste trei zile, aceeași plasă trase o a doua vedere din aceeași mână, trimisă la alta dintre casele conspirative ale lui Berger, ștampila poștei fiind, de astă dată, din Stockholm. Alexis, colaborând pe deplin încă o dată, i-o expedie lui Kurtz prin curier special. Textul era scurt: „Frei apendictomie camera 251 la orele 18 în 24“ Iar semnătura era „M“, ceea ce le spuse analiștilor că între ele era o comunicare lipsă; sau, cel puțin, fusese tiparul după care Michel își primea din când în când ordinele. Ilustrata L, în ciuda eforturilor tuturor, nu a fost niciodată găsită. În schimb, două dintre fetele lui Litvak interceptară o scrisoare pusă de către obiectivul însuși, în acest caz, Berger, pentru nimeni altcineva decât Mesterbein, la Geneva. Treaba era făcută cu finețe. Berger era, în acel moment, în vizită la Hamburg, stând cu unul dintre mulții ei amanți într-o comunitate șic în Blanenese. Urmărind-o într-o

zi, în oraș, fetele o văzură aruncând pe furiș o scrisoare într-o cutie poștală. În momentul în care plecă, ele puseră la cutie un plic propriu, unul mare și galben, timbrat și pregătit exact pentru această situație, ca să stea deasupra lui. Apoi, cea mai drăguță dintre ele stătu de pază lângă cutie. Când apăru poștașul s-o golească, îi îndrugă o astfel de poveste despre dragoste și furie și-i făcu așa promisiuni explicite, încât el stătu rânjind timid în timp ce ea își pescuia scrisoarea din grămadă înainte de a-i distruge pentru totdeauna viața. Doar că nu era scrisoarea ei, ci a lui Astrid Berger, cuibărită exact dedesubtul plicului mare și galben. După ce au deschis-o la aburi și au fotografiat-o, au adus-o înapoi la aceeași cutie, la vreme pentru următoarea ridicare a corespondenței.

Premiul fu o pasionată mâzgălitură de școlăriță, revărsată pe opt pagini. Trebuie să fi fost bine montată când a scris-o, dar probabil că doar din cauza adrenalinei. Era sinceră, lăuda potența lui Mesterbein. Bătea câmpii cu ocolișuri ideologice sălbatice, legând arbitrar El Salvador de bugetul vest-german al apărării și alegerile din Spania de nu știu ce scandal recent din Africa de Sud. Tuna și fulgera împotriva bombardamentelor sioniste din Liban și vorbea de Soluția Finală a israelienilor față de palestinieni. Se bucura de viață, dar vedea totul în negru; și, pe baza presupunerii clare că autoritățile citeau corespondența lui Mesterbein, se referea virtuos la necesitatea de a rămâne „tot timpul în interiorul limitelor legii“ Avea însă un post-scriptum, un rând, mâzgălit ca o fantezie de despărțire, subliniat din greu și susținut de semne de exclamare. Un joc de cuvinte lăudăros, obraznic, personal pentru amândoi, totuși, ca și alte formule de rămas-bun, conținând poate scopul întregului discurs de până atunci. Și era în franceză. *Attention! On ve épater les 'Bourgeois!*

Analiștii înghețară când o văzură. De ce „B“ cu literă mare? De ce sublinierea? Fusese școala făcută Helga atât de superficială, încât să aplice uzajul ei german substantivelor franceze? Ideea era ridicolă. Și de ce apostroful adăugat deasupra și la stânga? În vreme ce criptografii și analiștii transpirau sânge să spargă codul, în timp ce calculatoarele se

zguduiau și scârțâiau, și suspinau permutări imposibile, nesofisticata Rachel, nimeni alta, cu directețea ei englezească de North Country, merse direct spre soluția evidentă. Rachel făcea cuvinte încrucișate în timpul liber și visa să câștige o mașină.

– Unchiul Frei este prima jumătate, spuse ea simplu, iar Bourgeois, cealaltă. „Freibourgeois" înseamnă populația din Freiburg, și aceasta urma să fie zguduită de o „operație" care urma să aibă loc la 6 seara, în 24. Camera 251? Păi, o să trebuiască să facem niște investigații, nu? le zise ea experților preocupați.

Da, fură ei de acord. O să trebuiască.

Calculatoarele fură deconectate, însă totuși, o zi sau două, scepticismul rămase. Presupunerea era absurdă. Prea ușoară. De-a dreptul copilărească.

Cu toate acestea, așa cum deja învățaseră, Helga și ai ei se abțineau, ca filosofie, de la orice metodă sistematică de comunicare. Tovarășii trebuie să vorbească unii cu alții de la inimă revoluționară la inimă revoluționară, în aluzii învăluite, dincolo de înțelegerea porcilor.

S-o testăm, spuseră.

Erau cel puțin o jumătate de duzină de Freiburg, însă primul lor gând fu micul oraș Freiburg din Elveția natală a lui Mesterbein, unde franceza și germana sunt vorbite alături, și unde burghezia e renumită, chiar și printre elvețieni, pentru indiferența ei. Fără nici o întârziere, Kurtz expedie o pereche de anchetatori extrem de discreți, cu ordin de a adulmeca orice țintă susceptibilă să atragă atacuri antievreiești, cu o atenție specială asupra caselor de comerț având contracte cu apărarea israeliană: să verifice, cât puteau de bine fără ajutor oficial, toate camerele 251, în spitale, hoteluri, clădiri administrative, precum și numele tuturor pacienților programați pentru apendictomie în data de 24 a lunii, dar și operațiile de orice fel de la ora 18 a aceleiași zile.

De la Agenția Evreiască din Ierusalim, Kurtz obținu o listă la zi a tuturor evreilor de vază cunoscuți a locui în oraș, împreună cu locurile lor de rugăciune și de întrunire. Exista

un spital evreiesc? Dacă nu, un spital care să asigure hrană după nevoile evreilor ortodocşi? Şi aşa mai departe.

Însă Kurtz argumenta împotriva propriilor convingeri, ca toată lumea. Unor astfel de ţinte le lipsea efectul dramatic care le scosese în evidenţă pe cele dinaintea lor, nu puteau *épater* pe nimeni, nu constituiau nici un punct la care s-ar putea cineva gândi.

Până într-o după-amiază în mijlocul tuturor acestor lucruri – aproape ca şi cum energiile lor aplicate asupra unui punct forţaseră adevărul să iasă la iveală în altul –, când Rossino, italianul cu aplecări ucigaşe, luă un avion de la Viena la Basel, unde închirie o motocicletă. Trecând graniţa în Germania, merse 40 de minute până în vechiul oraş medieval Freiburg-im-Breisgau, pe timpuri capitala landului Baden. Acolo, după ce mai întâi se delectă cu un prânz copios, se prezentă la universitate, la *Rektorat* şi întrebă politicos despre o serie de prelegeri pe teme umaniste accesibilă publicului general. Şi, mai pe ascuns, unde se situa sala 251 pe planul universităţii.

Fu ca o rază de lumină prin ceaţă. Rachel avea dreptate, Kurtz avea dreptate, Dumnezeu era drept, şi Misha Gavron la fel. Forţele pieţei îşi găsiseră echilibrul natural.

Doar Gadi Becker nu lua parte la fericirea generală.

Unde era el?

Erau momente când alţii păreau să ştie răspunsul mai bine decât el însuşi. Într-o zi, făcea ture prin casa de pe strada Disraeli, concentrându-şi privirea agitată asupra maşinilor de cifrare care, prea rar pentru gustul său, raportau semnalări ale agentei sale, Charlie. În aceeaşi noapte – sau, mai precis, devreme în dimineaţa următoare –, apăsa butonul soneriei de acasă de la Kurtz, trezind-o pe Elli şi câinii, şi cerând noi asigurări că nu va fi nici o lovitură împotriva lui Tayeh sau a oricui altcuiva până ce Charlie nu va fi plecat. Auzise zvonuri: „Misha Gavron nu e vestit pentru răbdarea sa“, zise sec.

Dacă oricine se întorcea de pe teren – de exemplu, băiatul cunoscut drept Dimitri sau tovarăşul său, Raoul, extras cu o

barcă de cauciuc –, Becker insista să fie de față la raport, mitraliindu-l cu întrebări referitoare la starea ei.

După câteva zile, Kurtz nu mai suportă să-l vadă – „mă bântuie ca propria conștiință încărcată" – și-l amenință deschis că nu-l mai primește în casă până ce nu e stăpânit de gânduri mai înțelepte.

– Un conducător de agentură lipsit de agent e ca un dirijor fără orchestră, îi explică profund lui Elli, în vreme ce se lupta să-și domolească mânia. Mai potrivit e să-l mulțumești, să-l ajuți să-și treacă timpul.

În secret, cu complicitatea nimănui în afară de Elli, Kurtz o sună pe Frankie, spunându-i că fostul ei soț e în oraș și dându-i numărul unde putea să-l găsească; deoarece Kurtz, cu generozitate churchilliană, se aștepta ca toată lumea să aibă o căsătorie ca a sa.

Frankie sună cum se cuvine; Becker îi ascultă vocea o vreme – dacă, într-adevăr, el răspunsese – și puse blând receptorul jos, fără să răspundă, ceea ce o înfurie.

Mașinația lui Kurtz avu un oarecare efect totuși, pentru că, a doua zi, Becker porni în ceea ce fu privit mai târziu drept un fel de călătorie de autoevaluare cu privire la presupozițiile fundamentale ale vieții. Închiriind o mașină, merse întâi la Tel Aviv, unde, după ce tratá niște afaceri pesimiste cu directorul său de bancă, vizită vechiul cimitir unde era îngropat tatăl lui. Puse flori pe mormânt, curăță meticulos în jurul lui cu un șpaclu împrumutat și spuse *Kaddish* cu voce tare, deși nici el, nici tatăl său nu dăduseră vreodată prea multă importanță religiei. De la Tel Aviv, se îndreptă spre sud-est, spre Hebron, sau, cum i-ar fi zis Michel, El Khalil. Vizită moscheea lui Avraam care, de la războiul din '67, era dublată, stângaci, de sinagogă; vorbi cu soldații rezerviști, cu pălăriile lor șleampete de camuflaj și cămășile descheiate până la buric, care leneveau la intrare și patrulau fortificațiile.

Becker, își spuneau unii altora, după ce plecase – doar că îi foloseau numele în ivrit –, însuși legendarul Gadi, omul care a luptat în bătălia pentru Golan din spatele liniilor siriene. Ce

dracu' căuta el aici, în fundul ăsta arab de lume, arătând așa de tulburat?

Sub privirea lor admirativă, rătăci prin vechea piață acoperită, în aparență nedând atenție la liniștea explozivă și la uitătura întunecată, arzând mocnit, a celor aflați sub ocupație. Și, uneori, aparent având altceva în minte, se oprea și vorbea cu câte un negustor pe arăbește, întrebând-l de o mirodenie sau de prețul unei perechi de pantofi, în timp ce băiețașii se adunau în jurul lui să-l asculte și, o dată, ca îndrăzneală, să-i atingă mâna. Întorcându-se la mașină, dădu din cap în semn de bun-rămas către soldați și se îndreptă spre drumeagurile care se înșiră printre terasele bogate, cu struguri roșii, până ce ajunse, în etape, la satele arabe din vârful dealurilor de pe partea de est, cu casele lor lăbărțate de piatră și cu antene în formă de turnul Eiffel pe acoperiș. O zăpadă ușoară se întindea pe pantele de sus, mase de nori întunecați dădeau pământului o strălucire crudă și neliniștitoare. Dincolo de vale, o uriașă nouă așezare israeliană stătea ca emisarul unei planete cuceritoare.

Și, într-unul dintre sate, Becker ieși să adulmece. Era locul unde trăise familia lui Michel până în '67, când tatăl său considerase că e mai bine să fugă.

– Deci a vizitat și mormântul lui? întrebă acru Kurtz când auzi toate acestea. Întâi pe al tatălui său, apoi pe al lui – nu-i așa?

O clipă de mirare precedă râsul general când își reamintiră credința islamică după care Joseph, fiul lui Isaac, fusese și el înmormântat la Hebron, ceea ce orice evreu știa că nu e adevărat.

De la Hebron, se pare, Becker se îndreptă spre nord, în susul văii Iordanului, spre Beit She 'An, un oraș arab repopulat de evrei după ce se golise în războiul din '48. După ce hoinări destul ca să admire amfiteatrul roman, continuă drumul în ritm domol către Tiberiada, care devenea rapid stațiunea modernă a nordului, cu gigantice hoteluri în stil american pe malul lacului, o piscină cu valuri, o mulțime de

macarale și un excelent restaurant chinezesc. Însă interesul său acolo păru să fie superficial, pentru că nu se opri, ci doar conduse încet, uitându-se pe geam la zgârie-nori, de parcă i-ar fi numărat. Data următoare, ieși la suprafață la Metulla, chiar la frontiera de nord cu Libanul. O fâșie arată, cu mai multe niveluri de sârmă marca granița, numită în zile mai fericite Gardul cel Bun. De o parte, cetățeni israelieni stăteau pe o platformă de observație, privind cu expresii uimite dincolo de sârma ghimpată către terenul degradat. De cealaltă, milițiile creștine libaneze patrulau în sus și în jos, cu toate mijloacele de transport, primindu-și rezervele israeliene pentru interminabilul lor conflict sângeros împotriva uzurpatorilor palestinieni.

Însă Metulla era, în vremea aceea, și punctul terminus natural pentru liniile de curieri mergând până la Beirut, iar serviciul lui Gavron menținea acolo o secție discretă pentru a se ocupa de agenții în tranzit. Marele Becker se prezentă pe înserate, răsfoi jurnalul secției, puse câteva întrebări la întâmplare despre localizarea trupelor Națiunilor Unite, apoi plecă mai departe. Arătând tulburat, spuse comandantul secției. Poate, bolnav. Bolnav în privire și înfățișare.

– Deci ce dracu' căuta? îl întrebă Kurtz pe comandant când auzi acestea.

Însă comandantul, un om prozaic și tocit de atâtea secrete, nu putea oferi teorii în plus.

– Tulburat, repetă. Cum arată uneori agenții când se întorc dintr-o misiune îndelungată.

Iar Becker continuă să meargă mai departe, până ce ajunse la un drum șerpuit de munte, sfârtecat de urme de tanc și îl urmă până la kibbutzul unde își lăsase inima, dacă și-o lăsase undeva: un cuib de vulturi înălțat sus, deasupra Libanului, pe trei părți. Locul devenise pentru prima oară o așezare evreiască în '48, când fusese întemeiat ca o fortificație militară cu scopul de a controla singurul drum între est și vest, la sud de Litani. În '52, sosiră primii tineri coloniști sabra, pentru a duce viața aspră, seculară, care fusese odată idealul

sionist. De atunci, kibbutzul suferise bombardamente ocazionale de artilerie, o evidentă prosperitate și o îngrijorătoare scădere a numărului membrilor săi. Aspersoare se jucau pe pajiști când Becker ajunse acolo; aerul era dulce de mireasma trandafirilor roșii și roz. Gazdele sale îl primiră cu timiditate și cu mare emoție.

– Ai venit să ni te alături în sfârșit, Gadi? Gata cu zilele tale de luptător? Ascultă, e o casă care te așteaptă. Te poți muta diseară!

El râse, dar nu zise nici da, nici nu. Ceru de lucru pentru câteva zile, însă era puțin ce i se putea da – era sezonul slab, îi explicară. Fructele și bumbacul fuseseră culese în întregime, copacii, tunși, câmpurile, arate pentru la primăvară. Apoi, pentru că insista, îi permiseră să-și plătească mâncarea la cantină. Dar ce voiau ei cu adevărat de la el era să-i audă părerea asupra felului în care o ducea țara – de la Gadi, care, dacă o poate face cineva, o să ne spună. Ceea ce însemna, firește, că ei voiau cel mai mult din partea lui să-și audă propriile păreri – asupra acestui guvern corupt, asupra decadenței politicii de la Tel Aviv.

– Am venit aici să muncim, să luptăm pentru propria identitate, să-i transformăm pe evrei în israelieni, Gadi! O să fim, până la urmă, o țară... sau o vitrină a evreimii internaționale? Care e viitorul nostru, Gadi? Spune-ne!

Îi adresară aceste întrebări cu un entuziasm încrezător, ca și cum ar fi fost vreun profet venit printre ei să aducă semnificație interioară proaspătă vieților lor exterioare; nu puteau să știe – nu de la început, cel puțin – că vorbeau golului din sufletul lui. Și ce s-a întâmplat cu toate vorbele noastre frumoase despre căderea la o înțelegere cu palestinienii, Gadi? Marea greșeală a fost în ’67, hotărâră ei răspunzându-și singuri întrebărilor, ca de obicei: în ’67 trebuiau să fi fost generoși, trebuia să le oferim un târg corect. Cine poate fi generos dacă nu învingătorii?

– Suntem atât de puternici, Gadi, iar ei, atât de slabi!

Însă, după o vreme, aceste probleme insolubile îi deveniră prea familiare lui Becker și, în acord cu dispoziția sa introvertită, se apucă să se plimbe de unul singur prin tabără. Locul său favorit era un turn de pază în ruine, care privea drept către un orășel șiit, iar spre nord-est, către bastionul cruciaților de la Beaufort, pe vremea aceea încă în mâinile palestinienilor. Îl văzură acolo în ultima lui seară cu ei, stând absolut neadăpostit, atât de aproape de gardul electrificat de la graniță cât se putea fără a declanșa alarma. Datorită soarelui care apunea, avea o parte luminată și una întunecată și părea, prin verticalitatea lui, să aducă la cunoștință întregului bazin al lui Litani că se afla acolo.

Dimineața următoare, se întorsese la Ierusalim și, după ce se prezentase în strada Disraeli, își petrecu ziua colindând străzile orașului unde purtase atâtea bătălii și văzuse vărsarea a atâta sânge, inclusiv al său. Și încă părea să pună la îndoială tot ce vedea. Se uită cu o mirare perplexă la arcurile aride ale recreatului cartier evreiesc, se așeză în holurile hotelurilor-turn care nenorocesc acum orizontul Ierusalimului și medită mohorât asupra grupurilor de cetățeni americani respectabili din Oshkosh, Dallas și Denver, care veniseră cu bagajele lor gigantice, de bună-credință și vârstă mijlocie, ca să-și păstreze contactul cu tradiția. Privi prin micile buticuri ce vindeau caftane arăbești brodate de mână și artizanat arab garantat de proprietar; ascultă sporovăiala nevinovată a turiștilor, le inspiră parfumurile scumpe și îi auzi plângându-se, însă cu politețe camaraderească, de calitatea cotletelor de vită calitatea întâi în stil newyorkez, care cumva nu erau ca acasă. Și petrecu o după-amiază întreagă la Muzeul Holocaustului, tulburat de fotografiile copiilor care ar fi avut vârsta lui dacă ar fi trăit.

Auzind toate acestea, Kurtz îi tăie scurt permisia și-l puse din nou la treabă.

– Află ce-i cu Freiburgul, îi spuse. Scotocește bibliotecile, dosarele. Află pe cine cunoaștem acolo, fă rost de planul universității. Procură planurile arhitecților și planurile orașului. Rezolvă tot ce avem nevoie și fă-o odată. Până ieri.

– Un bun luptător nu e niciodată normal, îi zise Kurtz lui Elli ca să se consoleze. Dacă nu-i pur și simplu prost, atunci gândește prea mult.

Însă, pentru sine însuși, Kurtz se minuna să descopere cât de profund putea să-l supere încă oița sa rătăcită.

douăzeci și trei

Era capătul liniei. Era cel mai rău loc din toate viețile ei de până acum, un loc pe care să-l uiți chiar în timp ce te aflai acolo, plus nenorocita ei de școală cu internat și cu violatori, un forum înțepenit în deșert și jucat cu muniție adevărată. Visul dărăpănat al Palestinei se întindea în spatele dealurilor, la cinci ore de mers pe deșelate cu mașina și aveau acest mic fort cu rogojini, ca decorul pentru un remake după *Beau Geste,* cu fortificații de piatră galbenă, cu o scară de piatră și jumătate din partea laterală bombardată, și o poartă principală cu un catarg care-și lovea frânghiile roase în vântul fierbinte și nu avea niciodată steag. Nimeni pe care să-l cunoască nu dormea în fort. Fortul era pentru administrație și interviuri; și miel cu orez de trei ori pe zi; și bombastice discuții de grup până după miezul nopții, unde est-germanii le predicau vest-germanilor, iar cubanezii le predicau tuturor și unde un zombie american, care își spunea Abdul, a citit o lucrare de 20 de pagini despre înfăptuirea imediată a păcii mondiale.

Celălalt centru social al lor era zona destinată armelor de calibru mic, care nu era o carieră dezafectată în vârful unui deal, ci o baracă având geamurile blocate și un șir de becuri fixate de grinzile de oțel, și, pe lângă pereți, saci de nisip ce se scurgeau. Nici țintele nu erau bidoane de petrol, ci siluete în mărime naturală de pușcași marini americani, cu înfățișare de brute, cu grimase pictate și cu baionete, având la picioare suluri de hârtie adezivă maro, „ca să le peticești găurile după ce ai tras în ei“. Era un loc permanent solicitat, adesea în toiul

nopții, plin de râsete grosolane și de mârâieli de dezamăgire competitivă. Într-o zi veni un mare luptător, un soi de VIP terorist, într-un Volvo cu șofer, și locul fu golit cât timp trase el. Altă dată, o trupă de negri deosebit de sălbatici năvăliră peste clasa lui Charlie și goliră încărcător după încărcător, fără să dea cea mai mică atenție tânărului est-german aflat la comandă.

– Satisfăcut, albitură? zbieră peste umăr unul dintre ei, cu un bogat accent sud-african.

– Te rog... o, da... foarte bun, spuse est-germanul foarte afectat de discriminarea lor.

Plecară legănându-se, râzând să se spargă și lăsând pușcașii marini americani făcuți sită, cu rezultatul că prima oră din acea zi a fetelor a fost petrecută peticindu-i de sus până jos.

De dormit dormeau în trei barăci lungi, una cu despărțituri, pentru femei, alta fără despărțituri, pentru bărbați, și o a treia, cu o așa-zisă bibliotecă, pentru instructori – și, dacă te invitau la bibliotecă, spunea o suedeză înaltă numită Fatima, nu te aștepta la prea multă lectură. Ca să-i trezească dimineața, aveau o erupție de muzică marțială la un difuzor pe care nu-l puteai închide, urmat de exerciții fizice pe o întindere de nisip mânjită cu dâre de rouă lipicioasă, ca niște gigantice urme de melci. Însă Fatima zicea că alte locuri erau și mai rele. Fatima, dacă e să-i credem propria versiune despre sine, era o maniacă a taberelor de instruire. Fusese instruită în Yemen, în Libia și la Kiev.. Făcea circuitul ca un tenisman profesionist, până când cineva se va hotărî ce e de făcut cu ea. Avea un fiu de 3 ani, Knut, care alerga de colo-colo în pielea goală și părea singuratic, însă, când Charlie i se adresă, plânse.

Gărzile lor erau un nou tip de arabi, pe care nu-i mai văzuse până atunci și pe care nu dorea să-i mai revadă: cowboy-i aroganți, aproape tăcuți, a căror distracție era umilirea occidentalilor. Erau postați pe perimetrul fortului și circulau câte șase într-un jeep cu viteză nebună. Fatima spunea că erau o miliție specială, pregătită pe granița siriană. Unii erau atât

de tineri, încât Charlie se întrebă dacă le ajungeau picioarele la pedale. Noaptea, până când Charlie și o japoneză făcură scandal, aceiași puști năvăleau în grupuri de câte doi sau trei și încercau să convingă fetele să facă o expediție în deșert. Fatima mergea de obicei, la fel și o est-germană, și se întorceau arătând impresionate. Însă celelalte fete, dacă le păsa de asta, mergeau la sigur cu instructorii occidentali, ceea ce-i înnebunea și mai tare pe arabi.

Toți instructorii erau bărbați și, pe post de rugăciune de dimineață, se aliniau în fața tovarășilor studenți ca o armată a poporului, în timp ce unul dintre ei citea o condamnare agresivă a arhidușmanilor zilei: sionismul, trădarea egipteană, exploatarea capitalistă europeană, iarăși sionismul și ceva nou pentru Charlie, numit expansionism creștin – dar poate că aceasta din cauză că era ziua de Crăciun, o sărbătoare celebrată printr-o hotărâtă neglijare oficială. Est-germanii erau tunși și mohorâți și pretindeau că femeile îi plictisesc, cubanezii erau, pe rând, cocheți, cuprinși de dor de casă și aroganți, majoritatea lor puțind și având dinți stricați, cu excepția simpaticului Fidel, care era favoritul tuturor. Arabii erau deosebit de capricioși și se purtau cel mai dur, strigând la cei rămași în urmă și, mai mult decât o dată, împroșcând cu gloanțe la picioarele celor presupuși neatenți, astfel încât unul dintre băieții irlandezi și-a mușcat degetul cuprins de panică, spre marele amuzament al americanului Abdul, care urmărea scena de la distanță, ceea ce făcea adesea, zâmbind prefăcut și salivând după ei, ca un figurant pe un platou de filmare, luându-și notițe într-un carnet pentru marele său roman revoluționar.

Însă steaua locului în timpul acelor prime zile nebune era un ceh nebun după bombe, pe nume Bubi, care, în prima lor dimineață, și-a împușcat propria pălărie de luptă prin nisip, întâi cu un Kalașnikov, apoi cu un pistol masiv, de calibrul 45 și, în cele din urmă, ca să termine brutal, cu o grenadă rusească, aruncând-o la 15 metri în aer.

Lingua franca pentru discuțiile politice era engleza de nivel 0, cu un pic de franceză ici și colo, și Charlie, dacă avea să ajungă vreodată vie acasă, își jurase în cel mai secret colț al inimii că avea să trăiască din amintirea acelor discuții cretine de la miezul nopții privind „Zorii revoluției“ pentru tot restul vieții ei nenaturale. Între timp, nu râdea de nimic. Nu râsese de când ticăloșii îi aruncaseră iubitul în aer pe drumul spre München, iar recenta vedere a suferințelor poporului său doar îi intensificase amara dorință de răzbunare.

„Vei trata totul cu o mare și singuratică seriozitate“, îi spusese Joseph, el însuși tot atât de serios și singuratic pe cât îi dorea ei să fie. „Vei fi detașată, poate un pic țicnită, sunt obișnuiți cu asta. Nu o să pui nici o întrebare, vei fi singură cu tine, zi și noapte.“

Numărul lor oscilă din prima zi. Când camionul părăsi Tyrul, grupul lor era format din doi băieți și trei fete, iar conversația le-a fost interzisă prin ordin de către două gărzi mânjite cu cordită pe față, care stăteau cu ei în spate, în vreme ce camionul se hurduca și se târa peste drumul pietros de peste deal. O fată, despre care a aflat că era bască, a reușit a-i șopti că erau în Aden; doi băieți turci spuneau că sunt în Cipru. Au ajuns și găsiră alți doi studenți așteptând, însă, de a doua zi, cei doi turci și fata bască dispăruseră, probabil în timpul nopții, când puteau fi auzite camioane venind și plecând, cu farurile stinse.

Pentru festivitatea de inaugurare, li s-a cerut să depună un jurământ de fidelitate Revoluției Anti-Imperialiste și să studieze „Regulile acestei tabere“, care erau înșirate, ca și cele Zece Porunci, pe o porțiune plată a peretelui alb din Centrul de Primire a Tovarășilor. Toți tovarășii își vor folosi numele arabe mereu, fără droguri, fără nudism, fără jurăminte în numele lui Dumnezeu, fără conversații particulare, fără alcool, fără coabitare, fără masturbare. În vreme ce Charlie încă se întreba pe care dintre aceste porunci s-o încalce prima, un discurs înregistrat de bun venit, anonim, fu pus la difuzor.

– Tovarăși. Cine suntem? Suntem cei fără nume, fără uniformă. Suntem șobolanii scăpați de ocupația capitalistă. Din taberele năpădite de durere ale Libanului – sosim! Și o să luptăm cu genocidul! Din mormintele de beton ale orașelor occidentale – sosim! Și o să ne găsim unii pe ceilalți! Și împreună o să aprindem făclia în contul celor 800 de milioane de guri flămânde din toată lumea!

Însă, când se termină, simți o sudoare rece pe spate și o mânie violentă în piept. „Vom, gândi. Vom, vom." Zărind o fată arăboaică lângă ea, îi văzu aceeași fervoare în ochi.

„Zi și noapte", spusese Joseph.

Zi și noapte, așadar, se strădui – pentru Michel, pentru propria normalitate nebună, pentru Fatmeh și pentru Salma, și pentru copiii bombardați din închisoarea din Sidon, exteriorizându-se pentru a scăpa de haosul dinăuntru, adunând laolaltă elementele celui de-al doilea personaj al ei ca niciodată înainte, contopindu-le într-o unică identitate combativă.

„Sunt o văduvă îndurerată, ultragiată, și am venit aici pentru a continua lupta iubitului meu mort.

Sunt militantul deșteptat care a pierdut prea mult timp cu jumătăți de măsură și acum stă în fața voastră cu sabia în mână.

Mi-am pus mâna pe inima palestiniană, m-am angajat să ridic lumea de urechi ca s-o fac să asculte.

Sunt pe jar, însă sunt vicleană și inventivă. Sunt viespea adormită care poate aștepta toată iarna ca să înțepe.

Sunt tovarășa Leila, un cetățean al revoluției mondiale."

Zi și noapte.

Jucă acest rol până la limită, de la izbucnirea furioasă cu care-și desfășura lupta fără arme până la flacăra neîmblânzită cu care-și privea propria față în oglindă, în vreme ce-și peria sălbatic lungul păr negru, ale cărui rădăcini roșii începeau să se arate. Până când ceea ce începuse ca un efort de voință deveni un obicei al minții și al trupului, o mânie bolnăvicioasă,

permanentă, solitară, care se comunica repede asistenței, fie personal, fie studenți. Aproape de la început, îi acceptară clara ciudățenie, care o distanța. Poate o mai văzuseră la altele înaintea ei; Joseph spunea că da. Pasiunea rece pe care o aducea la sesiunile de antrenament cu arme – mergând de la lansatoarele rusești de rachete ținute în mână, trecând prin confecționarea de bombe cu circuit de sârmă roșie și detonator și până la inevitabilul Kalașnikov – îl impresionă până și pe expansivul Bubi. Era devotată, însă era diferită. Treptat, îi simți că se pleacă în fața ei. Bărbații, chiar și cei din milițiile siriene, încetară să-i mai facă propuneri la întâmplare, femeile renunțară la suspiciunile legate de aspectul ei izbitor, tovarășii mai slabi începură, timid, să se strângă în jurul ei, iar cei mai puternici, s-o recunoască drept egala lor.

Erau trei paturi în dormitorul ei, însă, pentru început, ea avu doar o colegă – o japoneză micuță, care își petrecea mult timp îngenuncheată în rugăciune, dar pentru muritorii ca și ea nu spunea nici un cuvânt în altă limbă decât a ei. Adormită, scrâșnea din dinți atât de tare, încât, într-o noapte, Charlie o sculă, apoi se așeză lângă ea, ținând-o de mână în timp ce ea vărsa lacrimi asiatice, tăcute, până ce erupse muzica și sosi ora să o scoale. Curând după aceea, fără explicații, și ea dispăru, pentru a fi înlocuită de două surori algeriene, care fumau țigări împuțite și păreau să știe tot atât de mult ca și Bubi despre bombe și arme. În ochii lui Charlie, erau fete simple, însă instructorii le venerau pentru nu se știe ce fapte de arme împotriva asupritorilor. Diminețile, ieșeau somnoroase în salopetele lor de lână din camerele instructorilor, pe când cei mai puțin favorizați își terminau exercițiile de luptă fără arme. Așa încât, Charlie își avu o vreme dormitorul doar pentru ea, și, cu toate că Fidel, simpaticul cubanez, își făcu apariția într-o noapte, spălat și periat ca un corist, ea își păstră poza de negare de sine cu dinții strânși și nu-i dădu nici măcar un sărut înainte de a-l trimite să-și vadă de treabă.

Următorul care încercă să-i cucerească favorurile fu americanul Abdul. O vizită într-o noapte târziu, bătând atât

de ușor la ușă, încât ea se așteptă s-o vadă pe una din algeriene, care amândouă își uitau regulat cheile. Până atunci, Charlie hotărâse că Abdul era o permanență a taberei. Era prea apropiat de personal, își permitea prea multe și nu avea altă treabă decât să-și citească lucrările plictisitoare și să-l citeze pe Marighella cu un accent tocit din fundul Sudului, pe care Charlie îl suspecta a fi fals. Fidel, care îl admira, spunea că e un dezertor din Vietnam, care ura imperialismul și care ajunsese aici prin Havana.

– Salut, spuse Abdul, și se strecură pe lângă ea, înainte ca ea să apuce să-i trântească ușa în nas.

Se așeză pe pat și începu să-și răsucească o țigară.

– Șterge-o, îi zise. Dispari!

– Desigur, fu el de acord și continuă să-și răsucească țigara.

Era înalt, cu început de chelie și, văzut din trei sferturi, foarte subțire. Purta o salopetă cubaneză și avea o barbă castanie, mătăsoasă, care părea că ducea lipsă de păr.

– Cum te cheamă *pe bune,* Leila? întrebă.

– Smith.

– Îmi place. *Smith.* Repetă numele de mai multe ori, pe diferite tonalități.

– Ești irlandeză, Smith?

Își aprinse țigara și-i oferi un fum. Îl ignoră.

– Aud că ești proprietatea personală a domnului Tayeh. Îți admir gustul. Tayeh e un tip foarte selectiv. Cu ce te ocupi, Smith?

Ea merse până la ușă și o deschise, însă el rămase pe pat, rânjind la ea într-un mod nehotărât, cunoscător, prin fumul țigării.

– Nu vrei să ne-o punem? întrebă. Păcat. Aceste *fräulein*-e sunt ca puii de elefant de la circul Barnum. Am crezut că putem ridica puțin standardele. Să demonstrăm Relația Specială.

Se ridică alene, își aruncă țigara lângă par și o strivi cu gheata.

– N-ai un pic de hașiș pentru un om sărac, nu-i așa, Smith?

– Ieși! îi spuse.

Acceptându-i pasiv judecata, se apropie de ea, apoi se opri, își înălță capul și rămase liniștit, și, spre stânjeneala ei, văzu că ochii lui obosiți, fără personalitate, erau plini de lacrimi, și că erau cute de rugăminte copilărească în jurul fălcilor sale.

– Tayeh nu mă lasă să sar din călușei, se plânse.

Accentul său din fundul Sudului cedase locul unuia obișnuit, de Coasta de Est.

– Se teme că bateriile mele ideologice s-au descărcat. Pe drept, mă tem. Cumva, am uitat raționamentul conform căruia fiecare copil mort e un pas spre pacea mondială. Ceea ce-i o frână când se întâmplă să fi omorât câțiva. Tayeh e foarte corect în această privință. Tayeh e un om corect. „Dacă vrei să pleci, pleacă“, spune el, apoi arată spre deșert. Corect!

Ca un cerșetor încurcat, îi luă mâna dreaptă în amândouă mâinile lui și se uită în palma goală.

– Mă cheamă Halloran, explică, de parcă el însuși avea probleme în a-și aminti numele. În loc de Abdul, citește Arthur J. Halloran. Și, dacă o să treci vreodată pe undeva pe lângă o ambasadă americană, Smith, ți-aș fi extrem de recunoscător dacă le-ai lăsa un bilet în care să le zici că Arthur Halloran, fost din Boston și din show-ul din Vietnam, mai târziu din armate mai puțin oficiale, ar vrea să ajungă acasă și să-și plătească datoria față de societate, mai înainte ca macabeii ăia nebuni să vină de peste deal și să ne curețe la grămadă. Faci tu asta pentru mine, Smith, fetițo? Vreau să zic că, atunci când e de luat o decizie, noi, anglo-americanii, *suntem* un pic peste genunchiul broaștei, nu crezi?

De-abia putea să se miște. O letargie irezistibilă coborâse asupra ei, ca primele senzații de frig într-un trup grav rănit. Voia doar să doarmă. Cu Halloran. Să-i dea mângâierea pe care o ceruse și să și-o ia în schimb. Nu conta că, dimineața, o

va turna. S-o facă. Tot ce știa era că nu mai putea să înfrunte, încă o noapte, această celulă goală ca un iad.

Încă o ținea de mână. Îl lăsă, legănându-se ca un sinucigaș pe pervaz, privind cu nostalgie strada de dedesubt. Apoi, cu un efort uriaș, se eliberă și, cu amândouă mâinile, îi împinse trupul emaciat, neopunând rezistență, pe coridor.

Se așeză pe pat. Hotărât, era aceeași noapte. Putea simți mirosul țigării. Să-i vadă chiștocul la picioare.

Dacă vrei să pleci, pleacă, spunea Tayeh. Apoi arăta spre deșert. Tayeh e un om foarte corect.

„Nu există frică asemănătoare cu aceasta, spusese Joseph. Curajul tău o să fie ca banii. O să tot cheltuiești și, într-o noapte, o să te uiți în buzunare și o să fii lefteră, și atunci începe adevăratul curaj.

Există o singură logică, spusese Joseph: tu. Poate exista doar un supraviețuitor: tu. O persoană în care să poți avea încredere: tu."

Stătu la fereastră, îngrijorându-se din pricina nisipului. Nu realizase că putea urca atât de sus. Ziua, îmblânzit de soarele fierbinte, stătea docil, însă când strălucea luna, ca acum, se umfla în conuri încăpățânate, care se furișau de la un orizont la altul, așa că știa că era doar o chestiune de timp înainte de a-l auzi revărsându-se pe ferestre, înăbușind-o în somn.

Interogatoriul ei începu în dimineața următoare și dură, socoti ea după aceea, o zi și două jumătăți de noapte. Fu un proces sălbatic, irațional, depinzând de al cui rând era să țipe la ea și dacă îi puneau la încercare angajamentul revoluționar sau o acuzau că e o informatoare britanică ori sionistă, ori americană. Cât timp dură, fu exonerată de orice prezență la cursuri și, între sesiuni, i se ordonă să rămână în căsuță, în arest la domiciliu, deși nu părea să deranjeze pe nimeni dacă se apuca să se plimbe de colo-colo prin tabără. Schimburile erau împărțite între patru băieți arabi de mare fervoare, lucrând în perechi și lătrându-și întrebările pregătite de pe pagini de notițe scrise de mână, și păreau să se înfurie cel mai

tare când nu le înțelegea engleza. Nu fu bătută, deși ar fi fost mai ușor dacă ar fi fost, pentru că ar fi știut cel puțin când le plăcea și când nu. Însă furiile lor erau și așa destul de înfricoșătoare și uneori urlau pe rând la ea, ținându-și fețele apropiate de a ei, acoperind-o de scuipat și lăsând-o cu o cumplită durere de cap. Alt truc a fost să-i ofere un pahar de apă, apoi să i-l azvârle în față când dădu să-l ia. Însă, data următoare când s-au întâlnit, băiatul care făcuse asta citi o scuză scrisă, în fața celor trei colegi ai săi, apoi părăsi încăperea, într-o profundă umilință.

Altă dată, o amenințară că o împușcă pentru cunoscutul ei atașament față de sionism și regina Angliei. Însă, când refuză în continuare să mărturisească aceste păcate, părură să-și piardă interesul și-i spuseră povești mândre despre satele lor natale, pe care nu le văzuseră niciodată, și despre cum la ei erau cele mai frumoase femei și cel mai bun ulei de măsline, și cel mai bun vin din lume. Și atunci știu ea că se reîntorsese la normalitate; și la Michel.

Un ventilator electric se învârtea pe tavan; pe pereți atârnau perdele cenușii ascunzând parțial hărțile. Prin fereastra deschisă, Charlie putea auzi bufniturile intermitente ale antrenamentului cu bombe din zona lui Bubi. Tayeh se așezase pe sofa și-și întinsese un picior de-a lungul ei. Fața sa rănită arăta albă și bolnavă. Charlie stătea în picioare în fața lui, ca o fată neascultătoare, cu ochii în jos și fălcile încleștate de furie. Încercase să vorbească o dată, însă Tayeh o ignoră, pescuindu-și sticla de whisky din buzunar și trăgând o dușcă din ea. Cu dosul palmei, își șterse gura în ambele direcții, de parcă ar fi avut mustață, ceea ce nu era cazul. Era mult mai reținut decât îl știuse, și cumva mai puțin în largul său cu ea.

– Abdul, americanul, spuse.

– Ce-i cu el?

Se pregătise. Mental, exersase repetat: Simțul datoriei revoluționare a tovarășei Leila învinge lehamitea ei naturală de a-și turna un tovarăș de arme. Știa replicile pe de rost.

Cunoștea târfele de la forum care le rostiseră. Pentru a le recita, își ținu fața întoarsă și vorbi cu o furie aspră, bărbătească:

– Adevăratul său nume e Halloran. Arthur J. Halloran. E un trădător. Mi-a cerut, când plec, să le spun americanilor că vrea să meargă acasă și să se supună judecății. Admite sincer că are credințe contrarevoluționare. Ne poate trăda pe toți.

Privirea întunecată a lui Tayeh nu-i părăsise fața. Își ținea bastonul de frasin cu ambele mâini și lovea ușor cu vârful său în degetul mare al piciorului bolnav, ca și cum voia să-l țină treaz.

– De asta ai cerut să mă vezi?

– Da.

– Halloran a fost la tine acum trei nopți, remarcă uitându-se într-o parte. De ce nu mi-ai spus mai devreme? De ce să aștepți trei zile?

– Nu erai aici.

– Erau alții. De ce n-ai întrebat de mine?

– Mi-era teamă că o să-l pedepsești.

Însă Tayeh nu păru să se gândească la faptul ca Halloran era judecat.

– Teamă, repetă el ca și cum aceasta ar fi fost o recunoaștere gravă. Teamă? De ce ți-ar fi *ție* teamă pentru Halloran? Trei zile întregi? Îi împărtășești în secret gândirea?

– Știi că nu.

– De asta ți-a vorbit atât de sincer? Pentru că i-ai dat motive să aibă încredere în tine? Eu așa cred.

– Nu.

– Te-ai culcat cu el?

– *Nu.*

– Deci de ce ai vrea să-l protejezi pe Halloran? De ce ți-ar fi teamă pentru viața unui trădător când înveți să ucizi pentru revoluție? De ce nu ne spui adevărul? Mă dezamăgești.

– Sunt lipsită de experiență. Îmi părea rău pentru el și nu voiam să i se întâmple ceva. Apoi, mi-am amintit de datoria mea.

Tayeh păru din ce în ce mai încurcat de întreaga conversație. Luă altă înghițitură de whisky.

– Șezi.

– Nu am nevoie să șed.

– Șezi!

Făcu ce i se ordonase. Se uita fioros pe lângă el, la un punct detestat al propriului orizont. În mintea ei, trecuse de punctul unde el avea orice drept s-o cunoască. „Am învățat ceea ce m-ai trimis să învăț aici. Tu ești de vină dacă nu mă înțelegi."

– Într-o scrisoare pe care i-ai scris-o lui Michel, vorbeai despre un copil. Ai un copil? Cu el?

– Vorbeam de armă. Am dormit cu ea.

– Ce tip de armă?

– Un Walther. Îl avea de la Khalil.

Tayeh oftă.

– Dacă ai fi eu, spuse în cele din urmă, întorcându-și capul de la ea, și ar trebui să te ocupi de Halloran – care cere să plece acasă, însă știe prea multe –, ce-ai face cu el?

– L-aș neutraliza.

– Împușca?

– Asta e treaba ta.

– Da. E.

Își cerceta încă o dată piciorul bolnav, ținând bastonul deasupra și paralel cu el.

– Dar de ce să execuți un om care e deja mort? De ce să nu-l lași să lucreze pentru noi?

– Pentru că e un trădător.

Din nou, Tayeh păru să înțeleagă în mod intenționat greșit logica ei.

– Halloran abordează multă lume în această tabără. Întotdeauna cu motiv. El e vulturul nostru, arătându-ne unde se află slăbiciunea și boala. Indicându-ne drumul către potențialii trădători. Nu crezi că am fi proști dacă ne-am debarasa de o astfel de creatură folositoare? Te-ai culcat cu Fidel?

– Nu.

– Pentru că e sud-american?

– Pentru că n-am vrut să mă culc cu el.

– Cu băieții arabi?

– Nu.

– Cred că ești prea mofturoasă.

– N-am fost mofturoasă cu Michel.

Cu un oftat de perplexitate, Tayeh luă al treilea gât de whisky.

– Cine e *Joseph?* întrebă pe un ton blând certăreț. Joseph. Cine, te rog?

Murise actrița din ea? Sau era atât de împăcată cu teatrul realului, încât diferența dintre viață și scenă dispăruse? Nu-i veni în minte nimic din repertoriul ei, nu avea nici un simț al selecției interpretării. Nu se gândi să cadă jos și să rămână întinsă pe pardoseala de piatră. Nu era tentată să se tăvălească lansându-se în mărturisiri, cerându-și viața în schimbul a tot ce știa, ceea ce, i se spusese, era opțiunea ei finală, acceptabilă. Era furioasă. Îi ieșise pe nas să-și vadă integritatea târâtă și terfelită, și supusă la cercetări neobrăzate de fiecare dată când ajungea la o nouă bornă în marșul ei spre revoluția lui Michel. Așa că o trânti direct, fără să se gândească – o carte scoasă din partea de sus a pachetului: „Ia-o, dacă vrei, și du-te dracului!"

– Nu știu nici un Joseph.

– Hai. Gândește-te. La Mykonos. Înainte de a merge la Atena. Unul dintre prietenii tăi, într-o conversație întâmplătoare cu o cunoștință de-a noastră, a fost auzit făcând o referire la Joseph, care s-a alăturat grupului vostru. A spus că ai fost destul de captivată de el.

Nu mai rămăseseră bariere, nici cotituri. Scăpase de toate și alerga liberă.

– Joseph? A, Joseph *ăla!*

Își lăsă fața să exprime reamintirea întârziată și, în timp ce o făcea, să se umbrească de dezgust.

– Mi-l amintesc. Era un ovreiaș unsuros, care s-a lipit de grupul nostru.

– Nu vorbi așa de evrei. Nu suntem antisemiți, ci doar antisioniști.

– Mai spune-mi! izbucni ea.

Tayeh era interesat.

– Mă faci mincinos, Charlie?

– Sionist sau nu, era un nesuferit. Îmi amintea de taică-meu.

– Taică-tu era evreu?

– Nu. Dar era hoț.

Tayeh se gândi la aceasta vreme îndelungată, studiindu-i fața, apoi întregul corp, pentru a-și risipi orice îndoială mai avea încă. Îi oferi o țigară, însă ea o refuză: instinctul îi spunea să nu facă nici un pas spre el. Încă o dată, își ciocăni piciorul mort cu bastonul.

– Noaptea aceea pe care ai petrecut-o cu Michel la Salonic – în vechiul hotel –, ți-o amintești?

– Ce-i cu ea?

– Personalul a auzit voci ridicate noaptea târziu, din camera voastră.

– Și care-i întrebarea?

– Te rog să nu mă zorești. Cine striga în acea noapte?

– Nimeni. Trăgeau cu urechea la ușa greșită, fir-ar să fie.

– Cine striga?

– Noi nu. Michel nu voia ca eu să plec. Asta-i tot. Îi era teamă pentru mine.

– Și tu?

Era o poveste pe care o lucrase cu Joseph: momentul în care a fost mai puternică decât Michel.

– I-am oferit brățara înapoi, zise.

Tayeh dădu din cap.

– Ceea ce lămurește post-scriptumul din scrisoarea ta „Atât de tare mă bucur că am păstrat brățara“ Și, firește, nu ați strigat. Ai dreptate. Te rog să mă ierți pentru trucul meu simplu, arăbesc.

Îi mai aruncă o ultimă privire cercetătoare, încercând încă o dată, în zadar, să dezlege enigma; apoi, își țuguie buzele,

soldățește, cum făcea uneori și Joseph, ca un preludiu la darea unui ordin.

– Avem o misiune pentru tine. Ia-ți lucrurile și întoarce-te aici imediat. Pregătirea ta s-a încheiat.

Plecarea era cea mai neașteptată nebunie dintre toate. Era mai rea decât sfârșitul termenului, mai rea decât debarasarea de trupă în portul Pireu. Fidel și Bubi o strânseră la piept, amestecându-și lacrimile cu ale ei. Una din fetele algeriene îi dădu un Isus-copil din lemn, ca pandantiv.

Profesorul Minkel locuia pe șaua care leagă muntele Scopus de Dealul Francezului, la al optulea etaj al unui turn aproape de Universitatea Ebraică, unul dintr-un mare ciorchine de pe linia orizontului, care adusese durere ghinioniștilor conservatori ai Ierusalimului. Fiecare apartament privea în jos, către Orașul Vechi, însă necazul era că și Orașul Vechi privea în sus, către fiecare apartament. Ca și vecinii săi, era atât o fortăreață, cât și un zgârie-nori, iar poziția ferestrelor era determinată de cele mai favorabile direcții de foc, dacă era să se riposteze unui atac. Kurtz făcu trei tentative eșuate înainte de a găsi locul. Întâi, se rătăci într-un centru comercial construit la 1,5 metri adâncime în beton, apoi, din nou, într-un cimitir britanic dedicat celor căzuți în Primul Război Mondial. „Un dar sincer din partea poporului Palestinei“, scria pe placa memorială. Exploră alte clădiri, majoritatea daruri ale unor milionari din America și ajunse în sfârșit la acest turn din piatră fasonată. Inscripțiile cu numele fuseseră distruse, așa că apăsă pe o sonerie la întâmplare și dezgropă un polonez din Galiția care vorbea numai idiș. Polonezul știa care clădire – asta, cum mă vezi și cum te văd! –, îl cunoștea pe dr. Minkel și îl admira pentru poziția sa; el însuși urmase medievala Universitate din Cracovia. Dar și el avea o mulțime de întrebări, la care Kurtz fu obligat să răspundă cum putea mai bine; cum ar fi, de unde venea el? Ei, cerule, păi, nu-l cunoștea pe cutare și cutare? Și care era treaba lui Kurtz aici,

un om în toată firea, la 11 dimineața, când dr. Minkel trebuie să-i pregătească pe viitorii filosofi străluciți ai poporului nostru?

Cei de la întreținerea liftului erau în grevă, așa încât Kurtz fu obligat să o ia pe scări, însă nimic nu i-ar fi putut strica buna dispoziție. Pe de o parte, nepoată-sa tocmai îl anunțase că s-a logodit cu un tânăr din serviciul lui – deși nu înainte de vreme. Pe de altă parte, conferințele biblice ale lui Elli se terminaseră cu bine; ea dăduse o petrecere în final și, spre marea ei mulțumire, el reușise să fie prezent. Însă, cel mai bine dintre toate, noutatea cu Freiburgul fusese urmată de mai multe indicii încurajatoare, dintre care cel mai satisfăcător fusese obținut doar ieri, de către unul dintre oamenii echipei de ascultare a lui Litvak, care testa un microfon direcțional de fabricație nouă pe un acoperiș în Beirut: Freiburg, Freiburg, de trei ori în cinci pagini, o adevărată încântare. „Uneori, norocul te tratează și așa", reflectă Kurtz în timp ce urca. Și norocul, după cum știa Napoleon, ca și oricine din Ierusalim, era cel care făcea buni generali.

Ajungând la o mică rampă, se opri să-și tragă puțin sufletul și gândurile. Casa scărilor avea iluminarea unui adăpost antiaerian, cu cuști de sârmă acoperind becurile, însă astăzi Kurtz auzea sunetele propriei copilării prin ghetouri urcând și coborând prin puțul mohorât. „Am avut dreptate să nu-l aduc pe Shimon, gândi. Uneori, Shimon pune o notă rece pe lucruri; o seninătate de suprafață i-ar face bine."

Ușa apartamentului 18D avea un vizor placat cu oțel și încuietori până jos pe una din părți, iar doamna Minkel le desfăcu pe toate pe rând, ca pe nasturii de la botină, spunând: „Un moment, vă rog", în vreme ce se lăsa tot mai jos. Intră și așteptă până ce le închise răbdătoare la loc. Era înaltă și arătoasă, cu ochi albaștri foarte luminoși și cu părul cărunt prins într-un coc academic.

– Sunteți domnul Spielberg de la Ministerul de Interne, îl informă cu o anume reținere, în timp ce-i întindea mâna. Hansi vă așteaptă. Bine ați venit. Poftiți!

Deschise ușa unui mic cabinet și iată-l acolo pe Hansi, tot atât de bătut de vreme și patrician ca un Buddenbrook[1]. Biroul era prea mic pentru el, și fusese astfel mulți ani; cărțile și hârtiile stăteau stivuite pe podea într-o ordine care nu putea să fie a hazardului. Biroul era plasat oblic față de o loggie, iar aceasta era o jumătate de hexagon, cu ferestre subțiri, afumate, ca niște ambrazuri și o bancă încastrată în zid. Ridicându-se atent, Minkel își traversă camera cu o demnitate nepământească până ce ajunse la singura insuliță nerevendicată de erudiția sa. Bun venitul său fu neliniștit și, când se așezară în loggia, doamna Minkel își trase un scăunel și se așeză fermă între ei, de parcă ar fi fost hotărâtă să urmărească respectarea regulilor jocului.

Urmă o tăcere stânjenită. Kurtz arboră zâmbetul plin de regret al omului obligat să-și facă datoria.

– Doamnă Minkel, mă tem că sunt niște chestiuni ținând de domeniul securității asupra cărora instituția mea insistă să le discut doar cu soțul dumneavoastră, spuse.

Și așteptă din nou, până ce profesorul îi sugeră să facă o cafea – cum o prefera domnul Spielberg?

Aruncând din ușă o privire de avertizare către soțul ei, doamna Minkel se retrase în silă. În realitate, diferența dintre vârstele celor doi bărbați trebuie să fi fost mică, însă Kurtz avu grijă să vorbească limpede cu Minkel, pentru că acesta era stilul cu care era obișnuit profesorul.

– Domnule profesor, înțeleg că prietena noastră comună, Ruthie Zadir, v-a vorbit ieri, începu Kurtz cu respectul acordat unui bolnav.

Putea înțelege foarte bine acest lucru, pentru că stătuse lângă Ruthie în timp ce dăduse telefonul și ascultase ambele părți ale conversației, pentru a-și face o idee despre acest om.

---

1 *Casa Buddenbrook* a fost primul roman al autorului german Thomas Mann. Cartea este în general considerată ca fiind o portretizare a societății burgheze germane de-a lungul a câteva decenii din secolul al XIX-lea. (n.red.)

– Ruth a fost una dintre cele mai bune studente ale mele, remarcă profesorul cu un aer de pierdere.

– Cu siguranţă că şi dintre ale noastre, zise Kurtz mai expansiv. Domnule profesor, aveţi cunoştinţă, vă rog, de natura muncii în care e angajată acum Ruthie?

De fapt, Minkel nu era obişnuit să răspundă la întrebări din afara domeniului său, deci ceru un moment de gândire încurcată înainte de a răspunde.

– Am senzaţia că ar trebui să spun ceva, rosti cu o hotărâre stângace.

Kurtz zâmbi amabil.

– Dacă vizita dumneavoastră priveşte aplecările politice – simpatiile – actualilor sau foştilor mei studenţi, regret că nu sunt capabil să colaborez cu dumneavoastră. Acestea nu sunt criterii pe care le pot accepta drept legitime. Am avut această discuţie înainte. Îmi pare rău.

Păru brusc stânjenit, atât de gândurile sale, cât şi de limba sa ivrit.

– Eu reprezint ceva aici. Când reprezentăm ceva, trebuie să ne exprimăm, însă cel mai important e să acţionăm. Asta reprezint eu.

Kurtz, care citise dosarul lui Minkel, ştia exact ce reprezintă acesta. Era discipol al lui Martin Buber şi membru al unui grup idealist în mare măsură uitat, care, între războaiele din '67 şi '73, sprijinise o pace reală cu palestinienii. Cei de dreapta îl făceau trădător, uneori, când îşi aminteau de el în acea vreme, la fel ziceau şi cei de stânga. Era un oracol pe teme de filosofie ebraică, de creştinism timpuriu, de mişcări umaniste în Germania sa natală şi încă vreo 30 de teme, scrisese un tratat în trei volume asupra teoriei şi practicii sionismului, cu un index cât o carte de telefon.

– Domnule profesor, spuse Kurtz, sunt în perfectă cunoştinţă de cauză asupra poziţiei dumneavoastră cu privire la aceste subiecte şi desigur că nu am nici o intenţie să mă amestec în frumoasa dumneavoastră atitudine morală.

Se opri, lăsând timp pentru ca asigurarea sa să fie asimilată.

– Pot să presupun, apropo, că apropiata dumneavoastră conferință la Universitatea din Freiburg atinge, de asemenea, aceeași problemă a drepturilor individuale? Arabii – libertățile lor fundamentale – nu aceasta este tema dumneavoastră în 24?

Profesorul nu putea fi de acord cu asta. Nu suporta definițiile neglijente.

– Tema mea cu această ocazie e diferită. Se referă la realizarea de sine a iudaismului, nu prin cucerire, ci prin promovarea ca model a culturii și moralei iudaice.

– Deci, cum decurge exact argumentarea? întrebă nevinovat Kurtz.

Soția lui Minkel se întorsese cu o tavă de prăjituri de casă.

– Iar îți cere să devii informator? întrebă. Dacă ți-o cere, spune-i nu. După ce ai zis nu, mai spune o dată nu, până aude. Ce crezi că o să-ți facă? O să te bată cu un baston de cauciuc?

– Doamnă Minkel, desigur că nu-i cer soțului dumneavoastră așa ceva, rosti netulburat Kurtz.

Cu o privire de neîncredere evidentă, doamna Minkel se retrase din nou.

Însă Minkel de-abia se oprise. Dacă observase totuși întreruperea, o ignoră. Kurtz pusese o întrebare, iar Minkel, care renunțase la toate barierele în fața cunoașterii, ca inacceptabile, își propunea să-i răspundă.

– O să vă spun exact cum decurge argumentarea, replică solemn. Atâta vreme cât avem un mic stat evreiesc, putem înainta democratic, ca evrei, spre realizarea noastră evreiască de sine. Însă, de îndată ce avem un stat mai mare, avem de ales.

Cu mâinile sale bătrâne, pătate îi arătă lui Kurtz alegerea.

De partea aceasta, democrație fără realizarea evreiască de sine. De partea aceea, realizarea evreiască de sine fără democrație.

– Și, prin urmare, soluția, domnule profesor? întrebă Kurtz.

Mâinile lui Minkel se ridicară în aer într-un gest de respingere, arătând o nerăbdare academică. Părea să fi uitat că nu-l avea în față pe unul dintre studenții săi.

– Simplu! Plecăm din Gaza și de pe Malul de Vest înainte de a ne pierde valorile! Ce altă soluție mai e?

– Și cum reacționează palestinienii la această propunere, domnule profesor?

Tristețea luă locul mai vechii siguranțe de sine a profesorului.

– Mă fac cinic, zise.

– Chiar așa?

– După părerea lor, eu vreau atât statul evreu, cât și simpatia lumii, așa că susțin că sunt subversiv pentru cauza lor.

Ușa se deschise din nou, iar doamna Minkel intră cu ibricul de cafea și cu ceștile.

– Însă eu nu sunt subversiv, zise fără speranță profesorul, deși nu merse mai departe, datorită soției sale.

– *Subversiv?* repetă doamna Minkel trântind ceștile și înroșindu-se. Îl faceți subversiv pe Hansi? Pentru că ne spunem cinstit părerea despre ce se întâmplă în țara asta?

Kurtz n-ar fi putut s-o oprească nici dacă ar fi încercat, însă, în situația dată, nu făcu nici un efort. Era mulțumit s-o lase să-și facă numărul.

– În Golan, bătăile și tortura? Pe Malul de Vest, cum îi tratează, mai rău decât cei din SS. În Liban, în Gaza? Chiar aici, la Ierusalim, să-i pălmuiești pe puștii arabi numai pentru că sunt arabi. Și noi să fim subversivi pentru că îndrăznim să vorbim despre opresiune, doar pentru că nimeni nu ne oprimă pe noi – evreii din Germania, subversivi în Israel?

– *Aber, Liebchen...* spuse profesorul cu o tulburare stânjenită.

Însă doamna Minkel era, evident, o femeie obișnuită să-și spună punctul de vedere.

– Nu i-am putut opri pe naziști, acum nu ne putem opri pe noi înșine. Avem propria țară, și ce facem? După 40 de ani, inventăm un nou trib pierdut. Idioțenie! Și, dacă noi n-o spunem, o va spune lumea. O spune deja. Citiți ziarele, domnule Spielberg!

Ca și cum ar fi parat o lovitură, Kurtz își ridicase brațul între fața sa și a ei. Însă ea nu terminase încă.

– Ruthie aceea, zise cu o strâmbătură. O minte bună, studiază trei ani cu Hansi. Și ce face? Se alătură aparatului.

Lăsând jos mâna, Kurtz dezvălui că zâmbea. Nu în bătaie de joc, nu de furie, ci cu mândria deconcertată a unui om care într-adevăr iubea uimitoarea diversitate a poporului său. Spunea: „Vă rog“, făcea apel la profesor, însă doamna Minkel mai avea o mulțime de zis.

În cele din urmă, totuși, se opri, iar după ce o făcu, Kurtz o întrebă dacă nu vrea să stea jos și să asculte ce venise să le vorbească. Așa că se așeză din nou pe scăunel, așteptând să se potolească.

Kurtz își alese cuvintele cu foarte mare atenție, foarte amabil. Ceea ce trebuia să spună era cât se poate de secret. Nici măcar Ruthie Zadir – un ofițer deosebit, având de-a face zilnic cu o mulțime de secrete –, nici măcar Ruthie nu știa despre ce-i vorba. Ceea ce nu era adevărat, dar nu conta. Nu venise în legătură cu discipolii profesorului, spuse, și cel mai puțin pentru a-l acuza de faptul că e subversiv sau pentru a se certa cu frumoasele sale idealuri. Venise doar pentru apropiata conferință de la Freiburg a profesorului, care atrăsese atenția anumitor elemente deosebit de negative. Până la urmă.

– Deci, acestea sunt tristele fapte, spuse și inspiră lung. Dacă unii dintre palestinienii aceia ale căror drepturi le apărați cu atâta curaj fac cum și-au propus, n-o să mai țineți nici o conferință la Freiburg în 24 ale acestei luni. De fapt, domnule profesor, n-o să mai țineți nici o conferință vreodată.

Se opri, însă asistența nu dădu semne că ar vrea să-l întrerupă.

– După anumite informații pe care le avem, este evident că unul dintre grupurile lor mai puțin academice v-a evidențiat ca pe un moderat primejdios, în stare să toarne apă în vinul curat al cauzei lor. Exact așa cum mi-ați descris, domnule, însă mai rău. Un protagonist al soluției bantustanelor pentru palestinieni. Ca o lumină falsă, ducându-i pe

cei slabi de minte spre încă o concesie fatală faţă de cizma sionistă.

Dar trebuia mult, mult mai mult decât pura ameninţare a morţii ca să-l convingă pe profesor să accepte o versiune neverificată a evenimentelor.

– Scuzaţi-mă, spuse tăios. Aceasta este exact descrierea mea apărută în presa palestiniană după discursul meu de la Beer Sheva.

– Domnule profesor, de acolo am şi luat-o, zise Kurtz.

douăzeci şi patru

Zbură spre Zürich seara devreme. Luminile de semnalizare pe timp de furtună se aliniau de-a lungul pistei și-i luceau înainte, precum cărarea propriului scop. Mintea, cum și-o pregătise cu disperare, era o reuniune a propriilor frustrări vechi, maturizate și întoarse împotriva lumii putrede. Acum, știa că nu e nici măcar o fărâmă de bine în ea; acum, văzuse suferința care era prețul bunăstării occidentale. Era aceea care fusese întotdeauna: o refuzată furioasă, luându-și revanșa – cu diferența că locul scenelor inutile fusese luat de un Kalașnikov. Luminile treceau în viteză pe lângă geamul ei, ca niște epave arzând. Avionul se lăsă la pământ. Însă pe biletul ei scria Amsterdam și, teoretic, mai avea de aterizat. „Fetele singure întorcându-se din Orientul Apropiat sunt suspecte, îi spusese Tayeh la un ultim instructaj în Beirut. Prima noastră sarcină este să-ți asigurăm o proveniență mai respectabilă." Fatmeh, care venise s-o conducă, fusese mai concretă: „Khalil a ordonat să-ți dobândești o nouă identitate la sosire"

Intrând în holul de tranzit pustiu, avu sentimentul de a fi primul pionier care a pus vreodată piciorul acolo. Se auzea muzică înregistrată, dar nu era nimeni care s-o audă. Un magazin cochet vindea batoane de ciocolată și cașcaval, însă era gol. Se duse la toaletă și-și examină pe îndelete înfățișarea. Părul tuns scurt și vopsit într-un vag castaniu. Tayeh însuși șchiopătase în jurul apartamentului din Beirut în timp ce Fatmeh îl măcelărise. Fără machiaj, fără sex-appeal, ordonase. Purta un taior gros, maro și o pereche de ochelari astigmatici

prin care să se încrunte. „Tot ce îmi lipsește e o pălărie de pai și un sacou cu emblemă“, gândi. Străbătuse un drum lung de la puicuța de lux revoluționară a lui Michel.

„Transmite-i dragostea mea lui Khalil“, îi spusese Fatmeh când o sărutase la plecare.

Rachel stătea lângă ea, la următoarea chiuvetă, dar Charlie privi prin ea. Nu-i plăcea, nu o cunoștea și a fost o pură coincidență faptul că și-a pus poșeta deschisă între ele, cu pachetul de Marlboro deasupra, cum o învățase Joseph. Și, de asemenea, nu a văzut mâna lui Rachel schimbând pachetul cu altul, nici semnul rapid, de încurajare, din ochi, în oglindă.

„Nu am altă viață decât aceasta. Nu am altă iubire decât Michel și altă loialitate decât marele Khalil.“

„Stai cât de aproape poți de ghișeul de plecări“, ordonase Tayeh. Făcu astfel și, din valijoara ei, scoase o carte despre plantele alpine, lată și subțire ca un anuar de școală de fete. Deschizând-o, și-o puse în poală în așa fel încât să i se vadă titlul. De asemenea, purta o insignă rotundă, cu inscripția „Salvați balenele“, iar acesta era cel de-al doilea semn, zicea Tayeh, pentru că, de acum înainte, Khalil cerea să fie două lucruri: două planuri, două semne, peste tot un plan de rezervă în caz că primul dă greș; un glonț de rezervă pentru cazul că lumea e încă vie.

„Khalil nu are încredere în nimeni de prima dată“, spusese Joseph. Însă Joseph era mort și îngropat de mult, un profet abandonat din vremea adolescenței ei. Ea era văduva lui Michel și soldatul lui Tayeh, și venise să se înroleze în armata fratelui iubitului ei mort.

Un militar elvețian o privea, un om mai în vârstă purtând un pistol automat Heckler & Koch. Charlie întoarse o pagină. Pistoalele Heckler era preferatele ei. La ultima ședință de tragere, făcuse 84 de puncte din 100 în ținta-soldat din trupele de asalt. A fost cel mai mare punctaj, la bărbați și femei. Cu coada ochiului, văzu că se mai uită la ea. Îi veni o idee furioasă. „O să fac ce-a făcut Bubi odată, în Venezuela“, gândi. I se ordonase să împuște un anumit polițist fascist când ieșea

dimineața din casă, o oră extrem de favorabilă. Bubi stătea ascuns sub o poartă și aștepta. Obiectivul purta o armă sub braț, însă era familist, întotdeauna jucându-se cu copiii săi. Când păși în stradă, Bubi scoase o minge din buzunar și o trimise săltând pe stradă, către el. O minge de cauciuc pentru copii – ce familist nu s-ar apleca instinctiv s-o prindă? De îndată ce o făcu, Bubi ieși de sub poartă și-l împușcă mortal. Căci cine poate trage cu arma în timp ce prinde o minge de cauciuc?

Cineva încerca s-o agațe. Fumător de pipă, pantofi din piele de porc, flanelă gri. Îl simți dându-i târcoale, apoi apropiindu-se.

– Scuzați-mă, vă rog, vorbiți englezește?

Ediție standard, violator englez din clasa de mijloc, păr de culoare deschisă, în vârstă de 50 de ani și bondoc. Fals conciliant „Nu, voise să-i răspundă, mă uit doar la poze.“ Îl detestă în așa măsură pe tip, că aproape vomită pe loc. Îi aruncă o privire mocnită, însă era genul care rămâne, ca toți de soiul lui.

– Pur și simplu, locul acesta este atât de teribil de deprimant, explică el. Mă întrebam dacă v-ar deranja să beți un păhărel cu mine. Fără nici un angajament. V-ar face bine.

Spuse: „Nu mulțumesc“ și aproape că adăugă: „Tăticul spune că nu trebuie să intru în vorbă cu străinii“, iar după o vreme, el plecă indignat, căutând un polițist căruia să se plângă. Se întoarse la studiul ei asupra florii de colț comune, ascultând cum locul se umple treptat, câte o pereche de picioare odată. Dincolo de ea, până la magazinul de cașcaval. Dincolo de ea, până la bar. Spre ea. Și se opresc.

– Imogen? Nu-ți amintești de mine? Sabine!

Privire în sus. Pauză de recunoaștere.

Un batic elvețian vesel, ca să ascundă părul tuns scurt, vopsit într-un vag castaniu. Fără ochelari, însă, dacă Sabine și-ar pune o pereche la fel cu ai mei, orice fotograf prost ne-ar putea face gemene. O sacoșă mare, de la Franz Carl

Weber din Zürich îi atârna din mână, ceea ce era cel de-al doilea semn.

– Doamne! Sabine, eşti tu.

Ridică-te. Ţocăitură formală pe obraz. Ce uimitor. Unde mergi?

Vai, avionul lui Sabine tocmai pleacă. Vai ce păcat că nu putem sta şi noi de vorbă, ca fetele, dar asta e viaţa, nu? Sabine dă drumul sacoşei la picioarele lui Charlie. Ai grijă de ea pentru mine, dragă. Sigur, Sabs, nici o problemă. Sabine dispare la toaleta pentru femei. Băgându-şi cu îndrăzneală nasul înăuntru, Charlie scoate un plic viu colorat legat cu o panglică, detectează înăuntru conturul unui paşaport şi al unui bilet de avion. Îl înlocuieşte fin cu propriul paşaport irlandez, biletul de avion şi cartea de tranzit. Sabine se întoarce, înşfacă geanta – trebuie să fug, ieşirea din dreapta. Charlie numără până la 20 şi se întoarce la closet, şade. Baastrup Imogen, sud-africană, citeşte. Născută la Johannesburg, cu trei ani şi o lună mai târziu decât mine. Destinaţia Stuttgart, peste o oră şi 20 de minute. La revedere, fătucă irlandeză, bun-venit micii noastre rasiste constipate, creştine, de la ţară, reclamându-şi moştenirea ei de fată albă.

Ieşind de la toaleta pentru femei, îl văzu încă o dată pe militar privind-o. Văzuse tot. „E pe punctul de a mă aresta. Crede că am cufureală şi habar n-are cât e de aproape de adevăr.“ Se uită la el până ce plecă. „Voia doar să privească la ceva“, se gândi în timp ce mai scoase o dată cartea despre florile alpine.

Zborul păru să ţină cinci minute. Un pom de Crăciun învechit era în holul de sosiri la Stuttgart şi era un aer de agitaţie familială şi de toată lumea întorcându-se acasă. Stând la coadă cu paşaportul ei sud-african, Charlie studie fotografiile teroristelor căutate şi avu o premoniţie că o să şi-o vadă pe a ei. Trecu fără să clipească pe la imigrări; trecu cu bine. Apropiindu-se de ieşire, o văzu pe Rose, compatrioata ei sud-africană, rezemată de un rucsac, pe jumătate adormită,

dar Rose era la fel de moartă pentru ea ca și Joseph, și la fel de invizibilă ca și Rachel. Ușile electrice se deschiseră, un vârtej de zăpadă o izbi în față. Strângându-și gulerul de blană, se grăbi să traverseze trotuarul lat până la parcare. „Al patrulea, spusese Tayeh, colțul îndepărtat din stânga și caută o coadă de vulpe atașată de antenă.“ Își imaginase o antenă întinsă, cu o proeminentă coadă roșie de vulpe legănându-se în vârful ei. Însă această coadă de vulpe era o imitație jigărită de nailon pe un inel, și zăcea țeapănă pe capota micului Volkswagen.

– Eu sunt Saul. Cum te cheamă, iubito? spuse o voce bărbătească lângă ea, într-o americană moale.

Pentru un moment îngrozitor, crezu că Arthur J. Halloran, alias Abdul, se întorsese s-o bântuie, așa că, uitându-se atentă pe după stâlp, fu ușurată să zărească proptit de perete un băiat arătând destul de normal. Păr lung, cizme Bean și un zâmbet leneș, obraznic. De asemenea, o insignă ca a ei, cu „Salvați balenele“, prinsă de hanorac.

– Imogen, răspunse, pentru că Saul era numele despre care Tayeh îi spusese că o s-o aștepte.

– Saltă capota, Imogen. Pune-ți înăuntru valiza. Acum, uită-te împrejur, vezi pe cine zărești. Cineva care să te deranjeze?

Examină pe îndelete parcarea. În cabina unei furgonete Bedford, placate cu margarete neregulate, Raoul cu o fată pe care nu o putea vedea ca lumea erau la jumătatea drumului înspre trecerea la fapte.

– Nimeni, spuse.

Saul îi deschise ușa din partea opusă.

– Și pune-ți centura de siguranță, iubito, zise urcându-se lângă ea. Există legi în țara asta, da? Unde ai fost, Imogen? Unde te-ai bronzat?

Însă văduvioarele puse pe crime nu fac conversație cu străinii. Ridicând din umeri, Saul deschise radioul și ascultă știrile în nemțește.

Zăpada făcea ca totul să fie frumos, iar circulația, precautǎ. Merseră prin traficul haotic și o luară pe o șosea ca o panglică, având două benzi. Fulgi turtiți zburau în lumina farurilor. Știrile se încheiară și o voce de femeie anunță un concert.

– Te interesează, Imogen? E muzică clasică.

Oricum, îl lăsă să meargă. Mozart, din Salzburg, unde Charlie fusese prea obosită ca să facă dragoste cu Michel, în noaptea de dinainte de a muri.

Ocoliră strălucirea orașului, iar fulgii de zăpadă pluteau în ea ca o cenușă albă. Trecură prin intersecția a două autostrăzi și, dedesubtul lor, pe un teren de joacă închis, copii cu hanorace roșii se băteau cu bulgări de zăpadă la lumina becurilor. Își aminti de grupul ei de puști din Anglia, de acum zece milioane de ani. „O fac pentru ei“, gândi. Cumva, Michel crezuse asta. Cumva, noi toți o credem. Noi toți, cu excepția lui Halloran, care a încetat să vadă rostul. De ce îi era atât de prezent în minte? se întrebă. Pentru că se îndoia, iar îndoiala era lucrul de care învățase să se teamă cel mai tare. „A te îndoi înseamnă a trăda“, o prevenise Tayeh.

Joseph spusese cam același lucru.

Intraseră în altă țară, iar drumul devenise un râu negru printre canioane de câmp alb și pădure încărcată de omăt. Văzu castele de vis și sate înșirate, profilându-se pe cerul palid. Bisericile de jucărie cu cupolele lor în formă de ceapă o făcură să vrea să se roage, însă era prea matură pentru ele și, în afară de asta, religia era pentru cei slabi. Văzu cai tremurând, păscând smocuri de fân din căpițe, și-și aminti de caii din copilăria ei, unul câte unul. Pe măsură ce fiecare lucru frumos trecea pe lângă ea, își lansa inima după el, încercând să o lege de el și să-l încetinească. Însă nimic nu se oprea, nimic nu-i lăsa o pecete asupra minții – respirație pe sticlă lustruită. Din când în când, câte o mașină îi depășea. O dată, o motocicletă merse alături de ei și crezu că recunoaște spatele încovoiat al lui Dimitri, dar el ieși din raza farurilor lor înainte de a putea fi sigură.

Urcară pe culmea unui deal și Saul începu să accelereze. Coti spre stânga și traversă un drum, apoi spre dreapta, hurducându-se pe o potecă. Copaci doborâți zăceau de ambele părți, ca soldații înghețați dintr-un jurnal rusesc de actualități. Departe înainte, Charlie începu să deslușească o casă veche, înnegrită, cu hornuri înalte și, timp de o clipă, îi aminti de casa din Atena. „Frenezie, ăsta-i cuvântul?“ Oprind mașina, Saul semnaliză de două ori cu farurile. Din ceea ce părea să fie centrul casei, o lanternă clipi ca răspuns. Saul își privi ceasul de mână, numărând moale secundele cu voce tare.

– Nouă... zece... acum, zise și lumina îndepărtată clipi încă o dată.

Aplecându-se spre ea, îi deschise ușa.

– Până aici mergem, iubito, spuse. A fost o conversație nemaipomenită. Pace, bine?

Cu valiza în mână, alese un făgaș în zăpadă și porni înspre casă, având doar albeața zăpezii și fâșiile de lumină de lună printre brazi ca să-i arate drumul. Apropiindu-se de casă, descoperi un vechi turn de ceas fără ceas și un iaz înghețat fără nici o statuie pe soclu. O motocicletă sclipea sub un acoperământ de lemn.

Deodată, auzi o voce familiară adresându-i-se cu o reținere conspirativă:

– Imogen, ai grijă la acoperiș. Dacă o bucată de acoperiș te lovește, te ucide pe loc. Imogen... o, Charlie... asta e prea de tot!

În clipa următoare, un trup moale și puternic ieși din întunericul verandei ca să-l cuprindă pe al ei, doar ușor stânjenit de o lanternă și un pistol automat.

Apucată de un șuvoi de recunoștință ridicolă, Charlie îi întoarse Helgăi îmbrățișarea.

– Helg... Hristoase... tu ești... nemaipomenit!

La lumina lanternei, Helga o conduse de-a curmezișul unui hol pardosit cu marmură, din care jumătate din lespezi fuseseră luate, apoi, cu grijă, în susul unei scări de lemn fără

balustradă. Casa era pe moarte, dar cineva îi grăbise această moarte. Pereții igrasioși fuseseră mânjiți cu sloganuri cu vopsea roșie, clanțele și corpurile de iluminat fuseseră furate. Recăpătându-și ostilitatea, Charlie încercă să-și retragă mâna, însă Helga i-o apucase de parcă îi aparținea de drept. Trecură printr-o înșiruire de camere goale, fiecare destul de mare ca să se poată da un banchet în ea. În prima, o sobă zdrobită de porțelan, îndesată cu hârtie de ziar. În cea de-a doua, o tiparniță de mână, acoperită de praf și podeaua din jur acoperită până la glezne cu tipăriturile îngălbenite ale revoluțiilor de ieri. Intrară într-o a treia cameră și Helga își îndreptă lanterna asupra unui maldăr de dosare și hârtii aruncate într-un alcov.

– Știi ce facem aici, eu și prietena mea, Imogen? întrebă ridicând brusc tonul. Prietena mea este și ea fantastică. Ea e Verona, iar tatăl ei era un nazist desăvârșit. Moșier, industriaș, tot.

Mâna i se relaxă doar pentru a se strânge din nou în jurul încheieturii lui Charlie.

– A murit, așa că-l vindem ca răzbunare. Copacii, distrugătorilor de copaci. Pământul, distrugătorilor de pământ. Statuile și mobila la talcioc. Dacă valorează cinci mii, o dăm cu cinci. Aici era biroul tatălui ei. L-am ciopârțit cu mâinile noastre și l-am băgat pe foc. Ca simbol. Era cartierul general al campaniilor lui fasciste – pe el își semna cecurile, la el își făcea toate acțiunile represive. L-am făcut bucăți și l-am ars. Acum, Verona e liberă. E săracă, e liberă, s-a alăturat maselor. Nu e fantastică? Poate că și tu ar fi trebuit să faci asta.

O scară de serviciu urca întortocheată către un coridor lung. Helga mergea în liniște. De deasupra lor, Charlie auzi muzică folk și simți fum de parafină arsă. Ajunseră pe un palier, trecură pe lângă un șir de dormitoare ale servitorilor și se opriră în fața ultimei uși. O lumină strălucea dedesubt. Helga ciocăni și rosti încet ceva pe nemțește. O cheie se răsuci și ușa se deschise. Helga intră prima, făcându-i semn lui Charlie s-o urmeze.

– Imogen, aceasta e tovarășa Verona. O notă de comandă i se desluși în voce: Vero!

O fată dolofană, distrată, aștepta să le primească. Purta un șorț peste niște pantaloni largi, negri și era tunsă băiețește. Un Smith & Wesson automat într-un toc i se legăna pe șoldul plin. Verona își șterse mâna de șorț și schimbară o strângere de mână burgheză.

– Acum un an, Vero era total fascistă, ca tatăl ei, remarcă Helga cu o autoritate de proprietar. Sclavă și fascistă laolaltă. Acum, luptă. Da, Vero?

Concediată, Verona încuie la loc ușa, apoi se duse într-un colț, unde gătea ceva pe o plită de camping. Charlie se întrebă dacă nu visa în secret la biroul tatălui ei.

– Hai! Uite cine-i aici, spuse Helga și o trase prin cameră.

Charlie se uită iute împrejur. Erau într-o mansardă largă, chiar aceea unde se jucase de nenumărate ori în vacanțele din Devon. Lumina slabă venea de la o lampă cu petrol atârnată de-o grindă. Perdele peste perdele de catifea fuseseră bătute în cuie peste ferestrele dormitorului. Un căluț vesel de lemn, sprijinit de perete; lângă el, pe un stativ, stătea tabla guvernantei. Pe ea era desenat planul unui oraș, săgeți colorate indicând spre o clădire mare, dreptunghiulară, în centru. Pe o veche masă de ping-pong se găseau resturi de salam, pâine neagră și brânză. Haine pentru ambele sexe atârnau la uscat în fața unui șemineu alimentat cu gaz. Ajunseseră la o scară scurtă de lemn și Helga o făcu să o urce. Pe podeaua ridicată erau așezate alături două saltele cu apă. Pe una din ele, gol până la brâu și mai jos, era culcat italianul tuciuriu care o amenințase pe Charlie cu arma în duminica aceea, în City. Își întinsese o cuvertură uzată peste coapse și studia piesele unui Walther automat înșirate în jurul său, ca să le curețe. În dreptul cotului, un radio cu tranzistori cânta Brahms.

– Și aici îl avem pe energicul Mario, anunță Helga cu o mândrie sarcastică, arătându-i organele genitale cu degetul mare de la picior. Mario, ești absolut nerușinat, știi? Acoperă-te imediat și salut-o pe musafira noastră. Îți ordon!

Însă singurul răspuns al lui Mario a fost să se rostogolească jucăuș la marginea saltelei, invitând să i se alăture pe oricine voia.

– Ce mai face tovarășul Tayeh, Charlie? întrebă. Spune-ne veștile de familie.

Ca un strigăt într-o biserică, un telefon sună: cu atât mai alarmant cu cât lui Charlie nu-i trecuse niciodată prin cap că ar putea exista unul. Încercând să-i ridice moralul, Helga propusese să bea în sănătatea lui Charlie și făcuse o temă de discuție din asta. Aranjase pahare și o sticlă pe un fund de tăiat pâine și era pe punctul de a le duce ceremonios prin cameră. Auzind soneria, îngheță unde se afla, apoi puse cu încetinitorul fundul de tăiat pâine pe masa de ping-pong, care se întâmpla să fie aproape. Rossino închise radioul. Telefonul era singur pe o măsuță cu intarsii pe care Verona și Helga nu o arseseră încă; era de tip vechi, cu receptor separat. Charlie numără opt țârâituri lungi până să înceteze. Helga rămase unde se afla, uitându-se la el. Gol pușcă, Rossino merse nonșalant prin cameră și se servi cu o cămașă de pe sârma de rufe.

– Spunea că o să sune mâine, se plânse în timp ce-și trăgea cămașa peste cap. Ce se întâmplă așa, deodată?

– Taci din gură, izbucni Helga.

Verona continua să amestece în ce gătea ea acolo, însă mai încet, de parcă viteza ar fi fost primejdioasă. Era una dintre femeile ale căror mișcări par toate să pornească din zona coatelor.

Telefonul sună din nou, de două ori, și, de astă dată, Helga ridică receptorul și închise imediat. Însă, când sună data următoare, răspunse cu un „Da“ scurt și apoi ascultă fără să zâmbească sau să dea din cap, poate două minute, înainte de a închide.

– Familia Minkel și-a schimbat planurile, anunță. Își petrece seara asta la Tübingen, unde are prieteni în corpul profesoral. Cei doi au patru valize mari, o mulțime de chestii mici și o servietă.

Cu un bun instinct al efectului, luă o cârpă udă din chiuveta Veronei și șterse tabla.

– Servieta e neagră, are balamale simple. Locul conferinței s-a schimbat, de asemenea. Polițiștii nu sunt suspicioși, dar sunt nervoși. Își iau ceea ce numesc precauții minuțioase.

– Ce-i cu polițiștii? întrebă Rossino.

– Vor să mărească paza, însă Minkel refuză complet acest lucru. El e un așa-numit om cu principii. Dacă urmează să predice despre lege și dreptate, insistă că nu se poate vedea înconjurat de poliția secretă. Pentru Imogen nu s-a schimbat nimic. Ordinele ei sunt aceleași. E prima ei acțiune. O să fie vedeta absolută. Nu, Charlie?

Dintr-odată, toți se uitau la ea: Verona cu o fixitate nătângă, Rossino cu un rânjet de evaluare, iar Helga cu o privire francă, dreaptă, față de care, ca întotdeauna, îndoiala de sine era străină.

Stătea întinsă, folosindu-și brațul drept pernă. Dormitorul nu-i era o galerie în clădirea unei biserici, ci o mansardă fără lumină și perdele. Patul îi era o saltea veche din păr de cal și o pătură îngălbenită, mirosind a camfor. Helga ședea lângă ea, netezindu-i cu mâna ei puternică părul vopsit. Lumina lunii intra prin fereastra înaltă; zăpada își făcea propria liniște. „Cineva ar trebui să scrie aici o poveste cu zâne. Iubitul meu ar trebui să pornească radiatorul și să mă posede în lumina lui roșie." Era într-o cabană de lemn, în siguranță față de orice în afara zilei de mâine.

– Ce se întâmplă, Charlie? Deschide ochii. Nu-ți mai place de mine?

Își deschise ochii și se uită înaintea ei, nevăzând și negândindu-se la nimic.

– Încă mai visezi la micul tău palestinian? Te îngrijorează ce facem noi aici? Vrei să renunți și să fugi până mai ai timp?

– Sunt obosită.

– Atunci, de ce nu vii să dormi cu noi? Putem face sex. Apoi, putem dormi. Mario e un amant excelent.

Aplecându-se asupra ei, Helga o sărută pe gât.

– Vrei ca Mario să vină numai la tine? Ești sfioasă? Până și asta ți-o îngădui.

O sărută din nou. Însă Charlie zăcea rece și rigidă, ca fierul.

– Mâine-seară, poate că o să fii mai afectuoasă. Cu Khalil nu există respingeri. E deja deosebit de fascinat să te întâlnească. Te-a cerut personal. Știi ce i-a spus odată unui prieten de-al nostru? „Fără femei mi-aș pierde căldura umană și aș eșua ca soldat. Ca să fii un bun soldat, e esențial să posezi umanitate." Acum, poți să-ți imaginezi ce om mare e. L-ai iubit pe Michel, așadar, el te va iubi pe tine. Nu e nici o îndoială. Așa.

Dându-i un ultim sărut întârziat, Helga părăsi camera și Charlie stătu întinsă pe spate, cu ochii deschiși, urmărind semiîntunericul strălucind încet în fereastră. Auzi țipătul unei femei urcând până la un plâns încleștat, implorator, apoi strigătul imperios al unui bărbat. Helga și Mario își duc revoluția înainte fără ajutorul ei.

„Urmează-i oriunde te conduc, spusese Joseph. Dacă îți cer să ucizi, ucide. Va fi răspunderea noastră, nu a ta."

Unde o să fii?

Aproape.

Aproape de marginea lumii.

În poșetă, avea o lanternă Mickey Mouse cu o lumină punctiformă, genul cu care s-ar fi jucat sub pătură la internat. O scoase, împreună cu pachetul de Marlboro de la Rachel. Mai erau trei țigări și le puse înapoi. Cu grijă, cum o învățase Joseph, îndepărtă celofanul, rupse cartonul cutiei și-l întinse, cu partea interioară în sus. Literele apărură cu maro, desenate fin, de parcă ar fi fost o peniță topografică. Apoi, citi mesajul și îndesă pachetul turtit printr-o crăpătură din podea până ce dispăru din vedere.

„Curaj. Suntem cu tine." Tot Tatăl Nostru pe o gămălie de ac.

*

Sala lor operativă din centrul Freiburgului era un birou închiriat în grabă, pe o aglomerată stradă principală, acoperirea, Walker & Frosch Investment Company, GmbH, una dintre zecile pe care secretariatul lui Gavron le ținea înregistrate în permanență. Echipamentul lor de comunicații avea, mai mult sau mai puțin, aparența de software comercial; în plus, existau trei telefoane obișnuite, prin amabilitatea lui Alexis, și unul dintre ele, cel mai puțin oficial, era linia directă a doctorului către Kurtz. Era dimineață devreme, după o noapte aglomerată, ocupată mai întâi cu delicata afacere a reperării și adăpostirii lui Charlie, iar după aceea, cu o discuție tensionată asupra demarcației dintre Litvak și omologul său vest-german, pentru că Litvak se certa de-acum cu toată lumea. Kurtz și Alexis se ținuseră deoparte de astfel de altercații între subordonații lor. Înțelegerea cuprinzătoare ținea, și Kurtz încă n-avea nici un interes s-o rupă. Alexis și oamenii săi vor avea meritul; Litvak și ai săi, satisfacția.

În ce-l privea pe Gadi Becker, acesta era, în fine, înapoi la război. Odată cu iminența acțiunii, comportamentul său căpătase o iuțeală așezată și hotărâtă. Introspecțiile care-l bântuiseră la Ierusalim se risipiseră; lenea chinuitoare a așteptării trecuse. În timp ce Kurtz moțăia sub o pătură militară, iar Litvak, nervos și pustiit, se plimba prin birou sau vorbea criptic la unul sau altul dintre telefoane, alcătuindu-și un soi de dispoziție neclară, Becker stătea de gardă la jaluzelele ferestrei largi, privind răbdător în sus, către dealurile îmbrăcate în zăpadă, dincolo de măsliniul râu Dreisam. Pentru că Freiburg, ca și Salzburg, e un oraș înconjurat de înălțimi, și fiecare stradă pare să ducă în sus, spre propriul Ierusalim.

– E panicată, anunță Litvak brusc către spatele lui Becker.

Uimit, acesta se întoarse și îl privi.

– A trecut de partea lor, insistă Litvak.

Vocea lui avea o instabilitate guturală.

Becker se întoarse către fereastră.

– O parte din ea a trecut de partea lor, o parte a rămas, replică. Asta i-am cerut.

– A trecut de partea lor! repetă Litvak ridicându-se pe culmea propriei provocări. S-a mai întâmplat cu agenții noștri înainte. S-a întâmplat și acum. Am văzut-o la aeroport, tu nu. Arată ca o stafie, ascultă-mă!

– Dacă arată ca o stafie, atunci așa vrea să arate, spuse Becker cu o imperturbabilă solemnitate. E actriță. O va face până la capăt, nu-ți face probleme.

– Deci care e motivarea ei? Nu e evreică. Nu e nimic. E de-a lor. Uit-o!

Auzindu-l pe Kurtz cum se mișcă sub pătură, Litvak ridică și mai tare vocea, pentru a-l include și pe el.

– Dacă e încă de-a noastră, atunci zi-mi de ce i-a dat lui Rachel, la aeroport, un pachet de țigări fără nimic pe el? Săptămâni la rând în gloata aia și nu ne scrie măcar un bilet când iese din nou la suprafață? Ce fel de agent e acesta, care ne e atât de loial?

Becker părea să caute răspunsul în munții îndepărtați.

– Poate că nu are nimic de spus, zise. Ascultă de acțiunile ei. Nu de cuvinte.

Din adâncul patului său sumar de campanie, Kurtz îi oferi o consolare somnoroasă:

– Germania te face irascibil, Shimon. Relaxează-te. Ce contează de-a cui e, atâta vreme cât continuă să ne indice drumul?

Însă efectul cuvintelor lui Kurtz fu opusul intenției lor. Cu dispoziția sa autoflagelantă, Litvak sesiză o alianță necinstită împotriva sa, iar asta îl îndârji și mai tare.

– Și dacă totuși cedează, dacă mărturisește? Dacă le spune toată povestea, de la Mykonos până aici? Și atunci ne mai indică drumul?

Părea pus pe ciondăneală, nimic altceva nu l-ar fi satisfăcut.

Ridicându-se într-un cot, Kurtz adoptă un ton mai aspru:

– Deci, ce facem Shimon? Dă-ne soluția de echipă. Să presupunem că a compromis toată operațiunea de la un capăt la celălalt. Vrei să-l sun pe Misha Gavron și să-i zic că suntem terminați?

Becker nu părăsise fereastra, însă se întorsese încă o dată și-l privea gânditor pe Litvak. Uitându-se de la unul la celălalt, Litvak își zvârli brațele în lături, un gest extrem de nestăpânit în fața a doi oameni atât de statici.

– E undeva acolo! strigă Litvak. Într-un hotel. Un apartament. Într-un azil de noapte. Trebuie să fie. Închidem orașul. Drumuri, gara. Autobuze. Îl facem pe Alexis să pună cordon de jur împrejur. Percheziționăm fiecare casă până-l găsim!

Kurtz încercă un pic de umor binevoitor:

– Shimon, Freiburg nu-i Malul de Vest.

Însă Becker, în cele din urmă interesat, păru nerăbdător să-i urmărească argumentul.

– Și când îl găsim? spuse ca și cum n-ar prea fi înțeles planul lui Litvak. Ce facem atunci, Shimon?

– Atunci, îl găsim! Îl ucidem! Operațiunea s-a terminat!

– Și cine o ucide pe Charlie? întrebă Becker în același mod perfect rezonabil. Noi sau ei?

Dintr-odată se petreceau în Litvak mai multe lucruri decât putea el să controleze. Sub tensiunea nopții trecute și a zilei care urma, întreaga încâlceală a frustrărilor sale, masculine și feminine, ieși brusc la suprafață. Fața i se coloră, ochii i se aprinseră și un braț subțire țâșni acuzator spre Becker.

– E o curvă și o comunistă, și o iubitoare de arabi! țipă, destul de tare ca să se audă prin peretele despărțitor. Debarasați-vă de ea. Cui îi pasă?

Dacă Litvak se aștepta ca Becker să sară la bătaie din cauza asta, atunci fu dezamăgit, pentru că tot ce-i oferi acesta fu o înclinare liniștită din cap în semn de confirmare, de parcă tot ce gândise despre Litvak în ultima vreme se demonstrase. Kurtz își dăduse pătura la o parte. Ședea pe pat în chiloți, cu capul aplecat înainte, în timp ce-și freca vârfurile degetelor în părul cărunt tuns scurt.

– Du-te și fă o baie, Shimon, îi ordonă liniștit. O baie, te odihnești ca lumea, un pic de cafea. Te întorci la amiază. Nu mai înainte.

Sună un telefon.

– Nu răspunde, adăugă și ridică el însuși receptorul, în vreme ce Litvak, într-o mută oroare de sine, îl urmărea din ușă. E ocupat, spuse Kurtz nemțește. Da, Helmuth la telefon, cu cine vorbesc?

Spuse „da“, apoi încă o dată „da“, apoi „bună treabă“. Închise. Apoi, zâmbi cu zâmbetul său fără vârstă, lipsit de veselie. Întâi, către Litvak, ca să-l consoleze, apoi, către Becker, pentru că, în acel moment, diferențele dintre ei nu erau importante.

– Charlie a sosit acum cinci minute la hotelul unde e familia Minkel, spuse. Rossino e cu ea. Iau împreună micul dejun, cu mult timp înainte de vreme, exact cum îi place prietenului nostru.

– Și brățara? rosti Becker.

Lui Kurtz această parte îi plăcu cel mai tare.

– La încheietura mâinii drepte, spuse cu mândrie. Are un mesaj pentru noi. E o fată faină, Gadi, și te felicit.

Hotelul fusese construit în anii ’60, când industria hotelieră mai credea în holuri mari, pline de lume, cu liniștitoare fântâni iluminate și cu ceasuri de aur sub sticlă. O scară dublă, lată ducea la un mezanin și, de la masa de pe balcon unde ședeau, Charlie și Rossino vedeau atât intrarea principală, cât și recepția. Rossino purta un costum albastru, de mic funcționar, iar Charlie, uniforma ei de ghid sud-africană și Isusul-copil din lemn pe care-l primise în tabăra de antrenament. Lentilele ochelarilor, despre care Tayeh insistase să fie adevărate, o făceau să o doară ochii atunci când era rândul ei să supravegheze. Mâncaseră omletă cu șuncă, deoarece ea era hămesită și acum beau cafea proaspătă, în timp ce Rossino citea *Stuttgarter Zeitung* și, periodic, o delecta cu știri hazlii. Veniseră devreme în oraș și ea aproape că înghețase pe locul din spate. Parcaseră la gară, unde Rossino făcuse cercetări, și veniseră la hotel cu taxiul. În ora pe care o petrecuseră acolo, Charlie urmărise o escortă a poliției ducând un episcop catolic, apoi întorcându-se cu o delegație din Africa de Vest,

în costume tribale. Urmărise un autobuz cu americani sosind și un autobuz cu japonezi plecând; știa pe de rost procedura de înregistrare, până la numele băiatului în livrea care apuca valizele nou-veniților cum intrau pe ușa glisantă, le încărca pe micile cărucioare și se ținea cam la un metru distanță, în timp ce oaspeții completau formularele de înregistrare.

– Și Sfinția Sa Papa plănuiește un turneu prin toate statele fasciste sud-americane, anunță Rossino din dosul ziarului, în vreme ce ea se ridica. Poate că, de astă dată, îl termină. Unde te duci, Imogen?

– Să mă piș.

– Care-i treaba? Ești nervoasă?

Toaleta pentru femei avea, deasupra chiuvetelor, lumini roz pâlpâind și muzică în surdină, pentru a acoperi zumzetul ventilatoarelor. Rachel își dădea cu fard de pleoape. Alte două femei se spălau. O ușă era închisă. Frecându-se de ea, Charlie împinse mesajul mâzgălit în mâna în așteptare a lui Rachel. Termină și se întoarse la masă.

– Hai să plecăm, spuse ca și cum ușurarea ar fi făcut-o să se răzgândească. E ridicol.

Rossino aprinse un trabuc gros, olandez și-i suflă intenționat fumul în față.

Un Mercedes cu înfățișare oficială trase și vărsă un grup de bărbați în costume de culoare închisă și cu ecusoane la rever. Rossino se apucase să facă o glumă obscenă despre ei, dar fu întrerupt de un băiat de serviciu chemându-l la telefon: *Signor* Verdi, care și-a lăsat numele și cinci mărci la recepție, e așteptat la cabina 3. Ea își sorbi cafeaua, simțindu-i căldura până jos, în piept. Rachel ședea sub un palmier de aluminiu, cu un prieten, citind *Cosmopolitan*. Prietenul era nou pentru ea și părea german. Strângea un document într-un dosar de plastic. Erau vreo 20 de oameni șezând în jurul ei, însă Rachel era singura pe care o recunoscu. Rossino se întoarse.

– Familia Minkel a ajuns la gară, acum două minute. Și-au tras un taxi Peugeot albastru. Trebuie să sosească dintr-un minut în altul.

Chemă chelnerul și plăti, apoi se apucă din nou de ziar.

„O să fac totul o singură dată, își promisese în timp ce stătea întinsă, așteptând dimineața. Totul o să fie pentru ultima oară.“ Își repetă: „Dacă mă așez acum, aici, n-o să mai trebuiască niciodată să mă mai așez aici. Dacă mă duc la parter, n-o să mai trebuiască niciodată să urc înapoi. Când plec din hotel, nu mă mai întorc niciodată“

– De ce dracu' nu-l împușcăm pe ticălos, să terminăm treaba? șopti Charlie cu o bruscă răbufnire de teamă și ură în vreme ce-și mai ațintea o dată privirea asupra intrării.

– Pentru că vrem să rămânem în viață, ca să împușcăm și alți ticăloși, îi explică răbdător Rossino și întoarse pagina. Manchester United iarăși a pierdut, rosti satisfăcut. Săracul imperiu.

– La treabă, spuse Charlie.

Un taxi Peugeot albastru trăsese de cealaltă parte a ușilor de sticlă. O femeie căruntă se agita. Era urmată de un bărbat înalt, cu înfățișare distinsă și cu un mers lent și ceremonios.

– Urmărește piesele mici, eu mă ocup de cele mari, îi zise Rossino reaprinzându-și trabucul.

Șoferul descuia portbagajul; Franz, băiatul, stătea în spatele lui cu căruciorul. Întâi veneau două valize asortate, de nailon maro, nici vechi, nici noi. Curele în jurul mijlocului, pentru sprijin suplimentar. Etichete atașate, roșii. Acum, o valiză veche de piele, mult mai mare, cu o pereche de roți la unul dintre colțuri. Urmată de încă o valiză.

Rossino slobozi o înjurătură ușoară, în italiană.

– Cât au de gând să stea? se plânse el.

Piesele mici fuseseră stivuite pe locul de lângă șofer. După ce încuie portbagajul, șoferul începu să le descarce, însă căruciorul lui Franz nu putea să le ia pe toate dintr-odată. O sacoșă ponosită, din petice de piele și două umbrele, a lui și a ei. O sacoșă de hârtie, cu o pisică neagră pe ea. Două cutii mari, în ambalaj festiv, probabil cadouri întârziate de Crăciun. Apoi, ea o văzu: o servietă neagră. Întărită lateral, cadru de oțel, etichetă de piele, cu numele. „Draga de Helga,

gândi Charlie. Stai cu ochii pe ea.“ Minkel plătea taxiul. Ca și altcineva cunoscut de Charlie, își păstra monedele într-un portmoneu și le risipea în palmă, înainte de a se despărți de valuta nefamiliară.

– Căcat, zise Charlie.

– Așteaptă, spuse Rossino.

Încărcat cu pachete, Minkel își urmă soția prin ușile glisante.

– Cam acum îmi spui că ai impresia că-l recunoști, zise liniștit Rossino. Eu îți spun: atunci de ce nu cobori să te uiți mai de aproape? Tu eziți, ești o mică virgină timidă.

O ținea de mâneca hainei.

– Nu forța. Dacă nu merge, există o mulțime de alte metode. Încruntă-te. Potrivește-ți ochelarii. Dă-i drumul!

Minkel se apropia de biroul recepției cu pași mici, ușor prostești, de parcă n-ar mai fi făcut niciodată așa ceva. Soția sa, ținând servieta, era lângă el. Era o singură recepționeră de serviciu și era ocupată cu alți doi oaspeți. Așteptând, Minkel se uita împrejur, pradă confuziei. Soția sa, neimpresionată, măsura locul. Peste drum de ei, în hol, în spatele unui perete despărțitor din sticlă fumurie, un grup de germani bine îmbrăcați se adunau pentru un soi de solemnitate. Îi studie dezaprobator pe oaspeți, îi șopti ceva soțului ei. Biroul recepției devenise liber și Minkel luă servieta din mâna ei: o tranzacție tacită, instinctivă, între parteneri. Recepționera era o blondă îmbrăcată în negru. Frunzări fișierul cu degetele ei cu unghii roșii înainte de a-i da lui Minkel un formular ca să-l completeze. Treptele îi loveau călcâiele lui Charlie, mâna ei transpirată se lipea de balustrada largă, Minkel era o abstracțiune cețoasă prin ochelarii ei astigmatici. Podeaua se ridică spre ea, iar ea își începu ezitanta călătorie către biroul de la recepție. Minkel era aplecat deasupra tejghelei, completându-și formularul. Își pusese pașaportul israelian în dreptul cotului și-i copia numărul. Servieta stătea pe podea, lângă piciorul său stâng; doamna Minkel era în afara razei ei de acțiune. Așezându-se în dreapta lui Minkel, Charlie se uită cruciș peste umărul său, în timp ce scria. Doamna Minkel se

trase spre stânga și se uita uimită la Charlie. Își înghionti soțul. În sfârșit, conștient că e studiat de la mică distanță, Minkel își ridică încet capul venerabil și se întoarse către ea. Charlie își drese vocea, purtându-se timid, ceea ce nu era greu. Acum.

– Domnul profesor Minkel? spuse.

El avea ochi cenuși, tulburați și arăta și mai stânjenit decât Charlie. Brusc, era ca și cum încuraja un actor prost.

– Eu sunt profesorul Minkel, fu de acord, de parcă nu era chiar sigur. Da, eu sunt. De ce?

Pura calitate proastă a interpretării ei îi dădu puterea. Inspiră adânc.

– Domnule profesor, mă numesc Imogen Baastrup, din Johannesburg, și am absolvit Științele sociale la Universitatea Witwatersrand, zise dintr-o răsuflare.

Accentul ei era mai puțin sud-african, cât vag de la antipozi; comportarea ei, sentimentală, însă hotărâtă.

– Am avut marele noroc să vă ascult, anul trecut, prelegerea asupra drepturilor minorităților în societățile determinate rasial. A fost o prelegere deosebită. De fapt, mi-a schimbat viața. Am tot vrut să vă scriu, însă niciodată n-am apucat. Vă deranjează, vă rog, dacă vă strâng mâna?

Practic, a trebuit să i-o ia. El se uita prostește la soția sa, însă aceasta avea mai mult talent și cel puțin îi zâmbea lui Charlie. Luându-și replica de la ea, Minkel zâmbi și el, deși cu tristețe. Dacă ea transpira, asta era nimic în comparație cu Minkel: era ca și cum își băgase mâna într-o oală cu ulei.

– Stați mult aici, domnule profesor? Ce faceți aici? Să nu-mi spuneți că țineți iarăși conferințe.

În fundal, dincolo de câmpul ei vizual, Rossino o întreba în engleză pe recepționeră dacă un anumit domn Boccaccio, de la Milano, se cazase deja.

Din nou, doamna Minkel fu salvarea.

– Soțul meu face un turneu european, explică ea. Avem o vacanță, mai vizităm niște prieteni, mai niște conferințe. Într-adevăr, de-abia așteptăm.

Încurajat astfel, Minkel însuși reuși în cele din urmă să vorbească.

– Și pe dumneavoastră, *miss* Baastrup, ce vă aduce la Freiburg? întrebă el cu cel mai baritonal accent german pe care-l auzise ea vreodată în afara scenei.

– O, doar am hotărât să văd puțin lumea înainte de a hotărî ce fac cu viața mea, spuse Charlie.

„Scoate-mă de aici. Hristoase, scoate-mă!" Recepționera regreta că nu putuse găsi nici o rezervare pentru domnul Boccaccio și, din nefericire, hotelul era plin; cu cealaltă jumătate a ei îi înmâna doamnei Minkel cheia unei camere. Cumva, Charlie îi mulțumea profesorului pentru o conferință într-adevăr stimulatoare și instructivă, Minkel îi mulțumea ei pentru cuvintele frumoase, Rossino, după ce-i mulțumise recepționerei, se îndrepta vioi spre intrarea principală, cu servieta lui Minkel ascunsă în mare parte sub cocheta sa haină de ploaie neagră, de sub braț. Cu o ultimă efuziune sfioasă de mulțumiri și scuze, Charlie ieși după el, având grijă să nu dea nici un semn de grabă. Când ajunse la ușile de sticlă, era la timp pentru a vedea imaginea reflectată a familiei Minkel uitându-se neajutorată în jur, încercând să-și aducă aminte cine o avusese ultimul și unde.

Pășind printre taxiurile care staționau, Charlie ajunse la parcarea hotelului, unde Helga, purtând un loden cu nasturi de os, aștepta într-un Citroën verde. Charlie intră lângă ea; Helga conduse calm către ieșirea din parcare, introduse biletul și banii. În vreme ce bariera se ridica încet, Charlie începu să râdă, ca și cum bariera i-ar fi declanșat râsul. Înghiți, apoi își duse pumnii la gură și își puse capul pe umărul Helgăi, după care izbucni într-o veselie nestăpânită, absolut încântată.

– Am fost incredibilă, Helg! Trebuia să mă fi văzut... Isuse!

La intersecție, un tânăr agent de circulație se uită uimit la cele două femei în toată firea care se stricau de râs. Coborând fereastra, Helga îi expedie un sărut.

*

În sala de operaţiuni, Litvak stătea deasupra aparatului de radio, iar Becker şi Kurtz, în spatele său. Litvak părea speriat de sine însuşi, mut şi palid. Avea cască la o singură ureche şi un microfon ataşat la gât.

– Rossino a luat un taxi către gară, spuse. Are geanta cu el. Are de gând să-şi recupereze motocicleta.

– Nu vreau să fie urmărit, zise Becker către Kurtz, aflat în spatele lui Litvak.

Litvak îşi scoase microfonul de la gât şi se purtă de parcă nu-şi credea urechilor.

– Nu-l urmărim. Avem şase oameni în jurul motocicletei. Alexis are vreo 50. Am pus un dispozitiv de reperare pe ea şi avem maşini în aşteptare prin tot oraşul. Urmărind motocicleta, urmărim servieta. Servieta ne duce la omul nostru!

Se întoarse către Kurtz, aşteptându-i ajutorul.

– Gadi? rosti Kurtz.

– O să folosească ştafeta, zise Becker. Întotdeauna a făcut-o. Rossino o s-o ducă până într-un loc, apoi o s-o predea, iar altcineva o va duce către următorul punct. Până după-masă, ne vor fi târât pe străduţe, teren deschis şi restaurante goale. Nici o echipă de filaj din lume n-ar supravieţui fără să fie detectată.

– Şi cel care te interesează în mod special, Gadi? întrebă Kurtz.

– Berger va sta cu Charlie toată ziua. Khalil o va suna în locuri şi la intervale convenite. Dacă simte Khalil ceva, îi va ordona lui Berger s-o omoare. Dacă nu sună timp de două ore, de trei ore, în funcţie de aranjamentul lor, Berger o s-o omoare oricum.

Aparent nehotărât, Kurtz le întoarse spatele amândurora şi începu să se plimbe prin cameră. Apoi, reluă traseul. Şi iarăşi îl reluă, în vreme ce Litvak îl urmărea ca un nebun. Până la urmă, Kurtz luă telefonul direct cu Alexis şi-l auziră spunând „Paul" pe un ton consultativ, gen fă-mi-un-serviciu. Vorbi liniştit o vreme, ascultă, vorbi din nou, apoi închise.

– Avem cam nouă secunde până ajunge la gară, spuse Litvak nestăpânit, ascultând în cască. Șase.

Kurtz îl ignoră.

– Am fost înștiințat că Berger și Charlie tocmai au intrat la un coafor la modă, zise reluându-și mersul. Se pare că vor să se facă frumoase pentru marele eveniment.

Se opri în fața lor.

– Taxiul lui Rossino tocmai a ajuns în piața din fața gării, raportă disperat Litvak. Acum, plătește.

Kurtz se uita la Becker. Privirea lui era plină de respect, chiar tandră. Era un bătrân antrenor al cărui sportiv favorit își intrase în cele din urmă în formă.

– Gadi a câștigat, Shimon, spuse cu privirea încă asupra lui Becker. Cheamă-ți puștii. Zi-le să se odihnească până diseară.

Sună un telefon și iarăși Kurtz ridică receptorul. Era profesorul Minkel, la a patra criză de nervi din timpul operațiunii. Kurtz îl ascultă, apoi vorbi îndelung și alinător cu soția sa.

– E într-adevăr o zi frumoasă, spuse cu o exasperare reprimată, în vreme ce închidea. Toată lumea se distrează de minune.

Punându-și bereta albastră, ieși pentru a se întâlni cu Alexis, ca să inspecteze sala de conferințe.

Fu cea mai tensionată așteptare a ei dintotdeauna, și cea mai lungă; o premieră pentru a pune capăt premierelor. Mai rău, nu putea face nimic singură, deoarece Helga o numise pupila ei și nepoata ei preferată, și n-o scăpa o clipă din vedere. De la coaforul unde, sub cască, Helga își primise primul telefon, merseră la un magazin de îmbrăcăminte, unde Helga îi cumpără lui Charlie o pereche de ghete îmblănite și mănuși de mătase împotriva a ceea ce ea numea „urme de degete“ De acolo, la catedrală, unde Helga îi servi autoritar o lecție de istorie, iar de acolo, din nou cu o mulțime de chicoteli și insinuări, într-o mică piață, unde era hotărâtă s-o prezinte unui tip Berthold Schwartz, „cea mai sexy persoană din toate

timpurile – Charlie, cu siguranță că o să te îndrăgostești nebunește de el!“ Constată că Berthold Schwartz era o statuie.

– Nu-i fantastic, Charlie? Nu-ți dorești să-i putem ridica o dată poalele? Știi ce a făcut Berthold al nostru? Era franciscan, un alchimist celebru și a inventat praful de pușcă. Îl iubea în așa măsură pe Dumnezeu, încât i-a învățat creația să-și arunce semenul în aer. Așa încât bunii cetățeni i-au înălțat o statuie. Firește.

Apucând-o pe Charlie de braț, o strângea excitată lângă ea.

– Știi ce-o să facem după diseară? șopti. Ne întoarcem, luăm flori pentru Berthold și i le punem la picioare. Da? Da, Charlie?

Clopotnița catedralei începea s-o calce pe Charlie pe nervi: un turn în unghiuri drepte, zimțat, tot timpul negru, ieșindu-i în față de fiecare dată când dădea colțul sau intra pe o nouă stradă.

La prânz, merseră într-un restaurant șic, unde Helga o tratā cu vin de Baden, care crescuse, spunea ea, pe solul vulcanic din Kaiserstuhl – „un vulcan, gândește-te, Charlie!“ – și de-atunci tot ce mâncau ori beau, ori vedeau trebuia să fie subiectul unor insinuări obositoare și chipurile glumețe. La prăjitura Pădurea Neagră – „Totul trebuie să fie la modul burghez azi“ –, Helga fu din nou chemată la telefon și se întoarse spunând că trebuie să plece la universitate, sau n-o să mai facă nimic niciodată. Așa că intrară într-un pasaj subteran cu mici magazine prospere, unul lângă celălalt, și ieșiră în fața unei clădiri maiestuoase, din gresie purpurie, cu coloane și un fronton curbat purtând o inscripție cu litere aurite, pe care Helga iute o traduse.

– Uite un mesaj frumos pentru tine, Charlie. Ascultă. „Adevărul vă va elibera.“ Ți-l citează pe Karl Marx, nu-i ceva frumos și atent din partea lor?

– Și eu care credeam că-i Noël Coward[1], spuse Charlie și văzu un fulger de mânie trecând pe fața surescitată a Helgăi.

[1] Sir Noël Peirce Coward (16 decembrie 1899 – 26 martie 1973) a fost un scenarist, compozitor și actor de origine britanică. (n.red.)

O alee de piatră înconjura clădirea. Un polițist în vârstă patrula pe ea, privindu-le fără curiozitate pe fetele care căscau gura și arătau cu degetul, turiste până-n vârful unghiilor. Patru trepte duceau spre intrarea principală. Înăuntru, luminile unui hol mare licăreau prin uși de sticlă brună. Intrarea laterală era păzită de statuile lui Homer și Aristotel, și acolo se ațintură cel mai mult Helga și Charlie, admirând sculpturile și arhitectura impunătoare, în timp ce măsurau în secret distanțele și verificau căile de acces. Un afiș galben anunța conferința lui Minkel din seara aceea.

– Ești speriată, Charlie, șopti Helga fără să aștepte un răspuns. Ascultă, după dimineața asta, o să ai un triumf absolut, ești perfectă. O să arăți ce-i adevărul și ce-s minciunile, o să le arăți și ce e libertatea. Pentru marile minciuni, avem nevoie de o acțiune mare, logic. O mare acțiune, o mare audiență, o mare cauză. Hai!

O pasarelă modernă trecea dincolo de șoseaua dublă. Stâlpi totemici macabri prezidau la fiecare capăt. De pe pasarelă, trecură prin biblioteca universității către o cafenea studențească suspendată ca un leagăn de beton deasupra șoselei. Prin pereții ei de sticlă, în vreme ce-și beau cafeaua, puteau urmări personalul și pe studenții intrând și ieșind din sala de conferințe. Helga aștepta din nou un telefon. Sosi și, la întoarcere, văzu pe chipul lui Charlie ceva ce o înfurie.

– Ce s-a întâmplat cu tine? șuieră. Ești plină, dintr-odată, de compasiune față de fermecătoarele opinii sioniste ale lui Minkel? Atât de nobile, atât de frumoase? Ascultă, e mai rău decât Hitler, un adevărat tiran camuflat. Îți iau un șnaps, să-ți dea curaj.

Căldura șnapsului încă o ardea când ajunseră în parcul gol. Iazul era înghețat; întunericul timpuriu începea să se adune, aerul de seară ințepa cu ace de gheață. Foarte tare, un vechi clopot bătu ora. Un al doilea clopot, mai mic și mai strident, sună după el. Cu lodenul verde strâns în jurul ei, Helga scoase dintr-odată un strigăt de plăcere.

– O, Charlie, ascultă! Auzi clopotul cel mic? E din argint. Știi de ce? O să-ți spun eu. Un călător călare s-a rătăcit într-o noapte. Erau hoți, era vreme urâtă și s-a bucurat în așa măsură că a ajuns în Freiburg, că a dăruit catedralei un clopot de argint. De atunci, în fiecare seară, sună. Nu-i frumos?

Charlie dădu din cap, încercând să zâmbească, însă fără succes. Aruncând un braț puternic în jurul ei, Helga o strânse în faldurile hainei sale.

– Charlie, ascultă, vrei să-ți mai țin o predică?

Clătină din cap.

Încă ținând-o pe Charlie la piept, Helga se uită la ceas, apoi în lungul aleii, în semiîntuneric.

– Mai știi altceva despre parcul acesta, Charlie?

„Știu că e al doilea loc îngrozitor de pe pământ. Și eu nu decernez niciodată premiul întâi."

– Atunci, să-ți mai spun o poveste despre el. Da? În timpul războiului, aici era un gâscoi. Voi spuneți gâscoi?

– Gâscan.

– Acest gâscan era o sirenă de alarmă antiaeriană. Când veneau bombardierele, el era primul care le auzea și, când îl auzeau gâgâind, cetățenii se duceau în pivnițe, nemaiașteptând alarma oficială. Gâscanul a murit, însă după război cetățenii au fost atât de recunoscători, încât i-au ridicat un monument. Așa că iată Freiburgul pentru tine. O statuie pentru călugărul bombardagiu, alta pentru alarma lor antiaeriană. Nu sunt țicniți acești micuți freiburghezi?

Înțepenind, Helga se mai uită o dată la ceas și apoi în întunericul cețos.

– E aici, zise ea foarte liniștită și se întoarse pentru a-și lua rămas-bun.

„Nu, gândi Charlie. Helga, te iubesc, mă poți mânca în fiecare zi la micul dejun, numai nu mă face să mă duc la Khalil."

Lipindu-și mâinile de obrajii lui Charlie, Helga o sărută moale pe buze.

– Pentru Michel, da?

O sărută încă o dată, mai înverșunat.

– Pentru revoluție, pentru pace și pentru Michel. Mergi drept pe alee și ajungi la o poartă. Acolo așteaptă un Ford verde. Te așezi în spate, exact în spatele șoferului.

Încă un sărut.

– O, Charlie, ascultă, și tu ești fantastică. O să fim prietene întotdeauna.

Charlie o porni pe alee, se opri, privi înapoi. Țeapănă și ciudat de supusă în amurg, Helga stătea urmărind-o cu privirea, lodenul ei verde atârnându-i împrejur, ca al unui polițist.

Helga făcu semn cu mâna, o fluturare regală de răspuns cu mâna ei mare. Charlie făcu și ea semn, urmărită de clopotnița catedralei.

Șoferul purta o căciulă de blană care-i ascundea fața pe jumătate și-și trăsese sus gulerul de blană al hainei. Nu se întoarse s-o salute și, de acolo de unde stătea, nu avea o imagine a lui, în afară de faptul că, după linia pometelui, arăta tânăr, și avea o bănuială că e arab. Conduse încet, întâi prin traficul de seară, apoi afară din oraș, pe niște alei înguste și drepte, încă acoperite de zăpadă. Trecură de o mică gară, se apropiară de o trecere de nivel și opriră. Charlie auzi un clopoțel de avertizare și văzu bariera înaltă și vopsită oscilând și începând să coboare. Șoferul băgă în viteza a doua și forță trecerea, care se închise scurt în urma lor, de îndată ce ajunseră în siguranță dincolo.

– Mulțumesc, spuse și-l auzi râzând – un hohot gutural.

Cu siguranță, era arab. Urcă un deal și opri din nou mașina, de astă dată într-o stație de autobuz. Îi dădu o monedă.

– Iei un bilet de două mărci la următorul autobuz în această direcție.

„E căutarea anuală a comorii la școală, de aniversarea Întemeierii, gândi. Următorul indiciu te duce la următorul, iar ultimul te duce la premiu."

Era beznă și primele stele începeau să apară. Un vânt mușcător de țară sufla dinspre dealuri. În depărtare, pe drum, văzu luminile unei stații de benzină, însă nicăieri vreo casă.

Așteptă cinci minute, apoi un autobuz opri cu un oftat. Era pe trei sferturi gol. Își cumpără biletul și se așeză lângă ușă, cu genunchii strânși și ochii privind nicăieri. La următoarele două stații nu urcă nimeni; la cea de-a treia, un băiat cu scurtă de piele sări înăuntru și se așeză vesel lângă ea. Era șoferul ei american din noaptea trecută.

– La două stații de aici e o biserică nouă, zise pe un ton conversațional. Cobori, treci de biserică, mergi pe drum rămânând pe trotuarul din dreapta. Ajungi la un vehicul roșu parcat, cu un drăcușor atârnând de oglinda șoferului. Deschizi ușa din partea opusă, intri, te așezi. Asta e tot ce ai de făcut.

Autobuzul opri, ea se dădu jos și începu să meargă. Băiatul rămase în autobuz. Drumul era drept și noaptea, extrem de întunecoasă. În fața ei, probabil la 500 de metri, văzu o pată neregulată, roșie sub un felinar. Fără semnalizatoare. Zăpada scârțâia sub ghetele ei noi, iar zgomotul se adăuga senzației de a fi detașată de corp. „Bună, picioarelor, ce faceți voi acolo?“ „Mergem, fată, mergem.“ Dubița se apropie și ea văzu că e o dubiță cu sigla Coca-Cola trasă sus pe bordură. La 50 de metri dincolo de ea, sub următorul felinar, era o micuță cafenea, iar dincolo de cafenea, nimic altceva decât platoul gol, acoperit de zăpadă și drumul drept, fără sens, către nicăieri. Ce-i venise oricui să pună o cafenea într-un astfel de loc fără nici un Dumnezeu era o ghicitoare pentru o altă viață.

Deschise ușa dubiței și urcă. Interiorul era ciudat luminat din pricina felinarului de deasupra. Simți miros de ceapă și văzu o cutie de carton plină, printre navetele cu sticle goale ce umpleau partea din spate. Un drac de plastic cu un trident atârna de oglinda șoferului. Își aminti de o mascotă similară în dubița de la Londra, când Mario o răpise. O grămadă de casete soioase îi zăceau la picioare. Era cel mai liniștit loc din lume. O lumină se apropia încet în josul drumului. Ajunse în dreptul ei și văzu un tânăr preot pe bicicletă. Fața i se întoarse către ea în timp ce o depășea și părea jignit, de parcă i-ar fi pus la încercare castitatea. Așteptă în continuare. Un om înalt,

cu o căciulă țuguiată ieși din cafenea, adulmecă aerul, apoi se uită în susul și-n josul străzii, nesigur ce moment al zilei este. Se întoarse în cafenea, ieși iarăși, merse încet către ea, până ce ajunse alături. Ciocăni în fereastra lui Charlie cu un deget înmănușat. O mănușă de piele, groasă și strălucitoare. O lanternă puternică o lumina, înnegrindu-l complet pe el. Raza ei o ținu captivă, călători încet în jurul dubiței, se întoarse la ea, orbind-o cu acel unic ochi. Ridică o mână ca să se apere și, când o coborî, raza o urmări până în poală. Lanterna se stinse, ușa se deschise, o palmă i se închise în jurul încheieturii mâini și o smuci afară din mașină. Stătea față în față cu el, și el era cu 30 de centimetri mai înalt și mult mai solid decât ea. Însă fața îi era într-o umbră neagră sub vârful căciulii și-și ridicase gulerul împotriva frigului.

– Stai foarte liniștită, spuse.

Luându-i de pe umăr geanta, îi aprecie întâi greutatea, apoi o deschise și se uită înăuntru. Pentru a treia oară în recenta ei viață, micul ei ceas cu radio se bucură de o atenție specială. Îl porni. Mergea. Îl închise, umblă la el, apoi își strecură ceva în buzunar. Pentru o clipă, crezu că hotărâse să păstreze pentru el radioul. Însă, până la urmă, nu, pentru că îl văzu dându-i drumul înapoi în geantă și genții înapoi în dubiță. Apoi, ca un profesor de maniere elegante corectându-i ținuta, își puse degetele înmănușate pe umerii ei, îndreptând-o. Privirea sa întunecată nu se dezlipise deloc de pe fața ei în tot acest timp. Lăsându-și brațul drept să atârne, începu să-i atingă ușor tot corpul cu dosul palmei stângi, întâi gâtul și umerii, apoi umerii, încercând punctele unde ar fi trebuit să fie bretelele sutienului, dacă ar fi purtat așa ceva. Acum, subsuorile și trupul până la șolduri, sânii și burta.

– Azi-dimineață, la hotel, purtai brățara la mâna dreaptă. În seara aceasta, o porți la mâna stângă. De ce?

Engleza sa era străină și educată, și curtenitoare; accentul, pe cât putea să-și dea seama, arab. O voce blândă, însă puternică. O voce de orator.

– Îmi place s-o tot schimb, zise.

– De ce? repetă el.

– Ca s-o fac să pară nouă.

Ghemuindu-se, îi exploră șoldurile și picioarele, apoi interiorul coapselor cu aceeași minuțiozitate ca și restul, apoi, în continuare doar cu mâna stângă, îi împunse grijuliu ghetele cele noi.

– Știi cât valorează brățara aceea? o întrebă când se ridică din nou.

– Nu.

– Stai liniștită.

Stătea în spatele ei, pipăindu-i spatele, fesele, din nou picioarele, până la ghete.

– N-ai asigurat-o?

– Nu.

– De ce?

– Michel mi-a dat-o din dragoste. Nu pentru bani.

– Urcă în mașină.

Îl ascultă. Ocoli partea din față și urcă lângă ea.

– OK, te duc la Khalil, spuse și porni motorul. Livrare la ușă. Bine?

Dubița avea cutie de viteze automată, însă observă că el conducea cu mâna stângă, în vreme ce dreapta îi ședea în poală. Zăngănitul lăzilor goale o luă prin surprindere. Ajunse la o intersecție și întoarse la stânga, pe un drum la fel de drept ca și primul, însă neluminat. Fața lui, cât putea ea să-și amintească, îi amintea de a lui Joseph, nu ca trăsături, ci prin încordare, prin colțurile retrase ale ochilor săi de luptător care țineau sub supraveghere permanentă cele trei oglinzi ale dubiței, dar și pe ea.

– Îți place ceapa? o întrebă pe deasupra zăngănitului sticlelor.

– Cam.

– Îți place să gătești? Ce gătești? Spaghete? Șnițel vienez?

– Lucruri de genul ăsta.

– Ce i-ai gătit lui Michel?

– Grătar.

– Când?

– La Londra. În noaptea pe care a petrecut-o în apartamentul meu.

– Fără ceapă? țipă.

– În salată, spuse ea.

Se îndreptau din nou spre oraș. Lumina sa alcătuia un zid trandafiriu sub norul greu de seară. Coborâră un deal și ajunseră într-o vale netedă, lăbărțată, dintr-odată fără formă. Văzu fabrici pe jumătate construite și uriașe parcări de camioane, neocupate. Văzu o movilă de gunoi de forma unui munte. Nu văzu magazine, nu cârciumi, nu lumini la ferestre. Intrară într-o curte exterioară de beton. Opri dubița, însă nu și motorul. „HOTEL GARNI EDEN", citi ea, cu litere roșii de neon, și deasupra ușii, țipător: „Willkommen! Bienvenu! Well-come!"

Dându-i geanta de umăr, îi veni o idee.

– Uite – du-i astea. Îi plac și lui, spuse pescuind cutia cu ceapă dintre navetele cu sticle.

Când i-o puse în poală, observă din nou nemișcarea mâinii sale drepte.

– Camera cinci, etajul al patrulea. Pe scări. Nu cu liftul. Mergi cu bine.

Cu motorul mașinii încă în funcțiune, o urmări traversând curtea exterioară până la intrarea luminată. Cutia era mai grea decât crezuse și-i solicita ambele brațe. Holul era gol, liftul stătea în așteptare, însă nu-l luă. Scara era îngustă și răsucită, covorul, tocit până la urzeală. Muzica în surdină avea o insinuare gâfâită, aerul înăbușitor putea a parfum ieftin și a fum stătut de tutun. La primul palier, o femeie în vârstă îi zise: „Grüss Gott" din interiorul cuștii ei de sticlă, însă ea nu înălță capul. Părea un loc unde intrau și ieșeau o mulțime de femei misterioase.

La al doilea palier, auzi muzică și râs de femeie, la al treilea, fu depășită de lift și se întrebă de ce o făcuse să urce atâtea scări, însă nu mai avea voință, nu mai avea rezistență, cuvintele și acțiunile ei îi fuseseră toate scrise. Cutia o făcea

să o doară brațele și, în momentul când intră pe coridorul de la etajul patru, durerea era cea mai mare grijă a ei. Prima ușă era o ieșire de incendiu, iar cea de-a doua, exact lângă ea, era marcată cu numărul 5. „Liftul, ieșirea de incendiu, scările, gândi ea automat. Întotdeauna, are cel puțin două alternative."

Ciocăni la ușă, aceasta se deschise, iar primul ei gând fu: „Hristoase, e tipic, am cacarisit-o!" pentru că bărbatul care stătea în fața ei era cel care o adusese acolo cu dubița cu siglă Coca-Cola, mai puțin căciula și mănușa stângă. Îi luă cutia și o puse pe suportul de bagaje. Îi scoase ochelarii, le plie brațele și-i înapoie. După ce făcu aceasta, îi scoase din nou geanta de pe umăr și-i goli conținutul pe plapuma roz, ieftină, foarte asemănător modului în care procedaseră la Londra când îi puseseră ochelarii negri. Cam singurul alt lucru din cameră, în afară de pat, era servieta. Stătea pe lavabou goală, cu gura ei neagră întoarsă spre ea ca niște fălci căscate. Era cea de la profesorul Minkel la furtul căreia ajutase, în hotelul acela mare, cu mezanin, când era prea tânără ca să mai știe altceva.

Un calm desăvârșit coborâse asupra celor trei bărbați din sala de operațiuni. Nici un fel de telefon, nici măcar de la Minkel sau Alexis, nici un fel de retractări disperate pe linia cifrată cu ambasada de la Bonn. În imaginația lor colectivă, întreaga conspirație întortocheată părea să-și țină respirația. Litvak, deznădăjduit, era prăbușit pe un scaun de birou, Kurtz se afla într-un fel de vis însorit, cu ochii pe jumătate închiși, zâmbind ca un aligator bătrân. Și Gadi Becker, ca și înainte, era cel mai liniștit dintre ei, privind autocritic întunericul care se acumula, ca un om cercetându-și toate promisiunile vieții trecute – pe care le-a respectat? Pe care le-a încălcat?

– Ar fi trebuit să-i dăm dispozitivul de reperare, spuse Litvak. Deja au încredere în ea. De ce nu i l-am dat? De ce nu i-am pus microfon?

– Pentru că el o s-o percheziționeze, spuse Becker. O s-o caute de arme și de microfoane, și o s-o caute de un dispozitiv de reperare.

Litvak se încălzise destul ca să se ia la ceartă.

– Atunci, de ce-o folosesc? Ești nebun. De ce să folosească o fată în care n-au încredere... pentru o treabă ca aceasta?

– Pentru că n-a ucis, zise Becker. Pentru că e curată. De asta o folosesc și de asta n-au încredere în ea. Din același motiv.

Zâmbetul lui Kurtz deveni aproape omenesc.

– Când va comite prima ei crimă, Shimon. Când nu va mai fi o novice. Când va fi pentru totdeauna de partea cealaltă a legii, o fugară până la moarte – atunci, o să aibă încredere în ea. Atunci, toată lumea o să aibă încredere în ea, îl asigură satisfăcut pe Litvak. La ora 9 în seara aceasta, o să fie una de-a lor – nici o problemă, Shimon, nici o problemă.

Litvak rămase neconsolat.

douăzeci şi cinci

Încă o dată, era frumos. Era Michel pe deplin crescut, cu grația și abstinența lui Joseph și absolutismul nepăsător al lui Tayeh. Era tot ce-și imaginase când încerca să-l transforme în cineva pe care de-abia îl aștepta. Era lat în umeri și statuar, având raritatea unui obiect prețios ținut la fereală. N-ar fi putut intra într-un restaurant fără să înceteze vorba în jurul său și n-ar fi putut ieși fără să lase un fel de ușurare în urma lui. Era un om trăit în aer liber, condamnat să se ascundă în cămăruțe, purtând pe ten paloarea carcerei. Trăsese perdelele și aprinsese veioza. Nu era vreun scaun pentru ea, iar el folosea patul ca pe un banc de lucru. Împinsese pernele pe podea, lângă cutie și o așezase, în timp ce el se apuca de lucru, și vorbi mereu cât lucră, jumătate către ea, jumătate către sine însuși. Vocea sa cunoștea doar atacul: asaltul, marșul gândurilor și cuvintelor.

– Se spune că Minkel e un tip de treabă. Poate. Când am citit despre el, și eu mi-am zis: Tipul ăsta, Minkel, poate că are ceva curaj ca să spună chestiile astea. Poate că l-aș respecta. Îmi pot respecta dușmanul. Îl pot onora. N-am nici un fel de problemă în această privință.

După ce azvârli cepele într-un colț, pescui cu stânga niște pachețele din cutie, desfăcându-le în timp ce-și folosea mâna dreaptă ca să le țină. Disperată să se concentreze asupra a ceva, Charlie încercă să memoreze toată grămada, apoi renunță: două baterii noi de lanternă de la supermarket, ambalate împreună, un detonator de tipul celui pe care-l folosise

pentru antrenament la fort, cu sârme roșii răsărind de la unul din capete. Briceag. Clești. Șurubelniță. Pistol de lipit. Un colac de sârmă fină, roșie, capse de oțel, fir de cupru. Bandă izolatoare, un bec de lanternă, pene de lemn de mărimi potrivite. Și o bucată dreptunghiulară de lemn moale, ca bază a dispozitivului. Luând pistolul de lipit din chiuvetă, Kahlil îl băgă în cea mai apropiată priză, provocând un miros de praf ars.

– Se gândesc sioniștii la toți oamenii de treabă atunci când ne bombardează? Nu cred. Când ne bombardează satele cu napalm, când ne omoară femeile? Mă îndoiesc foarte tare. Nu cred că pilotul terorist israelian, acolo sus, își zice: „Săracii civili, săracele victime nevinovate“

„Vorbește așa când e singur, gândi ea. Și e singur foarte mult timp. Vorbește ca să-și păstreze credința vie și conștiința liniștită.“

– Am omorât mulți oameni pe care, fără îndoială, i-aș respecta, continuă el întorcându-se la pat. Sioniștii au omorât mult mai mulți. Însă eu ucid doar din dragoste. Ucid pentru Palestina și pentru copiii ei. Încearcă să te gândești și la acest lucru, o sfătui pios, întrerupându-se ca s-o privească. Ești nervoasă?

– Da.

– E firesc. Și eu sunt nervos. Ești nervoasă la teatru?

– Da.

– E același lucru. Teroarea e teatru. Inspirăm, înspăimântăm, trezim indignarea, mânia, iubirea. Luminăm. Teatrul la fel. Războinicul de gherilă e cel mai mare actor al lumii.

– Și Michel mi-a scris asta. E în scrisorile lui.

– Însă eu i-am spus. A fost ideea mea.

Următorul pachet era învelit în hârtie pergament. Îl deschise cu respect. Trei batoane de 200 de grame de plastic rusesc. Le puse la loc de cinste în centrul plăpumii.

– Sioniștii ucid din teamă și ură, anunță el. Palestinienii, din dragoste și pentru dreptate. Ține minte diferența. E importantă.

Din nou, privirea iute și autoritară.

– O să-ți amintești asta când o să-ți fie teamă? O să-ți spui „de dragul dreptății“? Dacă da, nu o să-ți mai fie teamă.

– Și pentru Michel, spuse ea.

El nu fu pe de-a-ntregul satisfăcut.

– Și pentru el, firește, admise și, dintr-o pungă maro, de hârtie, scutură pe pat două cârlige de rufe, apoi le aduse lângă veioză, ca să le compare mecanismele simple.

Observându-l de atât de aproape, remarcă un petic de piele albă cutată acolo unde obrazul și partea de jos a urechii păreau să se fi topit împreună și răcit după aceea.

– De ce-ți pui mâinile pe față, te rog? întrebă Khalil din curiozitate, după ce alesese cârligul mai bun.

– Am fost obosită un moment, spuse ea.

– Atunci, trezește-te. Fii vigilentă pentru misiune. Și pentru revoluție. Cunoști tipul ăsta de bombă? Te-a învățat Tayeh?

– Nu știu. Poate, Bubi.

– Atunci, fii atentă.

Așezându-se lângă ea pe pat, luă baza de lemn și, cu un pix cu pastă, desenă iute pe ea câteva linii reprezentând circuitul.

– Ce facem noi e o bombă pentru orice ocazie. Lucrează ca un temporizator – aici – și ca un dispozitiv capcană – aici. Să nu ai încredere în nimic. Aceasta e filosofia noastră.

Dându-i un cârlig de rufe și două piuneze, o urmări în timp ce apăsa piunezele de ambele părți ale gurii cârligului.

– Nu sunt antisemit, știi asta?

– Da.

Îi înapoie cârligul de rufe, el îl duse la chiuvetă și sudă sârme la capetele celor două piuneze.

– De unde știi? întrebă uimit.

– Tayeh mi-a zis același lucru. Și Michel.

„Și încă vreo 200 de persoane“, gândi ea.

– Antisemitismul e o invenție strict creștină.

Se întoarse din nou la pat, de astă dată aducând cu el servieta deschisă a lui Minkel.

– Voi, europenii, sunteți antiorice. Antievrei, antiarabi, antinegri. Avem o mulțime de prieteni buni în Germania. Însă nu pentru că iubesc Palestina. Ci doar pentru că îi urăsc pe evrei. Helga aia – îți place de ea?

– Nu.

– Nici mie. E foarte decadentă, cred. Îți plac animalele?

– Da.

Se așeză alături de ea, cu servieta lângă el, pe pat.

– Și lui Michel?

„Alege, nu ezita niciodată, îi spusese Joseph. E mai bine să greșești decât să fii nesigur."

– N-am discutat niciodată despre asta.

– Nici măcar despre cai?

„Și niciodată, niciodată, nu te corecta."

– Nu.

Din buzunar, Khalil scosese o batistă împăturită și din ea, un ceas de buzunar ieftin, căruia îi fuseseră îndepărtate sticla și indicatorul orar. Așezându-l lângă exploziv, luă sârma roșie a circuitului și o desfășură. Ea ținea în poală scândura de bază. El i-o luă, apoi îi apucă mâna și i-o așeză în așa fel, încât să poată ține capsele în timp ce el le bătea ușor la locul lor, fixând sârma roșie de scândură conform modelului pe care îl desenase. Apoi, întorcându-se la chiuvetă, sudă sârmele la baterie, în vreme ce ea îi tăia cu foarfeca bucăți de bandă izolatoare.

– Vezi, spuse mândru când adăugă ceasul.

Era foarte aproape de ea. Îi simți apropierea ca pe o căldură. Era aplecat ca un pantofar asupra calapodului, absorbit de munca lui.

– Era frate-meu religios față de tine? întrebă luând un bec și înfășurându-i un capăt desizolat de sârmă.

– Era ateu.

– Uneori, era ateu, uneori, era religios. Alteori, era un băiețaș tâmpit, prea ocupat cu femeile, ideile și mașinile. Tayeh spune că ai fost cuminte în tabără. Fără băieți cubanezi, fără nemți, fără nimeni.

– Îl voiam pe Michel. Asta era tot ce voiam, pe Michel, zise, prea emfatic pentru propria ureche.

Însă, când îl privi, nu putu să nu se întrebe dacă dragostea lor frățească fusese chiar așa de infailibilă cum o proclamase Michel, pentru că fața sa luase un aspect încruntat de îndoială.

– Tayeh e un om mare, spuse, probabil subînțelegând că Michel nu fusese.

Becul se aprinse.

– Circuitul e bun, anunță el și, întinzându-se ușor dincolo de ea, luă cele trei batoane de explozibil. Eu și Tayeh... am murit împreună. Ți-a pomenit Tayeh acest incident? întrebă în timp ce, cu ajutorul lui Charlie, începuse să prindă strâns laolaltă cu bandă izolatoare explozibilul.

– Nu.

– Sirienii ne-au prins... taie aici. Întâi, ne-au bătut. E normal. Ridică-te, te rog!

Din cutie, scosese o veche pătură maro, pe care o făcu să și-o întindă de-a curmezișul pieptului, în vreme ce o tăia cu îndemânare în fâșii. Fețele le erau foarte aproape de-a curmezișul păturii. Putea mirosi dulceața caldă a trupului său arab.

– În timp ce ne băteau, s-au înfuriat foarte tare, așa că au hotărât să ne rupă toate oasele. Întâi, degetele, apoi, brațele, apoi, picioarele. După aceea, ne-au rupt coastele cu patul armei.

Vârful cuțitului, prin pătură, era la câțiva centimetri de corpul ei. El tăia iute și precis, ca și cum pătura ar fi fost ceva ce vânase și ucisese.

– Când au terminat cu noi, ne-au lăsat în deșert. Mă bucur. Cel puțin, murim în deșert! Însă nu murim. Ne găsește o patrulă a comandourilor noastre. Timp de trei luni, Tayeh și Khalil stau unul lângă altul în spital. Oameni de zăpadă. Acoperiți cu ghips. Avem conversații frumoase, devenim buni prieteni, citim cărți bune împreună.

Îndoind fâșiile în grămezi militare ordonate, Khalil luă servieta neagră și ieftină a lui Minkel, care, observă ea pentru

întâia oară, era deschisă din spate, de la balamale, în vreme ce închizătorile din față erau în continuare ferm închise. Una câte una, el așternu înăuntru fâșiile împăturite, până când construi o platformă moale pe care să stea bomba.

– Știi ce mi-a spus Tayeh într-o noapte? o întrebă pe când făcea aceasta. „Khalil, câtă vreme o să ne mai jucăm de-a tipii cumsecade? Nimeni nu ne ajută, nimeni nu ne mulțumește. Ținem discursuri nemaipomenite, trimitem oratori buni la Națiunile Unite și, dacă așteptăm 50 de ani, poate că nepoții noștri au să vadă un pic de dreptate."

Întrerupându-se, îi arătă câtă, cu degetele mâinii sale sănătoase.

– „Între timp, frații noștri arabi ne omoară, falangiștii ne omoară, iar aceia dintre noi care rămân în viață pleacă în diaspora lor. Ca armenii. Ca evreii." Vorbi apoi pe un ton viclean: „Dar, dacă facem câteva bombe... omorâm câțiva oameni... facem un abator, doar vreo două minute din istorie..."

Fără să-și termine propoziția, luă dispozitivul și solemn, cu mare precizie, îl puse înăuntrul genții.

– Am nevoie de ochelari, explică apoi cu un zâmbet și-și clătină capul ca un bătrân. Însă unde să mă duc după ei... un om ca mine?

– Dacă ai fost torturat, ca Tayeh, de ce nu șchiopătezi ca el? întrebă ea, brusc tare din cauza nervozității.

Delicat, el scoase becul dintre sârme, lăsând capetele desizolate libere pentru detonator.

– Motivul pentru care nu șchiopătez e că m-am rugat lui Dumnezeu pentru putere, iar Dumnezeu mi-a dat-o, așa că pot să lupt împotriva adevăratului dușman, și nu împotriva fraților mei arabi.

Înmânându-i detonatorul, privi aprobator în vreme ce ea îl atașa circuitului. După ce termină, luă ce sârmă mai rămăsese și, cu o mișcare dibace, aproape inconștientă, o înfășură ca pe niște lână în jurul degetelor sale moarte, până ce o

transformă într-o mică păpușă. Apoi, înfășură orizontal două șuvițe, ca o centură.

– Știi ce mi-a scris Michel înainte de moarte? În ultima sa scrisoare?

– Nu, Khalil, nu știu, îi răspunse în timp ce-l urmărea băgând păpușa în servietă.

– Poftim?

– Nu, am zis nu, nu știu.

– Expediată doar cu câteva ore înainte de moarte. „O iubesc. Ea nu e precum celelalte. E adevărat că, prima dată când am întâlnit-o, avea conștiința paralizată a unui european – aici, trage ceasul, te rog – și, de asemenea, era o curvă. Însă acum, în sufletul ei, e arăboaică și, într-o zi, am s-o prezint alor noștri și ție."

Rămăsese dispozitivul-capcană și, pentru acesta, trebuiră să lucreze și mai apropiați unul de celălalt, deoarece el îi ceru să facă o buclă din sârmă de oțel prin pânza capacului, apoi el ținu capacul cât de jos posibil în timp ce mâinile ei mici conduseră sârma spre pana din cârligul de rufe. Cu gingășie, el duse întreaga instalație încă o dată la chiuvetă și, cu spatele la ea, puse la loc balamalele cu o picătură de sudură de fiecare parte. Trecuseră de punctul fără întoarcere.

– Știi ce i-am spus odată lui Tayeh?

– Nu.

– „Tayeh, prietene, noi, palestinienii, suntem un popor foarte leneș în exilul nostru. De ce nu avem palestinieni la Pentagon? La Departamentul de Stat? De ce nu conducem încă *New York Times*, Wall Street, CIA? De ce nu facem filme la Hollywood, de ce nu ne alegem ca primar al New Yorkului, ca președinte al Curții Supreme? Ce nu-i în regulă cu noi, Tayeh? De ce suntem lipsiți de spirit întreprinzător? Nu e destul ca ai noștri să devină doctori, oameni de știință, directori de școală. De ce să nu conducem și America? De asta trebuie să folosim noi bombe și arme automate?"

Stătea exact în fața ei, ținând servieta de mâner, ca un bun navetist.

– Știi ce-ar trebui să facem?

Nu știa.

– Să mărșăluim. Cu toții. Înainte de a fi distruși pentru totdeauna.

Oferindu-i brațul său, o ridică în picioare.

– Din Statele Unite, din Australia, de la Paris, din Iordania, din Arabia Saudită, din Liban – de oriunde în lume unde se află palestinieni. Să luăm vapoare până la graniță. Avioane. Milioane dintre ai noștri. Ca un mare val pe care nimeni să nu-l poată întoarce.

Îi înmână servieta, apoi începu iute să-și strângă sculele și să le pună în cutie.

– Apoi, toți împreună să mărșăluim în patria noastră, să ne revendicăm casele și fermele, și satele, chiar dacă ar trebui să le dărâmăm așezările și kibbutzurile ca să le găsim. N-ar merge. Știi de ce nu? N-ar veni niciodată.

Se ghemuise, cercetând covorul uzat în căutare de urme care să-l dea de gol.

– Bogații noștri n-ar fi în stare să-și susțină „căderea social-economică a stilului de viață", explică el, accentuându-și ironic jargonul. Negustorii noștri nu și-ar părăsi băncile și magazinele, și birourile. Doctorii noștri nu ar renunța la clinicile lor cochete, avocații, la practicile lor corupte, universitarii, la confortabilele lor universități.

Stătea în picioare în fața ei și zâmbetul îi era un triumf asupra întregii sale dureri.

– Așa că bogații fac banii și partea săracilor e lupta. Când a fost altfel?

Ea merse înaintea lui în josul scărilor. Iese o târfă, cărându-și cutiuța cu trucuri. Dubița Coca-Cola era încă în curte, însă el trecu pe lângă ea de parcă n-ar fi văzut-o în viața lui și se urcă într-un Ford de fermier, un diesel încărcat până la acoperiș cu baloți de paie. Ea se urcă lângă el. Iarăși dealuri. Pini plini pe o parte cu zăpadă proaspătă, umedă. Instrucțiuni stil Joseph. Charlie, înțelegi? Da, Khalil, înțeleg. Atunci repetă după mine. Repetă. E pentru pace, ține minte

asta. Da, Khalil, o să țin: pentru pace, pentru Michel, pentru Palestina, pentru Joseph și Khalil, pentru Marty și pentru revoluție, și pentru Israel, și pentru teatrul realității.

Oprise lângă un hambar și stinsese farurile. Se uită la ceas. De pe drum, o lanternă semnaliză de două ori. Se întinse dincolo de ea și-i deschise ușa.

– Îl cheamă Franz și tu o să-i spui că ești Margaret. Noroc!

Seara era umedă și liniștită, felinarele vechiului centru al orașului atârnau ca niște luni albe în colivie, în consolele lor de oțel. Îl făcuse pe Franz s-o lase la colț pentru că voia scurta plimbare peste pod înainte de a-și face intrarea. Voia să aibă înfățișarea cu sufletul la gură a cuiva venind de afară și pișcătura frigului pe față, și ura înapoi în minte. Se afla pe o alee între eșafodaje joase, care se închideau în jurul ei ca un tunel întortocheat. Trecu pe lângă o galerie de artă plină de autoportrete ale unui băiat antipatic, blond, cu ochelari și, alături, pe lângă alta, plină de peisaje idealizate, unde băiatul n-ar fi intrat niciodată. Graffiti țipau la ea, însă nu putea înțelege un cuvânt, până ce, brusc, citi „Îmi bag pula în America". „Mulțumesc pentru traducere", gândi. Era din nou în aer liber, urcând trepte de beton presărate cu nisip pentru a înlătura zăpada, totuși încă alunecoase sub picior. Ajunse sus și văzu ușile de sticlă ale bibliotecii universității în stânga ei. Luminile încă ardeau în cafeneaua studențească. Rachel și un băiat stăteau încordați la o fereastră. Trecu de primul stâlp totemic din marmură, era la înălțimea copacilor deasupra șoselei, traversând spre capătul îndepărtat. Deja sala de conferințe se ridica în fața ei, cu piatra purpurie devenită stacojie incandescentă datorită luminii reflectoarelor. Mașinile opreau, primii membri ai publicului soseau, urcând cele patru trepte către intrarea din față, oprindu-se să dea mâna și să se felicite între ei asupra imensei lor însemnătăți. Doi agenți de securitate controlau formal poșetele doamnelor. Continuă să meargă. Adevărul mă va elibera. Trecu de al doilea stâlp totemic, îndreptându-se spre scara dinspre oraș.

Servieta îi atârna în mână și o simți mângâindu-i coapsa. Scâncetul unei sirene de poliție făcu mușchii umărului să i se contracte de groază, însă continuă să meargă. Două motociclete cu girofaruri albastre ale poliției opriră, giugiulind un Mercedes negru, strălucitor, cu un stegulet. De obicei, când treceau mașini mari, ea își întorcea capul, pentru a nu le da ocupanților satisfacția de a fi priviți, însă în seara aceasta era altceva. În seara aceasta, putea să meargă pe jos – avea răspunsul în mână. Așa că se uită la ei și fu răsplătită de o privire a unui bărbat rumen la față, bine hrănit, în costum negru și cu cravată argintie, și o nevastă acră, cu trei guși și un guler de nurcă. „Pentru marile minciuni, avem nevoie, firește, de o mare audiență", își aminti. Un aparat de fotografiat sclipi și eminentul cuplu urcă spre ușa de sticlă, admirat de cel puțin trei trecători. „Curând, ticăloșilor, gândi ea, curând."

La baza scărilor, te întorci la dreapta. Așa făcu și continuă să meargă până ajunse la colț. „Ai grijă să nu cazi în râu, îi spusese Helga de dragul unui pic de umor. Bombele lui Khalil nu sunt impermeabile, Charlie, și nici tu nu ești." Coti la stânga și începu să dea ocol clădirii, urmărind un trotuar pavat cu pietricele pe care zăpada nu reușise să se așeze. Trotuarul se lăți, devenind o curte, și, în centrul ei, lângă un grup de ghivece din ciment se afla o rulotă de poliție. În fața sa, doi polițiști în uniformă se dichiseau unul pe celălalt, ridicându-și ghetele și râzând, apoi uitându-se urât împrejur, la oricine îndrăznea să privească. Era la mai puțin de 15 metri de ușa laterală și începu să simtă calmul pe care îl aștepta – senzația, aproape de levitație, care cobora asupra ei când pășea pe scenă și-și lăsa în urmă celelalte identități, în cabină. Ea era Imogen din Africa de Sud, mare în curaj, mică în grație, grăbindu-se să dea o mână de ajutor unui mare erou liberal. Era stânjenită – fir-ar să fie, stânjenită de moarte –, însă era gata să facă lucrul care trebuie ori să crape. Ajunse la intrarea laterală. Era închisă. Încercă iarăși clanța, însă nu se răsuci. Se înfioră. Puse podul palmei pe ușă și împinse, însă nu vru să se clintească. Se dădu înapoi și se uită la ea, apoi se uită împrejur

după cineva care s-o ajute și, până atunci, cei doi polițiști terminaseră cu ce făcuseră și o priveau suspicioși, însă nici unul nu se apropia.

„Sus cortina. Dă-i drumul!“

– Vă rog, scuzați-mă, le spuse. Vorbiți englezește?

Ei tot nu se mișcară. Dacă trebuia parcursă o distanță, atunci să meargă ea. La urma urmei, e doar un cetățean și, în plus, femeie.

– Am întrebat dacă vorbiți englezește? *Englisch... sprechen Sie?* Cineva trebuie să-i dea asta profesorului. Imediat. Vreți, vă rog, să veniți aici?

Amândoi se uitară urât, însă doar unul din ei veni către ea. Încet, potrivit cu demnitatea lui.

– *Toilette nicht hier,* izbucni și-și înclină capul spre drumul de unde venise ea.

– Nu vreau la toaletă. Vreau să găsesc pe cineva care să-i dea această servietă profesorului Minkel. Minkel, repetă ea și ținu servieta sus.

Polițistul era tânăr și nu-i păsa de tineri. Nu-i luă servieta, însă o făcu s-o țină în timp ce apăsa pe încuietoare și se asigura că era încuiată.

„Doamne! gândi ea. Tocmai te-ai sinucis și încă te încrunți la mine.“

– *Öffnen,* ordonă.

– N-o pot deschide. E încuiată. Lăsă să i se deslușească în voce o notă de disperare: E a profesorului, nu înțelegi? După câte știu, are notele pentru conferință înăuntru. Are nevoie de ea în seara aceasta. Întorcându-i spatele, începu să bată tare în ușă: Domnul profesor Minkel? Sunt eu, Imogen Baastrup, din Wits. O, Doamne!

Al doilea polițist li se alăturase. Era mai în vârstă și cu o figură amenințătoare. Charlie apelă la mai marea sa înțelepciune.

– Ei, dumneavoastră vorbiți englezește? spuse.

În același moment, ușa se deschise câțiva centimetri și o față de bărbat cu aspect de țap se uită la ea cu profundă

suspiciune. Spuse ceva în nemțește celui mai apropiat polițist, iar Charlie prinse cuvântul „Amerikanerin“ în răspunsul său.

– *Nu* sunt americană, răspunse, aproape izbucnind în lacrimi. Mă numesc Imogen Baastrup, sunt din Africa de Sud și-i aduc profesorului Minkel servieta. A pierdut-o. Vreți să fiți așa de drăguți să i-o dați, pentru că sunt sigură că e disperat din cauza ei. *Vă rog!*

Ușa se deschise destul de larg ca să dezvăluie și restul: un bărbat gelatinos, cu înfățișare de primar, în vârstă de 60 de ani sau peste, cu un costum negru. Era foarte palid și, pentru ochiul secret al lui Charlie, foarte speriat.

– Domnule. Vorbiți englezește, vă rog? Da?

Nu numai că vorbea, chiar jura englezește. Pentru că spuse: „Da“ atât de solemn, încât nu putea urma nici un fel de retractare pentru tot restul vieții lui.

– Atunci, vreți, vă rog, să îi dați aceasta profesorului Minkel, cu complimentele lui Imogen Baastrup și să-i transmiteți că ea *regretă*, că hotelul a făcut o încurcătură *stupidă* și că de-abia aștept să-l aud diseară...

Ea îi întinse servieta, însă bărbatul cu înfățișare de primar refuză s-o ia. Se uită la polițistul din spatele ei, și păru să primească o slabă încurajare din partea lui; se uită din nou la servietă, apoi la Charlie.

– Pe aici, vă rog, zise ca un cabinier câștigându-și cele zece lire pe seară, apoi se dădu la o parte s-o lase să intre.

Era îngrozită. Asta nu era în scenariu. Nici în al lui Khalil, nici în al Helgăi, nici în al nimănui. Ce se întâmpla dacă Minkel o deschidea chiar sub ochii ei?

– O, nu pot face asta. Trebuie să-mi ocup locul în sală. Încă nu mi-am luat *biletul*. Vă rog!

Însă bărbatul cu aspect de primar avea și el ordinele sale și temerile sale, pentru că, în timp ce ea împingea servieta către el, el se ferea de parcă ar fi fost aprinsă.

Ușa se închise, erau pe un coridor cu țevi izolate trecând de-a lungul tavanului. Îi reamintiră de țevile de deasupra capului din Satul Olimpic. Șovăitoarea ei escortă mergea

înainte. Simți miros de gaz și auzi bubuitul înăbușit al unui cuptor; simți un val de căldură pe față și luă în considerare ideea de a leșina sau de a vomita. Mânerul genții trăgea sânge, îi putea simți materia vâscoasă, caldă picurându-i între degete.

Ajunseră la o ușă pe care scria „Vorstand[1]“ Tipul cu mutră de primar bătu și strigă: „Oberhauser! Schnell!“ În timpul ăsta, ea privi disperată îndărăt și văzu doi băieți în scurte de piele pe coridor, în spatele ei. Purtau arme automate. „Isuse Atotputernice, ce-i asta?“ Ușa se deschise, Oberhauser apăru în prag și se trase iute la o parte, de parcă ar fi renegat-o. Se afla într-un decor pentru *Sfârșitul călătoriei*[2]. Lateralele și spatele scenei erau căptușite cu saci de nisip, mari baloți de căptușeală dublau tavanul, fixați cu plasă de sârmă. Bariere din saci de nisip făceau o cărare în zigzag de la ușă. În centrul scenei stătea o măsuță joasă de cafea, cu o tavă cu băuturi. Lângă ea, pe un fotoliu jos, stătea Minkel, ca o figură de ceară privind chiar prin ea. În fața lui, soția sa, iar lângă ea, o nemțoaică rotundă, cu o etolă de blană, pe care Charlie o luă drept soția lui Oberhauser.

Atât în ceea ce privește talentul și, îngrămădit pe flancuri, printre sacii de nisip, era restul unității, în două grupuri distincte, cu purtătorii lor de cuvânt umăr la umăr în centru. Grupul gazdelor era condus de Kurtz. La stânga sa era un bărbat între două vârste, libidinos, cu o față slabă, așa îi apăru Alexis lui Charlie după o examinare sumară. Lângă Alexis stăteau tinerii săi lupi, cu chipurile lor ostile întoarse către ea. Față în față cu ei stăteau membri ai familiei, cei pe care îi cunoștea, cărora li se adăugau străini, iar culoarea întunecată a trăsăturilor lor evreiești în contrast cu omologii lor germani era una dintre acele imagini care urmau să rămână ca un

---

[1] Direcțiune (în lb. germană, în original)

[2] *Journey's End* este o piesă de teatru din 1928, scrisă de R.C. Sherriff, apoi ecranizată în 1930. Acțiunea se desfășoară în tranșeele din Saint-Quentin, Aisne, în 1918, către sfârșitul Primului Război Mondial, fiind vorba despre experiențele prin care trec ofițerii unei companii de infanterie. (n.red.)

tablou în memoria ei, cât avea să trăiască. Kurtz, maestrul de manej, avea degetul pe buze și mâna stângă ridicată, ca să vadă cât e ceasul.

Începuse să spună: „Unde e?“ și atunci, cu o izbucnire de bucurie și mânie, îl văzu, la distanță de toată lumea, ca de obicei, pe tulburatul și singuraticul producător al primei sale premiere. Venind repede spre ea, se opri un pic într-o parte, lăsându-i o cărare către Minkel.

– Spune-ți bucata destinată lui, Charlie, o instrui liniștit. Spune ce ai fi spus și ignoră pe oricine nu e la masă – și tot de ce avea ea nevoie era clacul din fața ei, la filmare.

Mâna lui se apropie de a ei, putea simți perii atingându-i pielea. Vru să zică: „Te iubesc... ce mai faci?“ Însă alte replici trebuiau rostite, așa că inspiră adânc și le spuse, pentru că acesta era, până la urmă, numele relației lor.

– Domnule profesor, s-a întâmplat un lucru extrem de groaznic, începu pe nerăsuflate. Personalul hotelului a trimis servieta dumneavoastră în cameră la mine, împreună cu bagajele mele. M-au văzut discutând cu dumneavoastră, presupun, și acolo erau bagajele *mele* și *bagajele* dumneavoastră și, cumva, băiatul ăla *țicnit* și-a băgat în capul ăla prost al lui că era geanta mea...

Se întoarse către Joseph ca să-i spună că era secătuită.

– Dă-i domnului profesor servieta, ordonă.

Minkel era în picioare, arătând înlemnit și departe de tot cu gândurile, ca unul care primește o condamnare lungă. Doamna Minkel se străduia să zâmbească. Genunchii lui Charlie erau paralizați, însă, cu mâna lui Joseph pe cotul ei, reuși să se urnească, întinzându-i geanta în vreme ce mai zicea câteva replici.

– Numai că n-am *văzut-o* până acum o jumătate de oră, au îndesat-o în dulap, iar hainele mele atârnau deasupra ei și, când chiar *am văzut-o* și am citit eticheta, aproape să dea depresia peste mine...

Minkel ar fi acceptat servieta, dar nu apucă ea să i-o ofere, că alte mâini o dirijară spre o cutie mare, neagră, de pe podea,

cu cabluri groase șerpuind dinăuntru. Brusc, toată lumea păru speriată de ea și toți se puneau la adăpost după sacii de nisip. Brațele puternice ale lui Joseph o traseră alături de ei, mâna lui îi apăsă capul în jos, până ce ea își privi propria talie. Însă nu înainte de a vedea un scafandru îmbrăcat într-un costum greu, antibombe pășind cu greutate către cutie. Purta o cască având un parbriz de sticlă groasă și, sub el, o mască de chirurg, ca să împiedice aburirea pe dinăuntru. Un ordin înăbușit ceru liniște. Joseph o trăsese lângă el și, pe jumătate, o înăbușea cu propriul trup. Alt ordin produse o ușurare generală. Capetele se ridicară din nou, dar ea și-l ținu pe al ei tot jos. Auzi sunete de picioare îndepărtându-se într-o grabă ordonată și când, în cele din urmă, el o eliberă, îl văzu pe Litvak grăbindu-se cu ceea ce, evident, era o bombă proprie, o chestie mai bătătoare la ochi decât a lui Khalil, cu sârme atârnând, încă neconectate. Între timp, Joseph o conduse ferm înapoi, în centrul încăperii.

– Continuă-ți explicațiile, îi ordonă la ureche. Descriai cum ai citi eticheta. Continuă de acolo. Ce-ai făcut?

Inspiră adânc. Discursul continuă:

– Apoi, când am întrebat la recepție, mi-au zis că sunteți în oraș, în seara aceasta, că aveți conferința aici, la universitate, așa că am sărit într-un taxi și... vreau să spun că nu știu dacă puteți să mă iertați. Uitați, trebuie să fug. Noroc, domnule profesor, și vă urez o conferință nemaipomenită.

La un semn din cap al lui Kurtz, Minkel scosese un lanț de chei din buzunar și se făcu că alege o cheie, chiar dacă nu avea nici o servietă cu care să se joace. Însă Charlie, sub călăuzirea imperioasă a lui Joseph, se îndrepta deja spre ușă, pe jumătate mergând, pe jumătate purtată de brațul său încolăcit în jurul taliei.

„N-o s-o fac, Jose, nu pot. Mi-am epuizat curajul, cum ai spus. Nu mă lăsa să plec, Jose, te rog, nu!“ În spatele ei, auzi ordine înăbușite și sunete de pași grăbiți, toată lumea părând să bată în retragere.

– Două minute, spuse Kurtz în urma lor ca un avertisment.

Erau înapoi în coridor, cu cei doi băieți frumoși și armele lor automate.

– Unde l-ai întâlnit? întrebă Joseph cu o voce joasă și grăbită.

– Într-un hotel, Eden. Un soi de bordel la marginea orașului. Lângă o farmacie. Are o dubiță roșie, cu sigla Coca-Cola, FR liniuță BT ceva cu cinci. Și o camionetă Ford hârbuită. N-am reținut numărul.

– Deschide-ți geanta.

Îl ascultă. Repede, cum vorbiseră. Scoțându-i micul radio cu ceas, îl înlocui cu unul similar, pe care-l scosese din buzunar.

– Nu e același dispozitiv pe care l-am folosit înainte, o preveni repede. Prinde doar un post. O să arate în continuare ora, dar nu are deșteptător. Însă emite și ne spune unde ești.

– Când? zise ea prostește.

– Care sunt ordinele lui Khalil pentru tine, acum?

– Trebuie să merg pe drum și să nu mă opresc... Jose, *când* o să veniți?... Pentru numele lui Dumnezeu!

Fața lui avea o seriozitate cadaverică și disperată, însă nu se vedea nici un fel de concesie.

– Ascultă, Charlie. Asculți?

– Da, Jose. Ascult.

– Dacă apeși butonul de volum al radioului tău cu ceas – nu îl răsucești, ci îl *apeși* –, o să știm când doarme. Înțelegi?

– N-o să doarmă așa.

– Ce vrei să spui? De unde știi cum doarme?

– E ca tine, nu-i genul, e treaz toată ziua și toată noaptea. E... Jose, nu mă pot întoarce. Nu mă pune s-o fac.

Ea îl privea rugătoare, încă așteptându-se să cedeze, dar el stătea țeapăn în fața ei.

– Vrea să mă culc cu el, pentru numele lui Dumnezeu! Vrea o noapte de nuntă, Jose. Nu te tulbură un pic treaba

asta? Mă preia din punctul unde s-a oprit Michel. Nu-l plăcea. Vrea să egaleze scorul. Tot mai vrei să merg?

Îl ținea atât de sălbatic, încât reuși cu greu să se smulgă din îmbrățișarea ei. Din nou, stătu în fața lui cu capul în jos, în piept, voind s-o ia înapoi sub protecția sa. Însă, în loc de asta, își puse mâinile sub brațele ei și o îndreptă, iar ea îi văzu din nou fața, încuiată și zăvorâtă, spunându-i că iubirea nu era teritoriul lor: nu al lui, nu al ei și cel mai puțin dintre toți al lui Khalil. El o porni la drum, ea se scutură de el și merse singură; făcu un pas după ea și se opri. Ea se uită înapoi și-l urî, închise ochii și-i deschise, expiră lung.

Am murit.

Ieși în stradă, se îndreptă și, energică precum un soldat și cam la fel de oarbă, merse grăbită pe o stradă îngustă, trecând pe lângă un club de noapte prăpădit, etalând fotografii luminate ale unor tipe de peste 30 de ani dezgolind niște sâni neimpresionanți. „Asta e ceea ce ar trebui să fac“, gândi. Ajunse la o stradă principală, își aminti de antrenamentul ei de pieton, se uită spre stânga și văzu o poartă medievală de turn cu o reclamă pentru McDonald's scrisă cu gust peste ea. Stopul se făcu verde pentru ea, continuă să meargă și văzu dealuri negre blocând capătul drumului și un cer palid, înnorat, răsucindu-se agitat în spatele lor. Se uită împrejur și văzu clopotnița catedralei urmând-o. Se întoarse spre dreapta și merse mai încet decât mersese vreodată în viața ei, coborând un bulevard presărat cu case patriciene. Începu să numere. Numere. Apoi, își spuse poezii. Jose se duce în oraș. Apoi, își aminti ce se întâmplase în sala de conferințe, însă fără Kurtz, fără Joseph și fără tehnicienii ucigași ai celor două părți nereconciliate. În fața ei, Rossino împingea tăcut o motocicletă de sub o poartă. Merse până la el, el îi dădu o cască și o scurtă de piele, iar ea începu să și le pună, ceva o făcu să se uite înapoi în direcția din care venise și văzu un fulger portocaliu, leneș, întinzându-se spre ea pe pavajul umed, ca urma soarelui apunând, și observă cât de mult timp îi rămase în ochi după ce dispăru. Apoi, în cele din urmă, auzi sunetul pe care îl așteptase tristă:

o bufnitură îndepărtată, totuși intimă, ca ruperea a ceva ireparabil adânc în interiorul ei – sfârșitul precis și permanent al iubirii. „Ei bine, Joseph, da. Rămas-bun."

Exact în acea secundă, motorul lui Rossino se trezi la viață, sfâșiind noaptea umedă cu hohotul său de râs triumfător. „Și eu, gândi ea. E cea mai amuzantă zi din viața mea."

Rossino conduse încet, menținându-se pe drumuri secundare și urmând o rută cu grijă aleasă.

„Tu conduci, eu te urmez. Poate e vremea să devin italiancă."

O burniță caldă curățase o mare parte din zăpadă, însă el conducea cu respect față de starea drumului și față de importantul său pasager. Îi țipa lucruri vesele și părea să se distreze excelent, dar ea nu era interesată să-i împărtășească dispoziția. Trecură printr-o poartă mare și ea strigă: „Ăsta-i locul?" fără să știe sau să-i pese câtuși de puțin despre ce loc vorbea, însă poarta dădea spre un drum nepavat peste dealuri și văi cu păduri particulare și le traversară singuri, sub o lună ce se legăna și care fusese cândva proprietatea particulară a lui Joseph. Se uită în jos și văzu un sat adormit, îmbrăcat într-un lințoliu alb; simți miros de pini grecești și-și simți lacrimile fierbinți risipite de vânt. Ținea trupul tremurând, nefamiliar al lui Rossino strâns într-al ei și-i spunea: „Servește-te, n-a mai rămas nimic"

Coborâră un ultim deal, ieșiră printr-o altă poartă și intrară pe un drum mărginit de zadă golașă, ca pomii în Franța la sărbătorile de familie. Drumul urca din nou și, când ajunseră pe creastă, Rossino opri motorul și coborî pe o potecă într-o pădure. Deschise o geantă de șa și trase un mănunchi de haine și o poșetă și i le aruncă. Ținu o lanternă și, în timp ce se schimba, el o urmărea la lumina ei, și există un moment când fu pe jumătate goală în fața lui.

„Dacă mă vrei, ia-mă; sunt disponibilă și liberă."

Era lipsită de dragoste și nu valora nimic în propriii ochi. Era în punctul de unde plecase, și întreaga lume putredă putea s-o reguleze.

Își vărsă gunoiul dintr-o poșetă în alta, pudră compactă, tampoane, monede, pachetul de Marlboro. Și micul ei radio ieftin pentru repetiții – „Apasă pe buton, Charlie, asculți?“ Rossino îi luă vechiul pașaport și-i dădu unul nou, dar nu se deranjă să vadă de ce naționalitate devenise.

Cetățean al lui Nicăiericity, născută ieri.

Îi adună vechile haine și le aruncă în geanta de șa, împreună cu vechea ei geantă de umăr și cu ochelarii. Așteaptă aici, însă uită-te spre drum. O să strălucească de două ori o lumină roșie. De abia plecase de cinci minute când ea o văzu clipind printre copaci. Ura, în sfârșit un prieten.

douăzeci şi şase

Khalil o luă de braț și aproape o duse pe sus la strălucitoarea mașină nouă, pentru că plângea și tremura în așa hal, încât nu prea era în stare să umble. După umilele haine ale unui șofer de furgonetă, părea să fi adoptat deghizamentul complet al ireproșabilului manager german: pardesiu moale, negru, cămașă și cravată, păr aranjat și dat pe spate. Deschizându-i ușa, își scoase pardesiul, și-l înfășură în jurul ei, de parcă ar fi fost un animal bolnav. Nu avea idee despre cum se aștepta el să fie, însă el părea nu atât șocat de starea ei, cât respectuos. Motorul deja mergea. Puse încălzirea la maximum.

– Michel ar fi mândru de tine, spuse blând și o privi un moment la lumina interioară.

Începu să răspundă, însă izbucni din nou în plâns. Îi dădu o batistă; o ținu cu amândouă mâinile, răsucind-o în jurul degetelor, în vreme ce lacrimile curgeau și curgeau. Opriră pe coasta împădurită a dealului.

– Ce s-a întâmplat? șopti ea.

– Ai câștigat o mare victorie pentru noi. Minkel a murit încercând să deschidă geanta. Alți prieteni ai sionismului sunt dați ca fiind grav răniți. Încă îi numără. Spuse cu o satisfacție sălbatică: Vorbesc despre scandal. Șoc. Crimă cu sânge rece. Ar trebui să viziteze într-o zi Rashidieyeh. Invit toată universitatea. Ar trebuie să stea în adăposturi și să fie mitraliați la ieșire. Ar trebui să li se rupă oasele și să-și vadă copiii supuși torturii. Mâine, toată lumea o să citească în ziare că palestinienii nu vor deveni negrii săraci ai Sionului.

Încălzirea era puternică, însă tot nu era destul. Își trase haina și mai tare în jurul ei. Reverele erau de catifea și-i putea simți mirosul de nou.

– Vrei să-mi zici cum a mers? întrebă el.

Clătină din cap. Locurile erau din pluș și moi, motorul, liniștit. Ascultă după alte mașini, dar nu auzi nici una. Se uită în oglindă. Nimic în urmă, nimic înainte. Când s-a petrecut totul? Surprinse ochii negri ai lui Khalil privind-o.

– Nu-ți face probleme. Avem grijă de tine. Îți promit. Mă bucur că ești îndurerată. Alții, când ucid, râd, sunt triumfători. Se îmbată, își sfâșie hainele ca animalele. Am văzut toate astea. Însă tu... tu plângi. Asta e foarte bine.

Casa era lângă un lac, iar lacul era într-o vale abruptă. Khalil trecu de două ori pe lângă ea înainte de a intra pe drumul de acces, iar ochii săi, pe când cerceta marginea drumului erau ochii lui Joseph, întunecați și hotărâți, și atotvăzători. Era o cabană modernă, casa de vacanță a unui om bogat. Avea pereți albi și ferestre în stil maur, și un acoperiș roșu, înclinat, pe care zăpada nu reușise să rămână. Garajul era lipit de casă. Băgă mașina înăuntru și ușile se închiseră. Opri motorul și trase un pistol cu țeava lungă din interiorul hainei. Khalil, trăgătorul cu o singură mână. Ea rămase în mașină, privind săniile și lemnele de foc depozitate de-a lungul peretelui din spate. Deschise ușa.

– Mergi în urma mea. La 3 metri, nu mai aproape.

O ușă de oțel ducea spre un coridor interior. Ea așteptă, apoi intră după el. Luminile din salon erau deja aprinse, un foc de lemne ardea în cămin. Sofa cu piele de cal. Mobilă rustică, de suburbii. O masă de bușteni, pusă pentru doi. Într-o frapieră, pe un suport din fier forjat, o sticlă de vodcă.

– Stai aici, spuse el.

Se opri în centrul podelei, strângându-și cu amândouă mâinile poșeta, în vreme ce el mergea dintr-o cameră în alta, atât de încet, încât singurul sunet pe care putea ea să-l audă era închiderea și deschiderea dulapurilor. Începu să tremure din nou, violent. El se întoarse în salon, își puse arma deoparte,

se trânti pe o canapea în fața focului și se apucă de lucru să-l transforme în vâlvătaie. „Să țină departe animalele, gândi ea urmărindu-l. Și oile în siguranță." Focul dudui și ea se așeză în fața lui, pe sofa. El deschise televizorul. Era un film alb-negru din taverna din vârful dealului. Nu dăduse drumul la sunet. Veni în fața ei.

– Vrei niște vodcă? o întrebă politicos. Eu nu beau, dar tu trebuie să fii mulțumită.

Ea vru, așa că el îi turnă, mult prea mult.

– Vrei să fumezi?

Îi dădu o cutie de piele și îi aprinse o țigară.

Lumina din cameră deveni mai strălucitoare; privirea i se îndreptă iute spre televizor și se trezi privind direct trăsăturile interesante, deosebit de expresive ale micului german cu mutră de nevăstuică pe care-l văzuse cu mai puțin de o oră în urmă alături de Marty. Era lângă duba poliției. În spatele lui, văzu partea ei de trotuar și ușa laterală a sălii de conferințe îngrădite cu bandă fosforescentă. Mașini de poliție, mașini de pompieri și ambulanțe se zoreau înspre și dinspre zona înconjurată de cordonul de poliție. „Teroarea e un teatru", gândi ea. Fundalul se schimbă într-un cadru cu prelate verzi, ridicate ca să țină vremea la distanță pe când cercetarea continua. Khalil dădu drumul la sunet și ea auzi jelania ambulanțelor în dosul vocii dulcege, bine modulate a lui Alexis.

– Ce spune? întrebă ea.

– Conduce cercetările. Așteaptă. O să-ți zic.

Alexis dispăru și fu înlocuit cu o imagine din studio a lui Oberhausen, nevătămat.

– Ăsta-i idiotul care mi-a deschis ușa, spuse ea.

Khalil ridică mâna către ea ca să tacă. Ascultă și înțelese, cu o curiozitate detașată, că Oberhauser făcea o descriere a ei. Prinse „Süd Afrika" și o referință la părul ei castaniu; îi văzu mâna ridicându-se pentru a-i descrie ochelarii, iar camera se mută pe un deget tremurător arătând o pereche similară aceleia pe care i-o dăduse Tayeh.

După Oberhauser apăru prima schiță a suspectului, realizată de artistul poliției, arătând ca nimeni pe lume, decât, poate, ca o reclamă veche de laxativ lichid care fusese afișată în gări acum zece ani. După care veni unul din cei doi polițiști care vorbiseră cu ea, adăugându-și propria descriere rușinată.

Închizând televizorul, Khalil se apropie din nou și se opri în fața ei.

– Îmi permiți? întrebă timid.

Ea își ridică poșeta și o puse de cealaltă parte a ei, ca să se poată așeza. Bâzâia? Piuia? Era un microfon? Ce dracu' făcea?

Khalil vorbi precis – un practician încercat oferindu-și diagnosticul.

– Ești puțin în primejdie, spuse. Domnul Oberhauser te ține minte, la fel nevastă-sa, la fel polițiștii și mai multe persoane din hotel. Înălțimea ta, figura, engleza ta vorbită, talentul tău actoricesc. Și, din nefericire, a fost acolo o englezoaică, iar aceasta a auzit fără să vrea o parte din conversația ta cu Minkel și crede că nu ești deloc sud-afiricană, ci englezoaică. Descrierea ta a plecat spre Londra și știm că englezii deja ți-au pus gând rău. Regiunea de față este în alertă totală, drumurile blocate, verificări-fulger, toată lumea se dă peste cap. Însă nu te îngrijora.

Îi luă mâna și i-o ținu strâns.

– O să te apăr cu prețul vieții. În seara asta, suntem în siguranță. Mâine, te strecurăm până la Berlin și te trimitem acasă.

– Acasă, rosti ea.

– Ești de-a noastră. Ești sora noastră. Fatmeh zice că ești sora noastră. Nu ai casă, însă ești parte a unei mari familii. Îți putem crea o nouă identitate sau poți merge la Fatmeh, să stai cu ea cât dorești. Deși n-o să mai lupți niciodată, o să avem grijă de tine. De dragul lui Michel. Pentru ce ai făcut pentru noi.

Loialitatea sa era înfricoșătoare. Mâna ei încă era într-a sa, atingerea lui, puternică și liniștitoare. Ochii îi străluceau cu

o mândrie posesivă. Ea se ridică și ieși din cameră, luându-și poșeta cu ea.

Un pat dublu, radiatorul aprins, ambele panouri, indiferent de cheltuieli. Un raft de cărți cu bestsellere din Nicăiericity: *Sunt OK – Ești OK, Bucuria sexului.* Colțurile patului, lăsate în jos. Baia se afla în spatele ei, căptușită cu pin, cu saună alături. Scoase radioul și îl privi: era vechiul ei aparat, până la ultima zgârietură, doar un pic mai greu, mai tare la mână. Așteaptă până adoarme. Până adorm eu. Se uită la sine însăși. Impresia artistului, până la urmă, nu fusese atât de rea. Un pământ pentru nimeni, pentru oameni fără pământ. Întâi, își spălă mâinile și unghiile, apoi, dintr-odată, se dezbrăcă și-și oferi un duș lung, fie și numai pentru a sta deoparte încă puțin de căldura încrederii lui. Se stropi cu loțiune de corp, autoservindu-se din dulăpiorul de deasupra chiuvetei. Ochii ei o interesară: îi aminteau de Fatima, fata suedeză din tabăra de antrenament – amândouă aveau aceeași goliciune furioasă a unei mânii care învățase să renunțe la pericolele compasiunii. Exact aceeași ură de sine. Se întoarse și zări punând mâncarea pe masă. Hrană rece, brânză, o sticlă de vin. Lumânări, deja aprinse. Îi trase un scaun, în cel mai bun stil european. Se așeză, el luă loc în fața ei și începu să mănânce imediat, cu concentrarea naturală pe care o acorda la orice. Omorâse și acum mânca: ce putea fi mai corect? „Cea mai nebună masă a mea, gândi. Cea mai rea și mai nebună. Dacă un violonist ar veni la masa noastră, i-aș cere să cânte «Moon River».“

– Încă regreți ce-ai făcut? o întrebă, ca o chestiune de interes, gen „Te mai doare capul?“

– Sunt niște porci, spuse și chiar credea asta. Nemiloși, ucigași...

Începu din nou să plângă, însă se opri la timp. Cuțitul și furculița îi tremurau atât de tare, că trebui să le pună jos. Auzi trecând o mașină, sau era un avion? „Poșeta, gândi haotic – unde am lăsat-o?“ În baie, departe de degetele lui iscoditoare. Își ridică furculița și văzu fața frumoasă, neîmblânzită a lui

Khalil studiind-o dincolo de lumina topindu-se a lumânării, exact cum făcuse Joseph în vârful dealului de lângă Delphi.

– Poate că te străduiești prea tare să-i urăști, sugeră el, ca un remediu.

Era cea mai proastă piesă în care jucase vreodată, și cel mai rău prânz. Impulsul ei de a face țăndări petrecerea era același cu impulsul ei de a se face țăndări. Se ridică și-și auzi cuțitul și furculița zăngănind pe podea. Putea doar să-l vadă prin lacrimile disperării ei. Începu să-și descheie rochia, însă mâinile îi erau așa de neîndemânatice, încât nu reușea să le facă s-o servească. Ocoli masa până la el, iar el deja se ridica în timp ce ea îl trăgea la picioarele sale. Brațele lui se încolăciră în jurul ei, o sărută, apoi o ridică și o purtă ca pe un camarad rănit către dormitor. O puse pe pat și, brusc, prin Dumnezeu știe ce chimie disperată a minții și trupului ei, ea îl primi. Era deasupra lui, dezbrăcându-l; îl trăgea în ea ca și cum ar fi fost ultimul bărbat de pe lume în ultima zi a lumii, spre propria ei distrugere și a lui. Îl devora, îl alăpta, îl îngrămădea în spațiile goale, țipând, ale vinovăției și singurătății ei. Plângea, striga la el, își umplea propria gură înșelătoare cu el, îl întorcea și se anihila pe sine însăși și amintirea lui Joseph sub greutatea trupului său impetuos. Îi simți apogeul, însă îl strânse sfidător în ea multă vreme după ce mișcările lui încetaseră, cu brațele înlănțuite în jurul lui, în vreme ce ea se ascundea de furtuna apropiindu-se.

Nu era adormit, însă deja moțăia. Stătea întins, cu capul său ciufulit, întunecat pe umărul ei, cu brațul sănătos aruncat neglijent peste pieptul ei.

– Salim a fost un băiat norocos, murmură cu un zâmbet în voce. O fată ca tine e ceva pentru care merită să mori.

– Cine spune că a murit pentru mine?

– Tayeh spune că e posibil.

– Salim a murit pentru revoluție. Sioniștii i-au aruncat mașina în aer.

– S-a aruncat singur în aer. Am citit o mulțime de rapoarte ale poliției germane despre acest accident. I-am zis să nu facă niciodată bombe, însă nu m-a ascultat. N-avea talent pentru asta. Nu era un luptător înnăscut.

– Ce se aude? rosti ea trăgându-se de lângă el.

Era un răpăit, ca hârtia foșnind, un șir de sunete punctate, apoi nimic. Își imagină o mașină rulând ușor peste pietriș, cu motorul oprit.

– Cineva pescuiește pe lac, spuse Khalil.

– Noaptea, la ora asta?

– N-ai pescuit niciodată noaptea? Râse somnoros: N-ai luat niciodată o bărcuță pe mare, cu o lampă, să prinzi pești cu mâna?

– Trezește-te. Vorbește cu mine.

– Mai bine dormim.

– Nu pot. Mi-e frică.

Începu să-i povestească despre o misiune nocturnă pe care o avusese cu mult timp în urmă, în Galileea, el și încă doi. Cum au trecut lacul cu o bărcuță cu vâsle, și era atât de frumos, că au uitat cu desăvârșire de ce veniseră, și s-au apucat de pescuit. Ea îl întrerupse:

– Nu era barcă, insistă. Era o mașină, am auzit-o din nou. Ascultă.

– Era o barcă, spuse el somnoros.

Luna își găsise un loc între perdele, și strălucea spre ei, peste podea. Sculându-se, se duse la fereastră și, fără să atingă perdelele, se uită afară. Păduri de pin se întindeau de jur împrejur, urma lunii pe lac era o scară albă întinzându-se către centrul lumii. Însă nu era nicăieri nici o barcă și nici o lumină să ademenească peștele. Se întoarse în pat și brațul lui drept îi alunecă peste corp, trăgând-o spre el, însă când îi simți rezistența, se trase cu blândețe la o parte și se întoarse leneș pe spate.

– Vorbește-mi, zise ea din nou. Khalil. Trezește-te.

Îl scutură sălbatic, apoi îl sărută pe buze.

– Trezește-te! spuse iarăși.

Așa că el se trezi de dragul ei, pentru că era un om blând și o numise sora lui.

– Știi ce era ciudat în legătură cu scrisorile tale către Michel? întrebă. Arma. „De acum înainte, o să visez la capul tău pe perna mea și la arma aflată dedesubt“ – cuvinte de îndrăgostiți. Cuvinte frumoase, de îndrăgostiți.

– De ce era ciudat? Spune-mi.

– Cândva, am avut cu el exact o astfel de discuție. Exact pe această temă. „Ascultă, Salim, i-am zis. Numai cowboy-i dorm cu arma sub pernă. Dacă nu-ți amintești nimic din ce te învăț, amintește-ți asta. Când ești în pat, ține-ți arma lângă tine, unde o poți ascunde mai bine și unde ții mâna. Învață să dormi în felul acesta. Chiar și când ești cu o femeie.“ A spus că așa va face. Întotdeauna îmi promitea. Apoi, uita. Sau își găsea altă femeie. Sau o mașină nouă.

– Călca regulile, nu? zise ea apucându-i mâna înmănușată, examinând-o în semiîntuneric, ciupind pe rând fiecare deget mort.

Erau umplutură, în afară de degetul mic și de cel mare.

– Cine ți-a făcut treaba asta? întrebă veselă. Șoarecii? Cine ți-a făcut treaba asta, Khalil? Trezește-te!

Îi luă vreme îndelungată să răspundă.

– Într-o zi, la Beirut, am fost un pic cam prost, ca Salim. Eram la birou, a venit poșta, m-am grăbit, așteptam un anumit pachet, l-am deschis! A fost o greșeală!

– Deci? Ce s-a întâmplat? L-ai deschis și a fost o bubuitură, nu? Bang cu degetele tale. Aceea care ți-a aranjat și fața?

– Când m-am trezit, la spital, Salim era acolo. Știi ceva? Era foarte încântat că fusesem prost. „Data viitoare, înainte de a deschide un pachet, arată-mi-l sau citește mai întâi ștampila poștală, a spus. Dacă vine de la Tel Aviv, mai bine îl returnezi expeditorului.“

– Atunci, de ce-ți faci tu însuți bombele? Dacă ai numai o mână?

Răspunsul era în tăcerea lui. În liniștea semiîntunecoasă a feței sale cum stătea întors către ea, cu privirea lui directă, de luptător, fără zâmbet. Răspunsul se afla în tot ce văzuse din noaptea când semnase angajamentul pentru teatrul realității. Pentru Palestina, spunea. Pentru Israel. Pentru Dumnezeu. Pentru destinul meu sacru. Să le fac ticăloșilor ce mi-au făcut ei mie. Pentru a îndrepta nedreptatea. Cu nedreptate. Până când toată lumea e făcută bucăți și dreptatea e, în sfârșit, liberă să se ridice din moloz și să se plimbe pe străzile fără oameni.

Dintr-odată, o dori, și irezistibil.

– Iubitule, șopti ea. Khalil. Hristoase! O, dragule. Te rog.

Și tot ce mai spun curvele.

Era în zori, însă tot nu îl lăsa să doarmă. Cu lumina palidă a zilei, o ușurință trează a minții pusese stăpânire pe ea. Cu sărutări, cu mângâieri, ea folosea fiecare tertip pe care îl cunoștea pentru a-l ține prezent cu ea, iar pasiunea lui, incandescentă.

– Ești cel mai bun pentru mine, șopti, iar eu nu acord niciodată premiul întâi. Cel mai puternic, cel mai curajos, cel mai deștept iubit al meu din toate timpurile. O, Khalil, Khalil, Hristoase, o, te rog!

– Mai bun decât Salim? întrebă el.

„Mai răbdător decât Salim, mai tandru, mai recunoscător. Mai bun decât Joseph, care m-a trimis pe tavă la tine."

– Ce se întâmplă? spuse când el se desprinse brusc de ea. Te-am jignit?

În loc să-i răspundă, își întinse mâna sănătoasă și, cu un gest poruncitor, îi strânse ușor buzele laolaltă. Apoi, se ridică într-un cot. Ascultă împreună cu el. Răpăitul unei păsări de apă ridicându-se de pe lac. Țipătul gâștelor. Cârâitul unui cocoșel, clinchetul unui clopot. Estompate de pământul de țară acoperit de zăpadă. Simți salteaua ridicându-se lângă ea.

– Nici o vacă, spuse el moale, de la fereastră.

Stătea la geam, pieziș, încă gol, dar cu arma atârnând de curea pe umăr. Și, timp de o secundă, ea își închipui imaginea în oglindă a lui Joseph față în față cu el, în lumina roșie a radiatorului, despărțit de el doar de perdeaua subțire.

– Ce vezi? șopti în cele din urmă, incapabilă să mai suporte tensiunea.

– Nici o vacă. Nici un pescar. Și nici o bicicletă. Văd mult prea puțin.

Vocea lui era încordată din pricina acțiunii. Hainele îi zăceau lângă pat, unde le aruncase ea în frenezia lor. Își trase pantalonii de culoare închisă și cămașa albă, apoi își încinse arma la locul ei, la subsuoară.

– Nici o mașină, nici o lumină care să treacă, zise el egal. Nici un muncitor în drum spre lucru. Și nici o vacă.

– Sunt la muls.

Clătină din cap.

– Nu le mulg timp de două ore de-aici încolo.

– E zăpada. Le țin înăuntru.

Ceva în vocea ei îi reținu atenția; însuflețirea din el îl făcu să se gândească la spusele ei.

– De ce cauți scuze?

– Nu le caut. Încercam doar...

– De ce cauți scuze pentru absența oricărui semn de viață împrejurul acestei case?

– Să-ți potolesc temerile. Să te alin.

O idee începea să ia naștere în el. O idee îngrozitoare. Putea să i-o citească pe față și în goliciunea ei; iar ea, la rândul ei, putea simți cum îi ia naștere suspiciunea.

– De ce vrei să-mi potolești temerile? De ce ești mai speriată pentru mine decât mine însumi?

– Nu sunt.

– Ești o femeie căutată. De ce ești atât de capabilă să mă iubești? De ce vorbești despre alinarea mea, și nu despre propria siguranță? Ce vinovăție se ascunde în mintea ta?

– Nici una. Nu mi-a plăcut să-l omor pe Minkel. Vreau să ies din toată treaba asta. Khalil?

– Are Tayeh dreptate? Până la urmă, frate-meu a murit din cauza ta? Răspunde-mi, te rog, insistă el foarte, foarte liniștit. Doresc un răspuns.

Întregul ei trup cerșea o păsuire din partea lui. Căldura din fața ei era îngrozitoare. Avea să ardă pentru totdeauna.

– Khalil... hai înapoi în pat, șopti. Iubește-mă. Hai înapoi.

De ce era el atât de liniștit dacă ei erau peste tot în jurul casei? Cum putea să se uite așa la el pe când cercul se strângea în jurul lui cu fiecare secundă?

– Cât e ceasul, te rog? o întrebă încă privind-o. Charlie?

– 5. Și jumătate. Ce contează?

– Unde ți-e ceasul? Micul tău ceas. Vreau să știu cât e ceasul, te rog.

– Nu știu. La baie.

– Stai unde ești. Altfel, poate te omor. Vedem noi.

Îl aduse și i-l dădu în pat.

– Te rog să fii drăguță să mi-l deschizi, spuse și o urmări cum se lupta cu închizătoarea.

– Deci, cât e ceasul, te rog, Charlie? întrebă din nou, cu o teribilă seninătate. Fii drăguță și spune-mi, de pe ceasul tău, ce oră a zilei e.

– 6 fără 10. Mai târziu decât am crezut.

I-l smulse și citi cadranul. Digital, 24 de ore. Îl deschise și acesta scoase o tânguire de muzică, înainte de a-l închide la loc. Îl ținu la ureche, apoi îl cântări în mână.

– De seara trecută, de când ne-am despărțit, n-ai prea avut mult timp, cred. Așa e? De fapt, deloc.

– Deloc.

– Atunci, cum ai cumpărat baterii noi pentru ceas?

– N-am cumpărat.

– Atunci, de ce merge?

– Nu era nevoie... nu se descărcaseră... merge ani în șir, doar cu un set... cumperi baterii speciale... cu viață îndelungată...

Ajunsese la capătul invenției ei. Al întregii ei invenții, pentru totdeauna, acum și oricând, pentru că își aminti

momentul de pe vârful dealului când o scosese din dubița Coca-Cola ca s-o percheziționeze și momentul când aruncase bateriile în buzunar, înainte de a pune ceasul înapoi în geanta de umăr și de a arunca geanta în dubiță.

Își pierduse interesul în ce o privea. Ceasul îi captase întreaga atenție.

– Adu-mi, te rog, lângă pat radioul acela impozant, Charlie. Facem un mic experiment. Un interesant experiment tehnologic legat de radiofonia de înaltă frecvență.

– Pot să pun ceva pe mine? șopti.

Își trase rochia și-i aduse radioul de lângă pat, o chestie modernă de plastic negru, cu un difuzor ca un cadran de telefon. Punând împreună radioul și ceasul, Khalil deschise radioul și căută pe diferite canale până ce scoase un scâncet rănit, urcând și coborând, ca o alarmă aeriană. Apoi, luă ceasul, împinse cu degetul mare capacul compartimentului bateriilor și scutură bateriile pe jos, la fel cum făcuse în seara trecută. Scâncetul amuți. Ca un copil căruia i-a reușit o experiență, Khalil îi înălță capul spre ea și se prefăcu că zâmbește. Ea încercă să nu-l privească, însă nu reuși.

– Pentru cine lucrezi, Charlie? Pentru nemți?

Clătină din cap.

– Pentru sioniști?

Îi luă tăcerea drept încuviințare.

– Ești evreică.

– Nu.

– Crezi în *Israel?* Ce ești?

– Nimic, spuse.

– Ești creștină? Îi consideri fondatorii marii tale religii?

Din nou, clătină din cap.

– Pentru bani? Te-au cumpărat? Șantajat?

Voi să strige. Își încleștă pumnii și-și umplu plămânii cu aer, însă haosul o înăbuși și suspină în schimb.

– Era vorba de salvat vieți. De-a face parte din ceva. De-a fi ceva. L-am iubit.

– L-ai trădat pe fratele meu?

Nodul din gât îi dispăruse, fiind înlocuit de o egalitate mortală a tonului.

– Nu l-am cunoscut niciodată. N-am vorbit cu el în viața mea. Mi l-au arătat înainte de a-l ucide, restul e inventat. Povestea noastră de dragoste, convertirea mea – totul. Nici măcar n-am scris scrisorile, ei au făcut-o. Tot ei au scris și scrisorile lui către tine. Cea despre mine. M-am îndrăgostit de cel care se ocupa de mine. Asta e tot.

Încet, fără nimic agresiv, își întinse mâna stângă și-i atinse partea laterală a feței, de parcă ar fi vrut să se asigure că e reală. Apoi, se uită la vârfurile degetelor și înapoi la ea, cumva comparându-le mental.

– Și ești unul dintre acei englezi care mi-au dat țara, remarcă liniștit, ca și cum de-abia-i venea să creadă dovezile de sub ochi.

Își înălță capul și, în timp ce o făcea, îi văzu fața clătinându-se a dezaprobare și apoi smucindu-se sub impactul a orice ar fi tras Joseph în el, luând foc. Charlie fusese învățată să stea liniștită când apăsa pe trăgaci, însă Joseph nu făcea așa. Nu avea încredere că gloanțele o să-și facă treaba, ci alerga după ele, încercând să le forțeze în țintă. Dădu năvală pe ușă ca un intrus oarecare, însă, în loc să se oprească, se azvârli direct înainte, în vreme ce trăgea. Și trăgea cu brațele complet întinse, pentru a reduce și mai mult distanța. Văzu fața lui Khalil explodând, îl văzu învârtindu-se în loc și răsfirându-și mâinile pe perete, cerând ajutor. Așa încât gloanțele îl loviră în spate, distrugându-i cămașa albă. Mâinile i se turtiră de perete – una de piele, alta adevărată –, iar trupul lui distrus alunecă într-o ghemuire de rugbist, în timp ce încerca disperat să-și facă drum prin el. Însă, în acel moment, Joseph era destul de aproape ca să-i măture picioarele de sub el, grăbindu-i ultima călătorie spre pământ. După Joseph venea Litvak, pe care ea îl cunoștea drept Mike și pe care îl suspectase totdeauna, după cum își dădu acum seama, de a avea o fire nesănătoasă. Cum Joseph se trăsese înapoi, Mike îngenunche și trase un ultim foc precis în ceafa lui Khalil, ceea ce probabil

nu era necesar. După Mike intrară cam jumătate din călăii de pe lume, în costume negre de scafandru, urmați de Marty și de nevăstuica germană, și de 200 de purtători de tărgi, și de șoferi de ambulanță, și de femei care nu zâmbeau, sprijinind-o, curățând-o de vomă, conducând-o pe coridor și afară, în aerul curat al Domnului, deși mirosul cald și cleios de sânge îi înfunda nasul și gâtul.

O ambulanță era trasă la ușa din față. Erau flacoane de sânge înăuntru și păturile erau și ele roșii, așa că, la început, refuză să urce. De fapt, se opuse destul de înverșunat și trebuie să fi lovit, pentru că una din femeile care o țineau îi dădu brusc drumul și se clătină ținându-și mâna la față. Asurzise, așa că doar vag își putea auzi propriile țipete, însă grija ei principală era să-și scoată rochia, în parte pentru că era o curvă, în parte pentru că era atâta sânge de-al lui Khalil pe ea. Însă rochia îi era și mai străină decât îi fusese noaptea trecută, și nu putea să-și dea seama dacă avea nasturi sau fermoar, așa că hotărî ca, până la urmă, să nu-și mai bată capul cu ea. Apoi apărură Rachel și Rose de fiecare parte a ei și fiecare o luă de câte un braț, exact cum făcuseră la casa din Atena, când sosise prima dată să dea proba pentru teatrul realității – experiența îi spunea că orice rezistență în plus era inutilă. O urcară în ambulanță și se așezară de-o parte și de alta a ei, pe unul din paturi. Se uită în jos și văzu toate fețele acelea prostești zgâindu-se la ea – băiețașii duri cu privirile lor încruntate de eroi, Marty și Mike, Dimitri și Raoul, ca și alți prieteni, unii dintre ei încă neprezentați. Apoi, mulțimea se desfăcu și apăru Joseph, după ce, cu socoteală, se debarasase de arma cu care-l împușcase pe Khalil, însă, din nefericire, cam plin de sânge peste jeanși și pantofii de sport, observă ea. Veni până la baza treptelor și se uită în sus, la ea și, la început, fu ca și cum ea s-ar fi uitat la propria față, pentru că vedea la el exact aceleași lucruri pe care le ura la ea. Așa că avu loc un fel de schimbare de personaj, iar ea își asumă rolul lui de ucigaș și de pește, iar el, probabil, pe al ei, de momeală, curvă și trădătoare.

Până ce, brusc, în vreme ce continua să se uite la el, o scânteie încă vie de ofensă se aprinse în ea și-i restitui identitatea pe care i-o furase el. Se ridică, și nici Rachel, nici Rose nu fură destul de rapide s-o oprească, trase enorm de mult aer în piept și-i strigă: „Pleacă“ sau cel puțin așa i se păru ei. Poate era „Nu“ De-abia dacă mai conta.

douăzeci şi şapte

Dintre urmările imediate și mai puțin imediate ale operațiunii, lumea cunoscu mult mai mult decât înțelese și, cu siguranță, mult mai mult decât Charlie. Află, de exemplu – sau ar fi putut afla dacă ar fi studiat micile știri din paginile externe ale presei anglo-saxone –, că un presupus terorist palestinian murise într-un schimb de focuri cu membrii unei unități germane de elită, și că ostatica sa, nenumită, fusese dusă la spital în stare de șoc, însă altfel teafără. Ziarele germane colportară versiuni mult mai lugubre ale poveștii – „VESTUL SĂLBATIC ÎN PĂDUREA NEAGRĂ" –, dar poveștile erau atât de remarcabil garantate, însă contradictorii, că era greu să le dai de capăt. O legătură cu atentatul cu bombă ratat de la Freiburg împotriva profesorului Minkel – inițial, declarat mort, dar descoperit după aceea că a scăpat în mod miraculos – fu atât de spiritual negată de urbanul dr. Alexis, încât toată lumea o luă de bună. „Însă era extrem de corect, spuneau editorialiștii mai înțelepți, să nu ni se zică prea mult."

O succesiune de alte incidente minore de-a lungul emisferei occidentale provocă speculații ocazionale referitoare la faptele uneia sau alteia dintre organizațiile teroriste arabe, dar erau, într-adevăr, în vremea aceea atâtea grupuri rivale, încât dădeai cu banul înainte de a arăta cu degetul. Împușcarea fără sens, ziua în amiaza mare, a doctorului Anton Mesterbein, de exemplu, avocatul umanist elvețian, inițiatorul campaniilor pentru drepturile minorităților și fiul eminentului

om de afaceri, fu azvârlită de-a dreptul în ograda unei organizații falangiste extremiste care, recent, „declarase război“ europenilor, în mod deschis susținători ai „ocupației“ palestiniene a Libanului. Nelegiuirea avu loc când victima își părăsea vila pentru a merge la birou – neprotejat, ca de obicei – și lumea fu profund șocată, cel puțin pentru prima parte a dimineții. Când o scrisoare revendicându-și responsabilitatea și semnată „Libanul liber“ sosi la editorul unui ziar din Zürich și declarată autentică, un diplomat libanez de rang mai mic fu invitat să părăsească țara, și se conformă filosofic.

Bomba din mașina unui diplomat al Frontului Refuzului lângă o moschee de-abia terminată în St. John's Wood trecu de-abia observată – era a patra astfel de crimă în atâtea luni.

Pe de altă parte, înjunghierea sângeroasă a muzicianului și editorialistului italian Albert Rossino și a însoțitoarei sale germane, ale căror corpuri dezbrăcate și de-abia recognoscibile au fost descoperite câteva săptămâni mai târziu lângă un lac tirolez, a fost declarată de către autoritățile austriece fără nici o însemnătate politică, în ciuda faptului că ambele victime aveau legături în mediile radicale. Pe baza dovezilor disponibile, s-a preferat să se trateze cazul drept o crimă pasională. Doamna, o persoană numită Astrid Berger, era cunoscută pentru gusturile ei bizare și s-a considerat probabil, chiar dacă grotesc, că nu era implicată o a treia parte. O succesiune de alte morți, mai puțin interesante, trecu virtual neobservată, cum ar fi bombardarea de către israelieni a unei vechi fortărețe din deșert, de la granița siriană, pe care surse de la Ierusalim o pretindeau a fi bază palestiniană de antrenament pentru teroriștii străini. Cât despre bomba de 180 de kilograme care a explodat pe culmea unui deal de lângă Beirut, distrugând o luxoasă vilă de vară și ucigându-i ocupanții – inclusiv Tayeh și Fatmeh –, era aproape tot atât de impenetrabilă ca orice alt act de teroare din acea regiune tragică.

Însă Charlie, în refugiul ei de la mare, nu știa nimic din toate acestea; sau, mai corect, știa totul în general și era fie prea plictisită, fie prea speriată ca să mai recepteze și detaliile.

La început, avu chef doar să înoate sau să facă plimbări lente și fără țintă până la capătul plajei și înapoi, strângându-și halatul de baie la gât, urmată la o distanță respectuoasă de gărzile ei de corp. În mare, era înclinată să se așeze în apa mică, fără valuri și să se spele cu apa mării, întâi fața, apoi brațele și mâinile. Celelalte fete, conform instrucțiunilor, făceau baie goale, însă, când Charlie refuză să urmeze acest exemplu eliberator, psihiatrul le ordonă să se acopere la loc și să aștepte.

Kurtz venea s-o vadă o dată pe săptămână, uneori, de două ori. Era extrem de drăguț cu ea, răbdător și încrezător, chiar și când striga la el. Informațiile sale erau practice și toate în avantajul ei.

I se inventase un naș, spuse, un vechi prieten al tatălui ei, care se îmbogățise și murise de curând în Elveția, lăsându-i o mare sumă de bani care, provenind dintr-o sursă străină, era scutită de taxa pe transferul de capital în Marea Britanie.

Se vorbise cu autoritățile britanice, care acceptaseră – din motive pe care Charlie nu trebuia să le cunoască – că nu ar fi folosit la nimic dezgroparea legăturilor ei cu anumiți extremiști europeni și palestinieni, spuse. Kurtz era, de asemenea, în măsură să o asigure din nou de buna părere despre ea a lui Quilley: poliția, zicea, de fapt, insistase să-l cheme ca să-i explice că suspiciunea lor împotriva lui Charlie fusese greșită.

Kurtz mai discută cu Charlie metode de a explica brusca ei dispariție din Londra, iar Charlie fu pasiv de acord cu o născocire implicând teama ei de hărțuieli ale poliției, o ușoară cedare a nervilor și un iubit misterios, pe care-l agățase după șederea ei în Mykonos, un bărbat însurat, care se distrase cu ea și, până la urmă, îi dăduse papucii. Dar, când începu s-o instruiască asupra acestor lucruri și-și îngădui s-o testeze asupra micilor detalii, ea păli și începu să tremure. O manifestare similară se petrecu atunci când Kurtz o anunță, cumva necugetat, că „nivelul cel mai înalt“ a hotărât că putea

cere cetățenia israeliană pentru tot restul vieții, oricând ar fi dorit.

– Dă-i-o lui Fatmeh, izbucni ea, iar Kurtz, care, la vremea aceea, avea alte cazuri în curs, trebui să consulte dosarul pentru a-și aminti cine era Fatmeh, sau cine fusese.

În ceea ce privea cariera ei, erau câteva lucruri pasionante așteptând-o de îndată ce era în stare să se ocupe de ele. Doi producători buni de la Hollywood căpătaseră un sincer interes pentru Charlie în absența ei și erau nerăbdători s-o facă să vină direct pe Coastă și să dea niște probe de filmare. Unul avea, de fapt, un mic rol pregătit, despre care credea că e chiar potrivit pentru ea; Kurtz nu cunoștea detaliile. Și erau, de asemenea, câteva lucruri frumoase care se întâmplau pe scena teatrală londoneză.

– Vreau doar să mă întorc unde eram, spuse Charlie.

Kurtz zise că asta se poate aranja, dragă, nici o problemă.

Psihiatrul era un tânăr inteligent, cu o sclipire a ochilor și militar la origine, și nu era deloc aplecat spre autoanaliză sau orice alt fel de introspecție mohorâtă. Într-adevăr, grija lui părea mai puțin s-o facă să vorbească decât s-o convingă că n-ar trebui. În profesiunea sa, el trebuie să fi fost un om extrem de divizat. O luă cu mașina, întâi de-a lungul drumurilor de coastă, apoi în Tel Aviv. Însă, când arătă inoportun unele dintre cele câteva frumoase case arabe care supraviețuiseră dezvoltării, Charlie deveni incoerentă de mânie. O duse la restaurante retrase, înotă cu ea și chiar stătu lungit lângă ea pe plajă, făcându-i puțină conversație, până când îi spuse, cu o modulație ciudată în voce, că ea preferă să stea de vorbă cu el în biroul său. Când auzi că îi plăcea să călărească, el comandă cai și petrecură o zi nemaipomenită de călărie, în timpul căreia păru să uite complet de sine. Însă, a doua zi, fu din nou prea liniștită pentru gustul său, și-i spuse lui Kurtz să mai aștepte cel puțin încă o săptămână. Și, cu destulă siguranță, chiar în aceeași seară, pe ea o apucă o prelungită și neexplicată criză de vomă, ceea ce era cu atât mai ciudat considerând cât de puțin mânca.

După ce-și reluase studiile la universitate, Rachel veni, și era francă, și dulce, și relaxată, destul de diferită de versiunea mai dură pe care o cunoscuse Charlie prima dată, la Atena. Dimitri se întorsese și el la școală, spuse ea. Raoul se gândea să urmeze întâi medicina și apoi să devină, poate, medic militar; pe de altă parte, s-ar putea apuca de arheologie. Charlie zâmbi cu politețe la auzul acestor vești de familie – Rachel îi spuse lui Kurtz că era ca și cum ar fi vorbit cu bunică-sa. Însă, pe termen lung, nici originea ei din North Country, nici comportarea ei veselă de clasă de mijloc engleză nu avură impactul dorit asupra lui Charlie, așa că după o vreme, în continuare politicoasă, Charlie întrebă dacă poate să fie așa de drăguță s-o lase din nou singură.

Între timp, în interiorul serviciului lui Kurtz fuseseră adăugate un număr de lecții valoroase la marea sumă de cunoștințe umane și tehnice care formau tezaurul multelor sale operațiuni. Neevreii, în ciuda prejudecăților inerente împotriva lor, erau nu numai întrebuințabili, ci uneori esențiali. O fată evreică s-ar putea să nu țină niciodată atât de bine calea de mijloc. Tehnicienii erau, de asemenea, fascinați de afacerea bateriilor din ceas – niciodată nu e prea târziu să înveți. O istorie epurată a cazului fu pusă la punct cum se cuvine pentru uz didactic, cu mare efect. Într-o lume perfectă, se argumentă, ofițerul de caz ar fi trebuit să observe, atunci când a făcut schimbul, că bateriile lipseau din aparatul agentului. Însă cel puțin a adunat doi și cu doi când a dispărut semnalul și a intrat imediat. Numele lui Becker, firește, nu apărea nicăieri; dincolo de preocuparea pentru securitatea acestuia, Kurtz nu auzise, în ultima vreme, lucruri bune despre el și nu-l voia canonizat.

Și, în cele din urmă, la sfârșitul primăverii, de îndată ce bazinul Litani fu destul de uscat pentru tancuri, cele mai negre temeri ale lui Kurtz și cele mai negre amenințări ale lui Gavron se îndepliniră: mult așteptata ofensivă israeliană în Liban avu loc, încheind actuala etapă a ostilităților sau, în funcție de poziția în care te situai, anunțând-o pe următoarea.

Taberele de refugiați care o găzduiseră pe Charlie fură igienizate, ceea ce însemna, în mare, că au fost aduse buldozere care să îngroape trupurile și să desăvârșească tot ceea ce începuseră tancurile și bombardamentele de artilerie. O jalnică procesiune de refugiați o porni înspre nord, lăsându-și în urmă sutele, apoi miile de morți. Grupe speciale eradicară locurile secrete din Beirut unde stătuse Charlie, iar din casa din Sidon rămaseră doar găinile și livada de mandarini. Casa fusese distrusă de o echipă din Sayaret[1], care îi termină și pe cei doi băieți, Kareem și Yasir. Veniră într-o noapte, de pe mare, exact cum prezisese întotdeauna Yasir, marele ofițer de informații, și folosiră un tip special de gloanțe americane, aflate încă pe lista secretă, care trebuia doar să atingă corpul pentru a ucide. De toate acestea – distrugerea efectivă a scurtei ei povești de dragoste cu Palestina –, Charlie fu cu înțelepciune scutită. Ar fi putut-o scoate complet din țâțâni, spunea psihiatrul; cu imaginația și închiderea ei în sine, putea foarte ușor să se considere responsabilă pentru întreaga invazie. Așadar, mai bine să o ținem deoparte, să descopere singură, la timpul potrivit. Cât îl privește pe Kurtz, vreme de o lună sau mai mult, de-abia fu văzut ori, dacă era văzut, de-abia recunoscut. Corpul părea să i se fi împuținat la jumătate, ochii săi slavi își pierduseră toată strălucirea, în fine, își arăta întreaga vârstă, oricare era ea. Apoi, într-o zi, ca un om care a scăpat de o boală lungă și devastatoare, se reîntoarse și, în timp de câteva ore, se pare, își reluase ciudatul conflict în curs de desfășurare cu Misha Gavron.

La Berlin, Gadi Becker pluti la început într-un vid comparabil cu cel al lui Charlie, însă el plutise acolo înainte și, într-un anumit fel, era mai puțin sensibil la cauzele și efectele sale. Se întoarse la apartamentul său și la eșuatele sale perspective de afaceri; insolvabilitatea era încă o dată după colț. Deși petrecea zile certându-se cu angrosiștii la telefon sau

[1] Unități de comando în Forțele de Apărare Israeliene (n.red.)

târând cutii dintr-un capăt al depozitului în celălalt, criza mondială părea să fi lovit industria berlineză a confecțiilor mai tare și mai profund decât orice altceva. Era o fată cu care se culca uneori, o ființă destul de impunătoare, având puțin peste 30 de ani, inima ei caldă fiind aproape un defect, și chiar, pentru a-i liniști standardele moștenite, vag evreică. După mai multe zile de reflecții futile, o sună și-i spuse că, temporar, se află în oraș. Doar câteva zile, poate numai una. Îi ascultă bucuria că se întorsese și reproșurile voioase pentru că dispăruse, însă ascultă și vocile neclare din interiorul propriei minți.

– Așa că hai, îi zise după ce termină să-l dojenească.

Dar el nu veni. Nu putea fi de acord cu plăcerea pe care ea i-ar fi putut-o oferi.

Speriat de sine însuși, se grăbi spre un club de noapte grecesc, la modă, pe care-l știa, ținut de o femeie cu o înțelepciune cosmopolită și, după ce reuși, până la urmă, să se îmbete, îi urmări pe invitați spărgând farfuriile cu prea multă înfocare, în cea mai bună tradiție germano-grecească. A doua zi, fără să planifice cine știe ce, începu un roman despre o familie evreiască din Berlin, care fugise în Israel și apoi se dezrădăcinase din nou, nefiind în stare să se înțeleagă cu ceea ce se făcea în numele Sionului. Însă, când se uită la ceea ce scrisese, își încredință notele mai întâi coșului de gunoi, apoi, din motive de securitate, focului. Un tip nou de la ambasada din Bonn zbură ca să-l viziteze și-i spuse că era înlocuitorul precedentului: dacă ai nevoie să comunici cu Ierusalimul sau orice, întreabă de mine. Fără să pară în stare să se împiedice, Becker se lansă într-o discuție provocatoare cu el despre statul Israel. Și încheie cu o întrebare deosebit de jignitoare, ceva ce pretindea că a cules din scrierile lui Arthur Koestler și, evident, a adaptat propriilor preocupări.

– Ce urmează să devenim, mă întreb? spuse. O patrie evreiască ori un urât stătuleț spartan?

Tipul cel nou avea ochi duri și era lipsit de fantezie, iar întrebarea îl enervă clar, fără să-i înțeleagă sensul. Lăsă ceva bani și cartea de vizită: Secretar 2, Comercial. Însă, mai

semnificativ, lăsă un nor de îndoială în urmă, pe care telefonul lui Kurtz din dimineața următoare cu siguranță că avea intenția să-l risipească.

– Ce dracu' încerci să-mi spui? întrebă grosolan în engleză, de îndată ce Becker ridică receptorul. Dacă ai de gând să murdărești cuibul, atunci hai acasă, unde nimeni nu te bagă în seamă.

– Ce mai face ea? întrebă Becker.

Reacția lui Kurtz fu crudă, poate în mod deliberat, pentru că discuția avu loc exact când el era în punctul cel mai de jos.

– Frankie face chiar bine. Bine în spirit, bine în modul cum arată și, din anumite motive care mă depășesc, continuă să te iubească. Elli a vorbit cu ea chiar ieri și și-a format o impresie clară că nu consideră divorțul drept ceva care te leagă.

– Divorțurile nu sunt intenționate să fie ceva care te leagă.

Însă Kurtz, ca de obicei, avea un răspuns.

– Divorțurile nu sunt intenționate, *punct.*

– Deci, ce mai face ea? repetă Becker accentuând.

Kurtz trebui să-și strunească temperamentul înainte de a răspunde.

– Dacă vorbim despre o prietenă comună, e sănătoasă, s-a vindecat și nu mai vrea să te vadă niciodată – și să rămâi totdeauna tânăr! încheie Kurtz cu un strigăt nestăpânit și închise.

În aceeași seară, sună Frankie – Kurtz trebuie să-i fi dat numărul, de ciudă. Telefonul era instrumentul lui Frankie. Alții pot să cânte la vioară, la harpă sau la *shofar*[1], însă pentru Frankie era de fiecare dată telefonul.

Becker o ascultă câtăva vreme. Plânsul ei, la care era inegalată; lingușelile ei și promisiunile ei.

– O să fiu ce vrei tu să fiu, zise. Spune-mi doar, și o să fiu.

[1] Corn evreiesc, în general de berbec, folosit pentru ceremonii religioase (n.red.)

Însă ultimul lucru pe care Becker voia să-l facă era să inventeze pe oricine.

Nu mult după aceasta, Kurtz și psihiatrul hotărâră că sosise timpul s-o arunce pe Charlie la loc în apă.

Turneul se numea Un Buchet de Comedie și teatrul, ca și altele pe care le cunoscuse, servea drept școală de fete și școală de actorie, și, fără îndoială, ca secție de votare în vremea alegerilor. Era o piesă nenorocită și un teatru nenorocit, și ajunsese la capătul de jos al declinului ei. Teatrul avea acoperiș de tablă și podea de lemn, și, când pășea, nori de praf se ridicau dintre scânduri. Începuse prin a prelua doar roluri tragice, deoarece, după o privire nervoasă către ea, Ned Quilley presupusese că tragedia era ceea ce voia și la fel presupusese, pentru motive proprii, Charlie. Însă descoperi repede că rolurile serioase, dacă însemnau în general ceva pentru ea, erau prea mult. Începea să plângă sau să țipe în cele mai nepotrivite locuri și de mai multe ori a trebuit să-și improvizeze o ieșire pentru a se putea controla.

Însă cel mai frecvent o izbea irelevanța lor; nu mai avea stomac – și, mai rău, nici o înțelegere – pentru ceea ce trecea drept durere în societatea clasei de mijloc occidentale. Astfel, comedia deveni, până la urmă, masca ei cea mai bună, și prin ea își urmărise săptămânile rotindu-se între Sheridan și Priestley, și cel mai recent geniu modern, a cărui ofertă era descrisă în program ca un sufleu sclipitor de spirit înțepător. O jucaseră în York însă. Slavă Domnului, ocoliseră Nottingham. O jucaseră la Leeds și Bradford, și Huddersfield, și Derby, iar în ceea ce o privea pe Charlie, încă avea de văzut sufleul ridicându-se, sau spiritul sclipitor, dar probabil că defectul se afla în ea, pentru că în imaginația ei ea mergea printre replici ca un boxer amețit de pumni, care trebuie fie să lovească zdravăn, fie să cadă la pământ pentru totdeauna.

Toată ziua, când nu repeta, stătea comod ca un pacient în sala de așteptare a doctorului, fumând și citind reviste. Însă, în această seară, când se ridică încă o dată cortina, o lene

primejdioasă îi înlocui nervozitatea și ea dorea tot timpul să adoarmă. Își auzi vocea urcând și coborând gama, își simți brațul întinzându-se în acest fel, piciorul pășind în acest fel. Se opri pentru ceea ce ar fi fost în mod normal un râs sigur, în schimb, atinse o liniște neînțelegătoare. În același timp, imagini din albumul interzis începură să-i umple mintea: ale închisorii din Sidon și a șirului de mame așteptând lângă zid, a lui Fatmeh, a clasei din tabără, noaptea, călcând lozincile pentru marș, a adăpostului antiaerian și a fețelor stoice uitându-se la ea, întrebându-se dacă e ea de vină. Și a mâinii înmănușate a lui Khalil trăgându-și semnele brute de gheară cu propriul sânge.

Cabina era comună, însă, când veni pauza, Charlie nu se duse acolo. În loc de asta, stătu în fața intrării artiștilor, în aer liber, fumând și tremurând, și uitându-se la strada cețoasă din Midland, și întrebându-se dacă n-ar trebui să meargă pur și simplu și să tot meargă până cade jos sau e lovită de o mașină. Îi strigau numele și auzea uși trântite și picioare alergând, dar problema părea să fie a lor, nu a ei, și-i lăsă cu ea. Doar un ultim – chiar ultim – simț de răspundere o făcu să deschidă ușa și să intre.

– Charlie, pentru numele lui Dumnezeu! Charlie, ce dracu'!

Cortina se ridică și se găsi încă o dată pe scenă. Singură. Monolog lung în timp ce Hilda stă la biroul soțului și scrie o scrisoare amantului: lui Michel, lui Joseph. O lumânare ardea în dreptul cotului ei și, într-un minut, o să deschidă sertarul biroului căutând altă coală de hârtie și o să găsească – „O, nu!" scrisoarea neexpediată a soțului ei către amanta sa. Începu să scrie, și se afla în motelul din Nottingham. Se uită la flacăra lumânării și văzu fața lui Joseph privind la ea dincolo de masă, la taverna de lângă Delphi. Se uită din nou și era Khalil mâncând cu ea la masa de bușteni din casa din Pădurea Neagră. Își spunea replicile și, în mod miraculos, ele nu erau ale lui Joseph, nici ale lui Tayeh, nici ale lui Khalil, ci ale Hildei. Deschise sertarul biroului și băgă o mână înăuntru,

rată cu puţin, trase uimită o foaie scrisă de mână, o ridică şi o întoarse ca să o arate publicului. Se ridică în picioare şi, cu o expresie de neîncredere crescândă, înaintă spre partea din faţă a scenei şi începu a citi cu glas tare – aşa o scrisoare spirituală, plină de referinţe încrucişate. Într-o clipă, soţul ei, John, avea să intre din stânga, în halatul său, să păşească spre birou şi să-i citească scrisoarea ei neterminată către amantul *ei*. Într-o clipă, avea să fie o intersectare şi mai spirituală între cele două scrisori ale lor, iar publicul o să se rostogolească în delir, care se va transforma în extaz când cei doi amanţi înşelaţi, fiecare stârnit de infidelităţile celuilalt, vor cădea împreună într-o îmbrăţişare desfrânată. Îşi auzi soţul intrând şi fu semnalul pentru ea să-şi ridice vocea: indignarea ia locul curiozităţii în timp ce Hilda citeşte înainte. Ea apucă scrisoarea cu amândouă mâinile şi făcu doi paşi spre stânga, ca să nu-l acopere pe John.

În timp ce făcu asta, îl văzu – nu pe John, ci pe Joseph, destul de clar, aşezat unde stătuse Michel, în centrul stalului, privind-o cu aceeaşi preocupare teribil de serioasă.

La început, nu fu surprinsă deloc – despărţirea dintre lumea interioară şi cea exterioară fusese o chestiune şubredă în cea mai bună epocă, însă acele zile virtual încetaseră să mai existe.

„Aşadar, a venit, gândi ea. Şi, de asemenea, la timp. Orhidee, Jose? Fără orhidee? Fără sacou roşu? Medalion de aur? Pantofi Gucci? Poate că, până la urmă, ar fi trebuit totuşi să mă duc în cabină. Să-ţi citesc biletul. Aş fi ştiut că vii, nu-i aşa? Ţi-aş fi făcut o prăjitură."

Încetase a mai citi cu glas tare, pentru că oricum nu mai avea sens să joace mai departe, chiar dacă sufleorul îi zorea fără ruşine replicile şi regizorul stătea în spatele lui fluturându-şi braţele de parcă s-ar fi luptat cu un roi de albine; amândoi erau în câmpul ei vizual cumva, deşi ea se uita exclusiv la Joseph. Sau poate că şi-i imagina, pentru că Joseph devenise, în cele din urmă, atât de real. În spatele ei, soţul, John, fără

nici un fel de convingere, începuse să inventeze replici ca s-o suplinească. Ai nevoie de un Joseph, vru să-i spună cu mândrie. Jose al nostru, aici de față, o să-ți facă replici pentru toate ocaziile.

Era un ecran de lumină între ei – nu atât un ecran, cât o despărțitură optică. Adăugată la lacrimile ei, începuse să-i tulbure vederea lui și începu să suspecteze că, până la urmă, era un miraj. Din toate părțile, îi strigau să coboare. Soțul, John, venise în avanscenă – clap, clap – și o apucase blând, dar ferm de cot, ca un preludiu al aruncării ei la gunoi. Presupuse că, într-o clipă, o să lase cortina pe ea și o să-i dea fufiștinei ăleia – cum o cheamă, dublura ei – șansa vieții. Însă grija ei era să ajungă la Joseph, să-l atingă și să fie sigură. Cortina se lăsase, dar ea deja cobora scările către el. Luminile se aprinseră și, da, era Joseph, însă, când îl văzu atât de limpede, o plictisi. Era doar încă un membru al publicului. O porni în susul intervalului și simți o mână pe braț, și gândi: „Din nou soțul, John. Pleacă!“ Foaierul era gol, cu excepția a două ducese geriatrice care erau, probabil, conducerea.

– Să văd un doctor, dragă, ar trebui, spuse una din ele.

– Sau dormi ca să scapi de... zise cealaltă.

– Sau s-o lași baltă, le sfătui fericită Charlie, folosind o expresie pe care n-o mai folosise niciodată.

Nu cădea nici o ploaie de Nottingham, n-o aștepta nici un Mercedes roșu s-o primească, așa că se duse într-o stație de autobuz, pe jumătate așteptând ca băiatul american să fie în autobuz, spunându-i să se uite după o dubiță roșie.

Joseph veni către ea pe strada goală, foarte înalt, iar ea și-l imagină luând-o la fugă pentru a face gloanțele să intre în ea, însă el n-o făcu. Se opri în fața ei, ușor cu respirația tăiată, și era limpede că îl trimisese cineva cu un mesaj, cel mai probabil Marty, dar poate Tayeh. El deschise gura ca să-l transmită, însă ea îl împiedică.

– Sunt moartă, Jose. M-ai împușcat, nu-ți amintești?

Voi să adauge ceva despre teatrul realității, despre cum trupurile nu se ridică și pleacă. Însă, cumva, nu reuși.

Trecu un taxi și Joseph îi făcu semn cu mâna liberă. Nu opri, dar la ce te puteai aștepta? Taxiurile din zilele noastre – stat în stat. Se rezema de el și ar fi căzut dacă n-o ținea bine. Lacrimile o orbeau pe jumătate, iar ea îl auzea de sub apă. Sunt moartă, tot zicea, sunt moartă. Însă se părea că el o vrea, vie sau moartă. Strânși unul în celălalt, porniră stângaci de-a lungul trotuarului, deși orașul le era străin.

RAO
CARTE DE BUZUNAR – ADULȚI

OPERE XX / CLASICI CONTEMPORANI

H.E. Bates	*Ușor bătea vântul spre Franța*
Albert Camus	*Fața și reversul / Nunta / Mitul lui Sisif / Omul revoltat / Vara / Exilul și împărăția*
Rafael Chirbes	*Împușcăturile vânătorului*
Miguel Delibes	*Doamna în roșu pe fundal cenușiu • Cinci ore cu Mario*
Romain Gary	*Prima dragoste, ultima dragoste • Rădăcinile cerului*
Louis Guilloux	*Sângele negru*
Hermann Hesse	*Gertrud / Rosshalde / Ultima vară a lui Klingsor*
Franz Kafka	*Castelul • Jurnal • Procesul*
Andre Malraux	*Antimemorii, vol. 1 – Oglinda limburilor • Condiția umană*
Henry de Montherlant	*Bestiarele • Demonul binelui • Fetele • Leproasele • Visul*
Josep Pla	*Noapte de primăvară • Strada Îngustă*
Juan Rulfo	*Câmpia în flăcări • Pedro Paramo*
Ernesto Sabato	*Înainte de tăcere*
Jean-Paul Sartre	*Muștele / Cu ușile închise / Morți fără îngropăciune / Diavolul și bunul Dumnezeu / Sechestrații din Altona*
Michel Tournier	*Fecioara și căpcăunul • Gaspar, Melhior & Baltazar • Picătura de aur • Regele Arinilor*
Virginia Woolf	*Anii • Camera lui Jacob • Doamna Dalloway • Eseuri alese / Arta lecturii • Eseuri alese / Portrete în oglindă • Între acte • Jurnalul unei scriitoare • Orlando • Schițe • Spre Far • Valurile*

RAO CONTEMPORAN

Antonio Alamo	*Incendierea paradisului*
Federico Andahazi	*Anatomistul • Cetatea ereticilor • Conchistadorul • Mironosițele • Secretul culorii pure*
Iuri Andruhovyci	*Douăsprezece inele*
Jean-Daniel Baltassat	*Tainele donei Isabel*
Julian Barnes	*Privind în soare*
Arturo Barea	*Copilăria unui răzvrătit*
Romano Battaglia	*O inimă curată*
Tonino Benacquista	*Alter ego*
Carmen Covito	*Urâțica*
Don DeLillo	*Mao II*
Nicolas Dickner	*Nikolski*
Dimitre Dinev	*O lumină deasupra capului*
E.L. Doctorow	*Labirintul apelor*
Margaret Drabble	*Drumul strălucitor*
Marguerite Duras	*Amanta engleză • Hiroshima, dragostea mea • India Song*
Dominique Fernandez	*Îngerul destinului*
Robert Finley	*Indiile accidentale*
Paolo Giordano	*Singurătatea numerelor prime*
Martin Gulich	*Bellinzona, noaptea • Îmbrățișarea*
Joseph Heller	*Catch-22 • Ora închiderii*
Kazuo Ishiguro	*Nemângâiații*
Luis Garcia Jambrina	*Vise paralele*
Regis Jauffret	*Case de nebuni*
Julia Kristeva	*Moarte la Bizanț • Samuraii*
Javier Marias	*Inima atât de albă*
Carlos Maria Dominguez	*Casa de hârtie*
Adolfo Puerta Martin	*Azucena noaptea*
Patrick Modiano	*Dora Bruder*
Rosa Montero	*În inima infernului • Povestea regelui străveziu • Stăpân iubit • Ziua inocenților • Instrucțiuni pentru salvarea lumii*
Juan Manuel de Prada	*Păsărici*
Adolf Muschg	*Pot merge și singur și alte povestiri de dragoste*

Yann Queffelec	*Nuntă nemiloasă*
Kenzaburo Oe	*Strigătul înăbuşit • O experienţă personală • O viaţă liniştită*
Felipe Benitez Reyes	*Caruselul iluziilor*
Antonio Soler	*Calea englezilor*
Juan Carlos Somoza	*Clara şi penumbra • Peştera ideilor*
Andrzej Stasiuk	*Călătorind spre Babadag • Fado • Nouă • Djermania*
Antonio Skarmeta	*Dansul victoriei • Neruda văzut de Skarmeta • Poştaşul lui Neruda*
Philippe Sollers	*Steaua amanţilor • Secretul*
Ali Smith	*Accidental*
Rose Tremain	*Restauraţia*
Angela Vallvey	*Micile neajunsuri ale fericirii*
Manuel Vazquez Montalban	*Pianistul*
Enrique Vila-Matas	*Asasina cultivată • Bartleby & Co • Parisul nu are sfârşit*
Sandro Veronesi	*Arde Troia • Forţa trecutului • Haos calm*
Banana Yoshimoto	*N.P.*
Richard Wagner	*Miss Bucureşti*

THRILLER, AVENTURI, ACŢIUNE, ROMANCE, DRAMĂ, SF

Lino Aldani	*Crucea de gheaţă*
Lawrence Alexander	*Rubicon*
Ted Allbeury	*De o parte şi de alta a frontierei*
Will Adams	*Codul lui Alexandru*
Karin Alvtegen	*Trădarea*
Karin Alvtegen	*Ruşinea*
Andreas Albes	*Comoara*
Kevin J. Anderson	*Anticorpii*
Jeffrey Archer	*În linie dreaptă • O chestiune de onoare*
Cristina Bajo	*Grădina otrăvurilor*
David Baldacci	*Putere absolută*
Toby Ball	*Arhivele*
Noel Barber	*Plâns şi râs*
Clive Barker	*Cabal • Everville*
Michael Baden & Linda Kenney	*Tăcerea*
James Becker	*Primul apostol*
Peter Behrens	*Legea viselor*
Raymond Benson	*Să nu mori azi*
Marco Bettini	*Culoarea sângelui*
Marcelo Birmajer	*Poveşti cu bărbaţi însuraţi*
William Peter Blatty	*Exorcistul*
Stephen Booth	*Câinele negru • Sălaşul morţii*
Gayle Brandeis	*Licitaţia lui Filan*
Andrew Britton	*Americanul*
Dan Brown	*Codul lui DaVinci • Conspiraţia Dan Brown • Îngeri şi demoni • Fortăreaţa digitală*
John Brunner	*Reţelele infinitului*
D.W. Buffa	*Trandafirul negru*
Candace Bushnell	*Frumuseţe de vânzare • Totul despre sex*
Mark Burnell	*A treia femeie*
Jared Cade	*Răzbunare mortală*
Tom Cain	*Ţinta*
Ian Caldwell & Dustin Thomason	*Misterul manuscrisului*
Mireille Calmel	Seria *Femeia pirat – Slujitorii regelui • Jocul umbrelor* Seria *Jocul lupoaicelor – Camera blestemată • Răzbunarea lui Isabeau • Patul lui Alienor*
Isabel Camblor	*Nopţile Cenuşăres*
Rino Cammilleri	*Justiţie divină*
Thomas Caplan	*Actorul care a devenit spion*
Martin Capparos	*Enigma Valfierno*
Andrea de Carlo	*O mare de adevăruri • Un om liber*
John Le Carre	*Cârtiţa • Casa Rusia • Chemare din tărâmul morţii • Managerul nopţii • Micuţa toboşăreasă • Oamenii lui Smiley • Omul nostru din Panama • Premiantul • Spionul care a ieşit din joc • Un spion desăvârşit*

Chris Carter	*Francezul • Gheena • Înfruntă viitorul*
John Case	*A opta zi • Codul genetic • Întâiul călăreț al Apocalipsei • Sindromul*
Lincoln Child	*Infernul de gheață • Inima furtunii*
Agatha Christie	*13 la cină • A treia fată • Asupritul și alte povestiri • Cadavrul din bibliotecă • Ceasurile • Cei patru mari • Cei cinci purceluși • Chiparosul trist • Cine l-a ucis pe Roger Ackroyd? • Conacul dintre dealuri • Cortina: Ultimul caz al lui Poirot • Crăciunul lui Poirot • Crima din Orient Express • Crimă în Mesopotamia • Crimă la vicariat • Crimă pe terenul de golf • Cu cărțile pe masă • Cum bate valul • Doamna McGinty a murit • După înmormântare • Elefanții nu uită • Hotel Bertram • Întâlnire cu moartea • Jocuri de oglinzi • Mâna ascunsă • Martorul mut • Misterioasa afacere de la Styles • Misterul crimei fără cadavru • Misterul din Caraibe • Misterul Trenului Albastru • Moarte în nori • Moarte pe Nil • Muncile lui Hercule • Nemesis • O crimă anunțată • O supradoză de moarte • Oglinda spartă • Pericol la End House • Petrecerea de Halloween • Pisica printre porumbei • Poirot investighează • Poirot: Primele cazuri • Răul sub soare • Tragedie în trei acte • Trenul de Paddington • Ucigașul abc • Ultimele cazuri ale lui Miss Marple • Vânătoarea de crime* ***TOP 10:*** *13 Probleme • Casa strâmbă • Către zero • Noapte nesfârșită • Vinovat fără vină • Zece negri mititei*
Tom Clancy	*Cardinalul de la Kremlin • Centrul de comandă V – Echilibru de forțe • Dezbină și cucerește • Linia de demarcație • Misiune de onoare • Rainbow six* (2 vol.) *• Stare de asediu • Vânătoarea lui Octombrie Roșu*
Stephen Clarke	*În ce merde te bagă dragostea*
Piero Colaprico	*Soția campionului*
Martina Cole	*Afacerea*
Didier Convard	*Cei cinci templieri ai lui Iisus • Triunghiul secret*
Robin Cook	*Criza • Marker • Răpirea • Risc asumat*
Michael Cordy	*Lucifer • Codul lui Isus*
Bernard Cornwell	*Eretic • Harlequin • Vagabond*
Clive Cussler	*Aurul incașilor • Vântul negru • Comoara Marelui Han*
Antoine B. Daniel	Seria *Inca – Aurul din Cuzco • Machu Picchu, Cetatea Secretă • Dansul zeilor • Lanțurile de aur*
Misha Defonseca	*Printre lupi*
Jeffery Deaver	*A douăsprezecea carte • Dansând cu moartea • Grădina fiarelor • Fereastra spartă • Maimuța de piatră • Scaunul gol • Moartea vine on-line*
Tessa DeLoo	*Gemenele*
Nelson DeMille	*Căderea nopții • Fabrica de spioni • Fiica generalului • Odiseea lui Talbot • Plum Island • Spencerville • Focul sălbatic*
William Diehl	*Domnie în iad • Eureka*
Markus C. Schulte von Drach	*Furor*
Richard Doetsch	*Hoții paradisului • Dincolo de credință*
Jessica Duchen	*Violonista*
Robert Dugoni	*Stăpânul juriului • Victimele puterii*
Marc Dugain	*Blestemul lui Edgar • O execuție obișnuită*
Susanne Dunlap	*Sărutul lui Liszt*
Dominick Dunne	*Un anotimp în purgatoriu*
Joe Dunthore	*Submarin*
David Anthony Durham	*Mândria Cartaginei*
Daniel Easterman	*Ziua mâniei*
Andreas Eschbach	*Premiul Nobel • Filmul Isus • Un bilion de dolari • Ultimul dintre ei*
Ben Elton	*Crimă în direct • Popcorn • Prima victimă*
Paul Erdman	*Panica din '89*
Veit Etzold	*Tăietura finală*
Barbara Ewing	*Rosetta*
Giorgio Faletti	*Cu ochii altuia • Dincolo de un destin evident • Eu ucid*

Roopa Farooki	*Dulciuri amare*
Sebastian Faulks	*Jocul cu diavolul*
Zoe Feraris	*În căutarea lui Nouf*
Robert Ferrigno	*Rugă pentru asasin*
Joseph Finder	*Instinct ucigaș • Jocul puterii*
Robert Finn	*Inițiatul*
Janet Fitch	*Leandrul alb • Paint it black. Destin în negru*
Ian Fleming	*Bărbatul cu pistolul de aur • Caracatița și alte povestiri • Doar pentru ochii tăi • Operațiunea Thunderball • Spionul care m-a iubit • Trăiești numai de două ori*
Ken Follett	*Alb infinit • O avere periculoasă • O misiune riscantă • Prin urechile acului • Zbor periculos • Un loc numit libertate*
Colin Forbes	*Fără cruțare • Înfruntarea • Pe muchie de cuțit • Rinocerul*
Frederick Forsyth	*Afganul • Al patrulea protocol • Alternativa diavolului • Dosarul Odessa • Fantoma din Manhattan • Ziua șacalului*
Katia Fox	*Semnul de aramă*
Laurence Gardner	*Stirpea Sfântului Graal*
Tom Gabbay	*Conspirația Berlin*
Max Gallo	Seria *Romanii – Spartacus – revolta sclavilor • Nero – domnia antihristului • Titus* Seria *Crucea Occidentului – Întru acest semn vei învinge • Parisul în rugăciune*
Ignacio Garcia – Valino	*Cele două morți ale lui Socrate*
Kathleen O'Neal Gear & W. Michael Gear	*Trădarea. Viața pierdută a lui Isus*
Tess Gerritsen	*Ucenicul*
Randa Ghazy	*Poate astăzi nu omor pe nimeni*
David Gibbins	*Atlantida*
William Gibson	*Chrome • Contele Zero*
Thomas Gifford	*Asasini • Puterea destinului*
Mark Gimenez	*Culoarea legii*
William C. Gordon	*Vasele chinezești*
Sue Grafton	*A de la alibi • B de la bandit • C de la cadavru • D de la datornic*
James Grady	*Câini turbați*
John Grisham	*Și vreme e ca să ucizi • Apelul • Camera morții • Campionul din Arkansas • Cazul pelican • Clientul • Firma • Fotbal și pizza • Frăția • Juriul • Maestrul • Nevinovatul • Omul care aduce ploaia • Partenerul • Avocatul străzii • Testamentul • Ultimul jurat • Un altfel de Crăciun*
Claudia Gross	*Maestra runelor*
Luigi Guarnieri	*Mireasa evreică*
J.M. Guelbenzu	*Moartea vine de departe*
Francisco Munoz Guerrero	*Colinele Edenului*
Kevin Guilfoile	*Joc de umbre*
Diana Haeger	*Curtezana*
Thomas Harris	*Dragonul roșu • Hannibal*
Colin Harrison	*Recuperatorul*
Mo Hayder	*Omul-Pasăre • Tokyo • Tratamentul • Insula porcilor*
Terry Hayes	*Călătorul*
Luis de la Higuera	*Autopsia Satanei*
Matt Hilton	*Pulbere de oase*
Chuck Hogan	*Încercuirea*
Wolfgang Hohlbein	*Anubis*
Anthony Horowitz	*Un banc criminal*
Travis Holland	*Povestea arhivarului*
Mike Horn	*Luptând cu imposibilul*
Gregg Hurwitz	*Nu te încrede în nimeni*
Conn Iggulden	Seria *Împăratul – La porțile Romei • Moartea regilor*
Steve Jackson	*Mentorul*
Christian Jacq	Seria *Piatra luminii – Nefer cel Tăcut • Femeia Înțeleaptă • Paneb cel Zelos*

	• Locașul adevărului
	Seria *Misterele lui Osiris – Arborele vieții • Uneltirile răului • Calea de foc • Marele secret*
	• Afacerea Tutankhamon • Ce dulce e viața la umbra palmierilor! • Din dragoste pentru Philae
	Seria *Mozart – Marele magician • Fiul Luminii*
P.D. James	*Farul • Fiul omului • Gustul morții • Moartea unui expert • Moarte în Sfântul Ordin • O meserie nepotrivită pentru o femeie • Păcat originar • Sala crimelor*
Robert Jordan	Seria *Roata Timpului – Ochiul lumii • În căutarea Cornului • Dragonul renăscut • Umbra se întinde • Focurile cerului • Seniorul haosului*
Joseph Kanon	*Misterele Berlinului*
John Katzenbach	*Analistul • Omul din umbră • Omul nepotrivit • Povestea unui nebun • Războiul lui Hart • Ziua răfuielii*
Matthew Kneale	*Pe când eram la Roma*
Sue Monk Kidd	*Jilțul sirenei • Viața secretă a albinelor*
Natsuo Kirino	*Afară • Grotesc*
Bernard Knight	*Cadavrul meșterului făurar • Căutările coronerului John • Dincolo de liman • Înfricoșătoarea taină • Potirul otrăvit*
Tom Knox	*Secretul genezei*
Dean Koontz	*Unicul supraviețui r • Soțul • Speranță de viață*
	Seria *Frankenstein – Fiul rătăcitor – cartea întâi • Orașul nopții – cartea a doua*
William Kotzwinkle	*E.T. Extraterestrul*
Chris Kuzneski	*Semnul crucii*
Jack Lance	*Pirofobia*
Tim LaHaye & Jerry B. Jenkins	Seria *Supraviețuitorii – Supraviețuitorii • Armata pătimirilor • Nicolae • Pecetluirea sfinților • Apollyon • Cavalerii Apocalipsei • Posedatul • Semnul*
Martin Langfield	*Cutia răului*
Michael Lawson	*Cercul interior*
Frederic Lenoir, Violette Cabesos	*Promisiunea îngerului*
Fredeic Lenoir	*Oracolul Lunei*
John Lescroart	*Al treisprezecelea jurat • Jurământul • Audierea • Justiție exemplară • Vinovăția*
Paul Levine	*Să-i omorâm pe toți avocații • Solomon vs. Lord • Un alibi în larg*
Franco Limardi	*Doar o lacrimă*
David Lindsey	*Chipul asasinului • Legile tăcerii*
Robert Lohr	*Automatul de șah*
Brian Lowry	*Nu vă încredeți*
Charles Maclean	*Chipul întunericului*
Esteban Martin	*Pictorul umbrelor*
Richard Matheson	*Sunt o legendă*
Daphne du Maurier	*Verișoara mea Rachel • Hanul Jamaica*
Peter Mayle	*Hotel Pastis • Hoțul de vinuri • Din nou în Marsilia • Din nou în Provence • Un an în Provence • Provence pentru totdeauna • Viață de câine • Provence de la A la Z*
Colum McCann	*Zoli • Dansatorul*
Andy McNab & Robert Rigby	*Îngerii morții*
Andy McNab	*Misiune specială*
Gerhard Meier	*Țărmul vânturilor*
Biba Merlo	*12 luni*
Walter M. Miller jr	*Cantica pentru Leibowitz*
Jorge Molist	*Întoarcerea catarilor • Regina ascunsă*
Christian Mork	*Dragul de Jim*
Marcia Muller	*Trofee și lucruri moarte*
Guillaume Musso	*Și după...*
David Morrell	*Cârtițe*
Katherine Neville	*Opt • Focul*
Bill Napier	*Tripticul*
John O'Farrell	*Perfect bărbătesc • Avertisment: poate să conțină urme de alune*
Serdar Ozkan	*Trandafirul dispărut*

George Pelecanos	*Grădinarul nopții*
Rosamunde Pilcher	*Căutătorii de scoici*
Tony Parsons	*Copil și bărbat • Lecții de viață • Soția mea favorită • Spiritul familiei*
Elizabeth Peters	*Mormântul păsării de aur*
James Patterson	*Primul pe lista morții • A 2-a șansă • Al 3-lea caz • 4 iulie • Al 5-lea călăreț*
James Patterson & Maxine Paetro	*A 6-a țintă • Al 7-lea cer • Bikini • A 8-a mărturisire*
James Patterson	*Casa de pe plajă • De-a v-ați ascunselea • Detectivul Alex Cross*
James Patterson & Andrew Gross	*Salvamarul*
James Patterson & Howard Roughan	*Croaziera*
Marie Phillips	*Zeii puși pe rele*
Ralph Peters	*Flăcări din cer*
Terry Pratchett	Seria *Lumea disc – Stranii surate • Piramide • Gărzi, gărzi • Eric • Imagini mișcătoare • Domnul cu coasa • Prin cele străinătăți • Zei mărunți • Magie de ambe sexe • Lumina fantastică • Seniori și doamne*
Douglas Preston	*Codicele • Canionul Tiranozaurului*
Douglas Preston & Mario Spezi	*Monstrul din Florența*
Barbara Quick	*Fecioarele lui Vivaldi*
Christoph Ransmayr	*Ultima lume*
Kathy Reichs	*Oase încrucișate • Oase frânte*
Matthew Reilly	*Planul Majestic 12 • Templul • Zona 7*
Anne Rice	*Plecarea din Egipt* • Seria *Cronicile vampirilor – Interviu cu un vampir • Regina damnaților • Povestea hoțului de trupuri • Vampirul Armand* • Seria *Cronicile vrăjitoarelor – Ora vrăjitoarelor • Lasher • Taltos • Vampirul Vittorio • Mumia*
Nerea Riesco	*Ars Magica*
Gianni Riotta	*Alborada • Prințul norilor*
Michael Robotham	*Suspectul*
Belinda Rodik	*Benvenuto Cellini*
James Rollins	*Furtuna de nisip • Harta oaselor • Ordinul negru • Virusul lui Iuda*
Philip Le Roy	*Ultima armă*
Emili Rosales	*Orașul invizibil*
Robert Rosenberg	*Camera de montaj*
Jack Ross	*Recviem*
Pino Roveredo	*Să-mi dai de știre*
Craig Russel	*Roșu pentru totdeauna*
Michael Sammaritano	*Conspirația Siciliană*
John Saul	*Creatura • Întuneric • Mâna dreaptă a diavolului • Prezența • Somnambulii*
Manda Scott	*Boudica (Visul vulturului) • Craniul de cristal*
Karin Slaughter	*Obsesia • Post mortem*
Scott Smith	*Ruinele • Un plan simplu*
Wilbur Smith	*Magul • Ultimul papirus • Căutarea • Festinul leilor • Sunetul tunetului • Sanctuarul • Țărmul în flăcări • Puterea sabiei • Furia • Vulpea aurie • Războinicii Nilului • Vremea morții*
Teresa Solana	*O crimă imperfectă • Scurtătură înspre Paradis*
Rowan Somerville	*Sfârșitul somnului*
Nicholas Sparks	*Accidentul • Miracolul • Mesaj de departe • Nopți în Rodanthe • Nunta • Refugiul • Talismanul norocos • Ultimul cântec • Cel mai de preț cadou*
Peter Spiegelman	*Pisica roșie*
Ben Stephenson	*O posibilă problemă de viață și de moarte*
Patricio Sturlese	*Taina inchizitorului*
Tess Stimson	*Clubul infidelilor*
Paul Sussman	*Armata lui Cambyses • Oaza ascunsă • Labirintul lui Osiris*
Valerie Tasso	*Insațiabilă*
Andrew Taylor	*Trilogia Roth: Jocul de-a destinul • Judecata străinilor*

Michael Teitelbaum	*Aventurile Omului-Păianjen • Bărbații în negru II*
Michael Tolkin	*Printre morți*
J.R.R. Tolkien	*Povești neterminate*
P.J. Tracy	*Operațiunea Monkeewrench • Momeala vie*
Scott Turow	*Eroi obișnuiți • Erori judiciare • Nevinovat • Prejudicii morale*
John Twelve Hawks	*Râul întunecat*
James Twining	*Soarele negru*
John Trenhaile	*Legile sângelui • Unealta răului*
Barbara Victor	*Coriander*
Philipp Vandenberg	*Pergamentul uitat • Dosarul Golgota*
A.E. Van Vogt	*Cartea lui Van Vogt*
Mara Volkers	*Mireasa magului*
Ernest Volkman	*Spionaj*
A.J. Zerries	*Taina lui Van Gogh*
Timothy Watts	*Marele jaf*
Wolfram zu Mondfeld & Barbara zu Wertheim	*Școala gladiatorilor*
Louise Welsh	*Tamerlan trebuie să moară*
Cameron West	*Pumnalul Medici*
Michael White	*Inelul familiei Borgia*
Andrew Wilson	*Minciuna*

ISTORIE, SOCIOLOGIE, FILOSOFIE, POLITICĂ, RELIGIE

Vartan Arachelian	*Toamna pătimirii noastre*
Carlos Castaneda	*Al doilea cerc de putere • Cealaltă realitate • Darul vulturului • Focul lăuntric • Învățăturile lui Don Juan • Pase magice • Povestiri despre putere*
DeVrye Catherine	*Ceai fierbinte cu miere și lămâie*
Guy Debord	*Comentarii asupra Societății spectacolului • Societatea spectacolului*
Jose Freches	*Eu, Buddha*
Enrique de Vicente	*Puterile oculte ale minții*
Marie-France Etchegoin & Frederic Lenoir	*Ancheta asupra Codului lui da Vinci*
J.F. Fogel, B. Rosenthal	*Sfârșit de secol la Havana*
Roland Jacquard	*În numele lui Usama bin Laden*
Lynn Picknet, Clive Prince	*Conspirația Stargate*
Alan Butler & Stephen Dafoe	Seria *Cavalerii Templieri – Misterul dezvăluit*
Maurizio Ferraris	*Alo? Unde ești?*
Fernando Savater	*Cele șapte păcate capitale • Cele zece porunci ale secolului al XXI-lea*

TOP SECRET

Thom Burnett	*Cine conduce, de fapt, lumea? • Cine a câștigat, de fapt, cursa spațială?*
Noam Friedlander	*Ce este Opus Dei?*
John Gibb	*Cine te urmărește?*
Lindsay Porter	*Cine sunt Illuminati?*
Andy Stern	*Cine a câștigat războiul petrolului?*

MEMORII, JURNALE, BIOGRAFII

Madeleine Albright	*Doamna secretar de stat*
Bill Clinton	*Viața mea*
Hillary Rodham Clinton	*Istorie trăită*
Zlata Filipovic	*Jurnalul Zlatei*
Regina Noor	*Regina Noor – Calea spre credință*
Ilie Nastase	*Mr. Năstase*
Marianne Pearl	*O inimă neînfricată*
Aung San Suu Kyi	*Vocea speranței*

Charlie este o tânără actriță engleză, obișnuită să joace roluri diferite. Dar când misteriosul Joseph o recrutează în serviciile secrete israeliene, ea intră în periculosul „teatru al adevărului".

„Interogatorii secrete, înscenări elaborate, conspirații și crimă... Thrillerul de spionaj al lui John le Carré nu poate fi mai relevant."

The Guardian

„*Micuța toboșăreasă* este un roman despre modul în care bunele intenții pot fi trădate de oameni în care avem încredere și despre calitățile pe care oamenii trebuie să le găsească în ei înșiși pentru a fi eroici și a acționa bine."

The Independent

ISBN: 978-606-006-225-7

www.raobooks.com